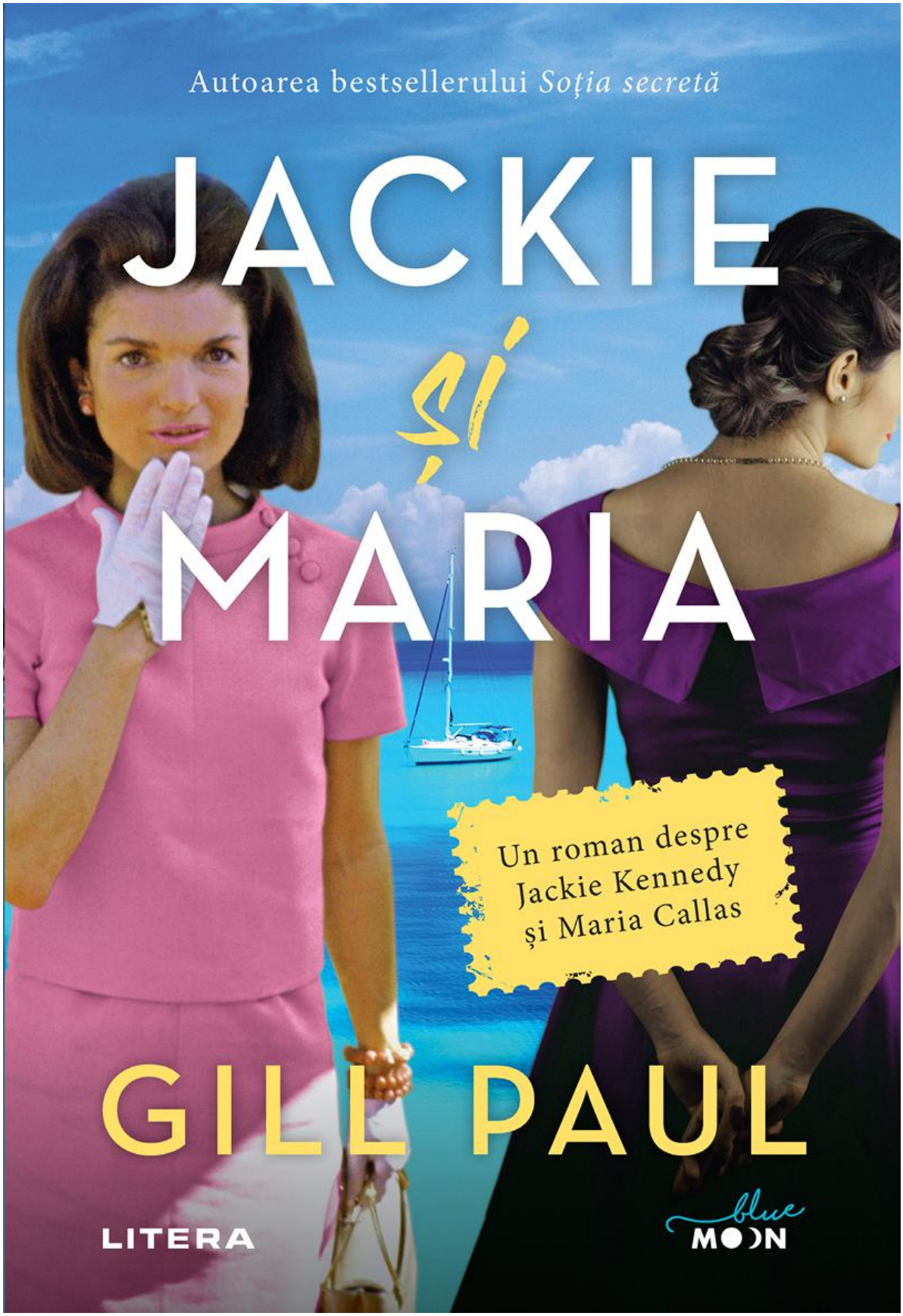
Autoarea bestsellerului *Soția secretă*
JACKIE
și
MARIA
Un roman despre
Jackie Kennedy
și Maria Callas
GILL PAUL
LITERA
blue
MOON

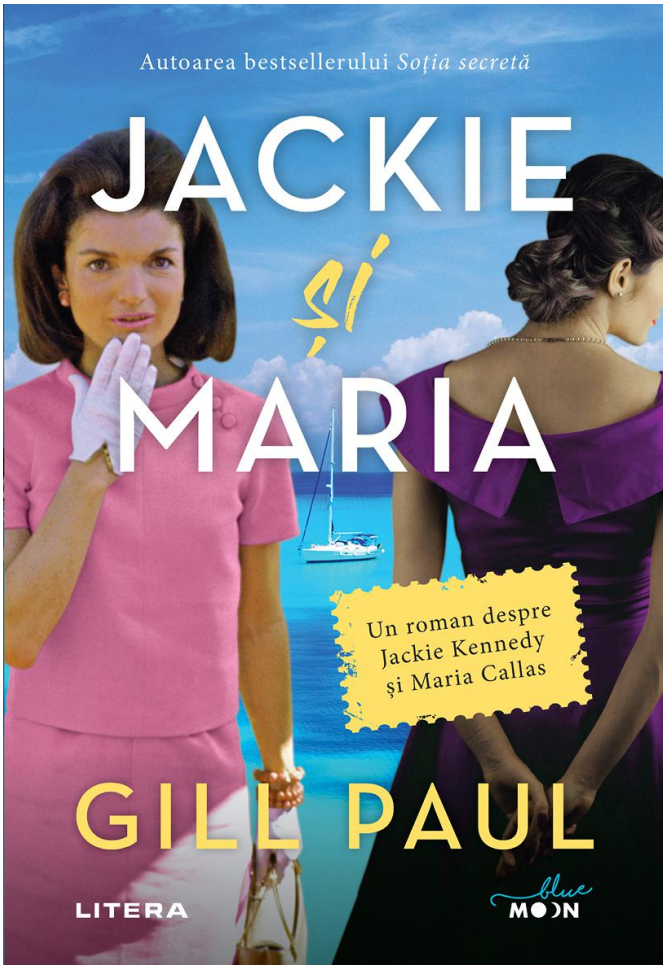
Autoarea bestsellerului *Soția secretă*
JACKIE
și
MARIA
Un roman despre
Jackie Kennedy
și Maria Callas
GILL PAUL
LITERA
blue
MOON

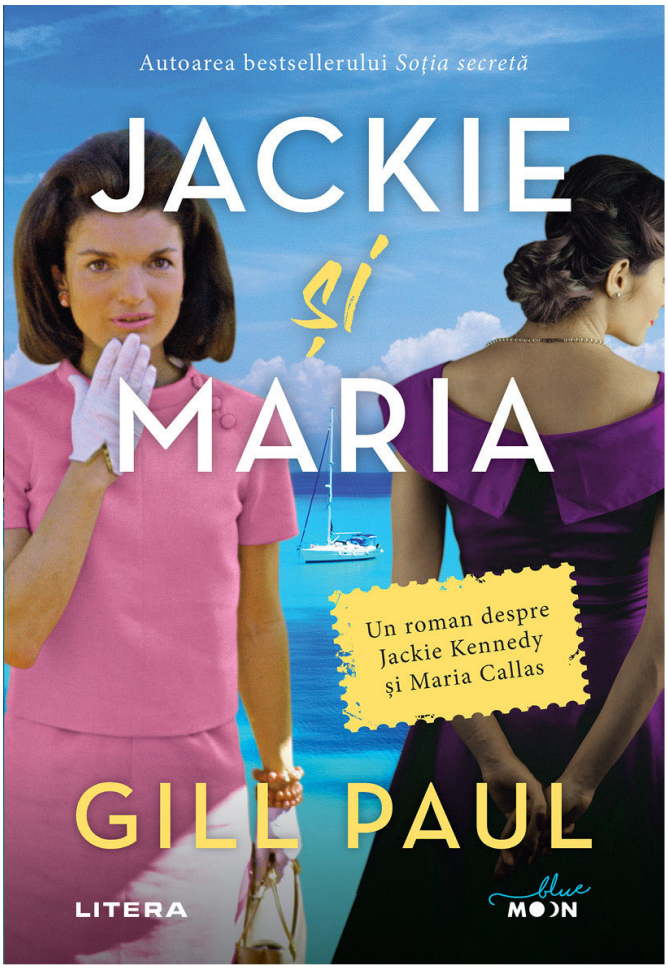
Autoarea bestsellerului *Soția secretă*
JACKIE
și
MARIA
Un roman despre
Jackie Kennedy
și Maria Callas
GILL PAUL
LITERA
blue
MOON

blue
MOON

GILL PAUL

JACKIE *și* MARIA

Un roman despre
Jackie Kennedy și Maria Callas

Traducere din limba engleză și note
EMANUELA TEGLA

LITERA
București

Jackie and Maria

A Novel of Jackie Kennedy & Maria Callas

Gill Paul

Copyright © 2020 Gill Paul

Toate drepturile rezervate

Imagine coperta © Ildiko Neer / Trevillion Images

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Jackie și Maria

Gill Paul

Copyright © 2021 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Monica Nedelcu

Corector: Raluca Chiriac

Copertă: Bell Studio

Tehnoredactare și prepress: Laura Carîp

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată

de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Paul, Gill

Jackie și Maria / Gill Paul;

trad. din lb. engleză și note: Emanuela Tegla . –

București : Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7532-3

ISBN EPUB 978-606-33-7696-2

I. Tegla, Emanuela (trad. ; note)

821.111

Pentru Barbara Douka,

cea care mi-a dat ideea pentru acest roman

Dintre toate ființele înzestrate cu duh și gândire,

femeile sunt neamul cel mai oropsit.

– EURIPIDE, MEDEEA, 431 î.Hr.

Actul I

Capitolul 1

Hotelul Danieli; Veneția, Italia

3 septembrie, 1957

– Vino cu mine. Maria simți cum gazda petrecerii o trăgea atât de insistent de braț, încât fu cât pe ce să cadă. Vreau să-ți fac cunoștință cu niște conaționali ai tăi, din Grecia: Aristotel și Tina Onassis. Iată-i.

Cu brațul întins, gazda anunță:

– *Ea e Maria Callas.*

Câțiva ani mai târziu, Maria își aminti de acel moment aparent banal. Se gândi că, atunci când întâlnești pentru prima oară pe cineva care o să-ți dea viața peste cap în așa măsură încât nimic să nu mai fie la fel, ar trebui să existe un semnal de alarmă, ceva care să te avertizeze în legătură cu importanța evenimentului. În mitologia greacă, semnul ar fi fost un tunet, un cutremur, o eclipsă de soare. În cazul ăsta, nici vorbă de așa ceva. Doar murmurul conversațiilor politicoase din jur, un cvartet de coarde care cânta Schubert și clinchetul paharelor de șampanie ciocnite sub candelabrele de cristal.

Bineînțeles că Maria auzise de Onassis. Informațiile variau în funcție de ziarele pe care le citeai – unele dintre ele îl descriau ca pe omul cel mai bogat din lume și ca pe o gazdă fermecătoare pe iahtul său, Christina, iar altele spuneau că era un escroc și un pirat de talie internațională. Maria observase cu surprindere că era mai scund decât ea, dar o atrăsese numaidecât licărirea jucăușă din privirea lui, ca și fermitatea cu care îi luase mâna și se aplecase să i-o sărute.

– Sunt onorat s-o cunosc pe cea mai mare soprană a lumii, îi spuse el, astea fiind primele cuvinte pe care i le adresase vreodată.

– Poate că una dintre cele mai mari..., murmurase ea, fiindcă astfel de hiperbole o făceau să se simtă stânjenită.

– Cred că sunteți singura persoană de aici care nu-și recunoaște realizările la adevărata lor valoare, îi spusese el, arătând, cu o ușoară mișcare a capului, către cei din jur.

Erau acolo mai mulți actori, tot felul de personaje mondene, câteva fețe regale și o mână de politicieni, dar puțini din lumea operei – anturajul obișnuit al Mariei. Ducele și ducesa de Windsor atrăgeau atenția tuturor, căci purtau coroane, ca și cum ducele ar fi vrut s-o ia în derâdere pe cea la care renunțase odată cu abdicarea lui de la tronul Marii Britanii; prințesa Grace de Monaco se plimba încoace și-ncolo cu un zâmbet încântător pe față, în ciuda absenței bătătoare la ochi a prințului Rainier, la mai puțin de un an de când se căsătoriseră, iar Elizabeth Taylor era la bar, flirtând cu un bărbat oacheș, care sigur nu era soțul ei.

Maria râse.

– Mi s-a spus că astea sunt persoanele cele mai de vază din Europa, zise ea imitând accentul de Midwest al gazdei, o editorialistă care scria despre tot felul de bârfe mondene și căreia îi făcea o plăcere deosebită să se înconjoare de celebrități.

– Așa e, dacă e să le dăm crezare ziariștilor, îi răspunsese Aristotel rânjind, iar Maria îl simpatizase pe loc.

– Sunteți tatăl Mariei? o auzise ea pe Tina Onassis întrebându-l pe soțul ei, Battista, care zăbovea în spatele ei.

Oamenii aveau deseori impresia asta, din cauza diferenței de vârstă de treizeci de ani dintre ei.

– Suo marito, răspunsese el, cu o notă de exasperare în glas.

Nu prea vorbea engleză, doar italiană, așa că Tina începuse să sporovăiască cu el în italiană, în timp ce Aristotel continuase să i se adreseze Mariei în greacă:

– Mărturisesc cu rușine că nu v-am auzit niciodată cântând. Nu sunt vreun mare admirator al operei. Am întotdeauna senzația că sună ca și când doi bucătari italieni și-ar striga unul altuia rețete de risotto.

Maria râsese.

– Nu cred că am auzit-o pe asta. Vă amintiți cum se numește?

– Nu, recunoscuse el, zâmbind larg. Dar Tina m-a dus odată la operă, la Atena, și am ațipit în lojă. Bine că aveau scaune confortabile.

– Cred că o să descoperiți că spectacolele de operă sunt la fel de variate ca... Încercase să găsească o comparație potrivită. Dumneavoastră lucrați în domeniul transportului naval, nu-i așa? Ei, bine, la fel de variate precum rutele de transport.

El se strâmbase.

– Dar mai artistice, sper. Chiar dacă n-am ureche muzicală, mi-ar plăcea să aud vocea pe care toți criticii o laudă atât de mult.

Ea ridicase din umeri cu modestie.

– Nu toți au cuvinte de laudă, din păcate. Au încheiat cu superlativele de mult timp, iar acum vin la spectacolele mele doar ca să-mi găsească nod în papură. Nu vreau să le ușurez munca, așa că simt o presiune enormă de fiecare dată când sunt pe scenă.

– Vechea poveste: te ridică în slăvi doar ca să te doboare iarăși la pământ.

– Poate că și dumneavoastră ați trecut prin așa ceva?

Ea știa că, în urmă cu trei ani, Onassis fusese arestat în America, din cauza unui detaliu tehnic legat de imperiul lui cu afaceri de transport, astfel că

apăruseră în presă niște fotografii neclare cu el în momentul în care i se luau amprentele. Cu siguranță că asta fusese o experiență umilitoare.

El se aplecase mai aproape, astfel că ea îi simțise parfumul dulce, de fân, probabil că de la trabucul care-i ieșea din buzunarul de la piept.

– Între noi e o diferență imensă. Ca să ajung unde sunt acum, n-a fost nevoie decât de perseverență. Pe când dumneavoastră... e clar că dumneavoastră aveți un dar de la zei.

– Dar și muncesc destul de mult, domnule Onassis.

Era puțin spus că muncea „destul“ de mult. Maria învăța pe dinafară librete, exersa toată după-amiaza și, dacă n-avea concerte seara, se vâra în pat și citea partituri până spre dimineață. Muzica era viața ei. Foarte rar lua parte la astfel de petreceri.

– Spune-mi pe nume, îi ceruse Aristotel. Te rog. Îi atinsese brațul chiar deasupra cotului, acolo unde se termina mănușa și începea pielea neacoperită. Așadar, când să vin la un spectacol și să-ți aud vocea? Sfătuiește-mă tu.

Ea zâmbise.

– O să te anunț când anume o să cânt într-o sală cu scaune foarte confortabile. Poate că o să trebuiască să-ți aduci și o pernă.

– Atunci, așa rămâne, se învoise el, fără să-și ia mâna de pe brațul ei.

Flirta cu ea, deși soțul ei era la doar câțiva centimetri distanță. De regulă, Maria n-avea timp pentru dirijorii sau colegii care-i făceau avansuri, dar acum era vorba doar de o glumă nevinovată și se distra.

– Cum să te cred? îl tachinase ea. Proverbul spune să n-ai niciodată încredere în marinari, nu-i așa?

– Prietenii pot să aibă încredere în mine dacă e viața lor în joc, iar dușmanii pot să aibă încredere în marea mea sete de răzbunare, una întru totul grecească – așa că da, bănuiesc că sunt de încredere.

Maria băgase de seamă că ochii lui aveau licăriri aurii. Ochi șireți.

– Iar eu? Crezi că ar trebui să am încredere în tine? îl întrebase ea.

– Dacă îți promit ceva, întotdeauna mă țin de cuvânt, îi răspunse el cu seriozitate. Crede-mă.

Acele vorbe i-au rămas întipărite în minte mult timp.

Capitolul 2

Veneția

4 septembrie, 1957

În dimineața de după petrecerea Elsei, Maria se trezi și găsi strecurat, pe sub ușa apartamentului lor de la hotel, un bilețel prin care erau invitați să ia prânzul împreună cu Aristotel și Tina Onassis la Harry's Bar, la ora unu. Se întinse și se uită la ceasul auriu de pe polița șemineului: era aproape douăsprezece. De obicei, îi plăcea să-și înceapă ziua într-un ritm lejer, să facă o baie parfumată și apoi să ia micul dejun pe îndelete, relaxată, dar ceva din felul de a fi al lui Aristotel îi stârnea curiozitatea. Se așteptase ca bărbatul cel mai bogat din lume să fie serios și obsedat de bani, dar, de fapt, era un tip haios.

– Battista! își strigă ea soțul, care își citea ziarul pe balconul scăldat în soare, ce dădea spre Grand Canal. Mergem la prânz peste o oră.

Harry's Bar era destul de aproape. Au mers pe jos până acolo, de-a lungul portului, și au întârziat doar câteva minute. Șeful de sală, îmbrăcat într-un sacou alb și purtând papion negru, îi conduse prin restaurant, pe lângă lungul bar de lemn lustruit, până la o masă mai retrasă din capătul sălii, unde soții Onassis studiau meniurile. Aristotel sări în picioare.

– Mă bucur nespus de mult că ați putut să veniți, spuse el în italiană, apoi sărută mâna Mariei, dădu mâna cu Battista și îl bătu prietenește pe spate. Luați loc, vă rog. Toată lumea vrea Bellini? Pare o idee potrivită, având în vedere că poartă numele unui mare compozitor de operă.

În scurt timp, au apărut paharele înalte cu cocktailuri: suc de piersici albe amestecat cu Prosecco, atât de ușor și de aromat, încât părea imposibil să

conțină alcool.

Maria stătea pe o banchetă, lângă Tina Onassis, o femeie frumoasă, cu părul vopsit blond și sprâncene negre. La o privire mai atentă, părea aproape adolescentă; deci, între soți era o diferență considerabilă de vârstă.

– Sunt onorată că luați masa cu noi, îi spuse ea Mariei. Sunt o mare admiratoare a dumneavoastră. V-a spus Aristo? Prima dată v-am auzit cântând Aida la Teatrul La Scala, în 1950, și de atunci am mers cu avionul la Milano ca să fiu prezentă la toate premierele dumneavoastră.

– Da? zise Maria, impresionată. Mă simt măgulită. Locuiți la Atena?

– Avem locuințe peste tot: la Atena, Paris, Nisa, Monte Carlo, Montevideo..., spuse ea dându-și ochii peste cap, ca să sugereze că lista era lungă. Dar Aristo stă cel mai mult pe Christina. Devine arțăgos dacă petrece prea mult timp pe uscat.

Battista îi povestea lui Aristotel despre fondurile pe care încerca să le strângă pentru a face un film despre Maria interpretând Medeea. Maria spera ca Aristotel să nu se simtă obligat să contribuie.

– De cât timp sunteți căsătoriți? o întrebă ea pe Tina, uitându-se când la unul, când la celălalt.

– De o veșnicie! răspunse Tina pe un ton plângăcios. Unsprezece ani. Eu aveam doar șaptesprezece atunci când ne-am căsătorit, iar Ari, patruzeci, așa că păream, desigur, foarte copilăroasă. Dar apoi s-au născut copiii, iar ei te fac să te maturizezi repede.

Chipul Tinei luă una dintre acele expresii pe care Maria le observase deseori la alte mame: intenția era să sugereze chinuri, dar, de fapt, exprima mândrie. Maria ar fi preferat să se alăture discuției despre industria cinematografică pe care o purtau Aristotel și Battista, dar știa că Tina se aștepta ca ea să se arate interesată de copii, așa că o întrebă:

– Câți ani au acum?

Tina începu să-i povestească despre ei, iar Maria se lăsă în voia gândurilor. Toată lumea presupunea că, din cauza devotamentului pentru operă, ea nu-și dorise copii. Însă adevărul era altul. Își dorise cu toată ființa ei să aibă un copil, dar pur și simplu nu se întâmplase. Un medic specialist îi spusese că avea o malformație a uterului, ceea ce însemna că era dificil să rămână însărcinată, dar nu imposibil. Avea acum treizeci și trei de ani și era perfect conștientă că deja se afla într-o perioadă critică, iar în scurt timp avea să fie prea târziu.

Clipi, dându-și seama că Tina tocmai îi adresase o întrebare.

– Cum l-ați cunoscut pe Battista? repetă ea.

Maria zâmbi.

– M-a salvat de la o viață de dactilografiat scrisori de afaceri la mașină. M-a ajutat să ajung acolo unde sunt azi.

Începu să-i spună povestea vieții ei, iar Aristotel și Battista se opriră ca să asculte.

Mariei nu-i fusese deloc ușor să intre în lumea operei, fiindcă vocea ei era prea puternică, prea matură pentru cor, cu un timbru neobișnuit. Avea nevoie de dirijori care să fie dispuși să-și asume riscul de a-i acorda roluri principale, dar majoritatea fuseseră reticenți – lucru deloc surprinzător, având în vedere costurile astronomice pe care le implica organizarea unui concert de operă. Maria studiase la Atena, unde își petrecuse anii de război împreună cu mama și cu sora ei, apoi se mutase la New York, unde tatăl ei deținea o farmacie. După mai bine de un an de audiții în care trebuise să facă față multor experiențe descurajante, Maria primise, în cele din urmă, un rol principal la Verona, să interpreteze La Gioconda. Pentru asta, călătorise singură cu vaporul spre Italia, la vârsta de douăzeci și trei de ani.

– A fost o perioadă grea, le spuse ea soților Onassis. Lumea era indignată pentru că o tânără din altă țară, care nici măcar nu vorbea fluent italiana, obținuse, nu se știe cum, rolul principal. În culise, cei din distribuție treceau

în grabă pe lângă mine, fără să zică măcar buon giorno, iar eu mergeam acasă singură aproape în fiecare noapte.

Nu le mai spuse și că, pe vremea aceea, era o fată de proporții uriașe – un corp umflat, de peste nouăzeci de kilograme, cu falduri de grăsime și cu un nas care era prea mare pentru fața cu care fusese înzestrată. În plus, purta ochelari cu lentile groase și cu rame negre, fără de care nu putea să vadă aproape nimic. Felul în care arăta o făcea să se simtă stingheră, penibilă, iar ăsta era un alt motiv pentru care îi fusese greu să-și facă prieteni.

– Dar am avut un înger păzitor, spuse ea întorcându-se spre Battista și zâmbind. L-am cunoscut pe omul ăsta la o petrecere, în prima mea seară la Verona, iar el m-a luat sub aripa lui. Era pasionat de operă și ne-am împrietenit după ce am vorbit despre dragostea noastră pentru muzică.

Battista continuă povestea:

– După ce s-a încheiat contractul Mariei la Verona, tatăl ei ar fi vrut ca ea să se întoarcă la New York și să lucreze ca secretară. Mie asta mi s-a părut o cumplită risipă de talent. Așa că m-am oferit să-i finanțez activitatea pentru încă șase luni, timp în care i-am făcut cunoștință cu dirijori și am încercat să-i lansez cariera.

– Ce investiție bună! exclamă Aristotel. Te-ai ales cu o soție frumoasă, iar lumea întreagă a câștigat un talent nemaipomenit.

Battista zâmbi larg.

– Am avut și noroc. Într-o seară, pe când ne făceam plimbarea de după cină, ne-am întâlnit cu un prieten, Nino Catozzo, dirijor la Teatrul La Fenice. O soprană îl lăsase baltă în ultima clipă. El pusese în scenă Tristan și Isolda a lui Wagner. Spectacolul fusese deja promovat, se vânduseră biletele, iar acum, dintr-odată, n-avea cine s-o interpreteze pe Isolda, așa că i-am sugerat să-i dea Mariei rolul.

Maria interveni:

– N-aveți idee cât a fost de înspăimântător. Rolul ăsta e unul dintre cele mai dificile, iar Battista a susținut că eu îl cunoșteam. O săptămână mai târziu, a trebuit să mă prezint la audiții și să cânt partiturile la prima vedere, în fața lui Tullio Serafin, marele guru care fusese dirijorul meu în La Gioconda. Din fericire, el a considerat că eram în stare să interpretez rolul și a organizat două luni de instruire intensă ca să mă pregătesc pentru premieră.

N-avea să uite niciodată senzația de panică năucitoare pe care o simțise în acea perioadă: dificultățile tehnice legate de rolul Isoldei – sălbatica, pasionala prințesă irlandeză; incredibila tensiune și emoțiile care o cuprinseseră atunci când pășise pe strălucitoarea scenă pe care avuseseră loc premiere ale operelor lui Rossini și Bellini; grandioasa frumusețe a Teatrului La Fenice, cu rândurile sale de loje aurii, frescele de pe boltă în care apăreau Cele Trei Grații în zbor, decorațiunile din care nu lipseau amorașii împodobiți în fel și chip, scaunele tapițate cu catifea luxoasă, roșie. Toate astea o făcuseră să se simtă nevrednică de onoarea de a cânta acolo.

În prima seară, Tullio îi dăduse un cadou – o icoană a Fecioarei Maria, foarte frumoasă, cu ramă aurită, pictată în culori strălucitoare. Ea se rugase atunci cu ardoare la chipul plin de compasiune al Maicii Domnului s-o ajute să nu-i dezamăgească pe cei care crezuseră în ea.

Iar rugăciunea trebuie să-i fi fost ascultată, pentru că spectacolul avusese un succes răsunător. Fiind fără ochelari, nu văzuse nimic dincolo de avanscenă, dar auzise cum publicul se ridicase în picioare, ovaționând, fluierând și aplaudând; fusese rechemată pe scenă de vreo zece ori până să se poată retrage, în sfârșit, în cabina ei. Parcă trăia un vis.

– Să fi văzut recenziile, povesti Battista, plin de mândrie. N-am mai citit niciodată așa ceva. Toți criticii erau de părere că se născuse o nouă stea a operei. Apoi, fiecare dirijor din Italia a vrut să colaboreze cu ea, iar Tullio i-a devenit cel mai înfocat susținător.

Nu era prima dată când spuneau povestea. De aceea, ajunși în acel punct, ea zâmbi și continuă pe un ton amuzat:

– Battista a așteptat până în a treia noapte de după premieră, atunci când a fost sigur că investiția lui era profitabilă, ca să mă ceară în căsătorie.

Izbucniră cu toții în râs. De fapt, Maria rămăsese mută de uimire auzind că era cerută de nevastă. În anii aceia avea atât de puțină încredere în ea însăși, încât i se părea neverosimil să existe cineva care s-o dorească pentru altceva în afară de voce. Oare cum se gândise el că avea să facă dragoste cu o femeie atât de voluminoasă, pentru care nici un scaun nu era îndeajuns de încăpător? O femeie ale cărei coapse aveau circumferința taliei unei femei obișnuite? În noaptea nunții, nu se prea simțise în largul ei atunci când trebuise să-și dea jos cămașa de noapte mare cât un cort, dar Battista fusese răbdător cu ea, o sedusese lent, blând, trezindu-i senzații pe care le adora. Chiar de la început, ei îi plăcuse sexul și nu putea să se sature de el. Îi împărtășea dragostea lui Battista; el fusese prima persoană care o făcuse se simtă prețuită.

I-au întrerupt chelnerii, care aduceau platourile cu carpaccio roz – specialitatea casei, pe care Aristotel insistase s-o încerce. Mariei îi părea bine că el comandase pentru toți. Ea n-ar fi reușit să citească meniul fără ochelari, pe care, din prea mare vanitate, nu-i purta în public. Carnea de vită în sânge, tăiată în felii subțiri, era suculentă, fragedă, sublimă. După ce au terminat, Aristotel a comandat creveți care fuseseră prinși în dimineața aceea și apoi gătiți la grătar cu unt și cu usturoi. Și-au petrecut după-amiaza savurând cocktailuri Bellini spumoase, ciugulind tot felul de delicatese și încercând să se cunoască mai bine. Maria se simțea neobișnuit de amețită, însă mult mai relaxată decât fusese în ultima vreme.

Ferestrele de la capătul barului erau din sticlă mată, iar frumoasele lămpi de pe pereți dădeau o lumină filtrată, așa că nu-ți dădeai seama cât era ceasul. Nu mică i-a fost mirarea Mariei să vadă, pe cadranul ceasului lui Aristotel, că era aproape șapte seara. Deja soseau clienți noi, care voiau să ia cina, iar ea văzu cum Aristotel, cu o îndemânare demnă de un scamator, îi strecură în mână șefului de sală câteva bancnote răsucite. Maria se gândi că mita avea drept scop să-i lase să-și păstreze masa.

O cuprinse, subit, oboseala.

– Din păcate, eu nu mai pot să stau mult, zise ea, simțindu-se, brusc, vinovată pentru că nu cântase nici măcar o notă toată ziua. Era important să exerseze zilnic.

– Am o ultimă întrebare pentru tine, spuse Aristotel, respingând cu mâna gestul neîndemânatic al lui Battista, care se oferea să contribuie la nota de plată. Mă întreb ce ambiții ai pentru viitor. Ce alte visuri ai dori să ți se împlinească?

„Vreau un copil“, se gândi Maria.

Dorința asta o copleșea de-a dreptul. Dar era ceva prea personal ca să poată fi spus la masă, în fața tuturor.

– Întotdeauna mi-am dorit să fiu angajată la Scala din Milano. După mine, e cel mai bun teatru de operă din lume. Apoi, îmi doresc să cânt cu cei mai buni muzicieni și cu cei mai buni dirijori, pentru cât mai mult timp. Făcu o pauză, iar apoi reluă: după care, fără mare tam-tam, o să mă retrag într-un colț frumos de lume, unde o să fiu casnică, spuse ea râzând, ca și când nu s-ar fi luat în serios.

Adevărul era că nu putea să-și imagineze viitorul.

– Până și râsul tău e frumos, îi răspunse Aristotel pe un ton sincer.

Apoi el îi aruncă o privire pătrunzătoare, de parcă ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului.

Capitolul 3

Newport, Rhode Island

vara anului 1956

Jackie Kennedy se legăna în balansoarul de pe verandă. Își ținea o mână pe pântecul umflat, iar în cealaltă ținea un pahar cu limonadă rece ca gheața, de pe care îi picurau stropi de condens pe rochia de bumbac. Lângă ea se aflau o scrumieră cu o țigară din care fumul se înălța în spirală și o carte deschisă. Era o căldură uscată, înăbușitoare, apăsătoare, aerul de-abia se mișca, dar ea prefera să stea afară, parcă acolo se putea respira mai în voie.

Și-l închipui pe Jack pe iaht, străbătând Mediterana. Cu siguranță că acum pielea îi ajunsese tuciurie, iar el își petrecea timpul pe punte, îmbrăcat în pantaloni scurți, cu o bere în mână, sau bălăcindu-se în apa de culoarea turcoazului. Gândindu-se la toate astea, simți cum o cuprindea furia. Cum de putuse el să ia avionul, să zboare peste ocean și să-și petreacă vacanța cu prietenii, când sarcina ei era atât de avansată, mai ales că anul trecut pierduse copilul și fusese distrusă din pricina asta?

Bărbatul cu care se căsătorise era egoist. Credea că i se cuvenea totul. Dar, în același timp, era atât de fermecător și de plin de viață, încât ea îi ierta chiar și cele mai grave greșeli: că uita de zilele de naștere și de aniversarea căsătoriei lor, că, în luna lor de miere, o trimisese acasă mai devreme, fiindcă el trebuise să ia parte la niște întâlniri, chiar și că, uneori, îi simțea în păr iz de parfum sau îi vedea pe guler urme de ruj lăsate de femeile care se țineau întotdeauna scai de el. Îi iertase chiar și astfel de lucruri.

Amândoi erau firi independente. În cei trei ani de când erau căsătoriți, își petrecuseră mult timp despărțiți, fiecare cu treaba lui. Bârfele care circulau

la Washington pretindeau că divorțul lor era iminent, dar, din multe puncte de vedere, stilul ăsta de viață li se potrivea. Lui Jackie îi plăcea să călărească și să meargă la vânătoare de vulpi pe domeniul din Virginia al tatălui ei vitreg, să zboare cu avionul la Londra ca să meargă la cumpărături împreună cu sora ei, Lee, care era înnebunită după haine, sau să ia trenul până la New York ca să prânzească împreună cu tatăl ei, Black Jack Bouvier, un tip care-și trăia viața din plin, până când nu se îmbăta prea tare.

Viața lui Jack Kennedy se învârtea în jurul politicii; era aerul pe care îl respira, hrana după care tânjea. Devenit senator democrat de Massachusetts, se număra printre talentele tinere cele mai sclipitoare ale partidului și era celebru pentru poziția lui fermă în legătură cu drepturile civile, menținerea păcii în lume și lupta împotriva pericolului comunist. În familia Kennedy se vorbea despre posibila lui candidatură la alegerile prezidențiale din 1960, o idee care lui Jackie i se părea trasă de păr. Cu toate astea, ea îi admira ambiția și curajul.

Atât și-ar fi dorit, să simtă că Jack avea mai multă nevoie de ea. Atunci ar fi fost mulțumită. Știa, bineînțeles, că el îi admira inteligența, stilul, manierele, dar viața lui continua să se desfășoare ca pe vremea când era burlac. Ca politician, avusese nevoie de o soție prezentabilă, romano-catolică, și se părea că ea îndeplinise toate condițiile necesare. Iar acum spera să poată să-i ofere un alt atu politic esențial: doi copii sănătoși.

Jackie se încruntă. Oare când își simțise copilul mișcându-se ultima oară? Poate că, din cauza căldurii, bietul prunc era și el secătuit de puteri. Își schimbă poziția în balansoar, mângâindu-și pântecul cu palma, dar nu simți nici o mișcare, nici măcar vreo ușoară tresărire. Încet, ținându-se de spate cu o mână și sprijinindu-se de brațul balansoarului cu cealaltă, se ridică în picioare și începu să se plimbe, legănat, pe verandă. Nimic. Sări ușor de câteva ori, iar apoi își trecu iar mâna peste pântec. Tot nimic. Simți cum o cuprindea teama.

– Nelly! strigă ea. Poți să vii puțin, te rog?

Nelly, menajera, era mamă a trei copii și calmul întruchipat. O atinse pe Jackie pe pântec și-i spuse să mai sară de câteva ori.

– Micuțul trage un pui de somn, spuse ea pe un ton calm și precaut. Dar poate că ar fi mai bine, totuși, să-l sun pe doctorul Brady.

Încremenită de frică, Jackie zăcea pe patul de spital, înconjurată de medici și de asistente. Alături stătea, la fel de nemișcată, și mama ei, Janet Auchincloss, în timp ce doctorul îi mișca pacientei stetoscopul pe pântec. Ce se întâmplase? Nu putea să-l piardă și pe acesta; nu la opt luni și jumătate. Atunci când își pierduse primul copil, în primul trimestru de sarcină, îi fusese destul de greu. Însă doctorii o asiguraseră că asta nu era ceva ieșit din comun. Lucrurile stăteau altfel de data asta; deja se obișnuise cu copilul, avea senzația că-l cunoștea după atât timp în care îl simțise mișcându-se și reacționând înăuntrul ei.

Urmărea cu sufletul la gură expresia de pe chipurile cadrelor medicale din jur, felul în care își trimiteau semnale din priviri, comunicându-și lucruri pe care ea nu trebuia să le intercepteze. Mama ei o învățase că nu se cădea ca o doamnă să-și arate sentimentele, dar îi era foarte greu să se abțină. Una dintre asistente o luă de mână, iar ea i-o strânse tare, simțindu-se recunoscătoare pentru acel gest de apropiere umană. Compasiunea nu era punctul forte al mamei ei. Organizarea unui bal, da. Supravegherea personalului angajat pe domeniile soțului ei, da. Compasiunea, niciodată.

– Să-i telefonez soțului dumneavoastră? întrebă cineva. Ar trebui să fie și el de față.

„Da, așa ar trebui“, se gândi Jackie, mijind din ochi.

– E plecat cu treburi, zise Janet. Puteți să ne spuneți nouă despre ce e vorba.

Doar atunci i se confirmă lui Jackie prin viu grai ceea ce ea bănuia deja. Copilul murise. Cândva, în intervalul dintre ultimul control, din urmă cu o săptămână, și dimineața acelei zile, micuța lui inimă încetase să bată, dar nimeni nu știa de ce. Jackie își ațintи privirea la un ceas ieftin de pe peretele din față, urmărind mișcările secundarului. Începu să numere bătăile, după ce își dădu seama că asta o ajuta să-și ascundă emoțiile care amenințau s-o copleșească.

– Și acum ce urmează? întrebă Janet pe un ton pragmatic.

N-ai fi ghicit că tocmai își pierduse nepotul.

Doctorul verifică niște hârtii și spuse:

– Doamna Kennedy era programată pentru cezariană. Am putea s-o operăm în după-amiaza asta.

Jackie își întoarse privirea spre fereastră, prin care se zărea soarele strălucind puternic printre frunzele unui stejar roșu. Ce avea să zică Jack? Plecase în vacanță cu gândul să se întoarcă la nașterea copilului; acum, în schimb, trebuia să se întoarcă la o înmormântare. Ea îl dezamăgise. Avea să fie distrus.

– Cred că e cea mai bună soluție, spuse Janet, fără să-i ceară părerea lui Jackie.

– Îi telefonezi, te rog, lui Bobby? o rugă Jackie pe mama ei. Știe el cum să dea de Jack.

Pe iaht exista un radiotelefon, dar nu se putea suna direct pe el. Operatorul trebuia să ceară un anumit interval de timp ca să stabilească legătura cu cea mai apropiată stație de pe țărm, așa că totul depindea de locul în care se aflau. Jackie recită numărul lui Bobby din memorie, iar Janet se ridică să telefoneze, de parcă se bucura că avea ceva concret de făcut. Nu rostise nici măcar o vorbă de încurajare, dar Jackie o cunoștea bine, așa că nici nu se aștepta la mai mult din partea ei.

După operație, atunci când Jackie își reveni din anestezie, Janet plecase, iar Bobby era lângă pat. El îi luă imediat mâna și-i spuse:

– Îmi pare tare rău. Ce pierdere grea pentru tine și pentru toată familia!

Jackie închise ochii ca să-și împiedice lacrimile să curgă. Nu voia ca Bobby s-o vadă plângând. Era foarte amabil, dar cu siguranță că o considera o neputincioasă, o învinsă. El avea deja patru copii, iar soția lui, Ethel, era

însărcinată cu al cincilea. Ea parcă făcea copii la foc automat: intra sămânța, iar apoi ieșea un copil perfect normal, scâncind.

– I-am lăsat un mesaj lui Jack, i-am spus să sune la camera de gardă după ce obține legătura, îi spuse el. O să vină o asistentă să mă cheme.

– Mulțumesc, îi răspunse Jackie în șoaptă. Se bucura că el era acolo, cu ea, ca să preia frâiele și să se ocupe de ceea ce trebuia făcut.

Deși mai rezervat decât Jack, Bobby avea și el destul farmec, la fel ca restul familiei, astfel că oamenii se dădeau peste cap ca să-i facă pe plac. Ea știa că asistentele aveau să roiască în jurul lui.

Jackie se întrebă ce părere avea Bobby, de fapt, despre ea. Întotdeauna se purtase foarte prietenos, deși Ethel o considera o frivolă arogantă. O auzise cândva plângându-se de felul în care ea, Jackie, pusese masa, ca să vezi. Lui Ethel îi era indiferent, chipurile, dacă lama cuțitelor era orientată spre interior sau spre exterior și râsese văzând că Jackie le rearanjase. Acum, Ethel i-ar fi dat peste nas, fălindu-se cu realizările ei: era o soție de succes, care izbutise să-i dea soțului ei destui moștenitori.

Încă ametită din pricina anesteziei, Jackie ațipi, dar se trezi atunci când auzi vocea lui Bobby afară, pe coridor. În salonul ei, o asistentă se tot agita de colo până colo, zdrăngănind instrumentele de pe o tavă de metal, așa că nu reuși să înțeleagă toată convorbirea, dar auzi clar următoarele:

– Jack, trebuie să te întorci... Soția ta tocmai a fost operată. Are nevoie de tine... Nu fi idiot... Bineînțeles că-i supărată, dar știi cum e Jackie, nu-și arată sentimentele... Mâine sigur o să apară în ziare. N-am cum să împiedic asta... Gândește-te ce impresie o să facă din punct de vedere politic: Soția pierde copilul, în timp ce senatorul se bronzează pe Mediterana. Vrei să vezi un astfel de titlu? Atunci, fă bine și vino încoace...

Jackie era stupefiată. Își duse mâna la gât, de parcă nu mai putea să respire. Jack nu voia să-și întrerupă vacanța. Atât de puțin îi păsa de ea. Simțea cum o treceau fiori reci. Înainte să se căsătorească, toată lumea o avertizase că el avea nevoie de libertate, iar ea fusese dispusă să accepte asta, dar până acum nu-și dăduse seama că inima lui era chiar atât de rece.

Capitolul 4

Washington, D.C.

28 august, 1956

La cinci zile după moartea copilului, Jack s-a întors la Washington. Jackie își petrecea convalescența acasă, la Georgetown, unde stătea în vârful patului, cu un ventilator care-i sufla aer răcoros pe picioare. Sora ei, Lee, venise de la Londra și se tot agita în jurul ei, aducându-i de băut și aranjând cărțile și cremele care zăceau în dezordine pe noptieră. Făcea toate astea îmbrăcată într-o impecabilă rochie de mătase, cu buline, din colecția de primăvară-vară a lui Jean Patou.

Jackie o privea cu un ochi critic. Era foarte drăguț din partea ei că-și lăsase baltă propriile treburi și că venise în grabă la ea să facă pe infirmiera, dar cine naiba se îmbracă într-o toaletă nou-nouță, a unui creator de modă celebru, ca să aibă grijă de o bolnavă? Lee se chinuise dintotdeauna să fie mai bine îmbrăcată decât sora ei, indiferent de ocazie, dar acel spirit competitiv devenea, uneori, obositor.

– Cum te simți, scumpo? o întrebă Jack cu o expresie îngrijorată pe chip, aplecându-se s-o sărute. Ești bine? Am făcut o escală la Paris și ți-am cumpărat un parfum.

Îi puse în poală o cutie frumos împachetată, dar ea nici n-o atinse. Cum putea să se gândească la parfum în astfel de momente?

– Bună, Lee, continuă el. Drăguț din partea ta că o ajuți.

Lee zâmbi, fericită:

– Salut, Jack. Ce frumos te-ai bronzat!

– Înmormântarea a fost sâmbăta trecută, interveni Jackie cu un chip lipsit de orice expresie, încercând să-i forțeze pe amândoi să dea dovadă de puțin respect față de solemnitatea situației. Era fetiță. Fiica ta. I-am pus numele de Arabella.

În cele din urmă, Jack deveni serios și dădu din cap, încuviințând:

– Îmi place numele.

– Bobby s-a ocupat de toate detaliile, continuă Jackie pe un ton tăios.

– Băiat de treabă, spuse el. O să-i telefonez ca să-i mulțumesc, dar mai întâi îmi trebuie un sandvici. N-am mai pus nimic în gură de la micul dejun.

– Îți aduc eu, se oferi Lee, săritoare, îndreptându-se spre ușă. Vrei cu șuncă și muștar?

Era nebună după Jack; nici un efort nu i se părea prea mare atunci când era vorba de scumpul ei cumnat.

De îndată ce rămaseră singuri, Jackie se așteptă ca el să-și ceară scuze pentru că nu se întorsese mai repede, să-i spună cât de trist era din cauză că pierduseră copilul, să împartă cu ea durerea aceea profundă care-i măcina sufletul, dar nici vorbă de așa ceva; el începu să-i povestească despre un jurnalist pe care îl cunoscuse în avion. Se uită cu atenție la el, la părul lui decolorat de soare, la pielea de culoarea castanei și se minună, în gând, de energia pe care o emana. El habar n-avea ce se petrecea în mintea ei. N-avea nici cea mai vagă idee. Poate că așa fusese dintotdeauna.

Jack își încheie povestea, iar apoi se așeză pe marginea patului, o luă în brațe și-i spuse:

– Ce păcat că a murit Arabella! Încă nu m-am obișnuit cu gândul. După atâtea luni de așteptări...

Stătea cu capul pe umărul ei, iar ea auzi cum își înăbușea un suspin – oare îi venea să plângă? Acum părea într-adevăr supărat, dar cu siguranță că nu

simțea pierderea suferită; nu așa cum o simțea ea. Durerea ei era sumbră, solitară, amestecată cu furie amară din cauza lui, pentru că fusese departe atunci când le murise copilul și că nu se întorsese de îndată ce aflase de moartea lui.

Momentul de intimitate se încheie. Jackie se desprinse din îmbrățișare și îl privi pe Jack cum deja trecea la alte treburi de care trebuia să se ocupe în continuare:

– Mă bucur că Lee e cu tine. Drăguț din partea ei că a venit.

Se uită la ceas, apoi o întrebă:

– Te deranjează dacă dau o fugă până la birou în după-amiaza asta? Cât să-mi preiau mesajele. Jackie fu atât de șocată că lui îi trecea prin minte așa ceva, încât rămase fără cuvinte. Era adevărat că ea nu-și arăta sentimentele, dar Jack își dădea seama, cu siguranță, cât de tare suferea și câtă nevoie avea de el ca s-o consoleze, nu? Încăperea vecină era o cameră pentru copii frumos amenajată, dar fără nici un copil în ea. Nu stau mult, îi promise el, ridicându-se în picioare. Putem să luăm cina împreună.

Problema lui Jackie era aceea că se căsătorise cu un bărbat rece. Sloi de gheață. Oare în adâncul sufletului îi păsa de altceva în afară de politică și de putere? Nu puteai să-ți dai seama.

După ce el plecă, Jackie se ridică încet din pat, ignorând protestele asistentei. Jack își lăsase valiza pe podea, așa că se aplecă și se așeză lângă ea, gemând din cauza durerii pe care o simțea în locurile în care fusese cusută. Nu știa nici ea ce se aștepta să găsească în valiză, în timp ce răscolea printre pantaloni scurți de culoarea nisipului, cămăși și prosoape umede, dar era convinsă că Jack nu-i spusese tot.

Iată: când scoase un roman de Saul Bellow, din el căzu o poză Polaroid. În ea, o fată cu părul blond deschis stătea pe genunchii lui, îmbrăcată într-un costum de baie foarte sumar, roz aprins. Fata părea să fie scandinavă, cu frunte înaltă, o licărire amuzată în privire și siluetă zveltă.

Jackie simți cum i se strânse stomacul. Deci, asta făcea el pe când le murea copilul. Ținând fotografia între degetul mare și arătător, de parcă ar fi putut s-o contamineze, se ridică, merse, șontâcăind, înapoi la pat și o strecură în poșeta ei.

Ce să facă? În cine să aibă încredere? Nu în Lee, în mod clar, ea îi găsea întotdeauna scuze cumnatului. Nici în mama ei. Exista un singur om la care putea să apeleze. Nu reușise să-l viziteze fiindcă fusese în spital, dar avea să-l întâlnească la un prânz, la New York, de îndată ce doctorii îi dădeau voie să călătorească.

Preț de câteva minute, Black Jack Bouvier se uită cu atenție la fotografie. Cei doi se aflau într-un restaurant italian din Midtown, la o masă din colț, unde era mai multă liniște și pe care era așezată o sticlă de Chianti de culoarea prunei, într-un coș de rafie.

– E limpede că are o relație amoroasă cu ea, nu? îl întrebă Jackie.

Black Jack își lăsă capul într-o parte și-i răspunse:

– Mai degrabă o aventură de vacanță. După cum arată fata, eu așa aș zice.

– Cum a putut să ne facă una ca asta, mie și copilului nostru?

Ochii lui Jackie se umplură de lacrimi și, după ce începu să plângă, nu se mai putu opri.

Black Jack îi întinse o batistă albă, șifonată, cu nonșalanța cuiva care avea des de-a face cu femei care plângeau.

– Trebuie să faci distincție între lucruri, draga mea. Atunci când s-a culcat cu femeia asta, Jack nu știa că aveai să pierzi copilul. Sunt două lucruri diferite. E trist că a murit copilul, dar nu-i vina lui. La vremea la care ai acceptat să te căsătorești cu el, știai că era un fustangiu.

Lui Jackie îi șiroiau lacrimile pe obraji, iar el întinse mâna peste masă și o mângâie pe braț.

Jackie își șterse ochii și spuse:

– Știam că se întâlnea cu alte fete înainte să ne căsătorim, dar am crezut că s-a oprit după ce m-a cerut de soție. Oare am fost eu prea naivă?

Îi urmări cu atenție reacția, știind că Black Jack avusese și el destule aventuri pe vremea când fusese căsătorit cu mama ei. Își aminti cum odată, într-o sâmbătă, el venise însoțit de o brunetă drăguță ca s-o vadă pe ea, pe Jackie, participând la un concurs hipic. Ea avea doar vreo nouă ani, dar cumva înțelesese privirea aceea complice pe care o schimbau cei doi, văzuse cum tatăl ei mângâiase pe furiș genunchiul brunetei și, într-o clipită, copila de atunci pricepuse multe din lumea adulților. Ar fi trebuit să-și dea seama că tatăl ei avea să-i ia partea lui Jack. Doar erau făcuți din același aluat.

Diferența era că Jackie nu fusese niciodată geloasă pe iubitele lui Black Jack. Acestea se purtaseră întotdeauna amabil cu ea și cu Lee, le lăsaseră să mănânce înghețată și floricele de porumb și nu le certaseră niciodată, așa cum făcea mama lor. Cât despre tatăl ei, Jackie știa fără nici o umbră de îndoială că era preferata lui, așa că n-avea nici un motiv să se simtă nesigură pe ea. Tatăl ei o iubea și pe Lee, bineînțeles, dar nu chiar atât de mult.

– Unii bărbați au nevoi sexuale foarte puternice, răspunse el. O femeie nu le e niciodată de ajuns.

– Tati! exclamă ea, roșind, și-și acoperi obrajii cu palmele.

– Nu e o trădare față de tine. E pur și simplu ceva ce Jack simte nevoia imperioasă să facă, un act fizic precum spălatul pe dinți sau bărbieritul. Nu afectează cu nimic iubirea pe care o simte pentru tine. Și pun pariu că sunt aventuri scurte; nu riscă el să țină o amantă.

Un astfel de gând nici nu-i trecuse prin minte lui Jackie. „Doamne, sper că n-o să facă așa ceva!“

– Chiar vrei să divorțezi? continuă Black Jack. Gândește-te câtă suferință am pricinuit atunci când eu și mama ta am divorțat.

Divorțul părinților fusese îndelung amânat. Mai întâi, tatăl ei se mutase într-un alt apartament, iar celor două surori li se spusese că asta se întâmplase din pricina serviciului. Fetelor le convenise schimbarea, fiindcă noaptea nu mai erau nevoite să se facă ghem în pat, ascultând cum părinții lor țipau unul la celălalt. Mama, care una-două le dădea câte o palmă, devenise și mai strictă atunci când Black Jack nu mai fusese de față ca s-o potolească. Bunele maniere erau de o importanță capitală. Dacă mama lor, Janet, era de față, trebuia ca fetele să se poarte impecabil.

Jackie era la vârsta adolescenței atunci când mama lor le spusese că avea să se mărite cu moștenitorul firmei Standard Oil, Hugh Auchincloss. Hughdie, așa cum îi spuneau apropiații, era cu mult mai avut decât Black Jack, cu proprietăți în Virginia și Rhode Island, și avea, în plus, un apartament în Park Avenue. Nivelul lor de trai se îmbunătățise considerabil, cu zeci de angajați care aveau grijă de fiecare dintre case, cu propriile grajduri, cu mers la cele mai bune școli și cu bani din belșug pentru îmbrăcăminte. Jackie și Lee adorau hainele, așa că acum studiau cu atenție reviste precum Vogue și Harper's Bazaar sau se plimbau prin magazinele din care puteau să-și cumpere toaletele preferate. Discutau la nesfârșit despre noile colecții, despre croielile și culorile care erau la modă în sezonul respectiv și despre pasiunea lor pentru tot ceea ce venea din Franța. Dar, după acea căsătorie a mamei lor, ele nu mai putuseră să-și vadă prea des adevăratul tată, pentru că el locuia tot la New York. Jackie era îndeajuns de matură ca să-și dea seama că el bea prea mult, așa că-și făcea griji pentru el.

– Divorțul ar însemna sfârșitul carierei pentru Jack, spuse Black Jack, în timp ce mâncau pui vânătoresc. Apoi, luând o înghițitură de vin, continuă:

Și așa e greu să fie ales președinte dacă e catolic, fiindcă protestanții o să fie porniți împotriva lui. Iar dacă mai e și catolic divorțat, n-o să obțină nici măcar voturile catolicilor.

– Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte, îi răspunse Jackie uitându-se în oglindă și ștergându-și urmele de rimel de sub ochi.

Nu voia să divorțeze. Îl voia pe Jack. Dar, în același timp, voia ca el să-i acorde mai multă atenție. Ar fi vrut să poată să vorbească împreună despre copilul pe care îl pierduseră. Ar fi vrut să fi fost și el lângă ea atunci când i

se spusese că Arabella murise. Și și-ar fi dorit să n-o mai înșele. Oare avea pretenții prea mari?

– Închide ochii, treci peste asta și păstrează-ți demnitatea, o sfătui Black Jack, arătând cu capul spre fotografie. Ai grijă ca el să se poarte față de tine cu respectul cuvenit unei soții. Fără acte de adulter în casa voastră și fără să defileze cu alte femei pe sub nasul tău. Aici să tragi linie. Dar nu divorța, draga mea. Ăsta-i cel mai bun sfat pe care pot să ți-l dau.

În trenul care o ducea înapoi la Washington, Jackie se întrebă dacă și alte femei îndurau astfel de lucruri. În romane sau în piesele de teatru, soții care își înșelau nevestele își primeau întotdeauna pedeapsa binemeritată, dar poate că asta nu se întâmpla și în lumea reală. Oare de ce își alesese ea un bărbat ca Jack? Oare pentru că îi amintea de viciosul, dar adorabilul ei tată?

Privind în urmă, Jackie își dădu seama că singura perioadă din căsnicia lor în care era sigură că Jack îi rămăsese fidel fusese cea în care el suferise operația la spate, în 1954, și stătuse țintuit la pat vreme de câteva luni. Și atunci, ca și acum, ea îi fusese o soție bună: îi organizase vizite ca să-l binedispună, îi citise articole din reviste, îi dăduse să mănânce tot ce-i plăcea, se gândise la moduri în care puteau să facă dragoste fără să-i solicite prea mult zona operată.

Dar după ce se vindecase, Jack revenise la ocupațiile lui de dinainte. Trecea rapid pe acasă cât să facă un duș și să-și schimbe hainele, iar apoi pleca la ședințe. Să fi fost într-adevăr „ședințe“, sau cuvântul ăsta era doar un eufemism? Oare el avea o amantă chiar acolo, lângă ei, la Washington?

Trebuia să aleagă: putea să închidă ochii, așa cum o sfătuise tatăl ei, putea să facă pe detectivul și să-l înfrunte pe Jack de fiecare dată când îl prindea sau putea să ceară divorțul. Chiar dacă nu lua o astfel de decizie drastică, ea știa că, dacă aducea vorba despre divorț, avea să-l trezească puțin. Viitorul lui în politică depindea de o căsnicie stabilă.

Jackie știa ce i-ar fi spus mama ei: „Nu-ți spăla rufele murdare în public“.

Dar Jack îi era dator vândut pentru asta. Trebuia să-și schimbe atitudinea și purtarea dacă voia să se bazeze pe ea.

Capitolul 5

Milano, Italia

decembrie 1957

În săptămâna de dinaintea Crăciunului, pe care și-o petrecea în casa lor de la Milano, Maria primi un telefon de la Aristotel. Cu siguranță că Battista îi dăduse numărul.

– Se prognozează vreme bună și ape liniștite, așa că dăm o petrecere de Revelion pe Christina. Poate veniți și voi, tu și Battista? Aș trimite un avion să vă ia.

Ea râse la auzul acelei ostentații: de obicei, atunci când ești invitat la o petrecere, nu primești astfel de oferte extravagante!

– Nu pot, îmi pare rău. A doua zi după Revelion, cânt într-un concert, la Roma, la care vine și președintele italian. Nu vreau să-mi dezamăgesc publicul.

– Aș putea să trimit un avion care să te ducă la Roma pe data de întâi, insistă el.

– Mulțumesc, dar nu merge așa. Trebuie să mă pregătesc pentru marile concerte. Câteva zile înainte nu fac altceva decât să repet și să-mi odihnesc vocea.

– Ce plictisitor! exclamă el. N-aș suporta ca munca să-mi stea în calea distracțiilor.

– N-am considerat niciodată cântatul ca fiind muncă, îi răspunse ea, iar apoi tăcu, încercând să găsească cuvintele care să exprime ceea ce simțea, fără să pară o snoabă plină de sine. Muzica e izvorul bucuriei mele. Atunci când sunt implicată într-o producție, mă simt atât de absorbită și de împlinită, încât nu pot să mă gândesc la nimic altceva.

– Ca atunci când faci sex, deci? replică Aristotel, iar ea roși, bucurându-se că el nu putea s-o vadă.

– Bănuiesc că există unele asemănări, chicoti Maria, ușor stânjenită, fiindcă nu era obișnuită să vorbească despre sex cu nimeni – nici măcar cu soțul ei. E ca și cum ceva pune stăpânire pe mine atunci când cânt, continuă ea – o energie divină, o forță creatoare, spune-i cum vrei –, și îmi invadează întreaga ființă, îi explică ea, oprindu-se după aceea, rușinată. Acum o să râzi de mine!

– Nici vorbă, îi răspunse el cu glas scăzut. Se vede limpede că pentru asta te-ai născut. Mă bucur că-ți face atât de multă plăcere. Ești norocoasă.

– Da, sunt, recunoscu ea.

Dar nu-i mai spuse cât de nesigură pe ea se simțea, cât de superstițioasă era de teamă că, dacă își schimba în vreun fel ritualurile, norocul avea s-o părăsească. Făcea întotdeauna aceleași exerciții de încălzire, se ruga la icoana ei cu Fecioara Maria, își făcea cruce de trei ori, apoi pășea pe scenă mai întâi cu piciorul drept. Întotdeauna cu piciorul drept.

– Dar tu te-ai născut cu talent pentru afaceri, e clar. Sunt sigură că-ți face plăcere să închei tranzacții și să vezi, apoi, cum curg banii.

– Pentru mine nu e vorba de bani. Îmi place jocul. Explicația simplă ar fi că nu suport să pierd, așa că fac tot ce-mi stă în putință și, atunci când îmi doresc ceva, întotdeauna reușesc.

Subînțelesul cuvintelor lui stărui în tăcerea care urmă.

Maria reluă conversația:

– Îmi pare rău că nu pot să vin la petrecerea voastră. Poate altă dată.

– Era vorba să-mi spui când ar fi mai bine să vin să te ascult, mai ții minte?

– O să te anunț, îi zise ea, râzând. Urmă o pauză ciudată. Apoi, înainte să închidă, spuse: transmite-i salutări Tinei, te rog.

Maria se hotărî să nu-i spună lui Battista despre acea convorbire. Soțul ei era foarte dornic să se apropie de familia Onassis. Așa era el, îi plăcea să se împrietenească cu cei bogați și influenți, în timp ce ea nu prea era în largul ei alături de astfel de oameni, de parcă ei ar fi simțit-o că nu aparținea aceleiași clase sociale. Apartamentul închiriat din Washington Heights, Manhattan, în care crescuse alături de părinți, imigranți greci, și de sora ei, fusese destul de plăcut, dar mama nu reușise niciodată să se simtă mulțumită de el. „Sunt obișnuită cu ceva mai bun“, se plângea Evangelia fără încetare. „A fost o greșeală să mă mărit sub nivelul meu social. Oare ce-o fi fost în mintea mea?“

Maria, fructul acelei căsătorii „sub nivelul social al mamei“, era conștientă de locul ei în sistemul de clase sociale chiar și acum, când succesul o ajutase să-l depășească.

Atunci când au ajuns ei, în data de 27 decembrie, cerul de deasupra Romei era acoperit de nori și bătea un vânt rece, aspru. Maria și Battista erau cazați la Hotel Quirinale, care avea acces, printr-un pasaj, la Teatrul de Operă. Asta însemna că ea putea să-și protejeze corzile vocale de frigul de afară. Dar, la prima repetiție, Maria a constatat că în sală era rece ca într-un mormânt.

– Ați putea să dați drumul la căldură, vă rog? le ceru ea. Presto!

Tremurând, asistenta de scenă îi promise să rezolve problema, iar apoi strănută violent. Maria își acoperi fața cu eșarfa de la gât. Nu putea să riște să răcească tocmai acum, cu câteva zile înainte de spectacol.

Era vorba despre Norma, măreața tragedie a lui Bellini – un rol greu, dar pe care îl iubea, pe care îi plăcea să-l interpreteze. Se potrivea vocii ei, cu toate provocările tehnice pe care le presupunea. De obicei cânta la repetiții cu toată vocea, doar de dragul bucuriei care o cuprindea atunci când își simțea mușchii lucrând în armonie ca să creeze muzica aceea splendidă. Acustica era superbă, firește, iar orchestra, de primă clasă. În astfel de momente nimic nu mai conta, întreaga ființă a Mariei vibra prin muzică. Iartă motivul pentru care ea accepta presiunea și criticile: răsplata era fenomenală.

De Revelion, la patru zile după ce sosiseră, au mers împreună cu niște prieteni la o petrecere într-un club numit Circolo degli Scacchi. Maria își îngădui un păhărel de șampanie pentru toastul de la miezul nopții, dar sorbi doar puțin din el. Au stat o oră, apoi s-au întors la hotel.

– Ce ai vrea să-ți aducă anul 1958? îl întrebă ea pe Battista, în taxi.

– Vreau să obțin mai mulți bani de la Teatrul La Scala atunci când îți renegociem contractul. Te-au cumpărat prea ieftin.

El n-o întrebă ce-și dorea ea, dar știa. Nu fusese niciodată un secret. Tânjea să fie mamă.

Din pricina profesiei ei, Maria trebuia să aibă mare grijă de sănătate. Bănuia că și atleții făceau la fel. În dimineața zilei de întâi ianuarie, după ce se trezi, știu numaidecât că ceva nu era în regulă cu gâtul ei: parcă o strângea ceva, parcă era iritat. Îl înghionti pe Battista și, fără să vorbească deloc, îi făcu semn să-i aducă inhalatorul cu aburi. Apoi își luă carnețelul pe care îl ținea lângă pat și-i scrise în el că-l ruga să cheme un medic specialist.

În timp ce inhala aburii prin mască, îl ascultă dând telefoane peste telefoane și devenind din ce în ce mai alarmat. Nu lucra nimeni în ziua de Anul Nou. Își aminti de fata aceea care strănutase chiar lângă ea la repetiții, cu trei zile înainte – exact perioada de incubație pentru un virus de răceală sau de gripă.

Își dădu seama că soțul ei îl sună, la un moment dat, pe directorul Operei. Battista îi spuse acestuia:

– Sper că ai o dublură, pentru că s-ar putea ca Maria să nu poată să cânte mâine. Urmă o pauză lungă, apoi Battista replică: nu contează, dacă un doctor îi spune să nu cânte, n-o să cânte. Nu poate să riște să-și vatăme corzile vocale.

Maria își duse mâna la gât. Nu suporta gândul că avea să-i dezamăgească. „O, Doamne, te rog, nu!“

Specialistul sosit în acea după-amiază îi luă o probă din gât și îi dădu un antiinflamator. Ea evită să vorbească tot restul zilei, folosind carnețelul ca să comunice, bând, cu înghițituri mici, apă la temperatura camerei și mâncând supă degresată. Fără carne, fără produse lactate, fără alimente solide.

În dimineața următoare, de îndată ce se trezi, înghiți și simți că senzația aceea de strânsoare pe care o avusese în gât era mai puțin intensă. Cu toate astea, își odihni vocea întreaga zi, iar seara, cu o oră înainte de ridicarea cortinei, doctorul declară că putea să cânte.

Își făcu încălzirea cu grijă, speriată să nu se forțeze prea tare. „Te rog, ajută-mă să cânt bine în seara asta“, se rugă ea Fecioarei Maria.

În primele scene reuși să atingă notele corecte, dar nu le cântă cu destulă tărie. Parcă mușchii nu reacționau așa cum trebuia. Atunci când ajunse la partea „Casta Diva“, cu saltul acela de la fa la do în octava superioară și restul notelor lungi, simți cum i se slăbește vocea, iar notele înalte deveniră șovăielnice. Parcă îi pierea glasul. Era devastator, dar ce putea să facă? Trebuia să continue. După o bucată pe care o cântă cu voce tremurândă, cineva din public o huidui, iar ea se crispă. Se auzi târșâit de pași. Lumea își pierdea răbdarea.

Apoi, simți că nu mai putea să cânte nici notele joase, iar nemulțumirea publicului crescu.

– Du-te înapoi la Milano! strigă cineva.

Maria nu-i condamna pe cei din public, aveau dreptate. Dăduseră o grămadă de bani pe bilete și nu primeau în schimb calitatea la care se așteptaseră.

În pauza dintre acte, atunci când se retrase, clătinându-se, în culise, ea știu că n-avea să mai poată să se întoarcă pe scenă. Fruntea îi ardea, iar gâtlejul îi era atât de umflat, încât aproape că i se închisese complet.

– Trebuie s-o duceți să stea în pat, îi spuse doctorul lui Battista, după ce îi luă temperatura Mariei.

Directorul veni să se certe: era nevoit să anuleze spectacolul și avea să-i dea în judecată.

Battista îi răspunse că era un idiot pentru că nu-și asigurase dublură. Apoi, el o conduse pe Maria, prin pasaj, la hotel. Ea ar fi vrut să-și ceară scuze și să încerce să explice ce se întâmplase, dar se simțea atât de rău, încât îi venea să leșine.

În dimineața următoare, ea îl auzi pe Battista mormăind și pufnind nemulțumit, în timp ce răsfoia ziarele care le fuseseră lăsate pe podeaua camerei. Titlurile erau necruțătoare: Un milion de lire pentru un singur act catastrofal, scria într-unul. În altul, apărea o fotografie cu ea, bând șampanie în acel afurisit de club de noapte. Nici nu observase că acolo era și un fotograf; cu siguranță că poza fusese făcută în mjlocul frenezieі de la miezul nopții, chiar după trecerea în noul an. Scriau că ea își vătămase vocea din cauza petrecerilor. Scandalo!, Disgrazia!, Insulta!, declarau ziarele la unison.

Linșajul din presă era strigător la cer, profund nedrept. În anul 1957, ea cântase în șaizeci și șapte de concerte și amânase doar unul – pe cel din San Francisco, iar atunci făcuse asta urmând sfatul medicilor. Fusese acuzată că anulase un concert la Viena, ceea ce nu era adevărat, negocierile pentru semnarea contractului fiind cele amânate. Avea un număr de prezențe pe scenă mai mare decât al oricărei alte cântărețe de operă, dar, cu toate astea, presa continua s-o prezinte ca pe o divă răsfățată, care lăsa baltă producții din te miri ce capriciu. Media făcuse din ea un personaj etern nemulțumit. Ziariștii stăruiau în perpetuarea acestei imagini, așa că nimeni n-o compătimea acum, când răcise, la Roma. Nu, Maria Callas doar făcea nazuri din nou. O acuzau că băuse șampanie și că stătuse în oraș până în zori, lucru

care nu era adevărat. Era egoistă, nerecunoscătoare, ar fi trebuit să-i fie rușine. Îi amintea de litania de nemulțumiri pe care, în copilărie, i-o arunca în față mama ei, „Fată proastă, urâtă, bună de nimic“, și se simțea la fel ca atunci: nevrednică, lipsită de orice merit sau valoare.

Pe când stătea în pat, la Hotel Quirinale, cu o compresă înfășurată în jurul gâtului, primi o telegramă. O desfăcu.

Îmi pare rău că ești bolnavă. Să-mi spui, te rog, cum pot să te ajut. Să-ți trimit medicul meu personal? Un avion privat, care să te poarte spre locuri mai însorite? Sau un ucigaș profesionist, care să-i lichideze pe jurnaliștii ăia lipsiți de respect? Fac orice dorești. Aristo.

Maria zâmbi. Toate trei propunerile ar fi fost bine-venite. Dar ea urma să-și țină capul plecat, să se recupereze și să muncească și mai mult, ca să fie pregătită pentru concertele deja programate în anul care tocmai începea, inclusiv unul la Opera Metropolitană din New York, peste numai o lună.

Capitolul 6

Portul Hyannis, Massachusetts

octombrie 1956

– Am auzit-o pe Maria Callas cântând la Opera Metropolitană aseară, zise Jackie în timpul unei pauze dintr-o conversație care avea loc la imensa masă de stejar a familiei Kennedy. A fost spectaculoasă. Mi se face pielea de găină gândindu-mă că o ființă omenească poate să cânte așa.

Jack își ridică privirea din farfurie. Friptura era tare ca talpa; Jackie nu se prea atinsese de ea. Dacă ar fi fost responsabilă de meniu, mesele ar fi fost cu mult mai bune, dar soților Kennedy nu le prea păsa de mâncărurile alese.

– Gândește-te la câte voturi aș fi putut să cumpăr cu banii pe care i-ai dat pe bilet, îi spuse el, în glumă.

Ea simți o străfulgerare de iritare. Conducerea casei era responsabilitatea ei, dar Jack se tot plângea în ultima vreme din pricina banilor, voia să știe cât cheltuia ca să cumpere draperii, covoare, chiar și prosoape. Incredibil! Era pe punctul să-i răspundă, când Rose, mama lui Jack, interveni:

– Pare o persoană dificilă. Ai citit articolul din Time despre ea?

– Încă nu, îi răspunse Jackie clătinând din cap.

– Scrie acolo că Maria Callas e o divă căreia trebuie să i se facă pe plac întotdeauna.

Tonul lui Rose voia să sugereze că asta era ceva de-a dreptul criminal, deși se putea spune același lucru și despre oricare dintre copiii ei.

– Cred că e nevoie de foarte multă disciplină ca să ajungi la nivelul ei de interpretare, îi răspunse Jackie. Cu siguranță că jurnalistul de la Time a căutat nod în papură, altfel n-ar fi avut ce să scrie.

– Henry Luce și Briton Hadden au fost cofondatori ai ziarului Time, în anii ’20, adăugă Joe, tatăl lui Jack. Oameni acătării amândoi, dar Briton îl scotea din sărite pe Henry atunci când punea actori și cântăreți pe prima pagină. Henry ar fi vrut ca Time să fie o publicație serioasă, cu greutate, care să trateze teme politice și să-i susțină, într-un fel, pe republicani. Dar firește că jurnaliștii sunt, în general, tineri cu principii, așa că ziarul a început să-i sprijine pe democrați.

– Pe cine cunoaștem acolo? îl întrebă Jack.

Și așa, pe nesimțite, tema conversației fu din nou politica.

– Ed Thompson e de partea noastră.

Joe începu să enumere jurnaliști de la Time care ar fi putut să-l ajute pe Jack în carieră.

Jackie ar fi vrut să spună că Mariei Callas i se cuvenea să apară pe prima pagină a ziarului Time la fel de bine ca oricărui politician care apărea și dispărea pe și de pe scena politică, și că prețul biletului meritase cu vârf și îndesat. Dar știa din experiență că era ușor ca discuțiile lor de la masă să devină conflictuale. Toți copiii lui Joe și Rose Kennedy erau competitivi; nici unul nu se lăsa, indiferent că era vorba despre tenis, înot sau dezbateri politice. Și nici unul dintre ei nu-i împărtășea părerea că, într-o societate civilizată, cultura era la fel de importantă ca politica. Dar, în seara asta, Jackie n-avea energie să-i contrazică.

Dintr-odată, Jack se ridică în picioare și-și împinse, cu zgomot, scaunul în spate.

– Am o întâlnire la Hyannis, la ora șapte. Mănânc desertul după ce mă întorc, dacă mai rămâne ceva după niște hapsâni ca voi.

– Cu cine te întâlnești? îl întrebă Jackie, iar apoi își mușcă limba, fiindcă ar fi vrut să fie fata aceea independentă, imprevizibilă, de care se îndrăgostise Jack, nu o nevastă cicălitoare, dar uneori nu putea să se stăpânească.

– Știi și tu – cu echipa, îi răspunse el, vag. N-o să stau mult.

O sărută iute pe frunte, iar apoi, o secundă mai târziu, făcu la fel cu mama lui. După câteva minute, se auzi motorul mașinii care lua curba și ieșea în stradă.

Tocmai terminaseră cina, iar Jackie voia să urce în camera lor, când Joe o prinse de braț.

– Haide să ne plimbăm puțin. E o seară plăcută.

Ea își puse un șal de lână, ca să se ferească de frigul toamnei, și-și legă o eșarfă în jurul capului. Casa familiei Kennedy era chiar pe faleza Cape Cod, unde bătea un vânt puternic dinspre Nantucket Sound. Soarele coborâse dincolo de orizont, dar încă se vedea o lumină rozalie bătând în ferestrele de la etaj, care dădeau spre vest.

– Pari nefericită, spuse Joe în timp ce traversau peluza, în drum spre plajă. Te neglijează cumva fiul meu?

– Nu mai mult decât de obicei, îi răspunse Jackie cu un râs scurt, forțat.

Mai avusese discuția asta cu Joe. Înainte de nuntă, el o avertizase că Jack avea nevoie de libertate, iar atunci ea îi răspunsese că își dădea foarte bine seama.

– Ai fi putut să te căsătorești cu orice bărbat ai fi vrut. Știu asta; și Jack o știe. Ești inteligentă, frumoasă, fermecătoare și plină de viață.

– De ce îmi faci atâtea complimente? îl întrebă ea. Vrei să-mi ceri o favoare?

El râse, iar apoi continuă pe un ton serios:

– Doar să nu-l părăsești.

Jackie rămase tăcută mult timp, plimbându-se pe malul mării și ascultând zgomotul valurilor care se spărgeau de țărm și care apoi se retrăgeau, luând cu ele un strat de prundiș.

– De ce nu? Pentru că asta i-ar distruge cariera politică?

– Nu. Pentru că n-aș vrea să te pierd ca noră. Haide să vorbim deschis.

– Noi întotdeauna vorbim deschis, Joe, îi răspunse ea cu glas blând.

Nu era tocmai adevărat, dar Jackie știa că lui îi plăcea să creadă că erau foarte apropiați, iar ei îi convenea să-l lase să creadă asta.

– Ați călătorit prea mult încoace și-ncolo de când v-ați căsătorit. Aveți nevoie de un cămin al vostru la Washington, în care să vă formați o familie. Ce zici dacă vă ajut eu să vă găsiți o locuință frumoasă?

– Încerci să mă mituiești? îl întrebă ea, cu privirea pierdută în depărtările oceanului întunecat.

Se vedeau bărci care porneau în larg, iar luminile lor pâlpâiau în sus și-n jos, urmând mișcarea valurilor.

– Nu-i vorba de asta. Vreau să fii fericită și te rog să-mi spui ce te-ar ajuta.

Ochii ei se umplură de lacrimi; bine că era întuneric și-i bătea vântul în față, așa că el nu-și dădu seama că plângea. Știa vreunul dintre ei cum e să ai două sarcini pierdute, în timp ce celelalte femei din familia Kennedy făceau copii ca pe bandă rulantă? Pentru ea era o adevărată tortură să participe la petrecerile lor de dinainte de nașteri și la botezuri.

– El chiar te iubește, continuă Joe. Atât cât e în stare să iubească pe cineva. Dar e nechibzuit. Trebuie să fii o persoană foarte puternică și foarte independentă ca să poți să reziști alături de fiul meu.

– Asta așa e, cu siguranță, fu de acord Jackie, ștergându-și iute lacrimile cu un colț de eșarfă.

– Ar trebui să rămâi din nou însărcinată, cât mai repede, Jackie. Cu asta nu pot să te ajut, dar știi că am dreptate.

– Ești un bătrân băgăcios, Joe, râse ea ca să-și ascundă stinghereala.

Relațiile intime dintre ea și Jack aproape că nu mai existau de când o pierduseră pe Arabella. Jackie era prea furioasă pe soțul ei. Cu toate astea, ea știa că ar fi trebuit să facă ceva ca să revigoreze viața lor sexuală, fiindcă nu era înțelept să ignore importanța intimității fizice într-o căsnicie.

Ajunși la capătul plajei, acolo unde un gard îi despărțea de stâncile din spatele lui, se opriră.

– Apucă-te și caută o casă, o sfătui Joe. Dă-mi de veste atunci când găsești una care să-ți placă. Aranjeaz-o cum vrei tu. Trebuie să aveți un cuib al vostru.

Jackie aprobă cu o mișcare a capului. Îi surâdea ideea. Deja avea în minte imaginea căminului perfect. Și poate, dacă mai rămâneau bani, ea și Jack aveau să-și cumpere și o locuință în Portul Hyannis, ca să nu mai fie nevoiți să stea în casa familiei. I-ar fi plăcut și asta.

Câteva luni mai târziu, un ziar din Washington publică un articol care susținea că Jackie avusese de gând să-l părăsească pe soțul ei senator, dar că Joe Kennedy, dându-i un cec în valoare de un milion de dolari, o convinsese să renunțe la idee. Oare de unde aflau, se întrebă ea, poveștile astea care conțineau un grăunte de adevăr? O îngrijora gândul că în anturajul lor apropiat ar fi putut să existe cineva care îi trăda.

Își sună socrul, presupunând că el citise deja știrea.

– Doar un milion, Joe? îl tachină ea. De ce nu zece milioane?

Joe râse, dar era limpede că trata întreaga chestiune cu prudență.

– Merită orice preț, spuse el în cele din urmă.

– Am o veste pentru tine, îl anunță Jackie încrucișându-și degetele înainte să continue, ca să alunge ghinionul. Nu vreau să afle nimeni încă, pentru că e devreme, dar ți-am urmat sfatul. Sunt însărcinată.

– Asta-i nemaipomenit! strigă Joe, iar ea simți că zâmbea larg. A treia oară e cu noroc, nu?

– Da, a treia oară e cu noroc, fu ea de acord, dar își ținu degetele încrucișate și după ce termină convorbirea.

Spera ca, în sfârșit, să poată să-i dăruiască un copil lui Jack, dar îi era teamă fără să vrea. Nu știa cum ar fi rezistat dacă și de data asta apăreau probleme.

Capitolul 7

Milano

aprilie 1958

Dezastrul petrecut la Roma părea să fi generat la adresa Mariei un val de insulte de o agresivitate cu mult mai mare. Vocea ei era la fel ca întotdeauna, puternică, iar la spectacolele în care cânta se vindeau biletele ca pâinea caldă; cu toate astea, ziarele se încăpățânau să scrie că ea era o divă, o tigroaică, un monstru, și nu voiau nici în ruptul capului să schimbe placa. Răstălmăceau faptele. Într-un articol scria că insistase să facă repetiții șase ore fără pauză, fiind nemulțumită de producție; era adevărat, iar dirijorul fusese de acord cu ea, dar pe el nu-l ataca presa. Maria recunoștea că era perfecționistă în privința muncii, dar întotdeauna se purtase cu profesionalism și nu-și pierduse niciodată cumpătul. Rareori ridica vocea. Și totuși, atunci când fotografii o surprindeau la aeroport sau ieșind de pe scenă, redactorii alegeau de fiecare dată acele instantanee în care părea furioasă, încruntată.

– Ce crezi, oare publicul chiar mă consideră o astfel de ființă insuportabilă? îl întrebă ea pe Battista, crispându-se la vederea unei poze deloc măgulitoare.

– Nu-i băga în seamă, spuse el, fără să-i răspundă la întrebare. Ce contează? Prietenii tăi știu cine ești cu adevărat.

Battista nu-i înțelegea dorința de a fi plăcută și îndrăgită de toată lumea. Dar Maria nu suporta ca cineva să creadă lucruri urâte despre ea. Avusese o copilărie dificilă, mama ei a favorizând-o ostentativ pe sora ei mai mare, Iakinthi, care era mai frumoasă și mai grațioasă. Așa crescuse Maria,

convinsă că era urâtă și că nimeni nu putea s-o iubească, vocea fiindu-i unica salvare. Iată de ce astfel de articole îi răsuceau cuțitul în răni vechi de zeci de ani.

Ce făcuse ca să merite atacurile presei, în afară de faptul că avusese succes? Oare era pedepsită pentru asta, așa cum fusese și în primele zile ale carierei, atunci când ceilalți artiști o invidiau pentru că primea roluri de solistă?

O parte din vină le aparținea celor de la biroul de presă de la Teatrul La Scala, care turnaseră gaz peste foc, inventând o rivalitate între Maria și o altă primă soprană, Renata Tebaldi: Înfruntarea dintre cele două primadone! Se vindea bine un astfel de titlu, dar el era departe de adevăr. Renata fusese instruită la școala verissimo, care se axa pe un ton puternic, în detrimentul coloraturii, pe când Maria se formase în stilul bel canto și dispunea de o întreagă paletă de vibrații și de flexibilitate vocală. Asta însemna că cele două abordau repertorii diferite. Maria n-o cunoștea prea bine pe Renata, dar erau perfect prietenoase una față de cealaltă atunci când se întâlneau.

Cu toate astea, zvonul că ele ar fi fost rivale se răspândise precum ciuma printre iubitorii de operă de la Milano – oameni înflăcărați, care nu ezitau deloc să-și spună părerile. Dacă un solist greșea o notă, o cântau ei. Dacă un spectacol nu se ridica la nivelul așteptărilor lor, huiduiau. Astfel de reacții contrastau izbitor cu respectul tăcut care domnea în alte teatre, în special în cel de la Londra, unde publicul era atât de politicos, încât nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să întrerupă vreun spectacol. Maria îi admira pe milanezi pentru dragostea lor față de operă, dar nu și pentru proastele lor maniere.

La un moment dat, se ajunsese la situația în care jumătate din sala de la Teatrul La Scala era ocupată de susținătorii Renatei Tebaldi, iar cealaltă jumătate, de cei ai Mariei. Atunci când aceasta din urmă pășea pe scenă, admiratorii Renatei începeau să strige tot felul de insulte, iar ceilalți făceau eforturi să le acopere cu ovațiile lor. Clipele de dinaintea începerii spectacolului semănau cu o întrecere între niște gladiatori romani: „Ucide-o!“, „Nu, las-o să mai trăiască o zi!“.

– De ce nu sunt lăsată să cânt pur și simplu, fără atâtea intrigi? încercase Maria să-i convingă pe cei de la biroul de presă.

Însă ei ridicaseră din umeri, în acel fel exasperant care le era specific italienilor, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce putem să facem? Așa merg treburile“.

În primăvara anului ١٩٥٨, Maria repeta pentru două producții succesive: Anna Bolena și Il Pirata. Asta nu era o problemă prea mare, dar, din cine știe ce motive, Ghiringelli, directorul artistic de la Teatrul La Scala, o trata cu un amestec de infantilism și nervozitate. Într-o dimineață, atunci când o zări intrând pe ușa scenei, el se ascunse în spatele unui obiect de decor și dispăru, nu înainte de a răsturna meterezele unui castel de lemn, care căzură pe podea cu un zgomot puternic.

– Ce-i cu el? îl întrebă Maria pe ușier, dar acesta se mulțumi să clatine din cap, nedumerit.

În acea zi, Ghiringelli stătu în fundul sălii în timpul repetiției. El ieși în grabă la final, înainte ca Maria să apuce să-i ceară părerea.

– L-am supărat, oare? îl întrebă ea pe un tenor care se afla prin preajmă.

– Cred că e ceva în legătură cu contractul tău, îi șopti acesta, acoperindu-și gura cu mâna. Am auzit că-i turbat de mânie din cauza unor pretenții formulate de soțul tău.

– Of, fir-ar! exclamă Maria. Alea-s doar afaceri. Merg să vorbesc cu el.

– A plecat, susținu secretara lui Ghiringelli, cu o expresie de panică zugrăvită pe față.

Maria se uită prin sticla mată și observă o siluetă ghemuită după un fișet. Primul ei impuls fu să intre peste el și să-i ceară socoteală, dar apoi se răzgândi.

– Te rog să-i spui domnului Ghiringelli că n-am vrut altceva decât să-i pun câteva întrebări în legătură cu premierele. Încă nu mi-a spus nimeni când o să aibă loc.

Era o întrebare perfect justificată.

– Sigur că da, îi răspunse secretara, notând în carnețel. O să-i spun să vă anunțe.

Însă Maria nu primi nici o veste. Două zile mai târziu, ea află răspunsul din întâmplare, văzând datele scrise pe un afiș de pe coridor.

Maria știa că Battista era uneori cam agresiv în negocierile lui cu teatrele de operă, dar nu intervenea niciodată. Se înțeleseseră ca ea să se concentreze pe muzică, iar el să se ocupe de partea financiară. Însă acum nu putea să nu se îngrijoreze. În ciuda tuturor greutăților, iubea foarte mult La Scala, care era cel mai bun dintre teatrele de operă. Acolo fuseseră puse în scenă primele creații ale lui Verdi și Toscanini și era locul în care orice cântăreț de operă visa să triumfe, și totuși puțini reușeau. Fusese invitată să se alăture companiei în 1952, moment care o făcuse să simtă cea mai mare mândrie din viața ei. Compania îi dăduse ocazia să cânte în cele mai bune roluri de soprană, iar ei îi plăcuse enorm să lucreze cu cei mai buni muzicieni ai momentului și cu tehnicieni de vârf ai scenei. Parcă își găsise, în sfârșit, un cămin al ei și o familie în sfera muzicii, care s-o despăgubească de lipsa dragostei din familia ei naturală.

– Te rog să nu te cerți cu Ghiringelli, îl imploră ea pe Battista mai târziu. Știi doar că aș cânta la Teatrul La Scala chiar și fără să fiu plătită, numai pentru onoarea de a fi pe o asemenea scenă.

– Lasă contractul în grija mea, insistă el. Cred că până la urmă o să reușesc să-i conving.

După premiera operei Anna Bolena, recenziile au fost extrem de favorabile, deși publicul fusese mai zgomotos ca niciodată. Huiduielile și ovațiile deveniseră ceva obișnuit, dar, într-o seară, o parte a mulțimii devenise atât de gălăgioasă, încât Maria abia dacă mai putuse să-și audă propria voce. În actul al treilea, atunci când, pe scenă, gardienii sosiseră ca să aresteze personajul pe care îl interpreta, Maria nu mai rezistase. Împingându-i deoparte, ea se repezise către reflectoarele de la baza scenei și începuse să

cânte, adresându-li-se direct atacatorilor și arătându-le pumnul, cu ochii scăpărând de mânie:

– Judecători?... Soarta mi-e pecetluită dacă acuzatorul îmi e și judecător... Dar mi se va dovedi nevinovăția după moarte...

Admiratorii ei parcă o luaseră razna, aplauzele și ovațiile lor făcând un zgomot infernal. Nemaiavând de ales, orchestra se oprise preț de câteva minute, până când se mai liniștiseră apele, iar Maria nu cedase, rămânând în aceeași poziție, cu pumnii încleștați, fără să-și slăbească din ochi adversarii.

În acel moment, ea avusese un sentiment de satisfacție, iar, în culise, ceilalți interpreți o felicitaseră, dar de atunci începuseră să apară probleme în viața personală a ei și a lui Battista. Toată lumea cunoștea adresa lor – Via Buonarroti 40, în cartierul teatrului. Într-o zi, la scurt timp după ce Maria își înfruntase publicul, șoferul lor găsise un câine mort pe bancheta din spate a mașinii; câteva zile mai târziu, cineva le mânjise gardul cu excremente și mâzgălise pe el cuvinte obscene.

Maria începea să se teamă că toată acea isterie se amplifica incontrolabil și că ea și Battista nu mai erau în siguranță în propriul cămin. Chemaseră poliția, care îi sfătuise să țină încuiate ușile și ferestrele de la parter. Maria nu mai putea să-și plimbe pudelii, să hoinărească prin buticurile din apropiere sau să se destindă bând un espresso la terasa vreunei cafenele – duse erau acele vremuri.

Prețul pe care îl plătea pentru faimă era din ce în ce mai mare. Nebunie curată! Iar asta, deși ea nu-și dorise niciodată altceva decât să cânte.

Aristotel o sună pe Maria în acea perioadă zbuciumată. Nimeri tocmai momentul în care ea se simțea vulnerabilă, ceea ce o și făcu să se descarce.

– E absurd ca o muzică atât de frumoasă să stârnească un comportament atât de grosolan! Acum avem agenți care patrulează în sală, iar eu sunt escortată de poliție de la ușa scenei până la mașină. Îți vine să crezi așa ceva?

– Am urmărit știrile din ziare. N-ar putea agentul tău de publicitate să distribuie în presă niște articole care să mai calmeze atmosfera? Poate că n-ar strica o fotografie cu tine și cu Renata, în care să se vadă că luați cina împreună, ca niște prietene.

– N-am agent de publicitate, îi răspunse ea. Battista se ocupă de partea cu presa.

– Glumești! Se ocupă de asta pe lângă contracte și rezervări? E cam mult pentru un singur om! Un agent de publicitate capabil ar putea să promoveze știri pozitive, care să le neutralizeze pe cele negative. Eu am unul de ani buni.

Maria strâmbă din nas. Prefera să-i evite pe cei din presă, nu să-i invite în viața ei.

– Eu încă sper ca lucrurile să se liniștească. În iunie o să fiu la Londra, apoi avem o vacanță lungă de vară. Poate că până în toamnă se domolesc apele. Dacă nu, după cum stă treaba acum, s-ar putea să fiu nevoită să-mi angajez o gardă de corp.

– Poate că ar trebui oricum să faci asta, îi spuse el. Nu-mi place să te știu în pericol din cauza vreunui țicnit.

Ea se cutremură.

– Cel puțin, în zona Lacului Garda sunt în siguranță. Avem o casă în Sirmione, care e refugiul meu. Localnicii mă lasă în pace. Acolo ne petrecem vara eu și Battista. Abia aștept.

Maria iubea atmosfera senină, calmă din acel orășel de pe malul lacului, unde apa era la fel de adâncă pe cât erau Alpii de înalți, magazinele de înghețată ofereau cincizeci de arome diferite și existau încă bunele maniere de pe vremuri. Și câinilor ei le plăcea acolo.

– Speram să te conving să vii într-o croazieră cu iahtul Christina. Are rost să insist?

Ea ezită. Se simțea măgulită de atenția pe care i-o dădea el și poate că, de vreme ce amândoi erau căsătoriți, n-ar fi fost rău să primească invitația. Era oarecum tentată să viziteze faimosul lui palat plutitor, unde ar fi fost înconjurați de lux, dar era prea obosită.

– Anul ăsta am nevoie de un loc liniștit și retras, îi răspunse ea. Dar îți mulțumesc pentru invitație.

Avea încă un motiv să refuze. Pe iahtul lui Aristotel erau deseori fotografiate celebrități, femei frumoase și grațioase, care purtau costume de baie Chanel și ochelari de soare în stil ochi-de-pisică. Nu trecuseră decât patru ani de când Maria slăbise treizeci și șase de kilograme și-și dobândise formele de acum, dar pe dinăuntru ea se simțea tot fata urâtă și grasă de odinioară. I se părea insuportabil gândul că ar fi putut să apară lângă cele mai frumoase femei din lume, în poze făcute de fotografi care nu le scăpau din ochi nici o clipă.

Capitolul 8

Milano

mai 1958

Într-o seară, Maria era în camera de muzică, cântând din voce și acompaniindu-se la elegantul pian Bechstein pe care și-l cumpărase din primul salariu de la Teatrul La Scala, când Battista intră și-i spuse:

– Nu vor să-ți reînnoiască contractul.

Ea rămase înmărmurită.

– La Scala? Dar de ce? Trebuie să-l reînnoiască!

E o problemă și cu banii, și cu situația din ultima vreme. Iar Ghiringelli e un ticălos, îi răspunse Battista ridicând din umeri.

Se părea că el pur și simplu se împăcase cu situația, ca și cum era vorba doar de afaceri, iar sentimentele ei nu contau deloc.

– Nu! strigă ea, cuprinsă de panică. Du-te la ei. Redu onorariul. Nu se poate să nu mai cânt pe scena Teatrului La Scala!

– N-avem de ales. Există destule alte teatre de operă excelente, unde n-o să fii timorată de toți maniacii.

– Ești sigur? Deja suntem în proces cu Roma, Viena și San Francisco. Atunci când spectacolele erau anulate, oricare ar fi fost motivul, urmau întotdeauna procese. Maria ura asta, nu suporta conflictele. Dacă nu pot să lucrez cu cele

mai bune orchestre și cu cei mai talentați dirijori, prefer să mă retrag. O să renunț la cântat cu totul!

Erau cuvinte rostite la mânie, n-avea de gând să facă așa ceva. N-ar fi putut îndura să nu mai cânte. Muzica era însăși viața ei. Pe de altă parte, știa că în momentul în care, într-un viitor îndepărtat, avea să se hotărască să se retragă, nu se putea să n-o bucure perspectiva de a avea parte de un pic de liniște. Ar fi fost minunat să ia cina la un restaurant fără să fie nevoită să stea cu ochii-n patru ca să se ferească de fotografi.

Battista era încă iritat după discuția avută cu directorul Teatrului La Scala, așa că îi spuse, repezit:

– Nu fi absurdă! Există nenumărate teatre de vârf în care poți să cânți: Londra, Paris, New York și multe altele. Și apoi, nu ne permitem să te retragi. Nu exagera, nu amplifica lucrurile aiurea!

Auzind asemenea vorbe aspre, Maria se ridică și merse până la fereastră, luând o vază de porțelan de pe măsuță. Battista o privea atent, parcă îngrijorându-se că Maria ar fi putut s-o arunce în el, dar ea începu să mângâie florile delicate, pictate de mână. Vaza aceea era una dintre preferatele ei.

– Ți-am spus întotdeauna că vreau să mă retrag atunci când sunt încă în culmea gloriei. Nu vreau să devin și eu precum sunt cei care insistă să dea spectacole după ce le-a trecut vremea. Încă n-am ajuns acolo, dar trebuie să ne pregătim pentru acel moment.

– Adună-te, pentru numele Domnului! se răsti el. Nu știam că renunți atât de ușor, la primul obstacol care îți apare în cale. Și n-o să fiu niciodată de acord cu asta, ai înțeles?

Se întoarse și părăsi încăperea, trăgând cu putere ușa în urma lui. Ea rămase cu privirea în gol și simțind că-i venea să urle. În ziua următoare, ziarele publicară știrea că fusese „concediată“ de cea mai bună companie de teatru liric din lume. Articolele o condamnau tot pe Maria, pentru că s-ar fi purtat ca o „divă“. Era extrem de umilitor și de dureros. La Scala o făcuse celebră, iar acum cei din conducere îi trăgeau covorul roșu de sub picioare, după tot

ce făcuse pentru ei. Era o respingere care, din mai multe puncte de vedere, își găsea ecou în viața ei; îi trezea din nou amintirea fetiței care fusese și pe care mama n-o iubise niciodată.

*

Maria stătea în pat, gândindu-se, îngrijorată, la ce îi rezerva viitorul. Oare ar fi fost mai bine să plece de tot din Italia și să încerce să colaboreze cu o altă operă? Asta ar fi însemnat un regres, pentru că nici un alt loc nu era la fel de prestigios precum La Scala. Alternativa era să fie mereu pe drumuri, în turnee, trăind mai tot timpul cu valizele făcute, iar o astfel de perspectivă o îngrozea.

Battista sforăia zgomotos ca o mașină de tuns iarba, iar ea simți cum îi creștea aversiunea față de el. La începutul căsniciei, se bazase pe sprijinul lui și pe capacitatea de a se ocupa de partea financiară a meseriei ei. Se simțise protejată. Iar acum el nu făcea decât să-i îndepărteze pe directorii de teatre de operă, iar faptul că refuza să angajeze un agent de publicitate, după cum îi sugerase Aristotel, era mărul discordiei între ei. Însă Battista susținea că nu-și permiteau. De ce era întotdeauna el cel care hotăra cum să fie cheltuiți banii câștigați de ea?

Trecuseră luni bune de când nu mai avuseseră relații intime. Ajunseseră să fie ca fratele și sora, ciondănindu-se din cauza unor nimicuri, ca, de pildă, care dintre ei nu închisese ușa de la noul lor frigider american. Între ei explodau tensiuni lipsite de simțul pasiunii. Maria era deseori nervoasă pe el fără nici un motiv întemeiat. De fapt, motivul exista. Battista știa foarte bine că ea împlinea treizeci și cinci de ani la sfârșitul anului și că-și dorea cu disperare un copil. Cu toate astea, nu voia să facă dragoste cu ea. Maria încercase de toate: să se îmbrace în lenjerie provocatoare și să se așeze pe genunchii lui, lipindu-se de el; să se răsucească în pat ca să-l sărute, coborând apoi cu săruturile tot mai jos. De fiecare dată, el răspundea la început îmbrățișării, dar apoi găsea un motiv oarecare să o îndepărteze.

– E prea cald ca să facem dragoste, îi spusese cu o noapte în urmă.

– Dar mie îmi place să fac dragoste cu tine și atunci când e cald, îi șoptise ea.

– Sunt obosit, draga mea. Noapte bună.

Maria își aminti de primele zile ale căsniciei lor: chiar și atunci, ea fusese cea care voise mai mult. Ar fi făcut dragoste de câteva ori pe zi dacă ar fi avut o ocazie cât de mică. Battista o numea, în glumă, „cățelușul lui sexy“. Dar pe atunci ea încă îl interesa. Acum, nimic.

Oare vârsta îl făcea să fie mai puțin appassionato? Oare avea probleme cu erecția? Maria rar simțea că el s-ar fi excitat cât de cât. Să fi fost asta din cauză că locuiau și munceau împreună cât era ziua de lungă, iar astfel se pierduseră atracția, misterul? Battista o vedea atunci când se epila pe picioare: să-i fi diminuat asta puterea de atracție? Dar chiar dacă nu se mai simțea atras de ea, nu putea să facă și el un efort, când știa cât de mult își dorea un copil?

Îi trecu prin minte un gând care avea limpezimea unui adevăr de netăgăduit: „Nici nu mă mai bagă în seamă. Nici nu mai contează dacă sunt aici sau nu“.

Îi venea să plângă. N-ar fi recunoscut față de nimeni cât de mult suferea, nici față de cei mai apropiați prieteni, cum erau Biki, creatorul de modă de la Milano, sau Mary Carter, femeia aceea din înalta societate americană, atât de plină de viață, care locuia la Dallas.

„Încetează, Maria“, se admonestă ea imediat. „E soțul tău, bărbatul pe care îl iubești. Acum nu joci într-o operă. Așa arată o căsnicie adevărată. Adună-te și vezi-ți de treabă.“

Se aplecă și îl sărută pe frunte, încercând să simtă tandrețe. Dar el rămase nemișcat.

Capitolul 9

New York

noiembrie 1957

Covârșită de un sentiment al miracolului, Jackie își privea fiica pe care o născuse cu o oră în urmă și care dormea într-un leagăn așezat lângă patul ei de spital, scoțând niște mici sunete înfundate. Fetița se trezi brusc, cu o zvâcnire involuntară, și începu să scâncească. Apăru o asistentă, o ridică și o puse în brațele lui Jackie.

Micuța avea câteva fire subțiri de păr blond-roșcat. Unghiile îi erau niște minuscule ovale perfecte. Își ținea ochii strâns închiși, de parcă ar fi vrut să se apere de lumina dură din salon, iar gurița fără dinți lua forme ciudate, de parcă ar fi încercat să vorbească, dar nu-și dădea seama cum s-o facă.

„Cine ești tu?“, se întrebă Jackie. „Cine o să devii?“

Copilul ăsta n-avea să știe niciodată cât de dorit fusese. A treia oară – cu noroc, într-adevăr! Dar sosirea pe lume a fetiței fusese însoțită și de tristețe, pentru că tatăl lui Jackie, Black Jack, nu mai trăia ca să se poată bucura de nașterea ei.

Fusese diagnosticat cu cancer de ficat – cancerul beților, după cum se spunea – la începutul anului, dar nimeni nu se așteptase ca starea lui să se agraveze atât de repede. Jackie îl vizitase la spital la sfârșitul lui iulie și fusese șocată văzându-l. Albul ochilor îi devenise de un galben strident. Dar măcar își păstrase sufletul la fel de puternic ca întotdeauna.

– Mă întorc acasă într-o săptămână, așa mi-au zis. Nu mai devreme. Asistentele astea n-au deloc simțul umorului, spusese el, aruncând o privire

către cea care scria ceva în fișă.

– Domnule Bouvier, noi, asistentele, avem dreptul să ne facem treaba fără să fim tratate cu grosolănie.

– A fost doar un sărut, zisese el pe un ton rugător, făcându-i cu ochiul lui Jackie.

– Of, tati! îl mustrase ea. Nu poți să săruți asistentele când ai tu chef. Poartă-te ca un adult.

Arăta atât de bine în după-amiaza aceea, încât Jackie hotărâse să ia avionul înapoi spre Virginia, unde putea să se relaxeze în răcoarea de la țară. Nu voia să călărească în timpul acelei sarcini – n-avea de gând să riște absolut nimic de data asta – dar îi făcea bine întotdeauna să stea cu caii din grajdurile tatălui ei vitreg.

Apoi, în seara zilei de 2 august, fusese înștiințată prin telefon că starea lui Black Jack se înrăutățise. A doua zi, la prima oră, Jack o dusese cu mașina la New York. Era îngrozită.

„Rezistă, tati. Nu pot să te pierd; pur și simplu, nu pot“, își repetase întruna în gând, încercând să nu se lase pradă panicii care amenința s-o copleșească.

Odată ajunși în salon, îi întâmpinase asistenta-șefă:

– Îmi pare rău, domnule Kennedy, doamnă Kennedy. A răposat. A avut un sfârșit liniștit.

„Nu te cred“, își zisese Jackie. „Black Jack n-ar fi plecat așa, pașnic, dintre noi.“

Dar asistenta care se aflase la căpătâiul lui în acele momente îi confirmase că, după ce i se spusese că Jackie era pe drum, el închisese ochii, cu o expresie de mulțumire pe chip, și nu se mai trezise.

Jack o luase în brațe, dar ea refuzase să se lase pradă durerii acolo, în spital. Erau multe lucruri de făcut și de organizat.

După ce luaseră obiectele rămase în urma lui, merseseră în minusculul apartament al tatălui ei de pe strada East Seventy-Fourth, ca s-o aștepte pe Lee, care venea cu avionul de la Londra. Draperiile erau trase, căldura de acolo era ca într-un cuptor, în aer pluteau fire de praf, iar o muscă bâzâia enervant. Ea își aprinsese o țigară și începuse să se plimbe prin încăpere, cu inima împietrită de durere, incapabilă să plângă.

Jack începuse să treacă în revistă ceea ce rămăsese în urma unei vieți de om: niște haine, câteva piese de mobilier, rafturi cu cărți și un morman de discuri 78-rpm cu muzică de jazz.

– Nu știam că îi plăcea atât de mult jazzul, spusese el în timp ce se uita la discuri.

„Îl cunoșteai foarte puțin“, se gândise Jackie. „Nu devii prietenul cuiva doar după câteva ieșiri la cină, la care bei alcool din belșug.“

Pe noptieră erau câteva fotografii înrămate. La loc de cinste se afla una cu ea, de pe vremea când avea nouă sau zece ani, ținând în mână un trofeu de la o cursă de mașini. Erau și poze cu ea alături de Lee și de mama lor și una în care ea se plimba cu pași nesiguri pe un zid de piatră mult prea înalt. Taică-său o lăsase întotdeauna să-și asume riscuri, fiind sigur că ea avea să aterizeze mereu în picioare.

Începuse să plângă la gândul că-l pierduse pe omul care o iubise cel mai mult. Fusese întotdeauna clar că ea era favorita tatei; el îi spusese asta chiar și cu Lee de față. Cu siguranță că surorii ei nu-i fusese ușor să se împace cu gândul. Jackie fusese cea care avusese cele mai multe reușite academice; era fiica atletică, cea care câștiga premii și medalii; cea care semăna cel mai mult cu tatăl lor. Lee fusese cea mai frumoasă dintre ele în copilărie și, cu timpul, devenise preferata mamei, dar Black Jack rămăsese părintele fascinant, cel pe care amândouă voiau să-l impresioneze.

Ca urmare a acestui favoritism, Lee devenise foarte competitivă, deși era cu patru ani mai mică decât Jackie și ar fi fost firesc să nu aibă aceleași reușite. În timpul unei vacanțe de vară, ea stătuse în casă în fiecare zi și cântase la pian neîncetat, ca să fie mai bună decât sora ei la recitalul din toamnă. La petrecerea de debut în societate a lui Jackie, Lee încercase s-o eclipseze pe

sora ei mai mare și se îmbrăcase cu o rochie cam indecentă, roz, mulată, cu umerii goi. Avea doar treisprezece ani și primise o mustruluială zdravănă de la mama lor, dar, pentru o clipă, reușise să capteze atenția tuturor.

Hotărâtă să se mărite prima, Lee se căsătorise cu iubitul ei din adolescență, impresarul Michael Canfield, în timp ce Jackie tot încerca să-l convingă pe Jack Kennedy s-o ducă la altar. Lee și Michael se mutaseră la Londra, iar apoi ea începuse să participe la tot felul de spectacole la Paris și se împrietenise cu creatori de modă faimoși, lăudându-se mereu cu ultimele ei achiziții. Nici nu putea concepe să îmbrace haine în culori sau cu modele din sezonul anterior; Lee era întotdeauna în pas cu moda. Uneori dădea impresia că ținea un fel de scor imaginar și că încerca să demonstreze că era la fel de bună precum sora ei, dacă nu chiar mai bună.

Sosind în acea după-amiază, avea machiajul întins, părul răvășit și costumul alb, Balmain, șifonat, iar pe rever i se vedea o pată ce părea a fi de vin. Jackie se întrebase dacă sora ei nu cumva băuse în avion. Nu-i stătea în fire să apară așa, ea era întotdeauna perfect prezentabilă.

Se îmbrățișaseră cu toții, iar apoi Lee începuse să plângă:

– Nu-mi vine să cred că nu mai e. Ce ne facem de acum încolo? Cum o să ne descurcăm fără el?

Jackie o mângâiase pe păr, simțind un val de afecțiune pentru sora ei.

– Mă ai pe mine, o consolase ea. Eu nu plec nicăieri.

Jackie fusese întotdeauna mai puternică; Lee se pierdea cu firea, dar, în cele din urmă, reușea să facă față.

În următoarele săptămâni, Lee izbucnise deseori în hohote de plâns, copleșită de durere. Suferința lui Jackie oscila de la o zi la alta, stârnită de cele mai mărunte lucruri. Parfumul loțiunii tonice pentru păr Wildroot. Știrile despre curse din ziare. Îi era dor de siguranța aceea că era înțeleasă fără să scoată o vorbă, sentiment pe care i-l dăduse tatăl ei. Uneori, i se întâmpla

asta și cu Lee, având în vedere că ele crescuseră împreună, dar cu Black Jack obișnuia să comunice printr-o simplă ridicare din sprânceană, și pe dată era răsplătită cu zâmbetul lui larg.

Iar acum, trei luni mai târziu, ținea în brațe prima nepoată a lui Black Jack. Micuța se trezi și o privi țintă în ochi, cu o intensitate care o făcu să tresară. Avu o senzație ciudată, de parcă o privea tatăl ei. Asemănarea era izbitoare.

Ușa se deschise cu putere și intră, în mare grabă, Jack.

– Ești bine, draga mea? Ea e? Vai, Doamne...

I se tăie răsuflarea atunci când fiica lor își întoarse capul în direcția vocii lui, cu o privire confuză de data asta.

– Vrei s-o iei în brațe? îl întrebă Jackie.

El făcu un pas înapoi.

– E atât de mică! Dacă o scap?

– Cu siguranță că i-ai ținut în brațe pe frații și pe surorile tale mai mici, îi spuse ea zâmbind. Haide. Uite, așa.

Îi luă mâna și-i așeză brațul în poziția corectă, iar apoi îi dădu bebelușul, căruia îi ținu cu grijă capul în palmă.

– Ce bine era dacă aveam acum un aparat foto, zise ea râzând. Arăți incredibil de speriat. În timpul războiului, ai salvat echipajul unui torpilor din apele pline cu rechini, te cerți cu republicanii în Camera Reprezentanților, iar acum ești înmărmurit de frică din cauza unui bebeluș care cântărește trei kilograme.

El surâse timid, iar ea simți că nu-l iubise niciodată atât de mult ca atunci, în acea clipă.

Capitolul 10

Milano

septembrie 1958

– Cine era la telefon? strigă Maria, de la etajul doi.

Lătraseră câinii, așa că nu reușise să audă nimic.

– Aristotel Onassis, îi răspunse Battista. E la Milano săptămâna viitoare și voia să ne invite la cină, dar i-am spus că o să fim în America.

– Ce păcat! E a treia oară când ne invită, iar noi nu putem să mergem. O să creadă că-l evităm.

Era iritată că nu fusese ea cea care să răspundă la telefon. Ar fi fost plăcut să stea de vorbă cu el.

– L-am invitat la concertul de la Paris, în decembrie.

Pentru Maria, sfârșitul anului era foarte departe. Avea atâtea angajamente de onorat în următoarele trei luni, încât se simțea epuizată doar gândindu-se la ele: mai întâi la Londra, apoi paisprezece concerte în diferite orașe din Statele Unite, iar în octombrie și noiembrie, în Canada. Spre marea ei ușurare, nu dusese lipsă de oferte după ce i se încheiase contractul cu Teatrul La Scala. Acum avea chiar și un angajament pe termen lung cu Opera Metropolitană din New York. Își făcuse griji ca nu cumva să ajungă într-un impas în carieră, așa că se bucura enorm să descopere că încă era apreciată. Dar îi era dor să simtă că făcea parte dintr-un teatru de operă și se săturase până peste cap de sălile de așteptare din aeroporturi și de camerele banale de hotel.

În după-amiaza aceea era ocupată, o ajuta pe servitoarea ei, Bruna, să împacheteze. Îi era greu să-și stabilească garderoba pentru toamnă, fiindcă vremea putea să fie foarte schimbătoare, de la o extremă la alta.

Măcar aveau să petreacă o săptămână la Dallas. Mariei îi plăcuse foarte mult orașul încă de prima oară, atunci când fusese invitată să cânte la un concert. Clima de acolo era, în noiembrie, mai caldă decât cea de la Milano. Mariei îi plăcea și clădirea teatrului de operă, se bucura că toată lumea era extrem de amabilă și, în plus, avea prieteni buni în oraș. În special, una. Cel puțin, acea parte a turneului avea și o bine-venită pauză.

– Maria! Aici!

Cu fusta fluturându-i în vânt, prietena ei, Mary Carter, alerga pe pistă în timp ce Maria cobora pe scara avionului care tocmai aterizase pe aeroportul Love Field din Dallas. Nimeni nu încercă s-o oprească pe Mary; era de proporții statuare, cu o atitudine autoritară și un fel de a vorbi direct, fără ocolișuri sau menajamente, lucru care o făcea să aibă acces la culisele oricărui concert și să primească cele mai bune locuri din orice restaurant.

– Maria Segunda! Asta era porecla pe care o primise Mary de la amicii lor din Dallas, datorită asemănărilor dintre ea și prietena ei, Maria Callas: ambele erau înalte, brunete, ambele aveau personalități extrem de puternice. Maria o îmbrățișă strâns și-i spuse: mi-ai lipsit atât de mult!

Era adevărat. Mary era una dintre puținele persoane cu care putea să fie ea însăși.

Mary se trase un pas înapoi.

– Arăți obosită, draga mea. Diseară vii la mine, la cină. Am eu grijă de tine, tot ce trebuie să faci e să te relaxezi.

– Numai să nu servești iar păsat de porumb, ca data trecută, o rugă Maria. Scârboasă mâncare!

– Am înțeles. Fără păsat de porumb.

Battista se uita la ele și nu pricepea despre ce vorbeau. Engleza lui nu se îmbunătățise.

Ferma lui Mary era un adevărat cămin, cu canapele adânci, terasă mare și o grădină în care era amenajat un loc special de luat masa, înconjurat de sicomori de care atârnau lampioane colorate și hamacuri. Maria își scoase pantofii și umblă desculță prin iarbă, trăgând în piept miresmele de caprifoi și de mâncare.

Mary aduse un platou uriaș cu friptură de pui, pe care o luară cu mâna, turtă de mălai proaspăt făcută și un bol cu varză. Pe masă se afla o carafă cu bere de ghimbir pentru doamne, alături de sticle cu bere Dixie pentru Battista și soțul lui Mary, Jack.

După ce au terminat de mâncat, doamnele au pornit la plimbare în jurul grădinii și s-au oprit la o pergolă învăluită în floare de hârtie, sub care se afla o bancă.

– Cum se face că arăți atât de obosită, dragă? o întrebă Mary pe Maria, mângâind-o pe obraz. Sper că n-ai ținut iar dietă. Nu mai ai nici un gram de carne pe tine. Haide, stai jos și povestește-mi ce se întâmplă în viața ta.

Cele două femei se cunoscuseră cu doar un an în urmă, după un concert al Mariei la Dallas, însă, chiar de la început, se simțiseră de parcă se cunoșteau de-o viață. Mary sărise peste obișnuitele politețuri formale și trecuse direct la subiect, întrebând-o pe Maria cum reușise să slăbească atât de mult în 1954. Ziarele relataseră tot felul de istorioare ciudate și fantastice, de la tenii până la diete cu spaghete.

– Dacă ai vreun secret care face minuni, să mi-l spui și mie, o rugase Mary, plesnindu-se peste șoldurile ei generoase. Mă mărit peste câteva luni și nu încap în rochia care e moștenire de familie și pe care, n-am încotro, trebuie s-o îmbrac.

Maria se simțise dezarmată de franchețea ei și îi vorbise sincer:

– Din păcate, răspunsul e cât se poate de banal. Am renunțat la alimentele care mă îngrășau: pastele, pizza, gogoșile, înghețata... Pe scurt, am trăit cu friptură și salată timp de paisprezece luni.

– Și nu ți-a fost foame tot timpul? Eu aș muri de foame, cred că mi-aș mânca propriul braț.

Maria rămăsese puțin pe gânduri, iar apoi spusese:

– Am avut un motiv foarte puternic: din cauză că eram atât de mare, rolurile pe care puteam să le interpretez erau limitate. Nu m-ar fi invitat nimeni să cânt Cio-Cio-san în Madama Butterfly, de exemplu. Ai putea să-ți imaginezi o femeie uriașă agitându-se pe scenă și pretinzând că e o frumusețe de cincisprezece ani, din Japonia?

– Înseamnă că ai avut o voință extraordinară! Eu tot timpul încep câte o dietă, dar mă ține o zi, în cel mai bun caz. De obicei, mult mai puțin.

– Așa e, am voință. Trebuie doar să mi-o canalizez.

Nu-i mai spusese lui Mary că specialistul în infertilitate îi sugerase să slăbească, pentru că asta ar fi putut s-o ajute să rămână însărcinată. Iată care fusese, de fapt, cel mai puternic motiv al ei. Își stabilise obiectivul, văzuse în minte trupul acela de silfidă pe care și-l dorea și nu se oprise decât atunci când îl obținuse. Își măsura șoldurile, coapsele, talia și bustul în fiecare săptămână, notându-și modificările și bucurându-se de formele care ieșeau la iveală pe măsură ce scăpa de excesul de grăsime.

– Nu mă simțeam bine din cauza greutății mele, continuase ea. Pe când eram adolescentă, mâncam foarte mult, fiindcă eram nefericită. Apoi lucrurile au scăpat de sub control. Dar tu n-ar trebui să slăbești. Formele astea voluptuoase ți se potrivesc. Cumpără-ți o rochie de mireasă în care să te simți bine și mănâncă o felie zdravănă de tort la nuntă!

Stând acolo, sub pergolă, Maria se întrebă cum să răspundă la întrebarea pe care Mary i-o pusese despre viața ei. Nu prea avea timp să reflecteze la cele ce i se întâmplau.

– A fost un an greu, începu ea. Probleme cu contractele, probleme cu presa. Atunci când am plecat de la Teatrul La Scala, a fost oribil. Am tot timpul o durere de cap, care nu-mi trece nicicum, iar doctorul meu zice că e din cauza stresului și că am tensiunea prea mică. Și totuși, angajamentele se tot adună. Cei de la Opera Metropolitană din New York m-au făcut să accept o serie de concerte și se pare că nu se întrevede nici o pauză în viitorul apropiat.

– De ce nu-i pune la punct Battista pe cei de la Opera Metropolitană?

– Am semnat un contract cu ei, așa că n-am de ales. Trebuie doar să găsesc energia care să mă ajute să trec cu bine de iarna asta.

Mary o strânse tare de mână.

– Te împovărezi prea mult. Promite-mi că n-o să mai semnezi nici un contract până când nu te odihnești puțin înainte!

Maria suspină.

– Astă-vară am petrecut două luni lângă Lacul Garda, dar au trecut foarte repede, iar acum iarăși am programul foarte încărcat. În fine... Am vorbit destul despre mine! Spune-mi și tu ce mai e nou. Cum merg treburile la Dallas? La ce comitete sociale mai participi toamna asta, ca să-i pui pe toți la punct?

– Am cam redus din activitate, dar am alte noutăți. Se pare că avem pe cineva pe drum, spuse ea mângâindu-și pântecul.

– Ești însărcinată!

Maria se strădui să zâmbească, dar nu reuși. Dimpotrivă, simți cu groază cum ochii i se umpleau de lacrimi. Clipi repede și-și acoperi pleoapele cu vârfurile degetelor, dar emoția care o cuprinsese era prea puternică, așa că suspină adânc.

– Ce s-a întâmplat? N-am vrut să te supăr!

Rușinată, Maria se forță să-și revină.

– E magnifico. Mă bucur foarte mult pentru tine.

Mary scoase o batistă din buzunarul fustei ei largi.

– Te cred... deși ai un mod ciudat de a-ți arăta bucuria. Chicoti, apoi continuă: copilul n-o să schimbe prietenia care ne leagă, știi asta. O să angajez personal care să se ocupe de el, așa că n-o să încetez să vin în vizită la tine.

– Nu asta-i problema, îi răspunse Maria bâlbâit, ștergându-și ochii. Doar că... îmi doresc și eu, din toată inima, să rămân însărcinată. De când mă știu, mi-am dorit să am un copil.

– Fă-l pe Battista să-ți dea unul! se răsti Mary. E datoria lui.

– Nu-i atât de simplu, îi răspunse Maria. Apoi îi povesti prietenei ei că medicul specialist îi explicase că avea uterul deformat. În afară de asta, soțul ei n-o mai dorea. Pun pariu că lui Elizabeth Taylor nu-i e deloc greu să-i atragă pe bărbați în pat, conchise ea.

– Iar eu pun pariu că femeia aia are o grămadă de probleme cu bărbații, i-o întoarse Mary. Dar de ce nu mi-ai spus până acum că-ți dorești un copil? Dacă aș fi știut, ți-aș fi dat vestea cu mai multă grijă.

Maria își lăsă capul pe umărul lui Mary și-și trecu brațul pe după talia ei.

– Uneori am, așa, o senzație ciudată, că bebelușul meu există undeva, așteptând să se nască. Sunt sigură că-i fetiță. Dacă aș ști cum s-o fac să vină la mine...

Începu să plângă, iar Mary o strânse în brațe.

– O să fie bine, îi șopti ea, mângâind-o pe păr. Sunt sigură că o să vină. Sunt convinsă.

La Dallas, Maria era complet absorbită de repetițiile pentru La Traviata, pregătindu-se, în același timp, pentru Medeea. Îi plăceau foarte mult oamenii cu care lucra – dirijorul, instrumentiștii, ceilalți interpreți – și muncea obsesiv, încercând noi cadențe și combinații, diferite modalități de a valorifica dramatismul decorului, exersând până când simțea că interpretase perfect. Lăsase deoparte toate celelalte griji și se concentrase în totalitate asupra spectacolelor, pe care le dorea cele mai bune din cariera ei. Voia să evolueze, iar faptul că lucra cu o echipă grozavă îi dădea ocazia să-și forțeze limitele, așa cum făcuse cândva la Teatrul La Scala.

În după-amiaza zilei în care avea loc repetiția cu costume pentru Medeea, sosi o telegramă de la dirijorul Operei Metropolitane cu programul următoarelor concerte. El dorea ca ea să cânte unul după altul, fără nici o pauză între ele, rolul lui Lady Macbeth și pe cel al Violettei, din La Traviata. Cel dintâi era un personaj întunecat, plin de forță, iar cel de-al doilea, unul slab, delicat. Maria știa că, dacă le-ar fi schimbat la iuțeală, și-ar fi solicitat nespus de mult vocea. Însă ceea ce a înfuriat-o la culme au fost cuvintele de la sfârșitul telegramei:

Vă solicităm confirmarea până mâine-dimineață la ora zece.

– E o declarație de război! îi spuse ea lui Battista. Ca pretențiile pe care Italia le-a impus Greciei și care ne-au forțat să intrăm în cel de-al Doilea Război Mondial.

– Bine, dar e vorba de Opera Metropolitană, îi răspunse el. Poate că ar trebui să acceptăm.

Mary Carter, care era și ea prezentă la repetiție, fu de altă părere:

– Să-i ia naiba! Nu pot să te trateze așa! Lasă-i să aștepte.

Maria era în acel punct al repetițiilor în care trăia și respira rolul Medeei, nestatornica soție al cărei soț fugise cu o femeie mai tânără, luându-i și pe copii cu el și lăsând-o copleșită de durere și de sete de răzbunare. Era un rol tumultuos, încărcat cu multe elemente tragice. Nu putea să se concentreze atât de bine, încât să-i poată mulțumi pe cei de la Opera Metropolitană fără să-și compromită vocea.

– Trebuie să mă lase vreo două zile să mă gândesc, îi spuse ea lui Battista. Adică până după seara premierei.

În după-amiaza următoare, sosi o altă telegramă de la New York, în care scria:

Având în vedere că nu am primit nici o veste până azi-dimineață la ora zece, contractul dumneavoastră cu Opera Metropolitană este reziliat.

Maria se uită la mesaj și nu-i veni să-și creadă ochilor.

– Ce le-ai răspuns ieri? îl întrebă ea pe Battista, încălcând astfel regula de a nu vorbi în ziua premierei, ca să-și odihnească vocea.

– Nu le-am răspuns. Nu mi-ai spus ce să le zic.

Ea strânse din pumni, înfigându-și unghiile în palme.

– Ți-am zis să le ceri încă două zile, ca să mă mai gândesc.

– O să mă sfătuiesc cu avocații noștri, îi răspunse Battista. Sunt sigur că cei de la Opera Metropolitană n-au voie să facă așa ceva. O să-i amenințcă-i dau în judecată.

Au primit răspuns că Opera Metropolitană avea dreptul să anuleze contractul, fiindcă nu se respectase un termen-limită. Dintr-odată, Maria simți cum întreaga carieră i se ducea de râpă. Totul se petrecuse treptat: mai

întâi pierduse Roma, apoi Viena, San Francisco, La Scala, iar acum, Opera Metropolitană. Era un adevărat dezastru.

Dar, câteva ore mai târziu, urcă pe scena operei din Dallas și-și concentră toată furia și disperarea în rolul Medeei, interpretându-l cu atâta măreție și înflăcărare, încât își uimi colegii, îi fermecă pe spectatori, ba chiar se surprinse pe ea însăși.

Capitolul 11

Nisa, sudul Franței

august 1958

Lee și Jackie făceau plajă pe o barcă ancorată la o sută de metri distanță de țărm. Amândouă erau foarte bronzate și purtau costume de baie din două piese, cu partea de sus legată la ceafă, așa cum era anul acela moda în Franța, costume care ar fi fost considerate indecente în Statele Unite. Jackie purta pe cap o cască de înot de culoare crem, acoperită cu flori de cauciuc.

Se ridică într-un cot. Se uită la sora ei, la șanțul pronunțat dintre oasele șoldurilor și se gândi, cu îngrijorare, că Lee slăbise din nou prea mult. Pe când erau adolescente, își împărtășeau tot felul de trucuri care să le ajute să slăbească – să mănânce grepfrut, să fumeze, să alerge pe loc – dar Lee exagera uneori. Încă un capitol la care voia să-și depășească sora.

– Nici nu vreau să mă gândesc că trebuie să mă întorc în plictisitoarea Londră, spuse Lee fără să deschidă ochii. Vremea se schimbă peste noapte, se face dintr-odată toamnă, cerul devine cenușiu și totul e umed. Nu credeam că poate să existe un oraș cu atâta umezeală.

– Ți s-au înecat corăbiile? o întrebă Jackie, folosind o expresie din vremea când erau mici. Sau Michael e cel care te face să te simți morocănoasă?

De când sosiseră la vilă, Lee și soțul ei nu făcuseră altceva decât să se certe. Nu reușeau nici măcar o dată să discute civilizat. Jackie era de părere că sora ei se măritase prea tânără, fără să știe ce așteptări să aibă de la un soț, iar Michael nu era destul de puternic ca s-o pună la punct.

Lee scoase un suspin și spuse:

– Cred că mi-ar fi mai ușor dacă am avea copii. Dar, după cinci ani de încercări, doctorii ne-au spus că el are un număr scăzut de spermatozoizi. Ăsta-i norocul meu.

Jackie se ridică și-și cuprinse genunchii cu brațele. Se simțea binecuvântată că o născuse pe Caroline, care avea acum zece luni și începea să umble târâș. Atunci când intra într-o încăpere, fetița bătea cu palmele în podea ca să-și anunțe prezența: „Sunt aici!“. Avea o fire hotărâtă, îi plăceau afinele, refuza brânza și avea preferințe clare printre jucării. Jackie se minuna că ea și soțul ei fuseseră în stare să creeze acel pui de om unic.

– Copiii nu rezolvă problemele dintr-o căsnicie, îi spuse ea lui Lee.

Jack era un tată grijuliu, dar asta nu însemna că stătea mai mult pe acasă. Doar că, atunci când o făcea, o copleșea cu atenția lui pe fiică, nu și pe soție.

– Tu și Michael aveți nevoie de bani. De bani mulți. Dacă nu-ți faci griji din pricina banilor, duci cu totul altă viață.

Amândouă erau perfect conștiente de importanța banilor, după experiența celor două căsnicii ale mamei lor, atât de diferite: prima, cu un bărbat care era tot timpul pe punctul să dea faliment, iar cea de-a doua, cu un milionar. Fetele crescuseră cu ideea că trebuia să se căsătorească cu cineva bogat, pentru că, din partea lui Black Jack, moșteneau doar datorii, în timp ce tatăl lor vitreg, Hugh Auchincloss, avea să-și lase averea de la Standard Oil propriilor copii. „Bani și putere“, le tot repeta Janet Auchincloss celor două fiice ale sale. „Asta trebuie să vă ofere un bărbat.“

– Păcat că eu și Michael nu putem să primim o indemnizație din averea adunată de familia Kennedy de pe urma contrabandei cu alcool, spuse Lee, iar Jackie începu să chicotească și-i făcu semn să tacă.

Ea nu întrebase niciodată de unde veneau banii lui Joe Kennedy, dar auzise tot felul de zvonuri, ca toată lumea.

– Ți-am zis că am cunoscut pe cineva? se aventură Lee să se confeseze, deschizând un ochi, ca să vadă reacția surorii ei. Îl cheamă Stas. E un prinț

în exil, din Polonia. Dar e complicat, pentru că el e însurat, eu sunt măritată... adăugă ea, pe un ton ezitant.

– Ai grijă, o avertiză Jackie încruntându-se, fiindcă Lee întotdeauna se cam aruncase cu capul înainte atunci când venea vorba de chestiuni sentimentale. Poate că n-o să-și părăsească nevasta, iar tu ai putea să-l pierzi pe Michael dacă află.

– Michael n-o să mă lase niciodată, nu e genul ăla de bărbat, îi răspunse Lee pe un ton indiferent, arătând că respingea ideea fără reținere.

– Ți-e fidel?

Cele două surori nu prea aveau când să poarte astfel de conversații intime, dar se pare că asta era una dintre acele rare ocazii.

– Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie, îi răspunse Lee, apoi adăugă: dar mă îndoiesc că mă înșală. E prea plictisitor din fire ca să aibă o amantă.

Lee făcu o pauză și se răsuci cu fața spre Jackie.

– Dar Jack? vru ea să știe.

Jackie clipi, gândindu-se la secretarele blonde, cu funduri obraznice și cu sâni generoși, care mișunau în jurul lui Jack la congrese.

– Cine știe? Infidelitatea nu e cel mai rău lucru care poate să se întâmple într-o căsnicie.

Exact în clipa aceea, auziră cum cineva înota spre barca lor.

– Vai, Jack! strigă Lee, văzându-i capul ivindu-se din apă. Ce mișcări puternice ai! Tocmai vorbeam despre tine.

Jack se ridică pe brațe și urcă în barcă, în timp ce Jackie îi privea admirativ bicepșii. Era în formă bună, deși nu mai putea să facă sport la fel de mult ca înainte, din cauza durerilor de spate.

– Ghici unde am fost invitați diseară? o întrebă el pe Jackie.

Ea clătină din cap.

– Unde?

– Iahtul lui Aristotel Onassis e ancorat în port, iar Churchill e unul dintre musafiri. Am fost invitați la un pahar, zise el zâmbind larg și arătându-și dinții albi și puternici.

– Ești sigur că e o idee bună să ne întâlnim cu Onassis? îl întrebă Jackie. S-au clarificat treburile cu livrările alea frauduloase?

– Da, ne-am împăcat în ’55. Teoretic, a fost o victorie pentru Statele Unite, dar nici el n-a ieșit cu mâna goală din toată treaba.

– Să mergem, atunci, spuse Jackie.

Churchill era una dintre persoanele pe care Jack le admira. Îl considera un erou, iar ea știa că era hotărât să facă o impresie bună.

– O, pot să vin și eu? îi imploră Lee.

– O să telefonez ca să întreb. Trebuie să fim acolo la șase și jumătate fix. Cred că o să mă îmbrac elegant. Ne vedem mai târziu, dragilor.

Se ridică în picioare și execută un plonjon perfect în mare.

– Elegant? o întrebă Jackie pe Lee, ridicând dintr-o sprânceană. Pun pariu că ceilalți bărbați nu vor purta nici măcar cravată. Dar dacă așa vrea el...

Jack, Jackie, Lee și Michael fură întâmpinați chiar de Onassis, pe pasarela de pe Christina. După cum bine prevăzuse Jackie, el purta o cămașă descheiată la gât și pantaloni lejeri. Jackie îi făcu lui Lee cu ochiul.

– Mă bucur foarte mult că ați putut să veniți, le spuse Onassis. E o onoare să vă cunosc.

Iahtul era luxos ca un hotel de cinci stele. Gazda îi conduse de-a lungul punții principale până la zona de relaxare de lângă o piscină de culoare turcoaz, care avea pe fund un mozaic reprezentând un minotaur.

– Se transformă într-un ring de dans la petreceri, le spuse Onassis rânjind, de parcă se lăuda, dar, în același timp, de parcă râdea de el însuși pentru că se lăuda.

– Acela e un heliport? întrebă Jack.

– Da, îmi prinde bine atunci când mă grăbesc, îl lămuri Onassis, făcând o mișcare circulară cu degetul în aer.

Ceilalți invitați ședeau pe scaune de ratan, cu perne, de-a lungul unor mese pe care se aflau băuturi. Erau vreo douăzeci de persoane, iar Jackie își întipări numele lor în memorie pe măsură ce Onassis făcea prezentările. Fără nici o reținere, Jack se furișă lângă Churchill, trăgându-și un scaun ca să se așeze lângă el.

– Ne-am mai întâlnit, îi spuse Jackie lui Churchill atunci când îi veni rândul să fie prezentată. La o petrecere în grădina Palatului Buckingham.

Fusese invitată în timp ce se afla într-un tur al Europei împreună cu o prietenă de la școală și stătuse la rând ca să dea mâna cu el. Vorbiseră puțin, dar asta era o amintire prețioasă pentru ea. Nu se aștepta deloc ca el s-o fi ținut minte, însă Churchill dădu din cap și spuse:

– Da, desigur.

Lui Jackie i se păru că arăta oarecum dezorientat și se întrebă cât băuse, oare, înainte să sosească ei. O salută pe Lady Churchill, apoi se așeză pe un scaun de unde putea să vadă toată petrecerea. Îi plăcea foarte mult să observe oamenii. Onassis se plimba încoace și-ncolo, asigurându-se că oaspeții se simțeau bine și spunându-le chelnerilor ce băuturi să le aducă.

– Eu aș dori un martini cu votcă, mulțumesc, ceru ea atunci când îi veni rândul.

– Cu o măslină? o întrebă el.

Ea ridică dintr-o sprânceană.

– Se poate altfel?

Onassis se ghemui lângă scaunul ei, ținându-se de brațul acestuia. Avea ceva vulpesc în el: piept păros, ochi sclipitori, căprui-deschis, dinți de un alb strălucitor.

– Eu, unul, am gusturi simple: o sticlă de vin roșu, bun, apoi un coniac vechi sau un whisky băut la lumina lunii. Dar bănuiesc că sunt multe feluri de martini acum, iar unele femei îl beau cu un cocktail de ceapă. Scandalos comportament, zise el zâmbind larg. Spune-mi, a venit și fetița ta cu tine în călătoria asta?

– Da, îi răspunse Jackie zâmbind. Acum o culcă bona în pătuțul ei.

Li se alătură frumoasa soție blondă a lui Onassis, Tina, care începu s-o întrebe pe Jackie despre Caroline.

– Cel mai mare dintre copiii mei are zece ani, iar cel mic, șapte, spuse ea, și mi-e tare dor de primii lor ani de viață. Erau insuportabil de drăgălași.

Onassis se ridică și se îndreptă spre un alt oaspete, iar Jackie rămase să vorbească cu Tina despre copii, dar urmări cu colțul ochiului petrecerea din jur. Jack se străduia din răsputeri să-i intre în grațiile lui Churchill, zâmbindu-i fermecător și atingându-i brațul.

– O să vă trimit un exemplar al cărții mele, Profiles in Courage, îl auzi ea promițându-i și se crispă.

Era clar că Churchill nici nu auzise de ea, deși câștigase Premiul Pulitzer cu un an în urmă.

Soția lui Churchill, Clemmie, îi șopti acestuia ceva la ureche, iar el dădu din cap și mormăi:

– Ce drăguț.

Atunci, Jackie își dădu seama că bătrânul era puțin cam senil, iar gândul ăsta o întristă. Îi plăceau cărțile de istorie pe care le scrisese, precum și stilul provocator al discursurilor lui din timpul războiului, care făcuseră valuri în întreaga societate, atât în Marea Britanie, cât și în America.

Îmbrăcată într-o tunică Chanel de mătase albă, care costase cât răscumpărarea unui rege și care îi venea incredibil, Lee stătea cu Onassis lângă balustrada punții. Se mlădia spre el ca o creangă de salcie, cu capul lăsat într-o parte. Jackie nu auzea despre ce vorbeau, dar știa, din gesturile surorii ei, că flirta. Era o cochetă înnăscută. Prins într-o discuție cu un invitat englez, Michael nici nu-și ridică privirea. Jackie își făcea griji pentru Lee. Divorțul era o experiență traumatizantă, iar sora ei era o ființă fragilă.

Chelnerii le oferiră oaspeților farfurioare pline cu tot felul de delicatese: mormane de caviar negru, strălucitor, pe biscuiți subțiri și crocanți care se topeau în gură, felii de pepene galben învelite în prosciutto, pateuri miniaturale cu creveți roz. Cât despre băuturi, de îndată ce mai rămânea doar o treime în pahare, chelnerii le schimbau cu unele noi. Totul era extraordinar de civilizat. Mamei lui Jackie i-ar fi plăcut acolo; ea era o gazdă impecabilă și-și instruise bine fiicele în privința etichetei din lumea bună.

Jackie îl tachină pe Jack în legătură cu eforturile lui de a-l face pe fostul prim-ministru să-l placă:

– Nu prea cred că i-ai lăsat o impresie puternică. Arăta cam derutat. E foarte posibil să fi crezut că ești vreun chelner.

Jack îi zâmbi larg.

– Ai avut dreptate că m-am îmbrăcat prea elegant. Nu reușesc niciodată să înțeleg cum e cu ținutele potrivite.

– Oare de ce îi însoțește Churchill în călătoria cu iahtul? întrebă Lee. N-aș fi zis că el și Onassis au foarte multe lucruri în comun.

Jack fu cel care îi răspunse:

– Onassis colecționează celebrități. I-a invitat pe iahtul lui și pe Garbo, pe soții Rainier, tot felul de oameni bogați și faimoși, iar Churchill e premiul cel mai mare. Cine a zis că nu poți să cumperi prieteni cu bani a fost un prost.

După ce au coborât pe chei, ca să meargă la Chez Palmyre, restaurantul la care aveau rezervări pentru cină, Jackie l-a luat de braț și i-a spus:

– Nu cred că a zis cineva asta, dragul meu. E limpede că nu-i adevărat.

Capitolul 12

Paris, Franța

19 decembrie, 1958

Ești sigur că n-ai uitat nimic? scrise Maria pe carnețel și i-l întinse lui Battista, ca să citească.

În seara aceea avea spectacol la Opera din Paris și se simțea agitată.

– Bineînțeles că nu.

Pe el îl scoteau din sărite de fiecare dată emoțiile ei de dinaintea spectacolului.

Maria îl privi cum stătea citind un ziar italian, cu picioarele atârnându-i peste brațul fotoliului, fără să-i pese de nimic. Încrederea ei în el scăzuse dramatic după ce pierduseră contractul cu Opera Metropolitană. Un bun impresar ar fi salvat situația; însă așa cum stăteau lucrurile în momentul de față, ea avea parte de titluri defăimătoare în presă, care susțineau că se temuse că vocea ei nu era îndeajuns de bună pentru rolul lui Lady Macbeth. Era fals, pur și simplu fals – îl cântase de multe ori. Un bun agent de publicitate i-ar fi contrazis pe cei din presă, dar Maria, neavând unul, luase asupra ei corvoada de a le telefona unor prezentatori de radio și unor ziariști, ca să le infirme spusele. Se simțea umilită, dar n-avea încotro, trebuia să se apere.

Astfel stând lucrurile, firește că era îngrijorată la gândul că Battista făcuse atât de multe dintre aranjamentele pentru concertul din seara aceea, care urma să fie transmis în direct în nouă țări europene. Cele ٢.130 de bilete se vânduseră peste noapte, în ciuda prețului ridicat, de 35.000 de franci fiecare,

și a onorariului-record al Mariei, de cinci milioane de franci. Cifrele acelea o năuceau, făcând-o să se simtă și mai emoționată.

– Ai mai cântat în fața unui public atât de numeros, nu e prima dată, îi aminti Battista.

El nu reușea să înțeleagă nici în ruptul capului de ce, pe măsură ce devenea tot mai faimoasă, Mariei parcă îi era tot mai greu. Dacă în seara aceea n-avea să reușească să atingă anumite note înalte? Câteodată – rareori, din fericire – ea pur și simplu nu putea să le cânte. Toate sopranele pățeau așa ceva, dar ar fi fost devastator dacă i s-ar fi întâmplat asta într-un spectacol urmărit de telespectatori din întreaga Europă, dintre care mulți o auzeau pentru prima dată.

Maria merse în dormitor și trânti ușa, iar apoi își turnă un pahar cu apă. Trebuia să bea multă apă în zilele în care avea spectacol, apă la temperatura camerei, fără gheață. Stând la fereastră și privind cerul de deasupra Parisului, făcu câteva exerciții care să-i relaxeze gâtul și mandibula, dar nu reuși să se concentreze la ele. O distrăgea lipsa ei de încredere în Battista. Ar fi vrut să nu existe prăpastia aceea între ei și să nu se mai simtă atât de singură în propria căsnicie.

Cineva bătu la ușa apartamentului lor, apoi se auzi vocea lui Battista:

– Intră!

Maria scoase capul pe ușă și văzu un valet care adusese un buchet uriaș de trandafiri, peste douăzeci.

– Pentru doamna Callas, zise el, așezând buchetul pe masă.

Maria luă felicitarea și citi, zâmbind, dedicația scrisă în grecește:

În seara asta ai doar o șansă ca să-mi schimbi părerea despre operă.
Aristo.

Maria mirosi parfumul văratic al trandafirilor până când valetul aduse o vază în care să-i pună.

Ea îl înghionti ușor pe Battista, sperând ca el să-i dea omului un bacșiș, dar soțul ei nici nu-și ridică privirea din ziar, așa că fu nevoită să scotocească ea prin poșetă după câțiva franci.

De unde știa Aristotel unde stăm? scrise în carnețel.

– A sunat săptămâna trecută, voia o invitație la petrecerea de după spectacol, îi răspunse soțul ei. Probabil că atunci i-am zis.

Maria fu încântată. Era tocmai seara potrivită ca el s-o audă pentru prima dată. În prima jumătate a spectacolului avea să cânte mai multe arii celebre, urmate de actul al doilea din Tosca – cu toatele, ușor de ascultat, de înțeles și de savurat. Poate că domnul Onassis avea chiar să reușească să rămână treaz.

După-amiază, Maria mai primi și alți trandafiri de la Aristotel, dar în acele clipe ea era absorbită de încălzirea de dinaintea spectacolului, așa că nu prea dădu atenție florilor. Pe când ajunseră la operă, ea deja începuse să se transforme în alter ego-ul ei de scenă, un personaj pe care, în mintea ei, îl numea „La Callas“.

Își puse iconița cu Fecioara Maria pe măsuță și, cu înghițituri mici, începu să bea apă, în timp ce era coafată și machiată. Două costumiere o ajutară să îmbrace o rochie de seară, din satin de culoarea șampaniei, împodobită cu zibelină, iar apoi își încheie la gât colierul cu diamante, în valoare de un milion de dolari, care îi fusese împrumutat pentru seara aceea de către Van Cleef & Arpels. Agentul lor de pază era la ușa cabinei și urma să rămână în culise pe toată durata spectacolului.

Odată îmbrăcată în costumul de scenă, Maria începu să exerseze câteva note înalte, pe care le atinse cu ușurință. Gâtul îi era bine. Sosi clipa, se îndreptă spre scenă simțind doar o umbră de emoție, îi dădu ochelarii agentului de

pază, care era în apropiere, și-și făcu cruce de trei ori. Apoi păși pe scenă cu piciorul drept.

Timpul zbură; două ore mai târziu, Maria stătea pe scenă tremurând de emoție la auzul ovațiilor care nu mai conteneau. Francezii nu se ridicau niciodată în picioare – niciodată – dar în seara aceea se ridicaseră și o aplaudaseră frenetic. I se aruncaseră buchete de flori pe scenă, iar ea se aplecase și culesese câteva. Încercase să plece, dar fusese chemată înapoi de mai multe ori. Cât timp cântase, ea uitase de camerele de luat vederi ale televiziunilor, dar acum le căuta cu privirea, întrebându-se cum îi sunase vocea și cum arătase.

Întotdeauna era ciudat la sfârșitul unui spectacol. Se simțea de parcă se întorcea dintr-o călătorie în ținuturi îndepărtate. Aplauzele încă îi mai răsunau în urechi atunci când, dezorientată, se îndreptă spre impunătorul foaier al operei, iar apoi ieși ca să-i salute pe cei invitați la petrecere.

Într-o clipă, Onassis veni lângă ea, îi luă mâinile într-ale lui și-i spuse:

– M-ai făcut să plâng. Am vărsat lacrimi adevărate. Ai fost incredibilă. Pe cuvânt.

– Îmi pare rău că ți-am pricinuit așa o suferință, îi răspunse ea. Dar mă bucur că ți-a plăcut.

– Nu există cuvinte care să exprime ce-am simțit, îi spuse el, privind-o drept în ochi și apăsându-i vârfurile degetelor. Încă am pielea de găină.

Vorbise în greacă, dar folosise expresia din engleză, iar pronunția lui o făcu să râdă. Îi spuse:

– Îmi pare rău și pentru asta.

Nu mai putură să vorbească, fiindcă ceilalți le dădeau târcoale, așteptând ca ea să le fie prezentată. Maria era uluită de numărul mare de persoane bogate și distinse care veniseră la spectacol, cu bijuteriile lor strălucind orbitor: cei din familia Rothschild, ducii de Windsor, Aga Khan, Brigitte Bardot și Charlie Chaplin. Cu toții o salutară de parcă ar fi fost prieteni vechi, ceea ce

i se păru fals, pentru că ea nu-i mai întâlnise niciodată în persoană, în afară de cei din familia regală, care și ei îi erau doar simple cunoștințe.

Sub candelabrele strălucitoare și sub tavanele pictate ale foaierului fuseseră aranjate mese pentru cină. În dreptul fiecărui loc, pe masă, era pus un cartonaș pe care scria un nume, dar Onassis îl schimbă pe al lui cu cel al lui Battista și se așeză lângă Maria. Pe ea o amuză îndrăzneala lui, dar nu-i făcu nici o observație. La început, Battista păru nedumerit, dar apoi ridică din umeri și acceptă, binedispus, schimbarea.

– Parcă trăiai fiecare emoție pe scenă, îi spuse Aristotel Mariei după ce se așezară. Cum reușești să intri în pielea personajului în astfel de spectacole, așa cum a fost cel de azi, în care trebuie să treci de la un rol la altul?

– Nu e un proces conștient, recunoscu ea. Mă cufund în muzică și simt emoția care emană din note. Compozitorul a făcut toată treaba pentru mine.

– Iar acum trebuie să ieși din acea stare ca să îți întâlnești publicul, care te adoră.

O privi cu atenție și încheie:

– Nu poate să fie o tranziție ușoară.

– Ești foarte perspicace, observă ea, zâmbind. Uneori e dificil, mai ales după ce interpretez un rol deosebit de dramatic, dar în seara asta sunt bine.

– Deci, sigur vorbesc cu Maria, nu cu Floria din Tosca?

– Aha! Ai citit programul, glumi ea.

Aristotel îi zâmbi larg.

– N-am de gând să mă arunc de pe un parapet și să mor înainte să se încheie cina, în caz că asta te îngrijorează.

Chelnerii aduceau aperitivele, iar ea se întoarse ca să vorbească cu dirijorul, care era așezat la stânga ei, dar, pe când sosi felul principal, Onassis îi acapară din nou întreaga atenție.

– Oare aș putea să te conving să mi te alături într-o croazieră, la bordul Christinei, vara viitoare? o întrebă el. O să avem doar invitați distinși. Winston și Clementine Churchill vin cu noi în fiecare an. O să avem și muzicieni din Grecia, așa că n-o să fie nevoie să cânți nici o notă, doar să faci turul insulelor țării noastre natale, să înoți, să te bucuri de mâncare și de băutură – orice dorești.

Se aplecă aproape de ea, vorbindu-i pe un ton jos, aproape în șoaptă, iar ea simți dorința emanând din trupul lui. O dorea foarte tare și, ce-i drept, și ea era atrasă de el. Onassis avea ceva animalic, care ei i se părea extrem de incitant. Era flatată de atenția pe care o primea din partea lui, dar, în același timp, intuia că el o dorea pe La Callas, ființa pe care o văzuse pe scenă, nu pe ea; nu pe Maria.

– Oferta e tentantă, îi răspunse ea. Trebuie să verific programul meu și al soțului. Anul viitor aniversăm zece ani de căsnicie și poate că a planificat ceva.

Îl privi cu atenție, să vadă dacă expresia lui suferise vreo schimbare atunci când îi reamintise starea ei civilă, dar el nici nu clipi.

– Sper că te prețuiește așa cum meriți, îi șopti el la ureche, cu mâna pe umărul ei și cu răsuflarea gâdilându-i obrazul.

Capitolul 13

Portul Hyannis

noiembrie 1958

Jackie sosi la casa lui Rose și Joe Kennedy și intră. Își petrecuse ultima oră încercând să se decidă cu ce să se îmbrace la emisiunea de televiziune Acasă cu familia Kennedy, care se filma în după-amiaza aceea. Voia să arate elegant, dar într-un mod distins, fără exagerări. În cele din urmă, îmbrăcase o rochie simplă din lână verde-închis, cu mânecile deasupra încheieturii, și-și pusese un colier de perle. Își prinsese părul și folosise foarte puțin machiaj, amintindu-și de vorbele mamei: „Bărbații vor să vadă un chip drăguț, nu un manechin pictat".

În timp ce stătea în hol, nehotărâtă, auzi voci de bărbați în sufragerie și se apropie de ușă, întrebându-se dacă Jack era și el acolo.

– E percepută ca fiind prea distantă, prea aristocratică – dă impresia că e o persoană care n-ar putea să le înțeleagă grijile și preocupările, spuse o voce, iar Jackie îl recunoscu pe fratele lui Jack, Teddy.

Își dădu seama imediat că despre ea era vorba. Un punct de vedere atât de nedrept! America era o țară imensă, așa că ea n-avea cum să placă tuturor categoriilor sociale.

– Ce vrei să facă? răspunse Jack. Să vorbească despre mărcile de detergent pe care le cumpără? Poate că oamenii spun în sondaje că o consideră distantă, rece, dar uite cât de mulți vin la mitingurile la care mă însoțește ea.

Măcar îi lua apărarea; tot era ceva.

– Trebuie să vorbești cu ea în legătură cu toaletele pe care le poartă, zise altcineva, o voce pe care Jackie n-o recunoscu. Dacă tot alege haine de firmă, spune-i măcar să-și cumpere de la creatorii de modă americani, nu de la francezi.

– O să încerc, spuse Jack. Dar nu pot să garantez nimic. Jackie are convingeri foarte ferme atunci când vine vorba despre hainele ei.

Jackie își coborî privirea. Era îmbrăcată într-o rochie Lanvin. Nu mai știa dacă avea în garderobă rochii de la vreun creator american. Iar acum era prea târziu să se schimbe.

Cu ce drept o analizau? O înfuria gândul că vorbeau despre ea atunci când nu era de față. Mâna îi zăbovi pe mânerul ușii, în timp ce se gândea să intre val-vârtej și să-i ia la rost, dar ce ar fi câștigat dacă făcea așa? Se răzgândi și se îndreptă spre camera de zi, unde echipa de televiziune își instala echipamentul. Rose Kennedy și surorile lui Jack, Eunice și Jean, se așezaseră deja pe niște canapele cu model floral, iar scaunele fuseseră aranjate în semicerc.

– Bună ziua tuturor, spuse ea, zâmbind către cameramani și apoi către cei din familia lui Jack.

– Iată-te, în sfârșit, îi spuse Rose pe un ton destul de prietenos, dar cu o expresie gravă pe față.

Jackie știa că femeile din familia Kennedy o vedeau ca pe un fel de intrusă, dar o tolerau atât timp cât se purta cum trebuia și-și juca rolul de soție ideală pentru un politician. Întârziase, oare? Se uită la ceas. Mai puțin de cinci minute. Se așeză lângă Rose și-și netezi rochia.

– Pot să vă pudrez puțin nasul, doamnă Kennedy? întrebă o femeie care ținea în mână o cutie de pudră. De obicei, pielea capătă luciu pe ecran.

Își lăsă capul pe spate, sperând că n-avea să arate de parcă fața i-ar fi fost acoperită cu făină.

Teddy apăru în ușă și discută cu cineva din echipă, poate cu regizorul, despre ordinea în care aveau să apară. Apoi se întoarse spre ea și-i spuse:

– Jackie, o să începem cu Rose, care o să te întrebe dacă-ți plac campaniile, așa că pregătește-ți deja un răspuns. Ai priceput ideea: e o mare onoare pentru tine să-i cunoști pe oamenii pe care soțul tău îi reprezintă. O să faci totul ca să-l sprijini, dar cel mai important rol al tău e să întreții un cămin plăcut și să-i crești fiica.

Jackie simți că el o lua de sus.

– Ca să vezi, eu tocmai aveam de gând să zic că sper ca Jack să nu primească voturile, ca să nu mai fiu nevoită să iau parte la întruniri în viața mea.

Rose își dădu ochii peste cap, aruncându-le o privire fiicelor ei.

Teddy își drese glasul și o întrebă:

– Ai putea să vorbești pe un ton mai grav? Uneori parcă ai vocea prea subțire, prea întretăiată.

Jackie avea talent la imitat, așa că vorbi folosind câteva accente, iar apoi îl întrebă pe Teddy:

– Pe care îl preferi? Pe cel monoton, din Boston? Sau tărăgăneala din sud? Sau poate că pe cel de fetișcană din California?

Teddy chicoti.

– Fii tu însăți, o sfătui el; ia-ți doar un aer mai puțin aristocratic.

– Ați mai apărut la televiziune, doamnă Kennedy? o întrebă un membru al echipei de filmare. Știți că nu trebuie să vă uitați în camera de filmat? Purtați-vă ca și cum noi n-am fi aici.

Ea dădu din cap în semn că înțelesese și răspunse scurt:

– Așa o să fac.

După ce porni camera, Jackie încercă să vorbească pe un ton mai grav, dar suna fals. Parcă era o învățătoare din secolul trecut, care le preda copiilor, spunându-le: „M-am simțit atât de bine în campanie“.

Jack știuse de la bun început că Jackie provenea dintr-o familie de vază; ăsta fusese, de fapt, unul dintre lucrurile care îl atrăseseră la ea. Îi plăcea faptul că tânăra femeie vorbea franceză, italiană și spaniolă și că studiase arta și literatura. Orgoliul îi era gâdilat de gândul că ea fusese „debutanta anului“ în 1948 și că activitățile ei preferate erau călăria și cititul. Dacă și-ar fi dorit o femeie mai obișnuită, ar fi trebuit să se gândească mai bine atunci, cu mult timp în urmă.

Se cunoscuseră în trenul care mergea de la Washington la New York, pe vremea când ea era încă studentă la Universitatea Vassar, iar el tocmai fusese ales deputat de Massachusetts. Jack se aplecase peste culoarul compartimentului ca să se prezinte, iar prima ei impresie fusese că el semăna foarte bine cu un irlandez, cu părul lui blond-roșcat, des, cu fața lată și ochii gri-verzui, hipnotizanți. Lui Jackie nu-i prea venea să-și spună numele unui străin, dar ar fi fost nepoliticos din partea ei să n-o facă – în fond, era deputat.

– Arăți atât de dulce și de incoruptibilă în rochia asta albă, fusese următorul lucru pe care i-l spusese el, dar am o teorie în legătură cu fetele ca dumneata.

Mirată, Jackie își ridicase privirea.

– Vorbești serios? Nu știi nimic despre mine.

El rânjise, ca un băiețandru prins cu mâna în cutia cu prăjituri.

– Pun pariu că ești genul de fată care sărută foarte bine. Întotdeauna intuiesc lucrurile de genul ăsta.

Ea se gândise că ar fi fost mai bine să deschidă o carte și să pună capăt conversației, dar era și oarecum curioasă. Vorbise cu prietenele ei, de nenumărate ori, despre ce îi făcea pe bărbați să se îndrăgostească de o fată

anume, nu de altele, mai ales că n-o alegeau întotdeauna pe cea mai frumoasă, așa că se hotărâse să-l folosească pe Jack pe post de cobai.

– Există multe tipuri de săruturi, după vasta dumitale experiență? îl întrebase ea, sperând că el îi înțelegea ironia.

– Patru tipuri principale, cu multe variațiuni, îi răspunsese el, începând să le numere pe degete. Există, în primul rând, felul ăla frigid de a săruta, al fetelor cu buzele uscate ca lemnul, care îți dau un pupic scurt și apoi o iau la fugă, speriate ca niște găini; apoi, există fetele care sunt prea preocupate să sărute așa cum cred ele că ar trebui, urmând sfaturi din cine știe ce revistă, prea atente la ceea ce fac ca să se bucure și ele de senzațiile pe care le încearcă; fetele din a treia categorie îi bagă în sperieți pe bărbați cu atitudinea lor disperată, salivează și se dau de ceasul morții de dorință; și există, apoi, fete ca dumneata, care se relaxează și se lasă în voia trăirilor stârnite de întâlnirea buzelor lor cu cele ale bărbatului și care, pur și simplu, se bucură de sărut.

Jackie se forțase să nu roșească.

– Sper că nu te aștepți să-ți confirm teoria, domnule Kennedy.

– Nici nu mi-a trecut prin cap așa ceva, îi răspunsese el zâmbind larg. Mă crezi vreun afemeiat fără scrupule?

După ce trenul oprise în Gara Penn, el încercase s-o convingă să-l însoțească într-un bar din apropiere ca să bea ceva împreună, dar dispăruse iute, de îndată ce auzise că o aștepta tatăl ei.

Jackie crezuse că n-avea să-l mai vadă niciodată, însă, patru ani mai târziu, în iunie 1951, prietenii ei, Charles și Martha Bartlett, o invitaseră la cină și-i spuseseră că avea să vină și un bărbat despre care credeau că ei i-ar fi făcut plăcere să-l cunoască. Jackie intrase în camera din față și îl zărise pe Jack Kennedy.

– Am avut deja plăcerea, spusese ea, văzând că gazdele lor doreau să le facă cunoștință.

– Dumneata ești fata din categoria celor care sărută bine, îi zisese el zâmbindu-i larg, iar Jackie începuse să râdă.

Atunci când se întâlniseră prima oară, ea avea optsprezece ani; acum avea douăzeci și doi și era mult mai încrezătoare în ea însăși. Călătorise prin toată Europa, petrecuse o vară întreagă în Franța și plănuia să se întoarcă acolo peste o săptămână, ca să facă o excursie prelungită împreună cu Lee, iar apoi să-și înceapă munca de fotograf de investigații la ziarul Washington Times-Herald.

Jack se uitase la mâna ei stângă.

– Aș fi zis că te-ai măritat deja, domnișoară Bouvier.

– Te-ai înșelat, domnule Kennedy.

Avusese nenumărați curtezani, bineînțeles, dar cu toții încercaseră s-o transforme într-o casnică. Era clar că nu citiseră ce scrisese ea în albumul de sfârșit de liceu, și anume că ambiția ei era „să nu devină casnică“. Își dorea mai mult de la viață; nu știa ce anume, dar era convinsă că avea să descopere, în cele din urmă. Iar atunci când Jack începuse să vorbească despre politică, îi stârnise interesul. Îl admira pentru ambiția lui și pentru dorința de a schimba societatea. Era erou de război, iar asta o impresionase. Îl găsea atrăgător și probabil că, la nivel intuitiv, simțise că viața alături de un astfel de bărbat n-ar fi fost niciodată monotonă.

La sfârșitul serii, Jack o întrebase dacă voia să bea un pahar împreună cu el înainte să meargă acasă, dar Jackie stabilise să se întâlnească după cină cu un prieten și nu voise să-și ia cuvântul înapoi.

– În cazul ăsta, dă-mi un telefon după ce te întorci din Europa, îi propusese el.

Lui Jackie i se păruse că el era un pic cam indiferent. Dacă voia s-o vadă, ar fi putut să-l întrebe pe Charles Bartlett despre data întoarcerii ei, astfel încât să-i telefoneze el după aceea. Ea nu era genul de fată care să alerge după un bărbat.

De fapt, după cum se petrecuseră lucrurile mai apoi, Jackie chiar fusese nevoită să alerge după Jack Kennedy. Se îndrăgostise nebunește de el, ceea ce o luase cu totul pe nepregătite. Fusese și mai surprinsă să-și dea seama că Jack nu era chiar atât de vrăjit, pe cât ar fi fost de sperat. Înainte, Jackie avusese întotdeauna talentul de a-i face pe bărbați să se îndrăgostească de ea. Le cerea să-i povestească despre ei și îi asculta cu atenție; râdea la glumele lor, chiar dacă nu erau amuzante. Nici una dintre acele tehnici nu funcționase cu Jack. O plăcea, fără îndoială, dar ea nu-și dădea seama dacă era îndrăgostit. În plus, știa că ea nu era singura femeie cu care se întâlnea.

Așa că Jackie începuse să joace mai dur. Citise cărți plictisitoare despre teorie politică, numai și numai ca să poată să discute despre ele cu Jack; tradusese articole din franceză ca să-l ajute; îi dusese mâncare caldă la birou în serile în care el lucra până târziu și îl fermecase pe tatăl lui, bătrânul Joe Kennedy, atunci când Jack o dusese în Portul Hyannis ca să-i cunoască familia.

Oare faptul că nu reușea să-i câștige inima o făcuse să se încăpățâneze? Nu, nu era doar asta. El era altfel decât toți ceilalți bărbați cu care se întâlnise: imprevizibil, curajos, isteț, glumeț și ambițios până la înverșunare. Politica era pe primul, pe al doilea și pe al treilea loc în lista lui de priorități. La scurt timp, Jackie își dăduse seama că ar fi vrut să se mărite cu el, dar cum să-l facă s-o ceară? La douăzeci și trei de ani era, practic, singura dintre prietenele ei de la facultate care nu purta inel.

Tatăl ei fusese cel care îi spusese că trebuia să joace rolul inaccesibilei dacă voia ca Jack s-o ceară în căsătorie.

– Anulează întâlniri cu puțin timp înainte. Dă-i răspunsuri vagi atunci când te întreabă despre planurile tale. Orice faci, să nu-i dai impresia că ai fi prea dornică să fiți împreună.

Sora lui Jack, Eunice, urma să se căsătorească în vara lui 1953, iar Jack îi ceruse lui Jackie să-l însoțească la nuntă. Însă, urmând sfatul pe care i-l dăduse tatăl ei, Jackie îi convinsese pe cei de la Times-Herald s-o trimită la Londra să scrie un articol despre încoronarea reginei Elisabeta a II-a. Era un

joc de noroc; poate că Jack avea să invite o altă fată în locul ei, una care să știe să i se strecoare pe sub piele.

El păruse surprins de decizia lui Jackie.

– Voiam să ai ocazia să cunoști și alți membri ai clanului Kennedy. Și, înainte de asta, aș fi vrut să te întreb ceva.

Rostise acele cuvinte pe un ton atât de neutru, încât ei nici prin gând nu-i trecuse ce avea să urmeze.

– Vreau să fii soția mea. Știi doar că facem o echipă grozavă împreună, continuase el zâmbind larg, ca un băiețel pus pe șotii. Ce zici?

Ea rămăsese mută de uimire. Începuse să creadă că Jack era o cauză pierdută, mai ales după ce citise într-o revistă că se întâlnea cu actrița Audrey Hepburn.

– Când te-ai hotărât să mă ceri? îl întrebase ea, încercând să afle dacă planurile ei de a pleca la Londra îi dăduseră un imbold.

– Cam cu un an în urmă. M-am gândit să mai aștept, dar am știut tot timpul că tu erai aleasa.

Ea îl lovise ușor peste braț, exclamând:

– Ce drăguț din partea ta!

Dar nu reușise să-și șteargă zâmbetul de pe față nici chiar atunci când Jack o trăsese spre el ca s-o sărute.

Stând în fața camerelor de filmat, cu Caroline pe genunchi, lui Jackie îi trecu prin minte citatul acela din Biblie care spune că „Ce semeni, aia culegi“. Se îndrăgostise de un bărbat pentru care cariera era cea mai importantă, iar acum suporta consecințele. Se apropiau alegerile de mijloc de mandat și, din 15 septembrie, călătorise împreună cu Jack, apărând alături de el la prezentări peste tot în Massachusetts, salutându-i pe demnitari și pe soțiile

lor, care arătau cu toatele la fel. Mai mult decât atât, ascultase același discurs iar și iar, zâmbind tot timpul, până când începeau s-o doară mușchii feței.

Fiica ei era obosită și capricioasă în acea după-amiază, iar pe obrăjori avea mici pete roșii, din cauză că-i ieșeau dinții. Jackie își desfăcu șiragul de perle și i-l dădu, ca să-i distragă atenția. Jack veni și se așeză lângă ele, în încercarea de a forma o imagine de familie perfectă la sfârșitul emisiunii, care să rămână în memoria alegătorilor. Durase o veșnicie, pentru că echipa de filmare dorea ca fiica lor, Caroline, să apară zâmbind, dar ea n-avea astâmpăr și aproape că plângea.

După ce obținură, în cele din urmă, imaginea dorită, Jackie zise în șoaptă:

– În sfârșit! A fost foarte greu.

Jack o bătu ușor pe umăr, dar nu-i mulțumi. Era de la sine înțeles că ea trebuia să-și joace rolul.

– Ți-a spus Teddy că vin cei de la ziarul Time la noi acasă miercurea viitoare? o întrebă el. O să-mi ia un interviu și o să facă niște fotografii.

Jackie suspină:

– Pentru ca doamna Alegător Obișnuit să-mi cunoască gusturile în materie de draperii?

Caroline încerca să bage tot șirul de perle în gură și începu să țipe atunci când Jackie i-l luă din mână.

– Sper că o să rămână la parter și n-o să ne invadeze și spațiul intim, din dormitor. Măcar atât.

Jack deja se gândea la altceva și aruncă o privire către sufragerie, acolo unde echipa lui încă muncea. Nu era cel mai bun moment să se certe cu el.

– La naiba, nu le-aș da o poză cu tine dezbrăcată nici dacă prin asta aș câștiga o sută de voturi în plus... Se aplecă să o sărute pe obraz, iar apoi se

ridică și încheie: Dar bănuiesc că nu asta înțelege Teddy prin ideea de „valori de familie“.

– Ba cred că le-ai da, murmură Jackie, dar el deja se îndepărta.

Capitolul 14

Marea Mediterană

august 1959

Cu toate că se simțea foarte bine în compania lui Aristotel Onassis, Maria nu plănuise să-i accepte invitația pe care acesta i-o făcuse din nou, rugând-o să-l însoțească într-o croazieră cu iahtul lui, Christina. Lăsând la o parte pericolul ca paparazzi să mișune peste tot și să-i facă poze în costum de baie, Maria prefera să-și petreacă timpul cu prieteni care nu erau în lumina reflectoarelor, prieteni loiali, precum Mary Carter. Știa că nici o persoană din cercul ei intim n-ar fi vorbit despre ea cu cei din presă – un lucru de cea mai mare importanță pentru cariera ei. Și nu putea să aibă încredere în invitații lui Aristotel.

Totuși, Battista insistase să accepte. Lui îi plăcea foarte mult să întâlnească oameni avuți și celebri, se bucura de toate înlesnirile pe care le oferea traiul celor cu adevărat bogați. Maria se întrebase dacă soțul ei își dăduse seama că Onassis flirta cu ea. Dacă da, oare îi păsa? Atât timp cât ea și Aristotel nu exagerau, poate că Batista era de părere că asta ar fi fost bine pentru publicitate. Atențiile magnatului deveniseră și mai bătătoare la ochi, în timpul unei petreceri pe care o dăduse în cinstea ei în iunie, la Hotel Dorchester din Londra, după ce ea cântase la Covent Garden. Onassis stătuse lângă ea aproape toată noaptea și dansaseră împreună de mai multe ori. Maria se gândise că lui Battista fie că nu-i păsa, fie că se simțea flatat – îi plăcea foarte mult să se înconjoare de triumful indirect al succesului ei.

În cele din urmă, Onassis o convinsese să meargă în croazieră, cu condiția ca, dacă nu se simțea în largul ei, să poată să debarce oricând. Maria se gândise să-i ceară prietenei ei Biki să-i creeze o garderobă anume pentru

asta, cu multe salopete ușoare, pe care să le îmbrace la iuțeală, de îndată ce se apropiau de țărm. Pe iaht aveau să călătorească, de asemenea, Tina și Battista, familia Churchill și alți câțiva invitați, așa că Aristotel n-avea cum să se poarte cu ea prea familiar.

Maria și Battista se îmbarcară la Monaco. Fură conduși pe o scară cu baluștri de onix, iar apoi străbătură un coridor și ajunseră la un apartament de oaspeți pe a cărui ușă era scris Itaca. Apartamentul era compus dintr-o cameră de zi, un dormitor și o cameră de toaletă. Pereții erau îmbrăcați în lemn, cu ornamente de aur masiv în formă de delfini, ferestrele erau de sticlă venețiană, iar covoarele moi erau atât de groase, încât tălpile Mariei se scufundau, pur și simplu, în ele. Cele două camere de baie erau placate cu marmură. Luxul de aici îl depășea pe cel oferit de cele mai bune hoteluri din lume.

Tina Onassis veni chiar ea și-i făcu Mariei turul facilităților: un salon de înfrumusețare, coafor, bibliotecă, spălătorie și două bucătării – una pentru mâncare grecească, iar cealaltă pentru mâncare franțuzească.

– La șase și jumătate servim cocktailuri pe punte, iar cina e la opt și un sfert. Te rog să le spui chelnerilor, cu ceva timp înainte, ce băuturi și mâncăruri dorești, îi spuse ea.

– E minunat, răspunse Maria, ușurată că nu trebuia să se scoale devreme pentru micul dejun, fiindcă nu era deloc matinală, ci rareori se trezea înainte de miezul zilei.

Tina deschise o ușă care dădea într-o sală somptuoasă.

– Aici avem un pian Steinway. Mă gândeam că poate vrei să-l folosești atunci când exersezi.

– Ce drăguț din partea ta! Dar am decis să iau o pauză de la cântat. Strânse mâinile Tinei într-ale ei și continuă: adevărul e că am avut un an haotic. Tot ce vreau acum e să mă relaxez și să-mi odihnesc vocea.

Tina se lumină la față și-i spuse:

– O să ne asigurăm că așa o să și faci.

Cele două femei se îmbrățișară, apoi Maria se uită cu atenție la gazda ei. Avea tenul proaspăt și nici urmă de rid, deși împlinise treizeci de ani cu câteva luni în urmă, ceea ce însemna că era cu doar șase ani mai tânără decât ea. Tina nu muncise nici măcar o zi în toată viața: se născuse într-o familie de greci bogați, deținători ai unei firme de transport maritim, iar apoi se măritase cu Onassis la vârsta de optsprezece ani. De atunci, el avusese grijă de ea. Dar cine știe? Poate că avea și ea necazuri, ca toată lumea.

Douăzeci de invitați cinau la masa lungă, elegantă. Stelele licăreau pe cer, iar lumânările sclipeau în suporturile de argint fixate pe pereți. În mijloc ședea Churchill, ca invitat de onoare, iar lângă el, Onassis. Maria se așezase vizavi de ei, așa că putea să-l vadă pe marele om de aproape. Îl recunoșteai pe loc, bineînțeles, după fălcile lăsate și după fruntea înaltă și lată; pe Maria o nedumerea expresia goală a ochilor lui albaștri. Era ca un copil. Soția lui, Clemmie, nu-l scăpa din ochi, ca să se asigure că totul era bine, dar Onassis preluă sarcina.

– Mai spune-mi o dată: unde suntem? își întrebă Churchill gazda, părând derutat.

– Sunteți în vacanța de vară, pe iahtul meu. O să pornim la drum în scurt timp, îi vorbi Onassis, cu infinită răbdare.

– A, da. Pe un iaht. Seamănă cu o barcă, nu? Îmi place să mă plimb cu barca.

La aperitiv se serviră opt feluri de caviar, în cantități mici, pe felii foarte subțiri de pâine prăjită. Încruntându-se, Churchill încercă să se hotărască cum să mănânce. În cele din urmă, întinse caviar pe o feliuță de pâine, dar când s-o ducă la gură, micile globule negre îi căzură în poală.

Fără să scoată o vorbă, Onassis scutură șervețelul de pe genunchii bătrânului și-i dădu să mănânce caviar cu linguriță direct din propria farfurie, continuând conversația ca și cum ceea ce făcea ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume.

– La meteo au zis că marea o să fie calmă, așa că putem să dormim bine la noapte. Dar se înțelege că trebuie să-mi ții companie pe punte, după cină, la un pahar de coniac și la un trabuc.

– Trabucuri, da, desigur, se învoi Churchill dând din cap, fiindcă de asta își amintea.

Maria îi privea, mișcată; nici dacă i-ar fi fost fiu bătrânului, Onassis n-ar fi fost atât de atent cu el. Pur și simplu știa dinainte ce anume îi trebuia lui Churchill și-i oferea orice, fără să-l facă să se simtă inferior. Ea auzise că Aristotel era o gazdă generoasă, dar ceea ce făcea acum dezvăluia o latură neașteptată a personalității lui.

La masă se vorbea în engleză, din respect pentru soții Churchill și pentru alți câțiva oaspeți. Fiind prima seară pe iaht a lui Battista, Tina se aplecă spre el ca să-i traducă. Maria nu prea vorbi în timpul cinei, simțindu-se sfioasă în mijlocul tuturor acelor oameni alături de care avea să-și petreacă următoarele trei săptămâni. Voia mai întâi să observe; avea timp berechet să lege prietenii.

Soții Churchill se retraseră la ora unsprezece, iar Battista merse la culcare la miezul nopții, dar Maria se simțea agitată. Se tot plimba pe punte, privind în jur la imensitatea de catifea cufundată în întuneric și străfulgerată, din când în când, de luminile albastre, neclare, ale bărcilor de pescuit. Mișcările iahtului erau atât de line, încât de-abia îți dădeai seama că erai pe mare.

– Vino și tu! îi strigă Onassis de lângă pupă. Aici suntem la Barul lui Ari.

El stătea acolo împreună cu două englezoaice, ale căror nume Maria deja le uitase.

– Să nu cumva să spui iar gluma aia, Ari, îl rugă una dintre ele. Nu suport s-o mai aud.

– Despre ce glumă e vorba? întrebă Maria, iar cele două oftară.

Onassis clătină din cap și-i răspunse:

– N-aș îndrăzni niciodată să fiu atât de necioplit încât s-o spun în prezența extraordinarei Maria Callas.

– Dar insist! zise Maria bătând din palme.

– Nici vorbă, se împotrivi el. Spune-mi, ce vrei să bei?

– Ce bei și tu, îi răspunse ea, iar el plecă să caute un chelner.

Una dintre cele două femei mărturisi:

– Scaunele de la bar sunt tapițate cu piele de balenă, de pe vremea când Ari mergea la prins de balene, iar atunci când o femeie se așază pe un astfel de scaun, el o întreabă: „Îți dai seama că stai pe cel mai mare penis din lume?“.

Maria se arătă șocată și zise:

– Mă bucur că mi-ai spus, ca să le evit.

Onassis reveni și-i întinse Mariei un pahar.

– Coniac Napoléon, spuse el. Singura băutură potrivită pentru ora asta târzie.

Închinară în cinstea croazierei; apoi el începu să vorbească în grecește, pentru că englezoaicele tăifăsuiau între ele, și o întrebă pe Maria dacă avea de gând să semneze un contract cu alt teatru de operă, având în vedere că nu mai colabora cu La Scala.

Maria oftă.

– Nu, cred că o să devin nomadă, călătorind dintr-o parte într-alta, fără o locuință permanentă, care să-mi fie cămin.

Sorbi din coniac, care avea o savoare subtilă și-i dădea o senzație de căldură.

– Căminul meu e aici, la bordul iahtului meu, i se destăinui el. Nu contează pe ce mări navigăm; periuța mea de dinți rămâne în aceeași baie. Dar am citit în ziare despre problemele pe care le-ai avut cu cei de la Teatrul La Scala și de la Opera Metropolitană. Bănuiesc că e greu să te concentrezi asupra muzicii atunci când ai de-a face cu astfel de situații.

Maria încuviință:

– Da, urăsc treburile astea. M-am săturat să mi se pună în gură cuvinte pe care nu le-am spus, să mi se arunce tot felul de insulte și să fiu fotografiată în ipostaze care mă fac să par fioroasă. Toate lucrurile astea afectează respectul de sine al unei femei.

– Oricât ar încerca, nici un fotograf nu poate să te facă să arăți urâtă, îi spuse el.

– Mulțumesc. Apoi, dintr-odată, se simți rușinată și adăugă: Ridicolo!

– Am o idee despre care voiam să vorbesc cu tine în timpul croazierei, îi destăinui el, și poate că e bine să ți-o spun acum, în prima noapte, ca să ai timp să te gândești.

– Sigur, spune-mi, zise ea.

Apoi trase adânc pe nări mirosul exotic de coniac.

– Nu știu dacă ai auzit de colaborarea mea cu Înălțimea Sa prințul Rainier și cu principatul Monaco.

Ea dădu din cap în semn că auzise. Știa că Onassis avea interesul să controleze Société des Bains de Mer din Monaco, o companie care deținea și administra spațiile în care se desfășurau activități comerciale. Unii chiar spuneau că el era adevăratul conducător al principatului.

Onassis continuă:

– I-am propus lui Rainier să înființăm un teatru de operă la Monte Carlo și să te invităm pe tine să fii soprana în rezidență. O să poți să hotărăști cât de

mult sau cât de puțin vrei să cânți în fiecare an și o să ai un cuvânt de spus în alegerea repertoriului. Nu trebuie să-mi dai răspunsul acum, pe loc, dar...

Mariei îi surâse ideea. Îi era dor să lucreze cu oameni pe care îi cunoștea. Poate că avea să reușească să-și convingă câțiva foști colegi preferați de la Teatrul La Scala să i se alăture. Și apoi, i se părea extraordinar să poată să hotărască asupra operelor și rolurilor pe care să le interpreteze. Așa că-l întrerupse pe Onassis, spunându-i:

– Da, te rog. Când încep?

El râse.

– Ce bine că nu ești tu cea care se ocupă de contractele tale, draga mea! Trebuie să negociezi mult mai dur. Să ceri onorarii exorbitante. Un apartament cu terasă și cu vedere către port. Un cuvânt de spus la alegerea orchestrelor și a dirijorilor...

– Îmi spui toate astea după ce mă servești cu cel mai bun coniac, îi zise ea râzând. Isteață tactică. Dar răspunsul e tot „da“.

Onassis mai ceru un rând, iar apoi ciocniră paharele ca să pecetluiască înțelegerea.

Capitolul 15

Portul Hyannis

august 1959

Jackie îl convinsese pe Jack să cumpere o casă în Portul Hyannis, pe strada care trecea prin spatele casei în care locuiau Rose și Joe, ca să nu mai fie nevoită să locuiască la socri. Bobby și Ethel dețineau deja o proprietate chiar vizavi de a lor. Jackie își petrecuse acolo vara lui 1959, împreună cu Caroline și cu bona, și îi invitase pe Lee și pe noul ei soț, prințul Stas Radziwill, să i se alăture după ce se născuse fiul lor, Anthony.

Relația amoroasă despre care vorbise Lee în timpul vacanței din sudul Franței se dovedise irezistibilă, așa că Lee și Stas renunțaseră amândoi la căsniciile pe care le aveau, ca să fie împreună. Lui Jackie îi fusese milă de Michael, dar îl plăcuse pe Stas de la bun început, fiindcă era o companie agreabilă și avea maniere elegante. Părea să se potrivească bine cu Lee, ba chiar semănau puțin, cu frunțile lor înalte, nasurile ascuțite și pomeții proeminenți. Părea să fi fost soțul hărăzit lui Lee, iar Michael, doar un accident. Faptul că avuseseră un copil la cinci luni după nuntă dovedea cât erau de compatibili, iar Jackie era fericită pentru sora ei.

Maternitatea îi pria lui Lee; cu Michael fusese tot timpul nemulțumită, dar acum avea strălucirea aceea de femeie ale cărei nevoi emoționale erau satisfăcute. În trecut, refuzase să se ia după sfaturile surorii ei mai mari – Lee trebuia să fie cea care avea întotdeauna dreptate – dar acum îi era recunoscătoare lui Jackie pentru sfaturile legate de creșterea micuțului Anthony. El era un copil docil, în a cărui înfățișare se reflecta noblețea sângelui: părul lui negru și fruntea înaltă erau trăsături moștenite de la familia regală a tatălui.

Lee și Stas își petreceau mult timp în camera lor, așa că Jackie nu prea apuca să fie singură cu sora ei, dar se bucura să-i vadă pe cei doi la cină în fiecare seară. Stas le spunea povești fascinante despre lunga istorie a familiei Radziwill în Polonia și era un cititor pasionat, care prețuia foarte mult literatura și artele, astfel că Jackie era în elementul ei; se simțea mult mai bine cu Lee și cu Stas decât cu cei din familia Kennedy, care erau obsedați de politică. Uneori, rămânea și Jack cu ei, alteori, nu. În vara aceea, el părea să fie mai tot timpul cu mintea în altă parte, la sondaje și strategii de campanie.

– Fără politică în timpul cinei, îl mustra Jackie. O să ne strici pofta de mâncare.

Aproape în fiecare zi bătea un vânt puternic, așa că nu se putea sta la plajă; pe mal se adunaseră o grămadă de alge lipicioase, care miroseau înțepător. Trebuia să treci peste ele ca să ajungi la apa mării, dar Jackie tot ieșea să înoate de una singură, plutind pe spate și privind norii mișcători. De asemenea, își petrecea mult timp cu Caroline, căreia îi plăcea foarte mult să se târască pe mal și să adune mici „comori“ aduse de valuri – sticlă de mare colorată, cochilii de scoici, vreun crab mort. Veranda li se umplea pe zi ce trecea de astfel de suveniruri.

În august, Jack fusese oficial în concediu, dar echipa de campanie venise aproape în fiecare zi să țină ședințe în jurul mesei din bucătărie. Într-una din acele zile, dis-de-dimineață, îmbrăcată în cămașă de noapte, Jackie coborâse pentru a pune de cafea și îi găsise în bucătărie pe vreo șase dintre ei. Oamenii stăteau pur și simplu acolo și citeau ziarele, ca niște oaspeți nepoftiți.

– Bună dimineața tuturor. Îl așteptați pe Jack? O să coboare și el în zece minute.

Ei tușiseră și se foiseră pe scaune, stânjeniți de îmbrăcămintea ei sumară, iar ea ieșise repede, încercând să-și țină furia în frâu. Puțin câte puțin, viața îi era mistuită de politică și, din păcate, clipa în care ar fi putut să tragă linie trecuse de mult.

Într-o seară, Jackie merse la culcare înainte să se întoarcă Jack. Citi câteva pagini, apoi stinse lumina, însă nu reuși să adoarmă. Corpul îi era obosit, dar prin minte i se învârteau tot felul de gânduri. Vacanța era pe terminate și în curând se întorceau la Georgetown, unde ea avea să-l vadă pe Jack și mai rar decât acum. Ideea era că trebuia să încerce să aibă încă un copil, dar Jackie nu-și imagina cum ar fi putut să se întâmple asta, fiindcă ea deja dormea atunci când ajungea el acasă, iar Caroline o trezea devreme dimineața, intrând în fugă în dormitorul lor și cuibărindu-se între ei.

Jackie se sculă din pat și merse la fereastră. Obloanele erau date la o parte; nu suporta dormitoarele încărcate cu tot felul de lucruri, iar sunetul regulat al valurilor din depărtare era relaxant noaptea. Auzi zgomotul unei brichete aprinse și, privind afară, o zări pe Lee, care ședea într-un șezlong, pe iarbă. Vârful portocaliu al țigării se tot mișca, de parcă ar fi fost un licurici. Jackie tocmai voia s-o strige, când observă Cadillac-ul lui Jack în parcarea din față; nu-l auzise când se întorsese.

Pe măsură ce ochii i se obișnuiau cu întunericul, Jackie își dădu seama că el stătea pe iarbă, lângă scaunul lui Lee, și că vorbeau amândoi în șoaptă. Jackie își ciuli urechile, dar reuși să înțeleagă doar câteva frânturi.

– Grozav băiat... unul bun, de data asta.

Ea bănui că Jack îi spunea lui Lee că Stas era pe placul lui. Lee răspunse ceva, dar vorbele ei erau mai greu de înțeles. Jackie reuși să distingă cuvântul „anulare“. Știa că Lee dorea să obțină anularea primei căsnicii, ca să poată să se mărite cu Stas conform tradiției Bisericii Catolice. Probabil că-l întreba pe Jack cum să procedeze mai bine.

– Păcat că n-o să mai avem parte de încă o întâlnire romantică, spuse Jack – sau cel puțin așa i se păru lui Jackie că auzise.

Ea încremeni pe loc. Cum adică? Ce întâlnire romantică?

Lee îi puse lui Jack mâna pe umăr. Jackie simți o durere cumplită în piept, încercând să înțeleagă ce se întâmpla. Fusese „întâlnire romantică“ vorba pe care o auzise? Asta însemna că sora ei se culcase cu soțul ei? Puteau ei, oare, să fie în stare de așa ceva?

Lee fusese întotdeauna nebună după Jack și nu ascunsese asta niciodată. Îl lua în brațe fără nici o jenă, de față cu Jackie, și-și lăsa capul într-o parte, în felul acela enervant al ei, atunci când îi cerea părerea sau când râdea exagerat de mult la micile lui glume. Ceea ce nu era o problemă. Așa se purta ea cu orice bărbat atrăgător. Dar de ce acum încă își ținea mâna pe umărul lui? Oare chiar o trădaseră Lee și Jack cu adevărat? Ei doi, care îi erau persoanele cele mai apropiate din lume? Jackie simți că i se făcea rău numai dacă se gândea că așa ceva ar fi fost cu putință.

Continuă să-i privească până când Jack se ridică și zise:

– Noapte bună!

Nu se aplecă s-o sărute pe Lee, ci traversă gazonul și se îndreptă spre ușa de la intrare. Jackie se ascunse după oblon, ca să nu vadă că-l spiona, iar apoi o zbughi în pat, să pară adormită atunci când el avea să intre în dormitor. Îi trebuia timp să se gândească la cele întâmplate.

Inima îi bătea cu putere. Oare era vorba despre eterna invidie a lui Lee? Ce ticăloasă! S-o fi deranjat faptul că ea, Jackie, se căsătorise cu un bărbat mai bogat, mai ambițios? Poate că de asta îl părăsise pe Michael pentru un prinț polonez, chiar dacă unul în exil; ea nu uita niciodată să aducă aminte, în orice discuție, de noul ei titlu. Prințesa Lee. Oare flirtase cu Jack până când ajunseseră în pat? Posibil, dar Jackie nu reușea să-și dea seama când s-ar fi putut întâmpla asta.

Dar soțul ei? Oare era în stare de așa ceva? Jackie putea să treacă peste infidelități cu blonde fără chip și nume; pe ele putea să le ignore. Dar pe propria soră? Ar fi fost ea, oare, în stare s-o trădeze în așa măsură? Simți un nod uriaș în gât.

Poate că nu auzise bine și totul era doar o neînțelegere. Poate că „întâlnire romantică“ se referea la cu totul altceva – dar nu putea să-și imagineze la ce. Auzi pașii lui Jack pe scări și se întrebă dacă ar fi fost mai bine să-i spună ce auzise și să-l întrebe ce însemnau vorbele acelea. Așa ar fi făcut o soție normală.

Dar ei n-aveau o căsnicie normală, ci una plină de secrete, în care fiecare trăia independent de celălalt și, din când în când, viețile lor se întretăiau. El o avea pe blonda scandinavă care purtase acel costum de baie roz, provocator, și le avea pe toate celelalte femei despre care credea că soția lui habar n-avea, în timp ce ea ținea ascunse acele informații într-un ungher al inimii, îndurând suferința în tăcere.

– Ești trează, draga mea? o întrebă el în șoaptă, după ce intră în vârful picioarelor în dormitor.

Ea rămase nemișcată, respirând regulat, în timp ce-l asculta cum se dezbrăca și-și arunca hainele pe scaun. Catarama curelei se lovi cu zgomot de podea; apoi îl auzi înjurând atunci când încercă să-și desfacă breteaua de la spate.

El se așeză pe pat să-și dea jos șosetele; salteaua se lăsă în jos, iar Jackie se mișcă puțin, ca trezită din somn.

– Ești bine? îl întrebă ea cu o voce somnoroasă.

– Da, a fost o ședință reușită. Îți povestesc mâine-dimineață. Culcă-te la loc.

Jack se strecură sub pătură, iar Jackie se răsuci spre el ca să-l ia în brațe, încercând să-și înăbușe furia și suferința. Știa că, dacă nu și le ținea în frâu, amenințau să răbufnească și s-o distrugă.

Capitolul 16

Marea Mediterană

august 1959

Croaziera i-a purtat de-a lungul Italiei și apoi, pe Marea Egee, până la Pireu și insulele grecești. Onassis – Ari, cum îi spunea acum Maria – le spusese oaspeților săi că voia să le arate locurile pe care le îndrăgea cel mai mult.

De ani buni nu dormise Maria atât de bine, legănată de mișcările line ale iahtului și relaxată după ce bea în compania lui Ari, în fiecare seară, acel coniac scump. În a doua noapte pe mare începură să vorbească despre anii de război, iar Maria îi povesti lui Ari cum supraviețuise în Atena aflată sub ocupație.

– Mama n-a crezut niciodată că războiul avea să ajungă la noi. Când s-a întâmplat asta, era prea târziu să mai luăm vreun vapor și să plecăm din oraș. Ziua studiam la Conservator, iar seara mama mă obliga să mă întâlnesc cu soldați germani și să le cerșesc mâncare și bani. A fost foarte umilitor. Oribil.

Ari fu îngrozit.

– Cum a putut să facă așa ceva? Erai doar o adolescentă. S-ar fi putut întâmpla orice.

Chipul Mariei căpătă o expresie chinuită atunci când ea își aminti cum un soldat o aruncase la pământ și încercase s-o violeze. Se luptase din toate puterile, zgâriindu-l și mușcându-l, până când, în cele din urmă, el renunțase. „O fată grasă ca tine n-ar trebui să facă nazuri, ci să fie recunoscătoare“, îi spusese el. „Nu te vrea nimeni!“

Odată ajunsă acasă, cu fusta ruptă și cu genunchii însângerați, mama ei crezuse că fusese violată. Nu schițase nici cel mai vag gest de înțelegere sau de compasiune maternă, nu-i spusese nici un cuvânt de alinare, ci îi aruncase doar întrebarea rece, din fiecare seară: „Cât ai făcut?“.

Ari asculta cu o expresie de compătimire pe chip.

– Nu înțeleg cum de a putut să te supună unor asemenea riscuri.

Maria ridică din umeri.

– Am avut ghinion atunci când s-au împărțit mamele. A mea nu m-a îndrăgit niciodată. A sperat să aibă un băiat și, după ce m-a născut și a văzut că eram fată, nici n-a putut să se uite la mine vreo patru zile. Sora mea era cea frumoasă și încântătoare, eu eram marea ei dezamăgire.

Zâmbi, de parcă ar fi vrut să alunge gândul, deși încă o durea amintirea acelor vremuri.

– Dar acum, cu siguranță, e mândră de tine, nu? Cum altfel?

Maria clătină din cap.

– După ce mi-a fost descoperit talentul, am devenit mașina ei de făcut bani, povesti ea folosind expresia în engleză, fiindcă nu-și amintea echivalentul în greacă. Pe când eram copilă, m-a târât la tot felul de concursuri radiofonice și m-a obligat să cânt la comandă pentru premii derizorii. Apoi m-a dus la Atena, să studiez la Conservator. De îndată ce am început să primesc salariu, ea mi-l confisca și făcea cu el ce voia.

– Bănuiesc că ți-a făcut o favoare atunci când te-a înscris la studii muzicale, spuse Ari.

Maria strâmbă din nas.

– Probabil, dar a făcut-o pentru că știa că era în interesul ei, ca să fac mai mulți bani. După ce m-am căsătorit, a continuat să ceară jumătate din câștigurile mele, iar ani întregi i-am dat, ca o fată bună ce eram. În cele din urmă, Battista a pus piciorul în prag și i-a tăiat din alocație, iar ea, ca să se

răzbune, și-a vândut povestea revistei Time, în care spunea ce fiică nerecunoscătoare sunt.

Ari clătină din cap.

– Pare o ființă îngrozitoare. Mai ții legătura cu ea?

– Doamne ferește, nici vorbă! De când a apărut articolul ăla în Time, am rupt orice relație cu ea, în sfârșit. Era cazul. Din an în Pași primesc o scrisoare de la tata sau de la sora mea, dar nu i-am văzut de foarte mult timp.

– Nu-mi vine să cred că ai reușit, având în vedere prin câte greutăți ai trecut. Cu siguranță că n-ai răzbit numai datorită vocii tale; caracterul e cel care te-a ajutat să ajungi în vârf.

Maria zâmbi în semn de mulțumire pentru compliment.

– Cred că noi doi știm foarte bine că ceea ce contează e să muncești mai mult decât toți ceilalți. Cred în destin, dar nu poți să stai cu brațele încrucișate, așteptând să vină succesul la tine.

– O femeie pe gustul meu. Avem aceeași filosofie de viață.

– Povestește-mi despre tine, îl rugă ea. Am citit că tot ce ai realizat a fost prin forțe proprii, dar nu știu nimic despre trecutul tău.

– În cazul meu, relația dificilă a fost cu tata.

Ari goli paharul înainte să continue:

– A avut, la Smirna, o afacere cu import de tutun – până în septembrie 1922, când armata turcă i-a alungat pe greci.

Maria cunoștea acele evenimente; fusese o campanie brutală, care se transformase, în scurt timp, într-un masacru.

– Mi-am pierdut câteva rude. Unchiul meu, Alexander, a fost spânzurat în piața publică din Kasaba, povesti el, rostind acele cuvinte pe un ton neutru, dar cu un licăr de emoție în ochi. Mătușa mea, Maria, a fost arsă de vie

împreună cu soțul și copilul ei într-o biserică din Akhisar. Apoi, tatăl meu a fost băgat la închisoare, iar cele trei surori ale mele au fost trimise în lagăre de concentrare. Aveam doar șaisprezece ani și eram complet singur într-un oraș în care turcii împușcau civili fără somație.

– Și mama ta? îl întrebă Maria, îngrozită.

– A murit pe când aveam trei ani. Am fost crescut de bunica.

Maria simți un val de compasiune. Ari părea invulnerabil, dar trecutul lui era presărat cu foarte multă durere. Nu știuse că viața lui, aparent perfectă, fusese construită pe atâta suferință, iar lucrul ăsta o făcea să simtă o legătură cu el. Amândoi aveau ceva în comun – o copilărie tragică – și amândoi reușiseră în viață, în pofida greutăților.

El îi făcu semn barmanului să le reumple paharele, dar ea și-l acoperi pe al ei cu trei degete. Nu mai putea să bea nici o înghițitură.

– L-am convins pe comandantul turc care preluase casa noastră că aveau nevoie de mine viu, pentru că eu știam cum mergeau treburile în oraș. Făceam tot felul de comisioane pentru ei, le găseam sticle de raki și de ouzo, încercând, în acest răstimp, să fac cumva să-l eliberez pe tata. Se opri puțin, iar apoi continuă: am putea să ieșim pe punte, să fumez un trabuc? N-aș vrea să ți se irite gâtul din cauza fumului.

Maria fu mișcată de grija lui. Se întâmpla deseori ca oamenii să-și aprindă trabucurile sau țigările fără să le pese de vocea ei.

– Sigur, răspunse ea ridicându-se.

Se așezară pe scaunele cu perne de la pupa, unde luna proiecta o dungă de lumină. Două englezoaice se scăldau în piscină, țipând în timp ce se stropeau cu apă.

Ari își continuă istorisirea:

–Turcii au adoptat o lege conform căreia trebuia să fiu trimis într-un lagăr de concentrare de îndată ce împlineam șaptesprezece ani. Atunci am știut că

trebuia să fug. M-am furișat prin baza navală americană; apoi, într-unul dintre distrugătoarele lor, care m-a dus la Atena.

Maria se gândi cât de norocoasă fusese că, pe timpul războiului, nu avusese probleme mari, în afară de tăieturile și de vânătăile pe care i le făcuse soldatul care încercase s-o violeze.

El scoase un trabuc din buzunarul de la piept, îi tăie vârful și-l aprinse, trăgând scurt din el până când tutunul luă foc. Maria simți mirosul, deși erau în aer liber; era parfumat, ca iarba proaspăt cosită care se usucă la soare.

– Am luat bani cu împrumut de la toți prietenii și asociații tatei și am reușit să-i cumpăr eliberarea din închisoare. N-am avut de ales. Dar după ce a sosit la Atena, a fost nespus de furios pe mine. Privind visător în zare, Ari continuă: a zis că și-ar fi câștigat oricum libertatea și că am aruncat atâția bani pe apa sâmbetei.

– Sunt sigură că nu era furios de-adevăratelea, spuse Maria cu compasiune.

– Ba chiar era, insistă Ari. Relația noastră s-a rupt. Atunci am hotărât să merg cu vaporul până la Buenos Aires și, de acolo, să-mi croiesc un drum în viață. Am pornit cu doar șaizeci de dolari în buzunar, iar patru ani mai târziu am făcut primul milion. Așa că noi doi știm foarte bine ce înseamnă să te chinui ca să răzbați în țări străine. Unul dintre multele lucruri pe care le avem în comun.

Se întinse și-i strânse mâna, cu un gest scurt, rapid. Pielea îi era caldă. Ea făcu la fel, simțind cum relația lor se adâncea după acele mărturisiri.

În fiecare dimineață, iahtul era ancorat într-un golf pustiu, iar cei mai tineri dintre oaspeți săreau în mare ca să înoate. Fiul lui Ari, Alexander, care avea unsprezece ani, și fiica lui, Christina, de opt ani, îi acaparau aproape toată atenția. Deși erau singurii copii de pe iaht, nimeni nu părea deranjat de năzbâtiile lor. Tina, Ari și sora lui, Artemis, care era și ea la bord, aveau grijă de micuți. De cele mai multe ori, Maria stătea în pat până la prânz, dar

îl auzea pe Ari cum îl încuraja pe Alexander să facă schi pe apă sau cum striga atunci când o ridica pe Christina și o arunca în mare.

– Aruncă-mă mai sus! țipa ea. Încă o dată!

După-amiezile, Maria făcea plajă pe punte, băgând de seamă mândria din ochii lui Ari atunci când își vedea fiul executând un plonjon perfect sau pe Christina dansând în joacă, în costumașul ei de baie roz, cu volănașe. Era limpede că-și adora copiii, dar Maria nu-l văzuse niciodată petrecându-și timpul cu Tina. Nu-i văzuse stând de vorbă sau îmbrățișându-se, nici nu observase vreodată să se uite unul în ochii celuilalt.

Îi cercetase trupul pe furiș și observase că era în formă bună și musculos. Pielea îi era foarte bronzată, dar părea fină, nicidecum tare, tăbăcită. Avea pieptul acoperit cu păr des și moale, iar talia, suplă. Își dăduse seama cât de puternic era atunci când Alexander se tăiase la picior în timpul unei excursii la țărm, iar Ari îl cărase în spate tot restul zilei, fără să dea impresia că făcea un efort deosebit.

În secret, Maria avea impresia că cei doi copii erau cam răsfățați; alergau pe punte, stropindu-i cu apă pe oaspeții mai în vârstă, care aveau haine pe ei, dar nu-i auzise niciodată pe Tina sau pe Ari făcându-le observație. Cei doi soți nu-și mai încăpeau în piele de mândrie la cea mai mică realizare a copiilor și le treceau cu vederea orice greșeală. Maria îi invidia pe copiii aceia; ea nu avusese niciodată parte de o astfel de iubire din partea vreunuia dintre părinți.

După ce trecu prima săptămână, Maria începu să se relaxeze și mai mult. Avea parte de masaj în fiecare zi, în salonul de înfrumusețare de pe iaht, citea cărți și înota; apoi, după-amiaza târziu, mergea deseori pe țărm împreună cu Tina și cu alte câteva englezoaice, să viziteze sătucurile grecești și să cumpere suveniruri. Un singur lucru îi tulbura liniștea: Battista. El se plimba singur dacă ea sau unul dintre soții Onassis nu erau disponibili să stea de vorbă cu el în italiană. Pe Maria o enerva faptul că Battista nu se deranjase să învețe o altă limbă. Era îndeajuns de deștept, doar lenea îl oprise.

Mai era ceva. Se rușina să vadă că el își lăsa cămașa descheiată, pentru că avea o burtă mare și rotundă, de parcă era o sarcină de șase luni. Se crispa din cauza manierelor lui atunci când, la cină, se întindea peste vecinul lui de masă pentru a lua coșul cu pâine. Toate astea erau lucruri minore, dar în scurt timp începu s-o calce pe nervi orice făcea el. După ce rămâneau singuri în cabina lor, îl repezea fără nici un motiv, iar apoi se simțea prost. El fusese cel care insistase să meargă în acea croazieră, dar, după cum se dovedi mai târziu, acum se simțea ca un pește pe uscat, pe când ea era în elementul ei.

În fiecare seară, după ce Battista mergea la culcare, Maria urca pe punte și se îndrepta spre Barul lui Ari. Deși Tina se retrăgea devreme, Maria nu era niciodată complet singură cu Ari, fiindcă unii dintre oaspeții englezi stăteau până târziu, spre dimineață. De obicei, Ari și Maria tăifăsuiau în grecește și, pe măsură ce-și petreceau astfel timpul, își făceau tot mai multe confidențe.

Într-o seară, el o luă prin surprindere cu o întrebare personală:

– E totul în regulă între tine și Battista? Scuză-mă că te întreb, doar că mai devreme am simțit o oarecare tensiune între voi.

Maria ezită, dându-și seama că era pe punctul de a trece la un alt nivel al prieteniei dintre ei.

– Ai dreptate. Câteodată mă scoate din minți. Încercă să pară indiferentă, dar tonul ei era mai aspru decât ar fi vrut. Îl iubesc, bineînțeles, adăugă ea fără convingere.

Ari dădu din cap în semn de încuviințare și așteptă ca Maria să continue.

– Căsnicia e un lucru greu, nu-i așa? spuse ea, simțind cum i se umpleau ochii de lacrimi și clipind iute ca să le alunge. N-am deloc sentimentul că Battista mă prețuiește. Fiind și impresarul meu, discuțiile dintre noi sunt, de obicei, despre contracte și bani, iar asta mă face să mă simt ca și cum... Ezită, luă o gură de coniac, apoi continuă: mă simt de parcă aș fi găina care face ouă de aur, iar el doar trăiește de pe urma mea. Așa cum mă făcea și mama să mă simt, parcă se repetă situația, deși el e, desigur, mult mai amabil.

Își mușcă buza, dându-și seama că mersese prea departe. Ar fi trebuit să-i fie loială lui Battista, doar era soțul ei.

Ari își înclină din nou capul, în semn că era de acord cu ea și o întrebă, cu o expresie îngrijorată pe față:

– El n-are propriile venituri?

– La început, după ce ne-am căsătorit, da. A avut o fabrică de cărămidă. Dar a vândut-o pentru a fi impresarul meu. Ar trebui să-i fiu recunoscătoare, de fapt. Maria își întoarse privirea. Nu banii erau adevărata problemă. Apoi, continuă: cred cu tărie că o căsnicie e pe viață. Și tu ești de aceeași părere, sunt convinsă. Atâta doar că, uneori, pare să fie o condamnare pe viață, nu o poveste de dragoste.

N-ar fi trebuit să bea atât de mult, prea își dăduse drumul la gură. Ar fi fost mai înțelept să se oprească.

– Te înșală? o întrebă Ari cu glas scăzut.

Ea clătină din cap.

– Nu. Dar nu cred că mă mai iubește.

Îi veni să plângă auzind cuvintele pe care ea însăși le rostise. Nu mai vorbise cu nimeni despre astfel de lucruri.

Răspunsul lui Ari o luă prin surprindere:

– Tina mă înșală. Acum trei ani a avut o relație care, între timp, a devenit serioasă. Mi-a cerut să divorțăm, dar eu am refuzat. Din același motiv despre care vorbeai: și eu cred că o căsnicie e pe viață.

Asta nu era o surpriză pentru Maria, doar îi confirma ceea ce deja observase: Tina nu-l prea băga în seamă pe Ari; nu prea exista comunicare între ei. Instinctiv, Maria se întinse și îl mângâie pe braț, în semn că-l înțelegea.

– Ce bine ar fi fost dacă te-aș fi cunoscut pe tine prima, îi zise el atât de încet, încât de-abia îl auzi.

Ochii ei se umplură din nou de lacrimi. Ce bine ar fi fost...

Capitolul 17

Marea Mediterană

august 1959

După confesiunile pe care și le făcuseră, Maria știa că ar fi trebuit să evite situațiile în care să rămână singură cu Ari. În sfârșit, ea recunoștea ceea ce păruse, la început, de neconceput. Ari nu era doar un prieten cu care se simțea bine; se îndrăgostea de el. Știa că s-ar fi cuvenit să debarce în următorul port, împreună cu Battista, și să ia avionul înapoi spre Lacul Garda. Soțul ei ar fi fost mulțumit; i se citea nefericirea pe chip în timp ce se tot plimba de colo-colo pe punte, neavând cu cine să vorbească.

Și totuși, Maria păstră tăcerea. În fiecare seară, după cină, orchestra începea să cânte, iar ea dansa cu Ari; mai târziu, după ce aproape toți oaspeții se retrăgeau în cabinele lor să se culce, un fel de fatalism îi îndrepta pașii spre bar. Tinerii englezi erau și ei acolo, bând, jucând table sau bălăcindu-se în piscină. Iar ea, încă de când se afla în celălalt capăt al încăperii, simțea dorința lui Ari, care ardea precum soarele fierbinte de vară. Maria era extrem de conștientă de fiecare dată când el se uita la ea, știa că îi asculta cu atenție orice cuvânt pe care îl rostea și o urmărea cu atenție ori de câte ori își schimba poziția picioarelor.

Nici ea nu reușea să se abțină și se uita pe furiș la el, iar atracția creștea cu fiecare zi. Îi plăcea nespus de mult masculinitatea lui, învăluită în mirosul de trabuc pe care i-l simțea pe când el se apleca să-i reumple paharul. Dar, mai mult decât orice altceva, îi plăcea incredibila ascuțime a minții lui, precum și blândețea pe care o avea în relația cu copiii sau cu Churchill. Amestecul de cremene și miere era irezistibil.

Întinsă în pat, rămânea trează, imaginându-și... cum ar fi fost cu el? Ar fi lăsat-o pe Tina dacă ea l-ar fi părăsit pe Battista? Dar nu se putea. Era o greșeală și să se gândească la astfel de lucruri.

Uneori se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă Battista ar fi murit. În fond, avea șaizeci și trei de ani – cu zece ani mai mult decât Ari. Dar Tina tot le-ar fi stat în cale. Ea, Maria, n-ar fi putut să destrame o căsnicie cu doi copii. Asta era total împotriva învățăturilor Bisericii. Păcătuia și numai gândindu-se la astfel de scenarii. Avea atât de multe păcate de mărturisit în fața lui Dumnezeu: faptul că visa să se culce cu un alt bărbat, că-și dorea să scape de soțul ei și, cel mai rău dintre toate, că se îndrăgostise de un bărbat care nu putea să fie al ei.

Într-o zi, toată lumea mersese pe țărm, pe o insulă îndepărtată, iar Maria se strecurase într-o bisericuță ascunsă pe după niște chiparoși. Îngenunchease în fața altarului și, cu ochii închiși, se rugase lui Dumnezeu s-o călăuzească pe drumul cel bun.

„Tu știi ce e bine.“

Acele cuvinte îi trecuseră prin minte, de parcă veneau direct de la Bunul Dumnezeu. Dar, ieșind din biserică, îl zărise pe Ari la câțiva metri, urmărind-o cu privirea din spatele ochelarilor de soare, iar genunchii începuseră să-i tremure.

Apoi navigaseră până pe coasta Turciei, iar Ari le făcuse turul Smirnei, orașul tinereții lui. Le arătase vechea casă a familiei, apoi locul pe unde se strecurase, pe sub gard, până la baza navală americană, ca să scape de turci. Maria îi traducea lui Battista. Era soțul ei, la urma urmei, iar ea nu fusese prea drăguță cu el, cum ar fi trebuit, așa că în dimineața aceea își dăduse silința mai mult.

Următoarea oprire a fost la Istanbul, magnificul oraș străbătut de Bosfor, cu minaretele lui care străluceau în mijlocul mulțimii de clădiri colorate. Ari le spuse că aranjase o întâlnire cu Patriarhul Bisericii Ortodoxe Grecești, care își avea sediul în Catedrala Sf. Gheorghe. Maria îl privi cu uimire. Patriarhul Bisericii de care aparținea ea? Oare exista ceva imposibil pentru omul ăsta?

Oaspeții englezi spuseră că preferau să meargă la cumpărături în Marele Bazar, dar șapte persoane dintre cei invitați se duseră la catedrală pe la miezul zilei – Battista cu Maria, Ari cu Tina, Artemis cu soțul ei și căpitanul de pe Christina. Se opriră ca să aprindă lumânări la Sf. Gheorghe, iar, fără să vrea, Maria băgă de seamă că Ari donase o bancnotă de o sută de dolari, în timp ce Battista lăsase doar câteva lire șifonate.

Apoi fură conduși în sălile de recepție ale Patriarhului; acesta apăru în ușă, îmbrăcat în sutană neagră și cu o camilafcă neagră pe cap. Avea barba lungă, albă, și părul cărunt, dezordonat. Uluită, Maria se întrebă dacă omul acela, care era cel mai sfânt dintre toți, putea să vadă până în străfundul sufletului ei.

El se așeză pe Tronul Ecumenic, iar Ari se apropie să-l salute; apoi, Patriarhul o chemă și pe ea. Maria înaintă cu pași mărunți și cu capul plecat.

Patriarhul spuse cu vocea lui profundă, de bariton:

– E o onoare pentru mine să-i primesc în biserica mea pe doi dintre cei mai faimoși cetățeni ai Greciei, cea mai talentată cântăreață de operă a lumii și cel mai bun marinar de la Odiseu încoace. Haideți să vă fac o rugăciune de binecuvântare.

Ari și Maria îngenuncheară unul lângă celălalt în fața lui. Ea își împreună mâinile pentru rugăciune și-și simți palmele asudate de emoție.

– Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor, intonă el, iar vechile cuvinte ale rugăciunii răsunară în urechile Mariei precum cea mai frumoasă muzică din lume, ritmul lor aducând-o într-o stare asemănătoare celei de transă.

Se uită la Ari și băgă de seamă că avea o expresie extrem de serioasă pe chip. Privirile li se întâlniră. Era ca și cum puterea supremă a Bisericii de care aparțineau amândoi binecuvânta legătura dintre ei – aproape ca și cum s-ar fi căsătorit atunci unul cu celălalt.

Se ridicară. Maria încă se simțea ca într-un vis. Privi în jur – Battista și Tina păreau foarte nedumeriți. Le ocoli privirea și, în drumul de întoarcere la

iaht, nu reuși să scoată nici un cuvânt. Patriarhul era invitat la prânz, așa că se pregătiseră multe feluri de mâncare.

Cei din grupul englezilor se întoarseră, iar Patriarhul spuse că avea să se roage și pentru ei. Soții Churchill erau tot acolo, iar Winston se arătă îngrozit atunci când bărbatul acela ciudat, cu sutană neagră, se apropie de el, murmurând ceva pe grecește, cu crucea de argint la gât.

Mintea Mariei fremăta. Dintr-odată, ca și cum i s-ar fi ridicat un văl de pe ochi, vedea care îi era destinul. Așteptase un semn – de la Dumnezeu sau de la univers – și nimic nu putea să fie mai clar decât cuvântul celui mai înalt reprezentant al Domnului pe pământ.

În noaptea aceea, după ce Battista și Tina s-au dus la culcare, Maria se îndreptă spre Barul lui Ari. El o aștepta la intrare, cu o expresie serioasă pe chip. Fără să scoată o vorbă, o luă de mână și o duse la barca de salvare a Christinei, care avea câteva camere mai mici. Merseră pe vârfuri în dormitor și începură să se dezbrace unul pe celălalt înainte ca buzele lor să se atingă pentru prima dată. După ce rămaseră goi, el o trase pe pat, iar ea îi simți gustul sărat al pielii și parfumul caracteristic. Maria se lăsă în voia unor trăiri pe care nu le mai cunoscuse până atunci, cu atât mai intense cu cât dorințele amândurora fuseseră reprimate timp de două săptămâni.

La sfârșit, ea plânse de fericire. Ari o ținea atât de strâns în brațe, de parcă ei doi ar fi fost o singură ființă.

Actul II

Capitolul 18

Washington, D.C.

septembrie 1959

De data asta, Jackie și Jack luau masa de dimineață împreună, în sufrageria casei lor din Georgetown, cu pereții ei acoperiți cu tapet în dungi, în stilul de pe vremea Regenței, și cu ferestre înalte, luminoase. De obicei, el se trezea înaintea ei și pleca în grabă la Capitoliu sau la vreo ședință cu consilierii. Dar în acea zi, Jack ședea la un pupitru ridicat, care îi era mai comod pentru spate, iar ea stătea la masă, cu The Washington Post și Times-Herald deschise în față.

N-aveau un mic dejun comun. Lui Jack îi plăceau ouăle poșate cu șuncă la grătar și pâinea prăjită cu marmeladă. Suferea de boala lui Addison, o afecțiune a glandei suprarenale, și putea să piardă brusc din greutate dacă nu mânca suficient. Întotdeauna mânca foarte mult dimineața, spre deosebire de celelalte mese, la care prefera ciorba de pește și puiul la cuptor. Jackie avea grijă să nu se îngrașe. Așa făcuse toată viața. La micul dejun mânca un grepfrut, apoi un ou fiert și o felie de pâine prăjită cu o cantitate infimă de unt. Pe deasupra, făcea și tracțiuni și flotări în fiecare dimineață.

– Ești ocupată azi? o întrebă Jack.

Ea își ridică privirea și-i răspunse:

– De ce? Ai nevoie de mine? N-am nimic programat.

Sperase să meargă la cumpărături; își dorea o haină de iarnă garnisită cu blană și niște cizme de lac, înainte să se schimbe vremea. Lee îi trimisese o poză dintr-o revistă londoneză, în care apărea exact modelul pe care îl voia.

– Am întrebat doar așa.

O privi afectuos, iar ea îi zâmbi, la rândul ei, deși cu un zâmbet fals, fiindcă încă era furioasă pe el. Discuția pe care o auzise și în care el spusese ceva despre „o întâlnire romantică“ între el și Lee îi rămăsese întipărită în memorie. Ba chiar, obsedată de acel gând, căutase definiția exactă în dicționar, unde scria că termenul desemna „o înțelegere ca, spre exemplu, între doi iubiți, care să se întâlnească într-un anumit loc și la o anumită oră“.

Ori de câte ori încerca să se convingă că prea despica firul în patru din cauza unui cuvânt, Jackie își amintea cum se purtaseră soțul și sora ei – vorbiseră de parcă era o glumă pe care doar ei doi o înțelegeau – și atunci își dădea seama că era posibil să fie adevărat. Ce lucru groaznic să nu poată să aibă încredere în ei! Pe Jack îl știa, dar Lee... Inima îi era sfâșiată de durere.

Ceva de pe prima pagină a unui ziar îi atrase atenția. Citi repede, apoi spuse:

– Zice aici că Maria Callas e într-o croazieră cu Onassis, pe Christina. Oare ea să fie noua lui cucerire?

Lui Jack îi plăceau foarte mult bârfele. Se uită, cu ochii mijiți, la fotografia alb-negru, în care apărea un grup ce se plimba pe o stradă din Grecia, cu Maria și cu Onassis în frunte.

– Parcă era grasă, nu? întrebă el. Așa o țin minte, mare cât un tanc, zise, umflându-și obrajii.

– Asta a fost cu ani în urmă, îi răspunse Jackie. Acum arată foarte bine. Ar fi o completare remarcabilă la colecția lui de trofee. Sper că se poartă frumos cu ea.

Rosti ultimele cuvinte pe un ton aspru, ceea ce-l făcu pe Jack să-și ridice privirea.

– E totul în regulă?

– Da, desigur, îi răspunse ea, dar fotografia aceea îi atinsese o coardă sensibilă. Încep să mă obișnuiesc să trăiesc ca într-o cușcă de la grădina zoologică, unde înfățișarea și hainele îmi sunt criticate de jurnaliști necopți la minte, care nu-s în stare nici să-și lege șireturile. Iar fiica mea începe să se obișnuiască să fie etalată peste tot, de parcă ar fi o nouă Shirley Temple. Râse puțin, ca să mai îndulcească din sarcasm, dar cuvintele exprimau exact ceea ce simțea. Sincer vorbind, continuă ea, uneori mă întreb dacă merită. Încă nu ești candidat la președinție. Ce-ar fi să te răzgândești, să putem să ducem și noi o viață normală?

Îl tachina. Știa că Jack n-ar fi renunțat nici în ruptul capului la marea lui ambiție, dar ei i-ar fi plăcut să-i aprecieze mai mult sacrificiile.

Jack făcu ocolul mesei și o luă pe după umeri, iar apoi o sărută pe creștet.

– Politica e singurul lucru care merită, spuse el. Și, dacă aș ajunge în funcția de la vârf, chiar aș putea să demarez niște schimbări importante. Știu că faci multe sacrificii. Să nu crezi că nu-mi dau seama. Dar cred că ai fi o primă-doamnă excelentă. Cea mai bună, adăugă el, începând să-i maseze umerii.

Jackie închise ochii, savurând senzația, fericită că măcar în clipele acelea întreaga lui atenție era concentrată asupra ei.

– Deci nu ești de părere că ar trebui să vorbesc cu o voce mai joasă, să par mai proastă și să port rochii de casnică, așa cum sunt cele din catalogul Sears?

– Cred că echipa mea se înșală în privința asta. Oamenii apreciază eleganța și inteligența ta. Alegătorii își doresc o persoană pe care s-o admire, nu una obișnuită.

Lui Jackie îi făcură plăcere laudele lui. Cu Jack, complimentele erau puține și rare, așa că, atunci când le făcea, aveau greutate.

– Până una-alta, ne așteaptă un an greu înainte să devin prima-doamnă. Bobby mi-a dat o listă cu întrunirile electorale preliminare la care vrea să iau parte. M-am îngrozit după ce am văzut-o. Caroline nici n-o să ne mai recunoască.

– Bona aia – cum o cheamă... doamna Shaw – poate s-o aducă la câteva dintre ele. Îi luă fața în mâini și-i dădu capul pe spate, ca s-o sărute pe frunte. Ce-ar fi să te ridici în picioare, să te sărut ca lumea? îi zise el, fiindcă nu putea să se aplece prea mult din cauza suportului pentru spate.

Ea se ridică încet, ocoli scaunul și se cuibări în brațele lui. Ăsta era unul dintre acele momente care meritau orice sacrificiu. Trupurile lor se potriveau ca doi magneți – capul ei pe umărul lui, șoldul ei lipit de al lui. După șase ani de căsnicie, încă se simțea atrasă de el. Iubea parfumul lui, corpul lui solid, părul aspru al familiei Kennedy, atingerea electrizantă a buzelor lui.

Îmbrățișați strâns, se lăsară în voia momentului și se sărutară pătimaș, iar ea simți cum neîncrederea și supărarea i se dizolvau precum o aspirină într-un pahar cu apă. Ce bine ar fi fost dacă ar fi existat mai multe astfel de momente, poate că ea ar fi uitat în întregime de acea „întâlnire romantică“.

Jack se desprinse din îmbrățișare, iar Jackie își dădu seama că se uita la ceas peste umărul ei.

– Avem timp de o partidă scurtă înainte să vină echipa, nu? îi șopti el cu glas răgușit.

Ea zâmbi.

– Te pricepi să faci o fată să se simtă specială, domnule președinte.

El îi acoperi buzele cu un deget.

– Nu-mi spune așa. Nu vreau să-mi poarte ghinion.

– Haide, îl îndemnă ea luându-l de mână și trăgându-l spre ușă. Încet pe scări, să nu ne audă Caroline și apoi să vină să se joace.

Jackie stătea în pat, cu sperma lui Jack înăuntrul ei, urmărindu-l cu privirea cum fluiera în timp ce se îmbrăca. Se auzi soneria de la intrare, iar el își luă

în grabă cravata și ieși, dar înainte, în prag, se întoarse spre ea și-i făcu iute cu ochiul.

– Săptămâna viitoare la aceeași oră, doamnă Kennedy?

– Desigur, răspunse ea în urma lui.

Apoi se întoarse pe spate și-și ridică picioarele pe perete. Citise într-o revistă că asta era o metodă bună de a ajuta sperma să ajungă la ovul. Logic, dacă stăteai să te gândești.

Îi trecu prin minte imaginea lui Lee și a lui Jack împreună, dar de data asta n-o duru atât de tare. Acum, Lee își avea familia ei și era fericită cu Stas, mai fericită decât o văzuse Jackie vreodată. Dacă chiar se întâmplase ceva între sora și soțul ei, în vreun moment de slăbiciune trecătoare, foarte probabil că asta n-avea să se mai repete. Putea să-și alunge imaginea din minte.

Dintr-odată, își aminti ceva ce se petrecuse cu aproape o săptămână înainte. Era cu Jack, se întorceau de la o întrunire. Văzuse două ciori pe un gard și începuse să recite:

Una înseamnă durere, două – bucurie, trei – fetiță, iar patru – băiat, zisese ea, apoi adăugase: deci azi o să avem parte de bucurie.

– De unde ai scos-o?

– E o veche zicală englezească. Cred că e cu coțofene, nu cu ciori, adăugase ea, iar apoi continuase până la zece.

– Cum adică, patru înseamnă „băiat“? o întrebase el, cu privirea concentrată asupra drumului.

– Poate că o să întâlnim un băiat? Sau poate că eu o să rămân însărcinată și o să nasc un băiat? se întrebase ea cu glas tare, iar apoi repetase: cinci înseamnă argint, iar șase – aur. Cred că se referă la ceva ce o să primești sau o să-ți iasă în cale.

– Așadar, trebuie doar să mai găsim două ciori ca să avem un băiat, nu? Fii cu ochii-n patru, îi zisese el aruncându-și privirea peste câmpii.

Jackie nu-i mai spusese că era nevoie să vadă patru ciori stând împreună. Intrase și ea în joc, căutând cu privirea forme negre în înaltul cerului sau așezate pe stâlpii gardurilor. Nu se dăduseră bătuți și, în cele din urmă, zăriseră încă două ciori.

– Perfect! Problema e rezolvată, conchisese el zâmbind larg.

Nici că ar fi putut să fie mai clar; Jack își dorea cu disperare un fiu care să-i fie moștenitor.

Stând în continuare cu picioarele ridicate pe perete, Jackie încercă să-și aducă aminte când avusese ultima menstruație. Ar fi dat orice să aibă un băiat. Poate că-l concepuseră chiar în ziua aceea. Poate că fiul lor își începea existența chiar în acea clipă.

Capitolul 19

Milano

septembrie 1959

După ce făcuse dragoste cu Ari pentru prima oară, Maria se întorsese pe furiș în cabina ei. Ce făcuse? Oare Tina avea să-și dea seama? Femeile aveau un simț anume atunci când venea vorba să fie înșelate. Dar Battista? Oare avea să-i simtă mirosul de sex în textura pielii? Oare avea să devină bănuitor, văzând că ea nu putea să se oprească din zâmbit? Maria încerca sentimente pe cât de puternice, pe atât de amestecate, de la bucurie și desfătare extraordinare până la vină apăsătoare și la emoții pentru ce avea să-i aducă viitorul.

Înainte să se despartă, pe când se crăpa de ziuă, Ari îi șoptise:

– Te iubesc. N-am mai cunoscut pe nimeni ca tine. Mă simt ca și cum mi-am întâlnit sufletul pereche.

Și ea simțea la fel. Toate însușirile lui – puterea, compasiunea, energia, inteligența – absolut totul o umplea de dorință. Avea treizeci și cinci de ani și era îndrăgostită pentru prima oară în viața ei. Cântase despre iubire de mii de ori și interpretase roluri de femei îndrăgostite, dar nu putuse decât să-și imagineze ce însemna asta; acum știa.

În următoarele câteva zile, încercaseră amândoi să se poarte firesc, mai ales în fața soților lor. Maria se întreba dacă doar i se părea sau Tina chiar o trata cu o oarecare răceală. Atunci când englezoaicele șușoteau cu dosul palmei la gură, oare vorbeau despre secretul ei? Sentimentul de vinovăție o apăsa, îi era imposibil să vorbească la cină cu ceilalți. Încerca să stea cât mai retrasă, citind câte o carte pe punte. Dar în fiecare noapte ea și Ari se

strecurau în cabina de pe barcă și se iubeau cu o dragoste nebună, îmbătătoare. Asta o făcea să se simtă feminină, atrăgătoare, eliberată. Ar fi vrut să-l întrebe ce avea să se întâmple la sfârșitul săptămânii, după ce acostau, iar ea, bineînțeles, se întorcea la Milano, dar îi era teamă de răspuns. Amândoi recunoscuseră că respectau sfânta taină a căsătoriei. Apoi, în penultima noapte, Ari îi vorbise el despre asta:

– Nu pot să trăiesc fără tine, îi spusese, îmbrățișând-o strâns. Nu acum.

– Nici eu, îi răspunsese ea, oftând și simțindu-se oarecum mai ușurată cu gândul la viitor.

Aveau să găsească o cale. Sentimentele lor erau prea puternice ca să fie ignorate.

Momentul despărțirii fusese trist, dar Ari îi promisese deja să vină la Milano peste câteva zile, iar ea se hotărâse să stea de vorbă cu Battista până atunci. Avea și el dreptul să știe.

În noaptea în care au ajuns în casa lor din oraș și ea i-a mărturisit că se îndrăgostise de Ari, iar Ari era îndrăgostit de ea, soțul ei râse – un râs plin de cruzime, aspru.

– Nu te flata singură, îi spuse el pe un ton batjocoritor. Pentru Onassis ești doar o aventură trecătoare. Dacă o iei în serios, o să râdă lumea de tine.

– Sper că o să reușim să ne purtăm ca niște oameni civilizați, continuă ea, ignorându-i zeflemeaua. Aș vrea să pleci din casă. Poți să mergi la Sirmione, iar eu rămân la Milano până când ne punem treburile la punct.

El clătină din cap.

– Te amăgești. Onassis n-o să-și lase nevasta. Ar trebui să-i dea jumătate din avere. Bărbații bogați nu fac așa ceva.

Maria miji din ochi și-i răspunse:

– Eu zic să așteptăm și să vedem, nu? Între timp, te rog să-ți faci bagajele și să pleci azi. Poți să iei mașina.

Se întoarse și ieși val-vârtej din încăpere, încercând din răsputeri să ignore îndoielile pe care Battista i le trezise în minte cu insinuările lui răutăcioase.

În aceeași seară, la ora șapte, Ari îi telefonă și-i spuse de-a dreptul:

– Nu mai suport situația asta. Mă simt de parcă mi s-a amputat un picior. Mâine vin la Milano cu avionul. Spune-mi unde ne întâlnim.

În culmea fericirii, Maria îi răspunse:

– Vino la mine acasă. O să am grijă ca, până atunci, Battista să fie deja plecat.

Îi dădu adresa și, după ce închise telefonul, intră ca o furtună în camera de zi și începu să se certe cu soțul ei. Îl întrebă de ce nu plecase deja, doar îl rugase de atâtea ori, iar apoi îl învinui că pierduse contractele cu Opera Metropolitană și cu Teatrul La Scala, că îi cheltuise toți banii și că nu știa să se poarte în societate. El încercă să se apere, dar ea era nespus de furioasă și, în punctul culminant, aruncă spre el un bol de sticlă, care se sparse de șemineu. Battista nu suporta astfel de scandaluri. Maria își dădu seama că el avea să plece negreșit.

– Te las câteva zile ca să-ți revii, îi spuse el, pe când ieșea în grabă să se ducă și să-și facă bagajele. O să-ți dai seama în scurt timp că Onassis a vrut de la tine doar un singur lucru.

În ziua următoare, sosi Ari. El îi dărui o cutie neagră pe care scria BULGARI cu litere argintii. Înăuntru era o superbă brățară cu caboșon, smaralde și diamante.

– Pui în valoare smaraldele, îi spuse el în timp ce i-o potrivea la încheietura mâinii. Cred că o să pui în valoare toate bijuteriile pe care o să ți le cumpăr.

– Nu trebuie să-mi cumperi nimic, îi zise ea întorcându-și brațul ca să admire brățara. Nu vreau să-mi dai lucruri. Nu vreau nici bani, nici bijuterii. Te vreau doar pe tine.

Își petrecură cele două zile mai mult în pat, îmbrățișați, cu buzele umflate de la atâta sărutat. Făcură dragoste atât de des, încât pielea Mariei deveni hipersensibilă, iar ea îndura cu greu separarea de Ari atunci când el mergea la baie sau vorbea la telefon. Se hrăniră unul pe celălalt cu mâncăruri delicioase pe care le găsiseră prin bucătărie, iar uneori se strecurară pe ușa din spate a casei, să ia masa la vreo tavernă din preajmă, unde știau că proprietarul era discret.

Parcă erau în luna de miere; Maria n-avea nici o reținere să facă dragoste cu Ari în patul conjugal, simțind că el era soțul pe care ar fi trebuit să-l aibă dintotdeauna. Ea nu știuse că puteau să existe astfel de trăiri și de senzații, o astfel de pasiune; acum înțelegea pe deplin că Battista îi fusese prieten și impresar, dar niciodată amant. Ari îi povestise că se căsătorise cu Tina datorită unei înțelegeri de afaceri cu tatăl ei, nu din dragoste; nu dintr-o dragoste precum cea pe care o simțeau ei doi acum.

Maria reuși aproape tot timpul să-și alunge din minte gândul că amândoi erau căsătoriți, încât să nu se simtă vinovată. Se concentră asupra prezentului, voind să afle cât mai multe despre acel bărbat frumos și să prețuiască fiecare clipă pe care o petreceau împreună. O încântau micile detalii: obiceiul lui de a fredona cântece populare grecești în timp ce se bărbierea; faptul că îi cumpăra fiicei proprietarului tavernei câte o înghețată de fiecare dată când cinau acolo, făcând-o pe micuță să scoată chiote de bucurie; felul lui de a ședea pe scaun, plin de încredere în sine, punând stăpânire pe spațiul pe care îl ocupa, o prezență pe care nimeni nu putea s-o nesocotească.

Totul merse bine până când pe Maria o readuse la realitate un telefon primit de la Battista.

– Ți-a venit mintea la cap? Când vii la mine?

– Sunt cu Ari. Credeam că ți-am vorbit destul de limpede acum trei nopți.

– Dacă-i așa, trebuie să vorbesc cu tine și cu domnul Onassis, îi spuse el, rece. Lucrurile nu pot să continue în felul ăsta.

Maria acoperi receptorul cu mâna în timp ce-i spuse lui Ari, iar el fu de acord ca șoferul lui să-i ducă pe amândoi la Sirmione, să se întâlnească toți

trei în seara următoare. Situația trebuia rezolvată și, cel puțin, aveau să se sprijine unul pe celălalt.

Era o zi urâtă, înnorată, cu ploi scurte și dese. Rolls-Royce-ul lui Ari mirosea a piele nouă și a trabucuri. Ari și Maria se țineau de mână, fără să-și vorbească prea mult. Priveau copacii care se încovoiau în bătaia vântului puternic, de parcă i-ar fi făcut plecăciuni unui monarh. Mariei aproape că-i era rău din cauza emoției. Își dădu seama că și Ari se simțea la fel, fiindcă el îi propuse să se oprească și să bea ceva la un bar de pe marginea șoselei.

– O să-i cer să fie de acord cu divorțul, îi spuse Maria. În ceea ce privește situația financiară, o să fiu atât de generoasă pe cât pot să-mi permit. Încă sunt în situația de a câștiga bani atunci când vreau eu, dar pentru Battista ar fi greu s-o ia de la capăt și să facă avere la vârsta lui.

– Încă nu te angaja să-i plătești o anumită sumă, o preveni el. Ai suflet prea mare. Lasă avocații să se ocupe de treburile astea. Dădu pe gât un pahar de coniac și ridică un deget către chelner, ca semn să-i mai aducă unul.

– Și dacă nu-mi acordă divorțul? Ce-o să se întâmple atunci? Ce ar putea să facă avocații?

– Bineînțeles că o să ți-l acorde. Orice om are un preț.

Ea sorbi din coniac, simțind cum băutura îi făcea mai ușoară greutatea care îi apăsa pieptul. Battista știa că se răcise căsnicia lor. Poate că avea să fie de acord ca fiecare să-și vadă de viața lui. Poate că avea să cunoască o altă femeie și să fie fericit.

Ajunseră la vila galbenă cu trei etaje, așezată pe un deal, deasupra orașului, iar Battista le deschise ușa și-i salută cu răceală.

– Credeam c-o să ajungeți mai devreme, le spuse el. Bruna a pregătit cina. Propun să mâncăm chiar acum.

Îi conduse în sufrageria luminată de un candelabru imens. Obloanele nu erau închise, așa că se vedea orașul luminat, iar în depărtare se contura Lacul Garda, cufundat în întuneric.

Ari își trase scaunul aproape de Maria și-i așeză șervetul pe genunchi, arătând prin acel gest că ea îi aparținea. Bruna turnă în pahare vin și apă, iar Battista îl urmări cu privirea pe Ari, în timp ce pe față i se citea dezaprobarea.

– Tina știe de aventura asta? întrebă el de îndată ce Bruna ieși din încăpere.

– Asta ne privește doar pe mine și pe soția mea, îi răspunse Ari.

Battista insistă:

– Ai de gând să-i spui?

Ari făcu un gest de nerăbdare și răspunse:

– Bineînțeles.

Se lăsă tăcerea, în timp ce erau aduse platourile cu pește la grătar și salata. Meniul nu includea paste sau pâine, iar Maria se îngrijoră, gândindu-se că Ari n-avea să se sature.

– Altceva nu mai este? îl întrebă ea pe Battista.

– Asta mănânci de obicei, îi răspunse el, săgetând-o cu privirea.

Apoi se întoarse spre Ari și-i zise:

– Maria trebuie să aibă grijă cu greutatea. Era imensă pe vremea când am cunoscut-o, cât un dirijabil din Primul Război Mondial. Cu siguranță că nu vrei să-și reia vechile obiceiuri alimentare.

– Încetează! se răsti Maria la el. Tu ești singurul om gras din încăperea asta.

Ari o bătu ușor pe mână.

– Peștele îmi ajunge. Nu-mi place să mănânc mult seara.

Battista o întrebă pe Maria dacă avea de gând să-și onoreze angajamentele pentru restul anului: concerte la Bilbao, Londra, Berlin, apoi în Kansas City și Dallas.

– Bineînțeles, îi răspunse ea. Știi doar că nu anulez concerte decât la recomandarea medicului.

– Dar n-ai exersat.

Simțindu-se îngrozită preț de o clipă, ea îi răspunse:

– Lasă cântatul în seama mea.

Știa că trebuia să muncească intens; concertul de la Bilbao era în mai puțin de două săptămâni, iar ea își neglijase munca. O înspăimânta gândul că era cu putință să nu reușească să se pregătească așa cum trebuia.

După cină, se retraseră în camera de zi. Maria găsi o sticlă de coniac și turnă câte un pahar pentru fiecare, apoi se așeză pe canapea, lângă Ari. Era timpul să treacă la lucrurile serioase.

Battista i-o luă înainte:

– N-o să-ți acord divorțul niciodată, îi spuse el. Niciodată.

Ea încremeni.

– Dar de ce? Căsnicia noastră e doar de formă. Nu mai suntem soț și soție de ani buni.

– Ba da, în ochii Bisericii, suntem. Iar aici, în Italia, divorțul e ilegal.

Battista își încrucișă brațele. Se gândise bine la toate aspectele, iar asta era hotărârea lui.

– Maria ar putea să divorțeze de tine în America, interveni Ari. Are cetățenie americană. În unele state nici nu e nevoie de acord, dacă cei doi

soți au trăit separat destul de mult timp.

– Dar în ochii Bisericii noi o să fim tot soț și soție, insistă Battista. Sunt sigur că înțelegi cât de importantă e religia pentru Maria. De asta ai și pus la cale șmecheria cu Patriarhul, care v-a dat simulacrul ăla de binecuvântare. Totul a fost plănuit ca s-o ademenești în pat.

– Battista! răbufni Maria. Dacă vrei să sugerezi că însuși capul Bisericii Greciei e coruptibil, ești ridicol.

– Oricine are un preț, spuse Battista, îndreptându-și privirea spre Ari.

– Bine, deci cât vrei pentru divorț? îl întrebă Ari. Spune-mi care e prețul tău.

Rostea cuvintele oarecum împleticit, iar Maria își dădu seama că era beat. Se băuseră două sticle de vin la masă, iar ea abia dacă se atinsese de paharul ei.

– Asta e singura limbă pe care știi s-o vorbești? îl întrebă, cu o satisfacție răutăcioasă, Battista pe Ari. Banii? Pentru mine, căsnicia înseamnă ca eu și soția mea să ne iubim, să ne prețuim, iar pentru tine – dolari și cenți. Acum îți dai arama pe față.

Ari își trânti paharul pe o măsuță din apropiere.

– Nu eu sunt cel care trăiește pe spinarea unei femei. Ești un întreținut. Să nu-mi spui că, pentru tine, nu e vorba de bani. Așa că haide, hotărăște-te, cât vrei ca să-i acorzi divorțul? Zece milioane? Douăzeci?

– Nu înțelegi ce-i dragostea, așa-i? îl întrebă Battista cu glas scăzut.

Ari se ridică în picioare și-i aruncă în față coniacul, care îi intră lui Battista în ochi și-i lipi părul rar de pielea capului, scoțând la iveală o pată cheală în creștet.

– Opriți-vă! strigă Maria, sărind să-l ia de mână pe Ari. Nu permit așa ceva!

Ari își trase mâna din strânsoarea ei și-și ridică pumnii, gata de bătaie.

– Haide, să rezolvăm asta ca între bărbați, îl îndemnă el pe Battista, zeflemitor.

– Stai jos! îi ordonă Maria, trăgându-l de braț cu atâta putere, încât el fu nevoit să se supună.

Ea își dorea cu disperare divorțul, dar trăise mulți ani alături de Battista. O ajutase și o îndrumase în carieră. Nu merita să fie tratat astfel, chiar dacă acum se purta ca un neghiob.

Ari se așeză pe marginea scaunului, cu pumnii încă ridicați și cu privirea ațintită la adversar.

Cămașa lui Battista era pătată de coniac, iar ochii i se înroșiseră. El scoase o batistă din buzunar și-și șterse fața. Maria stătea în mijloc, între ei.

– Chiar crezi că el înțelege ce e dragostea, iar eu nu? o întrebă Battista, cu privirea ațintită la Ari. Cred că în scurt timp o să afli că nu-i așa. Eu plec la culcare. N-are nici un rost să continuăm discuția. Știți amândoi ce-am hotărât.

Se ridică în picioare, strângându-și batista în mână.

– Trebuie să mai vorbim, insistă Maria. Poate mâine-dimineață?

– Nu vreau să rămâi aici cu el. Nu sub acoperișul meu. Cruță-mă de asta măcar.

Părăsi încăperea, șchiopătând ușor. De când șchiopăta? Maria știa că nu era momentul potrivit să-l întrebe. Se întoarse spre Ari.

– Îmi pare rău, mormăi el. Nu m-am purtat cum trebuie. Dar asta doar pentru că te iubesc prea mult.

Maria se așeză lângă el și îl sărută pătimaș pe gură.

– Iar acum ce facem? îl întrebă ea în șoaptă.

– N-o să cedeze. Haide să ne întoarcem la Milano și-ți angajez cel mai bun avocat din oraș.

Maria privi în jur. Avea să-i fie dor de casa aceea, dar Battista avea nevoie de o locuință, așa că cel mai bine era să-i rămână lui. Poate că ea n-avea să mai vină niciodată acolo.

Ieși pe coridor să-i explice Brunei ce se întâmpla.

– Te rog să-mi împachetezi toate hainele și bijuteriile, îi spuse ea servitoarei. Încet, ca să nu-l deranjezi pe Battista. Sper că o să vii la Milano cu mine, nu?

– Sigur că da.

Era servitoarea Mariei de trei ani, își făcea bine treaba și era devotată.

În timp ce Bruna împacheta, Maria străbătu casa de la un capăt la celălalt, în vârful picioarelor, luând câteva nimicuri care îi erau deosebit de dragi, precum și un portret al ei, pictat de un prieten artist. Nici nu se apropie de dormitorul cel mare, în care lumina era stinsă; nu voia să ia cu ea nimic din ce se găsea acolo.

Se urcară în mașină la ora două noaptea, cu Bruna în față, lângă șofer, și cu bagajele înghesuite în portbagaj. Ari adormi în scurt timp, dar Maria rămase trează; îi treceau tot felul de gânduri prin minte și simțea că, din cauza panicii, i se punea un nod în gât. Siluetele întunecate ale copacilor se profilau sub cerul fără stele, iar ștergătoarele scârțâiau pe sticlă, fiindcă nu ploua atât de tare, încât apa să le facă să alunece. Încotro se îndreptau? Ce avea să se întâmple mai departe?

Două zile mai târziu, prima pagină a ziarelor era dedicată în întregime „adulterului“ Mariei – ce cuvânt urât – cu fotografii în care ea încerca să se ascundă de fotografi, făcute cu câteva luni în urmă. Maria își dădu seama imediat că asta era răzbunarea lui Battista. Orice înțelegere și compasiune pe care le simțise pentru el se risipiră pe loc.

– Sunt distrus, le spusese el ziariștilor. Habar n-aveam ce se petrece. M-au trădat.

Maria știa că acea știre n-avea să fie privită cu ochi buni în Italia, țară în care predominau catolicii. Bine că nu mai cânta la Teatrul La Scala, unde publicul ar fi huiduit-o și alungat-o de pe scenă.

Încruntat, Ari citi cu atenție fiecare cuvânt.

– Battista știe că ăsta e cel mai mare rău pe care putea să mi-l facă, spuse Maria. Și totuși, nu s-a abținut. Pentru mine, el e mort. Atât a fost. Finito.

– Era deja finito, nu? După discuția pe care am avut-o în casa de la Sirmione, nu mai era cale de întoarcere. Dar acum trebuie să iau avionul până la Christina, să văd cum a primit vestea soția mea.

– Poate că n-a văzut ziarele, sugeră Maria, îngrijorată pentru el și roasă de vinovăție față de femeia care fusese o gazdă atât de generoasă în timpul croazierei lor.

– Ba da, le-a văzut, îi răspunse el cu glas obosit. Cu siguranță că le-a văzut. Știi cum e, una e să înșeli, alta e să fii indiscret.

Telefonă și aranjă un zbor spre Atena cu unul dintre avioanele lui, apoi cu un hidroavion care să-l ducă pe Christina.

– Te sun atunci când pot, îi spuse el Mariei, luându-și rămas-bun cu un sărut. Nu uita că te iubesc.

După ce plecă Ari, ea fu copleșită de îngrijorare. Spera ca Tina să fie bucuroasă că putea să obțină, în sfârșit, divorțul pe care îl ceruse cu trei ani în urmă – dar dacă n-avea să fie? Ari își adora copiii și n-ar fi vrut în ruptul capului să-i rănească, iar asta complica foarte mult situația. Maria se duse la bucătărie și-i povesti totul Brunei. Cu cine altcineva să vorbească?

Bruna o ascultă cu calm, dând din cap în semn de încuviințare și punând doar câteva întrebări.

– Dacă e dragoste adevărată, o să se rezolve totul, îi spuse ea Mariei. Ce ți-e pus deoparte nu trece pe lângă tine, așa zicea bunica mea.

Maria o îmbrățișă.

– Sper că bunica ta avea dreptate.

Era trecut de ora unsprezece seara când sună Ari. Maria ridică imediat receptorul, strângându-l atât de tare încât unghiile îi intrară în palme.

– Tina a plecat. Era plecată dinainte să ajung eu și i-a luat cu ea și pe copii. N-a lăsat nici un bilet. Nici măcar nu știu unde sunt. Au zburat cu elicopterul până la Atena, iar apoi au dispărut.

Ari părea răvășit.

– O să ia legătura cu tine curând, încercă Maria să-l liniștească. Îi era foarte milă de el. Păcat că trebuia ca alții să sufere pentru ca ei să poată să fie împreună, dar acea perioadă grea avea să treacă. Ea era foarte aproape să-și împlinească visul.

– Când vii? o întrebă el pe un ton rugător. Nu suport să fiu singur acum.

– Mâine-dimineață. La prima oră.

După ce închise, Maria rămase mult timp cu fața îngropată în palme, gândindu-se la tot ce se petrecea și încercând să-și domolească tremurul.

Capitolul 20

Virginia de Vest

primăvara anului 1960

Jackie nu călcase niciodată într-un supermarket. De când se știa, avusese angajați care se ocupau de cumpărături. Oare asta însemna că era ruptă de realitate? Probabil că da, însă acum spera ca asta să nu se bage de seamă. Stătu locului câteva clipe, uitându-se la clădirea aceea de cărămidă, cu intrarea din panouri de sticlă, deasupra căreia scria, cu litere roșii, imense, FOOD FAIR.

– Să intrăm, îi spuse Randy, unul dintre membrii mai tineri ai echipei de campanie a lui Jack.

Fusese însărcinat cu supravegherea vizitei ei și aranjase ca la fața locului să se afle și câțiva ziariști.

Înăuntru, lumina puternică, supărătoare cădea peste raioanele cu tot felul de produse, iar în difuzoare se auzea muzică country. Bobby Kennedy îi spusese lui Jack că el personal era împotriva campaniei din Virginia de Vest, fiindcă procentul de populație protestantă de acolo era de nouăzeci și cinci la sută, ceea ce însemna că șansele ca alegătorii să voteze un catolic erau foarte mici, dar Jack insistase. Așa că Jackie nu avusese de ales, iar acum i se făcea cunoștință cu directorul magazinului, un bărbat cu mâini lipicioase, asudate, al cărui nume îl uită pe loc.

– Plimbă-te prin magazin și intră în vorbă cu oamenii, îi sugeră Randy, împingând un coș în fața ei. Ia niște lucruri pentru familie și pune-le în coș. Dacă ai nevoie de mine, sunt prin preajmă.

De îndată ce păși în dreptul primului raion, Jackie își dădu seama că era îmbrăcată prea elegant. În jurul ei, femeile care făceau cumpărături purtau haine lălâi, uzate. Mai toate aveau părul lung, neîngrijit, și erau nemachiate. Copiii aveau genunchii zgâriați, le curgea nasul și purtau haine care nu le veneau bine, poate fiindcă erau rămase de la frații lor.

Se întoarse repede și îi dădu sacoul lui Randy, își desfăcu colierul de perle și îl vârî în geantă, așa că acum era îmbrăcată doar într-o fustă conică de lână și într-un pulovăr roz pal. Chiar și așa ieșea în evidență, dar n-avea ce să facă.

Luă o cutie de suc de portocale Florida de pe raftul unui frigider, iar apoi intră în vorbă cu femeia care stătea lângă cutiile cu lapte.

– Scuzați-mă, sunt soția lui Jack Kennedy, care candidează pentru președinție din partea democraților. Îmi spuneți, vă rog, dacă ați vota pentru el? întrebă ea zâmbind.

Femeia o privi impasibil.

– La ce bun? Toți îs o apă și-un pământ. Prețurile cresc, salariile scad. O să fie tot mai rău.

– Îmi pare rău că așa credeți. În ce domeniu lucrează soțul dumneavoastră?

Jackie își mușcă buza, pentru că de-abia după ce-i puse întrebarea observă că femeia nu purta verighetă, deși avea lângă ea doi copii sfrijiți, care o trăgeau de haină.

Femeia o întrebă, cu un aer bănuitor:

– De ce vă interesează?

– Îmi cer scuze, n-am vrut să fiu indiscretă. Ați putea să-mi spuneți cu ce se ocupă bărbații din regiune?

– Cărbuni. Aici poți lucra în două locuri: în mină sau la unul dintre spitalele ce îi tratează pe minerii care au tras în piept toată viața praful de cărbune.

Femeia avea voce răgușită și riduri adânci, deși copiii erau mici, așa că nu putea să aibă mai mult de treizeci de ani.

– Ziceați că salariile scad. De ce?

– Depinde de ture și mai depinde de zăcământul la care se lucrează. Locurile de muncă nu sunt stabile. Trebuie să facem ore suplimentare ca să ne descurcăm.

Copiii le priveau cu ochii măriți de curiozitate, dar începeau să se plictisească. Unul îl împinse pe celălalt în rafturile de metal, iar acesta începu să urle. Oare era fată sau băiat? Jackie nu putea să-și dea seama.

– Preocuparea soțului meu e ca toți cei care muncesc cinstit să aibă un nivel de trai decent, spuse Jackie, dându-și seama că vorbele îi sunau pompos. Vrea să ajute familiile care sunt în situația dumneavoastră.

– Sunteți sigură că nu duce grija bogaților, la fel ca tăticul lui? o întrebă femeia, aplecându-se să-l ia în brațe pe copilul care plângea.

Jack detesta convingerea pe care o împărtășeau mulți, și anume că el era doar o marionetă a lui Joe Kennedy, care îi finanța campania prezidențială.

– Jack e propriul lui stăpân, o asigură Jackie, și vă garantez că e unul bun.

– Toți îs la fel, dacă vreți să știți părerea mea, îi răspunse femeia, întorcându-i spatele și continuându-și drumul prin raion. Să beți sucul de portocale cu plăcere! îi strigă ea, peste umăr, accentuând cuvintele cu sarcasm.

Jackie puse cutia înapoi pe raft, simțindu-se vinovată că era atât de ruptă de realitate. Nu se gândise niciodată la prețul alimentelor care i se serveau la masă sau pe care le comanda, cu nonșalanță, la restaurante, dar oamenii aceștia erau nevoiți să calculeze fiecare ban înainte să pună ceva în coșul de cumpărături.

Se îndreptă spre raionul cu cereale, încercând să-i privească pe ceilalți în ochi. Una dintre femeile de acolo avea șase copii adunați în jurul ei, de la un

bebeluș în cărucior până la cel mai mare, care nu părea să aibă mai mult de cinci ani.

– Aveți multe guri de hrănit, nu glumă, i se adresă Jackie. Cum vi se par prețurile la alimente?

– Un milion de dolari ar ajuta, îi răspunse femeia pe un ton răstit. Ai ceva mărunțiș în plus? Apoi își răspunse singură la întrebare: nu, normal, nici nu mă așteptam să ai, conchise ea, văzându-și mai departe de cumpărături.

Jackie avu parte și de câteva conversații mai productive. Află despre o fabrică de sticlă din zonă, care concedia în acea perioadă zeci de femei și de bărbați, și promise să-l roage pe Jack să vadă despre ce era vorba; fu șocată să afle cât de limitată era asigurarea de sănătate pe care le-o ofereau proprietarii de mine familiilor angajaților; iar câțiva îi spuseră că aveau de gând să-l voteze pe Jack, pentru că era timpul să mai vină și generația tânără la putere.

Jackie se simțea ca o impostoare. Nu era o fire timidă sau scumpă la vorbă, dar îi venea greu să încropească o conversație cu acei oameni care duceau vieți atât de diferite de a ei. Multe întrebări îi stăteau pe limbă. „De ce faceți atâția copii, dacă nu aveți cu ce să-i hrăniți?“; „N-ați putea să vă căutați și voi ceva de lucru, ca să contribuiți la bugetul familiei?“; „De ce nu vă mutați în alt oraș, unde sunt mai multe locuri de muncă?“ Dar deciziile lor n-o priveau pe ea.

Oare Jack putea să-i ajute în vreun fel? Nu era convinsă că putea, dar, uitându-se la sărăcăciosul lor coș de cumpărături, se gândi că i-ar fi plăcut să-i ajute cumva. Iar oamenii aceia nici nu erau dintre cei care o duceau cel mai rău; Jackie știa că existau mulți care nu-și permiteau să cumpere din magazine și trăiau din ce cultivau sau din ce găseau prin gunoaie. Lui Jack chiar îi păsa de astfel de oameni. De aceea și avea să fie un președinte grozav.

Răsuflă ușurată atunci când Randy o chemă la casă, pentru ca presa locală să-i poată face câteva fotografii. Ajută o mamă tânără să-și pună cumpărăturile într-o plasă de hârtie maro, în timp ce blițurile aparatelor foto fulgerau. Poate că reușise să câștige câțiva alegători, dar în ziua următoare

aveau să apară comentarii despre „părul ei aranjat“ și despre „hainele scumpe“, nu despre conștiința ei socială – așa se întâmpla întotdeauna.

Pe când ieșeau cu mașina din oraș, îl rugă pe Randy să investigheze închiderea fabricii de sticlă și politica asigurărilor de sănătate ale minerilor, ca să vadă dacă se putea face ceva pentru ei. El își notă totul într-un carnețel. Avea doar douăzeci și nouă de ani, dar era ambițios nevoie mare. Jack era zeul lui. I-ar fi sărutat pantofii dacă i s-ar fi cerut asta; poate că ar fi făcut la fel și pentru ea, dacă îi promitea să-i pună o vorbă bună.

Văzând că se apropiau de o benzinărie, Jackie îl rugă:

– Te duci, te rog, să-mi iei niște țigări? L&M, clasa A.

Randy sări din mașină și, după ce se întoarse cu pachetul, îi luă lui Jackie bricheta și-i aprinse țigara. Ea fuma de la vârsta de cincisprezece ani, fiindcă asta o ajuta să-și mențină greutatea, dar era atentă să nu fie văzută în public. Mama ei îi băgase în cap că o doamnă nu făcea așa ceva.

Șoferul o lăsă la Merywood, moșia din Virginia a tatălui ei vitreg, care se afla lângă râul Potomac. Era o proprietate întinsă, cu terenuri de tenis și cu o piscină, dar pe Jackie o interesau grajdurile. Îl chemă pe un îngrijitor de acolo și-i ceru să pună șaua pe Danseur, iapa ei preferată. Își schimbă hainele și, la doar zece minute de când ajunsese, călărea deja spre pădure.

În timp ce galopa pe cărările pe care le cunoștea atât de bine, simțea cum se elibera de tensiunea acumulată peste zi. Danseur era o frumusețe de cal de culoarea castanei, căruia îi plăcea foarte mult zona aceea, în special câmpiile acoperite cu iarbă pe care putea să gonească în voie. La orizont, soarele roșiatic se vedea apunând, iar Jackie simțea că se lăsa înghețul, dar obrajii îi străluceau de la mișcare. Ăsta era locul în care se simțea cel mai în largul ei.

Răsuflă adânc și-și simți sânii sensibili pe sub haina costumului de călărie, care era încheiată strâns. În celelalte trei sarcini, astea fuseseră primele semne: sensibilitatea sânilor și lipsa menstruației, care acum îi întârzia de câteva săptămâni. Dacă era însărcinată, nici că se putea mai bine, aștepta asta de mult timp. Avusese grijă toată iarna să facă dragoste în zilele fertile,

dar fără nici un rezultat. Acum poate că exista o posibilitate, dar nu trebuia să se entuziasmeze prea tare. Era prea devreme să-și facă un test.

Se întâlnea cu Jack abia la sfârșitul săptămânii și încercă să-și amintească unde: în Milwaukee, parcă, nu era sigură. Dacă aveau parte de puțină intimitate, ea plănuia să-i spună, dar deocamdată n-avea să divulge nimănui prețiosul ei secret.

– Ce bine ar fi să fiu însărcinată, șopti ea în vântul rece de-ți înghețau oasele. Ce bine ar fi să fie băiat.

Capitolul 21

Dallas, Texas

noiembrie 1959

Maria zbură cu avionul la Dallas, unde avea concerte. De îndată ce ajunse, luă un taxi și merse direct la Mary Carter, ca s-o cunoască pe fiica ei, Samantha. Îi cumpărase cadou o rochiță Dior din dantelă, cu volănașe, și papucei asortați.

– O să arate mai elegantă decât maică-sa, zise Mary, chicotind, de îndată ce văzu cadoul.

Maria o luă pe fetiță în brațe și simți cum i se punea un nod în gât în timp ce îi privea pielea perfectă, ca de porțelan, ochii de culoarea safirelor și zâmbetul care îi dezvelea doar gingiile.

– Seamănă cu tine, Mary. E frumoasă.

Fetița începu să scâncească. Maria i-o dădu înapoi mamei, iar apoi fu luată prin surprindere atunci când Mary își ridică bluza ca să-i dea să mănânce. Întotdeauna crezuse că alăptau doar femeile care nu puteau să-și permită să cumpere lapte praf.

Mary râse, amuzată de reacția ei.

– Doar așa pot s-o liniștesc ca să ne lase să vorbim. Acum spune-mi, e adevărat ce-am citit în ziare? Ai pus mâna pe cel mai bogat bărbat din lume?

Maria zâmbi larg.

– Și dacă ar fi cel mai sărac om din lume, tot l-aș iubi. E prima dată când simt așa ceva, Mary. E dragoste adevărată. De-abia aștept să-l cunoști.

– Dacă tu îl iubești, cu siguranță că și eu o să-l iubesc, îi spuse Mary, luând căpșorul fetiței în palmă. Dar un lucru e clar: nu prea accepți jumătăți de măsură.

– Am refuzat majoritatea invitațiilor de a cânta anul viitor, fiindcă vreau să stau doar cu el, continuă Maria. Tu știi foarte bine cât de tare m-au afectat trădările și neadevărurile din lumea operei. Acum pot să cânt ce vreau, numai de dragul muzicii.

Mary căzu pe gânduri.

– E un lucru înțelept, dar sper că n-o să renunți cu totul la spectacole. Lumea întreagă are nevoie de Maria Callas. Și ia-o mai ușurel cu povestea de iubire, draga mea. Ascult-o pe bătrâna ta prietenă.

Dar nimic nu putea să tempereze entuziasmul Mariei. Vorbea cu Ari la telefon în fiecare zi. El îi trimitea buchete uriașe de flori la fiecare hotel și sală de concerte – probabil că se goleau sere întregi ca să fie alcătuite – iar la aterizarea avionului care o aducea înapoi la Atena, Ari a așteptat-o, cu brațele deschise, la aeroport.

În acel decembrie vremea a fost blândă, iar Maria și-a petrecut aproape tot timpul cu Ari, pe Christina. Ea își ținea hainele în cabina Itaca, de dragul bunei-cuviințe, dar dormea în fiecare noapte în patul iubitului ei. Îi plăcea foarte mult să aibă grijă de el: să-i aleagă haine noi, să se agite pentru sănătatea lui, planificându-i mesele cu maestrul bucătar, ba chiar gătindu-i ea însăși anumite feluri – iubea gătitul. Se împrieteni cu sora lui, Artemis, și cu soțul acesteia, Theodoros, care era medic. Amândoi se dovedeau a fi foarte calzi și înțelegători față de situația lor, deși se știa că Artemis fusese atașată de Tina. Maria făcea pe gazda ori de câte ori prietenii apropiați ai lui Ari veneau la cină. Singura ei dorință era să-l vadă fericit.

Ari își petrecea după-amiezile pe iaht, vorbind la telefon cu birourile lui din întreaga lume, cu căpitanii petrolierelor sale și cu șefi de bănci din paradisuri fiscale, trecând de la o limbă la alta, dintre cele șapte pe care le vorbea fluent. Datele de contact ale oamenilor din agenda lui internațională erau trecute într-o agendă jerpelită, în care el păstra tot felul de cărți de vizită și de bilețele. Maria îl tachina, spunându-i că vechitura aceea nu se prea potrivea cu cel mai bogat om din lume și se oferi să-i cumpere o agendă Cartier, dar el nu primi, pretinzând că acolo găsea tot ce-i trebuia.

În timp ce el muncea, ea citea pe punte, acoperită cu pături în zilele mai răcoroase, ascultându-i vocea. Era aspru cu unii dintre interlocutorii lui, dar Maria nu-l auzea niciodată pierzându-și cumpătul. Observase că lui Ari îi era incredibil de ușor să facă în minte calcule, în câteva secunde, și să memoreze cifre; poate că în asta consta o parte din talentul lui pentru afaceri.

Seara, după cină, stăteau la taclale, povestindu-și cu lux de amănunte viețile, mărturisindu-și convingerile, fiecare păstrând în memorie detaliile pe care le afla despre celălalt. Maria nu mai fusese niciodată atât de fericită. Inima îi era gata să explodeze.

Într-o seară din săptămâna de dinaintea Crăciunului, Ari propuse să bea daiquiri înainte de cină. După ce luă câteva înghițituri, Maria simți o durere pătrunzătoare în stomac și, pe neașteptate, vomită abundent pe punte.

Ari sări să-i dea o batistă și chemă un majordom să curețe.

Maria fu îngrozită.

– Îmi pare rău. Nu știu ce-am pățit.

Își șterse gura, încercând să-și amintească ce mâncase în ziua aceea, dar nu fusese nimic neobișnuit. Speră să nu fi luat vreun virus.

Ari o privi cercetător, de parcă ar fi vrut să înțeleagă ceva anume.

– Când trebuie să-ți vină? Nu mai țin minte.

De ceva vreme, Maria nu-și mai nota. N-avea rost. Era o femeie de treizeci și șase de ani, infertilă – sau cel puțin așa credea. Făcu ochii mari. Oare era însărcinată, oare era posibil așa ceva?

– Cred că ar trebui să mergi la un control după ce te întorci la Milano, îi spuse Ari.

Ea fremătă de emoție. Să fi fost adevărat că rămăsese însărcinată? Se uită la Ari, să vadă dacă și el era bucuros de o asemenea posibilitate, dar chipul lui era impenetrabil, iar ea era prea emoționată ca să-l întrebe.

Ari îi ceru majordomului să-i aducă Mariei un pahar cu apă, apoi schimbă subiectul și începu să vorbească despre prietenul lui, prințul Rainier. Consiliul Național din Monaco îi tăiase din buget, așa că nu aveau, încă, banii necesari înființării unui teatru de operă, dar Ari spera ca situația să se rezolve în scurt timp.

Însă pe ea n-o mai interesa asta. Avea alte preocupări acum, mult mai plăcute.

Înainte ca Maria să se întoarcă la Milano și să-și facă un test de sarcină, veniră în vizită copiii lui Ari. El le spusese că Maria îi era o foarte bună prietenă, dar ei știau adevărul și, încruntați, refuzară să dea mâna cu ea, până când tatăl lor se văzu nevoit să insiste.

– Mama zice că i l-ai furat pe tata, îi spuse Alexander Mariei, după ce Ari se îndepărtă îndeajuns de mult ca să nu mai poată să-i audă. Nu e frumos. Ar trebui să i-l dai înapoi.

Maria clătină din cap, simțind cum îi luau foc obrajii. Cu siguranță că, dacă le spusese așa ceva copiilor, Tina era foarte furioasă pe ea.

– Nu așa stau lucrurile, crede-mă...

Se simțea groaznic de vinovată fiindcă Tina o condamna și ar fi avut mai multe de zis, dar nu putea să le spună copiilor că mama lor fusese cea care

avusese mai întâi o aventură. Măcar de-ar fi reușit să le câștige bunăvoința spunându-le că se putea să aibă în curând un frate sau o soră – dar asta mai încolo, deocamdată trebuia să aștepte.

Pe toată durata șederii lor, copiii refuzară să-i vorbească Mariei. Ea îi întrebă despre noua lor casă din Anglia și despre jocurile lor preferate, dar nu primi nici un răspuns, chiar dacă Ari le atrase atenția să nu fie obraznici. Se mulțumiră să cineze în tăcere, morocănoși, iar pe Maria o duru faptul că acțiunile adulților erau cauza nefericirii lor.

– O să le treacă. O să am grijă să nu ducă lipsă de nimic și amândoi pot să mă viziteze în vacanțe. O să fie bine, zise Ari de parcă ar fi vrut să se convingă pe el însuși.

Avocații lui negociau cu avocații Tinei, iar Maria știa că el era îngrijorat din pricina partajului, neștiind cât din averea lui avea să fie nevoit să cedeze. Mariei încă îi răsunau în urechi avertismentele lui Battista – că, din cauza banilor, Ari n-avea să divorțeze niciodată de Tina.

– Nu vreau să destram imperiul pe care o să-l moștenească Alexander într-o bună zi, îi explicase el. Multe dintre afacerile mele sunt interdependente. Tina știe asta.

Maria socotea că nu era treaba ei să comenteze ceva despre cerințele Tinei. Cel puțin se lua în calcul un divorț, pe când, în cazul ei, Battista nici nu voise să audă. De când se întâlniseră toți trei în casa de la Sirmione, Battista refuzase cu încăpățânare să-și schimbe părerea și nu voia să facă nici cel mai mărunt gest de bunăvoință sau de înțelegere, nici măcar să-i dea înapoi icoana norocoasă cu Fecioara Maria, pe care ea o uitase acolo din greșeală. Îi scrisese, implorându-l să i-o trimită, oferindu-se să plătească oricât i-ar fi cerut pe ea, dar Battista o refuzase fără milă:

De ce ți-aș face și cea mai mică favoare? îi scrise el drept răspuns. N-am nici un motiv. Așa că răspunsul e nu.

Maria nu putea să nu îngrijoreze la gândul că pierderea icoanei era un semn rău.

Medicul din Milano îi confirmă că era însărcinată, iar Maria se înroși toată, nemaiputând de bucurie.

– Dacă ați ști de când îmi doresc să rămân însărcinată, spuse ea aproape plângând. Vă mulțumesc din suflet!

Doctorul o mai preveni că avea să fie nevoie de îngrijiri și de precauții deosebite, din cauza uterului malformat, dar și pentru că era prima ei sarcină, la o vârstă destul de înaintată pentru așa ceva. Copilul avea să se nască prin cezariană, iar în săptămânile de dinainte, Maria trebuia să fie ținută sub observație.

Copleșită de emoție, ea își acoperi fața cu mâinile și-i mulțumi în gând lui Dumnezeu pentru că îi ascultase rugăciunile. Ce bine ar fi fost dacă ar fi putut și Ari să vină cu ea! Abia aștepta să-i dea vestea, așa că se grăbi să ajungă acasă. Avea să fie bucuros să afle despre sarcină, nu? Cu mâna tremurândă, formă numărul.

– Scumpa mea Maria! exclamă el, emoționat. Sincer vorbind, nu credeam că mai voiam și alți copii, dar acum, că s-a întâmplat, de-abia aștept să-l cunosc pe copilul pe care l-am creat împreună. Sper să fie fetiță și să moștenească vocea și frumusețea ta.

– Și inteligența ta, adăugă ea. Ar trebui să nasc pe 26 iunie. Când te gândești că sunt însărcinată din octombrie și habar n-aveam!

– Știi că o să am întotdeauna grijă de tine și de copil, nu-i așa? Orice-ar fi.

Ea simți înțepătura unei îndoieli.

– Ar fi minunat dacă am reuși să ne căsătorim înainte să se nască, îndrăzni ea. Ca să nu spună nimeni că avem un copil din flori.

– În ochii lui Dumnezeu, suntem deja căsătoriți. Patriarhul ne-a dat binecuvântarea și ne iubim mai mult decât oricare alt cuplu. Dacă nu reușim să ne căsătorim înainte de iunie, eu nu văd nici o problemă în asta.

– Dar putem să încercăm, nu? Poate că avocații găsesc o soluție.

– Sigur că putem.

Căzură de acord ca Maria să-și petreacă primăvara cu el, pe Christina, iar apoi, în săptămânile de dinainte de naștere, să locuiască amândoi în casa ei de la Milano.

După ce termină de vorbit cu Ari, Maria se ridică, o luă pe Bruna de mână și începu să danseze cu ea prin cameră.

– O să avem un copil! strigă ea, în culmea fericirii.

– Vai, doamnă! Ce mult mă bucur pentru dumneavoastră! spuse Bruna, iar ochii i se umplură de lacrimi. O să vă ajut. Am avut grijă de toți copiii surorii mele. Ce veste grozavă!

Maria își mângâie pântecul, sigură că pruncul era fetiță. Avea să se nască în zodia Racului, ceea ce însemna o fire iubitoare și sensibilă. Racii erau foarte compatibili cu Săgetătorii, zodia ei, așa că spera ca ea și copila să devină cele mai bune prietene, nu doar mamă și fiică.

Până la naștere, nu voia să se afle nimic în presă despre sarcină. Detesta gândul că ar fi putut să apară în ziare titluri despre copilul ei din flori, însoțite de imagini – deloc măgulitoare – cu pântecul ei mărit. Pe Ingrid Bergman o împroșcaseră cu noroi în presă atunci când, fiind încă măritată cu alt bărbat, rămăsese însărcinată cu regizorul Roberto Rossellini. Nu. Maria își dorea ca sarcina ei să rămână un secret bine păzit. Asta, până când ea, cu copilul în brațe, avea să poată să stea lângă Ari și să facă anunțul împreună cu el.

Capitolul 22

Marea Mediterană

aprilie 1960

În lunile care urmară, Maria nu mai avu grețuri. Părul îi deveni mai des și mai lucios, iar pielea îi strălucea; nu se simțise niciodată atât de sănătoasă. O trimisese pe Bruna să-i cumpere sutiene și costume de baie tot mai mari, precum și caftane exotice largi, pe care să le poarte la bordul Christinei. Își mai cumpărase și o haină de blană de șinșilă, care îi camufla pântecul ori de câte ori mergea pe țărm.

– Îți priește sarcina, îi spunea Ari, mângâind-o pe obraz. Arăți nemaipomenit.

Cu siguranță că hormonii de sarcină îi stimulau și apetitul sexual, pentru că nu-l dorise niciodată atât de tare pe Ari. În timp ce stătea lângă el, pe șezlong, bronzându-se la soarele primăverii, pielea îi tânjea după atingerea lui. De mai multe ori pe zi îl săruta și îl mângâia, iar apoi mergeau în apartamentul lui și făceau dragoste. Spre deosebire de Battista, el era întotdeauna dornic.

– Dacă asta are un asemenea efect asupra ta, va trebui să te țin tot timpul însărcinată, bâiguise Ari, vlăguit după o astfel de partidă. Erai aprinsă și înainte, dar acum ai devenit o divă nesățioasă, încheiase el, apucând-o de fund și mușcând-o ușor de umăr.

Deveniră mai îndrăzneți în dormitor. Orice voia Ari să facă, Maria era de acord, atât timp cât nu afecta copilul. El îi povestise că primele lui experiențe sexuale fuseseră cu prostituate, iar ea se întreba uneori dacă nu cumva de la ele învățase Ari tehnicile acelea erotice avansate. Nu conta. Își

dorea să împartă cu el toate experiențele pe care le puteau trăi împreună un bărbat și o femeie; ei îi plăcea totul, fiecare moment erotic era sublim.

Singurul lucru care le umbri fericirea în acea primăvară fu momentul în care Maria primi o telegramă de la o prietenă. Aceasta o avertiza că mama ei scrisese o carte despre ea și că volumul era în curs de publicare la o editură din New York. Ari îi ceru imediat avocatului său din America să trimită editurii o scrisoare amenințătoare, prin care să se ceară întreruperea publicării, dar era prea târziu. Cartea fu publicată, iar avocații îi trimiseră Mariei un exemplar, ca să hotărască dacă voia să intenteze proces.

– N-o citi, o sfătui Ari. Nu lăsa cuvintele ei să-ți otrăvească gândurile. Dacă o dai în judecată, cartea o să câștige și mai multă popularitate și o să fie citită de și mai multă lume. Lasă lucrurile așa cum sunt; o să vezi că toată vâlva dispare până la sfârșitul verii.

Maria se uită la coperta verde cu negru, pe care scria Fiica mea, Maria Callas, și nu putu să se abțină. O deschise la prima pagină, iar apoi se așeză și citi în continuare.

După părerea Evangeliei, Maria fusese un copil adorabil, dar personalitatea ei se schimbase atunci când, la vârsta de cinci ani, fusese lovită de un automobil. Dintr-o copilă senină și voioasă, ea devenise, peste noapte, irascibilă și egoistă. Din spusele mamei se înțelegea că Maria nu prețuise niciodată anii de sacrificiu pe care ea, Evangelia, îi îndurase, trudind și economisind la sânge pentru ca fiică-sa să poată să ia lecții de canto, nici greutățile prin care trecuse la Atena, în anii războiului – biata mamă îndurându-le pe toate de dragul fiicei ei lipsite de recunoștință.

Cu zece ani în urmă, pe când încă mai tânjea după iubirea mamei, astfel de cuvinte ar fi devastat-o pe Maria; acum, în schimb, după ce inima i se călise, spusele maică-sii n-o afectau deloc. Nu se recunoștea în acele descrieri; știa că personajul din carte nu era ea.

După ce termină de citit, Maria îi ceru lui Ari să citească și el cartea.

– Spune-mi sincer ce părere ai. Am încredere în judecata ta.

Înainte să ajungă la cea de a doua pagină, Ari începu să râdă.

– Îmi pare rău, zise el. Știu că e mama ta, dar orice cititor întreg la minte o să înțeleagă că e nebună. Să n-ai nici o îndoială că ai făcut bine s-o alungi din viața ta.

– Ești sigur?

Maria era de aceeași părere. Paginile musteau de răutate și, atunci când se povesteau fapte propriu-zise, abundau în greșeli. Nu merita să dea vreo replică și nici n-avea să permită ca veninul acela să-i strice fericita perioadă a sarcinii. Mama ei își era sieși cel mai mare dușman, însă, în ochii Mariei, ea nu mai însemna nimic acum. Iar fiica ei voia să ia toate măsurile ca, orice s-ar fi întâmplat, Evangelia să nu-și cunoască niciodată nepotul.

Capitolul 23

Portul Hyannis

vara anului 1960

Apropiindu-se de a douăzecea săptămână de sarcină, Jackie nu voi să rișteasă călătorească la celălalt capăt al țării pentru convenția democraților, care avea loc la Los Angeles. În schimb, stătu trează până la ora două noaptea ca să-l vadă la televizor pe Jack acceptând nominalizarea la alegerile prezidențiale. Aproape că ratăa transmisiunea, pentru că televizorul avu nevoie de zece minute să se încălzească; Jackie mișcă antena până când obținu o imagine neclară, în zigzag. Caroline, care avea acum doi ani, se trezi, coborî la parter și se cuibări în brațele mamei ei.

Pe scenă, în spatele lui Jack, se aflau cei patru candidați pe care el îi învinsese. Cu toții erau politicieni serioși, cu experiență. Jackie se întrebă cum se simțeau după ce fuseseră înfrânți de un începător. Cu siguranță că Adlai Stevenson era extrem de furios; încercase să-l convingă pe Jack să candideze pe lista lui pentru postul de vicepreședinte, iar acum fusese întrecut chiar de Jack în persoană. Toți cei patru candidați păreau sinceri în timp ce-l felicitau, dar politica rămânea o competiție acerbă, în care nimănui nu-i plăcea să piardă.

Caroline se plictisi repede; pentru ea, figura aceea de pe ecran nu era tatăl ei. Și Jackie se simțea curios de detașată, de parcă nu-l vedea pe Jack, ci o cu totul altă persoană.

– Noua Frontieră despre care vă vorbesc nu e un set de promisiuni, e un set de provocări... declama Jack.

Discursul îi suna grandios, dar el nu spunea nimic substanțial, concret. Strategiile și programele puteau să aștepte. Acum era important doar ca el să producă o impresie puternică.

Jackie o rugase pe Joan, soția blondă și ultraelegantă a lui Teddy, să-l însoțească pe Jack pe Coasta de Vest. Ea era cea desemnată să apară la brațul lui la cinele oficiale și cea care să-i stea alături pe parcursul interminabilelor discursuri. Jackie insistase ca Joan să stea cu el tot timpul, sperând ca prezența cumnatei să reducă din activitățile extraconjugale ale soțului ei. Acum trebuia să fie foarte atent ca să nu fie prins, din pricină că poziția lui devenise precară și extrem de mediatizată.

Jackie își petrecuse vara în casa din Portul Hyannis. Citise, pictase și se jucase cu Caroline. Copilul din pântecul ei era mult mai activ decât ceilalți doi de dinaintea lui. Încă din cea de-a optsprezecea săptămână de sarcină, Jackie începuse să simtă cum micuțul dădea din picioare și se răsucea, iar seara devenea și mai năzdrăvan, de parcă ar fi dat o petrecere privată acolo, înăuntru. Era bucuroasă să știe că el era bine; cel mai cumplit moment din viața ei fusese acela în care Arabella încetase să se mai miște.

Însă liniștea lui Jackie fusese tulburată în ziua în care se făcuse anunțul nominalizării, iar presa năvălise peste ei. Avioane ce zburau la mică înălțime le bâzâiau deasupra capului, iar din ele se iteau fotografi care se aplecau să facă poze. Jackie fusese nevoită să dea câteva interviuri și să stea în căldura înăbușitoare ca să pozeze – iar asta, chiar acum, când se simțea atât de puțin atrăgătoare. Nici un creator de modă nu făcea haine șic pentru femei gravide. Ea avea niște rochii de bumbac mai vaporoase, cu modele florale, pe care le purta cu papuci albi, cu talpă joasă, dar nu erau tocmai elegante, precum cele cu care era obișnuită. Apoi, socrul ei insistase să se organizeze o conferință de presă în camera de zi a casei lui.

– Sunt nespus de încântată, spusese ea drept răspuns la întrebările cu care o bombardau ziariștii. Jack ar fi un președinte minunat, care ar putea să facă foarte multe pentru țara noastră.

Sperase ca interesul față de familia ei să scadă după frenezia inițială, dar nu, dimpotrivă, se amplificase. Tot felul de oameni veneau să se zgâiască la casa lor, așa că nu mai putea să se plimbe prin curte fără să fie fotografiată. Unii

se aplecau peste gard și culegeau trandafiri. Dacă ea apărea la vreo fereastră, într-o clipă se iveau și aparatele de fotografiat.

„Asta-i viața pe care mi-am dorit-o?“, se întreba ea, cu gândul la cei șase ani care trecuseră de la ieșirea ei în societate și până când se căsătorise cu Jack, timp în care ar fi putut să-și aleagă un alt soț și să trăiască într-o manieră cu totul diferită.

Își atinsese scopul, acela de „a nu fi casnică“, dar oare prețul nu era prea mare?

Pe când era încă la școală, Jackie oscilase între John Sterling, fiul unui ambasador, și Bev Corbin, fiul unui avocat. Cel dintâi era nespus de inteligent, dar nu îndeajuns de atrăgător, iar față de al doilea nu simțea decât atracție fizică. Ezitase o vreme, iar apoi se hotărâse să aștepte până când întâlnea ambele calități la un singur individ, așa că se despărțise de amândoi înainte să împlinească optsprezece ani.

La petrecerea ei de debut în societate îi studiase cu atenție pe candidații eligibili, dar nici unul dintre ei nu i se păruse îndeajuns de plin de viață. Lungile veri pe care și le petrecuse în Franța îi dăduseră nenumărate ocazii să flirteze cu bărbați interesanți și să se îndrăgostească de ei, dar nici unul dintre aceia n-ar fi fost potrivit pentru ea ca soț. Apoi îl întâlnise pe John Husted, atrăgătorul John, cu care fusese logodită vreme de câteva luni îmbătătoare.

John era un agent de bursă chipeș, cu o latură romantică, poetică. Jackie îl cunoscuse la o petrecere, pe când ea tocmai se tunsese scurt, după cum era atunci la modă, și arăta ca o copilă pusă pe năzbâtii.

– Arăți ca o căprioară speriată care tocmai a ieșit din pădure și a văzut primul om, îi spusese el.

Acelea fuseseră primele cuvinte pe care i le adresase.

– Nu știu ce să înțeleg din vorbele tale, îi răspunsese ea. Te oferi să mă aperi de oamenii mari și răi?

– Mi-ar face plăcere, o asigurase el, zâmbind, și-i întinsese un pahar de șampanie. E un început bun?

John se îndrăgostise nebunește de la bun început, iar ea îi răspunsese cu aceeași intensitate. Nici nu trecuse o lună, că el și îngenunchease în fața ei și o ceruse de soție. Jackie fusese atât de copleșită de impetuozitatea lui, încât spusese „da“ fără să mai stea pe gânduri.

Jackie clătină din cap la amintirea încrederii depline cu care respinsese reacțiile șocate ale mamei și ale prietenelor. „Când întâlnești persoana potrivită, n-ai de ce să mai stai pe gânduri“, le spusese ea, cu convingerea unei fete de douăzeci și doi de ani.

Privind în urmă, putea să-și imagineze cum ar fi fost viața ei cu John. Ar fi locuit la New York, în Upper West Side, unde își avea el biroul pentru tranzacții la bursă, și și-ar fi cumpărat o casă de vacanță pe Insula Nantucket, lângă domeniul familiei lui. Ar fi fost membri ai unor cluburi exclusiviste de pe Coasta de Est și ar fi cinat la cele mai bune restaurante din New York. Ar fi avut destui angajați care să se ocupe de casă, iar ea și-ar fi petrecut timpul la cumpărături sau luând prânzul cu prietenele. Știa că el își dorea copii și era aproape convinsă că n-ar fi înșelat-o.

Dar ceea ce o făcuse pe Jackie să-și dea seama cât de sufocantă ar fi fost o astfel de viață fusese întâlnirea cu mama lui John. Impunătoarea doamnă era hotărâtă s-o schimbe, s-o facă să respecte un anumit șablon de soție: trebuia să privească într-un anume fel, să administreze gospodăria ca pe o navă de luptă, să se poarte cu clienții lui John așa cum se cuvenea și să producă neapărat tipul corect de copii, iar rolul ei se încheia aici. Mama lui John fusese șocată auzind că Jackie plănuia să lucreze pentru Washington Times-Herald: fetele drăguțe nu aveau meserii murdare, cum e cea de jurnalist.

Jackie știa că, dacă s-ar fi războit cu matroana, ar fi câștigat. John era atât de îndrăgostit de ea, încât ar fi lăsat-o să facă ce voia, dar exact asta o făcuse să-și piardă interesul. Probabil că ceea ce-și dorea era o viață cu mai multe provocări – iar Jack Kennedy i-o oferise.

La câteva săptămâni după logodna cu John, Jackie îi telefonase lui Jack la birou și îl întrebase dacă voia să-i dea un interviu pentru rubrica ei de la ziar.

– Chiar mă întrebam când o să mă suni, domnișoară Bouvier, îi spusese el zâmbindu-i larg, în timp ce secretara o conducea înăuntru. Dar nu-i nevoie să folosești munca drept scuză.

– De fapt, munca e singurul motiv pentru care am venit, îi răspunsese ea, arătându-i inelul de pe deget. Află că, de când ne-am văzut ultima dată, m-am logodit.

– Cine-i norocosul? o întrebase Jack și, după ce ea îi spusese, el protestase, mormăind: nu un agent de bursă! Orice, numai asta nu! Nu e omul potrivit pentru tine. Haide să mergem și să bem un cocktail, iar eu o să-ți explic cum trebuie să fie bărbatul cu care ar fi bine să te căsătorești.

Jackie mersese cu el la un cocktail, dar continuase să susțină că avea să se mărite cu John Husted și basta. La rândul lui, Jack începuse o campanie intensă, cu argumente care s-o facă să se răzgândească. În scurt timp, îi cucerise inima. Cu John, ea fusese ca o eroină a lui Edith Wharton, mistuită de povestea de dragoste pe care o trăia; vorbind cu Jack, își dăduse seama că adevărata dragoste era ceva mai măreț, mai senzual și cu mult mai periculos. Câteva săptămâni mai târziu, îi dăduse lui John inelul înapoi și-și începuse relația cu Jack.

Jack Kennedy rareori îi cumpăra flori sau cadouri-surpriză, iar atunci când o făcea, își punea secretara să le aleagă și era clar că se simțea vinovat de ceva. N-o copleșea pe Jackie cu complimente și nici n-o întreba ce anume făcuse peste zi. Nu prea vorbea cu ea despre munca lui, pentru că știa că n-o interesau toate dedesubturile politicii. Însă îi cerea sfatul în legătură cu oamenii din echipă, iar asta o flata.

Lui Jackie îi plăcuse dintotdeauna să observe cu atenție oamenii. Atunci când se afla într-un grup părea rezervată, fiindcă nu domina conversațiile, ci prefera să stea deoparte și să-și formeze propriile păreri, ceea ce o făcea să se considere o bună cunoscătoare a caracterului uman. La o cină la care Jack invitase un reporter de televiziune, un ins pe nume Bob Merryman, lichiorul

cursese din abundență, iar glumele deveniseră obscene. Jackie, urmărindu-l cu atenție pe Bob, observase viclenia din privirea lui; se prefăcea că era beat, când, de fapt, încerca să-l descoasă pe Jack.

– Să n-ai încredere în el, îi șoptise Jackie atunci soțului ei, ascunzându-și gura cu dosul palmei.

Se dovedise că avusese dreptate. Chiar a doua zi, Bob spusese în direct că Jack Kennedy spunea „cele mai indecente glume" pe care el, Bob, le auzise vreodată. Nu asta era imaginea pe care voia s-o promoveze echipa lui Jack. De atunci, Jackie stătuse cu ochii pe cei din preajma soțului ei.

Acum, ea nu putea să-și închipuie că Jack avea să câștige alegerile din 1960. Asta ar fi fost o schimbare uriașă: mutarea la Casa Albă, viața lipsită de intimitate, diminuarea drastică a libertății ei personale. Oare ar fi putut să se ridice la înălțimea așteptărilor în rolul de primă-doamnă? Dacă îl dezamăgea pe Jack? Avea momente în care spera ca el să nu câștige – dar bineînțeles că n-ar fi recunoscut așa ceva nici în ruptul capului.

El sosi în Portul Hyannis duminică, după ce primi nominalizarea din partea democraților, târând în urma lui o hoardă de fotografi și de reporteri cu stilourile și cu carnețele gata pregătite.

– Unde e fata mea preferată din lumea întreagă? strigă el, aruncând-o în sus pe micuța Caroline, dar uitându-se țintă la Jackie. Ea iubea momentele acelea în care ei își căutau unul altuia privirea și se înțelegeau fără vorbe. Jack părea obosit și, cu siguranță, îl durea iarăși spatele.

– Doamnă Shaw, îi spuse ea bonei, o duci, te rog, pe Caroline pe plajă?

Caroline protestă, dar Jackie insistă:

– O să ai timp să te joci cu tati mai târziu. Acum oamenii mari au ceva de discutat.

Îl luă pe Jack de braț, îl trase ușor și-i spuse:

– Haide să mergem înăuntru.

Îl duse în camera de zi și-i deznodă cravata, iar apoi se aplecă să-i desfacă șireturile.

– Ce bine e acasă, oftă el, lăsându-se încet într-un fotoliu. Deja mă simt mai sănătos la cap. Avem bere?

Ea îi ceruse menajerei să lase o sticlă de Budweiser rece pe măsuță, așa că acum o turnă într-un pahar, având grijă să nu facă prea multă spumă. O încânta faptul că îi cunoștea soțului ei nevoile și preferințele. Nu era mare lucru. Lumea n-avea să știe niciodată ce rol jucase Jackie în culise, dar ea știa că-l juca perfect.

Capitolul 24

Milano

iunie 1960

Maria amenajă camera copilului în casa ei de la Milano și zugrăvi pereții în galben-deschis – o nuanță neutră, deși era sigură că avea să nască o fetiță. Apoi cumpără o grămadă de jucării: un căluț de lemn cu o coamă groasă, de lână, și cu șa de piele, un ursuleț de pluș Steiff, o cutiuță muzicală ce cânta Lacul Lebedelor și avea o balerină care dansa dacă învârteai o cheiță de argint. Angajă și o bonă; aceasta urma să locuiască cu ei după naștere și, mai târziu, să-i însoțească pe Christina.

Maria vorbi cu Ari despre posibile nume, iar el îi împărtăși convingerea că pruncul lor era fetiță.

– Mi-ar plăcea să-i dăm un nume din lumea operei, spuse Maria. Elvira sau Isolda.

– Nu s-au sinucis amândouă sau au suferit din dragoste? o întrebă Ari. De ce nu un nume clasic grecesc, cum ar fi Polyxeni sau Vassiliki?

– Vassiliki? râse ea. Vrei un nume de babă pentru fiica ta?

– Bine, se învoi el. Poate că ar trebui să-i alegi tu numele dacă e fetiță, iar dacă e băiat, i-l aleg eu. Ce zici?

Maria era atât de sigură că aveau fetiță, încât căzu de acord fără să stea pe gânduri. Ari îi arătă cum încheia el o afacere, strângând tare mâna asociatului cu mâna dreaptă și cotul acestuia cu cea stângă.

El încă nu le spusese copiilor că urma să aibă un frate sau o soră, susținând că se temea ca nu cumva Tina să se folosească de asta în negocierile legate de divorț. Maria nici nu voia să se gândească la reacția Tinei după ce avea să afle vestea.

Procesul înainta lent și era clar că nu se puteau căsători înainte de nașterea copilului, dar acum Maria socotea că asta nu mai era decât o piedică minoră. Dumnezeu avea să-i ierte. Datorită faptului că, de fiecare dată când ieșea din casă, purta haina aceea largă, reușise să-și ascundă sarcina de ochii presei. Atunci când avea să se afle – ceea ce era inevitabil – Maria spera ca data nunții să fie deja stabilită.

Pe măsură ce treceau săptămânile, se minuna de schimbările pe care le suferea corpul ei. Se temuse ca nu cumva să se îngrașe din nou, dar, deși avea cu nouă kilograme mai mult, toată acea greutate în plus era pe sâni și pe burtă. Doctorul se declara mulțumit de starea sănătății ei. Singurul efect nedorit era tensiunea arterială scăzută, care uneori îi dădea amețeli, însă acestea treceau după ce se odihnea sau mânca ceva. Îi cânta deseori copilului, sperând să-i trezească dragostea față de muzică încă din pântec. Atât ea, cât și Ari băgaseră de seamă că, atunci când își auzea mama cântând, micuțul nu se mai agita, de parcă s-ar fi oprit s-o asculte.

În data de 26 iunie, ziua în care copilul trebuia să se nască, Maria merse la spital însoțită de Bruna, strângând în brațe o geantă în care își pregătise două cămăși de noapte și niște hăinuțe de nou-născut. Ari era acasă, urmând să-i viziteze mai târziu, după cezariană. Comandase trabucuri Montecristo, care, susținea el, erau esențiale pentru un tată mândru, și câteva sticle de Dom Pérignon, băutura ei preferată.

Maria avu emoții în timp ce era pregătită pentru operație. Nu se împăca deloc cu ideea de anestezie, nici cu cea de bisturiu, dar socotea că merita să facă orice sacrificiu ca să poată să-și țină, în sfârșit, copilul în brațe. Închise ochii, i se puse masca de cauciuc peste gură și nas, respiră după cum i se ceru, simți un miros dulce și grețos, iar apoi își pierdu cunoștința.

*

*

Maria deschise ochii. Era în pat, iar Bruna ședea lângă ea, învârtind rozariul între degete. Maria se uită la fereastră și văzu că lumina zilei se estompa. Cu siguranță că era aproape seară.

– Unde-i copilul? întrebă ea cu glas răgușit.

Apoi observă că Bruna părea că plânsese; își simți inima strânsă de teamă.

– A apărut o problemă, îi spuse Bruna, ridicându-se. Îl chem pe domnul doctor.

Maria se ridică în coate, în ciuda durerii sfâșietoare pe care o simțea în pântec .

– Ce problemă? îngăimă ea, dar Bruna era deja aproape de ușă.

Se întâmplase ceva cu copilul? De ce nu era lângă ea? Ridică cearșaful și observă că abdomenul îi era pansat. Fusese operată. Nu simțea mare lucru dacă stătea nemișcată, poate că încă nu trecuse efectul anesteziei.

Ari intră câteva minute mai târziu, urmat de doctor, iar ea își dădu seama imediat că ceva nu era în regulă.

– Unde-i copilul meu? întrebă ea.

Ari i se așeză alături și o luă de mână, dar n-avu curajul s-o privească în ochi.

Doctorul vorbi rar, de parcă îi era greu să-i spună un lucru atât de dureros:

– Copilul – un băiat – s-a născut în după-amiaza asta, la ora patru și treizeci de minute.

– Băiat! exclamă ea, surprinsă.

– Dar, din păcate, nu respira. Se pare că plămânii nu îi erau dezvoltați. Am încercat să-l ajutăm, dar toate eforturile noastre au fost zadarnice. A murit douăzeci de minute mai târziu.

– Cum?

Maria se întoarse spre Ari, iar el întări spusele doctorului cu o înclinare din cap. Apoi o strânse de mână atât de tare, încât ea se temu să nu-i rupă oasele.

Maria se întoarse iar spre doctor.

– Copilul meu era viu azi-dimineață. L-am simțit mișcându-se. Cum se poate ca acum să fie mort? Nu înțeleg.

– Se pare că avea o boală care i-a afectat plămânii. Nu știm sigur ce anume.

Ea nu reușea să înțeleagă. Cum să aibă copilul ei plămâni slab dezvoltați, când ai ei erau atât de sănătoși și de puternici? I-ar fi dat unul de la ea dacă s-ar fi putut.

– A fost vina mea? întrebă, fiindcă trebuia neapărat să știe. A fost din cauza uterului meu malformat?

Doctorul clătină din cap.

– Deloc. N-ați avut nici o vină. Așa se întâmplă uneori.

Maria se uită din nou la Ari, care se străduia să-și stăpânească lacrimile.

– Îmi pare atât de rău, îi zise ea în șoaptă. Te-am dezamăgit.

El scoase un oftat chinuit și clătină din cap.

Maria auzea un bâzâit în urechi; preț de o clipă, se gândi că totul era doar un coșmar. Poate că încă se afla sub efectul anesteziei, urmând să se trezească și să vadă că pruncul era bine. Sau poate că ei se înșelaseră și, după ce verificau din nou, aveau să descopere că el respira.

– Pot să-l văd? întrebă ea.

Celorlalți nu li se păru o idee bună. Doctorul se încruntă.

– Nu încurajăm așa ceva. S-ar putea să vă tulbure.

– Bineînțeles că trebuie să-l văd. Insist!

Ea știa că, dacă nu vedea copilul cu ochii ei, n-avea să creadă niciodată că el murise. Totul se petrecuse atât de iute, încât părea ireal.

Doctorul îi ceru unei asistente să-l aducă, iar Maria închise ochii și începu să se roage: „Doamne, Dumnezeul meu, te rog, ai milă. Fă să fie viu copilul meu. Te rog să nu-mi iei lucrul pe care mi l-am dorit cel mai mult pe lumea asta“.

Asistenta se întoarse, aducând o grămăjoară înfășurată în muselină albă. Dădu pânza puțin la o parte, iar Maria văzu câteva fire de păr deasupra unei frunți înalte. Îl luă în brațe, gândindu-se că era mai greu decât se așteptase. Trase muselina și-i zări fața, pleoapele închise strâns, obrajii durdulii și buzele puțin albastre. Îl sărută pe frunte, care nu era rece, dar nici caldă.

Ari se ridică și se duse la fereastră. Nu putea să se uite, dar Maria voia să vadă totul. Îi ceru Brunei ochelarii ei, apoi dădu muselina la o parte cu totul. Copilul avea o constituție perfectă, cu picioruțe caraghioase, ca de broască, și cu coapse dolofane, degete incredibil de mici la mâini și la picioare, o burtică rotundă, pe care încă se vedea capătul cordonului ombilical, și gropițe în coate. Totul era perfect – totul, în afară de pieptul care nu se mișca.

– Vreau să-i facem o înmormântare așa cum se cuvine, îi spuse ea lui Ari. Cu un preot ortodox. Se poate, chiar dacă n-a fost botezat?

– O să rezolv eu, spuse el, iar astea fură primele cuvinte pe care le rosti după o lungă tăcere.

– Ce nume să-i punem? E băiat, tu trebuie să alegi.

– Omero, zise el, fără să stea pe gânduri. După autorul Odiseei.

– Omero, repetă Maria, dând aprobator din cap, fiindcă îi plăcea numele.

Încercă să-și dea seama cu care dintre ei semăna. Parcă bărbia era a lui Ari. Măcar n-avea nasul ei mare. Pielea îi era fină și pufoasă ca o piersică. Îl sărută de mai multe ori.

– Lăsați-mă să-l iau acum, îi spuse asistenta, întinzându-se după el.

Maria îi îndepărtă mâna cu un gest categoric.

– Pleacă de aici! N-o să mi-l iei! Nu-l duci nicăieri!

Cu siguranță că rostise acele vorbe pe un ton feroce, fiindcă asistenta se retrase.

Maria simți cum i se umplea sufletul de amărăciune, dar încă n-avea de gând să se lase în voia durerii. Își dorea să stea puțin cu băiețelul ei, să-și întipărească în memorie fiecare detaliu înainte să se despartă de el pentru totdeauna.

A doua zi după ce Maria fu externată, avu loc înmormântarea, la care luară parte doar ea, Ari, Bruna și un preot. După ce totul se încheie, Maria simți cum i se înmoaie picioarele. Se prăbuși la pământ.

Își petrecu următoarele zile mai mult în pat, ca o invalidă, în brațele lui Ari. El îngăima vorbe de iubire și de consolare care n-aveau nici un efect, fiindcă ea era prea îndurerată. Cu siguranță că pentru Ari n-avea cum să fie același lucru: avea deja copii. Și apoi, nu el îl purtase pe Omero în pântec vreme de nouă luni.

Atunci când lacrimile începură să curgă, în sfârșit, ea nu mai reuși să le oprească. Nu putea să vorbească, nu putea să respire, întreaga ei ființă era mistuită de suferință. O dureau pieptul, gâtul, nasul, ochii o înțepau, iar inima îi era cuprinsă de o mâhnire fără margini.

Ari o mângâie pe păr, îi sărută lacrimile și o ținu strâns în brațe.

– O să mai încercăm, îi șopti el. O să avem altul. Promit.

– Tot ce mi-am dorit a fost un copil, spuse ea printre suspine. N-am vrut să cânt. N-am vrut să fiu celebră. Am vrut un copil. Cum poate Dumnezeu să fie atât de crud?

– O să rezolv eu, îi spuse Ari. Promit.

Voia să simtă că deținea controlul, se gândi Maria. De parcă ar mai fi putut să facă ceva. Existau lucruri care nu se puteau rezolva cu bani, iar ăsta era unul dintre ele.

Poate că era o pedeapsă pentru păcatul de a fi destrămat două căsnicii ca să fie împreună. Dacă așa stăteau lucrurile, moartea copilului era cea mai cruntă pedeapsă cu putință. Maria se simțea distrusă și știa că nimic nu putea s-o mai ajute.

Capitolul 25

Portul Hyannis

8 noiembrie, 1960

Jackie avea treizeci și patru de săptămâni de sarcină în ziua alegerilor. Merse la vot împreună cu Jack, iar apoi el o lăsă acasă, dar era atât de agitat, încât porni mașina pe când ea încă avea un picior înăuntru.

– Hei, oprește! îi strigă Jackie, iar el o așteptă doar atât cât să poată să-și recapete echilibrul și să trântească ușa în urma ei.

Jackie luă prânzul împreună cu Caroline și îi citi o poveste înainte de somnul de amiază. Apoi merse pe jos acasă la Bobby, unde fusese instalat un centru de comunicații. O durea mijlocul, pentru că una dintre părțile trupușorului copilului ei – poate un cot sau un genunchi – o apăsa pe șira spinării. Îl simțea mișcându-se în partea de jos a pelvisului.

Cei din echipa de campanie a lui Jack erau înghesuiți cu toții într-un dormitor din casa lui Bobby: unul stătea lângă telefon, alții se îngrămădeau în jurul radioului sau urmăreau știrile la televizor. Din când în când, se adunau ca să discute ultimele rapoarte pe un ton scăzut și plin de seriozitate, iar pe fețele lor se vedea cât erau de emoționați. Jackie intră, dar nimeni n-o băgă în seamă, auzi doar câteva frânturi de conversație.

Din câte reuși să înțeleagă, erau îngrijorați din pricina statelor Virginia și Oklahoma, dar resemnați că pierduseră electoratul din Florida. Jackie știa că erau siguri de voturile alegătorilor afro-americani în statele din sud, mai ales că Jack îl ajutase pe Martin Luther King să iasă din închisoare, dar nimeni n-ar fi putut să spună în ce proporție avea să-l dezavantajeze faptul că era catolic. Unii republicani răspândiseră zvonul că, dacă era ales, Jack avea să

fie silit să se supună ordinelor primite de la Papă. Cu siguranță că existau alegători care să creadă așa ceva.

Acele alegeri arătau și în cine se încredeau oamenii în privința rezistenței în fața Rusiei, care dezvolta noi rachete de luptă cu rază lungă de acțiune. Satelitul rușilor, Sputnik, era deja pe orbită. Și cine putea să spună la ce avea să fie folosit? Urmărind dezbaterea televizată între Jack și Richard Nixon, Jackie fusese convinsă că soțul ei avea să câștige, dar rezultatele sondajelor erau foarte strânse. Actualul președinte, Eisenhower, îl susținuse din greu pe Nixon în ultimele două săptămâni, iar președintele era încă foarte popular la sfârșitul celui de-al doilea mandat.

Jackie spera ca Jack să-și amintească să mănânce și să-și ia medicamentele. Voise să i-o spună, dar, zărindu-l în sufrageria lui Bobby, înconjurat de acoliții lui, își dăduse seama că nu putea să se apropie de el și să-i vorbească.

După un timp, Jackie se întoarse acasă. În camera de zi dădu peste câțiva oameni din echipă, care se uitau la televizor sau dădeau telefoane. I-ar fi plăcut să fie singură, să se întindă pe canapea și să citească, dar în situația de față nu putu decât să stea pe scaun și să urmărească primele rezultate parțiale ale sondajelor. Calculatorul CBS prezise victoria lui Nixon, iar cei din cameră, auzind asta, începură să urle de disperare. Copilul lovi puternic în pântec, parcă în semn de protest.

„Nu se poate să câștige Nixon“, se gândi ea. „Nu acum. Jack ar fi distrus.“

Dar apoi îi trecu prin minte că Pat Nixon avea, cu siguranță, aceleași gânduri în privința soțului ei.

Menajera aduse pentru toată lumea pâine de casă și farfurii cu supă de scoici. Fără să întrebe nimic, Caroline acceptă prezența străinilor la masa din bucătărie. Lui Jackie îi plăcu lipsa de timiditate a copilei. Era calmă și așezată, în ciuda atmosferei febrile din jurul ei.

Până spre seară, canalele de știri își schimbară refrenul și îl prezentară pe Kennedy ca favorit, iar atunci când Jack intră pentru o clipă în cameră, Jackie îl felicită.

– Nu ispiti soarta! îi strigă el, bătând în balustrada de lemn.

Primele state care își declarară rezultatele fură cele de pe Coasta de Est, majoritatea democrate, așa că Jack conducea atunci când Jackie se duse la culcare, la ora unsprezece noaptea. Dar ea știa că rezultatele din Midwest ar fi putut să schimbe lucrurile. Cât de mult? Asta era întrebarea.

La un moment dat, Jack veni la culcare. Ea deschise ochii și se uită la ceas. Era patru și jumătate.

– Care-s rezultatele? îl întrebă în șoaptă.

– Prea strânse ca să ne dăm seama, îi răspunse el, iar apoi nu trecură decât câteva minute până să adoarmă.

Mai târziu, o fâșie de lumină pătrunse printre obloane. Jackie se trezi și se uită la ceas: șapte și jumătate. Încet, ca să nu-l trezească pe Jack, ea se ridică din pat cu genunchii apropiați, ca să-și ocrotească pântecul. Merse la fereastră și împinse puțin obloanele, cât să poată să vadă ce se întâmpla afară.

Pe gazonul din fața casei erau o mulțime de oameni îmbrăcați în negru, cu puști foarte mari. Unul dintre ei privi în sus și o văzu. Pe Jackie o cuprinse teama. Cine să fi fost oamenii aceia? Oare era o tentativă de răpire? În acel moment, bărbatul își duse mâna la tâmplă în semn de salut, iar ea își dădu seama că acei soldați erau de la Serviciul Secret. Veniseră să-l păzească pe Jack. Ceea ce însemna că soțul ei devenise cel de-al treizeci și cincilea președinte al Statelor Unite. Se înfioră. Având patruzeci și trei de ani, era cel mai tânăr candidat care câștigase alegerile prezidențiale, precum și primul președinte catolic. Lucruri de însemnătate istorică.

Se uită la Jack, dorindu-și cu disperare să-l trezească și să-i dea vestea cea mare. Dar nu, mai bine să-l lase să doarmă. Nu știa ce le aducea ziua ce sta să vină, dar cu siguranță că urmau nenumărate conferințe de presă și întâlniri. Un lucru era sigur: viețile lor aveau să se schimbe din temelii.

*

Dimineața trecu într-o atmosferă de sărbătoare. Votul popular fusese strâns, dar Jack conducea în Colegiul Electoral și depășise de mult cele două sute șaizeci și nouă de voturi magice care-i mai trebuiau. Totuși, Nixon își recunoscu înfrângerea de abia după-amiază. Jackie își privi soțul vorbind la telefon, plin de mândrie. Deja arăta ca un președinte, cu spatele drept și cu glasul impunător.

Imediat după aceea, ea își legă o eșarfă pe cap și ieși să se plimbe pe plajă. Bătea vântul, dar asta îi făcea bine, fiindcă o dureau puțin tâmplele încă de când se trezise. Observă, cu colțul ochiului, câțiva agenți de la Serviciul Secret urmărind-o, dar oamenii păstrară distanța.

„Oare Jack e în stare să fie președinte?“, se întrebă ea.

În scurt timp, avea să fie nevoit să ia unele decizii cu privire la amenințarea nucleară. Oare sănătatea lui avea să se resimtă de pe urma responsabilităților? Eisenhower îmbătrânise vizibil în ultimii opt ani. De acum încolo era de datoria ei să se asigure că Jack se odihnea și că mânca sănătos, că își lua doza zilnică de cortizon, pentru a ține sub control boala lui Addison, și că își îngrijea spatele. Mental, era foarte puternic, în privința asta ea nu-și făcea griji, fiindcă Jack știa să se descurce cu presiunea psihologică. Dar corpul lui avea slăbiciuni de care ceilalți oameni habar n-aveau.

Dar ea? Cum avea să facă față obligațiilor ce-i reveneau ca primă-doamnă? Acum era prea târziu să-și mai facă griji. Trebuia să se descurce neapărat. Nu putea să-l dezamăgească pe Jack.

În ianuarie urma să se mute cu toții la Casa Albă, iar apoi nu mai aveau cum să facă un singur pas fără să fie însoțiți de cei de la Serviciul Secret. Jackie știa ce greu avea să-i fie să nu poată să se miște în voie, să meargă la călărit sau la cumpărături ori de câte ori va dori, dar, privind partea pozitivă a lucrurilor, lui Jack avea să-i fie mai greu să aibă relații amoroase. Jackie nu știa dacă în timpul campaniei el fusese cu vreuna dintre fetele din echipă;

dacă da, însemna că fusese foarte atent, pentru că la ea nu ajunsese nici măcar un zvon.

Sora ei reuși să-i sune în acea dimineață, printre sutele de telefoane pe care le primeau. Lee nu se simțea prea bine după ce, în vară, născuse cel de-al doilea copil, o fetiță care încă era la terapie intensivă, așa că ea și Stas nu puteau să ia avionul și să participe la inaugurare.

– Nu-mi vine să cred că n-avem cum să venim! se plânse ea. N-ai putea să-l rogi pe Jack să amâne inaugurarea pentru noi?

Jackie știa că Lee glumea, dar ceva din tonul surorii ei o deranjă; era ca și cum Lee revendica victoria lui Jack, deși nu contribuise cu absolut nimic la campanie. Cu sau fără întâlnirea amoroasă despre care Jackie îi auzise vorbind, Jack rămânea doar cumnatul ei.

– Jackie! se auzi ea strigată pe nume.

Se întoarse și-și văzu soțul străbătând gazonul în goana mare. Cu mâinile în șolduri și gâfâind, el ajunse lângă ea și-i zise:

– Avem nevoie de tine pentru o ședință foto.

– Vino aici, îl chemă Jackie, făcându-i semn cu mâna.

De câteva zile nu mai fusese singură cu el, în afară de orele în care dormeau.

Jack se apropie și o strânse în brațe. Ea îi luă fața în mâini și îl sărută pe gură.

– Sunt atât de mândră de tine, iepuraș!

– N-aș fi reușit dacă nu erai tu, îi răspunse el, iar apoi o sărută din nou, cu mâna pe pântecul ei. Ai fost perfectă. Ești cea mai bună.

Preț de câteva clipe stătură așa, în tăcere, până când fură întrerupți de strigătele care veneau din partea opusă a peluzei. Văzură niște siluete care își agitau brațele, făcându-le semne frenetice. Era timpul să plece. Înainte s-o ia din loc, ochii li se întâlniră, iar Jack zise, făcând o grimasă:

– Cred că ar fi bine să merg și să încep să învăț cum să fiu conducătorul lumii libere.

Acum, expresia lui era distantă.

Jackie tresări. Simți un fior de teamă, dar îl alungă, își luă soțul de braț și se îndreptară amândoi spre casă.

Capitolul 26

Washington, D.C.

25 noiembrie, 1960

În următoarele două săptămâni, Jackie abia îl văzu pe Jack, care călătorea cu avionul peste tot prin țară, mulțumindu-le tuturor celor care îi sprijiniseră campania. Jackie era programată pentru cezariană la începutul lui decembrie. Își petrecea o mare parte a timpului în casa lor din Georgetown, care era aproape de spital. În data de 25 noiembrie, Jack se afla în avion, în drum spre Florida, când Jackie simți un șuvoi de lichid cald între picioare în timp ce stătea în camera de zi împreună cu fiica ei și cu bona, Maud Shaw.

– O duci pe Caroline sus, te rog? îi zise Jackie lui Maud, încercând să-și păstreze vocea calmă și făcându-i un semn discret cu capul către pata de pe fustă.

Doamna Shaw pricepu imediat, iar Jackie o auzi strigând-o pe menajeră în timp ce traversa holul împreună cu Caroline. I se strânse inima de frică.

„E prea devreme“, se gândi ea. „Doar treizeci și șase de săptămâni.“

Sosi ambulanța; Jackie rămase întinsă pe targă fără să scoată o vorbă, încremenită de spaimă, în timp ce o duceau la spital cu sirena pornită. Nu se gândea decât la cei doi copii pe care îi pierduse. Nu putea să-l piardă și pe cel de acum, care, pe deasupra, era copilul unui președinte.

La spital o aștepta obstetricianul ei, care o ținu de mână până când ajunseră într-o rezervă.

– Nu pot să pierd copilul ăsta...

– Facem tot ce ne stă în putință, o asigură el. Dar încercați să fiți calmă.

Rămase întinsă; personalul medical se agita în jurul ei, vorbind în șoaptă. Afară deja se lăsase seara. Își aminti cât de mult o ajutase faptul că Bobby fusese lângă ea atunci când murise Arabella, dar de data asta Bobby era cu Jack, iar ea nu se simțea îndemnată să cheme pe altcineva.

– O să vă operăm, îi spuse obstetricianul. Copilul e gata să se nască.

– Jack e pe drum, spuse cineva.

Jackie se ruga rareori, dar acum repeta întruna, ca pe o mantră: „Te-rog-Doamne-te-rog-Doamne!“.

Jackie se trezi. Încăperea era cufundată în întuneric, dar lângă ea ședea o asistentă a cărei față era luminată de strălucirea unui monitor.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă Jackie, cu sufletul la gură.

– Aveți un băiețel, doamnă Kennedy, îi spuse femeia, cu accent scoțian. Acum e în incubator, dar asta doar ca măsură de precauție. E bine. Seamănă cu tatăl lui.

Jackie își acoperi fața cu mâinile și începu să plângă de ușurare. Avea să-l cheme John, ca pe tatăl lui. John Junior.

– Gata, gata, spuse femeia, întinzându-i un șervețel. Încercați să vă odihniți.

Jack năvăli în salon spre dimineață, în zori. Asistenta aprinse lumina, iar Jackie văzu că soțul ei avea lacrimi pe obraji.

– L-am văzut printr-un panou de sticlă. E frumos. Vocea i se frânse și, preț de o clipă, Jackie crezu că John avea să izbucnească în plâns. Se aplecă și o sărută, apoi îi șopti: E cel mai de preț cadou pe care mi l-a făcut cineva vreodată. Te iubesc, Jacqueline Bouvier Kennedy.

Ea îi luă fața în mâini, simțindu-i lacrimile pe obrajii ei și prefirându-i printre degete părul aspru. Asta își dorise în căsnicie: să fie iubită. Se părea că, în sfârșit, venise și vremea lor.

Capitolul 27

Milano

30 noiembrie, 1960

La câteva săptămâni după victoria lui John F. Kennedy în alegerile prezidențiale, cel mai vechi prieten și partener de afaceri al lui Ari, Costa Gratsos, îi vizită pe cei doi în casa de la Milano a Mariei și rămase la prânz. Maria îl plăcu. Nu era sclipitor, dar era deștept și se vedea că ținea la Ari ca la un frate.

Începură să vorbească despre noul președinte al Statelor Unite, iar Ari le spuse că-l cunoștea.

– A fost la un cocktail pe Christina, cu soția și cumnata lui. E foarte charismatic.

– Cum e doamna Kennedy? îl întrebă Maria, sorbind dintr-un pahar de vin.

În ultima vreme, ea făcea totul cu mișcări lente, fiindcă încă se simțea ca o invalidă după cele câteva luni care trecuseră de la moartea lui Omero.

– Stăpână pe ea și distantă, îi răspunse Ari. Nu prea lasă să se vadă multe. Lee e mai frumoasă, dar Jackie e o enigmă. E limpede că e o femeie inteligentă, dar nu poți niciodată să-ți dai seama la ce se gândește.

– Cum de i-ai invitat? îl întrebă Costa, aruncându-i o privire cu subînțeles.

Ari chicoti:

– Voiam să văd dacă și el e la fel de ticălos ca fratele lui, Bobby.

– De ce nu-ți place Bobby? interveni Maria, iar Costa izbucni în hohote de râs.

– Bobby era în subcomisia senatorială care, în 1953, a hotărât reținerea navelor lui Ari în docurile din America și emiterea unui mandat de arestare pe numele lui.

– Am stat la închisoare, continuă Ari. Eu! Închis la un loc cu o grămadă de teroriști portoricani. Fierbeam de nervi!

– De ce anume te-au acuzat?

Ari răspunse pe un ton exasperat:

– După război, America ducea lipsă de bani gheață. Aveau un mare surplus de tancuri petroliere și de nave care fuseseră folosite la transportul trupelor și așa mai departe, iar eu am vrut să cumpăr câteva. M-au refuzat zicând că numai companiile americane aveau dreptul să dețină astfel de nave... așa că am înființat companii americane, în fruntea cărora am pus directori executivi americani și am cumpărat afurisitele alea de nave. Apoi, câțiva ani mai târziu, americanii și-au dat seama cât de mult valorau navele și le-a părut rău că le vânduseră. Au pornit o lungă anchetă privitoare la toate investițiile mele și, în cele din urmă, singurul lucru de care au putut să mă acuze a fost o infracțiune minoră.

Costa continuă povestirea:

– Ari i-a jucat pe degete în mod genial și s-a ales doar cu o mică amendă. Tot americanii au pierdut, pentru că el și-a mutat afacerile înapoi în Europa. Dar încă le poartă pică.

– Nu poți să le porți pică americanilor! exclamă Maria. Eu sunt americancă!

– Și copiii mei sunt americani, îi răspunse Ari. Am făcut în așa fel încât Tina să nască în America. Nu, eu am resentimente față de senatorii care m-au tratat ca pe un macaronar necinstit. Încă n-am pus lucrurile la punct cu ei.

– Deci e vorba despre mândrie, spuse Maria.

– Totul la Ari e despre mândrie, zise Costa râzând. Dar să nu uităm, America e cea mai puternică economie a lumii, așa că Ari ar vrea să reintre pe piața de acolo.

Maria se întoarse spre el.

– Ai deja mai mulți bani decât poți să cheltui. De ce dorința asta neostoită de mai mult? Cum Ari ezita, dădu ea răspunsul. Cred că știu. Pentru că trebuie să fii cel mai bun în toate. Șampania pe care o bei trebuie să fie cea mai scumpă; mergi doar la restaurantele cele mai exclusiviste; trebuie să ai cei mai faimoși oaspeți pe Christina. Nu e vorba de bani, așa-i? Uneori am impresia că încă încerci să-i dovedești răposatului tău tată de ce ești în stare.

Costa râdea în hohote. Bătu cu palma în masă și zise:

– Te-a nimerit, Ari!

Ari o privi o clipă, iar apoi îi spuse, surprins:

– Foarte perspicace din partea ta! În tinerețe, mi-am dorit cu disperare ca tata să fie mândru de mine, dar, chiar și după ce m-am întors din America de Sud, după ce am făcut o avere mai mare decât a lui, nu mi-a spus nici măcar un cuvânt de felicitare. Nu-i stătea în fire.

– Tu ești un altfel de tată, îl consolă Maria. Îmi place foarte mult cum te porți cu Alexander: îmbini mândria, răbdarea și dragostea.

Simți cum o cuprinse tristețea, gândindu-se că așa s-ar fi petrecut lucrurile și cu Omero.

– Acum vreau să construiesc un imperiu pe care să i-l las lui Alexander, pentru ca și el, la rândul lui, să i-l lase fiului său, iar numele de Onassis să trăiască multe generații de acum înainte.

Ari rosti toate astea privind în gol. Avea deja un fiu, nu mai era nevoie de alți copii.

În timpul verii, Maria mersese la un nou specialist în infertilitate de la Atena, un medic cu reputație internațională. El o convinsese să aștepte șase

luni după moartea lui Omero înainte să încerce să rămână însărcinată din nou. Între timp, îi prescrisese un tratament cu vitamine injectabile, ca să-și recapete puterile. Medicul îi mai spusese Mariei că, dacă nu reușea să rămână însărcinată pe cale naturală, se putea ca anul următor să încerce s-o ajute cu niște tratamente hormonale.

Ari fusese de acord – ar fi făcut orice ca s-o vadă pe Maria fericită – dar nu jelea pierderea copilului lor. Asta se vedea limpede. Dormea adânc, în timp ce ea rămânea trează, întrebându-se cum ar fi fost Omero. Cu cine ar fi semănat? Oare ar fi avut talent la muzică? Își amintea cum, ori de câte ori îi cânta, îl simțise că o asculta.

Știa că nu i-ar fi impus nimic fiului ei, așa cum o mamă neînțelegătoare o forțase pe ea în copilărie. Omero ar fi avut tot ce-i lipsise ei: timp să se joace cu prietenii, excursii la grădini zoologice, zile petrecute pe plajă, cu familia, o copilărie normală. Maria își ascunsese într-un ungher al sufletului toată iubirea pe care i-ar fi dat-o lui, fiindcă nu mai avea pe nimeni asupra căruia s-o răsfrângă.

Într-o zi, în toamna aceea, Maria traversă vestibulul casei ei din Milano în timp ce Bruna prelua un morman de plicuri de la poștaș. Maria băgă de seamă că pe unul dintre plicuri se vedea un timbru din străinătate.

– De la cine e? întrebă ea, privindu-l cu ochii mijiți.

– Nu-i nimic important, doamnă, îi răspunse Bruna, încercând să-l ascundă sub celelalte.

– Pot să-l văd?

Maria întinse mâna, dar rămase uimită de ezitarea Brunei.

– E de la mama dumneavoastră, îi mărturisi servitoarea în cele din urmă. Soțul dumneavoastră mi-a spus să distrug toate scrisorile de la ea.

Maria luă plicul, recunoscu scrisul și simți cum o treceau fiorii. Avea timbru de New York, ceea ce însemna că mama ei locuia tot acolo. Îl desfăcu și începu să citească:

Ți-ai făcut familia de ruşine din ziua în care te-ai născut, dar n-aş fi crezut să devii o târfă.

Timp de o fracțiune de secundă, Maria se simți iarăși copila neiubită care nu făcea decât să-i dezamăgească pe cei din jur. Înghiți în sec, citind la iuțeală restul scrisorii. Evangelia o mustra de zor din cauza relației extraconjugale cu Ari, care, spunea ea, avea să-i atragă pedeapsa Domnului:

Trăiești în păcat cu cel mai bogat om din lume, iar eu de-abia îmi duc traiul de pe o zi pe alta. Gândește-te la sufletul tău nemuritor și trimite ajutor celor de același sânge cu tine acum, când au nevoie.

Ari veni și el în vestibul, iar Maria îi întinse scrisoarea, apoi văzu cum se întuneca la față în timp ce o citea.

– Mi-a scris de multe ori? o întrebă Maria pe Bruna.

Bruna dădu din cap în semn că da.

– Cel puțin o dată pe lună. De fiecare dată le-am rupt și le-am aruncat înainte să le vedeți.

– Cred că e bine să continui s-o faci, spuse Maria, iar apoi îi aruncă o privire lui Ari. Chiar n-am nevoie să-mi otrăvească ea viața.

Privirea lui Ari exprima ceva ce Maria nu mai văzuse niciodată la el: furie pură. În clipa aceea arăta de parcă ar fi fost în stare de orice.

– O parte din mine ar vrea să-i spună că e un monstru, zise el. Dar bănuiesc că ea ar da fuga să-mi publice spusele în presă. Cel mai bine e s-o ignori.

O luă în brațe pe Maria și continuă:

– Îmi pare rău că mama ta e atât de groaznică. E de-a dreptul incredibil că, fiind crescută de o astfel de mamă, ai o fire atât de dulce.

Apoi rupse scrisoarea în două și o strecură în buzunarul pantalonilor.

Imediat după anul nou, Alexander și Christina sosiră în vizită la casa din Atena a lui Ari, unde îi așteptau munți de cadouri. Ari îi spusese Mariei că fiului său îi plăcea foarte mult să zboare, așa că ea îi cumpărase un avion-machetă cu mecanism de control prin radio. După ce deschise cutia, Alexander nu putu să-și ascundă încântarea care i se citea pe față. Făcu ochii mari și rupse iute ambalajul.

– Spune-i „mulțumesc“ Mariei, îl instrui Ari, dar băiatul se opri pe dată, fiindcă nu-și dăduse seama că acel cadou era din partea ei.

– Mulțumesc, îngăimă el aproape fără să se audă, iar apoi puse avionul deoparte și luă un alt cadou.

– Cu plăcere. Poate că ieși mai târziu cu tatăl tău să vedeți cum funcționează.

Christina nu rezistă cadoului primit de la Maria: o păpușă Barbie cu o duzină de toalete diferite. Lansată în America cu un an înainte, Barbie devenise cea mai dorită jucărie pentru fetițe, așa că Maria o rugase pe Mary Carter să-i trimită una din Texas. Christina o scoase din cutie, chiuind de fericire, și începu s-o îmbrace în hăinuțe de asistentă medicală.

– Mulțumesc, Maria, zise ea, mecanic, după ce i se făcu semn.

Maria era mulțumită de darurile pe care le alesese pentru ei. Într-un fel sau altul, avea să-i câștige pe copii. Cine știe? Poate că, în cele din urmă, chiar aveau s-o iubească.

După prânz, Ari și Alexander merseră în grădină să înalțe avionul, iar Maria rămase împreună cu Christina să se joace cu păpușile. La un moment dat, Maria îl auzi pe Ari strigând; ieși în grabă să vadă ce se întâmplase. Avionul se ciocnise de o piatră și avea o aripă zdrobită.

– Ai făcut-o intenționat, îl acuză Ari pe Alexander, care stătea bosumflat, cu mâinile încrucișate.

Băiatul îi aruncă Mariei o ocheadă, iar ea zări o sclipire de triumf în ochii lui. Își dădu seama că Ari avea dreptate și simți un val de furie față de copilul acela intransigent, dar se potoli repede. Alexander avea doar doisprezece ani.

– O să întreb la magazin dacă avionul poate să fie reparat, spuse ea.

Se forță să-i zâmbească lui Alexander, dar el îi întoarse spatele, încruntat, tot cu brațele încrucișate.

„O să am răbdare“, își promise Maria.

Ce bine ar fi fost dacă ar fi avut și ea un copil al ei, poate că asta i-ar fi unit. Ce bine ar fi fost.

Într-o noapte, Ari îi spuse Mariei, pe un ton serios, că trebuia să discute ceva cu ea.

– Am primit un mesaj de la un om care lucra ca portar la spitalul din Milano în iunie, anul trecut. Nu mai e angajat acolo, dar știe despre Omero și zice că, dacă nu-l plătesc, o să dea informații presei.

Maria se cutremură.

– Nu! Te rog, nu!

N-ar fi putut să îndure așa ceva.

– Nu-ți face griji. Am eu metodele mele să scap de șantajiști. Doar ți-am spus, în caz că te contactează direct pe tine.

Expresia de pe chipul lui o înspăimântă.

– Vorbești de parcă ai face parte din Mafie. Ce fel de metode?

El ridică din umeri.

– Îi plătesc sau îi sperii, ori ambele. Se mai întâmplă, dacă ai statutul meu. În fiecare port în care acostează navele mele există cineva care cere bani ca taxă de protecție sau vreun oficial ale cărui buzunare trebuie umplute.

După șocul pe care îl simțise la început, Maria se înfurie.

– Cred că ar trebui să mergem la poliție. Omul ăla nu poate să scape basma curată.

– Atunci s-ar afla toată povestea. Lasă afacerea asta în seama mea. Dar dacă primești vreo scrisoare sau vreun telefon de la un tip pe nume Gallo, ignoră-le. O să-i spun Brunei să distrugă tot ce vine de la el prin poștă, așa cum face și cu scrisorile de la mama ta. Promite-mi că n-o să-ți faci griji.

O mângâie pe păr, apoi o sărută pe obraz.

– Promit, îi răspunse Maria.

Era plăcut să fie cu cineva care avea atâta grijă de ea și în care putea să aibă toată încrederea.

Capitolul 28

Washington, D. C.

ianuarie 1961

În ianuarie se anunțau o mulțime de evenimente cu ocazia învestirii: o petrecere găzduită de Frank Sinatra, la care participau cele mai mari nume din industria spectacolului, discursul inaugural al lui Jack, parada, apoi extrem de importantul bal inaugural, la care Jackie urma să danseze cu Jack în fața presei din întreaga lume. Ea se simțea sleită de puteri după naștere, dar era hotărâtă să găsească toaletele potrivite pentru fiecare eveniment, astfel încât Jack să fie mândru de ea.

Jackie iubise dintotdeauna moda. Pe când, copilă fiind, n-avea chef să meargă la biserică, mama ei o ispitea cu haine: „Dar ai avea ocazia să porți haina cea nouă, roșie, cu fularul alb“, iar asta era de ajuns ca s-o convingă.

Diana Vreeland, redactorul secțiunii de modă a publicației Harper’s Bazaar, deveni un fel de consultant din culise, iar toaletele pentru evenimente ale primei-doamne fură împărțite între creatorul de modă american Oleg Cassini și echipa de la Bergdorf, astfel ca nimeni să nu poată s-o acuze pe Jackie că n-ar fi avut simț patriotic. Cu ajutorul Dianei, Jackie își creă propria rochie pentru bal: șifon de mătase de culoarea fildeșului, cu broderii argintii și perle aplicate, peste care venea o bluză fără mâneci, fină, transparentă. Această toaletă superbă și pastila Dexedrin pentru creșterea energiei, pe care o primise de la doctorul lui Jack, o ajutară pe Jackie să intre în dispoziția potrivită pentru petrecere.

În timp ce urca alături de Jack treptele de la Armory, începură să cadă fulgi uriași de zăpadă. Erau atâtea becuri aprinse în jur, încât aveai senzația că

întreaga atmosferă scăpăra de electricitate. În discursul inaugural, Jack vorbi despre un nou început, iar Jackie se înfioră de emoție, ca și cum pășea, într-adevăr, într-o nouă eră.

Îi luă ceva vreme lui Jackie să se acomodeze la Casa Albă – la care clopoțel să sune dacă voia o ceașcă de cafea, unde anume ducea fiecare coridor – dar avu, de la bun început, o idee foarte clară despre ce fel de primă-doamnă voia să fie. În timp ce refăcea elementele de decor, simțea privirile locatarilor anteriori ațintite asupra ei. Casa Albă era neglijată de multă vreme și arăta de parcă ar fi fost mobilată cu piese cumpărate la reduceri. Jackie avea de gând să organizeze dineuri și serate în cinstea artiștilor și a intelectualilor, precum și pentru ambasadori și demnitari străini aflați în vizită.

Visul ei era să joace un rol activ în sfera artistică, așa cum făcuseră anumiți monarhi și conducători luminați din istorie. Așa se întâmplase, bunăoară, cu capodoperele create în timpul Renașterii italiene, atunci când Michelangelo și Leonardo da Vinci se bucuraseră de protecția papilor; în timpul lui Shakespeare, literatura înflorise sub domnia reginei Elisabeta I; în timpul domniei Regelui Soare, Ludovic al XIV-lea, artele luaseră un mare avânt la curtea acestui monarh. Acum, Jackie avea posibilitatea să cunoască artiști și scriitori, să-i prezinte unor potențiali protectori. Era hotărâtă ca, atât timp cât Jack Kennedy era președinte, ea să-și lase propria amprentă culturală la Casa Albă.

Știa din proprie experiență că, la recepțiile soților Eisenhower, oaspeții așteptau în încăperi neîncălzite, fără să fie măcar serviți cu ceva de băut, încât să nu se plictisească până când erau salutați oficial de cuplul prezidențial. Iată una dintre primele schimbări pe care le făcu Jackie: acum invitații erau primiți în spații încălzite, întâmpinați de un bar plin cu de toate, iar fumătorii găseau scrumiere pe fiecare masă. Jackie avu grijă ca la cină să existe aranjamente florale din abundență și angajă un maestru bucătar francez, menit să îmbunătățească radical calitatea meniului, de la stilul de restaurant de cartier de până atunci, la bucătăria demnă de stele Michelin. Pentru prima dată în istoria Casei Albe, la evenimente se servea șampanie.

Înainte ca Jack să devină președinte, el și Jackie nu prea invitaseră lume la ei acasă, așa că el nu-i cunoștea soției lui talentele de gazdă pe care i le cultivase mama ei. Era o adevărată încântare pentru Jackie să facă invitații, să-și așeze oaspeții în așa fel încât să se înțeleagă unii cu alții, să aleagă meniuri și decorațiuni pe o anumită temă și să poarte conversații, astfel încât fiecare dintre cei aflați de față să se simtă îndemnat să ia parte la ele.

– Cum se face că eu n-am știut că ești o regină a petrecerilor? o întrebă Jack într-o seară, pe când se pregăteau pentru cina organizată în cinstea guvernatorului din Puerto Rico. Am crezut că m-am însurat cu o fată studioasă, care stă tot timpul cu nasul în carte.

Jackie, care se ruja în fața mesei de toaletă, îi zâmbi în oglindă.

– Cele două laturi ale mele nu se exclud una pe cealaltă. Dar mă bucur că-ți place cea de „regină a petrecerilor".

Jack o privi cum își absorbea excesul de ruj cu un șervețel presat între buze și cum își verifica dinții ca nu cumva să se fi pătat cu roșu, iar apoi o întrebă:

– Și, în afară de guvernator, cine mai vine în seara asta?

Jackie îi făcea întotdeauna un rezumat înainte de petreceri și îl ajuta, discret, în cazul în care i se făcea cunoștință cu cineva, iar el îi uitase respectivului numele sau funcția.

– Pablo Casals, violoncelistul spaniol, care o să cânte Mendelssohn. Are peste optzeci de ani, dar încă e cel mai bun din lume. Vine și Leonard Bernstein – am fost la premiera piesei West Side Story pe Broadway, mai ții minte?

Apoi îi reaminti, pe scurt, profilul celorlalți invitați.

– Lee și Stas vin? o întrebă el.

De îndată ce Lee își revenise după nașterea dificilă a celui de-al doilea copil, luase un avion și venise la D.C., să vadă cum era noua locuință a

surorii ei.

Jackie îi aruncă o privire plină de subînțeles.

– Oaspeții noștri permanenți? Da, bineînțeles că vin. Nici cu forța n-am putea s-o ținem pe Lee departe de sala de festivități. S-a îndrăgostit de forfota și de desfătările puterii.

– Stas vrea s-o ducă înapoi la Londra. Zice că acolo măcar nu-i cere câte o rochie nouă pentru fiecare cină.

Jackie râse.

– Lui Lee nu i-a plăcut niciodată să fie văzută de două ori îmbrăcată cu aceeași toaletă. Dacă tot trebuie să-și îmbrace nevasta numai de la Chanel, ar fi înțelept din partea lui Stas să facă ceva și să câștige mai mult.

Jack se aplecă peste ea, ca să se uite în oglindă:

– Arăt cam palid. Poți să mă dai cu ceva?

Jackie scoase din sertarul cu farduri o cutie cu fond de ten de la Max Factor. Nuanța aceea de bronz se potrivea cu tenul lui Jack.

– Pe cine încerci să impresionezi în seara asta? îl întrebă ea, în timp ce îi acoperea fața cu fond de ten, atentă să nu-i murdărească gulerul scrobit al cămășii.

– Pe tine, ca întotdeauna, îngăimă el.

– Te-am văzut fără machiaj și tot m-am căsătorit cu tine.

Îi ridică bărbia, să-i poată întinde mai bine culoarea și să nu rămână o dungă de-a lungul maxilarului.

– Se zice că femeilor le trebuie ore întregi ca să se pregătească pentru petreceri, dar, pe cuvântul meu, tu ești mai pretențios decât mine, îl tachină ea.

– În cazul meu, natura are nevoie de mai mult ajutor.

Apoi, Jack întinse brațele și o rugă:

– Mă ajuți cu butonii de la manșete? Și cu papionul? Nu înțeleg cum se descurcă burlacii.

– Bieții de ei, sunt singuri și neajutorați, gânguri Jackie, apoi îi fixă butonii, îi legă papionul și-i luă un fir de păr de pe umăr. Gata.

– Dar tu? Ne facem intrarea împreună? o întrebă el, uitându-se la ceas.

Luându-și o față vinovată, Jackie îi răspunse:

– Mai întâi fumez repede o țigară, iar apoi vin.

Lui Jack nu-i plăcea deloc faptul că ea fuma. Tot timpul o bătea la cap să renunțe.

– Te mulțumești cu doar cinci pe zi? Așa ne-am înțeles.

– Da, vreo cinci, minți ea. Am redus mult. Lasă-mi două minute.

Își fumă țigara și luă o gumă de mestecat, apoi merse la Jack și o porniră să coboare scările împreună. Deasupra casei scărilor era o oglindă mare, iar Jackie aproape că nu-i recunoscu pe cei doi care se reflectau acolo. Imaginea lor arăta ca un cadru dintr-un film. Văzându-i, mulțimea adunată ca să-i întâmpine scoase un murmur de uimire.

„Asta ar putea să mi se urce la cap dacă nu-s atentă“, se gândi Jackie.

Dar n-avea să se întâmple așa. Tot fastul acela trebuia să dureze timp de cel mult opt ani, după care ei doi aveau să se reinventeze într-o viață diferită, mult mai puțin publică.

Jack se dădu peste cap ca să poată să petreacă timp cu copiii în fiecare zi, și-și făcu obiceiul s-o ducă pe Caroline, la șase și jumătate, să înoate în

piscina Casei Albe. Copila adora apa, așa că începu să plângă atunci când, într-o seară de aprilie, tatăl ei nu apăru. Jackie nu reuși să vorbească la telefon cu el și se hotărî să meargă în Biroul Oval să vadă ce îl reținea.

– E singur? o întrebă ea pe secretară, care dădu afirmativ din cap, iar apoi îi făcu semn că putea să intre.

Ținându-și capul în palme, Jack stătea la biroul monumental. Nici nu-și ridică privirea atunci când intră Jackie. Ferestrele înalte din spatele biroului, prin care se vedea peluza, îl făceau să pară mic. Doar văzându-i poziția corpului, soția lui își dădu seama pe loc că era supărat. Jack îi vorbi abia după ce ea se apropie.

– Am dat-o-n bară. Rău de tot.

Ea ocoli biroul, merse la el, îl luă în brațe și îl sărută pe tâmplă.

– Sunt convinsă că, orice ar fi, n-o să se termine atât de rău pe cât ți se pare că e acum.

– Ba da, îi răspunse el. Sunt sigur de asta. Făcu o pauză, apoi continuă. Azi-dimineață, noi am trimis în Cuba paisprezece oameni instruiți de CIA. Asta a fost strategia gândită de Eisenhower ca să-l înlăture pe Castro. Generalii mi-au spus că planul era infailibil, dar deja se duce totul de râpă. Câteva dintre navele noastre s-au scufundat în recifurile de corali de lângă Golful Porcilor, recifuri despre existența cărora nu știa nimeni; parașutiștii noștri n-au aterizat în locul stabilit. Ar fi trebuit ca asta să fie o operațiune secretă, dar acum se pare că cei din Cuba ne așteptau de câteva zile...

– O, Doamne! oftă Jackie. Sunt victime?

– Încă n-am cifrele. Am pretins că totul a fost pus la cale de cubanezii din exil, dar Castro știe prea bine că America e în spatele operațiunii. De ce m-am lăsat convins? tună Jack, lovind cu pumnul în birou. Nu-mi doream deloc așa ceva!

– Nu se poate redresa situația? Avem cea mai bună armată din lume, spuse Jackie, încercând să-și ascundă groaza care o năpădise, fiindcă nu trebuia ca

Jack să-și dea seama că și ea era zguduită.

– Au existat greșeli de la bun început. Ar fi trebuit să-mi ascult intuiția și să resping planul.

Ea răsuflă adânc, apoi spuse:

– Nu e vina ta. Ai urmat sfaturile generalilor, iar ei sunt experți. Eșecul e al lor.

El clătină din cap.

– După cum zicea Harry Truman: cine are o însărcinare importantă, acela are și răspundere. Asta-i problema cu funcția de președinte.

Jackie îl mângâie pe umăr, încercând să găsească cuvintele de consolare potrivite.

– În politică, oamenii au memorie scurtă. Mereu mi-ai spus asta. Peste șase luni n-o să-și mai amintească nimeni de Golful Porcilor. Povestea de acum o să fie mai puțin de un paragraf în istoria de zece volume a președinției tale.

Sună telefonul, iar el ridică imediat receptorul. Se auzi vocea secretarei anunțând pe cineva, apoi Jack spuse, obosit:

– Da, fă-mi legătura.

Acoperi receptorul cu mâna și-i spuse soției lui:

– O să fie o convorbire lungă. Spune-i lui Caroline că-mi pare rău și sărută-l pe John din partea lui tati. Vin acasă de îndată ce termin, nu mă aștepta.

Înainte să închidă ușa în urma ei, Jackie îi mai aruncă o privire. Văzându-l atât de singur, ea simți cum i se strângea inima.

Capitolul 29

New York

19 mai, 1962

Maria a fost surprinsă și măgulită atunci când a primit invitația de a cânta la petrecerea organizată la Madison Square Garden din New York, cu ocazia zilei de naștere a președintelui Kennedy, care împlinea patruzeci și cinci de ani. Soții Kennedy erau cuplul de aur al momentului: atrăgători, elocvenți și educați. Maria îi văzuse la televizor, în timpul vizitei lor în Franța; arătau tineri și plini de viață, în compania celor mai alese personalități din Europa – care, în marea lor majoritate, erau oameni foarte bătrâni –, iar doamna Kennedy îi stârnise interesul. Se spunea că-i fermecase până și pe ursuzul general Charles de Gaulle, președintele Franței, și pe Nikita Hrușciov, premierul rus, cel care avea întotdeauna o atitudine insolentă și intimidantă.

– Cine mai participă? o întrebă Ari.

– Eu o să fiu singura solistă de operă, dar lista îi include pe Jack Benny, Judy Garland, Jimmy Durante și Ella Fitzgerald. Și ghici cine mai vine? Marilyn Monroe – cine știe ce o să facă!

– Soților Kennedy le place să fie înconjurați de celebrități, ca să fie puși într-o lumină deosebită.

– Râde ciob de oală spartă, îi zise ea făcându-i cu ochiul. N-am mai cunoscut pe nimeni atât de obsedat să-și facă prieteni printre vedete, ca tine.

– Da, așa e, recunoscu el râzând. Și sunt bărbatul cel mai norocos din lume, fiindcă mă trezesc în fiecare dimineață lângă cea mai mare vedetă din lume.

Președintele Kennedy ceruse ca ea să interpreteze două arii din Carmen – „Habanera“ și „Seguidilla“. În acea perioadă, Maria accepta foarte puține invitații, pentru că vocea îi devenise imprevizibilă atunci când trebuia să cânte note înalte, dar rolul de mezzosoprană din Carmen nu-i punea probleme. Poate că, dacă ar fi exersat constant, ar fi putut să revină la abilitățile de dinainte, dar îi lipsea motivația. Ajunsese la apogeul carierei de solistă de operă și voia să cânte doar arii pe care le iubea, cu condiția ca orchestra și dirijorul să fie excepționali, iar spectacolul să aibă loc într-un teatru de operă în care să se simtă în largul ei. Totuși, hotărî să accepte invitația președintelui Kennedy. Părea un eveniment interesant.

Cu trei luni în urmă, începuse să-și facă injecțiile cu hormoni prescrise de medicul care o trata de infertilitate. Își atârnase în baie un calendar în care anumite date erau încercuite, reprezentând zilele în care trebuia ca ea și Ari să facă dragoste, acelea fiind intervalele de timp în care organismul ei avea cele mai mari șanse ca să conceapă. Maria se enerva ori de câte ori își amintea cum se chinuise să-l atragă în pat pe Battista. Ari era dispus să-i facă un copil pentru că o iubea; Battista o pierduse pentru că nici măcar nu încercase.

Tratamentele aveau efecte secundare neplăcute. Maria se simțea tot timpul balonată, durerile de cap la care era predispusă deveniseră mai dese, iar în unele dimineți se trezea nervoasă, fără vreun motiv anume – dar merita, dacă reușea să rămână însărcinată. Doctorul o avertizase că se putea întâmpla să aibă gemeni sau tripleți, iar ea îi răspunse că ar fi fost nemaipomenit să se întâmple asta, dar că avea să fie incredibil de fericită și dacă reușea să aibă doar un copil.

Atunci când s-a împlinit un an de la moartea lui Omero, ea și Ari merseră la cimitirul în care era îngropat micuțul, pe a cărui piatră de mormânt albă era gravat un îngeraș. Numele lor nu apăreau pe ea – hotărâre pe care Maria o luase cu durere în suflet. Nu putea să riște ca vreun jurnalist să vadă numele înscrise pe mormânt și să înceapă să cerceteze. Maria și Ari aduseră un buchet imens de trandafiri albi, o prăjitură grecească numită revani, cu o singură lumânare pe ea, și niște șampanie, ca să închine în cinstea scurtei lui vieți. Dacă ar fi trăit, Omero ar fi mers în patru labe acum și ar fi început să spună primele cuvinte. Maria plânse, iar Ari o consolă.

– Nu-i așa că o să venim aici în fiecare an, în ziua asta? îl întrebă ea. Indiferent de ce o să se întâmple, vreau să petrecem un pic de timp cu fiul nostru, de ziua lui.

– Desigur că o să venim, îi răspunse el. Desigur.

Cu două săptămâni înainte de concertul de la Madison Square Garden, Maria merse cu avionul la New York și se cazăîntr-un apartament cu vedere către Central Park, pe care Ari îl închiriase, la Hotel Pierre. Merse să-și cumpere o rochie nouă și-și alese una cu fustă amplă, făcută dintr-un material cu luciri metalice, ce părea îndeajuns de luxoasă pentru ziua de naștere a unui președinte.

Cu zece zile înainte de concert, o sună impresarul.

– Îmi pare rău să-ți dau vești proaste, îi spuse el Mariei, dar se pare că mama ta e la Spitalul Roosevelt. A încercat să se sinucidă. Am numărul de telefon de la spital, dacă vrei să suni.

Maria încremeni. Să se sinucidă? Nu părea stilul Evangeliei. Poate că doar căuta să atragă atenția asupra ei sau să-i ceară iarăși bani fiică-sii – cu siguranță, știa că Maria era la New York. Își notă numărul, apoi îl sună pe Ari.

– Ar trebui să telefonez, îi zise ea, simțind o apăsare pe suflet.

– Pot s-o fac eu. Nu vreau să te supere.

– Cred că e de datoria mea. Dar n-o să vorbesc cu ea.

– Așa să faci, o sfătui el.

I se făcu legătura cu un medic, care o informă că mama ei luase o supradoză de somnifere.

– Întreabă tot timpul de dumneavoastră, îi spuse doctorul. Deși nu e pe deplin coerentă. Uneori, susține că niște bărbați au amenințat că o vor ucide

dacă ia legătura cu dumneavoastră.

– Ciudat, zise Maria, încruntându-se. Oare e posibil ca supradoza să-i fi cauzat halucinații?

– E greu de spus, dar o să aibă nevoie de supraveghere psihiatrică pe măsură ce-și revine.

– Tatăl meu e cu ea?

Maria nu mai ținea minte când vorbise ultima dată cu el.

– Ea spune că tatăl dumneavoastră s-a întors la Atena. Nu știu dacă e adevărat, dar pot să vă spun că, de când s-a internat aici, n-a vizitat-o nimeni.

Pe Maria o surprinse vestea că tatăl ei era la Atena. Oare asta însemna că, în sfârșit, mariajul părinților ei se încheiase sau era vorba doar despre o pauză? Trecuseră unsprezece ani de când o văzuse ultima oară pe Evangelia, iar între timp apăruseră articolul acela plin de venin din Time și cartea despre ea, pe care le publicase mama ei. O îngrozea gândul revederii.

– O să-și revină? îl întrebă ea pe doctor.

– Răspunde la tratament, îi spuse el, dar e foarte slăbită. A lăsat o scrisoare pentru dumneavoastră. Doriți să v-o trimit?

Maria se cutremură.

– O aveți la îndemână? Ce scrie?

Aproape imediat regretă că îi ceruse asta, dar doctorul o deschise și citi:

Sunt convinsă că n-o să verși nici o lacrimă după femeia care ți-a dat viață și și-a sacrificat-o pe a ei pentru ca tu să poți să fii, într-o bună zi, faimoasă...

Continua pe același ton, iar în încheiere spunea că o ierta, cu condiția ca ea să vină și să-și viziteze mama „muribundă“.

– Să-i spun că o să veniți în vizită? o întrebă doctorul.

– Nu știu. Trebuie să mă gândesc.

Crezuse că n-o mai afectau manipulările emoționale ale mamei ei, prin care aceasta încerca s-o facă să se simtă „fiica cea rea“, dar cuvintele din scrisoare o dureau.

– Aveți vreun mesaj pe care să i-l transmit? insistă doctorul.

– Nu. Nici un mesaj...

– Mă văd nevoit să întreb... Din păcate, există problema cheltuielilor de spitalizare. Ne-a spus că o să le plătiți dumneavoastră.

Maria oftă adânc.

– Bineînțeles. Trimiteți-le pe numele meu, la Hotel Pierre. Închise, apoi îl sună pe Ari.

– Nu merge la ea, o sfătui el. Amintește-ți cât de mult ai suferit din cauza cărții ei. Amintește-ți că asta e femeia care te-a obligat să te întâlnești cu soldați nemți în timpul războiului.

Mariei îi apăru în minte expresia rece de pe chipul Evangeliei atunci când crezuse că fiica ei fusese violată. Își mai aminti și cum mamei ei nu-i păsa de nimic în afară de bani.

– Dar n-are pe nimeni și se pare că devine senilă.

Vechile emoții ieșeau la suprafață: fetița disperată după dragostea mamei, de care n-avea parte oricât de mult își dădea silința; fetița dominată de sentimentul că nu merita să fie iubită.

– Și ce-o să rezolvi dacă mergi? insistă Ari. O să reintre în viața ta și o să aibă și mai multe informații despre tine pe care să le vândă presei, numindute „târfă“ sau mai știu eu ce.

Maria își strânse buzele.

– Dar știu cum gândește. Dacă n-o vizitez, o să le spună ziariștilor că nici nu m-am deranjat s-o văd pe patul de moarte. Deja le-a zis celor de la spital să-mi trimită mie facturile.

– Putem să prevenim asta dacă ne mișcăm mai repede decât ea. Impresarul tău poate să facă o declarație în care să spună că, în ciuda felului abject în care s-a purtat mama ta cu tine și a cărții pe care a scris-o, ai telefonat de îndată ce ai auzit de tentativa ei de sinucidere și ai fost de acord să-i acoperi cheltuielile medicale. Știrea asta o să te pună, în sfârșit, într-o lumină favorabilă. La care spital ziceai că e internată?

Maria îi spuse. Ari avea dreptate: nu trebuia s-o viziteze pe Evangelia, fiindcă nu putea s-o lase să intre din nou în viața ei. Era în stare să facă prea mult rău.

În data de ١٩ mai, artiștii se adunară în culise. Peste tot se vedeau costume de scenă sclipitoare, iar din fiecare cabină ieșeau și pluteau în aer valuri de fixativ de păr. Maria îi salută, înclinând din cap, pe cei pe care-i cunoștea, dar nu se opri la taclale, pentru că nu voia să-și solicite vocea sub nici o formă. Își făcu exercițiile de încălzire, deși cele două arii pe care le cânta nu erau dificile în comparație cu un întreg spectacol de operă.

Atunci când îi veni rândul, păși pe scenă cu piciorul drept înainte. În timp ce aștepta ca orchestra să cânte primele acorduri din „Habanera“, zâmbi strengărește către public, intrând în rolul lui Carmen, țiganca pătimașă care frângea inimile bărbaților, și începu, cu vocea ei puternică și gravă, primele versuri:

Stranie pasăre e amorul,

Ce-n laț nu poți ușor s-o prinzi...

Cea de-a doua arie pe care o cântă fu urmată de ropote de aplauze și de aclamații tumultuoase, ceea ce o uimi, fiindcă n-ar fi crezut că publicul acela era amator de operă. Președintele Kennedy stătea în primul rând, chiar în spatele orchestrei, dar Maria observă cu dezamăgire că doamna Kennedy nu era lângă el. Era curioasă s-o cunoască pe fermecătoarea primă-doamnă.

Pe când se întorcea în cabină, se întâlni cu uluitoarea Marilyn Monroe, cu părul ei devenit un adevărat simbol, vopsit într-un blond platinat, care era îmbrăcată într-o rochie atât de decoltată, încât Maria nu știu încotro să-și îndrepte privirea. Rochia, croită dintr-un material de culoarea pielii, se mula perfect pe corpul cu forme voluptuoase al lui Marilyn, așa încât se vedea limpede că pe dedesubt nu exista nici o piesă de lenjerie intimă.

Fără să se prezinte, Marilyn o atinse pe Maria pe braț și-i spuse:

– Aș vrea să pot să cânt ca dumneavoastră. Urc pe scenă mai târziu și am emoții foarte mari.

Clipea des, buzele îi tremurau, iar pupilele îi erau foarte mărite.

– Nu se așteaptă nimeni să cântați perfect fiecare notă. Sunt sigură că o să vă etalați celelalte numeroase talente pe care le aveți, îi spuse Maria zâmbind, ca să nu pară că o critică.

– N-ați putea să-mi dați vreun sfat? Trebuie ca reprezentația să-mi iasă perfect.

Părea atât de speriată, încât Maria se gândi că ar fi fost bine să-i arate o metodă de dominare a emoțiilor.

– Dați aerul afară până când vă goliți plămânii cu totul, o instrui ea, în timp ce executa exercițiul de respirație. Simțiți cum se activează mușchiul diafragmei? o întrebă, punându-și mâna pe piept.

Marilyn încercă, țuguindu-și buzele și expirând puternic.

– Acum trageți aer în piept cu putere, continuă Maria. Încercați să cântați nu din gât, ci de aici. O să vedeți că nu vă mai pierdeți suflul atât de ușor.

Marilyn exersă în continuare, inspirând și expirând adânc. Mirosea de parcă nu se spălase în ziua aceea. Nu era un miros neplăcut, ci intim, care parcă transmitea mai mult decât voia Maria să știe.

Se scuză și merse în cabină să-și refacă machiajul, dar apoi nu rezistă tentației de a zăbovi în culise atunci când îi veni rândul lui Marilyn să urce pe scenă pentru finalul spectacolului. Chiar înainte să pășească în văzul tuturor, Marilyn păru îngrozită, dar apoi, într-o fracțiune de secundă, își îndreptă spatele, expresia feței i se schimbă, iar ea deveni vedeta pe care o știa toată lumea. Maria recunoscu transformarea: la fel făcea și ea, trecând de la simpla Maria la personajul de scenă „La Callas".

O urmări pe Marilyn cum cânta „La mulți ani", rostind cuvintele din gât, în șoaptă; de fapt, nici nu cânta. Mișcările ei lascive din șolduri, răsuflarea întretăiată și buzele țuguiate i se părură insuportabile Mariei. Ea le aruncă o privire celorlalți artiști care, și ei, o urmăreau din culise pe Marilyn: mulți o priveau cu gura căscată.

– Cum m-am descurcat? o întrebă Marilyn în șoaptă, după ce coborî de pe scenă.

Mirosea și mai tare decât înainte.

– Extraordinar, îi răspunse Maria. Publicul vă adoră.

– Credeți că i-a plăcut președintelui? întrebă ea, cu buza tremurândă, iar Maria o încredință că nu se putea altfel.

La petrecerea de după spectacol, președintele îi mulțumi personal Mariei.

– Am fost foarte impresionat de interpretarea dumneavoastră, doamnă Callos, spuse el, pronunțându-i greșit numele. Soția mea e o mare

admiratoare și ascultă acasă discuri cu muzica dumneavoastră, așa că vă cunoșteam vocea, dar sunt încântat să vă aud, în sfârșit, în realitate.

– Soția dumneavoastră e aici? îl întrebă Maria, aruncând o privire peste umărul lui.

Poate că doamna Kennedy se așezase altundeva de n-o văzuse.

– Nu, e ocupată. Ceva legat de cai, cred. Deseori mă gândesc că preferă mai degrabă prezența cailor decât pe cea a oamenilor. Dar o să fie foarte invidioasă pe mine atunci când o să afle că v-am cunoscut. Mi-ați făcut o mare onoare că ați zburat până aici tocmai din Europa.

– Vai de mine, onoarea e de partea mea, îi răspunse ea. Sper că v-ați simțit bine de ziua dumneavoastră de naștere.

Maria văzu o pată de machiaj crem pe gulerul cămășii lui și se întrebă de unde o avea președintele.

– Cum să nu mă simt bine când sunt înconjurat de atâtea femei frumoase, care au cântat în cinstea mea? zise el zâmbind larg și arătând, cu brațul, încăperea. Uitați-vă la oamenii ăștia: sunt de-a dreptul fascinat. E grozav să fii președinte. Ador faptul că pot să ridic receptorul și să telefonez oricui de pe planeta asta, știind că o să mi se răspundă.

– Eu cred că toată lumea de aici e încântată să vă cunoască, îi spuse ea.

– Sunteți foarte amabilă. Sper că o să acceptați să veniți la unul dintre dineurile oficiale de la Casa Albă. Soția mea adoră să-i invite pe cei mai importanți reprezentanți ai artelor.

– Mi-ar face plăcere, îi răspunse ea cu sinceritate.

– O să-i transmit. Poate că în felul ăsta o să câștig și eu o medalie de cel mai bun soț.

– Aveți nevoie de așa ceva? îl tachină Maria.

– Tot timpul. Voi, femeile, sunteți tare greu de mulțumit.

Nu mai zăbovi, pentru că trebuia să stea de vorbă cu mulți alți oaspeți, dar Maria deja îl plăcea. Era un bărbat arătos și se purta foarte cordial.

După ce se îndepărtă, Maria privi în jur și observă că Marilyn îl urmărea cu o privire de cățeluș. Părea iremediabil îndrăgostită de el. Maria se întrebă dacă se cunoșteau sau dacă Marilyn era doar copleșită de admirație.

După ce se întoarse la hotel, îi telefonă lui Ari, deși era miezul nopții în Europa. El o pusese să-i promită că avea să-l sune.

– Ai avut dreptate, Kennedy e foarte charismatic. Cred că domnișoara Monroe e de-a dreptul vrăjită. Nu-și dezlipea ochii de la el.

– Da, e amanta lui, îi spuse Ari pe un ton neutru. Și a lui Bobby. Se culcă cu ea cu schimbul.

– Ce? Nu cred! exclamă Maria, nevenindu-i să-și creadă urechilor. De ce spui asta?

– Impresarul meu știe tot ce se întâmplă la Hollywood și mă ține la curent. Informațiile pot să fie utile, mai ales când e vorba despre președintele unei țări care mi-a sechestrat navele.

– Sper că n-o să te folosești de informația asta. Biata Marilyn e doar o victimă.

Maria își aminti că citise în ziare că Marilyn era singură din nou, după ce neverosimila ei căsnicie cu dramaturgul Arthur Miller se destrămase.

– E o poliță de asigurare, îi spuse Ari. Atâta tot. A fost și doamna Kennedy acolo?

– Nu. Din câte am înțeles, avea niște treburi legate de cai.

Ari râse.

– Da, sunt convins.

După ce închise, Maria nu reuși să adoarmă, reluând în minte evenimentele serii și făcându-și griji pentru biata Marilyn Monroe, care era atât de vulnerabilă și de imatură. Simțea că ar fi vrut s-o apere.

Capitolul 30

Virginia

19 mai, 1962

Jackie se așeză ca să urmărească la televizor petrecerea de la ziua de naștere a lui Jack. Își petrecea sfârșitul de săptămână la Glen Ora, o moșie din statul Virginia pe care o închiriau și unde luase parte la Spectacolul Ecvestru din Loudoun County. Se hotărâse să meargă acolo în semn de protest, după ce aflase că pe lista artiștilor invitați ca să-l sărbătorească pe Jack fusese inclusă și Marilyn Monroe. Era o prostie din partea lui Jack să invite o femeie al cărei nume era sinonim cu „sex". Mai mult decât atât, Jackie auzise că Marilyn era obsedată de soțul ei; însuși Arthur Miller i-o spusese cu zece zile în urmă, la cina pe care o luase împreună cu ei la Casa Albă. Jackie era hotărâtă să nu apară fotografiată lângă femeia aceea și nici măcar să stea în aceeași încăpere cu ea.

În timp ce se uita la sfârșitul programului, atunci când Marilyn șoptea provocator: „La mulți ani, domnule președinte!" și se unduia de parcă făcea dragoste cu el, Jackie avu o senzație de arsură în piept. Ce credea Jack, că lumea era proastă? Cum de putuse să permită o astfel de lipsă de respect față de el? Simți cum o cuprindea o furie oarbă. Ar fi vrut să-l ia la palme, să urle la el, să-i smulgă părul din cap. Își încleștă pumnii.

Oare se culca cu Marilyn? Așa părea, din câte văzuse ea. Și dacă n-o făcuse până acum, cu siguranță că avea s-o facă după reprezentația ei din acea seară. Nu reușea niciodată să reziste atenției măgulitoare exercitate de o femeie frumoasă. Dar Marilyn era exact tipul de femeie care, de îndată ce s-ar fi răcit lucrurile între ei, ar fi dat fuga la presă ca să-și vândă povestea. Oare Jack se gândise la asta?

De fiecare dată când Jackie credea că putea să facă față infidelităților lui Jack, apărea una nouă, mai rea decât cea de dinainte. A doua zi era așteptată la Washington, împreună cu John Junior și Caroline, dar hotărî să mai stea în Virginia câteva zile și să nu-i răspundă la telefon lui Jack. Vremea era perfectă pentru călărie. Avea să rămână acolo până când se mai calma, măcar atât cât să poată să vorbească civilizat cu el, fără să-și dea frâu liber furiei. În felul ăsta, puteau să păstreze intactă fațada de care depindea căsnicia lor.

Aproape o lună mai târziu, la Casa Albă, Jackie primi un telefon. Operatoarea îi spuse:

– Doamnă Kennedy, vă caută Marilyn Monroe.

Jackie fu luată pe nepregătite, deși n-ar fi putut să spună că era surprinsă.

– Fă-mi legătura în dormitor, ceru ea.

Își luă țigările, apoi se așeză pe un fotoliu și ridică receptorul.

– Doamna Kennedy la telefon, spuse ea.

– Sunteți chiar dumneavoastră?

Vocea șoptită, cu respirația zgomotoasă, era de neconfundat.

– Nu știam dacă o să vreți să vorbiți cu mine.

Îngâna cuvintele, de parcă era beată sau drogată.

– Cu ce pot să vă ajut, domnișoară Monroe? o întrebă Jackie, apoi își aprinse un L&M și trase fumul adânc în piept, simțindu-se îngrijorată.

După toate aparențele, actrița era instabilă și imprevizibilă. Oare avea să recunoască fățiș că avea o relație cu Jack? Dacă da, ea cum ar fi trebuit să reacționeze?

– Eu doar... Voiam să vă întreb cum e să trăiești la Casa Albă. E foarte frumos acolo?

Jackie dădu fumul afară.

– Clădirea originală e frumoasă, dar s-au făcut tot felul de construcții anexe de-a lungul anilor, unele mai puțin elegante. Dar nu cred că m-ați sunat ca să vorbim despre arhitectură.

– Nu, aveți dreptate... Voiam să vă întreb... E plăcut să fii soția președintelui?

Jackie strânse din pleoape, ca să nu-i intre fumul în ochi. Oare care era scopul acelei conversații?

– Libertatea ți-e limitată atunci când trăiești în centrul atenției publice – dar bănuiesc că dumneavoastră știți cum e.

– Sunteți atât de fascinanți! exclamă Marilyn. Mi-a plăcut foarte mult când, în timpul excursiei voastre în Franța, Jack a spus: „Eu sunt bărbatul care a însoțit-o pe Jacqueline Kennedy la Paris“. Ce galant, nu?

Jackie își amintea foarte bine. Soțul ei își începuse discursul de la Palais de Chaillot cu acele cuvinte, pe care toți cei prezenți le răsplătiseră cu hohote de râs.

– A fost nostim. O glumă.

– Da? făcu Marilyn, părând descurajată.

Dispoziția i se schimba de la o clipă la alta, așa că Jackie nu reușea să înțeleagă motivul pentru care o sunase. Îl află, însă, chiar atunci:

– Credeți că o să divorțați vreodată de el? o întrebă Marilyn, tânguitor. Sunt sigură că e un soț groaznic.

Jackie râse scurt.

– De ce? Vreți să-mi luați locul?

Urmă o tăcere la celălalt capăt al firului, poate că un sughiț.

– V-aș lăsa cu plăcere problemele pe care le presupune statutul de primă-doamnă, continuă Jackie. Dar toată lumea ar fi foarte dezamăgită dacă n-ați mai juca în filme.

Se auzi un foșnet, ca și cum Marilyn muta niște hârtii și bombănea ceva pentru ea însăși. Jackie înțelese doar cuvintele „n-ar fi trebuit să sun“, iar convorbirea se întrerupse brusc. Marilyn închisese.

Jackie rămase pe gânduri. Marilyn era fie beată, fie sărită de pe fix. Cuprinsă de griji, își stinse țigara. Trebuia să spună cuiva despre acel telefon, dar, dacă l-ar fi abordat pe Jack, ar fi fost nevoită să-l privească în ochi în timp ce el ar fi mințit-o cu nerușinare până în pânzele albe. Așa că merse în aripa de vest, la biroul lui Bobby, și bătu la ușă.

El își ridică privirea de pe niște hârtii și-i zise, zâmbind:

– Intră. Ia loc. Abate-mi atenția de la treburile astea insuportabil de plictisitoare.

– Nu stau, îi răspunse Jackie, dar m-am gândit că ai vrea să știi că am primit un telefon de la Marilyn Monroe. M-a întrebat dacă am de gând să divorțez vreodată de Jack. Femeia asta e un risc, Bobby. Nu știu ce-a fost în capul lui Jack s-o invite să cânte la petrecere.

Chipul lui Bobby rămase impasibil.

– Îmi pare rău că te-a deranjat. O să le spun operatorilor să nu-ți mai facă legătura, dacă mai sună.

– Nu asta mă îngrijorează. Cu ea mă descurc, nu e nici o problemă. Dar dacă se apucă și vorbește cu presa?

Se gândi o clipă să ia loc, dar se răzgândi. Mai bine să n-o lungească prea mult.

– Ai cunoscut-o? Ce părere ai?

Buza de sus a lui Bobby tresări abia perceptibil, iar Jackie înțelese că o cunoștea bine pe Marilyn și că deja făcea tot posibilul ca să-l protejeze pe Jack.

– O să mă ocup de asta, îi spuse el.

– Mulțumesc. Te las cu treburile tale plictisitoare.

Se întoarse și o luă înapoi spre reședință, cu brațele legănându-i-se pe lângă corp și cu buzele strânse. Niciodată nu înjura cu voce tare, dar acum îi treceau prin minte câteva înjurături legate de felul în care posteritatea ar fi putut să perceapă „întâlnirile romantice“ ale lui Jack cu domnișoara Monroe.

În data de ° august, Jackie era la New York cu copiii, pregătindu-se să zboare spre Italia ca să-și petreacă vacanța cu Lee, Stas și cei doi copii ai lor, Anthony și micuța Tina. Imediat după micul dejun, o sună Bobby ca să-i spună că Marilyn Monroe fusese găsită moartă în casa ei din Brentwood.

– E vorba, probabil, de sinucidere, îi spuse el. S-au găsit peste tot ambalaje goale de pastile. Poate că o să ți se ceară să-ți spui părerea în public, așa că trebuie să fii pregătită.

Pe Jackie o cutremură vestea, dar, după o clipă de gândire, își dădu seama că nu era o surpriză chiar atât de mare.

– Biata femeie! Se vedea că era foarte fragilă psihic. De ce n-a ajutat-o nimeni?

– Mergea la terapeut, îi răspunse Bobby. Se pare că au mai existat incidente legate de supradoze.

– Dacă-i așa, oamenii ar fi trebuit să fie mai atenți în preajma ei, îi spuse Jackie pe un ton tăios.

A doua zi, citind relatările din presă, se înfurie văzând cum, înainte ca Marilyn să fie măcar îngropată, așa-zișii prieteni dăduseră fuga să-și vândă amintirile cu ea pentru un câștig rapid. Dar cel mai tare era furioasă pe Jack.

Îi dăduse speranțe unei tinere femei vulnerabile, iar lucrul ăsta era de neiertat. Jackie se bucura că nu se afla la Casa Albă și că nu trebuia să aibă o discuție între patru ochi cu el.

Un jurnalist o zări la aeroport și o întrebă ce credea despre moartea lui Marilyn. Ea îi răspunse:

– Sunt sigură că numele o să dăinuie.

Lee era curioasă, așa că o întrebă fără menajamente:

– Crezi că Jack s-a culcat vreodată cu Marilyn? Mă întreb și eu, având în vedere ce spectacol scandalos i-a oferit la petrecerea dată de ziua lui.

– Bineînțeles că nu! se răsti Jackie la ea pe un ton rece ca gheața și încheind, astfel, subiectul.

Lee era ultima persoană cu care ar fi vorbit despre așa ceva. Dar, în sinea ei, n-avea nici cea mai mică îndoială că Jack se culcase cu Marilyn.

Căsnicia lor consta în cicluri, reflectă Jackie. Din cât putea să-și dea seama, fie că era nespus de furioasă pe el și de-abia îi vorbea, fie că era îndrăgostită nebunește de el. Între acele două extreme nu existau perioade intermediare, de calm. Era extenuant. Cu siguranță că Jack nu simțea acel carusel de emoții prin care trecea ea; își vedea zi de zi de viața lui de președinte, fără să aibă habar de stările ei.

Vila lor de vacanță de la Ravello era frumoasă. În fiecare dimineață, Jackie cobora printre stânci, pe o cărare abruptă, și înota în apa limpede, albastră. După-amiaza citea una dintre cărțile pe care le adusese cu ea și se juca cu copiii în piscina de la vilă, iar seara, luau cina într-unul dintre restaurantele locale. Într-o după-amiază fură invitați pe iahtul lui Gianni Agnelli, producătorul de automobile Fiat. Văzându-i pe fotografii din presă care le făceau poze în timp ce se urcau la bord, Jackie se întrebă, îngrijorată, cum avea să fie primită știrea în presa americană. Apoi, ridică din umeri: copiii ei aveau dreptul la o vacanță, indiferent de funcția pe care o deținea tatăl lor. Și ea avea dreptul ăsta.

Până la sfârșitul lunii, furia față de Jack i se mai potoli și începu să-i fie dor de el. Vorbiseră la telefon de mai multe ori, dar despre lucruri practice, nu romantice. De cele mai multe ori, Lee și Stas erau prin preajmă și puteau să audă, iar Jackie oricum n-avea chef să-i spună vreo dulcegărie soțului ei.

După ce ea și copiii fură conduși cu mașina de la aeroportul din Washington înapoi la Casa Albă, Jackie merse drept la Biroul Oval, dar secretara îi spuse că Jack era într-o conferință și că nu se putea să fie deranjat. El nu veni la cină și ajunse acasă doar pe la ora zece noaptea, extenuat.

– Care-i problema, dragul meu? îl întrebă Jackie, luându-l în brațe. Arăți de parcă tocmai te-ai întors din război.

El clătină din cap.

– Nu pot să-ți spun. Dar nu e de bine. Sunt foarte ocupat.

Dacă el nu voia să vorbească despre muncă, ea nu insista niciodată. Așa că îi povesti câteva anecdote din vacanță – prima încercare a lui Caroline de a face schi pe apă, felul caraghios în care John stâlcea cuvintele – dar își dădu seama că el n-o asculta.

Dar în săptămânile ce urmară, Jackie auzi de la câțiva angajați ai Casei Albe că în Cuba fuseseră fotografiate rachete nucleare rusești, la doar o sută patruzeci și patru de kilometri de coasta Floridei. Vestea o îngrozi. Atunci când stătuse la cină lângă el, la Paris, Hrușciov i se păruse a fi un om foarte glumeț, în stilul lui Abbott și Costello; ba chiar, după ce se amuzaseră împreună pe seama câinelui din spațiu, Laika, el le trimisese copiilor ei un cățeluș drept cadou. Cu toate astea, acum se părea că Hrușciov avea de gând să arunce lumea întreagă într-un război nuclear, care ar fi putut să șteargă o treime din rasa umană de pe fața pământului.

Jack începea să resimtă fizic efectele epuizării. Între sprâncene i se formase o cută adâncă, de parcă ar fi fost tăiată cu dalta, și avea pungi mari, aproape duble, sub ochi. Îl durea cumplit spatele și lua tablete cu pumnul – analgezice și cine știe ce alte pastile. Seara, după ce ajungea la reședință, nu voia să discute despre criză. Jackie îi pregătea un pahar de daiquiri și îl implora să se relaxeze, dar de cele mai multe ori era întrerupt de telefoanele

pe care le primea, iar convorbirile se prelungeau până noaptea târziu. Ea era foarte îngrijorată, dar încerca să ascundă asta, nevrând să-i sperie pe ceilalți angajați și pe cei doi copii ai ei.

Ascultând discursul lui televizat din data de 22 octombrie, neliniștea ei crescu.

„Scopul nostru nu e întărirea puterii, ci salvarea dreptății“, spusese el, după ce enumerase toate țările pe care rachetele cubaneze ar fi putut să le atace, într-un act neașteptat de „distrugere în masă“.

Jack anunțase instituirea imediată a blocadei împotriva Cubei, ca să fie împiedicat accesul altor rachete pe insulă, iar acum Statele Unite așteptau reacția lui Hrușciov.

– Poate că ar trebui să te duci cu copiii în Europa, îi propuse el lui Jackie în noaptea aceea. E posibil ca, în caz de atac, Washingtonul să fie prima țintă.

– Nu te lăsăm singur, se opuse ea, deși avea un nod în gât de parcă o strângea cineva cu putere, împiedicând-o să răsufle.

– Dar nu există foarte mult loc în buncărul de la Casa Albă și sunt multe persoane care ar avea nevoie să se adăpostească acolo.

Jackie rămase neclintită.

– Prefer să mor cu tine, decât să trăiesc fără tine. Nu plec nicăieri și gata.

El îi acceptă decizia și nu mai insistă. Ea nu regreta nimic, dar ar fi vrut să poată să-l ajute și altfel decât făcându-i câte un daiquiri sau masându-i spatele.

Mergea deseori în aripa de vest, unde spera să afle de la angajați ultimele știri. Toată lumea era grăbită, puțini aveau timp să zăbovească, dar Jackie află despre contestarea, în 25 octombrie, a blocadei impuse de America, despre pilotul american care dispăruse în spațiul aerian rusesc, despre oferta lui Hrușciov, în 27 octombrie, de a-și retrage rachetele din Cuba, dacă America făcea același lucru în Turcia... Jack se afla într-o situație fără

ieșire, fiindcă America nu putea să fie percepută ca o țară care dădea înapoi în fața amenințărilor. Jackie știa că soțul ei încerca să se consulte telefonic cu Eisenhower, iar asta o bucura. Jack avea nevoie de sfaturi înțelepte, ca să rezolve situația fără să pornească un război care ar fi pus capăt tuturor războaielor.

În data de 28 octombrie se ajunse la un acord, dar încă existau multe aspecte nerezolvate, care ar fi putut să aibă urmări nedorite.

Roșiii dau înapoi în Cuba, ziceau titlurile, dar Jackie știa că nu era atât de simplu.

Acordul nu fusese încă implementat. Pentru restul lumii, criza rachetelor nucleare durase treisprezece zile. Pentru Jack – și pentru ea însăși – stresul continuase încă mult timp de atunci încolo.

În acea perioadă existaseră multe nopți în care Jackie suferise de insomnie. Se ridica într-un cot și se uita la Jack, care dormea pe-o parte, cu obrazul înfundat în pernă. Nu scotea nici un sunet, nu mormăia, nici nu sforăia, ci dormea adânc, cu o expresie liniștită pe față. Ea se minuna că Jack putea să doarmă atât de bine în timp ce lumea aproape că intrase într-un război nuclear – cu el la conducerea țării – și se ruga să aibă întotdeauna o astfel de capacitate.

Nu mai era supărată din cauza lui Marilyn Monroe, acum starea sufletească i se schimbase radical și era din nou îndrăgostită de el.

Capitolul 31

Atena, Grecia

primăvara anului 1963

La scurt timp după tentativa de sinucidere a mamei sale, Maria reușise, prin intermediul rudelor, să-și localizeze tatăl la Atena. Îi trimisese o scrisoare în care îl întreba dacă era de acord să se întâlnească și să ia prânzul împreună. Voia să afle de ce se separaseră părinții ei și ce anume o determinase pe mama ei să facă pasul acela atât de drastic. În același timp însă, era rezervată în privința așteptărilor pe care ar fi putut să le aibă de la o reuniune de familie. Ea, una, se descurcase foarte bine fără ai ei vreme de atâția ani.

George Callas era un bărbat care vorbea cu glas scăzut și care nu avusese o viață tocmai fericită. Nu fusese niciodată omul de afaceri răzbătător pe care și-l dorise Evangelia și trecuse pe lângă faliment de mai multe ori.

El îi răspunsese Mariei că i-ar fi făcut plăcere să ia prânzul împreună cu ea și o întrebase dacă îl putea însoți și Iakinthi, sora ei.

Maria era curioasă s-o revadă pe Iakinthi. Nu fuseseră niciodată apropiate – era o diferență de vârstă de șapte ani între ele, iar mama lor o preferase dintotdeauna pe Iakinthi. Dar crescuseră împreună, iar asta cu siguranță că avea ceva însemnătate.

Fiind atât de ocupată, Maria nu se putu întâlni cu ei decât la începutul lui 1963; alese Vassilenas, un restaurant vechi, cu o grădină frumoasă pe acoperiș, situat în apropierea Portului Pireu. Un chelner o conduse la masă, iar Iakinthi se ridică în picioare să o salute. Era slabă și frumoasă, cu foarte puține riduri și cu părul îngrijit într-o manieră costisitoare, vopsit și lung

până la umeri – arăta ca o veritabilă doamnă de societate din Atena. Se îmbrățișară, iar Maria simți căldură din partea ei, ceea ce o surprinse. Apoi își îmbrățișă tatăl. Îmbătrânise. Maria n-ar fi putut să distingă o schimbare anume în înfățișarea lui, dar pielea de pe față i se lăsase precum ceara topită, iar părul îi era rar. Simți cum o cuprinse mila.

Maria îi întrebă unde locuiau și fu mulțumită să afle că își aveau casele destul de aproape una de cealaltă. Tatăl ei îi spuse că se despărțise de mama lor, deși nu divorțaseră. Încă de dinainte de război, Iakinthi trăise cu fiul unui bogat proprietar de nave, Milton Embiricos. Nu se căsătoriseră niciodată, pentru că familia lui nu fusese de acord cu relația lor, dar trăiseră împreună mai bine de douăzeci de ani, iar în urmă cu un an el murise de cancer.

– Sper că familia lui te tratează cu respectul cuvenit unei văduve, îi spuse Maria surorii ei după ce îi adresase cuvenitele condoleanțe.

– Nu prea, îi răspunse Iakinthi privind în depărtare, iar Maria înțelese că nu voia să discute despre asta. Dar tu? Tot la Milano locuiești?

– Îmi vând casa de acolo, de vreme ce nu stau în ea aproape deloc; am închiriat un apartament la Paris.

Maria nu mai adăugă că apartamentul ei din Paris era la o aruncătură de băț de cel al lui Ari.

– Dar vara ne-o petrecem aproape în întregime pe iahtul lui Ari, Christina, încheie ea.

– N-ai vrea să te întorci la Atena? o întrebă tatăl ei.

Maria clătină din cap. După ce se sfârșise războiul, din cauza faptului că mama ei o forțase să meargă la întâlniri cu soldații inamici, cei de la Conservator o concediaseră. Se temea că, dacă mai existau atenieni care să țină minte perioada aceea, ar fi putut să treacă drept colaboraționistă. Din cauza asta, chiar și felul în care percepea Atena i se schimbase.

– Ari are o vilă la Glyfada, acolo stăm atunci când venim aici, spuse ea. Iar acum cumpără Insula Skorpios, din Marea Ionică. Vrem să ne construim

acolo casa pe care ne-o dorim.

Perspectiva o făcea să se simtă bine. După aproape patru ani împreună cu Ari, se simțea sigură de relația lor și era fericită să-și facă planuri de viitor. Încă spera ca tratamentele de fertilitate să dea rezultate și să aibă, în sfârșit, un copil, deși deocamdată nu existau semne. În fiecare lună se mâhnea atunci când începea să sângereze. Îi aruncă o privire lui Iakinthi și se întrebă dacă ea își dorise vreodată copii. După ce nu se văzuseră de atât amar de vreme – să tot fi trecut vreo optsprezece ani – nu putea s-o întrebe așa ceva.

Continuară să vorbească politicos despre lucruri banale. Despre mâncarea excelentă care li se servise. Despre planurile lor pentru lunile care urmau. Maria le povesti despre concertele pe care le avea planificate în Germania, la Londra, la Copenhaga și la Paris. Nici unul dintre ei n-o pomeni pe Evangelia decât după ce li se luară farfuriile, moment în care Maria îl întrebă pe tatăl ei dacă Evangelia își revenise complet după tentativa de sinucidere.

George și Iakinthi schimbară o privire, apoi el spuse:

– Sincer să fiu, nu știu. E supărată pe mine fiindcă am plecat de la New York, așa că acum primesc de la ea scrisori nu tocmai plăcute.

– Nu te condamn că ai plecat, îl asigură Maria. Nimeni n-ar putea s-o facă. În scrisoarea pe care a lăsat-o în urmă atunci când a încercat să se sinucidă, mama spunea că eu sunt de vină, pentru că am fost o fiică sub orice critică, dar nu accept așa ceva. E pur și simplu o femeie arțăgoasă, imposibilă.

– Știu prin ce ai trecut din cauza ei, îi spuse Iakinthi, și nu te-am învinovățit niciodată pentru că ai îndepărtat-o din viața ta. Eu încă îi scriu, dar am momente în care mi-aș dori să am curajul tău. Uneori e de-a dreptul mârșavă.

– Îi plătesc tratamentul psihiatric și sper că primește tot ajutorul de care are nevoie. Dar n-am mari speranțe că asta ar putea să-i schimbe personalitatea.

Maria se întrebă din ce trăia Evangelia, dar se gândi că tatăl ei îi plătea o pensie alimentară.

Chelnerul aduse nota și Maria achită, apoi îi întrebă dacă ar fi vrut să bea o cafea pe Christina. Ei schimbară o privire înainte să accepte. Toată lumea era curioasă să-l cunoască pe Ari.

Nu puteai să nu observi iahtul Christina, care era atât de lung încât ocupa singur un ponton întreg. Se apropiară, iar Ari le ieși în întâmpinare. Mai întâi îl bătu prietenește pe spate pe tatăl ei, după obiceiul grecesc, iar apoi o salută pe Iakinthi sărutându-i mâna. Destupară o sticlă de șampanie și închinară, iar Ari jucă rolul de gazdă veselă, care își primea socrul și cumnata.

Maria îi contempla în vreme ce stăteau de vorbă, simțindu-se ciudat de detașată. Tatăl ei și Iakinthi i se păreau niște cunoștințe dintr-un trecut îndepărtat. Îi făcea plăcere să-l vadă pe Ari atât de ospitalier, de parcă tatăl și sora ei ar fi făcut parte din familie, dar totul era doar o fațadă. Cu toții jucau un rol. O oră mai târziu, se ridicară să plece și-și promiseră să țină legătura, să ia din nou prânzul împreună, dar Maria știa că n-avea să stabilească prea curând o nouă întâlnire. Nu mai avea nimic în comun cu ei. Asta o făcu să se simtă oarecum melancolică.

– Ce părere ți-au făcut? îl întrebă ea pe Ari.

Îi plăcea întotdeauna să-i asculte părerea despre oamenii pe care tocmai îi cunoscuseră.

El stătu puțin pe gânduri, iar apoi îi răspunse:

– Tatăl tău e un om cumsecade, care a avut o viață grea. Cât despre Iakinthi... ea părea precaută. Mi-ai spus că ai fost geloasă pe ea în copilărie, dar acum se pare că s-au inversat rolurile. Tu ești mult mai frumoasă și ai mult mai mult succes. Am observat că e conștientă de asta, se vedea de câte ori lua o gură de șampanie.

– Vorbești serios? Crezi că e invidioasă pe mine?

– Bineînțeles, glumi Ari. Cred că nu mai poate de invidie fiindcă eu sunt iubitul tău.

Maria râse și îl lovi ușor peste braț.

– Nu-i așa că-i ciudat că atât eu, cât și sora mea, femei credincioase fiind, am sfârșit prin a trăi cu bărbați cu care nu suntem căsătorite? Ea a așteptat douăzeci de ani să aibă inelul pe deget și nu l-a primit niciodată. Te avertizez de pe acum că eu nu sunt la fel de răbdătoare.

Din când în când, Maria aducea vorba despre căsătorie, însă asta nu părea să fie, totuși, o chestiune presantă. După divorțul de Ari, Tina se recăsătorise imediat cu un aristocrat englez, dar Maria ajunsese într-un punct mort în încercarea de a divorța de Battista. Separarea lor legală fusese aprobată de un tribunal din Brescia, dar asta rezolva doar problema bunurilor; nu îi permitea Mariei și să se recăsătorească. Dacă ar fi existat posibilitatea ca Battista să fi comis adulter, Maria ar fi putut să divorțeze de el în America, dar ea era sigură că el nu călcase strâmb. Ar fi putut să ceară divorțul invocând „abuzul emoțional“, dar i-ar fi fost greu să prezinte dovezi la tribunal. Ar fi fost rușinos și neadevărat. Mai mult decât atât, nici unul dintre acele motive n-ar fi fost acceptat de Biserica Ortodoxă, așa că, dacă ea și Ari voiau să se căsătorească, uniunea lor tot n-ar fi fost recunoscută de instanța care conta cel mai mult pentru Maria.

– Nu suntem fericiți așa cum suntem? o întrebă el luând-o de mână și trăgând-o ușor de degete.

– Ba da, suntem, îi răspunse ea zâmbind. Dar, dacă rămân însărcinată, vreau să ne căsătorim înainte de a se naște copilul. Ia aminte.

– Am înțeles, îi răspunse el, apoi expresia feței i se schimbă. Aș vrea să reușim să-l convingem pe Alexander să fie mai politicos cu tine. Sunt convins că Tina e în spatele obrăzniciei lui. După ce crește, o să înțeleagă că dragostea e complicată.

Christina acceptase prezența Mariei, ba chiar o lăsase să-i dea unghiile cu lac și să-i aranjeze părul, dar Alexander continua să fie ostil. Refuza, pur și simplu, să cineze la aceeași masă cu Maria, iar odată, când tatăl lui nu putea să-l audă, o strigase Kolou, ceea ce însemna „fund mare“. Maria se abținuse cu greu, fiindcă o mânca mâna să-i tragă o palmă.

– Poate că ar fi cazul să fii mai sever cu el, îndrăzni ea să-i sugereze lui Ari. Are cincisprezece ani – ar trebui să fie mai înțelegător. Dacă ai fi petrecut a zecea parte din timpul în care ați discutat amănunte despre afacerile de transport explicându-i cum e cu relația noastră, m-ar fi acceptat.

Ari ridică din umeri.

– Bărbaților le e greu să vorbească despre astfel de lucruri. Dacă lăsăm lucrurile în voia lor, Alexander o să-și revină.

Maria nu era de acord, dar simțea că era periculos să-i spună cum să se poarte cu propriii copii. Nu era mama vitregă oficială, ci doar amanta tatălui lor.

– Voiam să te întreb ceva, îi spuse ea. Mi-ai interceptat scrisorile de la mama? Trăiește singură la New York și mă mir că nu mi-a mai cerut bani în ultima vreme. Chiar dacă nu mai sunt la Milano, nu-i e greu să dea de mine. Îi ajunge să citească ziarele.

Ari o privi drept în ochi și-i răspunse:

– Nu știu de nici o scrisoare, draga mea. Nu te mai gândi la asta, nu mai e problema ta.

Capitolul 32

Marea Mediterană

primăvara anului 1963

Mariei îi plăcea foarte mult să primească oaspeți pe Christina. Discuta despre meniuri cu maeștrii bucătari, alegea aranjamentele florale și, dacă invitații lor rămâneau peste noapte, se asigura că apartamentele erau pregătite să le ofere tot confortul. Îi primise pe toți prietenii apropiați ai lui Ari: prințul Rainier și prințesa Grace; Costa Gratsos și soția lui, Anastasia; asociatul de afaceri Panaghis Vergottis; baronul van Zuylen și soția lui, Maggie, o femeie caldă, isteață, de origine siriană; Artemis și Theodoros; Stas Radziwill, un prinț polonez aflat în exil, cu care Ari, ori de câte ori mergea la Londra, lua prânzuri lungi la Hotel Claridge, stropite din belșug cu alcool.

Stas era căsătorit cu sora lui Jackie Kennedy, Lee, iar uneori Maria și Ari cinau împreună cu soții Radziwill, dar Mariei i se părea că Lee era o interlocutoare dificilă. Ținea totul secret și nu lăsa să-i scape nici o informație, ceea ce însemna că orice conversație cu ea era un efort. Maria se gândea că Lee n-avea încotro și că trebuia să fie discretă din pricină că sora și cumnatul ei erau figuri publice atât de importante.

Ari o anunță că-i invitase pe Stas și pe Lee într-o croazieră în luna mai, iar ea făcu toate pregătirile cu mare grijă, sperând că avea să poată să se împrietenească, în sfârșit, cu Lee. Asta ar fi făcut vizita celor doi mult mai plăcută, din moment ce Ari și Stas erau atât de buni prieteni.

Soții Radziwill sosiră la bordul Christinei într-o după-amiază sufocant de caldă, urmați de niște hamali care cărau șase valize uriașe, de piele. Maria

rămase surprinsă, pentru că ea crezuse că cei doi aveau să stea doar câteva zile. Lee era îmbrăcată într-o rochie cochetă de bumbac, cu tivul la câțiva centimetri deasupra genunchiului, scoțându-și în evidență, astfel, picioarele zvelte, ca de căprioară. Maria știa că rochiile scurte erau la modă, dar ea nu putea să se îmbrace astfel; chiar și după ce slăbise, picioarele îi rămăseseră tot groase, nefiind cel mai mare atu fizic al ei.

– Bine ați venit la bord! le strigă ea, cu fața luminată de un zâmbet larg.

Lee o sărută simbolic, în aer, și-i aruncă un zâmbet de complezență. Stas fu mai expansiv, spunându-i:

– Mulțumesc că ați aranjat să avem o vreme atât de frumoasă.

– Frumoasă? Nu mai pot de cald, se lamentă Lee. Trebuie să mă arunc imediat în piscină, să mă răcoresc. Care e cabina noastră?

– Te conduc, îi spuse Maria. Ai mai fost pe Christina?

– Am fost la un cocktail aici acum câțiva ani, cu Ja-ackie și Ja-ack. Au fost și soții Churchill.

Lee avea un accent ciudat, lungea uneori vocalele.

– Chiar ieri am primit o scrisoare de la sora ta, îi spuse Maria în timp ce coborau scările spre cabină. Ar dori să cânt la recepția care o să se dea la Casa Albă în cinstea Împăratului Haile Selassie al Etiopiei, dar, din păcate, în ziua aceea înregistrez în studio, așa că nu pot să onorez invitația.

– Jackie organizează cele mai minunate petree-eceri, zise Lee, pe un ton tărăgănat. E o gazdă minunaa-ată.

Maria avu senzația că i se lansa o provocare: oare talentele ei de gazdă aveau să fie la aceeași înălțime? Deschise ușa cabinei, apoi Lee se strecură înăuntru, măsurând totul cu privirea, de parcă ar fi căutat cusururi.

– Dacă ai nevoie de ceva, de orice, să-mi spui, o rugă Maria.

– Deocamdată, tot ce vreau e să înot, să mă răcoresc, iar apoi o să revin la sentimente mai umane, îi spuse Lee. Mi s-a lipit rochia de piele.

– Atunci, ne vedem la piscină, se învoi Maria, închizând ușa în urma ei.

Lee ieși purtând cel mai sumar costum de baie pe care îl văzuse Maria vreodată, de culoare portocaliu aprins, cu dungi șerpuite, albe și verzi. Sutienul era foarte sumar, iar slipul, prevăzut cu niște șnururi legate lateral, într-o manieră sugestivă. Era chiar mai slabă decât își imaginase Maria, avea corpul mlădios și tonifiat, precum cel al unei adolescente.

Maria tot n-avea încredere în ea însăși, în ciuda complimentelor cu care o copleșea Ari. Își ura nasul mare, picioarele butucănoase și părul negru care-i creștea peste tot și care trebuia mereu epilat. Din vanitate, nu-și purta niciodată ochelarii, deși pentru ea tot ce se afla la mai mult de trei metri distanță era cufundat în ceață. Și nu prea credea că noua coafură, cu părul mai scurt, pe care o convinsese Ari s-o aleagă la începutul anului, îi venea foarte bine; se simțea mai puțin feminină decât înainte, când avea părul lung. Privind-o pe Lee executând un plonjon perfect în piscină, Maria își înfășură gleznele în sarongul pe care îl purta, simțindu-se de-a dreptul elefantină. Exact la fel se simțise și lângă Iakinthi, pe când erau mici. Cât de ciudat supraviețuiau în viața adultă fantomele complexelor din copilărie!

După ce ieși din piscină, cu părul lipit de cap precum blana de vidră, Lee își puse prosopul pe un șezlong și se întinse pe spate, cu ochelarii de soare ascunzându-i fața.

Un chelner se apropie de ea și o întrebă:

– Doriți ceva de băut, doamnă?

– Eu sunt prințesă și am pretenția să fiu tratată ca atare! se răsti ea.

– Mă scuzați, Înălțimea Voastră, îi răspunse el, cu o plecăciune.

– Vreau votcă tonic cu lămâie verde.

Chelnerul se îndepărtă ca să-i aducă băutura, iar Maria se apropie și se așeză lângă Lee, cu intenția de a sta de vorbă.

– Câți ani au copiii tăi acum? începu ea, gândindu-se că tuturor mamelor le plăcea să vorbească despre copiii lor.

Lee făcu o pauză înainte să răspundă, de parcă încerca să-și amintească.

– Anthony are trei ani, iar Tina, doi.

– Ador copiii mici! Sunt atât de drăgălași, spuse Maria. Trebuia să-i aduceți cu voi.

Se miră că Lee putuse să se despartă de micuți. Dacă ea ar fi avut copii, n-ar fi mers nicăieri fără ei.

Simțind o notă de critică, Lee răspunse:

– Toată lumea are nevoie de o vacanță departe de copii. Altfel, te scot din minți.

Maria râse scurt, crezând că Lee glumise. Chipul ei, ascuns de ochelarii de soare, era ca de piatră.

– Ai locuit o vreme la Londra, nu-i așa? continuă Maria. Îți place orașul? E un loc bun în care să crești copii?

– Bineînțeles. Altfel, ne-am muta.

Lee se întoarse cu fața în jos, îndoindu-și brațele la spate pentru a-și descheia sutienul. Maria zări o parte din sânul ei stâng.

Se hotărî să renunțe. Era clar că degeaba se străduia s-o atragă într-o conversație. Așa că se întinse și închise ochii. Lee nu făcu nici o încercare de a continua discuția, iar Maria, după un timp, se ridică să vadă ce făceau bărbații.

– Lee e cam nepoliticoasă sau mi se pare mie? îl întrebă ea mai târziu pe Ari, în cabina lor.

– E rezervată. Are nevoie de ceva timp ca să se relaxeze în preajma oamenilor pe care nu-i cunoaște bine.

– Nu m-a întrebat absolut nimic despre mine. Poate că se gândește că nu sunt îndeajuns de distinsă încât să merit să ne cunoaștem.

Ari chicoti.

– Eu sunt fiul unui importator de tutun. Nici familia mea nu e tocmai distinsă, dar, cu toate astea, cu mine e foarte prietenoasă.

– Cred că, în cazul tău, asta n-are nici o legătură cu statutul social, dragul meu. Poți să pui pariu pe tot ce ai că nici nu s-ar uita la tine dacă n-ai avea un cont atât de gras în bancă.

– Știu, iubirea mea, așa e. Dintre toți prietenii mei, doar tu și Costa mi-ați rămâne alături dacă aș fi falit.

În seara aceea, în timp ce beau cu toții cocktailuri, Maria mai încercă o dată să se împrietenească măcar un pic cu Lee, dar întrebările ei primiră doar răspunsuri monosilabice, care aduceau a grosolănie. Eforturile nu-i erau ajutate de faptul că lui Lee și lui Stas le plăcea foarte mult să bea, la fel și lui Ari, iar ea nu putea să țină pasul cu ei. Avea toleranță scăzută la alcool – asta, în cel mai bun caz – și i se făcea greață dacă bea mai mult de două pahare de vin în timpul tratamentului pentru fertilitate. Ceea ce însemna că se simțea exclusă în timp ce ei râdeau de nu mai puteau la glume stupide, care nu erau nici pe departe amuzante, sau jucau cărți, cel care pierdea fiind obligat să dea pe gât un păhărel de vodcă. În scurt timp, astfel de distracții deveniră obiceiul lor de fiecare seară.

La o săptămână după ce soții Radziwill sosiseră la bord, Maria se pregăti să ia avionul spre Germania, unde avea trei concerte, urmate de unul la Londra și de un altul la Paris. Făcându-și bagajele, nu-și găsi somniferele și deschise unul dintre sertarele lui Ari, să vadă dacă nu ajunseseră acolo din greșeală. Găsi o cutie de bijuterii Cartier, roșu cu auriu, și nu rezistă tentației de a o deschide. Înăuntru se găseau o brățară foarte frumoasă, cu diamante, așezată pe un suport de catifea roșie, și un bilețel scris de mână de Ari:

Pentru iubirea mea cea mai dulce și dragă.

Maria zâmbi. Probabil că Ari avea de gând să i-o dea de ziua ei onomastică, în august. Trebuia ca atunci să se prefacă surprinsă.

Maria reveni la bordul Christinei la începutul lui iunie. Ari vorbea la telefon, absorbit într-o discuție financiară complicată, cu un confrate al lui pe care ea nu-l cunoștea. Îl sărută pe obraz, iar el ridică un deget, dându-i de înțeles că trebuia să-și termine convorbirea.

Maria merse în cabina ei să se schimbe, bucuroasă că se întorsese și că avea în față o întreagă vară în care să se relaxeze, în afară de un concert la Copenhaga la începutul lui iulie, la care nu se gândea încă. Își dădu jos hainele în care călătorise și-și puse un sarong peste costumul ei de baie preferat, iar apoi porni pe coridor spre apartamentul lui Ari. Ușa era deschisă, așa că intră și se întinse în pat. Îi veni o idee: întotdeauna îl excita s-o vadă dezbrăcată, purtând doar bijuteriile pe care i le cumpărase el. Poate că îi făcea o surpriză plăcută dacă își punea câteva bijuterii și aștepta ca el să vină și s-o găsească acolo.

Se ridică, având de gând să meargă la seif și să ia un colier și niște brățări – poate că pe cele cu smaralde și diamante – iar atunci zări o bucățică de material, abia vizibilă, prinsă între marginea patului și perete. Își rupse o unghie încercând s-o scoată de acolo. Materialul era portocaliu, cu model verde și alb. Maria recunoscu imediat un șnur din slipul costumului de baie al lui Lee.

Simți cum i se strângea inima, iar apoi cum o cuprindea o furie oarbă.

– Aris-to! țipă ea atât de tare, încât simți cum i se contractă gâtlejul.

Tremurând din tot trupul, se repezi pe punte, strângând în mână bucățica de material. El era tot la telefon și, văzând-o, o privi mirat. Pe măsuța din apropiere era un pahar plin cu bere, pe care ea îl luă și îl aruncă în el.

– Dumnezeule mare! strigă Ari, răsucindu-se ca să se ferească. Te sun înapoi, spuse el în receptor, chiar în clipa în care Maria se arunca asupra lui și începea să-i tragă pumni în piept. Ce-ți veni? Oprește-te, ce naiba! El își ridică brațele ca să-și acopere fața.

– Nenorocitule! Am avut încredere în tine!

Maria îl lovi în fluierul piciorului, așa desculță cum era, iar apoi încercă să-și abată pumnul peste capul lui.

– Despre ce naiba vorbești? o întrebă el, apucând-o de încheieturi și imobilizând-o.

Maria își înfipse dinții în antebrațul lui, făcându-l să țipe de durere și să se tragă înapoi.

– Uite despre ce! îi strigă ea, fluturându-i în față bucata de material.

El rămase perplex.

– Ce-i asta?

– O bucată din slipul lui Lee! Era în dormitorul tău. Prinsă între marginea patului și perete. Patul în care ați făcut dragoste. Te urăsc pentru asta, Ari. N-o să te iert niciodată.

Maria simți cum i se umpleau ochii de lacrimi, dar refuză să se lase pradă lor. Voia ca el să simtă cât de furioasă era.

– Oprește-te, Maria! Cu siguranță că totul e o confuzie, o greșeală. Habar n-am cum a ajuns acolo, îi spuse Ari întinzându-și în față mâinile cu palmele deschise, într-un gest de nedumerire nevinovată.

Ea se opri, cercetându-l cu atenție.

– Minți. Știu că minți.

– Jur că spun adevărul. Nu te-aș minți.

Ari își dădu jos ochelarii de soare, astfel ca ea să poată să-l privească în ochi.

– Cum de a ajuns în patul tău șnurul de la slipul lui Lee? Nu poate să existe decât o singură explicație.

El ridică din umeri, cu o expresie nedumerită pe față.

– Poate că l-a scăpat vreuna dintre cameriste. Poate că s-a prins printre cearșafuri, la spălătorie. Te rog, draga mea. Nu-mi place gelozia asta. E sub demnitatea ta.

„Oare îmi pierd mințile?“, se întrebă Maria.

Dar, în adâncul sufletului, știa adevărul. De aceea nu voise Lee să se împrietenească nici în ruptul capului cu ea – pentru că se hotărâse să-l seducă pe Ari. Poate că se culcaseră împreună încă înainte de croazieră. Cu câteva luni în urmă, Ari îi propusese lui Stas să fie directorul firmei Olympic Airways. Fusese, oare, o favoare pe care i-o făcuse lui Stas ca să compenseze faptul că se culcase cu soția lui?

– De când durează toată povestea asta? îl întrebă ea. De săptămâni? De luni?

– Nu există nici o poveste, nu se întâmplă nimic, insistă el. Văzând că ei i se mai potolise furia, făcu un pas înainte și o luă în brațe. Te rog, nu fi geloasă. Ai înțeles greșit. În cele trei săptămâni în care ai fost plecată, am fost singur în pat, ducându-ți dorul. Aici, spuse el luându-i mâna și punându-i-o pe umflătura care i se ivise în pantalonii scurți. Toată pasiunea asta m-a excitat rău de tot. Haide să mergem în pat.

Maria îl lăsă s-o ducă în cabina lui. Încă tremura de nervi, dar dorința fu mai puternică, așa că făcură sex sălbatic, violent. Ea îl zgârie pe spate, lăsându-i urme prelungi, sângerânde, și îl mușcă până când el țipă să se oprească; o

pătrunse adânc, forțând-o să-și țină picioarele pe umerii lui, ca s-o domine în întregime.

După aceea, stând cu capul pe pieptul lui, amândoi plini de sudoare, fiindcă nici unul nu se oprise pentru a porni ventilatorul, Mariei îi reveni în minte crunta realitate.

– Credeam că și tu mă iubești la fel cum te iubesc eu, spuse ea cu voce joasă, tristă. Dar nu-i așa. Mie nici nu mi-ar fi trecut prin cap să te înșel. Dacă ar încerca vreun bărbat să mă seducă, i-aș zice că se umple de ridicol. Dar te-am lăsat aici cu o femeie impertinentă și arogantă, care din întâmplare are o soră celebră, iar tu n-ai putut să reziști. Sunt foarte dezamăgită. Dezamăgită și rănită.

La auzul acelor vorbe, Ari rămase tăcut; apoi zise pe un ton blând:

– Trebuie să mă crezi, n-a însemnat nimic pentru mine.

– Înseamnă totul pentru mine.

– N-am vrut niciodată să te rănesc, îi zise el mângâindu-i părul.

– Sunt convinsă. Ai sperat că n-o să aflu. O durea inima de parcă i-o lovise cineva cu pumnii. De câte ori s-a întâmplat?

– O singură dată. Doar o dată, spuse el repede. A apărut la ușa mea în costumul ăla de baie al ei și s-a aruncat pe mine. Am fost slab și-mi pare rău. Crede-mă, n-o să se mai repete.

Maria dădu din cap în semn că-l credea, iar apoi se dezlipi de el și se ridică.

– Trebuie să beau ceva. Și să stau puțin singură. Ne vedem la cină.

Ceru un pahar de șampanie, merse în cabina ei, închise ușa și se așeză pe un fotoliu. Gândindu-se la toate strădaniile ei să-i facă pe Lee și pe Stas să se simtă bine pe Christina, iar apoi la trădarea lui Lee, îi veni să urle de furie. Ce sperase, să-l ademenească și să-l despartă de ea? Oare ce credea Stas despre toate astea? Dar, mai presus de orice, cum de putuse Ari să facă așa

ceva? Era prea dureros să și-l închipuie mângâind corpul acela osos, slab, atât de mic și de delicat în comparație cu al ei.

Apoi îi trecu prin minte că și ea făcuse la fel: o trădase pe Tina. Deși prima căsnicie a lui Ari se împotmolise, asta nu-i dăduse ei dreptul să se culce cu el, atâta vreme cât amândoi erau căsătoriți. Da, făcuse o greșeală.

Și el greșise, bineînțeles, dar ea n-avea încotro, trebuia să-l ierte. Ari era însăși viața ei. Nu putea să-și imagineze traiul fără el. Așa că avea să-l ierte – dar n-avea să uite. Și n-avea să-l mai lase singur cu Lee. Niciodată.

Capitolul 33

Insula Squaw, Massachusetts

începutul lui august, ١٩٦٣

Jackie stătea întinsă pe un șezlong, lângă casa placată cu lemn pe care o închiriaseră pe Insula Squaw. Avea pântecul atât de mare, încât de-abia putea să se ridice în picioare atunci când trebuia să meargă la baie, iar asta se întâmpla des. Venise acolo în iunie, împreună cu copiii. Își petrecea timpul înotând, citind ultimele romane apărute, pictând în acuarelă și reflectând. Jack făcea o vizită oficială în Europa – mai întâi în Irlanda, țara de origine a familiei lui, apoi la Londra și, de acolo, în Berlinul divizat după război – iar Lee îl însoțea.

Jack fusese cel care avusese ideea s-o ia cu el pe Lee în acea călătorie. Drew Pearson, un jurnalist de la Washington Post, făcuse niște aluzii la o aventură pe care cumnata președintelui ar fi avut-o cu Aristotel Onassis, iar Jack voia să afle dacă era adevărat. Dacă da, asta putea să fie pentru el o afacere foarte stânjenitoare din punct de vedere politic. Jackie se dăduse peste cap să convingă Vaticanul să anuleze prima căsătorie a lui Lee, pentru ca ea să poată să se mărite cu Stas într-o ceremonie catolică. Dacă divorța acum din nou, asta i-ar fi pus pe amândoi soții Kennedy într-o lumină proastă – și, în cel mai rău caz, Jack ar fi devenit cumnatul controversatului magnat grec.

– Nu cred, îi spusese Jackie soțului ei de îndată ce aflase. Uite ce fericită e cu Stas. El e soțul perfect. Onassis e scund și păros, nu-i deloc genul ei.

– Nu uita cât de mult îi plac banii lui Lee, îi amintise Jack. Pentru ea, ăsta-i afrodiziacul suprem.

– Stas e un vechi prieten al lui Onassis, îi replicase Jackie, ferm. Dacă ar avea chef de-o aventură, Lee n-ar face-o cu prietenul lui.

– I-am telefonat lui Drew Pearson, iar el mi-a spus că Lee și Onassis nu puteau să se dezlipească unul de celălalt la petrecerea de deschidere a Hotelului Hilton din Atena.

Jackie ridicase din sprâncene.

– Vorbești serios?

Căzuse pe gânduri, apoi strâmbase din nas.

– Sunt sigură că s-a înșelat. Probabil că Lee doar flirta. Dar n-ai decât s-o întrebi chiar pe ea.

Nu-și făcuse absolut nici o grijă pentru faptul că Jack și Lee călătoreau împreună. Dacă existase vreodată un moment de rătăcire între soțul și sora ei, o așa-numită „întâlnire romantică“, asta era de domeniul trecutului.

Copiii erau adorabili în vara aceea, pur și simplu perfecți. La cinci ani, Caroline înota ca un pește și-i plăcea foarte mult să călărească, ceea ce îi amintea lui Jackie de propria copilărie. John avea doi ani și nu mai tăcea din gură, îi plăcea să-i amuze pe cei din jur. Unul dintre vecini avea niște cățeluși, iar copiii se dădeau în vânt după tăvălelile în iarbă împreună cu ei, chiuind de bucurie. În timp ce-i urmărea, Jackie își mângâie pântecul umflat și se întrebă cum avea să fie următorul ei copil. Fată sau băiat? Calm și gânditor, așa cum era Caroline, sau glumeț și plin de viață, ca John? Trei era un număr norocos. Se simțea de-a dreptul binecuvântată.

După ce se întorsese din Europa, Jack își petrecuse fiecare sfârșit de săptămână pe Insula Squaw, dar în fiecare duminică seara limuzina prezidențială îl ducea înapoi la Washington, unde îl aștepta Biroul Oval. Vizita lui în Europa fusese un succes răsunător, după cum îi povestise el lui Jackie. În Irlanda fusese primit ca unul de-ai lor, iar mulțimi uriașe de oameni se adunaseră să vadă convoiul. Discursul pe care îl rostise lângă

Zidul Berlinului fusese lăudat de presă drept cea mai vehementă declarație anticomunistă de până atunci, reprezentând un punct de cotitură în Războiul Rece dintre Est și Vest.

Jack îi mai povestise soției lui că Lee își îndeplinise admirabil îndatoririle sociale, dar că, atunci când o întrebase, tăgăduise că ar fi avut o aventură cu Onassis.

– Vezi? Ți-am spus eu, jubilase Jackie, iar el mormăise ceva, deloc convins că Lee ar fi spus adevărul.

Miercuri, în data de 7 august, Jackie îi duse pe copii să călărească și-i urmări din priviri cum se plimbau, fericiți, la trap. Era hotărâtă să le insufle dragostea de cai pe care o avea și ea. Dintr-odată, simți o crampă dureroasă în pântec, se întoarse și o prinse de mână pe doamna Shaw.

– Cred că a fost o contracție. Dar mai sunt șase săptămâni până să nasc. E prea devreme.

Încercă să se liniștească, să nu intre în panică. Și John se născuse prematur, iar acum era bine. Dar teama nu-i dădea pace, fiindcă își amintea de Arabella. Nici nu-și imagina cum ar fi putut să facă față pierderii copilului pe care îl purta acum în pântec.

Doamna Shaw o ajută să se așeze pe o movilă plină de iarbă, iar ea simți încă o contracție. Apoi încă una. Apăreau la intervale de câteva minute.

– Sună-l pe doctorul Walsh, o rugă Jackie, scoțând din poșetă o carte de vizită cu numărul lui. Întreabă-l ce să fac.

Doamna Shaw alergă la ferma de pe proprietate ca să telefoneze, iar Jackie rămase șezând, ținându-se de pântec și făcându-le cu mâna copiilor ori de câte ori treceau pe lângă ea. Își ținea dinții încleștați tot timpul, în așteptarea următoarei contracții.

Cinci minute mai târziu, bona se întoarse.

– Doctorul vrea să mergem direct la Baza Aeriană Otis, spuse ea. Ne întâlnim cu el acolo.

În ciuda căldurii înăbușitoare, Jackie simți cum o trecură fiori reci.

*

Acea bază aeriană era dotată cu un spital. Doctorul Walsh se găsea deja acolo atunci când ajunse mașina care o aducea pe Jackie, așa că o consultă imediat.

– Alarmă falsă? îl întrebă ea.

– Nu. Trebuie să nașteți, după cum ați bănuit. O să vă operez.

– Chemați-l pe Jack, vă rog. Am nevoie de el.

Agitată și cuprinsă de teamă, avea o nevoie disperată de siguranța reconfortantă a lui Jack.

– O să cer să i se transmită mesajul, îi promise doctorul.

Doamna Shaw spuse că îi va duce pe copii acasă. Jackie auzi cum le promise o excursie pe plajă mai târziu și niște biscuiți cu ciocolată după înot. Se întinse pe spate, încercând să respire liniștit. Și pe John îl născuse cu doctorul Walsh. Era un medic priceput.

Jackie își reveni după operație și văzu că Jack era lângă ea.

– Unde e copilul? îl întrebă, dându-și seama pe loc că el nu zâmbea.

– E băiat, îi răspunse el pe un ton serios. E frumos, dar are ceva probleme cu respirația, așa că acum încearcă să-l ajute.

– E grav? întrebă Jackie, mușcându-și buza.

Jack ezită puțin prea mult înainte să-i răspundă:

– Vor să-l transfere la Spitalul de Copii din Boston. Am cerut să fie chemat un preot mai întâi, ca să-l botezăm. Am făcut bine?

– Patrick Bouvier, șopti Jackie.

Nume din ambele părți ale familiei. Căzuseră deja de acord în privința asta.

Botezul avu loc în timp ce Patrick zăcea într-un incubator de lângă patul mamei lui. Ea își dorea cu disperare să-l ia în brațe, să-i sărute fetișoara aceea încreștită, dar nu putu decât să-și strecoare mâna înăuntru și să-i mângâie puful de păr castaniu și mânuța. Copilul nu deschise ochii, deși ea simțea că era treaz. Arăta foarte bolnav.

– Du-te cu el la Boston, hotărî Jackie. Patrick are mai mare nevoie de tine decât am eu.

Știa că trebuia să fie tare și să-l lase pe Jack să plece.

Jack arăta atât de supărat atunci când ieși pe ușă, încât ea se întrebă dacă nu cumva doctorii îi spuseseră lui mai multe decât ei. Pe de altă parte, el fusese dintotdeauna mai sensibil decât ea. I se umpleau ochii de lacrimi văzându-l pe micuțul John cum arunca mingea de baseball sau auzind-o pe Caroline citindu-i prima propoziție din manualul ei de școală. Jackie nu mai ținea minte când plânsese ea ultima dată, chiar și în singurătate. Își ținea emoțiile în frâu. N-avea încotro.

Jack îi telefonă după ce ajunse la Boston, ca să-i spună că un specialist îl pusese pe Patrick în ceva ce se numea „cameră hiperbarică“, plină cu oxigen, și că acum el dormea acolo, cu perfuzii în brațe.

– Seamănă cu o alună, înconjurat cum e de toate aparatele acelea, îi spuse el. Acum nu putem decât să-l menținem stabil și să sperăm că plămânii o să înceapă să-i funcționeze singuri.

Jackie strânse receptorul.

– Crezi că o să reușească? Nu-l lăsa, Jack. Nu vreau să rămână singur.

– Nu prea pot să fac mare lucru, dar e pe mâinile cele mai bune. Specialistul e de renume mondial.

A doua zi Jackie stătu numai în pat, roasă de griji, așteptând apelurile lui Jack. El îi spusese de dimineață că medicii erau mulțumiți de felul în care funcționa inima lui Patrick și de nivelul tensiunii lui arteriale, dar după-amiază o anunță că fuseseră nevoiți să-i introducă un tub prin care să poată să respire. Jackie se gândi la gurița aceea ca un boboc de trandafir, în care acum intra un tub, și-și acoperi fața cu mâinile. Sărmana fărâmă de om...

Lee, tocmai întoarsă din Europa, ajunse la spital aducând un ursuleț de pluș pe care i-l cumpărase celui mic și fu foarte mâhnită aflând cele întâmplate.

– Sunt sigură că o să fie bine, spuse ea fără convingere. Uită-te la Tina. După atâtea luni la terapie intensivă, nu credeam c-o să supraviețuiască, iar acum e plină de viață.

În seara aceea, Jackie nu reuși să adoarmă. Avea o presimțire sumbră că urma să se întâmple ceva rău, un sentiment pe care nu putea să și-l alunge cu nici un chip. La ora unu noaptea, medicul îi dădu un somnifer care s-o liniștească.

În dimineața următoare, se trezi simțindu-și corpul ca de plumb. Doctorul Walsh era lângă pat. Înainte ca el să deschidă gura, Jackie știu ce avea să-i spună.

– Din păcate, n-a supraviețuit. S-a luptat din greu, dar n-a fost să fie.

Ea își duse mâna la gât, simțind că nu era aer în încăpere, că nu putea să respire.

– A murit la ora patru, azi-dimineață. Îmi pare foarte rău. Jack vine încoace.

Atunci când, mai târziu, Jack intră în salon, acesta plângea cu suspine. Jackie îl luă de mână și îl trase spre ea ca să ajungă la fața lui. Îi șterse lacrimile cu

vârfurile degetelor și-i spuse:

– Gata, ajunge.

Parcă încerca să-l liniștească pe unul dintre copii. Jack își puse capul pe umărul ei, iar ea simți cum lacrimile lui îi udau cămașa de noapte și cum întreg trupul lui tremura de durere.

Jackie avea senzația că i se încleștaseră fălcile. Și ea ar fi trebuit să plângă. Ce ciudat că nu putea! Nu era în stare să reacționeze, nu putea să gândească limpede, pentru că nimic nu i se părea real. Parcă toate astea i se întâmplau altcuiva.

Capitolul 34

Insula Squaw

august 1963

Jack și Lee luară avionul spre Boston pentru a participa la înmormântarea lui Patrick, dar Jackie era prea bolnavă și nu se putu ridica din pat. Încă se simțea amorțită, de parcă nu și-ar fi revenit după anestezie.

După ce ea se întremă îndeajuns încât să se întoarcă acasă, pe Insula Squaw, Jack își luă o săptămână liberă pentru a sta împreună. Își petrecură timpul privind cum John și Caroline se jucau cu cățeii sau cum vâsleau pe malul mării, care era foarte aproape de grădina lor. Jack nu putea să se îndepărteze prea mult de casă, în caz că era nevoie să răspundă la vreun apel de urgență, dar, oricum, Jackie n-avea chef să plece nicăieri. N-ar fi suportat mila nimănui.

Lui Jackie îi treceau prin minte tot felul de gânduri. Pierduse doi copii complet dezvoltați – Arabella și Patrick – și pe cel care supraviețuise doar în primul trimestru de sarcină. Oare era vina ei? Oare să fi fost din cauza fumatului, după cum făcuse aluzie soacra ei, Rose? De ce nu reușea să ducă sarcinile până la capăt și să aibă mai mulți copii, așa cum făceau celelalte femei din familia Kennedy? Rose avea nouă, iar Ethel tocmai îl născuse pe al optulea cu o lună în urmă. Parcă o făceau înadins, ca s-o pună pe ea într-o lumină proastă.

Oare cum ar fi fost Patrick și Arabella? Oare ce fel de vieți ar fi dus? Jackie își dorea să poată să creadă că cei doi copii ai ei se întâlniseră în Rai. Un astfel de gând ar fi consolat-o. Dar oare cum s-ar fi recunoscut unul pe celălalt?

La mijlocul lui august, Jack fu nevoit să se întoarcă la Casa Albă, însă Jackie rămase pe insulă până la sfârșitul verii. La început șezu pe verandă în fiecare seară, înfășurată într-o pătură. Apoi vântul începu să se întețească, suflându-i în față fire de nisip pe când se plimba, singură, de-a lungul țărmului. Cerul era acoperit de nori vinețiii și cenușii, care aduceau ploi și vijelii scurte. Jackie se gândea cu groază la iarna care se apropia și la ce o aștepta: întuneric, zile întregi în care să fie nevoită să stea în casă din pricina vremii, copiii agitați și capricioși, scheletele negre ale copacilor goi, iar, pe fundal, cerul plumburiu. Era prea mult. După pierderea pe care o suferise, nu se vedea în stare să facă față.

Apoi, într-o seară, îi telefonă Lee.

– De ce nu vii în Europa, într-o croazieră pe iahtul lui Aristotel, în octombrie? îi propuse ea. În Grecia e însorit și cald în perioada aceea. O să-ți placă foarte mult.

– N-ai fost și în mai? o întrebă Jackie, surprinsă.

– Ba da, îi răspunse Lee pe un ton nepăsător. M-a invitat din nou și mi-a sugerat să te invit și pe tine. Ce zici?

Era tentant. Soare și cer albastru, mare caldă, în care se putea înota... Întotdeauna se simțise bine în vacanțele pe care și le petrecuse împreună cu Lee, încă din vara lui 1951, când făcuseră turul Europei. Aveau același ritm, le interesau aceleași lucruri.

– O să-l întreb pe Jack și apoi te anunț, îi spusese lui Lee.

– Ce treabă are ea să facă invitații în numele lui Onassis? îi răspunse imediat Jack. Ți-am zis eu că au o relație!

Jackie clătină din cap, alungând ideea, deși în mintea ei apăru un grăunte de îndoială.

– Mi-ar prinde bine să schimb aerul, Jack. După ce ajung, o să văd cum stau lucrurile între cei doi și o să-ți spun.

Totuși, Jack rămase nehotărât timp de o săptămână, iar ea știu că, foarte probabil, consilierii lui dezaprobau ideea. Un astfel de gest al primei-doamne ar fi putut să-l arunce pe președinte în mijlocul unui conflict de interese. Nu era bine ca Jackie să-și petreacă vacanța împreună cu un om care fusese acuzat de complicitate la o delapidare ce vizase guvernul Statelor Unite, chiar dacă nu fusese găsit vinovat decât de o infracțiune minoră. Pe de altă parte, Jack voia ca ea să se simtă bine, să-și revină psihic.

– N-ai mai zâmbit de când a murit Patrick. De-abia scoți o vorbă. Stai așa, nemișcată și enigmatică, iar eu nu reușesc să comunic cu tine. Așa că, dacă excursia asta o să te ajute să te simți mai bine, ar trebui să accepți invitația. Dar o să-ți dăm drept însoțitori câteva persoane ireproșabile. Și trebuie să fie și Stas acolo.

– Mulțumesc, îi spuse Jackie plecându-și capul. Înseamnă mult pentru mine.

El se aplecă și o sărută.

– Spune-i lui Lee că, dacă are de gând să se mărite cu Onassis, să nu cumva să facă anunțul înainte de alegerile din ’64, iar el să nu calce în America până atunci. Să-i atragi atenția că nu răspund de faptele mele dacă îmi pune în pericol cel de-al doilea mandat.

– N-o să fie cazul, îi promise Jackie. O să vorbesc cu Lee.

Capitolul 35

Marea Mediterană

august 1963

– Diseară iau cina cu Stas și cu Lee la Monte Carlo, îi spuse Ari Mariei. Vrei să vii și tu?

Maria nici nu putea să-și imagineze cum ar fi rezistat tentației de a-i scoate ochii lui Lee dacă ar fi întâlnit-o.

– Chiar trebuie să mergi?

– Din păcate, da. E directorul companiei mele aeriene și avem de discutat niște chestiuni.

– Atunci, vin și eu.

Doar nu era să-l lase s-o vadă pe Lee fără ea.

Maria se pregăti cu mare grijă; îmbrăcă o rochie de seară asimetrică, negru cu alb, pe care o asortă cu diamante. Sosiră devreme la Hôtel de Paris, iar Ari ceru să li se aducă șampanie; masa lor se afla pe terasa de la ultimul etaj, pe acoperiș, cu vedere la Marea Mediterană. Era sufocant de cald în seara aceea, dar cei de la restaurant porniseră niște ventilatoare uriașe, ca să poată să-i se răcorească pe înstăriții lor clienți.

Atunci când sosiră Lee și Stas, Maria se ridică să-i salute și să-i sărute pe obraz, dar, de îndată ce Lee se așeză, privirea Mariei fu atrasă de brățara care sclipea la încheietura rivalei ei. Era aproape sigură că era brățara

aceea Cartier pe care o găsise în sertarul lui Ari. I se făcu rău. Ce scria pe mica felicitare din cutie? Pentru iubirea mea cea mai dulce și dragă?

Bărbații vorbeau despre un incident care avusese loc în acea zi, pe o cursă a companiei Olympic. Lee se lăsă pe spate și-și aprinse o țigară, uitându-se la rochia Mariei cu o expresie critică.

– Cine e designerul rochiei tale? o întrebă ea pe Maria.

– Biki, de la Milano, îi răspunse Maria. E o prietenă care îmi face multe haine.

– Seh-rioos? gânguri Lee, dând afară, disprețuitoare, fumul.

Maria nu putea s-o lase să scape cu una, cu două, așa că ripostă:

– Iar ești în vacanță fără copii? Sunt atât de mici, încât cred că te recunosc cu greu.

Din felul în care Lee trase aer pe nas, Maria își dădu seama că atinsese o coardă sensibilă. Din acel moment, reușiră cu greu să-și vorbească civilizat.

– Văd că mănânci pâine, remarcă Lee la un moment dat. Ce curajoasă ești, nu-ți faci griji din pricina siluetei.

– Am grijă să evit alcoolul, îi răspunse Maria. Nu există nimic mai nedemn decât o femeie beată, spuse ea, aruncând o privire plină de subînțeles la paharul de vin al lui Lee, care era aproape gol din nou, la câteva minute după ce îl umpluse chelnerul.

Stas părea nedumerit de înțepăturile și de privirile ostile pe care și le aruncau cele două, dar Ari știa despre ce era vorba. Maria bănuia că, în sinea lui, chiar se amuza.

De îndată ce se întoarseră pe Christina, ea merse în grabă în apartamentul lui pentru a verifica sertarul. Cutia de la Cartier era tot acolo, dar goală. Ari îi dăduse brățara lui Lee. Cum de putuse să facă una ca asta? Trânti sertarul și ieși.

Oare să-i ceară socoteală? Să recunoască faptul că îi cotrobăise prin lucruri? Gelozia era un sentiment respingător, distructiv. Mai bine să-și păstreze calmul și să acționeze cu cap. La urma urmei, ea era femeia cu care Ari alesese să fie.

Așa că nu pomeni nimic de brățară, dar de atunci încolo, de fiecare dată când Ari avea de mers pe uscat, ea se simțea dureros de nesigură. Încerca să pară nepăsătoare ori de câte ori îl întreba cu cine lua cina sau cu ce prieteni plănuia să se întâlnească. Dacă ar fi putut să pună să fie urmărit douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, ar fi făcut-o, dar așa ceva ar fi însemnat un dezastru pentru relația lor amoroasă.

La mijlocul lui septembrie, Ari o anunță:

– Am invitat-o pe doamna Kennedy într-o croazieră, ca să se recupereze după moartea copilului.

Mariei îi fusese milă de ea atunci când citise că pierduse copilul. Știa prea bine cum era să-ți moară pruncul chiar după ce l-ai născut, pentru că amintirea lui Omero încă o bântuia. Însă deveni pe dată circumspectă în legătură cu croaziera.

– Cine mai vine? îl întrebă ea pe Ari, pe un ton care se voia a fi cât mai puțin inchizitorial.

Ari îi înșiră numele invitaților:

– Senatorul Franklin Roosevelt Jr. și soția lui; prințesa Irena Galițina și soțul ei; Stas și Lee; sora mea, Artemis, cu soțul ei...

Ari strecurase numele lui Lee la mijloc, de parcă ar fi vrut ca prezența ei să treacă, pe cât posibil, neobservată.

– Și când vin?

– Pornim în data de 4 octombrie, din Atena.

Maria bătu cu unghia în masă.

– Ți-am spus că trebuie să merg la Paris în prima săptămână din octombrie. Mă întâlnesc cu Zeffirelli, ca să vorbim despre o producție a operei Tosca.

– Da, ai dreptate! exclamă el, lovindu-se peste frunte, de parcă tocmai în momentul acela își amintise. Maria nu se lăsă dusă de nas nici o clipă. Dar poate că e mai bine așa, continuă Ari. Încă n-ai întâlnit-o pe prima-doamnă, iar ea nu e în dispoziția potrivită ca să se amestece printre necunoscuți. Din câte înțeleg, e o persoană foarte retrasă.

– Dar n-o cunoaște nici pe Artemis, nu-i așa? Pentru ea, sora ta e o străină.

– Artemis o să stea deoparte, ca și mine, de altfel. Nu vreau să stau pe capul oaspeților. De fapt, m-am oferit să le împrumut Christina și să meargă într-o croazieră fără mine, dar doamna Kennedy a insistat să fiu și eu prezent.

O luă în brațe, de parcă ar fi vrut să spună: „Ce puteam să fac?“.

– Poate că o să vin și eu în ziua de zece, stărui Maria. Ai putea să trimiți un elicopter care să mă ia de la Atena.

– Nu cred că-i o idee bună, dragostea mea, îi răspunse el. Să respectăm intimitatea doamnei Kennedy. Iau eu un avion spre Paris de îndată ce pleacă.

– Și prințesa Lee? îl întrebă ea, pe un ton mai aspru. Dacă se strecoară iarăși în cabina ta, în costumul ei de baie minuscul? O să fii în stare să-i reziști de data asta?

Ari o trase spre el și o sărută cu tandrețe.

– O să-i rezist, îi promise el, iar apoi își trase capul îndărăt, ca ea să poată să-l privească în ochi. Îți promit că o trimit la plimbare.

Maria se întoarse cu spatele, nevrând ca Ari să-i citească pe față emoțiile care o năpădiseră. O ura pe Lee, cu vocea ei afectată și cu hainele ei scumpe care îi înfășurau corpul atât de slab. La ce se pricepea? N-avea nici un talent, în afară de acela de-a înșela.

Capitolul 36

Marea Mediterană

octombrie 1963

Jackie se simți atât de rău în timpul zborului de la New York la Atena, încât fu nevoită să-i ceară unei însoțitoare de bord o mască de oxigen. Parcă întreg corpul îi era zdrobit, o durea fiecare os, fiecare încheietură, iar capul îi vâjâia de oboseală. Îngrijorați, Franklin Roosevelt Jr. și Sue, soția lui, se oferiră să contacteze telefonic un medic de îndată ce aterizau, dar Jackie îi refuză. Tot ce voia era să ajungă odată. La aeroport îi așteptă un Rolls-Royce cu șofer, așa că fură duși rapid în Portul Pireu, iar de acolo, direct pe iahtul lui Onassis, care era mai impunător decât toate celelalte ancorate în zonă.

În timp ce urcau la bord, Jackie văzu că balustradele erau împodobite cu trandafiri și cu gladiole, iar pe punte îi aștepta o petrecere îmbelșugată, cu o formație și cu un barman îmbrăcat la patru ace, care prepara tot felul de cocktailuri. Oricum, ea n-avea dispoziție pentru așa ceva. Se scuză și coborî în cabina ei, unde se culcă și dormi paisprezece ore fără întrerupere. Lenjeria de pat era dintr-un material foarte fin, salteaua era sublimă, iar pereții îmbrăcați în lemn păreau să protejeze de căldura verii.

În dimineața următoare, atunci când se trezi, apăsă pe un buton de pe perete și veni la ea o servitoare care îi preluă comanda pentru micul dejun – suc de portocale, ceai și pâine prăjită. Printr-un hublou, zări cerul perfect senin și soarele care strălucea deasupra Mării Egee, cu apa ei de culoare turcoaz. Se simțea înțepenită de la atât somn, dar și puțin mai bine, mai relaxată, după toată tensiunea care i se acumulase în corp de la moartea lui Patrick și până atunci. Schimbarea de peisaj o ajuta.

În acea zi stătu la plajă, cu o carte nedeschisă lângă ea; din când în când se scăldă, ca într-o cadă, în apa caldă a mării. În seara aceea acostară la Istanbul, dar ea nu avu chef să meargă pe țărm, așa că cină singură, înainte să meargă devreme la culcare.

În ziua următoare navigară până la Insula Lesbos, iar Jackie înotă departe, în larg, până când Christina deveni doar un punct profilat pe linia orizontului. Acolo, unde n-o vedea nimeni, plânse în voie după Patrick; lacrimile i se amestecau cu apa sărată, devenind parte din vastul ocean. Momentul acela fu, pentru ea, unul eliberator.

După ce se lăsă seara, toți oaspeții luară cina pe iaht. Pe punte începu să cânte o orchestră, iar Lee se ridică să danseze, mișcându-se încolo și-ncoace pe ringul de dans, de una singură. „Etalându-și formele“, ar fi zis mama lor.

Ari încă nu-și făcuse apariția. Își avea cabinele lui private, așa că putea să le ofere oaspeților intimitate și discreție. În ziua următoare era planificată o oprire la Smirna, iar Jackie îl trimise pe Franklin să-l roage pe Onassis să-i însoțească, fiindcă știa că acela era locul lui de baștină.

Gazda lor apăru în dimineața următoare și le oferi un tur ghidat al orașului Smirna, explicându-le contextul care îi determinase pe turci să-i alunge pe greci în 1922. Apoi le mai vorbi și despre complicata dușmănie dintre cele două țări.

– Sunteți un povestitor talentat, îl complimentă Jackie. Aș vrea să fiți ghidul nostru până la sfârșitul croazierei. Dintotdeauna mi-am dorit să explorez zona asta și să aflu mai multe despre istoria și mitologia ei.

– Ar fi o onoare pentru mine, îi răspunse el, înclinându-se ușor.

Avea un farmec de modă veche, observă Jackie, de parcă venea dintr-o generație mai rafinată, de dinainte de război.

– Am citit un articol în care erați numit „Odiseul zilelor noastre“, zise ea. E adevărat? Și dacă da, unde e Itaca pe care o căutați?

Onassis făcu un gest către iaht.

– Christina e Itaca mea – locul pe care îl socotesc căminul meu.

– Speram că o să fie și Maria Callas aici, continuă Jackie. Oare o să vină câtă vreme suntem noi aici? Soțul meu a întâlnit-o, iar lui nici măcar nu-i place prea mult opera. În schimb, eu o iubesc. Nu e drept!

Pe Onassis păru să-l stingherească întrebarea.

– Din păcate, Maria a fost nevoită să meargă la Paris, cu niște treburi, îi răspunse el, iar apoi schimbă, brusc, subiectul. Ne întoarcem? Se apropie ora cocktailurilor, iar dacă țin bine minte, dumneavoastră preferați votca martini, cu o măslină.

– Vă amintiți bine, domnule Onassis, îi răspunse ea zâmbind.

– Vă rog, spuneți-mi Aristotel.

– Doar dacă-mi spui și tu Jacqueline.

În ziua de după escapada lor la Smirna, Ari o chemă pe Jackie pe punte, unde avea un fel de birou.

– Un telefon, îi spuse el. De la soțul tău.

– Tehnologia modernă e extraordinară, nu-i așa? se entuziasmă ea în timp ce lua receptorul în mână.

Aristotel ieși, ca s-o lase să vorbească liniștită. Pe fir era o secretară de la Biroul Oval, care îi făcu legătura.

– E totul în regulă? își întrebă Jackie soțul, fără nici o introducere.

– Copiii sunt bine, îi spuse el. Dar s-a făcut mare tam-tam din cauza unor fotografii cu tine și cu Onassis, care au apărut în ziarele de dimineață. Într-una dintre ele parcă vă țineți de mână.

– Vorbești serios? se miră ea, fiindcă nu-și amintea așa ceva.

– În fine, mă bucur că te simți bine, dar trebuie să ai mai multă grijă. Stai departe de fotografi.

– O să încerc, dar nu e ușor. Sunt niște creaturi foarte șirete, care se fofilează peste tot. Tu cum ești?

– Tot așa. Obosit. Trist. Mi-e dor de tine.

– Și mie mi-e dor de tine, iepuraș.

Jackie simți, brusc, cum i se strânse inima. Ce căuta ea acolo, atât de departe de el? Și Jack pierduse un copil. Tot uita asta.

– O să-ți scriu în fiecare seară. Ne întoarcem în zece zile, o să treacă repede.

– Sper că te ajută excursia asta. Chiar sper. Trebuie să te las acum, scumpo.

Legătura fu întreruptă pe când ea își lua la rămas-bun. Rămase așa, cu receptorul în mână, gândindu-se la cât de dor îi era de el.

– Vrei ceva de băut? o întrebă Aristotel, care apăru în ușă.

Ea clătină din cap și se forță să zâmbească.

– Cred că merg iar să înot, îi răspunse ea. Dar îți mulțumesc.

Capitolul 37

Paris

octombrie 1963

A doua zi după ce sosi la Paris, Maria luă prânzul la Maxim's împreună cu vechea prietenă a lui Ari, Maggie van Zuylen. Peste tot în ziare apăruseră fotografii cu Lee și cu Jackie, iar Maggie se grăbi s-o ia la întrebări despre croaziera de pe Christina.

– De ce nu ești cu ei? se miră ea, cu o expresie de îngrijorare pe față.

Maria avusese încredere în Maggie încă de când se cunoscuseră; acum îi povesti cum Ari o înșelase cu Lee și cum planificase croaziera exact în perioada în care ea trebuia să fie în Paris.

Maggie se lăsă pe spate și căzu pe gânduri. Era o femeie frumoasă, cu părul negru, foarte isteață, care avusese parte de destule greutăți în viață. Se îndrăgostise nebunește de fiul baronului von Zuylen, dar părinții lui refuzaseră să accepte legătura lor și își dezmoșteniseră fiul după ce acesta se căsătorise împotriva voinței lor. În următorii trei ani, doar manevrele abile ale lui Maggie îi ținuseră pe ea și pe soțul ei pe linia de plutire. În cele din urmă, Maggie găsise o modalitate de a face cunoștință cu bătrânul baron și reușise să-l facă să-i mănânce din palmă, așa că fiul lui fusese reinstalat în drepturile de succesiune și își primise moștenirea.

– Ari te adoră, îi spuse Maggie Mariei. Vorbește despre tine de parcă ai fi o zeiță. Dar poate că e prea sigur de devotamentul tău. A făcut niște năzbâtii și trebuie – după cum zic englezii – să-și revizuiască atitudinea.

– Ce propui? o întrebă Maria, sorbind dintr-un pahar de Bollinger.

Îi era teamă să-l piardă pe Ari în favoarea slăbănoagei aceleia, cumnata președintelui, așa că se bucura să primească încurajările prietenei sale.

În ochii lui Maggie apăru o licărire. Ea zise:

– Știm foarte bine că lui Ari îi place să câștige: să semneze un nou contract, să-i învingă pe dușmani în afaceri sau să aibă un oaspete de vază la bordul Christinei. Cu tine, probabil că simte că tranzacția e încheiată și că nu mai există provocări. Pricepi ce vreau să spun?

– Mda, îi răspunse Maria, fără să înțeleagă prea bine unde voia să ajungă prietena ei.

– Prin urmare, poate că ar trebui să strecori o aluzie, să-i dai de înțeles că situația nu e bătută în cuie, că poate să se schimbe oricând.

Ridică paharul și îl ciocni de cel al Mariei.

– Și atunci, redevii o provocare, conchise ea.

Maria era nedumerită.

– O aluzie? Adică să găsească o bucată dintr-un costum de baie bărbătesc în cabina mea?

– Nu. Ceva mult mai subtil.

Maggie aruncă o privire în jurul grandioasei săli de restaurant, decorată cu lujeri răsuciți, pictați în stil art nouveau pe panouri de sticlă.

– Ia cina cu un prieten. Cu un bărbat tânăr și chipeș, pe care nu-l cunoaște Ari. Aici sau la un alt restaurant la fel de renumit. Anunță-mă când anume vrei să faci asta, iar eu aranjez cu un prieten fotograf și, ce să vezi, Ari o să aibă un șoc atunci când o să răsfoiască ziarele de dimineață. Știm, doar, că are o mare slăbiciune pentru știrile mondene.

Maria nu era convinsă.

– E un joc periculos, nu crezi? Nu vreau să ținem pasul, să ne întoarcem unul altuia infidelitățile.

– Bineînțeles că nu, o asigură Maggie, clătinând încet din cap. E vorba doar de o cină cu totul inocentă. Iar când o să te sune Ari – ceea ce cu siguranță că o să facă – îi garantezi că așa a fost. Dar, cel puțin o perioadă, asta o să-l pună pe gânduri și o să-l facă să-ți dea atenție. Eu știu că nu ești în stare să-l înșeli; dar el nu știe asta. Seducătorii egoiști și lipsiți de scrupule sunt cei mai bănuitori iubiți, pentru că judecă pe toată lumea după standardele lor.

– Oare să fie el un astfel de seducător? întrebă Maria, tulburată.

Știa că Ari avusese destule aventuri de-a lungul căsniciei cu Tina, dar crezuse că asta avea să înceteze odată ce ea, Maria, intrase în viața lui. Cât de naivă fusese!

– Nu e dintre cei mai răi. Dar lasă-l să umble după tine, să facă eforturi. Fii un pic misterioasă. Nu te repezi să-i răspunzi atunci când îți telefonează. O să vă descurcați. Așa îmi spune intuiția mea de iubitoare de pariuri.

Maggie își termină de băut șampania și-i făcu semn chelnerului să le mai aducă două pahare.

– Pentru dragoste! închină ea.

– Pentru dragoste, îi răspunse Maria, ca un ecou.

Maria nu pierdu timpul și îl invită la cină pe Zeffirelli, la Maxim's. Era aproximativ de vârsta ei, avea trăsăturile atrăgătoare ale italienilor – frunte înaltă, de intelectual, zâmbet cuceritor, piele bronzată tot timpul anului și haine elegante. Nu flirtară, însă vorbiră despre ceea ce-i interesa pe amândoi și se simțiră bine. Zărindu-l pe fotograful lui Maggie înarmat cu aparatul, Maria se aplecă mai aproape de Zeffirelli, de parcă ar fi vrut să audă mai bine ce spunea.

În dimineața următoare, în Paris Match apăru o fotografie, iar subtitlul pretindea că Maria Callas luase cina cu un „partener misterios“. Maggie o sună pe Maria și-i spuse râzând:

– Draga mea, atunci când ți-am sugerat să iei masa cu un bărbat, eu mă referem la unul căruia îi plac femeile!

– Cum adică? o întrebă Maria, nedumerită.

– Zeffirelli e homosexual.

– Vorbești serios? Habar n-aveam, chicoti Maria. Chiar mă întrebam cum de nu mi-a pomenit de vreo soție sau de vreo iubită. Cred că am rămas în urmă cu noutățile.

Existau zeci de homosexuali în lumea operei. Homosexualitatea era ilegală în multe țări, așa că puțini erau cei care își recunoșteau deschis preferințele, dar zvonurile circulau. În unele cazuri se știa, dar în altele, așa cum era cel de față, lucrurile erau mai puțin cunoscute, iar ea afla ultima.

Ari îi telefonă câteva ore mai târziu, iar ea îl salută, voioasă.

– Bună, dragul meu. Ce-ți mai fac oaspeții?

El trecu direct la subiect:

– Cu cine ai luat cina aseară și de ce apare fotografia ta în ziar?

– Apare? îl întrebă Maria prefăcându-se mirată. Nu înțeleg de ce. Am luat masa cu Zeffirelli ieri, ca să vorbim despre Tosca.

– A încercat să te seducă?

Maria rămase puțin tăcută, de parcă se gândea bine la întrebare.

– A fost foarte draguț, dar nu cred că voia să mă seducă. Poate că... se opri, tachinându-l.

– Poate că ce? se răsti el.

– A, nimic... Sigur că a fost ceva nevinovat.

– Tu nu înțelegi bărbații. Ai cunoscut doar doi, pe Battista și pe mine. Nu știi cum gândesc.

Maria nu-i mai spuse că, de când începuse să muncească, își petrecea timpul în compania bărbaților și știa cum să-i pună la punct pe cei care nu-și vedeau de treabă și se purtau necuviincios.

– Sunt convinsă că intențiile lui erau onorabile. Nu te mai gândi la asta.

Înainte să închidă, Ari o întrebă ce itinerar avea pentru următoarele zile. Ea îi spuse că zbura la Londra ca să încerce să-i convingă pe directorii de la Covent Garden că Tosca, în care cânta ea, trebuia programată cât mai curând. Îi plăceau foarte mult ideile lui Zeffirelli și voia să bată fierul cât era cald. Ari voi să știe unde avea să stea, cu cine se întâlnea și în ce zi se întorcea la Paris. În timp ce-i răspundea lui Ari la întrebări, Maria chicotea în sinea ei. Maggie era un geniu. Ar fi trebuit să-i ceară sfatul mai des.

*

Cât timp stătu la Londra, Maria se întâlni cu câțiva prieteni vechi, vorbiră despre ce mai făcuseră de când nu se văzuseră, iar ea profită de ocazie ca să pună câteva întrebări despre Lee Radziwill. Astfel, află că, pe lângă casa lor de la Londra, de pe Strada Buckingham Palace, soții Radziwill mai aveau și o casă la țară, numită Turville Grange, la periferia orașului Henley-on-Thames. Mai află că, în anul precedent, Lee fusese pe lista celor mai bine îmbrăcate femei și că era prietenă cu mai mulți creatori de modă parizieni, care îi trimiteau ei, cu prioritate, articole din noile lor colecții. Maria mai află că lumea bună a Londrei fusese șocată de decizia ei de a-și lua titlul de prințesă. Ea și Stas ar fi trebuit să ceară permisiunea reginei Elisabeta a II-a ca să folosească astfel de titluri; ei n-o făcuseră, așa că, din punct de vedere legal, nu erau decât domnul și doamna Radziwill.

Maria știa că amândoi mai fuseseră căsătoriți înainte și întrebă cum reușiseră să obțină divorțurile și apoi să se căsătorească în biserică.

Răspunsul la acea întrebare o interesa dureros de mult. Află că doamna Kennedy intervenise pe lângă Vatican ca să obțină o anulare a primei căsătorii a surorii ei, astfel că Biserica o acceptase pe cea de-a doua. Oare era etic? se întrebă Maria. Oare soțiile președinților n-aveau lucruri mai bune de făcut?

Nu știa la ce aveau să-i folosească informațiile pe care le obținuse, dar simțea că era important să-ți cunoști adversarul. Și nu-și făcea iluzii: Lee era, fără urmă de îndoială, adversara ei.

Capitolul 38

Insulele grecești

octombrie 1963

În fiecare zi, Christina naviga spre câte o insulă grecească. După micul dejun, cine voia putea să meargă pe uscat și să cutreiere satele de la marginea mării, să cumpere suveniruri sau să se plimbe de-a lungul țărmului. Jackie avea grijă să stea lângă Lee sau lângă Sue Roosevelt, nu lângă vreun bărbat, în caz că era fotografiată. Nu voia să le dea apă la moară ziariștilor. De obicei, la acele excursii participau mai mulți dintre oaspeții lui Onassis, în grup, dar într-o bună zi Jackie și Lee fură singurele care coborâră pe țărm. După ce aruncară o privire în cele două magazine din sat, Jackie propuse să ia prânzul într-o tavernă cu vedere la mare.

Comandară vin Retsina și salate grecești, iar apoi începură să pălăvrăgească despre ceilalți oaspeți de pe iaht.

– Ador pantalonii aceia largi, de mătase, pe care îi poartă prințesa Irena Galițina, spuse Jackie. Trebuie să-mi cumpăr și eu o pereche. Arată foarte elegant.

Prințesa era creatoare de modă și îi îmbrăca pe cei din înalta societate din Europa.

– Am o groază, îi spuse Lee. Prințesa a creat modelul în 1960. Bănuiesc că încă n-au ajuns în America, deși sunt sigură că am văzut-o cândva pe Audrey Hepburn purtând o pereche.

Jackie luă o gură de vin și-și aminti că Jack o curtase cândva pe actriță, dar trecuse mult timp de atunci.

– Ce zici de Aristotel? o întrebă ea pe Lee. E foarte ospitalier, dar e greu să-i cunoști adevărata fire.

Jackie băgă de seamă că obrajii lui Lee se îmbujoraseră ușor la auzul numelui gazdei lor.

– E foarte generos... deși bănuiesc că nu-i e greu să fie așa, spuse Lee, iar apoi își ridică privirea. Ce-i? De ce te uiți așa la mine?

– Îți place de el, nu?

Jackie scoase o țigară din pachet, îi oferi una și lui Lee, apoi aprinse bricheta. E adevărat ce se zvonește? își întrebă ea sora.

– Ce se zvonește? vru să știe Lee, trăgând adânc fumul în piept, de parcă trecuseră zile de când nu mai fumase, nu o jumătate de oră.

– Cei de la The Washington Post au insinuat că un anumit magnat grec ar putea să devină cumnatul președintelui Americii. Jackie zâmbi, încurajând-o pe Lee să se destăinuie. Haide, povestește-mi!

– Cine n-ar vrea să se căsătorească cu el? întrebă Lee, ridicând din umeri. Averea lui imensă e al naibii de atrăgătoare.

– Dar tu ești căsătorită. Și îl iubești pe Stas, zise Jackie, încercând să-și ascundă enervarea.

Trebuia s-o ia ușor, altfel, dacă o certa, știa că Lee avea să se închidă în ea.

– Eu și Stas n-am mai făcut sex de când s-a născut Tina. Ea lăsă scrumul să cadă pe jos și mai trase un fum, dându-l afară lent înainte să încheie. Îl iubesc, dar nu mai sunt atrasă de el.

– Of, dă-o-ncolo de treabă! exclamă Jackie, lovind paharul, la capătul răbdării. Nu poți să-ți tot schimbi soțul de îndată ce se mai duce din atracție. După ce nești, numai de sex n-ai chef, dar o să-ți revină pofta, îți garantez.

Lee strâmbă din nas.

– Calmează-te. Doar n-avem de gând să divorțăm.

– Sper că nu, ripostă Jackie, pentru că eu chiar nu mai intervin și nu mai trag sfori ca să-ți fie anulată căsătoria încă o dată. Își mușcă limba. Nu așa avusese de gând să abordeze subiectul. Deci... povestește-mi. Cum e Aristotel în pat?

– Surprinzător de talentat, mărturisi Lee cu o expresie sfioasă pe față. Ai fi uimită.

Jackie rămase cu gura căscată.

– Așadar, e adevărat! Chiar te culci cu el!

Se lăsă pe spate în scaun, o cercetă cu privirea pe sora ei mai mică și continuă s-o descoasă.

– Nu-i păros ca o maimuță?

– Ei, nu ca o maimuță. Părul lui e foarte fin și mătăsos. Și miroase incredibil de bine.

Lee vorbea pe un ton blând. Părea îndrăgostită.

– Și Maria Callas? E iubitul ei.

Lee se întunecă la față.

– Parcă un grec a zis că totul e permis în dragoste și în război, nu?

– Nu, pe asta a spus-o scriitorul englez John Lyly, îi răspunse Jackie cu asprime.

Era clar că fidelitatea nu făcea parte din codul moral al lui Lee. Asta era femeia care, probabil, se culcase cu Jack și care îl înșela pe Stas, așa că de ce și-ar fi făcut ea griji pentru relația dintre Ari și Maria?

– Stas știe? o întrebă.

– N-am vorbit despre asta, îi răspunse Lee. Dar și el are aventurile lui.

Lee își lăsă capul într-o parte, ca o fetiță.

– Ești furioasă pe mine? Te rog, nu fi.

Jackie își stinse țigara într-o scrumieră de sticlă, dar vântul o luă pe dată și o suflă pe podeaua acoperită cu nisip.

– Vreau să-mi promiți că, dacă ai de gând să divorțezi și să devii în mod deschis, oficial, iubita lui Aristotel, să aștepți până anul viitor în noiembrie, pentru ca asta să nu-l afecteze pe Jack în alegeri. Între timp încearcă să fii discretă, încât să nu ajungă toată povestea în ziare. Crezi că poți?

Lee ridică din umeri.

– Nu depinde doar de mine.

– Să-i cer și lui Aristotel să-mi promită? o întrebă Jackie, îndepărtând cu mâna bolul de salată neatins.

– Nu! se grăbi Lee să se opună. Nu-i spune nimic. Vorbesc eu cu el.

Într-o seară înmiresmată, în timp ce stăteau pe punte, Sue Roosevelt o întrebă pe Jackie despre Patrick. Ea clătină din cap. Nu era în stare să vorbească despre el. Cu alt prilej, Aristotel își exprimase condoleanțele, iar ea îi mulțumise si-i spusese că acea croazieră o făcuse să se simtă mult mai bine.

Doar lui Jack îi spunea adevărul. În fiecare seară îi scria câte o scrisoare în care îi povestea ce făcuse în cursul zilei, cât de dor îi era de el și că-l purta pe Patrick în suflet oriunde mergea.

Pe măsură ce treceau zilele, scrisorile deveneau tot mai romantice. Pe la mijlocul vacanței, îi scrisese:

A trecut prea mult timp de când sunt departe de tine. Mi-ar fi plăcut foarte mult să vii și tu să te relaxezi, departe de toate problemele, dar știu că e imposibil.

Oare privești vreodată în urmă, la coincidențele care au făcut să ne cunoaștem? Întâlnirea din tren, apoi seara aceea petrecută la familia Bartlett, când ne-am distrat atât de bine? Nu-i ciudat că te-am căutat toată viața, iar apoi, găsindu-te, nu te-am recunoscut? Nu imediat, cel puțin. Mă întreb când anume ți-ai dat seama că eu eram aleasa inimii tale. Ți-a luat ceva timp, dacă țin bine minte. Ce noroc că ne-am întâlnit înainte să fie prea târziu!

Am avut și noi parte de necazuri și de întristare – mai mult decât alții – și știi că nu mă dau în vânt după viața din jungla politică, dar, dacă ar fi să aleg încă o dată, în viața asta sau în alta, te-aș alege întotdeauna pe tine.

A ta, care te iubește,

Jacqueline.

În fiecare dimineață, Jackie îi dădea scrisoarea servitoarei care îi aducea micul dejun. Până să iasă pe punte, angajații lui Onassis deja expediaseră epistola ei.

Ea se întoarse cu avionul la New York în data de 17 octombrie, apoi luă un alt avion pe scurta rută până la Washington, crezând că la aeroport avea s-o aștepte un șofer care s-o ducă la Casa Albă. În schimb, atunci când intră în sala de așteptare de la clasa întâi a Aeroportului Național Washington, îl găsi acolo pe Jack împreună cu cei doi copii ai lor, cu o pancartă pe care scria: BINE AI VENIT ACASĂ, MAMI! Se aruncă în brațele lui Jack fără să-i pese dacă o vedea cineva. Fața lui era buhăită, un efect secundar al medicamentelor pe care le lua pentru boala lui Addison, și arăta mai obosit decât îl văzuse ea vreodată.

– N-o să mai plec niciodată fără tine, îi șopti ea, iar apoi se întoarse ca să-i îmbrățișeze pe copii, care, ca să-i bage în seamă, o trăgeau de haină și chiuiau.

Capitolul 39

Paris

20 octombrie, 1963

În data de ٢٠ octombrie, Ari sosi la apartamentul din Paris al Mariei, pe când ea încă dormea. Brusc, Maria se trezi din somn și îl găsi pe marginea patului, privind-o. Cu siguranță că Bruna îi deschisese ușa. Fără să rostească nici un cuvânt, el scoase din buzunarul hainei o cutie de bijuterii și i-o puse în palmă, iar apoi îi strânse degetele în jurul ei.

Maria deschise cutia și zări o pereche de cercei, dar, obloanele fiind trase, lumina din încăpere era prea slabă ca să se poată distinge vreun detaliu. Maria aprinse veioza de lângă pat și văzu că cerceii erau model de lacrimă, cu rubine rozalii, în formă de pară, și cu diamante. Art deco, dacă nu se înșela. Ari știa că ei îi plăcea stilul acela. Cerceii erau frumoși, însă un astfel de cadou mirosea a conștiință încărcată. Maria închise cutia și o puse pe noptieră.

– Mulțumesc, spuse, fără să zâmbească.

Ari se aplecă și o sărută pe buze. Ea nu-și întoarse capul, dar nici nu-i răspunse la sărut.

– Bănuiesc că oaspeții tăi au plecat acasă? îl întrebă, pe un ton neutru.

– Da. Cred că doamna Kennedy s-a bucurat de vacanță. La început, voia doar să înoate, să citească și să doarmă, dar în ultimele zile a părut mult mai relaxată.

Maria înclină din cap, apoi îl întrebă:

– Și Lee? S-a relaxat și ea?

Îl privi cu atenție, dar căutătura lui păru sinceră atunci când îi răspunse.

– Cred că da, dar n-am stat singur cu ea – nici cu ea, nici cu doamna Kennedy.

Maria înclină iarăși din cap, simțind că i se pusese un nod în gât. Trebuise neapărat să-l întrebe.

– Am nevoie de ajutorul tău, îi spuse el luând-o de mână. Am angajat un arhitect care să facă schițele pentru lucrările de pe Insula Skorpios. Vreau să construiesc un port pentru Christina și niște drumuri. Mai vreau și să aduc nisip pentru plajă. Însă vila principală și căsuțele de oaspeți au nevoie de contribuția unei femei. Aș vrea să te uiți peste ideile pe care le avem până acum. Ce zici, mă ajuți?

Maria închise ochii. I-ar fi plăcut foarte mult să-și construiască un cămin, un cuib al lor, intim, confortabil. Deși ea era stăpâna pe iahtul Christina, acesta nu era al ei și n-avea să fie niciodată. Dar, înainte să primească propunerea lui Ari, avea și ea o dorință care nu-i dădea pace.

– Te ajut din toată inima, dar, în schimb, vreau ceva de la tine, spuse ea răsuflând adânc. Împlinesc patruzeci de ani în decembrie și vreau să ne căsătorim până atunci. Nu mă interesează ce fel de ceremonie facem, însă o femeie nu poate să rămână necăsătorită la patruzeci de ani.

El o privi cu uimire.

– Dar Biserica n-o s-o recunoască.

– Asta nu contează atât de mult, pentru mine e important ca tu să recunoști în fața întregii lumi că eu sunt soția ta.

Ea încercă să-i citească pe față simțămintele din acel moment, dar expresia lui nu trăda mare lucru.

– Asta are vreo legătură cu Lee? o întrebă el. Pentru că n-ai nici un motiv să fii geloasă din pricina ei.

– Nu e vorba doar despre Lee; o să fie și alte femei care să-ți dea târcoale, încercând să te cucerească. Ai spus că eu sunt cea mai importantă persoană din viața ta; ai spus că n-ai mai iubit pe nimeni așa cum mă iubești pe mine. Acum e momentul s-o dovedești.

Ari se ridică în picioare, merse la fereastră și deschise unul dintre obloane; afară cerul era cenușiu, acoperit de nori, iar strada, udă și plină de bălți.

– Îți promit că, la momentul potrivit, ne căsătorim. Până atunci, n-am putea să ne bucurăm unul de celălalt, pur și simplu? Tu ești marea mea dragoste, prietena mea cea mai bună. De ce să schimbăm toate astea?

– E o chestiune de respect, Ari. Nu mai vreau să fiu doar amanta ta.

Maria reflectase mult. Faptul că el i-ar fi pus un inel pe deget n-avea să-l oprească s-o înșele, dar măcar l-ar fi făcut să se gândească de două ori înainte s-o părăsească pentru o altă femeie.

– Divorțul tău de Tina s-a încheiat cu mult timp în urmă, deci ești liber. De ce anume ai tu nevoie ca să fie, în sfârșit, „momentul potrivit“?

El își încrucișă brațele și se sprijini de perete.

– Conform legii din Italia, încă ești măritată cu Battista.

– Ce contează? Nici tu, nici eu nu trăim în Italia, îi răspunse ea în timp ce, în gând, își blestema fostul soț.

Ari continuă:

– Cinstit vorbind, află că am sperat tot timpul ca Alexander să ajungă să te accepte, dar el e la fel de încăpățânat ca întotdeauna. Nu i-ar plăcea să ne căsătorim, iar eu nu vreau să-l supăr, la vârsta asta dificilă a lui.

Maria făcu un gest de exasperare și spuse:

– Ăsta-i cel mai bun argument al tău? Nu putem să lăsăm un copil de cincisprezece ani să hotărască în privința fericirii noastre. În cele din urmă, el o să se împace cu gândul că ne-am căsătorit. Maria făcu o pauză, iar apoi

spuse ceva foarte dureros pentru ea. Dacă Omero ar fi trăit, știu că te-ai fi căsătorit cu mine. Te-ai răzgândit pentru că, pe cât se pare, nu sunt în stare să-ți fac un copil?

– Bineînțeles că nu, îi răspunse el, emoționat. Îmi pare rău că nu poți să-ți împlinești visul de a fi mamă, dar lipsa unui copil n-are nici o legătură cu reticența mea față de căsătorie.

Maria închise ochii ca să-și oprească lacrimile ce amenințau să-i curgă. Vorbise de curând cu medicul ei specialist în infertilitate și căzuseră de acord că nu mai avea rost să continue cu tratamentele hormonale. Din păcate, uterul ei era „neprimitor“; ovulele erau fertilizate, dar nu se implantau. În fiecare lună, sângerarea însemna o mică moarte. În fiecare lună, ea plângea după copilul pe care nu reușea să-l poarte în pântec.

Totuși, medicul nu spusese că o sarcină ar fi fost imposibilă. Multe dintre pacientele lui rămăseseră însărcinate chiar după ce renunțaseră la tratamente.

Maria se agățase de cuvintele lui. „Dă, Doamne, să pățesc și eu la fel!“ Nu încercase să rămână însărcinată atunci când îl avusese pe Omero, dar acum avea patru ani în plus și știa că asta n-o ajuta deloc.

Ari se așeză pe pat și-i luă amândouă mâinile într-ale lui, iar apoi îi sărută, pe rând, palmele.

– N-ai vrea să adoptăm un copil? Eu sunt de acord, dacă asta te-ar face fericită.

Maria clătină din cap. O mișca faptul că Ari era dispus să facă un asemenea pas, dar ideea era să transmită mai departe genele lor. Iar un copil adoptat ar fi avut un statut inferior în comparație cu cel al copiilor pe care Ari îi avea cu Tina. El nu s-ar fi atașat niciodată emoțional de un copil care să nu fi fost sânge din sângele lui, iar ea s-ar fi văzut nevoită, în cele din urmă, să-l crească singură pe cel adoptat.

– Mulțumesc, dar nu vreau, îi răspunse, strângându-i degetele. El se aplecă să o sărute firesc, apoi o trânti, ușor, înapoi pe pernă, o prinse de încheieturi deasupra capului și începu să coboare cu sărutările spre sâni. Ea cedă

mângâierilor lui, îl lăsă să-i scoată cămașa de noapte și făcură dragoste. Acum fiecare știa ce-i plăcea celuilalt. Pentru ea, sexul cu Ari era întotdeauna ceva sublim, dar începea să se îngrijoreze la gândul că el îi cunoștea prea bine corpul și, astfel, ar fi putut să ajungă să-și piardă interesul.

Dar Ari încă nu dădea semne că ar fi fost așa. Făcură dragoste multe ore în ziua aceea și deschiseră o sticlă de Dom Pérignon, pe care o linseră unul de pe pielea celuilalt. Apoi, făcându-li-se foame, o chemară pe Bruna să le aducă de mâncare.

– N-o să pot să mai stau în fund o săptămână de acum încolo, spuse Maria, chicotind.

– Așa și trebuie, îi răspunse el, trăgându-i, cu putere, o palmă peste fund.

După ce mâncară, rămaseră întinși pe pat, îmbrățișați, față în față; ea îi tot mângâia sprâncenele cu degetul, amețită de dorință. Îl iubea pe omul acela cu toată pasiunea de care era în stare sufletul ei. Poate că-l iubea prea mult. Era centrul universului ei, preocuparea ei cea mai însemnată, singurul om care avea puterea de a-i aduce fericire sau suferință. Într-un fel, simțea nevoia de mai multă siguranță în legătura lor, așa că nu voia să renunțe la ideea de a-l convinge s-o ducă la altar, dar își promise să nu-l mai cicălească. Treptat, avea să reușească ea cumva să-l înduplece.

– Unde vrei să cinăm în seara asta? îl întrebă ea, după o baie lungă, parfumată, în care își odihnise trupul învinețit de atâta pasiune. La Maxim's e bine?

– Ce-ar fi să mergem la Café de la Paix? îi strigă el prin ușa camerei de baie.

– Credeam că tu ai preferințe bătute în cuie! îi răspunse ea râzând. Oriunde mergem, trebuie să fie același restaurant: Maxim's la Paris, Hôtel de Paris la Monte Carlo, Negresco la Nisa.

El întredeschise ușa și-și vârî capul înăuntru.

– Așa e, dar în seara asta sunt bucuros că există pace și înțelegere între noi, așa că restaurantul Café de la Paix pare de bun augur.

– Îmi plac lucrurile de bun augur, îi răspunse ea, stropindu-l cu apă din cadă.

Se îmbrăcă într-o rochie de seară neagră, șic, cu decolteu foarte adânc și croită pe corp, și-și puse noua pereche de cercei cu rubine și diamante. Efectul era uimitor. Ari avea talentul de a alege bijuteriile cele mai frumoase.

Înainte de a pleca spre restaurant, vorbi pe ascuns cu Bruna:

– Telefonează-i, te rog, lui Maggie van Zuylen și spune-i să-i transmită prietenului ei fotograf că o să iau cina cu Ari la Café de la Paix.

Bruna dădu din cap în semn de încuviințare.

– Desigur, doamnă.

Acea servitoare devotată nu punea niciodată întrebări.

În timp ce mâncau fructe de mare sub grandioasele tavane poleite ale restaurantului, Maria băgă de seamă că fotograful sosise. Râzând, se aplecă peste masă și-i dădu lui Ari o stridie, înclinând cochilia ca să poată să-i alunece în gură. El își lăsă capul pe spate și închise ochii, abandonându-se plăcerii.

Maria rămase câteva secunde în aceeași poziție, pentru ca fotograful să aibă timp să-și facă treaba. Să vadă prințesa Lee în ziar, a doua zi de dimineață. Să înțeleagă că, deși fusese în stare să-l seducă pe Ari o dată, poate chiar de două ori, acela era un război pe care n-avea să-l câștige niciodată.

Capitolul 40

Washington, D.C.

noiembrie 1963

La scurt timp după ce ajunse acasă, Jackie înțelese cu câte probleme se confruntase Jack în absența ei: tensiunile tot mai mari din Vietnam, sub conducerea liderului anticomunist Ngo Dinh Diem, pe care mulți îl urau; opoziția ce părea de nezdruncinat față de legislația privind drepturile civile, care era atât de importantă pentru el; rușii, care se lăudau că trimiseseră prima femeie în spațiul cosmic și susțineau că societatea lor era una mai echitabilă decât cea americană. Și, colac peste pupăză, Jack avusese de înfruntat criticile vehemente ale opiniei publice din pricina vacanței ei pe iahtul lui Onassis. Își dădu seama că n-ar fi trebuit să-l pună niciodată într-o asemenea situație.

Simțindu-se vinovată, privi cadoul de rămas-bun primit de la Aristotel – un colier extravagant, în stil art deco, cu diamante și rubine, care costase, cu siguranță, o avere. Lee se înfuriase, fiindcă ea nu primise decât trei brățări cu diamante mici, despre care spusese, cu dispreț, că erau „genul de zorzoane potrivite pentru Caroline“. În sinea ei, Jackie spera ca darul să fi fost un semn că relația dintre sora ei și Onassis se răcea. Altfel, întreaga poveste nu era decât o problemă în plus pentru Jack, iar el numai de probleme nu ducea lipsă.

– Deci, Lee e sau nu e amanta lui Onassis? o întrebă el în seara în care se întorsese acasă. Ai reușit să afli?

– Cred că au avut o întâlnire romantică, îi răspunse Jackie privindu-l cu atenție, fără să observe, însă, nici o reacție din partea lui la auzul acelui

cuvânt pe care îl alesese dinadins. Dar se pare că idila s-a încheiat. Cel puțin, așa sper.

– Și eu. Jack clătină din cap, iar apoi continuă: Lee e fermecătoare, dar poate să reprezinte un risc.

– Bine că acum e la Londra, departe de tentație.

Jack se uită peste programul pe care i-l dăduse secretara.

– Ai fi de acord să mă însoțești în Texas, între 21 și 23 noiembrie? N-o să fie nimic obositor, doar câteva discuții, câteva dineuri. Trebuie să liniștesc puțin apele între un deputat și un guvernator care se tot ciondănesc din te miri ce.

Jackie suspină. Nu-i plăceau deloc astfel de treburi și știa că în Texas exista multă opoziție față de democrați, așa că se înhămau la o luptă destul de grea. Dar, dacă Jack socotea că ea putea să-i fie de folos... ei, bine, poate că acum era momentul să se ridice la înălțimea așteptărilor și să-și joace rolul așa cum se cuvenea.

– Nu trebuie să vii neapărat. Pot să merg și fără tine, îi spuse el, văzând că ezita.

– Nu, nici vorbă, sigur că vin. Îți sunt datoare.

Jackie le ceruse angajaților să verifice prognoza meteo pentru Texas, iar ei îi spuseseră că vremea avea să fie rece, așa că își pusese haine groase în bagaj. Dar, coborând din avion la Houston, îi izbi aerul înăbușitor. Erau cel puțin douăzeci și șapte de grade, iar umiditatea era groaznică. Jackie asudă până să ajungă la limuzină, înfuriată că își pregătise haine nepotrivite pentru cele trei zile.

În acea seară, ea ținu un discurs în spaniolă la o întâlnire cu comunitatea hispanică, lucru deloc ușor. Nu mai vorbise spaniolă de ani buni și fu

convinsă că nu pronunțase foarte bine cuvintele. Dar, spre ușurarea ei, prezentarea îi fu bine primită.

Încântat de eforturile soției lui, Jack își arătă, la cină, prețuirea și recunoștința.

– Nu-i așa că Jackie a fost senzațională? îi întreba el pe toți. Ați văzut cât au aplaudat-o?

Era o bucurie pentru ea să-l facă să se simtă mândru, iar acele laude făcură să-i strălucească fața, pur și simplu.

Din fericire, în restul zilelor nu mai trebui să vorbească în public; principalul ei rol era să farmece și să îmbuneze cele două părți aflate în conflict. Toată lumea știa că Jackie nu se pricepea la subtilitățile politicii, așa că, atunci când ea se afla de față, ceilalți găseau alte teme de conversație și se țineau departe de controverse.

În acea seară, la hotel, Jack era îngrijorat.

– Mâine pornim spre ținutul nebunilor, zise, referindu-se la Dallas, acolo unde opoziția față de el era acerbă. Am niște întâlniri devreme, dar, la nouă și un sfert, o să vin la micul dejun. După care luăm avionul spre Dallas.

Jackie își pregăti toaleta pentru a doua zi: un costum roz, o bluză bleumarin și pălărie roz. Încă două nopți departe de casă, iar apoi putea să se întoarcă la copii și să doarmă în patul ei.

Atunci când avionul Air Force One aterizează pe Dallas Love Field, era trecut de unsprezece și jumătate. Jack se îndreptă spre Trade Mart, unde trebuia să țină un discurs, iar Jackie, spre prânzul pe care trebuia să-l ia împreună cu soțiile politicienilor locali. Jack îi ceruse „să le dea pe spate“, expresie care ei încă îi stăruia în minte. Bănuia că avea să întâlnească niște doamne din înalta societate, extrem de elegante și de pretențioase, care toată viața își ținuseră spatele foarte drept și nasul foarte sus.

– Vă place în campanie, doamnă Kennedy? o întrebă un reporter la coborârea din avion, iar ea îi dădu răspunsul standard:

– Da, e nemaipomenit!

Ajunsese să mintă cu aerul cel mai firesc din lume.

Primi un buchet de trandafiri care, curios, n-aveau deloc parfum, apoi se urcară în Lincoln-ul care îi aștepta. Ea și Jack stăteau pe bancheta din spate, iar în fața lor ședeau guvernatorul Connally și soția lui, Nellie, amândoi aflându-se în spatele șoferului. Peste tot în jurul lor erau mașinile și motocicletele angajaților Serviciului Secret; aceștia erau îmbrăcați în negru și murmurau continuu în aparatele lor de emisie-recepție.

Coloana urma să înainteze încet, de la Love Field până la Trade Mart. Asta însemna patruzeci și cinci de minute, timp berechet pentru locuitorii din Dallas să-i vadă îndeaproape pe președinte și pe prima-doamnă.

– Să înceapă circul, îi șopti ea lui Jack de îndată ce porniră, iar el rânji.

– Zâmbește și fă-le cu mâna, scumpo. Să se simtă și ei importanți.

Ea se întoarse și salută mulțimile adunate în stânga limuzinei.

„Domnule Președinte! Doamnă Kennedy!“, strigau oamenii, făcând eforturi disperate să le capteze atenția măcar pentru o fracțiune de secundă.

Unii țineau pancarte scrise de mână, dar, deși limuzina mergea încet, nu apucai să le citești. Erau grupuri de elevi de liceu, cărora probabil că li se dăduse voie să lipsească în dimineața aceea de la școală, precum și multe femei – mult mai multe femei decât bărbați.

Ori de câte ori ajungeau în vreo porțiune a traseului în care nu se aflau adunați oameni, mașina accelera. Atunci Jackie își punea ochelarii, ca să-și apere ochii de lumina aspră a soarelui de noiembrie.

– Dă-ți jos ochelarii, îi ceru Jack în timp ce luau o curbă, iar ea și-i puse repede pe genunchi și începu să zâmbească și să salute cu mâna mulțimea din stânga ei.

– Aproape am ajuns! le strigă Nellie Connally peste umăr. După ce trecem de ăsta, adăugă ea, arătând către un pasaj subteran din față.

La un moment dat, se auzi un zgomot puternic, ca un rateu de mașină, iar Jackie se întoarse și îl văzu pe Jack ducându-și mâinile la cap, cu o expresie nedumerită pe față.

– Ce se-ntâmplă? întrebă ea.

Mașina încetini; în aceeași clipă, se auzi o explozie asurzitoare, iar o parte din capul lui Jack zbură în aer. Jackie o văzu descriind un arc de cerc și căzând în spatele mașinii – sânge și carne roșii, cu o bucată albă de os înăuntru.

Jackie deschise gura să țipe, dar nu reuși să articuleze nici un sunet. Simți cum ceva ca de metal o strângea în jurul pieptului, o cuprinse panica și mintea i se goli. Câteva secunde mai târziu, cineva o împinse înapoi în mașină. Oare cum ajunsese să coboare din ea? Șoferul apăsă pe accelerație, iar Jackie fu aruncată înapoi. Trupul lui Jack îi căzu în poală. Îi ținea capul în mâini. Capul lui mort.

– Te iubesc, îi șopti ea la ureche.

Se auzi un horcăit slab, iar pieptul lui se mișcă puțin. Respira încă, era convinsă. Simți o umbră de speranță, apoi se uită din nou la rana aceea groaznică. Prin părul blond al lui Jack, murdar de sânge, se vedea creierul. Era imposibil să supraviețuiască.

– Te iubesc, dragul meu.

Oare o auzea? Îl mângâie pe partea intactă a capului, trecându-i degetele prin păr așa cum îi plăcea lui, cu mănușile albe care acum îi erau mânjite de sânge. Auzea un fel de bătaie ritmică, parcă de tobă, și se întrebă de unde vine, apoi își dădu seama că erau bătăile inimii ei.

Intrară în pasajul subteran și totul se cufundă în umbră. Jackie își dădea seama, vag, că persoana de pe scaunul din față gemea, dar întreaga ei atenție se concentra asupra lui Jack.

– Sunt aici, iepuraș, îi șopti ea. Te iubesc atât de mult! Rezistă!

După ce ieșiră din tunel, lumina soarelui căzu peste ei ca o lovitură puternică. Jackie simțea pe limbă un gust de metal, iar în nări, mirosul sărat de sânge.

– Jack, te rog, nu mă părăsi, îi șopti ea. Te rog, rămâi cu mine.

Tremura din tot corpul, sângele îi pulsa în tâmple. De ce dura atât de mult? Unde naiba era spitalul? Mașina mergea cu viteză, dar parcă timpul stătea în loc.

Apoi opriră în fața unor uși de sticlă. Jackie văzu cum niște oameni îmbrăcați în halate albe alergau spre ei, împingând o targă. Cineva deschise ușa mașinii și o luă de braț ca s-o tragă afară, dar ea nu voi să se despartă de capul lui Jack. Dacă pierdea și mai mult din creier? Îl ținu strâns, hotărâtă să nu-i dea drumul.

Cineva se aplecă spre ea din partea opusă, îi îndepărtă brațul și înfășură o jachetă în jurul rănii.

– Trebuie să-l ducem înăuntru, zise o voce de bărbat, iar Jackie dădu din cap în semn de aprobare. Bineînțeles că trebuia.

Jack fu ridicat și așezat pe targă, iar ea o apucă de margine și începu să alerge ca să țină pasul cu ceilalți. În felul ăsta, străbătură un coridor, însă Jackie fu nevoită să dea drumul tărgii atunci când ajunseră în fața unor uși batante. O asistentă o prinse de braț și o ținu în loc.

– Așezați-vă aici, doamnă Kennedy, vă rog. Să-i lăsăm pe doctori să-și facă treaba.

Se așeză pe un scaun tare și rece. Oamenii din jurul ei îi vorbeau, dar, lucru ciudat, nu-i auzea. Prinse câteva cuvinte disparate: „operație“, „rapid“, „hemoragie“, dar nu le pricepu sensul.

De ce se afla acolo? De ce nu era lângă Jack? Nici unul dintre oamenii aceia nu-l iubea. Jack avea nevoie de ea mai mult ca niciodată. Trebuia să fie

lângă el atunci când murea.

Brusc, luă o hotărâre, se ridică în picioare și împinse ușile. De data asta n-o opri nimeni. Înăuntru, pe un pat îngust, având pe el doar lenjeria de culoare albastră, zăcea Jack. Pe brațe și pe picioare i se vedeau dungile de la bronzul din timpul verii. Capul îi era bandajat, iar ochii, închiși.

Doctorii se întoarseră, dar n-o împiedicară să se apropie. Jack era de nerecunoscut. Îi privise de nenumărate ori fața pe când dormea, atunci când cuta dintre sprâncene și maxilarul i se relaxau. Acum arăta cu totul altfel. Trăsăturile i se împietreau pe măsură ce moartea punea stăpânire pe el.

Se aplecă și îl sărută pe buze, dar el nu-i răspunse la sărut.

– Vine un preot, doamnă Kennedy, spuse cineva, dar ea știa că era prea târziu.

Jack murise. Nu știa în care moment anume sufletul îi părăsise trupul, dar știa că Jack nu mai era printre cei vii.

Își scoase verigheta și o puse pe degetul lui cel mic. Oare mai exista vreo dimensiune în care el să-i simtă prezența? Oare sufletul lui încă se afla în acea cameră, privindu-i?

Sosi un preot cu o înfățișare foarte sobră. El făcu semnul crucii deasupra lui Jack, apoi îl unse cu mir și rosti în șoaptă cuvinte sacramentale despre iertarea păcatelor și binecuvântarea veșnică. Acele cuvinte ar fi trebuit să-i aducă lui Jackie o oarecare alinare. Nu ăsta era rolul religiei? Dar ea nu simți nimic.

„Aduceți-l înapoi!“, ar fi vrut să strige.

Iisus îl înviase pe Lazăr din morți. Oare de ce nu putea nici unul dintre oamenii învățați din acea încăpere să facă o minune?

În schimb, ei declarară oficial ora decesului – 13:00.

Lui Jackie i se pusese un nod în gât, mare și greu cât o piatră, dar nu plânse. Se simțea împietrită, blocată în grozăvia acelui moment.

Îl luă pe Jack de mână, strecurându-și degetele printre ale lui. Era cel mai trist lucru din lume să ții mâna celui iubit și să nu simți nici o reacție, nici cea mai slabă tresărire.

Exista un singur om căruia ar fi vrut să-i spună asta, dar el o părăsise pentru totdeauna. Era singură.

Actul III

Capitolul 41

Paris

22 noiembrie, 1963

Maria lua cina împreună cu Maggie van Zuylen și cu încă două prietene la Le Train Bleu, un restaurant elegant, situat deasupra Gării Lyon, când șeful de sală făcu un anunț:

– Doamnelor și domnilor! strigă el. Vești groaznice din America! Președintele Kennedy a fost împușcat mortal!

Preț de câteva clipe, se lăsă o liniște grea. Maria se uită la prietenele ei, încremenită.

– Oare e adevărat? întrebă Maggie. Nu cred.

– Avea mulți dușmani, spuse un bărbat de la o masă alăturată. Poate că rușii l-au ucis.

– Sau Mafia, fu de părere altcineva.

– Nu, Mafia l-ar fi ucis pe Bobby Kennedy, dacă ar fi vrut să scape de cineva. El i-a tot băgat pe mafioți la închisoare.

– Dar Ku Klux Klan? Să fi fost ei?

– Tu l-ai cunoscut, nu? o întrebă Maggie pe Maria, și toate capetele din vecinătate se întoarseră spre ea.

– Da. Era fermecător. Nu-mi vine să cred.

Maria începu să tremure foarte tare. Își încrucișă brațele, punându-și mâinile pe umeri. Dintr-odată, simți nevoia imperioasă de a se întoarce în apartamentul ei. Avea nevoie de siguranța celor patru pereți și voia să vorbească cu Ari.

– Eu plec acasă, spuse ea, împingând scaunul în spate și ridicându-se în picioare.

– Dar de-abia te-ai atins de mâncare, protestă Maggie. Haide să terminăm, iar apoi plecăm împreună. Poate că nici nu-i adevărat. Știi, doar, cum circulă zvonurile false.

– Vreau să merg acasă, să văd dacă dau știrea la televizor, îi spuse Maria. Să nu-ți faci griji, o să iau un taxi.

Își luă poșeta și se îndreptă, grăbită, spre ușă. Câțiva clienți ai restaurantului se hotărâseră, ca și ea, să plece, așa încât se formase coadă la garderobă. Însă, de îndată ce ieși, portarul îi chemă un taxi. Luminile puternice ale orașului îi stârniră o neliniște adâncă. Îi aminteau de campania de intimidare care se dusese împotriva ei pe când cânta la Teatrul La Scala. Cei care se aflau în centrul atenției publice erau întotdeauna vulnerabili. Ca să ți se curme viața dintr-odată, nu era nevoie decât de un nebun înarmat.

Maria se năpusti în apartament și, fără să se descalțe sau să-și dezbrace haina, formă numărul de la hotelul din Hamburg la care se cazase Ari pe perioada în care supraveghea munca la un nou petrolier.

– Din păcate, linia e ocupată, îi spuse recepționera. Doriți să așteptați?

– Da, vă rog.

Se așeză la măsuța pe care era pus telefonul, cu receptorul în mână. Bruna intră în hol.

– A telefonat cumva Ari câtă vreme am fost plecată? o întrebă Maria, acoperind receptorul cu mâna.

– Nu, doamnă, n-a mai sunat de când ați vorbit mai devreme. Doriți să vă aduc ceva?

– Da, un coniac, te rog.

Maria rămase în așteptare, ascultând în receptor tot felul de sunete și câteva voci care păreau să vorbească în germană, la sute de kilometri depărtare.

– Vă fac legătura, îi spuse recepționera aproape zece minute mai târziu.

– Ai auzit ce s-a întâmplat? îl întrebă Maria pe Ari de îndată ce-i auzi vocea.

– E un adevărat șoc, nu-mi vine să cred.

– Nici mie. Sigur e adevărat? Chiar a murit?

– Da, îi răspunse Ari. L-au dus la spital în câteva minute, dar a fost declarat mort o jumătate de oră mai târziu. Lyndon Johnson a depus jurământul la bordul unei aeronave Air Force One.

În fundal se auzea televizorul, iar Maria bănui că de acolo aflase Ari toate acele informații.

– Cine-i făptașul? Au vreun suspect?

– La știri au zis că a fost împușcat un polițist în timp ce urmărea un bărbat care fugea de la locul crimei. Sper să-l prindă în scurt timp. E o zi groaznică pentru întreaga lume.

– Ești bine, dragul meu?

– Da, sunt bine. Tu?

Ea îi povesti cum aflase la restaurant despre asasinat și cum toată lumea se grăbise să facă presupuneri legate de identitatea și de motivele celui care îl împușcase pe președinte.

– N-am mai putut să rămân acolo. Vestea m-a tulburat foarte tare.

– Aș vrea să fiu cu tine acum. În astfel de momente, simți nevoia să fii aproape de cei dragi.

– Da, și mie mi-ar plăcea. Oare e prea târziu pentru a lua un avion spre Hamburg? îl întrebă ea, aruncând o privire spre ceas.

Spusele Mariei erau doar pe jumătate o glumă.

– Avem nevoie de o mașină a timpului, îi răspunse el. Ai putea să fii cu mine instantaneu, ori de câte ori am nevoie de tine. Iar mașina asta ar putea să ne ducă înapoi, în trecut, ca să se găsească cineva care să-l împuște pe asasinul președintelui înainte ca el să fi apucat să tragă.

Nici unul dintre ei nu voia să închidă; își spuseră „te iubesc“ de mai multe ori și-și luară rămas-bun în șoaptă, apoi mai zăboviră puțin, ascultându-și răsuflarea unul altuia prin linia de telefon.

*

Maria se uită la știri până când nu mai putu să-și țină ochii deschiși. În dimineața următoare, de îndată ce se trezi, porni radioul – dorea să afle totul, fiecare detaliu. Doar atunci avea să poată să înțeleagă ce se întâmplase. Pe canalul France Inter vorbeau doar despre asta, iar Maria află că un bărbat pe nume Lee Harvey Oswald fusese arestat și acuzat că trăsese asupra președintelui. Numele acela nu-i spunea nimic Mariei.

Aproape toate ziarele de dimineață aveau pe prima pagină o fotografie a doamnei Kennedy stând lângă Lyndon Johnson, în timp ce acesta depunea jurământul. Ea era trasă la față, cu ochii măriți și privind în gol, în stare de șoc, iar costumul îi era pătat de sângele soțului ei. Maria simți că i se rupea inima de milă. Era inuman ca văduva să fie fotografiată chiar în momentul acela, după ce suferise o traumă atât de cumplită. De ce n-o proteja nimeni?

În ziare se spunea că doamna Kennedy se afla la Casa Albă, organizând înmormântarea. Bobby Kennedy o așteptase la aeroportul din Washington. Maria bănuia că Lee avea să vină și s-o ajute. Probabil că era deja pe drum.

Se știau puține detalii, așa că reporterii de televiziune luau de la capăt aceeași poveste și intervievau cât puteau de mulți martori. Dar acea repetare a informațiilor o ajută pe Maria să înceapă să înțeleagă că tragedia se întâmplase cu adevărat. O chemă pe Bruna ca să asculte împreună știrile de la radio, apoi dezbătură cele auzite. Oare unde fuseseră ofițerii de pază și protecție ai președintelui? De ce călătorise cuplul prezidențial într-o mașină decapotabilă? Mai fuseseră asasinați președinți – astfel de lucruri se mai întâmplaseră în America – dar crima de acum părea, din multe motive, cutremurătoare. Președintele fusese atât de tânăr, de elocvent, de charismatic.

În seara aceea, la ora șase – oră la care vorbeau întotdeauna atunci când erau departe unul de celălalt – Maria îi telefonă lui Ari la hotel.

– Din păcate, domnul a predat camera, îi spuse recepționera.

Ciudat. Ari nu-i spusese că avea de gând să plece din Hamburg. Atunci îi trecu Mariei prin minte că se putea ca el să fie în drum spre Paris. Poate că sosea în seara aceea. Gândul o făcu să zâmbească, emoționată.

– Ce avem la cină? o întrebă ea pe Bruna. E destulă mâncare în caz că apare vreun musafir neașteptat?

Își împrospătă machiajul, pentru orice eventualitate, dar Ari nu sosi până la ora cinei. Desfăcu o sticlă de șampanie și bău un pahar, apoi încă unul, în timp ce se uita la televizor. Însă la miezul nopții, văzând că Ari tot nu apărea, Maria începu să se îngrijoreze. Întotdeauna vorbeau seara, indiferent de situație. Oare ce îl împiedicase să-i telefoneze?

Nu reuși să adoarmă, gândindu-se că era posibil ca el să fi avut un accident. Poate că și murise. Ideea asta îi prinse rădăcini în minte și o tortură până spre dimineață, făcând-o să se zvârcolească în pat, cu cearșafurile făcute ghem sub ea.

Ațipi pe când se crăpa de ziuă, dar, câteva ore mai târziu, o trezi soneria telefonului. Sări iute din pat și o zbughi spre hol ca să ia receptorul din mâna Brunei, așteptându-se la cele mai rele vești.

– Of, slavă Domnului! strigă ea, auzind vocea lui Ari. Unde ești?

– Sunt la Washington. Am venit cu avionul, ca să văd dacă pot să-i ajut cu ceva pe cei din familia Kennedy. Am aterizat acum câteva ore.

Maria rămase încremenită. Nu înțelegea.

– După o asemenea nenorocire, cu siguranță că ei nu vor decât să fie lăsați în pace. Nu poți să apari, pur și simplu, și să-ți oferi serviciile...

– Am fost invitat, îi răspunse Ari. Sunt cazat la Casa Albă. De aici ți-am telefonat.

Îmbufnată, Maria stărui:

– Dar tu o cunoști foarte puțin pe doamna Kennedy. Ai petrecut doar două săptămâni împreună cu ea, iar acum, dintr-odată, i-ai devenit confident?

Se opri câteva clipe, pentru că-și dădu seama care era adevăratul motiv.

– Te-a invitat Lee? Încă te culci cu ea, nu-i așa?

– Nu, Maria, nu, îi răspunse el pe un ton calm, încercând s-o liniștească. Lee și Jacqueline îmi sunt prietene, iar eu am venit pentru a le oferi sprijinul meu acum, la nevoie. M-a surprins invitația, dar ar fi fost nepoliticos din partea mea să le refuz.

– Prietenele tale? întrebă ea ridicând din sprâncene. Ești sigur?

Nu putea să-și alunge din minte bănuiala în privința lui Lee, dar nu era momentul acum, în timpul unei convorbiri transatlantice, să se certe cu el. Probabil că telefoanele de la Casa Albă erau ascultate. Poate că cei de la FBI ascultau chiar atunci ceea ce-și spuneau ei doi.

– Mi-aș fi dorit ca tu să-mi fi telefonat aseară, îi spuse ea, în loc să mai insiste în legătură cu Lee. Am fost foarte îngrijorată.

– Știu. Îmi pare rău că n-am vorbit, așa cum facem de obicei, dar, de îndată ce am primit invitația, m-am grăbit să prind primul zbor. Te mai sun diseară, la ora șase, ora Franței. Aici e noapte acum, așa că o să încerc să dorm. A fost o zi lungă.

Vocea lui Ari era obosită, într-adevăr. Dar Mariei nu-i prea venea să închidă atât de repede. Trebuia să mai aștepte încă nouă ore până să poată să vorbească din nou cu el.

– Ai văzut camera în care o să stai? Cum e?

– Potrivită. Decorată simplu, iar pe pat e o saltea cam tare. Dar acum aș putea să dorm și pe o scândură, ca să-ți spun drept.

– Când te întorci? Când te văd? îl întrebă ea, detestându-și disperarea din voce.

– O să vin la Paris chiar după înmormântare, îi promise el. Mi-e dor de tine. Te iubesc foarte mult.

După ce închise, Maria încercă să se liniștească, să lase ultimele lui cuvinte să-i potolească tulburarea, dar nu reuși. Gândul că Ari era la Casa Albă, cu Lee agitându-se prin preajmă, supărată, căutând alinare, îi provoca o neliniște bolnăvicioasă. Simțea că el îi scăpa printre degete, că se îndepărta de ea, aruncându-se în brațele acelei Radziwill. În orice caz, ea n-avea să stea deoparte, așteptând să se întâmple așa ceva, ci era pregătită să lupte până la ultima suflare. Dar cum?

Capitolul 42

Washington, D.C.

25 noiembrie, 1963

Jackie zăcea cu ochii larg deschiși, nereușind să adoarmă, în ciuda amitalului pe care doctorul i-l injectase în venă. Oboseala o ameți se și-i făcuse corpul ca de plumb, dar creierul îi era perfect treaz și n-o lăsa să aț ipească. Prin minte îi treceau tot felul de gânduri obsedante, ca niș te imagini alb-negru dintr-un film vechi, iar inima îi bătea ca un metronom. Avea atâtea lucruri de făcut! Trebuia să-și găsească o altă locuinț ă cât mai repede, pentru că, deș i soț ii Johnson fuseseră amabilitatea întruchipată, aveau nevoie ca ea să plece de la Casa Albă. Dar înainte să înceapă să caute o casă, trebuia să se concentreze cu toate forț ele pe fiecare detaliu legat de înmormântare.

Cu toț ii – inclusiv Bobby – încercaseră s-o convingă să nu meargă în urma sicriului lui Jack, susț inând că era un risc prea mare, dar ea nu-și schimbase gândul. Era foarte important ca acea înmormântare să fie la fel de grandioasă precum fusese cândva cea a lui Lincoln, celălalt mare preș edinte american asasinat. Jackie nu se prea se gândea la Lee Harvey Oswald, asasinul, care fusese împuș cat mortal cu o zi înainte, în timp ce se afla în arestul poliț iei. O înfuriase să afle că iubitul ei soț fusese ucis de un caraghios de comunist insignifiant; dacă tot trebuise să moară, ei i-ar fi plăcut ca asta să se fi întâmplat pentru o cauză nobilă, ca, de pildă, legea privind drepturile civile. Dar el murise, și nimic nu mai putea să-l aducă înapoi.

Se uită la ceas. Era 3:20 dimineața – perioada cea mai grea din noapte. La ora unu, ea mai putea să-și spună că oamenii erau încă la petreceri; la cinci,

se trezeau să meargă la muncă. Dar între două și cinci erau ore moarte, de-a lungul cărora ea se simțea singura ființă trează din întreaga lume.

Ar fi putut să le ceară lui Lee sau lui Stas, lui Bobby sau chiar mamei ei (Doamne ferește!) să stea cu ea. Dar singura persoană cu care ar fi vrut să fie era Jack, iar pe el îl înmormânta a doua zi.

Îi răsunau în minte replici din timpul ultimei lor discuții, cu toatele, lipsite de importanță. La ce oră să se întâlnească, despre hainele ei, dorința lui ca ea să le farmece pe doamnele cu care urma să ia prânzul; iar apoi, ultimul lucru pe care i-l ceruse el: să-și dea jos ochelarii de soare. Ultimele lui cuvinte ar fi trebuit să fie pline de un înțeles adânc, ceva legat de pacea în lume sau de egalitatea dintre rase, nu de ochelarii de soare.

Ultimele cuvinte. Ochii i se umplură de lacrimi. N-avea să-i mai audă niciodată vocea, tachinările, n-avea să-l mai audă niciodată spunându-i că o iubea. Ultimele însemnau ultimele.

Doamna Shaw îi aduse pe Caroline și pe John în camera lui Jackie. Erau atât de drăgălași în hăinuțele lor albastru-deschis și cu pantofii lustruiți, încât ei îi venea să plângă. De când murise tatăl lor, amândoi se purtaseră ca doi îngerași. John era prea mic ca să înțeleagă, dar Caroline știa. Tot încerca să-și consoleze mama, stând agățată de brațul ei de parcă ar fi fost un ursuleț koala. Era tragic că urma să crească fără tată. Black Jack nu fusese un tată perfect, avusese și el defectele lui, dar, una peste alta, fusese farul călăuzitor al lui Jackie. Fără el, copilăria i-ar fi fost mult mai puțin veselă; ar fi fost mai puțin încrezătoare în ea însăși.

Îi era greu să vorbească, avea un nod uriaș în gât. Tot felul de oameni îi vorbeau acum, dar cuvintele lor păreau să-i plutească deasupra capului și nu reușea să priceapă nici unul. Senzația de ireal persista. Cum era cu putință ca Jack, care fusese atât de plin de viață – cel mai energic om pe care îl cunoscuse vreodată –, să fie mort?

*

Bobby îi spuse lui Jackie că sosise timpul, iar ea, ținându-și cei doi copii de mână, ieși din Casa Albă. Se adunaseră hoarde de fotografi și de cameramani care înregistrau fiecare moment al procesiunii. Aceasta se îndrepta spre Capitoliu, unde se afla sicriul lui Jack, dar Jackie ignoră presa cu desăvârșire. Mama ei o învățase să-și păstreze demnitatea în public indiferent de situație, iar acum știa că avea mare nevoie să pună în practică acele principii. Era hotărâtă să nu arate cât de mult suferea, să nu se lase doborâtă – știa că, în dimineața următoare, avea să apară pe prima pagină a ziarelor. În ziua aceea era vorba despre Jack, nu despre ea.

În timp ce mergea spre catedrală în urma sicriului înfășurat în drapelul american, nu aruncă nici măcar o privire către șefii de stat prezenți, către fanfarele militare sau către miile de spectatori, nici măcar către cei doi frați Kennedy, care se aflau de-a stânga și de-a dreapta ei. Nu se temea deloc că s-ar fi putut s-o atace cineva, ci privea țintă chesonul cu care era transportat trupul neînsuflețit al lui Jack și se concentra să ducă un picior înaintea celuilalt. Era ultima dată când putea să fie cu el, ultimul serviciu pe care putea să i-l facă, iar ăsta era singurul lucru care o interesa.

Din fericire, înăuntrul catedralei era mai multă liniște. Jackie putu să se ascundă printre cei din tribul Kennedy, fiecare jelind după propria imagine pe care o avea despre Jack, în timp ce cu toții încercau, adunați în jurul ei precum un scut invizibil, s-o protejeze de privirile iscoditoare din jur. La urma urmei, era de mare ajutor să ai o familie numeroasă. După ani buni în care se simțise o intrusă, acum era limpede că o tratau cu toții ca pe o Kennedy și că aveau grijă de ea. Din clipa în care avionul Air Force One aterizase la Washington, Bobby o urmase peste tot, de parcă ar fi fost umbra ei. Acum stăteau atât de aproape unul de celălalt, încât brațele li se atingeau.

În timpul panegiricului, Jackie reuși să se stăpânească și să pară demnă, dar, atunci când Luigi Vena începu să cânte „Pie Jesu“, simți cum o năpădea emoția. Muzica aceea perfectă, maiestuoasă, care se înălța spre cupolă, îi spulberă efortul de a păstra aparența de autocontrol; fără să vrea, Jackie oftă

adânc. Bobby își trecu un braț protector în jurul ei, iar Caroline o strânse tare de mână. Era puternică fiica ei. Slavă Domnului că era puternică.

După ce ieșiră din catedrală, ea îl îndemnă pe John să salute sicriul tatălui său și auzi sunetul a sute de blițuri. Acel moment atât de personal – un fiu care își lua rămas-bun de la tatăl lui – nu putea să rămână nefotografiat. Era groaznic; pur și simplu, groaznic.

Copiii fură duși înapoi la Casa Albă, iar Jackie își continuă drumul spre Arlington, unde avea loc înmormântarea. Simțea că putea să se prăbușească în orice clipă. Cine avea s-o prindă dacă se întâmpla asta? Bobby, probabil. Era chiar acolo, lângă ea, așa cum fusese toată ziua. Dar Jackie nu voia în ruptul capului să cedeze.

Cadeții irlandezi se mișcau într-un ritm amețitor în timp ce-și făceau, tăcuți, exercițiile militare demonstrative. Jackie îi invitase pentru că Jack fusese întotdeauna mândru de originile lui irlandeze. Se simțise foarte bine atunci când vizitase Irlanda – cu doar cinci luni în urmă – iar Jackie și-ar fi dorit să fi mers cu el, deși la vremea aceea fusese însărcinată. Și ea avea ceva sânge irlandez, din partea mamei, și plănuise de mult timp, împreună cu Jack, să viziteze acea țară. Crezuseră, bineînțeles, că mai aveau zeci de ani înaintea lor. Acum ea n-avea să mai poată niciodată să admire alături de el ținuturile strămoșilor lor.

Sosi clipa în care trebuia să facă un pas înainte și să aprindă flacăra eternă. Luă torța, dar mâna îi tremura atât de tare, încât nu izbuti s-o aprindă. Un lucru avea de făcut – și nu reușea. Simțea cum o părăseau puterile și aproape că izbucni în lacrimi. Dar nu putea să lase să se întâmple așa ceva; nu voia să se dea bătută cu nici un preț. Își strânse încheietura cu cealaltă mână, ca să poată să se oprească din tremurat. În cele din urmă, reuși să aprindă flacăra.

În scurt timp, avea să se înapoieze la Casa Albă, unde putea să se adăpostească în spatele ușilor închise, să-și scoată pantofii, să-și aprindă o țigară și să bea un pahar de votcă. Dusese la bun sfârșit sarcinile care îi

reveneau; reușise să-i facă lui Jack o înmormântare așa cum i se cuvenea unui lider de talie mondială. Cel mai mare dintre toți.

Acum trebuia să găsească o cale de a trăi fără el.

Capitolul 43

Paris

25 noiembrie, 1963

Maria urmări transmisiunea înmormântării președintelui Kennedy la un canal de televiziune francez. O mișcă adânc demnitatea austeră a fostei prime-doamne, slabă ca o umbră în spatele vălurilor ei negre, ducând de mână doi copii mici. Trecuseră doar trei zile de când îi fusese împușcat soțul, aflat în mașină lângă ea. Oare cum reușea să se dea jos din pat, ca să nu mai vorbim despre faptul că trebuia să aibă, în fața camerelor de filmat din întreaga lume, o prezență care să impună respect? Avea, fără îndoială, nervi de oțel.

Maria privi cu atenție imaginile, încercând să vadă pe unde era Lee, dar nu reuși s-o descopere. Era o zi dedicată familiei Kennedy. O surprinse telefonul de la ora șase seara al lui Ari, fiindcă se gândise că el se afla alături de ceilalți membri ai familiei îndoliate.

– Nu m-am dus la înmormântare, dar aseară am luat cina împreună cu familia reunită, îi spuse el. Habar n-ai cât alcool s-a băut și câte glume s-au spus, chicoti el. Să fi văzut ce față a făcut Bobby Kennedy după ce a intrat în încăpere și a dat cu ochii de mine. Am crezut c-o să se înece, dar nu, a început să mă tachineze, zicându-mi „fost pușcăriaș“.

– Nu era cazul să se poarte așa, se zbârli Maria, pe care o irita întregul episod.

– Încerca să mă facă să-mi pierd cumpătul, iar eu eram hotărât să nu-i dau satisfacție. Apoi a dispărut și s-a întors cu un document pe care scria că eu promit să dau jumătate din averea mea săracilor din America Latină și mi-a

cerut să-l semnez. L-am semnat, dar am adăugat câteva clauze în greceşte, ca să nu mai aibă valoare executorie.

– Mai bine i-ai pune pe avocaţii tăi să-l verifice, îl avertiză Maria. Având în vedere că Bobby Kennedy e Procuror General al Statelor Unite, bănuiesc că ştie foarte bine câteva trucuri.

– Nu-ţi face griji – n-o să încerce să se folosească de documentul ăsta.

– De ce eşti atât de sigur?

– Pentru că ştie că ştiu despre el, Jack şi Marilyn Monroe. În secunda în care ia vreo măsură împotriva mea, povestea cu idila lor în trei o să apară în presă.

Ari părea foarte sigur pe el, dar Maria fu uimită şi îngrijorată de lipsa lui de scrupule şi de riscul la care se expunea.

– Nu-i de mirare că Bobby te urăşte!

– Da, sentimentul e reciproc. Mai târziu, m-a luat deoparte şi mi-a spus să nu apar la înmormântare. A zis că prezenţa mea ar stârni prea multe comentarii negative. Am hotărât că nu era momentul să mă cert cu el.

Se vedea că, una peste alta, era mulţumit de el însuşi – măgulit să fie oaspete al Casei Albe, încântat că-l avea la mână pe Bobby. Dar era ciudat, fără îndoială, că Ari, care îl întâlnise pe preşedintele Kennedy doar o dată sau de două ori, fusese prezent la o întrunire familială atât de intimă.

– A fost acolo şi doamna Kennedy? îl întrebă ea.

Maria nu reuşea deloc să şi-o imagineze pe văduva îndurerată în mijlocul acelui circ.

– Nu. N-am văzut-o decât foarte puţin, îi răspunse el. Stă mai mult în camerele ei. I-am telefonat ca să-i transmit condoleanţe, dar n-am vorbit mult.

Deci Lee fusese cea care îl invitase? Cu siguranță că da, se gândi Maria. Totuși, ea n-avea să-l întrebe. Ari se întorcea în curând la Paris. Atunci era momentul să încerce să afle ce se întâmpla cu rivala ei și să găsească o soluție prin care să pună capăt acelei situații odată pentru totdeauna.

După ce mâncă de prânz, Maria se așeză la masă ca să aștearnă pe hârtie o scrisoare de condoleanțe către doamna Kennedy, dar îi era greu să găsească cuvintele potrivite. Începu de mai multe ori, apoi mototoli hârtia. Știa că doamna Kennedy primea, cu siguranță, mii de astfel de scrisori – prin urmare, probabil că nici n-avea s-o citească pe a ei, dar scrisoarea trebuia, oricum, să aibă un conținut adecvat.

L-am întâlnit pe soțul dumneavoastră o singură dată, scrise ea, după petrecerea de ziua sa de naștere, care a avut loc la Madison Square Garden, dar, din scurta noastră conversație, mi-am dat seama că era un om integru, cald și cu simțul umorului.

Maria rămase puțin pe gânduri, apoi continuă:

Am fost mereu convinsă că avea să facă lucruri măreț pentru țara sa și am simțit o mare încredere la gândul că pacea planetei se afla în mâinile sale. E nespus de dureros că a avut atât de puțin timp la dispoziție pentru a-și atinge obiectivele, dar sper că, lumea fiind un loc mai bun datorită lui, acest fapt reprezintă o consolare pentru dumneavoastră.

Maria nu prea urmărea știrile politice, dar știa că președintele Kennedy îl convinsese pe liderul sovietic, Hrușciov, să reducă testarea armelor nucleare; de asemenea, citise undeva că lui i se datora Legea salariului

echitabil din America și că semnase o ordonanță prin care se impunea ca toți angajații să fie tratați egal, indiferent de rasă, religie sau culoarea pielii; înființase Peace Corps, care să vină în ajutorul nevoiașilor din alte țări.

În încheierea scrisorii, adăugă că se ruga pentru doamna Kennedy și pentru copiii ei. Știa că fosta primă-doamnă era romano-catolică, dar spera că ea avea să accepte și niște rugăciuni ortodoxe sincere și pline de compasiune.

Maria reciti paginile și se încruntă. Cuvintele în sine păreau nepotrivite, dar sentimentul conta, la urma urmei. Maria era foarte afectată de moartea lui John F. Kennedy, din mai multe motive.

O săptămână mai târziu, în dimineața zilei în care împlinea patruzeci de ani, Maria se trezi din cauza zgomotelor pe care le făcea Ari, care îi aducea la pat o tavă cu un pahar de șampanie, o omletă perfect rumenită și o vază cu un singur trandafir, roz-închis. După ce ea mâncă, el îi pregăti cada, în care turnă din belșug ulei de iasomie și, după ce o văzu intrată în apă, îi întinse cadoul: un colier Van Cleef & Arpels, cu safire și diamante.

– Ari! E divin! exclamă ea. Te pricepi atât de bine să alegi bijuteriile!

– Încearcă-l, îi propuse el, iar apoi o ajută să-l închidă la ceafă. Superb! exclamă, făcând un pas în spate ca să vadă mai bine. Pot să vin și eu în cadă, lângă tine?

– Bineînțeles, se învoi ea zâmbindu-i seducător și strângându-și picioarele ca să-i facă loc.

El își dădu jos halatul, intră în cadă și făcură dragoste lent, cu tandrețe. Din cauza uleiului din apă, pielea le era alunecoasă, așa că stropiră întreaga cameră de baie.

– Singura mea grijă, spuse el apoi, e că acum o să-mi petrec restul zilei mirosind ca un homosexual.

Maria râse.

– Nu trebuie să-ți faci griji din pricina asta. O să-ți dau o recomandare strălucită.

La prânz, el îi mai dărui un cadou: o oglindă din secolul al XIX-lea a cărei ramă, acoperită cu foiță de aur, era decorată cu sirene. Apoi după-amiază sosi un buchet lung de peste un metru și jumătate, cu flori tropicale rare, în nuanțe de roz-închis, alb și verde. Maria se simți foarte răsfățată.

Aniversarea continuă seara, când Ari dădu o cină în onoarea ei la Maxim's, petrecere la care luau parte douăzeci de prieteni apropiați. La un moment dat, el se ridică în picioare și ținu un toast:

– În cinstea femeii care are un talent remarcabil nu doar în muzică, ci și în dragoste și prietenie. Îți urez ca următorii patruzeci de ani să-ți fie plini de bucurii!

Maria își ciocni paharul cu invitații, zâmbind și jucându-și rolul de sărbătorită, dar, în adâncul sufletului, nu era fericită că depășise acel prag al vieții. O îngrozea faptul că-i apăreau linii fine în jurul ochilor și că pielea feței se supunea, inevitabil, legii gravitației. Cum putea să rivalizeze cu Lee Radziwill, care era cu zece ani mai tânără? Era nemulțumită și de faptul că vocea ei devenea instabilă atunci când trebuia să atingă note înalte și că nu mai putea s-o controleze la fel de ușor ca înainte. Suferea cumplit că nu reușise să aibă un copil care să dea un sens viitorului ei.

– Când o să cânți Tosca la Royal Opera House? o întrebă Maggie van Zuylen, întrerupându-i șirul gândurilor.

– Luna viitoare, îi răspunse Maria zâmbind. Producția lui Zeffirelli e foarte modernă. E un geniu.

– Eu sunt invitat? o întrebă Ari. Am auzit atât de multe despre el, încât simt că trebuie neapărat să-l cunosc.

Maggie îi făcu, subtil, cu ochiul Mariei, dar ea se simți stânjenită. Oare Ari era gelos pe Zeffirelli din cauză că ea luase cina cu el? Sau spera să poată să-și aranjeze o întâlnire clandestină cu Lee, dacă tot se afla la Londra?

– Bineînțeles că ești invitat, îi răspunse ea, necăjită că gelozia care o măcina îi strica acel moment frumos. Mi-ar plăcea tare mult să vii și tu.

În mașină, în drum spre apartament, îi mărturisi că avea emoții din cauza concertului Tosca.

– Nu sunt sigură că vocea mea face față.

Ari îi strânse genunchiul.

– Chiar dacă apare vreo ezitare măruntă, publicul tot o să se simtă onorat să te asculte cântând. Joci rolul mai bine ca niciodată, iar vocea ta e infinit superioară oricărui alt interpret. Concertele tale merită oricând banii dați pe bilete.

– Nu mai sunt cea mai bună, spuse ea cu gândul la noile voci tinere, care deveneau celebre pe zi ce trecea.

– Publicul vrea să poată să zică: „Am auzit-o pe Maria Callas“, continuă el. Iar eu sunt cel mai fericit bărbat din lume, pentru că, la rândul meu, pot să zic: „M-am culcat cu Maria Callas“.

Ari își plimbă mâna în sus, pe coapsa ei și adăugă:

– M-am culcat de multe ori cu ea!

Maria râse, apoi îl întrebă:

– Ce-ar fi să zici: „O iubesc pe Maria Callas“?

El o sărută pătimaș, apoi îi luă capul în mâini, o privi adânc în ochi și-i spuse:

– Întotdeauna o s-o iubesc pe Maria Callas.

„Asta ar trebui să mă mulțumească“, se gândi ea. Însă nu era așa. Ari fusese foarte generos, dar nu-i dăduse cadoul la care ea râvnea cel mai mult – o cerere în căsătorie. Maria începea să simtă că el n-avea să facă niciodată acea cerere.

Capitolul 44

Palm Beach, Florida

25 decembrie, 1963

Pe Jackie o deranja pomul de Crăciun, strălucitor și vesel, instalat în holul reședinței familiei Kennedy din Palm Beach. I se părea nepotrivit să sărbătorească la doar patru săptămâni de la moartea lui Jack, dar copiii aveau nevoie de normalitate; n-ar fi fost drept față de ei să anuleze Crăciunul.

Erau acolo mai mulți oaspeți: Lee și Stas cu cei doi copii ai lor, Ethel și Bobby cu numeroșii lor țânci care, după cât se părea, se tot înmulțeau, și cu toții se înghesuiseră, de bine, de rău, în cele unsprezece dormitoare ale vilei. În scurt timp, copiii începură să se poarte precum niște sălbatici, alergând încoace și-ncolo și inventând tot felul de jocuri, de dimineața până seara. Caroline și John luau și ei parte la ele, dar erau mai liniștiți decât de obicei. De regulă, lui John îi plăcea să fie în centrul atenției atunci când veneau în vizită verii lui, dar acum stătea retras, în spatele surorii mai mari.

Jackie își privea copiii cu atenție, să vadă dacă nu cumva dădeau semne de tristețe sau de suferință, dar băgă de seamă că în timpul zilei nu erau decât neobișnuit de tăcuți. Doar înainte de culcare, pe când îi învelea, o asaltau cu întrebările.

– De ce l-a împușcat omul acela pe tati? o întrebă Caroline în noaptea de Crăciun, după ce toate cadourile fuseseră deschise, ambalajele mototolite ale acestora se aflau deja la gunoi, iar curcanul fusese mâncat.

– Există oameni răi pe pământ, îi răspunse Jackie. Doar câțiva. Tatăl vostru a fost ținta lor pentru că era președinte și pentru că voia să facă lucruri bune

pentru toată lumea: bogați sau săraci, albi sau negri. Lucrul ăsta n-a fost pe placul unora.

– De ce nu? insistă Caroline.

– Nu știu, îi mărturisi Jackie. Poate că, într-o bună zi, după ce o să se încheie ancheta, o să ne explice cineva.

Cei doi copii dormeau împreună într-un pat mare, în camera de lângă cea a mamei lor. Jackie își descălță pantofii, se strecură între ei și-i luă în brațe.

– Când se întoarce? o întrebă John, încercând din răsputeri să-și țină ochii deschiși.

Cine? Omul cel rău? Jackie își trecu degetele prin părul lui. Nu se întoarce, îi răspunse ea.

– Nu el. Când se întoarce tati?

Jackie răsuflă adânc, pentru a-și stăpâni emoția.

– Acum e în cer, scumpule. Dar o să rămână veșnic în inimile noastre.

Simțea că fiica ei plângea cu suspine care o făceau să tremure, așa că le așeză capetele pe umerii ei și rămase astfel până când simți că trupurile li se destinseseră și că adormiseră amândoi.

O bântuiau amintirile de la Crăciunul de anul trecut. Și-l petrecuseră la Casa Albă și totul fusese perfect: un brad uriaș, decorațiuni albe și argintii, de bun-gust, cadouri frumos împachetate. Avuseseră parte de cei mai reușiți ani ai căsniciei lor în casa aceea. Cum de era cu putință ca, în urmă cu un an, să fi fost ultimul Crăciun al lui Jack?

Apoi își dădu seama că tot ce trăise el în ultimele douăsprezece luni fusese pentru ultima oară, numai că nimeni nu știuse. Ultima lui zi de naștere, ultima bălăceală în ocean, ultimul cocktail, ultima oară când îi învelise pe copii înainte de culcare, ultima oară când făcuseră dragoste. Ultimul lor sărut, în dimineața în care el murise, chiar după ce aterizaseră la Dallas.

„Îți mulțumesc că ai venit cu mine în Texas“, îi spusese Jack atunci. „E foarte important pentru mine.“ Apoi o sărutase.

Jackie coborî la parter și-și turnă un pahar mare de votcă cu gheață, apoi începu să bea încet, în timp ce toți ceilalți sporovăiau. Încercau să nu pomenească numele lui Jack ca să nu-i răscolească amintirile, ceea ce era de-a dreptul ilar. Cum ar fi putut ea să uite vreodată, chiar și preț de o secundă?

– Cum e noua casă? o întrebă Ethel.

Jackie se mutase, temporar, în casa unor prieteni din Georgetown.

– E spațioasă, răspunse ea, dar prea aproape de stradă. Afară se adună mulțimi de curioși, așteptând cu aparatele de fotografiat pregătite, doar-doar reușesc să ne vadă pe mine sau pe copii. Jackie făcu o grimasă. Ce fel de oameni sunt, dacă pot să facă așa ceva?

Lee clătină din cap, dezgustată.

– I-am văzut cum s-au așezat să mănânce ca la picnic, chiar acolo, pe trotuar. Aruncă ambalajele de la sandviciuri și sticlele pe peluza din fața casei, iar dacă ofițerii de pază le atrag atenția, oamenii ăia pur și simplu le fac poze.

Jackie nu mai suporta sunetul aparatelor de fotografiat, în special al celor cu bliț. Zgomotul exploziv și lumina blițului o făceau să încremenească de frică. Oricare dintre curioșii aceia putea să aibă o armă ascunsă vederii. Într-o zi, o femeie se năpustise la ea și reușise s-o mângâie pe păr, înainte să intervină un agent al Serviciului Secret. De ce? Oare de ce crezuse acea femeie că ar fi fost bine să facă un asemenea gest?

Orice se întâmpla pe neașteptate o ducea pe Jackie cu gândul înapoi, la Dallas, cu atâta intensitate, încât parcă într-adevăr ea s-ar fi aflat tot acolo. În ziua aceea, cu ceva timp înainte, unul dintre numeroșii copii ai lui Ethel țâșnise pe ușă cu un pistol de jucărie în mână, iar Jackie se speriase atât de tare, încât de-abia putuse să-și înăbușe un țipăt. Dacă apărea vreun străin la

ușa de la intrare, o cuprindea panica. Trăia tot timpul cu teama că vreun nebun oarecare avea să-i ucidă pe ea sau pe copii, iar atmosfera gălăgioasă din mijlocul familiei Kennedy, de Crăciun, nu-i făcea tocmai bine.

– Bănuiesc că lumea o să mai fie curioasă o perioadă, să vadă ce se întâmplă cu voi, îi spuse Ehtel pe un ton înțelegător. Dar ar fi bine să-ți găsești o casă care nu dă la stradă. Vrei să-ți caut eu una?

– Mulțumesc, Ethel, dar cred că ai destule pe cap.

Ethel născuse cel de-al optulea copil în vara aceea.

„Oare cum ține minte numele fiecăruia?“, se întrebă Jackie.

– O să locuiești la Washington? o întrebă Bobby. Ăsta-i primul lucru asupra căruia trebuie să te hotărăști.

Jackie se uită la el. Bobby știa mai bine decât oricine cât de greu îi era ei să ia hotărâri în perioada aceea. Parcă nu-i funcționa creierul așa cum trebuia, de parcă neuronii n-ar mai fi făcut conexiuni.

– Nu știu, îi răspunse ea.

Fu recunoscătoare că Lee schimbă, în acel moment, subiectul. Sora ei se purtase exemplar în ultimele săptămâni. Voia tot timpul s-o ajute, era atentă la nevoile ei, îi aducea băuturi, scrumiere sau batiste curate. În noaptea înmormântării, îi lăsase lui Jackie un bilețel pe pernă:

Noapte bună, scumpa mea Jacks – cea mai curajoasă și mai nobilă persoană din lume.

Dar Jackie nu-i făcea confidențe. Relația lor nu funcționa astfel. Ea fusese dintotdeauna cea care avusese grijă de Lee, iar acum nu puteau să schimbe rolurile peste noapte.

Doar Bobby îi înțelegea cumplita suferință, pentru că o împărtășea. Moartea lui Jack îl doborâse, îl zdrobise de-a dreptul. Pentru el, fiecare zi era un chin cumplit, abia făcea față. De aceea, Bobby era singura persoană cu care Jackie putea să vorbească. Putea să-i spună adevărul brut, fără să se cenzureze, așa cum era nevoită să facă atunci când se afla în preajma celorlalți.

În ziua morții lui Jack, după ce Bobby venise în grabă s-o ia de la aeroport, ea îi povestise totul, fiecare detaliu macabru, fără să omită nimic. Cuvintele îi ieșiseră din gură ca o avalanșă de neoprit. La fel se întâmpla și acum, de fiecare dată când se întâlneau. Jackie nu putea să se abțină, lua, obsesiv, întreaga poveste de la capăt. Poate că ar fi trebuit să înceteze, ca să nu-l supere, dar nu reușea să se controleze.

În acea după-amiază se plimbară pe plajă, învăluiți de lumina soarelui din Florida. Valurile se loveau de picioarele lor goale, în aer răsunau țipetele de bucurie ale copiilor, iar ea îi recita lista cu ceea ce numea „ce bine ar fi fost dacă“. Se gândise de atâtea ori la acele scenarii, încât simțea că putea să-și piardă mințile dacă nu vorbea cu cineva despre ele.

– Ce bine ar fi fost dacă am fi reușit să-l convingem pe Jack să nu meargă în Texas... Cu toții știam că avea dușmani acolo. De ce nu l-a chemat pe guvernator la Washington, să rezolve neînțelegerea aceea stupidă?

– N-are rost să ne gândim la așa ceva, o întrerupse Bobby pe un ton blând.

– Ba da, insistă ea. Trebuie să acopăr toate variantele, să înțeleg odată pentru totdeauna. Ce bine ar fi fost dacă n-am fi călătorit într-o decapotabilă! Ce bine ar fi fost dacă m-aș fi uitat cu atenție spre partea lui de mașină și l-aș fi zărit pe ucigaș atunci când se pregătea să tragă! Ce bine ar fi fost dacă mi-aș fi dat seama că acel zgomot nu era un rateu de motor, ci o împușcătură! L-aș fi tras în jos pe Jack și l-aș fi ocrotit.

– Era treaba celor de la Serviciul Secret să-l ocrotească. Ei sunt vinovații, nu tu. Ai făcut tot ce-ai putut, o asigură el, strângându-i mâna.

Jackie își continuă plimbarea în tăcere. Bobby putea să spună orice, ea știa că, într-un fel, îl abandonase pe Jack, nu-l ajutase exact atunci când avusese

atâta nevoie de ea.

La un moment dat, cei care se așezaseră pe plajă lângă copiii care se jucau izbucniră în hohote de râs, iar pe Jackie o cuprinse furia; ar fi fost în stare să-i ia la palme. Cum puteau să râdă, când Jack era mort? Cum putea cineva să mai râdă?

În primele luni de după moartea lui Jack, Jackie merse de multe ori singură la cimitirul din Arlington, să stea lângă mormântul lui. Cerul iernii era plumburiu, iar pământul, înghețat. Era insuportabil gândul că acum Jack se afla acolo, sub pământ, iar ea nu putea să-l vadă, nu putea să-l atingă. Cei de la Serviciul Secret o așteptau la distanță, respectuos.

Într-o zi, după ce vizită mormântul, Jackie merse să se roage la Catedrala Sf. Matei, iar episcopul se așeză lângă ea, cu mâinile încrucișate în poală și cu o expresie solemnă pe față.

– Cu siguranță că aveți foarte multe întrebări, îi spuse el. Vreau să știți că vă sunt întotdeauna alături.

– Da, am o întrebare: ce fel de Dumnezeu lasă să se întâmple așa ceva? îl provocă Jackie. Ce motiv poate să existe, când Jack voia să facă atât de multe lucruri bune în lume?

– Noi nu putem să știm motivele, dar trebuie să avem credința că totul se întâmplă după voia Domnului. Țineți minte, lumea asta nu înseamnă sfârșitul. Există o alta, după moarte, în care dumnevoastră și Jack o să vă întâlniți din nou.

Jackie simți că o cuprindea furia văzându-l cum stătea acolo, de parcă ar fi fost un izvor de înțelepciune, dar, cu toate astea, spunându-i doar platitudini.

– Spuneți-mi, continuă ea. Dacă mă sinucid acum, o să merg în același loc în care se află Jack? Pentru că adevărul e că nu mai vreau să rămân aici, în lumea asta. Vreau doar să fiu cu el.

Își duse mâna la gură să-și înăbușe un suspin.

Episcopul o privi o clipă în tăcere, de parcă își pregătea în minte un răspuns profund, teologic, dar ceea ce îi spuse fu, de fapt, de natură practică.

– Cine o să-i crească pe copii? Cine o să aibă grijă de Caroline și de John?

Iar atunci, Jackie își dădu seama că trebuia să continue să trăiască. Fiindcă, indiferent cine i-ar fi crescut, Lee sau Ethel, nimeni nu i-ar fi iubit așa cum îi iubea ea. Era legată de acest pământ din pricina lor, așa că trebuia să găsească o cale de a fi o mamă cât mai bună, încât să compenseze lipsa tatălui.

Capitolul 45

Paris

martie 1964

– Am luat cina cu Lee și Stas; a fost și baronul, îi spuse Maggie van Zuylen Mariei în timp ce-și luau ceaiul de după-amiază, și te asigur că n-ai de ce să te temi din partea lui Lee. Nu știe să poarte o conversație interesantă, iar personalitatea ar putea fi descrisă, în cel mai bun caz, ca fragilă.

– Da, dar sora ei e cea mai celebră văduvă îndurerată din lume, iar Ari pur și simplu salivează ori de câte ori e vorba de faimă și de renume, îi răspunse Maria în timp ce amesteca în ceai apăsând felia de lămâie cu linguriță.

– Crezi că Ari și Lee încă au o relație?

Maria ridică din umeri.

– Nu i-am prins în flagrant. Din câte știu, Ari nu s-a mai întâlnit cu ea de la înmormântarea lui JFK. De curând, am fost la Londra împreună cu el și nici nu i-a pomenit numele.

Maggie căzu pe gânduri.

– E genul de bărbat care iubește vânătoarea și care se plictisește după ce prinde prada. A avut o noapte de sex cu Lee, pe care a plătit-o cu o brățară. „Iubirea mea cea mai dulce și dragă“ îi spui nepoatei favorite, nu unei amante.

– Așa crezi?

– Nu ți-am zis niciodată, continuă Maggie, dar Ari i-a dat cândva Evei Peron zece mii de dolari ca să-și petreacă noaptea cu el. Atât voia – să poată să spună că a fost a lui.

Asta i se păru de prost gust Mariei. Nu-i plăcea să audă astfel de lucruri despre el.

Maggie îi puse mâna pe braț.

– Deunăzi, Ari mi-a spus că, grație relației pe care o are cu tine, speră să fie, în sfârșit, acceptat de înalta societate din Europa. Mult timp l-au ținut la distanță din pricina reputației lui în afaceri, dar tu îi conferi clasă, așa mi-a zis.

– Vorbești serios? făcu Maria, îmbujorându-se.

Ar fi fost foarte fericită să fie adevărat complimentul.

– Și, ia spune-mi, ce o să cânți la concertul următor? o întrebă Maggie. Când pot să vin să te văd?

– Zeffirelli mi-a cerut să cânt Norma la Opera din Paris, în mai...

– Ce interesant! exclamă Maggie.

Maria se strâmbă.

– Încă nu i-am dat un răspuns. E mai grea, din punct de vedere tehnic, decât Tosca. Și, sinceră să fiu, nu știu dacă vocea mea ar face față. De când am cântat ultima dată Norma, am avut o operație la sinusuri. Iar în ultima vreme nici n-am exersat atât de mult pe cât ar fi trebuit.

– Tu ești artista care a învățat Isolda lui Wagner în două luni, o dojeni Maggie. Și ai mai cântat Norma de multe ori.

– Asta mi-o spune și Ari. Vrea să accept, ca să poată să-i invite la concert pe toți prietenii noștri din Paris.

– E o idee bună. Să priceapă că ești un trofeu cu mult mai măreț decât Lee. Să-i amintească cât de mândru ar trebui să fie că te are la brațul lui.

Maria începu un program intensiv de repetiții și de sesiuni cu profesori de canto, în vederea pregătirii pentru Norma. Avea să reușească. Trebuia să reușească!

Repetițiile începură în aprilie; Mariei îi plăcea foarte mult decorul creat de Zeffirelli, pădurea fermecată care își schimba culoarea odată cu trecerea anotimpurilor. Îi plăceau foarte mult și costumele ei, în multe culori, croite din șifon și din mătase vaporoasă, care fluturau precum frunzele în bătaia vântului. Şi îi adora, pur și simplu, pe copiii care apăreau în spectacol și care îi trezeau sentimente de-a dreptul materne. Se asigura că primeau destule pauze și avea întotdeauna în cabină bomboane și băuturi răcoritoare pentru ei, fiindcă își amintea cât de greu îi fusese să cânte atunci când fusese și ea de vârsta lor.

Totul mergea bine, dar încă se chinuia când trebuia să atingă note înalte, iar premiera se apropia.

– Sari peste câteva note înalte, o sfătui Zeffirelli. Puțină lume o să-și dea seama.

– Nu pot să fac așa ceva. Ar însemna să trișez.

Maria era hotărâtă să nu facă nici un compromis în privința artei ei dacă putea. Munci și mai mult, forțându-se să-și controleze vibrația atunci când trebuia să cânte note înalte și exersând multe ore în fiecare zi.

Ari hotărî să-și invite prietenii în cea de-a patra noapte, după ce criticii își spuneau cuvântul, iar spectacolul nu mai prezenta nici un risc. Printre invitații lui se numărau prințesa Grace, Aga Khan, Charlie și Oona Chaplin, ducele și ducesa de Windsor, Maggie van Zuylen cu soțul ei și mulți alții. Aranjă să se servească șampanie în pauză și era din ce în ce mai entuziasmat, pe măsură ce se apropia data evenimentului.

În seara premierei, Maria izbuti să atingă toate notele înalte și cadențele, dar fără acea intensitate a trăirii pe care reușise s-o dea, cândva, personajului marii preotese a templului druizilor. Știa că și criticii aveau să bage de seamă asta, dar recenziile avură un ton amabil. Criticii scriseră despre felul ei „sublim“ de a-și juca rolul și despre „subtilitatea“ interpretării muzicale. În a doua și a treia seară, lucrurile se petrecură la fel, dar în dimineața celei de-a patra, Maria se trezi emoționată din pricina marilor așteptări ale lui Ari. Își simțea gâtlejul puțin încordat, poate că din cauza emoțiilor, așa că-și petrecu ziua făcând exerciții de relaxare și concentrându-se asupra muzicii înainte să-și îndeplinească ritualurile de dinaintea oricărui concert.

Urcă pe scenă și fu întâmpinată cu aplauze tumultuoase, dar de la primele acorduri își dădu seama că avea să-i fie greu. Corzile vocale nu răspundeau așa cum trebuia. Neavând încotro, sări peste câteva note înalte și oferi publicului ei o interpretare mai puțin intensă și într-o tonalitate mai joasă.

Asta n-ar fi fost cine știe ce, dar în scena finală, când să cânte nota aceea din octava superioară, vocea i se frânse. Imposibil de disimulat, chiar și față de cei care nu erau mari cunoscători ai operei; eșecul era de netăgăduit.

Câteva persoane din public începură să fluiere, iar apoi se auziră și câteva huiduieli. Maria ridică brațul către dirijor, arătându-i că voia să încerce încă o dată. Urmă o pauză, orchestra reluă, apoi, începutul ariei, iar Maria își adună toate forțele, gândindu-se la toată tehnica pe care o învățase, și reuși să cânte perfect nota. Aproape toți cei din public aplaudară, dar câțiva încă protestau, iar ea se simți umilită. De ce i se întâmplase așa ceva tocmai în seara aceea?

La final, reveni de câteva ori pe scenă, fără să zăbovească, iar apoi, grăbită, se retrase în cabina ei și trânti ușa, dorindu-și s-o înghită pământul. Se simțea groaznic pentru că-l dezamăgise pe Ari. El își dorise foarte mult ca seara aceea să fie un succes răsunător.

Ușa se deschise și apăru chiar Ari, cu o sticlă de șampanie în mână.

– Magnifico! exclamă el. N-am fost niciodată atât de mândru de tine ca în momentul în care ai cântat perfect nota aceea înaltă, a doua oară. Așa o vreau pe Maria mea! Asta iubesc la tine: nu accepți înfrângerea.

Ea clătină din cap.

– A fost groaznic. Tocmai în noaptea asta n-am reușit...

– Prietenii te ridică în slăvi. Acum sunt cu toții la restaurant. Vino cu noi. Să desfac sticla, să te relaxezi puțin?

– Nu pot să dau ochii cu nimeni.

Clătină din cap, hotărâtă.

– N-aș putea să suport să văd cum își caută cu grijă cuvintele ca să mă felicite. Du-te tu, dacă vrei, dar eu merg acasă.

– Ai fost minunată, tuturor le-a plăcut la nebunie, o asigură el. Dar dacă vrei să mergi acasă, vin cu tine.

Rolls-Royce-ul îi duse rapid înapoi la apartamentul lui de pe Avenue Foch, unde bucătarul le pregăti o cină ușoară, dar Maria nu putu să mănânce. Sorbi un pahar de Dom Pérignon, simțind, încă, efectul acelei experiențe umilitoare.

– Nu mai pot să cânt pe scenă, îi spuse ea lui Ari. Asta a fost. Nu e corect să risc să-i dezamăgesc pe ceilalți muzicieni și pe cei din public.

Slavă Domnului că eșuase proiectul lui Ari, acela de a o face soprana principală a teatrului de operă din Monte Carlo. Nu merita o asemenea onoare.

– Nu cred că ai dezamăgit pe cineva, insistă Ari. Dar, dacă nu mai vrei să ai de-a face cu presiunea spectacolelor, poate că o să încerci să te concentrezi pe filme și pe înregistrări.

– Poate...

Nu-i venea să se gândească la toate astea în noaptea aceea. Mai avea doar patru spectacole la Paris, iar apoi ei doi plecau la Atena, să se îmbarce pe Christina pentru o lungă croazieră. În iunie mergeau la Milano, pentru cea de-a patra aniversare a nașterii lui Omero, iar apoi ea avea să-și petreacă

restul verii înotând, făcând plajă și relaxându-se, încercând să-și scoată din minte spectacolul din seara aceea.

Cam așa se sfârși încercarea ei de a-i arăta lui Ari că era un trofeu cu mult mai valoros decât Lee. Planul se soldase cu un eșec răsunător.

Capitolul 46

New York

toamna anului 1964

În primul an după moartea lui Jack, Jackie își petrecu mai tot timpul apărând ideile și proiectele pe care el le lăsase în urmă. Le dădu un interviu neinspirat celor de la revista Life, la doar o săptămână după asasinat, pe când încă era atât de traumatizată din cauza celor întâmplate, încât abia își dădea seama ce spunea. Articolul n-o mulțumi pe de-a-ntregul; privit retrospectiv, părea prea sentimental, dar ea reușise, cel puțin, să formuleze clar ideea că președinția lui Jack fusese precum cetatea Camelot din legenda regelui Arthur, adică o perioadă excepțională, al cărei prestigiu avea să supraviețuiască timpului.

În ianuarie, ea apăru în fața Comisiei Warren, care fusese însărcinată cu investigarea morții lui Jack. Audierea fu de-a dreptul o tortură. Câte împușcături auzise? Din câte ținea minte, două, dar clipele acelea rămâseseră pentru ea o nebuloasă. Mult mai târziu, văzând un film cu momentul în care Jack fusese împușcat, făcut de un locuitor din Dallas pe nume Abraham Zapruder, Jackie fu șocată să descopere că se cățărase în spatele mașinii. Nu-și amintea să fi făcut așa ceva – dar ea era, purtând costumul și pălăria roz. Parcă toate acele lucruri i se întâmplaseră altcuiva, parcă nu ea fusese cea care îi ținuse în poală capul lui Jack, încercând să-i păstreze creierul înăuntrul craniului.

Își petrecu ore întregi vorbind cu Arthur Schlesinger, toate acele sesiuni de discuții fiind înregistrate ca mărturii în Biblioteca Prezidențială John F. Kennedy. După asta, începu seria de interviuri cu William Manchester, cel pe care îl alesese ca biograf oficial al lui Jack. Urmară întâlniri lungi cu John

Warnecke, arhitectul însărcinat cu proiectarea pietrei de mormânt; trebuia să se ocupe și de ediția comemorativă a revistei Look, care urma să apară la împlinirea a un an de la moartea lui Jack. Simțea o nevoie disperată să țină totul sub control, să aibă grijă de fiecare detaliu, de fiecare cuvânt care se scria despre el, pentru ca lumea să înțeleagă ce președinte minunat fusese și cât de multe înfăptuise în doar doi ani, zece luni și două zile.

În timpul zilei, Jackie reușea să se stăpânească, ajutată fiind de instructajul pe care îl primise de la mama ei. „Gândește înainte să vorbești; dacă n-ai ceva util de spus, mai bine nu spune nimic."

În general, femeile aveau tendința de a trăncăni fără rost, dar Jackie știa că tăcerea avea un impact mai mare, fiindcă îl forța pe interlocutor să vorbească.

În ochii multora, ea părea să facă față situației cu brio. Doar câteva persoane cunoșteau realitatea – Bobby, mai mult decât oricine. Poate că nu era drept să-și descarce tot timpul sufletul în fața lui. Bobby încărunțise, umbla cu umerii adunați și cu spatele încovoiat, tragedia aceea marcându-l pentru totdeauna. Şi el se refugia în muncă, dar întotdeauna își făcea timp dacă Jackie îi telefona să-i ceară vreo părere sau să-i vorbească despre frământările ei. Bobby îi era sprijin mental, emoțional și fizic și, de multe ori, ea îi cuprindea gâtul cu brațele și îl strângea tare. Era aproape la fel de înalt ca Jack, avea același păr vălurit, tipic pentru familia Kennedy, dar constituția îi era mai slabă, mai puțin solidă, iar mirosul, mai puțin masculin. Pe moment, îmbrățișarea aceea o ajuta, dar apoi se simțea și mai singură, pentru că dorul de cel pe care îl pierduse devenea și mai puternic.

De-abia seara, după ce copiii mergeau la culcare, Jackie se lăsa în voia sentimentelor. Primul pahar de votcă o relaxa; al doilea o amețea puțin; la al treilea, începea să plângă. Urmau, de multe ori, al patrulea și al cincilea. Uneori avea manifestări urâte, pe care și le amintea, fragmentat, în dimineața următoare: țipa la bona copiilor, plângea în hohote incontrolabile pe umărul secretarei ei sau arunca cu scrumiera în celălalt capăt al camerei.

Dar votca și pastilele de dormit însemnau ritualul de fiecare noapte care o ajuta să cadă în uitare și să poată să adoarmă. Altfel, îi apăreau în minte tot felul de imagini cu arme, cu sânge și cu tot felul de alte orori, care n-o lăsau

să închidă ochii. Rămânea așa, privind în gol și retrăind la nesfârșit momentele de la Dallas.

– Nu pot să vorbesc cu femei, îi spuse Jackie părintelui McSorley, un preot iezuit cu care începuse să joace tenis. Ele îmi spun tot felul de lucruri găunoase, cum ar fi „timpul le vindecă pe toate“, se destăinui ea imitând vocea maică-sii, fiindcă aceasta fusese cea care o consolase astfel cu doar o zi înainte, după ce o certase spunându-i răspicat că trebuia să fie un model pentru toate văduvele din lume. Adevărul e că, din experiența mea, durerea devine și mai grea cu timpul.

El își ridică privirea de la șireturile pe care tocmai și le lega. Îi spuse lui Jackie, cu căldură și înțelegere:

– Şi totuși nu poți să negi că, peste zece ani, durerea n-o să mai fie la fel de intensă și de copleșitoare. Toți cei din jurul tău îți vor binele.

– Azi-dimineață, după ce m-am trezit, n-am putut să-mi amintesc, pentru o clipă, chipul lui Jack. Îți dai seama? Ăsta a fost cel mai nenorocit moment de până acum.

Jackie își trecu degetele peste rachetă, încercând să-și stăpânească lacrimile.

– Nu suport să văd cum alții își văd de viața lor, iar el devine doar o amintire.

Părintele McSorley se ridică. Era cu câțiva centimetri mai înalt decât ea, avea părul alb și un corp suplu.

– Nu uita că Jack face parte și din viitor. Influența lui se vede peste tot, în reformele privind drepturile civile și în celelalte lucruri minunate pe care le-a făcut. El o să dăinuie nu doar în tine și în copii, ci în întreaga lume.

– Şi atunci, de ce s-a întâmplat așa? strigă ea, dând cu racheta de pământ într-un acces de furie. De ce l-a luat Dumnezeu, dacă făcea atât de mult bine? N-o să pricep niciodată.

– Ți-am adus niște cărți, îi spuse el, făcând semn cu capul către rucsacul pe care îl lăsase la marginea terenului. Ți le dau mai târziu. Sunt interpretări ale unor credințe din diverse culturi în legătură cu tragediile și cu moartea – budism, ateism, islamism. Mă gândeam că poate o să ți se pară interesante.

– Dacă vrei să cred că Jack o să se reîncarneze în gândac sau în broască, te avertizez că nu-mi pierd vremea cu astfel de cărți.

El râse.

– Jack ar fi un leu sau o pajură, cel puțin. Haide să jucăm. Vorbim după aceea.

Părintele McSorley era un bun jucător de tenis; îi învățase și pe copiii lui Ethel și ai lui Bobby. Uneori câștiga Jackie, alteori, el, dar cel puțin ea reușea, preț de vreo oră, să se concentreze pe simpla acțiune de a lovi mingea și de a o trimite peste plasă. Îi făcea bine.

Discuțiile cu părintele McSorley o ajutau. Îi povestise despre sentimentul de vinovăție pe care-l avea fiindcă nu fusese în stare să-l salveze pe Jack, despre impulsurile sinucigașe și despre acele vise, foarte intense și părând întru totul reale, care o făceau să se trezească brusc, udă leoarcă de sudoare și tremurând de groază.

Mai spre sfârșitul verii, părintele McSorley o ajută să se hotărască să plece de la Washington la New York, în Upper East Side, unde își petrecuse copilăria. Spera ca acolo să poată să rămână neobservată, departe de cercurile politice. Putea să-și cumpere un apartament la un etaj superior, unde să nu răzbată privirile iscoditoare ale curioșilor, și care să aibă la intrarea în clădire un portar care să împiedice vreun necunoscut să intre. Lui Jackie îi plăcea foarte mult bogăția culturală a New Yorkului, diversitatea magazinelor și faptul că era un oraș cosmopolit, în care oamenii nici nu clipeau dacă zăreau vreo celebritate pe stradă. Mai presus de toate, orașul îi amintea de tatăl ei, Black Jack, și de zilele fericite pe care le trăise acolo.

Vizionă mai multe proprietăți și alese un apartament cu cincisprezece camere, pe Fifth Avenue numărul 1040, cu vedere la Central Park, la doar șapte blocuri distanță de locuința pe care o cumpăraseră Lee și Stas. Se

simți ușurată să scape de Georgetown, unde trăise neîntrerupt în văzul tuturor, dar, în prima seară petrecută în noul apartament, îi telefonă lui Bobby și vorbi cu el, printre suspine, mai bine de o oră.

– Mă simt de parcă îl părăsesc, îi zise ea, plângând. Oamenii o să creadă că l-am dat uitării și că îmi văd de viață, dar tu știi că nu-i adevărat, așa-i?

– Bineînțeles că nu-i adevărat, îi răspunse Bobby.

În fundal se auzea Ethel, strigând la copii să meargă la culcare.

– Jack ar fi fost de acord cu decizia ta, crede-mă.

Printre cărțile pe care părintele McSorley i le împrumutase lui Jackie se găsea una cu titlul Perspectiva grecilor, în care o clasicistă pe nume Edith Hamilton descria cum gândeau atenienii din secolul al V-lea atunci când încercau să găsească sensul universului. Pe Jackie o impresionă în special un capitol în care autoarea detalia credința grecilor cum că tragediile aveau trei posibile cauze: păcatele comise de înaintașii celui în cauză, pe care trebuia să le ispășească, blestemele familiei sau mândria. Cu siguranță că familia Kennedy era blestemată, reflectă Jackie. Joe, fratele cel mai mare al lui Jack, murise în război, iar sora lui, Kick, într-un accident de avion, în ١٩٤٨. O altă soră, Rosemary, avea probleme de sănătate mintală și-și petrecuse anii maturității într-o instituție specializată. Iar acum, Jack. Să-ți pierzi patru dintre cei opt copii, înainte ca ei să atingă vârsta mijlocie, era mai mult decât ghinion. Joe Kennedy nu fusese un sfânt în tinerețe și cu siguranță că-și făcuse dușmani.

Atunci când Lee îi spuse, în treacăt, că Aristotel Onassis se afla la New York, într-o vizită de afaceri, Jackie se hotărî să-l invite la un prânz pe care îl organiza, fiindcă voia să afle mai multe despre credințele grecilor. Îi telefonă si-i transmise secretarei invitația.

Aceasta din urmă o sună pentru a-i confirma că domnului Onassis avea să-i facă mare plăcere să participe, apoi adăugă:

– Domnul Onassis a venit la New York însoțit de Maria Callas și ar dori să știe dacă ați putea s-o includeți pe lista invitaților.

Jackie ezită. Era o mare admiratoare a talentului muzical al Mariei Callas, dar exista riscul ca atmosfera să devină oarecum neplăcută, din cauza aventurii lui Lee cu Onassis. Nu știa dacă cei doi se mai vedeau – pentru că Lee se închidea în ea ori de câte ori auzea numele lui Ari –, nici dacă Maria avea habar de povestea asta. Situația era complicată, iar ea era prea fragilizată ca să poată să facă față unor scene. Iar apoi, nu era în dispoziția de a face noi cunoștințe.

– Vă rog să-i transmiteți domnului Onassis că, din păcate, mai am doar un singur loc liber la masă.

De fapt, alcătuise lista de invitați cu foarte multă grijă, ca să includă câțiva dintre cei mai inteligenți bărbați pe care-i cunoștea. Printre ei se regăseau: părintele McSorley, David Ormsby-Gore, care era ambasadorul Marii Britanii în Statele Unite, și Kenneth Galbraith, economistul. În total, nouă bărbați, plus ea. Femeile ar fi făcut ca atmosfera să fie mai încărcată de emoții, iar Jackie voia o discuție complet lipsită de sentimentalisme.

La masă se serviră ouă cu șuncă și Bloody Mary; în timp ce invitații mâncau, Jackie îi întrebă despre sistemele lor de credințe, încercând să îndrepte conversația către acele teme pe care le întâlnise în cărțile împrumutate de la părintele McSorley. Era o întâlnire a unor minți luminate, la care ea se simțea onorată să ia parte.

– Credeți în blesteme, domnule Onassis? îl întrebă Jackie, întorcându-se spre el. Se zice că Grimaldi, familia regală de Monaco, a fost blestemată în Evul Mediu, iar asta ar explica toate căsniciile nefericite și decesele premature abătute asupra celor din această dinastie.

– Orice familie mare are parte de nenorociri, îi răspunse el. Așa cum ar zice domnul Galbraith, e un fapt dovedit statistic. Şi apoi, moartea la o vârstă fragedă era un lucru obișnuit înainte de apariția medicinei moderne. Copiii care au crescut în familii nefericite n-au un exemplu bun pe care să-l urmeze în tinerețe, așa că sunt mai predispuși să-și aleagă, la rândul lor, soți

nepotriviți, cu care bineînțeles că o să fie nefericiți. Asta e mai degrabă o explicație decât o superstiție.

Jackie îl privi cu atenție.

– Părintii mei au avut o căsnicie nefericită. Înseamnă că sunt și eu condamnată să le repet greșeala?

– Aș zice că și inteligența joacă un rol atunci când ne alegem partenerii de viață, deci tu ai o șansă de succes mai mare decât majoritatea, îi răspunse el, zâmbind.

Jackie îi acceptă complimentul printr-o ușoară înclinare a capului. Era interesant să-l observi pe domnul Onassis în mijlocul celorlați bărbați – cu toții erau mai citiți și mai școliți, dar pe el nu-l intimida asta. Intuia acum de ce Lee era atât de obsedată de el. Onassis aparținea acelui gen de bărbați care te-ar fi salvat dintr-o clădire în flăcări, însă nu prin forță brută, ci păstrându-și calmul și folosindu-și rațiunea ca să găsească cea mai bună cale de ieșire.

Capitolul 47

New York

toamna anului 1964

În octombrie ١٩٦٤ se împlineau cinci ani de când Maria și Ari erau împreună, așa că ea fu nespus de uimită să afle că doamna Kennedy îl invitase pe Ari la un prânz la care ea, Maria, nu fusese inclusă pe lista invitaților. Oare Lee avea să fie acolo? Bineînțeles că Maria îi ceru insistent lui Ari să refuze invitația, dar el se încăpățână să meargă, lăsând-o să se frământe toată după-amiaza din cauza neliniștii și a geloziei.

Ari se întoarse la hotel la primele ore ale serii și-i spuse că la prânz luaseră parte numai bărbați, care vorbiseră despre filosofie sub privirea de regină a doamnei Kennedy.

– A fost un eveniment foarte ciudat. Nu prea înțeleg de ce am fost invitat și eu. Cred că încearcă să găsească o explicație rațională a morții soțului ei, dar e puțin probabil să aflăm vreodată, fiindcă Lee Harvey Oswald n-a apucat să dezvăluie motivele care l-au împins să-l ucidă pe președinte.

– Îi e foarte greu, cu siguranță, spuse Maria, compătimitoare. Se simțea mai bine acum, după ce înțelesese că prânzul nu fusese un pretext ca Ari să și Lee să poată să se întâlnească. Maria devenea foarte precaută atunci când era vorba de vreunul dintre membrii familiilor Kennedy și Radziwill.

*

În toamna aceea, Maria înregistră Tosca. Avu un succes atât de răsunător, încât se gândi că, poate, nu era o idee tocmai bună să renunțe la spectacole. Îi era dor de scenă, de entuziasmul pe care i-l dădea certitudinea că încânta auzul spectatorilor, de aplauze, de agitație și de intensitatea trăirilor de la sfârșitul spectacolelor. Dacă își alegea rolurile cu grijă, putea să mai cânte încă mulți ani de atunci înainte, nu?

Tosca era potrivită pentru noul registru, mai grav, spre care evoluase vocea ei; și apoi, Maria iubise întotdeauna muzica lui Puccini, așa că hotărî să cânte într-un scurt turneu al acelui spectacol. După câteva luni de exerciții intense cu profesori de canto, Maria interpretează rolul Floriei Tosca în februarie 1965, la Opera din Paris, iar recenziile fură extrem de măgulitoare. Asta o ajută să-și recâștige încrederea în sine, ceea ce o făcu să aprobe transferarea spectacolului la Opera Metropolitană din New York, pe scena căreia ea avea să apară după o întrerupere de șapte ani.

Gândul o speria oarecum. Nu știa la ce să se aștepte din partea publicului, dar în prima zi de repetiții, pe când limuzina se apropia de clădire, o întâmpină un afiș imens, pe care scria: BINE AI VENIT ACASĂ, MARIA! Pe lângă ziduri se adunaseră oameni care așteptau la rând, ghemuiți în saci de dormit.

– De ce stau acolo? îl ea întrebă pe șofer.

– Pentru dumneavoastră, bineînțeles, îi răspunse el zâmbind larg. Primele cincizeci și ceva de persoane de la coada pentru bilete au rămas aici peste noapte.

Ea clătină din cap, mută de uimire. Pentru o soprană de vârstă mijlocie, nu era rău deloc! În seara aceea, odată ajunsă în camera de hotel, porni televizorul și auzi la știri interviuri cu câțiva dintre admiratorii ei.

– Ar fi fost o crimă să lipsesc de la concertul Mariei Callas, spuse un tânăr. Ea e, fără îndoială, cea mai mare cântăreață de operă a secolului.

Un altul, care dormise într-un cort în așteptarea deschiderii casei de bilete, îi spuse reporterului:

– Doar pentru Maria aș face așa ceva. Pentru nimeni altcineva.

Ari nu venise cu ea, avea ceva treburi de rezolvat la Atena. Maria se îngrijora la gândul că el ar fi putut să se întâlnească acolo cu Lee, dar încercă să-și alunge temerile și să se concentreze asupra spectacolului. Vocea ei trebuia să fie perfectă pentru premieră.

Păși, cu piciorul drept mai întâi, pe scena Operei Metropolitane, și fu întâmpinată de aplauze care durară șase minute bune. Își acoperi fața cu mâinile, copleșită de emoție. Cine ar fi crezut? Primirea atât de călduroasă pe care i-o făcuseră spectatorii îi tăiase răsuflarea, așa că îi luă ceva vreme să-și adune forțele și să le zâmbească, aplaudându-i, la rândul ei, în semn de mulțumire.

După propria evaluare, vocea îi era mai slabă și mai puțin sigură decât ultima dată când cântase pe scena aceea, dar în ziare nu apărea deloc așa ceva: Una dintre cele mai remarcabile interpretări pe care le-am auzit vreodată, scria un critic important. Mai mult decât atât, revenirea ei la New York ocupa primele pagini ale ziarelor, nu doar un paragraf la secțiunea de arte.

Maria nu mai putea de bucurie. Îi citi la telefon lui Ari recenziile criticilor, iar el fu atât de mândru, încât abia își mai încăpea în piele.

– O să-i spun secretarei mele de la New York să cumpere câte o duzină de exemplare din fiecare ziar, ca să le trimit prietenilor, hotărî el.

– Nu crezi că ai lăsa impresia că te dai mare? îl certă Maria, amuzată.

– Chiar deloc, îi răspunse el. Cu siguranță că o să vrea să se bucure și ei de triumful nostru.

Maria zâmbi la auzul cuvântului „nostru“. Așa ar fi spus un soț, iar ei îi plăcea cum suna. Îi plăcea foarte mult.

Capitolul 48

New York

25 martie, 1965

După ce cântă Tosca la Opera Metropolitană pentru a doua oară, Maria avu parte de și mai mult entuziasm din partea publicului. Apoi se retrase în cabina ei să-și curețe machiajul gros de pe față și fu extrem de uimită atunci când directorul deschise ușa și o întrebă dacă voia s-o primească pe doamna Kennedy.

– Bineînțeles! răspunse ea după un moment de ezitare.

Era prea curioasă, nu putea să refuze. Își șterse crema de pe față și se pieptănă repede, băgând de seamă că mâna îi tremura. „Oare ce vrea doamna Kennedy? Să fie ceva legat de Ari și de Lee?“

Jackie bătu la ușă, iar apoi intră, sfioasă. Era mai slabă decât își imaginase Maria. Rămase o clipă nemișcată, de parcă n-ar fi știut dacă se cuvenea să se apropie sau nu.

– N-aș vrea să vă rețin, spuse ea, emoționată. Cu siguranță că sunteți epuizată...

– Nu, deloc. Maria se ridică să dea mâna cu ea, apoi făcu semn către un scaun, spunând: vă rog, luați loc.

Se simți învăluită de un val de parfum scump. Doamna Kennedy era mai frumoasă în realitate decât în fotografii, iar Maria se gândi că ar fi fost bine să apuce să se machieze puțin. Se simțea vulnerabilă, fiindcă fața îi strălucea de la demachiant.

– A trebuit să trag multe sfori ca să fac rost de un bilet pentru astă-seară, îi spuse Jackie cu voce răgușită, dar mă bucur foarte mult că am reușit. Ați fost minunată.

Își aranjă fusta, apoi, de emoție, începu să-și facă de lucru cu poșeta.

Oare chiar o vizita ca simplă admiratoare? Dacă da, era un gest foarte curajos din partea ei, având în vedere situația.

– Sunt onorată că ați venit. Data viitoare, vă rog să mă anunțați, iar eu vă trimit bilete, ca să nu mai aveți bătăi de cap.

– Vai, mulțu-me-e-sc, răspunse Jackie.

Acum vorbea cu accent de New England, iar în clipa următoare, cu cel al aristocrației britanice, de parcă nu putea să se hotărască cine era. Pronunța și ea, ca și Lee, sunetul „e“ mai lung, iar „r“-ul abia se auzea.

– Vă admir de foarte mult timp. De fapt, v-am ascultat cântând Norma aici, în 1956. A fost o experiență de neuitat.

Maria zâmbi.

– Iubesc Norma. Mă bucur foarte mult că v-a plăcut.

Acel concert avusese loc cu un an înainte ca ea să-l cunoască pe Ari. Din păcate, fusese compromis din cauza articolului care apăruse în Time, în care mama ei o acuza că era o fiică egoistă, lipsită de inimă, dar, în privința interpretării, știa că atunci vocea ei fusese la cel mai înalt nivel, așa că se bucura că Jackie o auzise.

– Voiam să vă prezint scuzele mele.

Jackie se opri, iar Maria se încruntă, întrebându-se pentru ce erau scuzele. Doamna Kennedy vorbea rar, cu pauze între propoziții, așa că Maria avu timp să facă în minte o scurtă listă de variante. Oare voia să-i prezinte scuze pentru aventura dintre sora ei și Ari?

– Ar fi trebuit să vă invit la prânz împreună cu domnul Onassis, toamna trecută, continuă Jackie, dar nu prea eram în dispoziția de a cunoaște oameni noi. Încep să-mi revin, sper.

„Deci, despre asta era vorba.“

– Vă rog, nu e nevoie de scuze, spuse Maria.

– O, ba da, trebuie. Mi-a fost rușine, mai ales că mi-ați trimis o scrisoare atât de frumoasă după ce a murit Jack. Mi-o amintesc foarte bine, era deosebită.

Vocea ei deveni mai blândă atunci când pronunță numele soțului.

„E drăguță“, se gândi Maria. „Nu seamănă deloc cu sora ei.“ Pe chipul lui Jackie se citea nu doar sinceritate, ci și vulnerabilitate.

– M-a întristat foarte mult moartea soțului dumneavoastră. De aceea am simțit nevoia să vă scriu. Mi s-a părut important să știți că lumea întreagă era în doliu alături de dumneavoastră.

Pe neașteptate, Jackie se întinse și o luă pe Maria de mână, apoi spuse cu glas scăzut, aproape în șoaptă:

– Nimeni nu reușește să-mi explice. Nu cred că o să se poată explica vreodată. Opera e plină de tragedii. Ele fac parte din experiența umană universală, nu-i așa?

Maria dădu din cap în semn de încuviințare.

– Cu toții avem parte de pierderea celor dragi în viața asta, dar nu așa cum vi s-a întâmplat dumneavoastră. Din fericire, așa ceva e rar.

Maria se opri, gândindu-se că trebuie să-și aleagă cuvintele cu grijă. Nu voia să tulbure o femeie care arăta atât de fragilă, dar nici n-ar fi vrut să piardă ocazia să-și precizeze poziția cât se putea de limpede.

– Demnitatea cu care v-ați purtat de atunci m-a impresionat profund, la fel și pe Ari. Știu că pot să vorbesc în numele lui, de aceea, atât dumneavoastră,

cât și copiii, sunteți oricând așteptați pentru o croazieră pe Christina. Astfel, puteți să vă relaxați în vacanță, fără să vă temeți la tot pasul de privirile iscoditoare ale fotografilor.

O privi pe Jackie în ochi, sperând că ea pricepuse mesajul: Ari era al ei; ea era gazda pe Christina. Nu pomenise numele lui Lee, dar era clar la ce se referea.

Jackie clipi și-și trase mâna.

– Am rămas cu cele mai frumoase amintiri din timpul croazierei din 1963. A fost în octombrie, chiar înainte de...

Vocea i se frânse.

– Jack trăia pe atunci, reluă ea. N-ar fi trebuit să merg. Aș fi putut să petrec două săptămâni în plus cu el. Pentru o clipă, păru să-și piardă stăpânirea de sine. Regret fiecare moment pe care nu l-am petrecut împreună. Ce n-aș da...

Își acoperi gura cu mâna, pe punctul de a izbucni în lacrimi.

– Pot să vă servesc cu ceva de băut? o întrebă repede Maria. Un pahar de apă? Șampanie?

Jackie clătină din cap.

– Cred că ar fi mai bine să plec, înainte să mă fac de râs.

Se ridică, apoi se întoarse și aruncă o privire către scaun, de parcă i-ar fi fost teamă că uitase ceva acolo.

– Vă rog, nu vă grăbiți..., începu Maria.

Jackie însă o întrerupse, zicând:

– Vă mulțumesc încă o dată pentru muzica dumneavoastră, care îmi atinge sufletul. A fost o onoare să vă cunosc.

– Onoarea e de partea mea, îi spuse Maria, ridicându-se, la rândul ei, în picioare. Vă rog să rămâneți să bem un pahar.

Jackie clătină din cap, zâmbind stins.

– Nu pot.

Ieși, lăsând-o pe Maria nedumerită, cu gura deschisă. Fosta primă-doamnă era mult mai copilăroasă decât își închipuise, avea ochi mari și voce de fetiță, dar ce curaj din partea ei să vină să-i ceară scuze pentru prânzul acela! Poate că părea fragilă, dar caracterul ei era de fier.

Întâlnirea fusese scurtă; totuși, Maria era profund impresionată, simțind că avusese o însemnătate deosebită. Oare ce părere își făcuse Jackie despre ea? Fosta primă-doamnă avea o atitudine regească, după părerea Mariei. Se ținea la distanță și nu lăsa să se vadă prea multe emoții.

Maria o plăcea, dar, chiar dacă împrejurările ar fi fost diferite, nu putea să-și imagineze că ele două ar fi putut să fie prietene.

Capitolul 49

Long Island, New York

aprilie 1965

Jackie îi invită pe Lee și pe Stas să petreacă vacanța de Paște cu ea, în Long Island, dar își regretă decizia aproape în secunda în care aceștia sosiră.

– Cum poți să fii atât de neîndemânatic? Mi-ai făcut o vânătaie la fluierul piciorului cu valiza aia! se răsti Lee la Stas, frecându-și piciorul, în timp ce-și aduceau bagajele în hol. Stas îi ceru iertare, dar asta nu fu de ajuns. Şi sigur mi-ai spart toate cutiile cu cosmetice, după cum umbli cu geanta.

– Mai lasă-l în pace, râse Jackie, îmbrățișând-o. Să nu-ți faci griji pentru genți, Stas. O chem pe menajeră să se ocupe de ele.

– Mi-ar prinde bine o bere, îi spuse Stas, mor de sete.

– Așa, bravo, băutură înainte de prânz! Ce fel de exemplu le dai copiilor? se lamentă Lee.

– Servește-te, găsești în frigider, spuse Jackie, arătând cu mâna spre bucătărie. Lee, haide să stăm pe verandă. Relaxează-te.

Soarele de primăvară și briza mării nu reușiră să alunge proasta dispoziție a lui Lee. Copiii alergară să se joace pe plajă, sub privirile vigilente ale bonelor, lăsându-le adulților răgazul să stea la soare, citind și flecărind. Dar Lee era tot ursuză. Stas părea s-o irite prin simpla lui prezență.

– De ce răsufli atât de zgomotos? se răsti ea, iar Jackie izbucni în râs.

– Bietul băiat! Ce-ai vrea să facă, să-și țină răsuflarea?

– Stai liniștită, merg să fac o tură cu mașina, spuse Stas, ridicându-se în picioare și scoțându-și cheile din buzunar. Îmi dau și eu seama când sunt în plus.

– Ce se întâmplă cu voi doi? întrebă Jackie de îndată ce el se îndepărtă și nu le mai putu auzi. Nu i-ai adresat nici un cuvânt civilizat de când ați venit.

– Întotdeauna îi iei partea. Cu mine de ce nu ții niciodată?

– Pentru că nu înțeleg ce rău face. E un tată bun, are un venit decent și, de când a murit Jack, s-a purtat foarte frumos cu mine. Nu vreau să ajungeți la divorț.

– După cum merg lucrurile, nu cred că putem să evităm asta, mormăi Lee.

– Vai, Lee! exclamă Jackie, tulburată. Gândește-te la copii! Încercați să vă rezolvați problemele, dacă se poate. Orice căsnicie trece prin perioade mai grele. Își aminti de propriile ei îndoieli în privința lui Jack la începutul relației lor, își aminti cât de greu îi fusese să-i accepte aventurile. Îi veni în minte și discuția pe care o avusese cu tatăl ei, la un prânz, atunci când el o sfătuise să nu renunțe la căsnicia ei. În minte i se înfiripă o îndoială. Spusele tale de până acum au, cumva, vreo legătură cu aventura ta cu Aristotel Onassis? Vă mai întâlniți?

Cu obrajii îmbujorați, Lee dădu din cap în semn că da.

– Când pot.

Se străduia să pară nepăsătoare, dar Jackie știa că nu era așa.

– Ești îndrăgostită de el? Doar nu te aștepți să se căsătorească cu tine, nu? o întrebă Jackie privind-o cu atenție.

Lee își întoarse privirea spre mare.

– Mi-ar plăcea foarte mult să mă mărit cu el. Dar mă îndoiesc că o să mă ceară vreodată.

Jackie strânse din buze, apoi spuse:

– El e tot cu Maria Callas. Am cunoscut-o luna trecută, m-a invitat într-o croazieră pe Christina.

Lee sări ca arsă:

– Ce?! Unde naiba ai cunoscut-o?

– Am fost la Opera Metropolitană, unde a cântat Tosca. A fost extraordinar, așa că m-am dus în culise s-o felicit. Mi-a făcut impresia unei femei prietenoase și generoase, nu seamănă deloc cu personajul inventat de presă. Mi-a plăcut de ea.

Acum Jackie dezaproba și mai tare aventura dintre Lee și Aristotel. Maria nu merita așa ceva.

– După părerea mea, vocea ei e chiar urâtă. Are un timbru ciudat, ca un cuțit frecat pe sticlă. Dar mă bucur că ai ieșit. E cazul să termini cu izolarea asta autoimpusă.

La auzul acelor vorbe, Jackie rămase mută de uimire, dar Lee continuă pe un ton de atotștiutoare, de parcă ar fi vrut să-și pedepsească sora pentru că o lăudase pe rivala ei.

– Păi, ăsta-i adevărul. Lâncezești în casă, bei sticle întregi de votcă, apoi te plângi că nu poți să dormi. Iar în dimineața următoare gemi că te doare capul – de fapt, i se spune mahmureală! Ar fi cazul să nu-ți mai plângi atât de milă.

Jackie se simți ca în fața unui atac, așa că reacționă din pur instinct. Sări în picioare și o pălmui: o dată cu palma, apoi, încă o dată, cu dosul mâinii, așa cum făcea mama lor cu ele pe când erau copii.

– Cum poți să spui așa ceva? întrebă ea cu răsuflarea întretăiată. Credeam că mă înțelegi. Tu știi mai bine decât oricine prin ce-am trecut.

Cu ochii măriți de uimire, Lee își acoperi obrajii cu palmele. Deschise gura să spună ceva, dar Jackie n-o lăsă.

– Să nu mai scoți nici o vorbă! Piei din fața mea!

Lee se repezi în hol, își luă un șal, apoi deschise ușa de la intrare și ieși în curte. Simțea o nevoie imperioasă să stea singură.

Jackie tot ocolea iarba înaltă și uscată de pe marginea plajei, îndreptându-se în direcția opusă locului în care se jucau copiii. Înainta cu greu pe nisip, iar gambele o dureau; încerca din răsputeri să alunge gândurile care îi năpădiseră mintea.

„Deci Lee asta crede, că-mi plâng de milă? Că beau prea mult?“

Ei bine, cea de-a doua acuzație era adevărată. De ceva vreme, ținea în dulapul din dormitor o sticlă de votcă, din care bea ca să poată să adoarmă. Dacă bea până când atingea un anumit punct, totul i se încețoșa în cap, iar suferința i se estompa, dar nu pentru mult timp. Acela era momentul în care putea să se întindă și să închidă ochii.

De multe ori se trezea dimineața devreme, cu gura uscată ca șmirghelul. Capul o durea îngrozitor, de parcă avea tâmplele prinse într-o menghină, iar inima îi bătea nebunește. Avea deseori coșmaruri violente, groaznice, în care trebuia să-și apere copiii de un rău nevăzut. Jack apărea doar din când în când în acele vise, ca o prezență fantomatică la care ea nu putea să ajungă. Unii oameni credeau că morții puteau să le vorbească în vise celor vii, dar Jack nu-i vorbise niciodată. Ea își dorea ca el s-o fi făcut, dar se părea că nu mai avea glas.

Ochii îi erau umezi din cauza vântului care îi biciuia fața. Și-i șterse cu mâneca.

Oare își plângea de milă, se lăsase în voia suferinței? Nu trecuseră decât șaptesprezece luni de la evenimentele din Dallas. Părintele McSorley zicea că „suferința durează atât cât durează“ și că putea să apară sau să dispară fără logica mareelor sau a anotimpurilor. În unele zile, Jackie se simțea mai bine, în altele, mai rău, dar cea de a doua categorie predomina. Existau câteva lucruri care reușeau să-i distragă atenția: muzica, mișcarea și cărțile.

Îi plăcea foarte mult să facă plimbări lungi. De îndată ce se mai încălzea apa, avea să înceapă să înoate din nou; îi făcea bine – observase asta după moartea lui Patrick. Dar, în rest, aproape în fiecare zi nu făcea altceva decât să respecte, mecanic, niște ritualuri care păreau lipsite de sens: se forța să mănânce, să se spele, să se îmbrace, să se joace cu copiii, să vadă de treburile casei. Oare ar fi trebuit să-și fi revenit până acum?

Își aminti cât de afectată fusese sora ei după moartea lui Black Jack. Ea, Jackie, simțise că n-avea de ales, trebuia să fie mai puternică, s-o ajute. Era imposibil ca Lee să fi uitat infernul suferinței în care te zvârcolești după ce îți moare cineva apropiat, lucru și mai greu în cazul ei, având în vedere felul în care murise Jack. N-avea să poată niciodată să-și șteargă din memorie cele văzute atunci.

Jackie crezuse că urma să aibă parte de câteva zeci de ani împreună cu soțul ei, dar îl pierduse într-o clipită. Oare Lee nu putea să înțeleagă că rana era încă deschisă? Nici măcar nu începuse să se cicatrizeze. Poate că n-avea să se mai vindece vreodată.

Lee se obișnuise ca Jackie să fie cea echilibrată și responsabilă. Poate că de aceea îi era atât de greu s-o vadă vulnerabilă, fragilă, poate că voia ca lucrurile să revină pe făgașul de dinainte. Da, sora ei mai mică îi fusese alături atunci când îi muriseră copilașii, soțul, luase parte la înmormântarea lui Jack, dar nu înțelesese. Nu cu adevărat. Ele două nu vorbiseră niciodată despre cele întâmplate la Dallas. Dacă ar fi întrebat-o cineva, Jackie ar fi spus că Lee era cea mai bună prietenă a ei, dar, în realitate, nu erau foarte apropiate – nu așa cum era cu Bobby sau cu părintele McSorley, cărora putea să le împărtășească orice.

Oare era vina ei? Dacă se gândea bine, adevărul era că întotdeauna preferase să discute cu bărbații, nu cu femeile. Poate că asta se întâmpla din pricină că fusese atât de apropiată de Black Jack. Putea să stea de vorbă cu Lee ore în șir, dar mai mult despre modă, cunoștințe comune sau copii; nimic profund.

Își aminti că într-o zi Jack îi povestise, râzând, cum o privise în timpul unei discuții cu Lee. Stăteau foarte aproape una de cealaltă și sporovăiau de mai bine de douăzeci de minute. Curios să vadă ce puteau să aibă atât de

important de dezbătut, se dusese tiptil în spatele lor și auzise că vorbeau despre mănuși: când să le poarte și care era lungimea potrivită.

– Treziți-vă, doamnelor! le tachinase el. Suntem în anii ’60 acum! Voi două parcă tocmai ați ieșit de la o școală de fete din anii ’20.

Îi reveni în amintire, pe neașteptate, expresia pe care o avea Jack atunci când o tachina: cutele care i se formau la colțurile ochilor, sclipirea amuzată, dar plină de afecțiune, din privirea lui. Lui Jackie i se făcu atât de dor de el, încât fu nevoită să se oprească din mers, fiindcă era gata să se prăbușească sub povara durerii.

Oare ce ar fi spus Jack despre starea de iritare a lui Lee? Jackie se așeză pe nisip și încercă să privească lucrurile rațional.

Din cât putea să-și dea ea seama, Lee era îndrăgostită de Onassis, dar dacă și el ar fi simțit la fel, cu siguranță că ar fi făcut ceva în privința asta, nu? Doar nu era însurat cu Maria Callas. Putea foarte bine s-o părăsească pentru Lee. Dar nu, dimpotrivă, ea acceptase să fie vioara a doua, femeia cu care el se mai distra din când în când. Mama lor le avertizase de nenumărate ori să nu facă sex înainte de căsătorie. „Bunurile încercate nu se mai vând la preț mare.“ Sora ei n-avea să fie vreodată cu Onassis. Trebuia să-l dea uitării și să se concentreze asupra soțului și a copiilor.

Dintr-odată, Jackie simți că o compătimea pe Lee. Aceasta nu fusese niciodată mulțumită de viața ei. Întotdeauna își închipuise că exista ceva mai bun decât ceea ce avea ea. Dar Stas era un soț grozav: deștept, cu simțul umorului, chipeș și nemaipomenit cu copiii. Lee ar fi trebuit să fie recunoscătoare pentru lucrurile bune din viața ei.

„O să-i cer iertare pentru palme“, se hotărî ea. „Şi o să încerc să-i scot din minte obsesia asta pentru Onassis.“

Cât despre ea însăși, poate că Lee avea, într-o oarecare măsură, dreptate. Poate că trebuia să iasă mai mult în lume și să fie mai reținută în a-și arăta suferința. Cei din jurul ei începeau să se sature.

În toamna aceea, Jackie se strădui să accepte invitații, ba chiar organiză o petrecere la Sign of the Dove, un restaurant din Upper East Side, foarte căutat. Ieși de câteva ori la discotecă, merse la teatru și la balet, luă masa la restaurant cel puțin o dată pe săptămână. Cei din jurul ei păreau fericiți s-o vadă așa.

– Te descurci excelent! gângureau ei, de parcă ea ar fi fost un copil care învăța cum să folosească furculița și cuțitul.

În schimb, presa era cu totul împotriva eforturilor ei de a ieși în lume. De la văduvă îndurerată, la petrecăreață înflăcărată, era un titlu în National Enquirer. Ziariștii ar fi vrut s-o vadă îmbrăcată doar în negru, cu văl pe față și, dacă se putea, cu ochii înlăcrimați tot timpul. Poate că ar fi fost mulțumiți doar dacă ar fi văzut-o sacrificându-se pe rugul funerar al lui Jack, așa cum făceau cândva văduvele din India.

Din motive de protecție, avea tot timpul în preajmă un agent de la Serviciul Secret, dar tot se tulbura ori de câte ori era recunoscută în locurile publice. Într-o noapte, la teatru, în timpul unei pauze, o femeie din public o zări și se apropie de ea.

– Ce mai faceți, doamnă Kennedy? Ne-am gândit foarte mult la dumneavoastră după cele întâmplate la Dallas și restul...

– Mulțumesc.

Jackie își plecă ușor capul, încercând să pună capăt conversației.

– Aveți foarte mult curaj să veniți la teatru, dar viața merge înainte, nu?

Văzând că Jackie nu-i răspundea, femeia strigă către o prietenă:

– Uite cine-i aici!

La auzul acelor vorbe, și alți oameni din jur începură s-o privească iscoditor pe Jackie. În scurt timp, în jurul ei se adunară vreo douăsprezece persoane.

Ea se întoarse spre Joan Thring, prietena care o însoțea, însă întrebările nu conteneau.

– Ce părere ai despre piesă, Jackie? o întrebă un bărbat.

Atunci interveni agentul de pază:

– Vă rog s-o lăsați în pace pe doamna Kennedy. A venit aici ca persoană particulară.

Câțiva dintre ei plecară, dar ceilalți doar se traseră înapoi un pas sau doi, continuând să se holbeze la ea. În cele din urmă, Jackie se ridică, își luă poșeta și ieși.

Scena asta se repeta în nenumărate ocazii: pe stradă, în Central Park, în aeroporturi și în magazine. Chiar dacă știa că agentul de pază se afla tot timpul în apropiere, Jackie tot era înspăimântată. Dacă vreunul din mulțime avea un pistol? Dacă o ataca pe ea sau pe copii? Iar Lee nu înțelegea de ce trăia retrasă? Ia să aibă și ea parte de astfel de experiențe măcar o după-amiază!

N-avea de ales decât să se prefacă în fiecare zi că făcea față, că se simțea mai bine. Ea era singura care știa că tot nu putea să doarmă fără votcă și pastile, că tremura de frică de fiecare dată când pleca de acasă, că o îngrozea gândul că cei doi copii ai ei ar fi putut să pățească ceva și că îi era dor de Jack în fiecare zi, în fiecare clipă.

Capitolul 50

Atena

primăvara anului 1966

Într-o după-amiază, Ari își uită agenda lui cea ferfeniță pe punte, lângă șezlongul pe care Maria stătea la plajă. După ce se asigură că n-o vedea nimeni, ea răsfoi la litera „R“. „Radziwill Stas“ era notat acolo, înainte de numerele de telefon de la Londra și de la Turville Grange. Numele lui Lee nu apărea.

Aruncă iar o privire pe punte, dar Ari nu era nicăieri. Cu ciotul de creion legat de agendă cu o bucată de sfoară, își notă ambele numere pe pagina de la sfârșitul romanului pe care îl citea, Valley of the Dolls, de Jacqueline Susann. Căută și litera „K“ și-și scrise numărul din Manhattan al lui Jackie Kennedy. Avea să le transcrie mai târziu în propria agendă. Nu se știa niciodată când aveau să-i prindă bine.

Apoi îi veni o altă idee. În numărul de la Londra al lui Lee apărea cifra trei, iar ea făcu din el un opt. În cazul numărului de la Turville Grange, trase iute o linie dreaptă peste unu, care deveni astfel șapte, iar apoi închise agenda și o puse acolo unde fusese înainte, potrivind-o în așa fel încât să pară că n-ar fi putut să ajungă la ea.

Se lăsă pe spate și continuă să citească, zâmbind. Nu plănuise să facă asta; ideea îi venise pe moment. Poate că ar fi trebuit s-o facă mai demult.

Ari se întoarse și-i spuse că vorbise la telefon cu Alexander, care acum avea aproape optsprezece ani și lucra la biroul din Monaco al tatălui său. Avea o iubită pe nume Fiona Thyssen, care era englezoaică și care, înainte să se mărite cu un baron olandez, fusese model.

– Ar putea să aibă orice femeie din lume, iar el alege o femeie divorțată, de treizeci și cinci de ani, zise Ari, nemulțumit. Un dinozaur! I-am spus lui Alexander că ea o să intre curând într-o altă etapă a vieții, în care sânii o să-i atârne până la genunchi.

– Hei! protestă Maria, lovindu-l cu cartea peste picior. Eu am patruzeci și doi, ai uitat?

– Sânii tăi sunt magnifici, îi zise el repede. Dar de ce nu-și alege Alexander o fată de vârsta lui, una fără un trecut atât de complicat? Această Fiona Thyssen are doi copii mici. Fiul meu nu-i pregătit să fie tată – el însuși e încă un copil.

Maria ridică din umeri.

– Era de așteptat ca Alexander să-și aleagă o femeie frumoasă, doar a crescut înconjurat de ele pe iahtul tatălui său.

– Eu vreau ca nepoții mei să aibă ca mamă o grecoaică dintr-o familie bună, nu o vedetă internațională.

– Tu l-ai fi lăsat pe tatăl tău să decidă cu cine să te căsătorești?

Ari pufni, respingând cu dispreț ideea.

– Doamne ferește! Mi-am aranjat căsătoria cu Tina direct cu familia ei. Din punct de vedere financiar, a fost o mișcare perfect logică.

– Alexander e tânăr, îi spuse Maria. Cred că, atât timp cât nu intervii, relația asta o să se încheie de la sine. Alexander o să-i vadă pe prietenii lui cum merg la petreceri în fiecare noapte și o să-și dea seama că e prea tânăr să se așeze la casa lui. Dar, dacă obiectezi, o să rămână cu Fiona doar ca să te sfideze.

„Cum s-au schimbat rolurile“, se gândi Maria. Cine ar fi crezut că tocmai ea avea să-i ia apărarea lui Alexander? El și acum refuza să se așeze la aceeași masă cu ea.

– N-are deloc simțul răspunderii. Își petrece timpul prin cazinouri și cluburi și de-abia dă pe la birou.

– Parcă aveai de gând să-i propui să se implice în afacerea Olympic Airways, nu? Ce-ar fi să-l aduci la Atena? Vezi dacă Fiona o să vrea să-l însoțească, zise ea, dând din cap. A fost dintotdeauna obsedat de zbor. Poate că, dacă are un serviciu care-i place, o să muncească mai mult. Şi o să călătorească pe măsură, ceea ce înseamnă că o să lipsească des de acasă. Poate că asta o să pună o presiune asupra marii lui iubiri.

Ari își dădu jos ochelarii și-i zâmbi admirativ.

– Ai o minte vicleană. Îmi place!

– S-a pronunțat divorțul tău de Battista? o întrebă Maggie van Zuylen pe Maria într-o zi, în timp ce luau prânzul.

Maria clătină din cap.

– Nu, doar separare legală. El refuză să-mi acorde divorțul.

Maggie se lovi cu o unghie peste rama ochelarilor.

– Am aflat despre o manevră legală de la o prietenă din Grecia, care a reușit să divorțeze împotriva voinței soțului ei, un tip excesiv de autoritar. Nu-mi amintesc exact detaliile, dar ea zice că orice căsătorie de după 1946, care n-a fost oficiată de Biserica Ortodoxă Greacă, nu e legală în Grecia. Cam așa ceva. Poate că merită să investighezi și pista asta.

Maria ridică din sprâncene.

– Cu siguranță. Măcar aș scăpa de una dintre scuzele pe care le invocă Ari ca să nu se însoare cu mine.

– Îți fac rost de numele avocatului ei, se oferi Maggie.

Maria merse pentru o consultație la biroul din Atena al avocatului. Află că ceea ce îi spusese Maggie era adevărat. Singura problemă era că Maria, fiind cetățean american, era exceptată de la prevederile acelei legi.

– Există o soluție simplă: să renunțați la cetățenia americană și s-o preluați pe cea greacă, îi spuse avocatul. Avem un departament separat care se ocupă de procedura asta.

Maria nu-i spuse nimic lui Ari. Adevărul era că nu-i păsa deloc care anume cetățenie apărea în pașaportul ei. Se născuse la New York, își petrecuse adolescența la Atena, trăise în Italia în primii ani de căsnicie, iar acum – fie la Paris, fie la bordul Christinei, așa că era un cetățean al lumii. Ceru părerea contabililor în legătură cu taxele, iar ei îi spuseră că ar fi fost în avantajul ei să aibă cetățenie greacă. N-avea de gând să se stabilească din nou în America, așa că nu prea existau dezavantaje.

La cină, îi împărtăși lui Ari planurile ei.

– Nu poți să renunți la cetățenia americană, îi zise el fără să stea pe gânduri. Toată lumea e disperată s-o obțină. Ar fi o nebunie să faci așa ceva.

– N-am nevoie de ea, îi răspunse Maria. Nu vreau să trăiesc acolo. La nevoie, îmi e foarte ușor să obțin o viză de turist.

– Şi investițiile tale? Statutul tău o să se schimbe. O să apară tot felul de complicații legale și financiare la care nici nu te-ai gândit. Ar putea să influențeze afacerea noastră cu Vergottis, de exemplu.

Cu un an în urmă, Ari o convinsese pe Maria să investească într-o navă împreună cu el și cu prietenul lui, Panaghis Vergottis. Îi promisese profituri bunicele în viitor, pe o perioadă lungă de timp, după ce n-avea să mai poată să cânte. Botezaseră acea afacere comună Operațiunea Primadona, în cinstea ei.

– Avocații mei au studiat cu grijă toate aspectele și zic că n-o să fie nici o problemă, protestă ea.

– Care avocați? Cu ce rataţi de doi bani te-ai sfătuit? De ce n-ai vorbit cu cei din echipa mea? o luă el la rost, trântind paharul cu băutură pe masă.

Maria se enervă fiindcă Ari o luase de sus, de parcă doar el știa ce trebuia făcut, iar ea habar n-avea de nimic.

– N-am vrut să te deranjez. E o modalitate prin care aș reuși, în sfârșit, să scap de căsătoria cu Battista și am de gând s-o pun în aplicare. Nu trebuie să-ți cer ție voie.

– Oare treaba asta face parte dintr-un plan prin care vrei să mă convingi să mă însor cu tine? se răsti el. Pentru că nu ține figura. Îmi ești mai utilă cu cetățenie americană decât fără.

Vorbele lui îi atinseră Mariei o coardă sensibilă, așa că își ieși din fire. Luă un bol de salată și îl aruncă în el. Îl nimeri direct în cap; din bolul de lemn se prelingeau bucăți de castraveți și de roșii, îmbibate în ulei, curgându-i până pe cămașă.

Ari sări în picioare și aruncă în ea un bol cu gigantes – fasole lată în sos de roșii. Maria se feri, dar ceva tot îi rămase în păr.

– Nenorocitule! strigă ea, năpustindu-se spre el cu pumnii încleștați.

Artemis era la bucătărie, dar, auzind gălăgia, veni repede în sufragerie.

– Încetați! se răsti ea. Ce faceți?

Maria alunecă pe podeaua murdară de sos de roșii. Îl trase și pe Ari după ea, tot încercând să-i dea un pumn. El o imobiliză ținând-o de umeri, lucru care o înfurie și mai tare.

– N-ai avut niciodată de gând să te căsătorești cu mine, așa-i? Ai vrut doar să fiu târfa ta! țipă ea, forțându-și vocea.

Ari o plesni.

– Așa te și porți, ca o târfă.

Maria încercă să-l muște de braț și lovi cu picioarele.

– De fapt, tu încă te consideri căsătorit cu Tina. Nu suporți gândul că te-a părăsit. Despre asta e vorba.

– Nu, e vorba despre nesiguranța asta ridicolă a ta, o contrazise el. Maturizează-te odată, Maria!

Ea reuși să-și elibereze un picior și îl lovi pe Ari cu genunchiul în testicule, nu foarte tare, dar destul cât să-l facă să geamă de durere. El se trase puțin îndărăt ca să se apere, iar Maria scăpă din strânsoarea lui.

– Să nu cumva să-mi spui mie să mă maturizez! țipă ea. Tu ești cel nesigur, cel care simte nevoia să colecționeze prieteni celebri ca să poată să creadă că se ridică la standardele tăticului!

Apăru o servitoare cu o mătură și cu un făraș, iar Maria i le luă din mână și începu să curețe podeaua.

– Maria, spuse Ari, foarte încet. Trebuie să vorbim.

Ea își simți inima străbătută de un fior rece. Oare ce avea de gând să-i spună? Ar fi vrut să se fi purtat cu mai multă demnitate, dar acea discuție fusese amânată prea mult.

Până să se așeze amândoi în grădina din spatele casei lui Ari, la un pahar de coniac, atmosfera devenise atât diferită, încât semăna cu pauza dintre acte la operă. Maria începu să vorbească:

– Nu înțeleg de ce ai reacționat atât de violent la încercarea mea de a mă elibera legal de Battista. Dacă tot n-ai de gând să te căsătorești cu mine, asta nu te afectează cu nimic, n-am dreptate?

– Am zis întotdeauna că, într-o bună zi, la momentul potrivit, o să ne căsătorim. Dar nu-mi place să-mi forțezi mâna.

Ari îi evita privirea, ochii îi erau ațintiți la un fluture de noapte uriaș, care zbura în jurul lămpii, lovindu-se de sticlă.

Maria pufni, disprețuitoare:

– Iar vechea scuză – nu e momentul potrivit. Nu poți să inventezi alta, mai originală?

El îi ignoră spusele și continuă:

– Iar atunci când ne căsătorim, pentru mine e mai bine dacă ai cetățenie americană. Mă deranjează că te-ai gândit să renunți la ea fără să-mi ceri părerea.

– Care-i adevăratul motiv pentru care ești obsedat de America? Oare faptul că te-au respins, iar acum te încăpățânezi să-i impresionezi, așa cum ai încercat să-l impresionezi pe tatăl tău?

Ari stătea țeapăn, iar Maria își dădu seama că-l scosese din sărite.

– E cea mai bogată economie din lume. Ce alt motiv îmi trebuie? Cu o soție americancă, aș putea să operez liber pe piețele lor.

– Deci ai putea să te hotărăști să mă iei de nevastă din rațiuni comerciale? Ce romantic!

El clătină din cap.

– Îmi răstălmăcești cuvintele, Maria.

Ari scoase un trabuc, iar ea îl privi în timp ce-și îndeplinea ritualul: îl rupse, îl trecu pe sub flacără, iar apoi pufăi până când se aprinse. Îl iubea prea mult, iar el știa; asta era problema. Dacă l-ar fi iubit mai puțin, ar fi fost mai atent, ar fi respectat mai mult dorințele ei. Acum, Maria înțelegea asta foarte bine.

– Ar fi trebuit să insist să te căsătorești cu mine în 1960, în timp ce eram însărcinată, spuse ea. Atunci ai fi fost de acord. Acum te-ai obișnuit cu mine așa cum te obișnuiești cu o piesă veche de mobilier.

– Nu-i adevărat.

Se întoarse spre ea cu un zâmbet trist.

– Mă plictisesc repede de alte femei, dar tu continui să mă surprinzi, să mă încânți chiar și după atâția ani. Câți au trecut?

– Aproape șapte, îi răspunse ea, și-i trecu prin minte comedia The Seven Year Itch, cu Marilyn Monroe.

– Noi doi suntem la fel. De asta și merge relația noastră. Amândurora ne place să fim independenți. Singura diferență e că ție îți pasă de părerea celorlalți. Ăsta nu-i un bun motiv să te căsătorești.

– O altă diferență e că eu sunt fidelă, nu putu să se abțină Maria.

El trase din trabuc și-i spuse:

– În inima mea, eu îți sunt întotdeauna fidel. Nici o ceremonie legală n-ar schimba asta. Ești singura femeie cu care vreau să-mi petrec viața.

– Dacă vrei să-ți petreci viața cu mine, de ce n-avem un cămin al nostru? El făcu un gest ca s-o întrerupă, dar ea ridică mâna, oprindu-l. Nu, lasă-mă să termin. Știu că tot zici că Skorpios o să fie casa noastră, dar – să fim serioși – abia dacă au început lucrările de construcție. Oi fi jucând eu rolul gazdei pe Christina atunci când îți convine ție, dar adevărul e că iahtul e doar al tău. Iar eu stau la Paris într-un apartament închiriat, la câteva zeci de metri distanță de al tău, ca o amantă, nu ca o soție. Nu există nici un loc pe care să pot să-l socotesc căminul meu. Vreau să fiu femeia care să aibă grijă de tine după ce îmbătrânești. Cum pot să fac asta dacă tu insiști să mă ții la distanță?

– Lasă-mă să mă gândesc la ce-ai spus, îi răspunse el cu blândețe. O să văd ce pot să fac.

Mai rămaseră o vreme așa, în întuneric, sorbind din băuturi; apoi, într-un elan de afecțiune, Maria se întinse și îl mângâie pe cap.

– Nu te-am rănit cu bolul ăla de salată, nu?

El clătină din cap, stinse trabucul în scrumieră și spuse:

– Haide să mergem la culcare.

Asta fu ultima ceartă dintre ei.

Capitolul 51

Paris

mai 1966

La câteva săptămâni după ceartă, Maria și Ari luară prânzul împreună la Paris. Apoi, el îi ceru șoferului să oprească în fața unui bloc de apartamente de pe Avenue Georges Mandel, aproape de Trocadéro. Îi spuse Mariei:

– Am o surpriză pentru tine. Haide să intrăm.

Scoase un set de chei și deschise ușa dinspre stradă, apoi o conduse printr-un vestibul și urcară la etajul al doilea, unde se afla un apartament gol. Avea tavanul înalt, încăperi spațioase, accesorii în stil art deco și ferestre înalte, care dădeau spre ramurile din vârf ale unui castan.

– Ce căutăm aici? îl întrebă Maria pe Ari, aruncându-i o privire nedumerită.

– Îți place?

– Sigur că-mi place. E frumos.

Maria fusese deja cucerită de grandoarea locului și de felul în care razele soarelui își reflectau strălucirea pe pereți.

– Mă bucur. Fiindcă e al tău. L-am cumpărat pentru tine.

– Ce-ai făcut? îngână ea, înmărmurită de uimire. Dar de ce?

– Ai spus că n-ai un cămin al tău. Acum ai! îi răspunse Ari întinzându-și brațele, mândru de el însuși.

„Deci ai ales să-ți amintești doar partea asta din cearta noastră“, își zise Maria. „Foarte isteț din partea ta.“

Totuși, apartamentul era atât de magnifico, încât nu putea să-l refuze. După ce îl aranja într-un stil primitor și intim, spera ca el să devină un cămin pentru amândoi.

Maria se dedică în totalitate aranjării noului apartament. Pentru Marele Salon alese un tapet de brocart verde-închis, tablouri renascentiste și mobilă în stil Ludovic al XV-lea. Găsi niște uși venețiene din secolul al XVIII-lea și renovă șemineul de marmură construit în stil art deco. Mai era și un Salon Roșu, pe care îl decoră cu motive chinezești, și o sufragerie în stil Ludovic al XVI-lea, cu o masă mare, la care puteau să cineze douăsprezece persoane. Instală în dormitor patul de secolul al XVIII-lea, cumpărat pe când era căsătorită cu Battista, pe a cărui frumoasă tăblie sculptată erau pictate flori. Iar camera de baie alăturată, placată cu marmură albă și roz, dotată cu robinete aurii și cu plante luxuriante care atârnau din ghivecele lor, deveni refugiul ei intim. Pe lângă cada cea mare, se mai aflau acolo o canapea și un fotoliu tapițate cu catifea trandafirie, un telefon și un gramofon. Peste tot erau oglinzi care reflectau lumina și pe care dansau umbrele frunzelor din fața ferestrei.

– E ca un decor de operă, îi spuse Ari atunci când fu invitat să vadă apartamentul mobilat și decorat. E perfect pentru o primadonă.

– Și destul de elegant, sper, pentru un magnat de talie internațională, adăugă ea. Putem să-i invităm aici pe partenerii tăi de afaceri.

Dar, deși Ari avea un dulap cu hainele lui și deseori cina acolo și rămânea peste noapte, își ținea aproape toate lucrurile în apartamentul lui de pe Avenue Foch.

Mai târziu în acel an, Maria rămase uluită atunci când Vergottis refuză să-i dea acțiunile pe care le cumpăraseră împreună pentru navă, în cadrul

Operațiunii Primadona. Ea îl plăcuse dintotdeauna, era prietenul apropiat al lui Ari și partenerul lui de afaceri, de aceea nu-i veni să creadă când înțelese că el vrea s-o înșele. N-avea nici o logică; poate că gestul lui se datora vreunui conflict între el și Ari, conflict pe care acesta din urmă îl ținuse ascuns față de ea. Maria nu-și permitea să piardă investiția, așa că-l rugă pe Ari să i-o recupereze.

– O să te dăm în judecată și o să câștigăm! țipă Ari la Vergottis la telefon, dar Vergottis ripostă că, dacă făcea așa ceva, el avea să divulge prin toate tribunalele detaliile intime ale relației dintre el și Maria.

– Ăsta-i șantaj! se îngrijoră Maria. Ce putem să facem?

Ari ridică din umeri.

– O să le cer avocaților mei să-l dea în judecată și o să-l lăsăm fără nici un ban. Nimeni nu mă trage pe mine pe sfoară.

– Dar nu vreau să ajungă numele noastre în ziare. N-am putea să cădem la o înțelegere?

– Nici gând. Ar crea un precedent periculos pentru ceilalți parteneri de afaceri ai mei și i-ar încuraja să mă înșele. Eu nu lucrez așa.

În a doua jumătate a anului 1966 și apoi în 1967, perspectiva procesului o îngrozi pe Maria, lucru care îi afectă sănătatea. Tensiunea arterială, care întotdeauna îi fusese mai mică decât valorile normale, îi scăzu alarmant de mult, astfel încât de multe ori picioarele i se umflau și-i deveneau butucănoase, urâte, iar capul o durea mai tot timpul. Ar fi preferat să nu se înfățișeze în persoană, ci să trimită o declarație scrisă tribunalului de la Londra, dar avocații lui Ari stăruiră în părerea lor: trebuia ca ei amândoi să fie prezenți. Ba, mai mult, îi sfătuiră să spună că erau „prieteni buni“, nu „iubiți“, ca să nu cumva să dea de înțeles că ar fi existat posibilitatea ca într-o bună zi să se căsătorească.

– Ne cer să mințim la tribunal? îl întrebase ea, descumpănită. Așa ceva nu-i etic, nu?

– Se pare că, dacă abordăm problema ca un cuplu, natura contractului legal se schimbă. E o chestiune de procedură pe care Vergottis ar folosi-o în avantajul lui.

– Dar eu nu vreau să mint la tribunal. Refuz să fac așa ceva.

– Sper că n-o să fie nevoie, încercă Ari s-o liniștească. Ne privește ce relație avem, nu e treaba nimănui. Haide s-o lăsăm așa.

Dar, la tribunal, avocatul lui Vergottis se referi direct la viața lor personală în prima parte a interogatoriului.

– Având în vedere că amândoi sunteți despărțiți de soți, îl întrebă el pe Ari, o considerați pe doamna Callas ca având rolul de soție în viața dumneavoastră?

– Nu, îi răspunse Ari. Dacă mi-aș fi dorit o soție, eu și Maria ne-am fi căsătorit fără nici o problemă. Suntem liberi, nu ne leagă nici o obligație, în afară de cea a prieteniei.

Maria se străduí să nu trădeze nici o emoție, dar cuvintele lui o ardeau. Atunci când îi veni rândul, avocatul încercă s-o încolțească, vorbind despre aspectul legal al despărțirii ei de Battista.

– Vă considerați o femeie necăsătorită? o întrebă el.

Maria făcu o pauză lungă, îndreptându-și privirea spre locul în care stătea Ari. El dădu din cap aproape imperceptibil.

Ea continuase procedura și renunțase la cetățenia americană, așa că acum era oficial divorțată după legea din Grecia, dar în Italia era în continuare considerată ca fiind căsătorită cu Battista.

– În Italia, nu, răspunse ea, în cele din urmă. În rest, da.

Rosti ultimele cuvinte foarte încet, aproape în șoaptă. Era cumplit să declare în fața lumii întregi că-și petrecuse ultimii opt ani din viață cu un bărbat care acum o descria ca fiind o prietenă, nimic mai mult. Ea și Ari știau, bineînțeles, adevărul, dar situația în care se punea o făcea să arate ca o

neghioabă. Şi transmitea mesajul că Ari era disponibil pentru orice femeie care și-ar fi dorit să-l cucerească. Se rugă în gând ca Lee să nu urmărească povestea în ziare, dar era aproape sigură că ea citea totul.

Capitolul 52

Irlanda

iunie 1967

Jackie află că Sissy, soția lui David Ormsby-Gore, murise într-un accident de mașină și se hotărî să ia avionul spre Marea Britanie și să participe la înmormântare. Ca ambasador britanic, David fusese un bun aliat al lui Jack și se dovedise un prieten de nădejde după moartea lui. Hotărî ca apoi să-i ducă pe copii într-o vacanță în Irlanda. Acum, Caroline avea nouă ani, iar John, cinci, așa că erau destul de mari ca să afle mai multe despre strămoșii lor irlandezi.

Aveau să fie însoțiți de bonă și de ofițerii de la Serviciul Secret. Interesul publicului față de viața ei personală nu scăzuse odată cu trecerea timpului, dimpotrivă. Tot felul de necunoscuți o acostau pe stradă, chiar și atunci când se vedea limpede că se grăbea. Unii dintre oamenii aceia încercau s-o atingă, lucru care o speria atât de tare, încât simțea o durere în piept și abia dacă mai putea să respire. În acele momente se bucura că îi avea aproape pe John Walsh și pe ceilalți din echipa lui, care interveneau și-i cereau individului respectiv să-și vadă de treabă.

Dar atunci când își făcea cumpărăturile în rețeaua de magazine Saks Fifth Avenue, încercând să-și aleagă o pereche de ciorapi sau un ruj nou, îl vedea pe ofițer cu colțul ochiului și avea senzația că era prizonieră. Cei de la Serviciul Secret știau ce mânca, ce bea, cu cine se întâlnea la o cafea, cum își petrecea zilele. Ca și cum trăia într-un stat totalitar și era supravegheată tot timpul, ceea ce îi amintea mereu de întâmplările din ultimii patru ani. Viața ei n-avea să mai fie normală niciodată.

Jackie ar fi vrut să poată să dispară fără urmă, să nu se mai afle câtuși de puțin în centrul atenției, dar cei din familia Kennedy insistau să ia parte și ea la întruniri politice. Bobby se hotărâse să candideze la președinție în 1968, iar asta o îngrozea.

– Ești sigur că-i o idee bună? îl întrebă ea în timpul uneia dintre lungile lor plimbări. Familia Kennedy are foarte mulți dușmani. De ce să te pui în pericol, să devii o țintă ușoară pentru ei?

– Dar nu poți să cedezi în fața unor astfel de oameni. Vreau să duc mai departe ceea ce a început Jack, să-i fructific moștenirea. Promit, totuși, să nu să circul într-o mașină decapotabilă.

Invitată de Bobby să ia parte la un eveniment caritabil, Jackie simțise cum, de frică, îi înghețа sângele în vene gândindu-se că ar fi trebuit să se urce pe vreo estradă, în văzul tuturor. N-avea de ținut nici un discurs, Bobby nu-i cerea decât să-și facă apariția, ca să arate că îi sprijinea candidatura.

– Fă-o pentru Jack, o rugă Bobby. Știi că ar fi fost de acord și te-ar fi încurajat.

„Da, așa ar fi făcut“, se gândi Jackie.

Jack își arătase de multe ori dorința ca Bobby să-i urmeze la Casa Albă. Se așteptau să candideze în ’68, doar că asta s-ar fi întâmplat după ce Jack ar fi încheiat două mandate.

Celălalt motiv pentru care Jackie simțea că trebuia să le facă pe plac celor din familia Kennedy rămăsese nespus, dar pe ea o apăsa neîncetat. După moartea lui Jack, ei îi alocaseră o sumă lunară, în completarea pensiei de la guvern a lui Jack. Ea n-ar fi putut să trăiască doar cu banii primiți de la guvern. Ceea ce însemna că nu trebuia să-și facă griji din pricina banilor – cel puțin nu atât timp cât făcea parte din clanul Kennedy.

Înmormântarea lui Sissy avu loc într-o biserică catolică din Oswestry, lângă granița cu Ţara Galilor. Jackie era bucuroasă că Bobby o însoțea, dar o

supărară ziariștii, care se repeziseră s-o fotografieze și s-o filmeze de îndată ce coborâse din avion. Ba chiar se ascunseseră după copaci, în cimitir, ca să surprindă momentul în care ea îl consola pe David în timp ce soția lui era coborâtă în mormânt.

Excursia în Irlanda fu mult mai puțin expusă atenției publice. Se cazară la niște prieteni care locuiau în Comitatul Waterford, într-o zonă rurală perfectă pentru călărie și care era aproape de o plajă cu nisip. Jackie avu doar o întâlnire oficială, cu președintele Eamonn de Valera, și le făcu o vizită particulară unor rude din familia Kennedy, în orășelul Dunganstown; în rest, totul se desfășură ca într-o vacanță propriu-zisă, cu mult aer curat și ospitalitate irlandeză.

Într-o după-amiază, în timp ce copiii erau cu bona la picnic, Jackie ieși să facă o baie. La vreun kilometru depărtare, găsi un canal care avea, de cealaltă parte, o limbă de pământ ce înainta în mare. Până acolo și înapoi ar fi fost pentru ea o distanța perfectă de străbătut înot ca să-și revigoreze mușchii, iar priveliștea era spectaculoasă. Câmpiile de pe marginea stâncilor erau de un verde-smarald atât de viu, iar cerul de un albastru atât de strălucitor, încât Jackie se simțea ca într-un film tehnicolor.

Își lăsă prosopul pe plajă și intră în mare, gândindu-se că temperatura apei era de vreo cincisprezece-douăzeci de grade; răcoroasă, dar nu foarte rece. Înotă spre canal, apoi, la jumătatea distanței, se opri și rămase plutind pe spate, admirând frumusețea cerului.

Dorul de Jack n-o părăsea niciodată; lui i-ar fi plăcut foarte mult plaja asta, momentele de intimitate pe care ar fi putut să le trăiască amândoi acolo. Probabil că n-ar fi rezistat și, din spiritul de competiție caracteristic familiei Kennedy, i-ar fi luat-o înainte, apoi s-ar fi întors, îndemnând-o să se grăbească. Își aminti senzația pe care o avusese pe când îl sărutase în timp ce înotau în ocean, lângă Portul Hyannis: gustul sărat, atingerea buzelor lui, trupul lui solid, apăsându-l pe al ei. Oare avea să mai întâlnească vreodată un bărbat cu care să poată să împărtășească astfel de plăceri simple?

Știa că la Washington circulau tot felul de bârfe din cauza apropierii ei de Bobby. Poate că le auzise și Ethel, care o tratase neobișnuit de rece în ultimele dăți în care se întâlniseră. Adevărul era că Jackie îl iubea pe Bobby

ca pe un frate. I s-ar fi părut un adevărat incest dacă l-ar fi sărutat, deși se îmbrățișau des, iar el era primul la care apela ori de câte ori avea nevoie de vreun sfat sau de o vorbă de consolare.

În ultimii ani, de când murise Jack, ea ieșise la cină cu câțiva bărbați, dar nici unul nu se ridica la înălțimea lui. John Warnecke, cel care proiectase piatra funerară, îi distrăsese atenția, pentru o vreme, de la alte lucruri neplăcute. Ros Gilpatric, care era nu doar plin de farmec, ci și un intelectual, flirtase cu ea fără ocolișuri, ba chiar plănuiseră să plece împreună într-o vacanță. David Ormsby-Gore o invita la cină ori de câte ori era în New York, ca și Aristotel Onassis, de altfel, care întotdeauna îi aducea cadouri pentru ea și pentru copii. De ceva vreme, îi spunea Telis, o prescurtare a numelui său grecesc întreg, Aristotelis.

Situația de acum a lui Onassis era una interesantă. Jackie citise în ziare că nu mai era cu Maria Callas, iar el i-o confirmase atunci când îl întrebase. Lee nu mai vorbea deloc despre el, ceea ce însemna că aventura lor, pe care Ari insistase s-o numească scurtă și lipsită de importanță, se terminase de multă vreme. Jackie simțea că Ari și-ar fi dorit ca relația lor de prietenie să evolueze spre ceva mai intim, dar el n-o presase niciodată.

Dacă ar fi început o relație cu Ari, Bobby ar fi făcut o criză de nervi. Cumnatul ei îl ura profund pe Onassis, încă de pe vremea acelei interdicții bazate pe un detaliu legat de transportul maritim, care fusese emisă împotriva magnatului grec în anii ’50. Totuși, Jackie nu reușise niciodată să înțeleagă de ce păstra Bobby acele resentimente. Jack îl considerase pe Onassis un simplu pungaș, dar ea era de părere că Ari avea o minte ascuțită, maniere de modă veche și o fire generoasă. Îi dăruise mai multe bijuterii absolut superbe drept daruri pentru zilele ei de naștere, iar la comemorarea a trei ani de la moartea lui Jack, o brățară cu diamante care ei îi plăcea în mod deosebit. Îi trimitea și cadouri pentru copii, scumpe și alese cu grijă.

Lui Jackie îi plăcea faptul că el știa s-o asculte. Cei mai mulți dintre bărbați abia așteptau să apară o pauză în conversație ca să intervină și să-și spună propriile păreri, dar Ari îi dăruia întreaga lui atenție și-i punea întrebări. Atunci când se revedeau, el își amintea despre ce vorbiseră la întâlnirea de dinainte și o întreba cum merseseră lucrurile. Lui Jackie îi plăcea asta. Câteodată se trezea că flirta cu el.

Simți o rafală de vânt care tulbură oglinda apei, iar atunci își dădu seama că se îndepărtase prea mult de țărm. Risca să nu mai poată să atingă promontoriul de pe cealaltă parte a canalului și să ajungă în golful lung de douăzeci de kilometri. Se răsuci pe pântec și începu să înoate împotriva curentului, chinuindu-se să se îndrepte spre malul opus, dar apa era agitată acum, așa că, în scurt timp, obosi. Dacă se oprea din înotat chiar și pentru o clipă, promontoriul se îndepărta, dar nici cele mai mari eforturi nu păreau s-o ducă mai aproape de el.

Un val se sparse deasupra capului ei; Jackie începu să tușească din cauza apei care-i intrase în gură. Simți cum o cuprindea panica. Oare avea să moară acolo, singură? Pe de o parte, ideea o atrăgea oarecum: cel puțin, asta însemna eliberarea; poate că ajungea în Rai, împreună cu Jack – dacă Raiul exista. Tot ce trebuia să facă era să se oprească, să nu mai facă nici un efort ca să se salveze. Dar nu putea să-i părăsească pe copii, nu putea să-i lase singuri, ca apoi să devină parte din numeroasa familie a lui Bobby și Ethel.

Atunci își aminti un sfat al lui Jack: dacă ești prins într-un curent puternic, trebuie să înoți paralel cu țărmul până când apa se liniștește îndeajuns de mult, încât să poți să înoți iarăși spre uscat. Jackie lovi din nou apa cu brațele, încercând să urmeze acel sfat, dar simțea cum îi intra frigul în oase, făcând-o să tremure. Un alt val se ridică deasupra capului ei.

„Ce proastă sunt“, se gândi ea. „Sunt incredibil de proastă! N-ar fi trebuit să mă aventurez în ape necunoscute.“

Jack ar fi fost furios pe ea. Era o greșeală elementară și poate că era și ultima, fiindcă, din acel punct, coasta părea să fie prea departe.

Brusc, din apă răsări un cap de bărbat. Era John Walsh, unul dintre ofițerii ei de pază de la Serviciul Secret.

– Întoarceți-vă pe spate, îi porunci el.

Secătuită de puteri, se supuse. Cu un braț, John o luă de sub bărbie, iar cu celălalt începu să înoate cu putere, înaintând mult împotriva curentului.

Jackie era pe spate, uitându-se la norii de pe cer. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. De-abia atunci când se apropiară de țărm și curenții se mai potoliră, reuși să se întoarcă și să înoate umăr la umăr, alături de el.

John o ajută să ajungă pe plajă, unde ea se prăbuși, pentru că n-o mai țineau picioarele, și începu să vomite pe nisip.

Fusese cât pe-aci, știa; era a doua oară în viața ei când fusese atât de aproape de moarte.

Capitolul 53

Paris

noiembrie 1967

În salonul din apartamentul ei, Maria bea cafea și citea ziarele. Prin ferestrele înalte, soarele dimineții lumina încăperea. Bruna intră, răsucindu-și șorțul.

– Doamnă, m-ați rugat să vă spun dacă pe domnul Onassis l-a vizitat vreo femeie.

– Da.

Bruna era bună prietenă cu Eleni, menajera de la apartamentul de pe Avenue Foch al lui Ari, și uneori afla informații de la ea.

– Eleni spune că aseară doamna Kennedy a luat cina la dumnealui acasă.

Bruna își mușcă buza, de parcă s-ar fi abținut să spună mai multe.

– Ești sigură că era doamna Kennedy? o întrebă Maria, devenind, dintr-odată, atentă. Nu prințesa Radziwill? Seamănă între ele.

– Eleni spune că era doamna Kennedy, fără nici o îndoială. A auzit când domnul Onassis i-a spus „Jacqueline“.

Maria se încruntă.

– Şi cine altcineva a mai fost la cină?

– Nimeni. Doar ei doi.

Foarte ciudat. Maria ar fi crezut că Jackie era prea îngrijorată pentru reputația ei ca să se aventureze să cineze singură cu un bărbat, în apartamentul lui. Nu știa că deveniseră prieteni atât de buni. Oare povestea asta avea vreo legătură cu Lee? Oare doamna Kennedy îi transmisese lui Ari vreun mesaj de la ea? Era hotărâtă să afle; de aceea, atunci când Ari veni la cină, îl întrebă pe un ton intenționat neutru:

– Am auzit că doamna Kennedy e la Paris. Ai văzut-o?

Fără să clipească măcar, el îi răspunse:

– Nu. Nici nu știam că e aici.

Maria simți o strângere de inimă.

– De ce mă minți, Ari? Știu că ați luat cina împreună aseară.

El tresări, uimit, iar Maria băgă de seamă că ar fi vrut să-i trântească o altă minciună, dar se răzgândi.

– Am evitat să-ți spun adevărul din cauza geloziei tale absurde. Nu pot să-ți spun când mă întâlnesc cu vreo prietenă, pentru că ai fi în stare să spargi iarăși ceva.

– Asta pentru că nu cred că poate să existe o relație de prietenie între doi oameni de sex opus. Unul dintre ei întotdeauna vrea mai mult – dacă nu sunt homosexuali, se-nțelege.

– Cât cinism din partea ta! Îmi pare rău să te dezamăgesc, dar cu doamna Kennedy am vorbit despre filosofie și religie. Se pare că o liniștește compania mea, iar uneori îmi face confidențe. În perioada asta e obosită din cauză că familia Kennedy face presiuni asupra ei să-l ajute pe Bobby în carieră.

Părea plauzibil, dar Maria n-avea încredere în el. Bărbatul ăsta făcea crestături pe tăblia patului ca să țină evidența legăturilor lui cu femei celebre. Maria avea mai multă încredere în doamna Kennedy. Cu siguranță

că ea avea prea multă clasă, nu s-ar fi culcat cu un bărbat prins într-o legătură de lungă durată, un bărbat care, pe deasupra, se culcase cu sora ei.

– Ce știi tu despre prietenie? i-o întoarse ea. În ultima vreme te-ai cam certat cu toți.

Înalta Curte le dăduse câștig de cauză în procesul împotriva lui Vergottis, care primise ca sancțiune să plătească niște cheltuieli de judecată exorbitante; din cauza asta, era pe cale să dea faliment. Ari n-avea nici o remușcare: ăsta era prețul pe care Vergottis trebuia să-l plătească pentru că-l înșelase. Și relația cu prințul Rainier se deteriorase: Ari își vânduse acțiunile pe care le deținea la Société des Bains de Mer, așa că ea n-avea să mai aibă niciodată ocazia să cânte la opera de acolo.

– Nu-i adevărat. N-o să mă cert niciodată cu Costa, îi răspunse el.

– Da, dar asta numai pentru că nu poți să-ți permiți așa ceva; îți cunoaște toate secretele.

Ari râse, dar știa că era adevărat.

– Și sper că nici cu tine n-o să mă cert vreodată.

– Ai face bine! îl avertiză ea. Pot să divulg și eu unele secrete.

În toamna aceea, Ari fu într-o dispoziție veselă, poate pentru că afacerile îi mergeau bine: avea tot felul de scheme și de planuri, pe care i le destăinui și ei, umflându-se în pene. În Grecia avusese loc o lovitură de stat militară, iar el era în tratative cu cei care preluaseră conducerea guvernului, în legătură cu un proiect uriaș de construire a unei rafinării de petrol și a unei topitorii de aluminiu la periferia Atenei. Proiectul Omega, așa îl numise. Ari făcuse investiții în aurul și în petrolul din America de Sud, în proprietățile imobiliare din Manhattan, în produse chimice din Persia, în turism – Maria nici nu mai putea să țină minte lista tuturor țărilor în care el avea interese de

afaceri. Imperiul Onassis părea să se extindă cu fiecare răsuflare a lui Ari, iar ea era mândră de succesul lui.

Într-o seară de noiembrie, ieșiră să danseze la Chez Régine, un club de noapte la modă din Cartierul Latin. Amândoi băură din belșug și dansară, îmbrățișați, pe cele mai noi melodii: Something's Gotten Hold of my Heart a lui Gene Pitney și Somethin' Stupid a lui Frank Sinatra.

La ora două dimineața, ieșiră din club chicotind și abia ținându-se pe picioare. Afară îi aștepta nelipsita hoardă de fotografi și de reporteri.

– E adevărat ce se zvonește, că o să vă căsătoriți în curând? le strigă unul dintre ei.

Maria se întoarse spre Ari, lăsându-l pe el să răspundă.

– Ați rămas în urmă cu noutățile, spuse el. Ne-am căsătorit acum două săptămâni. A fost minunat.

Urmă o avalanșă de întrebări, în timp ce aparatele foto păcăneau infernal. Şoferul lui Ari aduse mașina, iar ei urcară pe bancheta din spate fără să mai adauge nimic.

– O să dea fuga la registrul de căsătorii să verifice, zise Ari, rânjind. Asta o să-i țină ocupați o vreme.

Maria nu știa ce să creadă despre ceea ce le spusese el ziariștilor, dacă fusese doar o glumă sau un comentariu frivol.

Nu-i venea să râdă de așa ceva, dar nu-i mai puse alte întrebări.

– Poate că ar trebui să-mi cumperi un inel, ca să-i induci și mai tare în eroare.

– Poate că așa o să fac, îi răspunse el, strecurându-și mâna sub rochia ei.

După o iarnă umedă și rece petrecută la Paris, Maria și Ari luară avionul până în Caraibe, ca să pornească într-o croazieră de două luni pe Christina. Amândoi erau puțin răciți din cauza vremii, dar, coborând din avion în atmosfera plină de culoare și de căldură a orașului Port of Spain, ea se simți mai bine de îndată. Apă liniștită, de culoare turcoaz, nisip auriu și văzduh plin de cântecele păsărilor. Maria se lăsă pătrunsă adânc de culorile și de miresmele tropicale.

Planul era să navigheze până la Insulele Windward; de acolo, spre Haiti, unde Ari avea ceva treburi de rezolvat, și apoi spre Jamaica. Maria avea de gând să slăbească și să-și exerseze sistematic vocea. Își luase cu ea un magnetofon și voia să se înregistreze, iar apoi să lucreze până când avea să obțină rezultatul pe care și-l dorea.

Voia și să încerce să-l convingă pe Ari să mai reducă din consumul de trabucuri și de alcool, dar știa că trebuia să abordeze chestiunea într-un mod foarte subtil; lui nu-i plăcea să i se spună ce să facă. Mâncarea sănătoasă, înotul și soarele n-aveau cum să le facă decât mult bine amândurora.

La mai puțin de două săptămâni de la începutul croazierei, Ari află că rivalul lui, Stavros Niarchos – un magnat grec care avea afaceri tot în domeniul transporturilor – le înaintase coloneilor care conduceau țara o contraofertă la Proiectul Omega. De furie, Ari se făcu roșu ca para focului. Pentru o clipă, Maria crezu că avea să facă un atac de apoplexie.

– Cum ai aflat? îl întrebă ea.

– Am spioni în casa lui Niarchos. Nu poate nici să strănute fără să aflu eu.

– Știe despre Proiectul Omega? Poate că guvernul vrea să ridice valoarea investiției tale și creează concurență.

Ari spuse cu un aer concentrat:

– Nu știu. Oferta lui constă în a aduce petrol din Orientul Mijlociu, a mea, din Rusia. Nu e același lucru, dar eu am investitori interesați de afacere, pe când el își pune la bătaie propriii bani. Ceea ce înseamnă că, dacă nu merge bine afacerea, ar putea să intre în faliment.

Maria mai că auzea rotițele din mintea lui învârtindu-se.

– Şi ce-o să faci, îi sabotezi oferta?

– Trebuie să merg la New York, îi spuse el. Văzând însă expresia descumpănită de pe fața Mariei, adăugă: nu te necăji, mă întorc cât ai zice pește.

– Vrei să vin cu tine? îl întrebă ea.

Totuși, răsuflă ușurată atunci când el răspunse că nu era nevoie. Mariei îi plăcea prea mult vremea din Caraibe ca s-o schimbe cu viscolele care loviseră Coasta de Est, după cum aflase ea din ziare.

De-abia după ce plecă Ari începu Maria să-și facă griji. La ultima lor discuție despre „gelozia“ ei, el îi promisese să-i spună adevărul ori de câte ori lua cina cu o femeie, iar ea, în schimb, îi promisese să nu mai reacționeze isteric, dar înțelegerea încă nu fusese pusă în aplicare.

După ce el se întoarse, Maria așteptă câteva ore, iar apoi îl întrebă pe un ton degajat:

– Te-ai întâlnit cu Lee la New York?

– Nu, dar i-am dus pe Jacqueline și pe copii la Palm Beach cu avionul meu. Dacă ai ști cum năvălesc pe ea cei din presă atunci când ia un avion comercial... Toată lumea o asaltează, îi cere autografe, vrea să le facă poze copiilor... Jacqueline s-a bucurat că i-am ajutat.

– Sunt convinsă.

El o împunse în coaste.

– Maria e geloasă?

– Nu, deloc, îi răspunse ea cu un aer demn.

– Mă bucur. Pentru că am invitat-o pe Jacqueline să petreacă, în mai, câteva zile pe Christina, după ce te întorci la Paris.

Vestea căzu ca un trăsnet peste capul ei, dar încercă să se abțină să facă vreo scenă.

– Ari, de ce n-ai invitat-o să vină atunci când sunt și eu aici? Mi-ar fi plăcut foarte mult s-o cunosc mai bine. De ce atâtea ascunzișuri?

– E o persoană foarte retrasă. Şi apoi, e prietena mea, nu a ta. Ari luă un trabuc și începu să-l pregătească. Maria le ascunsese pe cele de pe iaht, dar probabil că el își cumpărase altele.

Maria era supărată fiindcă, în mod clar, Ari nu voia ca ea s-o întâlnească pe doamna Kennedy. Faptul că îi spusese despre plănuita vizită ar fi trebuit să-i înlăture bănuielile, dar nu cumva Ari jongla cu ele amândouă?

– Am vreun motiv să fiu geloasă? îl întrebă ea privindu-l cu atenție.

– Faci cum vrei. N-o să înțeleg niciodată femeile.

– Nu, probabil că nu. Cunoștințele tale despre sexul frumos se rezumă la catalogul Van Cleef & Arpels.

El râse zgomotos și ciocni paharul cu ea. Maria se întrebă dacă era cazul să arunce cu pahare în el sau să-l ia la pumni, dar asta n-ar fi avut nici un sens, el făcea întotdeauna doar ce voia.

În ziua de douăzeci mai, ea luă avionul spre Paris, plângând cu suspine atunci când acesta decolă de pe pistă. Ea și Ari petrecuseră două luni în intimitate, se simțiseră foarte bine: stătuseră de vorbă, făcuseră plajă, dansaseră și făcuseră dragoste sub cerul înstelat. Şi totuși, Ari n-avea nici o reținere să invite o altă femeie pe iaht de îndată ce ea pleca. Venea și el la Paris în câteva săptămâni – cu Christina – dar deja Mariei îi era atât de dor, de parcă avea un gol uriaș în inimă.

Știa că Ari avea să profite de cea mai măruntă ocazie să facă dragoste cu doamna Kennedy, era convinsă că avea să încerce. Cuceririle erau foarte

importante pentru el, iar în cazul de față era vorba despre una deosebită. Tot ce putea să spere Maria era ca doamna Kennedy să-l refuze. Ce-ar fi putut să facă ea, încât s-o influențeze și s-o determine să zică „nu“?

Pe când avionul ateriza la Paris, Maria hotărî că Jackie trebuia să știe care era situația. De îndată ce ajunse pe Avenue Georges Mandel, căută în agendă numărul de la adresa din Fifth Avenue – număr pe care nu-l folosise niciodată – și îl formă.

– Doamna Kennedy? întrebă ea, auzind faimoasa voce la celălalt capăt al firului. Maria Callas la telefon.

– A, bună ziua! îi răspunse Jackie pe un ton rezervat.

Maria începu să turuie discursul pe care și-l pregătise:

– Voiam să vă spun cât de rău îmi pare că n-o să pot să fiu la bordul Christinei atunci când veniți în vizită. A trebuit să mă întorc cu avionul la Paris, dar i-am spus lui Ari că, data viitoare când vă mai invită, trebuie s-o facă atunci când sunt și eu, ca să putem să ne cunoaștem mai bine. Ne place să primim oaspeți împreună și, fie vorba între noi, cred că mă pricep mai bine decât el să alcătuiesc meniurile. L-am avertizat să nu vă servească friptură în fiecare seară.

Urmă o pauză lungă, în timpul căreia Maria auzi răsuflarea doamnei Kennedy printre zgomotele de fundal ale legăturii telefonice transatlantice, apoi veni și răspunsul ei:

– Sunt sigură că n-o să fie nici o problemă cu mâncarea.

– Dacă se întâmplă să intrați într-o farmacie înainte de plecare, ați putea, vă rog, să-i cumpărați lui Ari niște săruri pentru ficat? Am băgat de seamă că i s-au terminat și sunt foarte importante pentru sănătatea lui.

Maria zâmbi în sinea ei. Ari ar fi fost foarte furios pe ea dacă s-ar fi aflat asta.

– Desigur.

Doamna Kennedy era o femeie care nu vorbea mult, asta se vedea de la o poștă.

– Sper să ne revedem curând, doamnă Kennedy. Sunt sigură că am avea despre ce să vorbim.

– Da. Vă mulțumesc pentru telefon.

După acea convorbire, Maria nu simți nici un regret. Dacă Jackie îi povestea despre asta, Ari avea să fie amuzat și încântat la gândul că ele două se băteau pentru el. Iar dacă doamna Kennedy avea vreun dram de conștiință, nu putea decât ca, de acum încolo, să-și vadă de treaba ei, știind acum că Maria era în continuare femeia cu care el avea o legătură stabilă.

Dar, dacă totuși se hotăra să se culce cu el, Mariei nu-i mai rămânea decât să spere ca Ari să-și marcheze cât mai repede cucerirea pe tăblia patului, pentru ca doamna Kennedy să apară în listă și să rămână de domeniul experiențelor trecute, așa cum se întâmplase cu Eva Peron.

Capitolul 54

New York

22 mai, 1968

După ce închise, Jackie rămase locului câteva minute, tulburată de acea convorbire. Cu siguranță că Ari îi spusese Mariei despre vizita pe care ea urma s-o facă pe Christina. Maria îi vorbise pe un ton prietenos, dar înțelesul ascuns al vorbelor ei era că trebuia să-l lase în pace pe Ari. Poate că femeia încă îl iubea.

Îi părea rău pentru Maria, dar Ari îi spusese cât se poate de limpede că ei doi erau doar buni prieteni și că nu mai făcuseră dragoste de multă vreme. Poate că Maria spera să-l recucerească, dar ăsta nu era un motiv care s-o facă pe ea, pe Jackie, să-și anuleze vacanța. Urma să fie o croazieră scurtă, de numai patru zile, și mai existau și alți invitați: sora lui Ari, Artemis, și prietena lui Jackie, Joan Thring. La un moment dat, Jackie avusese senzația că Ari îi făcea avansuri, dar dacă erau și alte persoane de față, asta urma să-i tempereze orice elan nepotrivit.

Jackie luă avionul până la Insula St. Thomas în ziua de douăzeci și cinci mai, apoi urcă la bordul iahtului. Purta o eșarfă legată pe cap și ochelari de soare uriași, care-i acopereau fața.

– Sub nici o formă nu trebuie să fiu fotografiată aici, îi spuse ea lui Ari. Bobby m-ar ucide!

– Înțeleg, îi răspunse el. Ridicăm ancora și pornim în larg fără întârziere.

În seara aceea, după ce terminară cina, iar ceilalți oaspeți se retraseră în cabinele lor, ei doi rămaseră pe punte, la un pahar. Razele lunii sclipeau pe

întinderea apei, și singurul sunet care se auzea în liniștea nopții îl făceau valurile care se loveau ușor de proră. Jackie bea votcă. Încă nu băuse destul, încât să scape de neliniștea care o chinuia tot timpul.

– Sunt foarte tulburată din cauza nenorocirii întâmplate cu Martin Luther King, îi spuse ea lui Ari, cu un tremur în voce.

Faimosul lider al mișcării pentru drepturi civile fusese asasinat cu o lună în urmă, la Memphis.

– Parcă a înnebunit America, urmă ea. Oricine poate să cumpere o armă și să înceapă să tragă în oamenii publici. Iar acum au apărut conflicte rasiale pretutindeni. Toate astea mă apasă îngrozitor.

– E adevărat că există destui nebuni pe lume, dar mai puțini, totuși, decât numără cei de la ziare.

Jackie tresări.

– Unul ajunge. Cei de la FBI mi-au spus că a crescut numărul nebunilor care, de când a fost împușcat King, amenință că o să-mi răpească sau ucidă copiii. Copiii mei!

– Nu vreau să te sperii și mai tare, dar te-aș sfătui să ceri mai multă pază pentru ei. Câțiva agenți în plus, pe lângă cei pe care ți-i asigură guvernul.

Jackie își îmbrățișă genunchii.

– E vorba de mulți bani. Familia Kennedy nu-mi dă destui, cât să acopăr o astfel de cheltuială în plus.

Ari respinse ideea, făcând un gest larg cu brațul.

– Nu-i atât de scump. Am o echipă permanentă, pe care aș putea să ți-o împrumut câtă vreme riscul e ridicat. Şi apoi, știi că poți oricând să folosești avioanele mele personale sau să-ți petreci concediul pe Christina ori pe Insula Skorpios. Nimeni nu calcă acolo în afară de angajații mei.

– Sună foarte tentant, îi răspunse Jackie. Mi-ar plăcea să evadez puțin, dar ziariștii ar afla unde sunt, iar familia Kennedy s-ar înfuria. În plus, asta ar putea să dăuneze campaniei electorale a lui Bobby. Clanul Kennedy ar fi în stare să-mi taie alocația.

– Nu lăsa banii să devină un obstacol în calea fericirii tale.

În timp ce îi vorbea, Ari o privea tot timpul în ochi. Era limpede ce voia să spună.

– Nu e vorba doar despre bani. Ei sunt și familia copiilor mei. Familia mea.

– Adevărata întrebare e dacă tu vrei să scapi de cei din familia Kennedy și să-ți construiești o viață a ta, îi spuse el mutându-și scaunul mai aproape de ea, astfel încât Jackie simți căldura care emana din trupul lui. Dacă ești pregătită să te îndrăgostești din nou de altcineva.

Jackie se întoarse. Trebuia să recunoască, se simțea atrasă de el. Întotdeauna o atrăseseră bărbații puternici, în special cei bogați; nu-și permitea să iubească vreun sărăntoc. Ari nu era Jack, dar nici un bărbat nu se putea ridica la înălțimea lui Jack. Iar ea avea treizeci și opt de ani și se săturase să fie singură. Nu sexul îi lipsea, ci legătura aceea specială cu o altă ființă umană. Să aibă pe cineva căruia să-i pese de ea, care s-o liniștească atunci când avea coșmaruri, cineva cu care să se simtă bine. Iar Ari știa de minune să se distreze. Cu el nu te plictiseai niciodată.

– În situația mea, nu-mi permit să am aventuri. Sunt văduva îndurerată a națiunii americane. Trebuie să mă port cu „probitate morală“.

Își scoase o țigară din pachet, iar Ari se întinse să i-o aprindă, atingându-i brațul.

– Chiar îți pasă de ceea ce cred ceilalți? o întrebă el. Mă mir că gândești așa.

– Nu vreau să devin un personaj public pe care oamenii îl disprețuiesc, îl lămuri ea.

Apoi își aminti:

– Apropo, Maria Callas mi-a telefonat săptămâna trecută. Părea să creadă că voi doi încă sunteți împreună.

Jackie trase fumul adânc în piept, așteptând reacția lui.

– Serios? Mă întreb de unde a aflat numărul, spuse el încruntându-se și scormonindu-și mintea în căutarea unei explicații. În fine, nu contează. Nu sunt responsabil pentru ce zice Maria. E o femeie cu convingeri foarte puternice. Dar eu știu care e situația mea.

Se apropie de ea, de parcă ar fi vrut s-o sărute, dar Jackie se trase înapoi.

– Nu pot să mă culc așa, cu oricine, Telis. Treburile astea întotdeauna ajung în presă, oricât de precaută aș fi. M-ar acuza că am trădat memoria lui Jack...

– Ce ar trebui să se întâmple ca să te lași în voia sentimentelor și să te îndrăgostești din nou? o întrebă el, mângâindu-i umărul cu un deget.

Ea rămase pe gânduri multă vreme, apoi își stinse țigara și spuse:

– Cred că singura posibilitate ar fi să mă recăsătoresc. Dar chiar și așa, tot aș fi ponegrită în State.

– Să te recăsătorești?

Onassis se trase înapoi. Era limpede că o astfel de idee nici măcar nu-i trecuse prin minte.

– Sunt convins că o să te recăsătorești într-o bună zi, continuă el în cele din urmă. Dar de ce să aștepți? Suntem în anii ’60, nu în Evul Mediu.

Jackie se întrebă dacă putea să aibă încredere în el. La urma urmei, el n-avea nimic de pierdut, pe când ea risca totul.

– Doar așa ar fi acceptabil pentru mine, spuse ea ridicându-se în picioare. Totul sau nimic.

Își formulase punctul de vedere în termeni cât se poate de limpezi. Acum, mingea era în terenul lui. O plăcea, dar cât de departe era dispus să meargă ca s-o cucerească?

Jackie se întoarse la New York și află că Bobby îi lăsase un mesaj, cerându-i să-i telefoneze. Era în campania electorală și călătorea dintr-un stat într-altul, luând parte la întruniri sau vizitând școli și fabrici. Jackie îl sună la birou și află unde putea să fie găsit în seara aceea. Era târziu atunci când reuși, în sfârșit, să vorbească.

– Cum merge? îl întrebă ea.

– E un dezastru. Am pierdut statul Oregon. Marți are loc întrunirea preelectorală în California. Dacă pierd și acolo, mă retrag.

– Nu lua decizii pripite, îl avertiză ea. Gândește-te că sunt multe state în care ai câștigat. Conduci detașat.

– Nu știu ce să zic, nu prea cred, îi răspunse el cu o voce care arăta cât era de epuizat. Dar te-am căutat pentru că am o chestiune mai neplăcută de discutat cu tine. Tot aud zvonuri despre tine și Aristotel Onassis. Spune-mi, te rog, că nu sunt adevărate.

Jackie ezită înainte să-i răspundă.

– Pare, într-adevăr, foarte dornic să înceapă o relație cu mine.

Bobby oftă adânc.

– Iar tu?

– Eu nu mi-am luat nici un angajament.

– Fir-ar să fie, vezi să nu apari în presă alături de el. Habar n-ai cât de corupt e omul ăsta.

Pe Jackie o enerva să i se spună cu cine putea să se întâlnească și cu cine nu.

– Bănuiesc că acționează în limitele legii, altfel ar fi fost condamnat pentru infracțiunile de care îl suspectezi, oricare ar fi ele.

– S-ar putea să fie condamnat mai încolo... Văzând că Jackie nu-i răspundea, Bobby continuă: serios acum, Jackie, dacă ai avut vreodată încredere în judecata mea, crede-mă și acum. Nu e un tip de treabă.

– Sunt o femeie în toată firea și pot să-mi fac propria părere.

– Am destule pe cap, îi zise Bobby pe un ton tăios. Nu mai vreau să aud despre asta.

Închise brusc, lăsând-o să fiarbă de mânie. Se simțea ca o adolescentă pe care tocmai o certase mama. Dar, de dragul lui Jack, de dragul familiei Kennedy, avea să ia o hotărâre doar după alegeri. Ari putea să aștepte.

Capitolul 55

New York

4 iunie, 1968

În seara de patru iunie, Jackie merse la culcare simțindu-se bucuroasă pentru cumnatul ei. Echipa de campanie a lui Bobby avea vești bune: el câștigase alegerile preelectorale atât în Dakota de Sud, cât și în California. Balanța părea să încline iarăși în favoarea lui. Jackie fusese la o întrunire în seara aceea, iar toată lumea de acolo izbucnise, entuziasmată, atunci când se făcuse anunțul despre Dakota de Sud și California. Jackie nu fusese prea încântată la aflarea veștii candidaturii lui, dar acum, dacă Bobby tot intrase în joc, ei i-ar fi plăcut ca el să câștige.

Doar câteva ore mai târziu, soneria telefonului o trezi dintr-un somn adânc. Ridică receptorul, sperând că nu se treziseră copiii.

– Jackie? Sunt eu, Stas. Cum se simte? o întrebă el pe un ton îngrijorat, de rău augur.

– Cum se simte cine?

Jackie se întrebă de ce suna Stas atât de târziu. Oare făcuse Lee vreo năzbâtie?

– Bobby.

– Vești bune! spuse ea, căscând. A câștigat în California.

Urmă o pauză, după care Stas spuse:

– Îmi pare rău, credeam că ai aflat. Bobby a fost împușcat. Într-un hotel din Los Angeles. L-au dus de urgență la spital.

Ea scoase un țipăt:

– Vai, Doamne, nu! Începu să tremure din tot corpul, în timp ce continua să se vaite: nu, nu, nu!

Parcă i se întunecase mintea și nu mai putea să gândească, nu mai putea să răsufle.

Auzi vocea lui Stas:

– E în viață, Jackie. Trebuie să mergem la el. Eu sunt la Londra, dar iau primul avion spre New York. Fă-ți bagajele și zburăm împreună spre L.A.

După ce închise, Jackie își cuprinse umerii cu brațele și începu să se legene înainte și înapoi; era atât de șocată, încât nu putea să rostească nici un cuvânt. Se simțea ca atunci, la Dallas: explozia, bucata de craniu care zburase prin aer, căldura, mirosul sărat de sânge.

Menajera ei, îmbrăcată în halat de casă, se năpusti în cameră; de-abia atunci își dădu Jackie seama că se tânguia cu voce tare.

– Vă fac un ceai, îi spuse menajera. Unul fierbinte și dulce.

Jackie clătină din cap. Nu voia ceai. Mâinile îi tremurau foarte tare, de-abia reuși să formeze numărul casei Kennedy din Portul Hyannis, unde îi răspunse Rose.

– Trăiește încă, îi zise ea, dar a fost împușcat în cap și în piept. Ted și Ethel sunt cu el la Spitalul Bunul Samaritean. Nu putem să facem altceva decât să ne rugăm.

Jackie simți o durere zdrobitoare în piept. În cap. Ca și Jack. Cum să supraviețuiască?

Nu știa ce să ia cu ea, așa că menajera o ajută să-și pună câteva haine într-o geantă mică. Caroline și John se treziră să meargă la școală, iar ea rămase cu

ei până când își terminară micul dejun. Se chinui să-și potolească tremurul mâinilor și să se poarte cât de cât normal. Oare trebuia să-i țină pe copii acasă? Nu putea să se hotărască. Poate că ar fi fost mai bine să meargă la școală – dar dacă aflau acolo că unchiul lor fusese împușcat? Trebuia să le spună ceva.

– Unchiul vostru, Bobby, a avut un accident, le spuse ea în cele din urmă. Iau avionul și merg să-l văd. N-o să fiu acasă diseară, dar mă întorc repede.

Copiii, nefiind decât copii, la urma urmei, nu pricepură mare lucru, ci luară vestea ca atare. Aproape că nu puseră nici o întrebare înainte s-o pornească spre școală, însoțiți de agentul de la Serviciul Secret. Jackie îi privi cu o cumplită strângere de inimă. Dacă îi ataca vreun dement? Ar fi vrut să-i învelească într-o pătură și să se cuibărească pe canapea împreună cu ei, dar așa ceva nu era posibil în acele momente.

Un prieten al lui Ros Gilpatric se oferi să-i împrumute avionul lui personal, așa că nu mai trebui să-și facă griji din cauza curioșilor care ar fi încercat s-o fotografieze. Ajunse cu un taxi la Aeroportul LaGuardia, unde se întâlni cu Stas. Îl luă de braț, ținându-l strâns, și se îndreptară amândoi, în grabă, spre poarta de îmbarcare.

– A fost împușcat în cap, îi spuse ea lui Stas după ce-și fixară centurile de siguranță. Exact ca Jack.

Stas o strânse de mână.

– Am auzit că l-au operat azi-dimineață. A durat mai bine de trei ore. N-ar fi făcut-o dacă n-ar fi existat nici o speranță. Bobby e puternic, poate să-și revină.

– Unde e Lee? Știe ce s-a-ntâmplat?

Stas se schimbă la față.

– E foarte tulburată. N-a fost în stare să zboare azi, cu mine, dar o să vină mâine.

Jackie îi ceru însoțitoarei de bord un pahar de votcă, dar băutura, în loc s-o liniștească, parcă îi spori zbuciumul. Îi apăreau în memorie, foarte vii, imagini cu Jack după ce fusese împușcat: expresia nedumerită de pe chipul lui, bucata de craniu în aer, creierul lui împrăștiat peste tot. Îi împărtăși aceste amintiri lui Stas; apoi începu să plângă și-și dădu seama că era foarte derutată. Nu Jack fusese împușcat, ci Bobby. Tot încurca numele lor.

Stas o ținea strâns de mână și îngăima cuvinte de consolare, dar era limpede că habar n-avea cum ar fi putut s-o liniștească.

Jackie și Stas fură nevoiți să treacă printr-un baraj de reporteri adunați în fața spitalului, după care o asistentă îi conduse până la etajul unde Bobby se lupta să rămână în viață. De-a lungul coridoarelor se aflau agenți de la Serviciul Secret, îmbrăcați în negru. În salon, Ethel, însărcinată în luna a treia, stătea pe un scaun, cu ochii roșii și cu obrajii uzi de lacrimi. Teddy se ridică s-o îmbrățișeze pe Jackie; ea se uită, peste umărul lui, la Bobby, care zăcea în pat, înconjurat de tot felul de tuburi și de cabluri, cu capul bandajat și cu ochii închiși. Avea și un tub de ventilație în gât, care scotea un hârșâit atunci când aerul era pompat înăuntru și apoi împins afară. În braț avea o branulă, iar de restul corpului îi erau conectate tot felul de fire de la monitoarele care emiteau sunete la intervale regulate și care pâlpâiau. Fiecare astfel de dispozitiv îi amintea lui Jackie de salonul de la Dallas în care zăcuse Jack. Clipi, încercând să-și alunge din minte acele imagini.

– Cum e? întrebă ea în șoaptă.

Teddy se chinui să-și păstreze calmul.

– Rău.

– O să supraviețuiască?

Teddy aruncă o privire către Ethel, apoi clătină ușor din cap.

– Medicii sunt îngrijorați din cauză că starea lui nu s-a îmbunătățit. Probabil că funcțiile creierului au fost afectate.

Jackie își acoperi gura cu mâna, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji. Trebuia să se stăpânească, trebuia să fie tare.

Merse la pat și îl luă pe Bobby de mână cu grijă, ca să nu deranjeze cablurile. Chipul lui arăta liniștit, de parcă era doar cufundat într-un somn foarte adânc.

– Bobby, sunt eu, Jacqueline. Mă auzi? Fă un semn dacă mă auzi.

Îi strânse mâna, sperând ca el să-și miște degetele drept răspuns, dar ele rămaseră inerte. Cel puțin pieptul i se ridica și îi cobora în ritm regulat, ceea ce însemna că trăia, dar aparatul era cel care făcea posibil lucrul ăsta, nu el.

– Bobby, trebuie să te trezești. Haide.

– Am încercat cu toții, îi spuse Ethel. Nici o reacție.

– Ați cerut o a doua opinie? întrebă Stas.

Toți ceilalți își ridicară privirea. Nu se gândiseră la asta.

– Merg să caut pe cineva, le spuse Stas. Merită să încercăm.

Îl urmăriră cu privirea pe când ieșea din cameră, iar Jackie simți o licărire de speranță. Teddy se prăbuși în genunchi lângă pat și începu să se roage în șoaptă.

Puțin mai târziu, sosi o echipă de medici care le ceru tuturor să părăsească salonul, pentru a putea fi examinat pacientul. Cei patru fură conduși într-o sală de așteptare privată. Nici unul nu spunea nimic. La un moment dat, intră o asistentă care le aduse, pe o măsuță cu rotile, cafele și sandviciuri. Jackie ar fi avut nevoie de votcă, iar asta nu se găsea în spital. Îi trebuia o țigară, dar Ethel ar fi luat-o razna văzând-o că fuma, iar dacă s-ar fi strecurat afară, ziariștii s-ar fi năpustit asupra ei.

Trecură ore întregi sau, cel puțin, așa i se păru lui Jackie. Se întoarse Stas. Afară se întunecase. Jackie se simțea de parcă era în transă. Se deschise ușa, își întoarseră cu toții privirile, însă era doar purtătorul de cuvânt, care voia

să știe ce să se transmită în următorul buletin de știri. Ziariștii așteptau informații cu sufletul la gură.

Apoi veni și un doctor, iar Jackie își dădu seama, după modul în care li se adresă, că el era șeful celorlalți.

– Am încercat totul, dar, din păcate, n-am reușit să găsim vreun semn de activitate cerebrală, spuse el. Glonțul care i-a străpuns craniul i-a afectat iremediabil creierul. Îmi pare foarte rău, dar vă sugerez să vă luați rămas-bun de la el și, atunci când vă simțiți pregătiți, părerea noastră e că ar trebui să fiți de acord să se renunțe la aparatele care îl țin în viață.

Ceea ce însemna că aveau să le oprească. Ce mod ciudat de a încheia o viață de om, ca atunci când închideai televizorul, iar imaginea se făcea gri, se micșora, până când devenea doar un punct, iar apoi dispărea de tot.

– Unde-i preotul? strigă Ethel. Trebuie să-i dea ultima împărtășanie.

– E aici. Să ne spuneți când sunteți gata.

Se ridicară toți patru și se îndreptară spre salonul lui Bobby. Nu se schimbase nimic. Aparatul de respirație artificială încă șuiera, ecranele clipeau, iar el zăcea palid și inert.

După ce preotul îi dădu ultimele sacramente, salonul păru să devină exact precum cel de la Dallas, în care zăcuse Jack: impersonal, metalic, luminat puternic din tavan și îmbibat de miros de medicamente. Lui Jackie îi venea să țipe din toți rărunchii, să spargă ferestrele, să dea cu pumnii în pereți. Cum de era cu putință să se întâmple din nou? De ce?

Stas o prinse de braț, de parcă ar fi intuit cât de greu îi era. Ethel plângea cu suspine, iar Teddy arăta de parcă cineva îi smulsese șira spinării și de-abia putea să se țină pe picioare.

Unul câte unul, se aplecară asupra lui Bobby și-și luară, în șoaptă, rămas-bun de la el, sărutându-l apoi pe frunte, pe obraz, pe orice parte care nu era acoperită de dispozitive medicale. Atunci când îi veni rândul, Jackie îi șopti:

– Îți mulțumesc pentru tot. Te iubesc foarte mult. Spune-i lui Jack că-l iubesc.

De-abia reuși să se desprindă de pat. S-ar fi prăbușit la pământ dacă Stas n-ar fi sărit în ajutorul ei, sprijinind-o.

– Sunteți pregătiți sau mai aveți nevoie de puțin răgaz? îi întrebă doctorul.

Dintr-odată, Jackie simți că nu mai putea să stea în încăperea aceea nici o secundă.

– Suntem pregătiți, spuse ea.

Nimeni n-o contrazise. Semnă, cu o biată mâzgălitură, formularul prin care își dădea acordul.

Aparatele fură oprite unul câte unul, luminile de pe monitoare dispărură. Atunci când îi scoaseră tubul de ventilație, corpul lui Bobby se cutremură. Medicul le spuse că se putea să mai respire vreo oră, dar, de fapt, dură mult mai puțin. El își puse degetul pe gâtul lui Bobby, să simtă ultima zvâcnire de viață, după care îl declară mort. Era ora ١:٤٤ dimineața.

Jackie se desprinse din strânsoarea lui Stas și ieși în grabă. Alergă pe coridor, trecând pe lângă camera de gardă și se prăbuși pe un scaun de plastic, ghemuindu-se cu fața ascunsă între brațe.

Ce putea să facă? Îi ucideau pe cei din familia Kennedy, unul câte unul. Şi ea era o Kennedy; copiii ei erau Kennedy. N-avea să mai fie niciodată în siguranță în America. În orice clipă, un necunoscut oarecare ar fi putut să scoată pistolul.

– Mă scuzați, doamnă Kennedy, îi spuse o tânără.

Jackie își ridică privirea și văzu o asistentă care ținea în mână o telegramă.

– E pentru dumneavoastră.

O deschise și citi.

Sunt în drum spre tine.

Telegrama era semnată „Telis“.

Capitolul 56

New York

6 iunie, 1968

Era dimineața târziu, iar Maria făcea baie, ca de obicei, la acea oră. Sună telefonul, iar ea se întinse după receptor, picurând apă pe covor.

– A murit Bobby Kennedy, îi spuse Maggie van Zuylen fără nici o introducere. Tocmai au anunțat la radio.

– O, Doamne! exclamă Maria, îngrozită. Dar aseară au zis la știri că era conștient după ce a fost împușcat. Am crezut c-o să-și revină.

– Se pare că nu. Unde-i Ari? A aflat?

– Din câte știu, e pe Christina, în mijlocul Atlanticului.

Maria simți o strângere de inimă. Mai mult ca sigur că urma ca el să meargă în America, la înmormântare, nevrând să piardă ocazia de a se da bine pe lângă clanul Kennedy.

Murea de nerăbdare să-l vadă și, mai ales, să plece de la Paris și să ia avionul către Skorpios. Peste tot în oraș erau proteste ale studenților: drumurile erau blocate, clădirile universităților – sub asediu și, din câte putea ea să-și dea seama, toată lumea era în grevă, cerând tot felul de lucruri încâlcite și nerealiste. Nu îndrăznea să iasă din apartament de teamă să nu fie prinsă în vreo mulțime care protesta.

Atunci îi trecu prin minte un gând groaznic. Dacă Ari nu se întorcea la timp, să meargă împreună cu ea la mormântul lui Omero, în ziua de douăzeci și

șase? Fiul lor ar fi împlinit opt ani. Maria își făurise în minte o imagine foarte limpede a lui: păr brunet, oase puternice și ochii aurii ai tatălui. Oare ar fi moștenit flerul lui Ari pentru numere și afaceri sau talentul ei muzical? Cu siguranță că tatăl lui avea să se întoarcă până în ٢٦ iunie; știa cât de important era pentru ea.

După ce ieși din cadă, ea luă câteva pastile pe care i le prescrisese medicul și le înghiți cu o gură de apă. Valium: cel mai nou medicament împotriva anxietății – toată lumea vorbea despre el. Maria speră să-și facă efectul cât mai repede, pentru că se adunaseră prea multe îngrijorări în ultima vreme.

Ari o sună mai târziu. După cum bănuise Maria, era în avion și se îndrepta spre New York, ca s-o consoleze și s-o ajute pe doamna Kennedy. Ea încercă să vorbească pe un ton calm și îl întrebă când se întorcea.

– Ne întâlnim la Milano, pe douăzeci și șase, îi promise el. N-o să lipsesc.

Mai erau aproape trei săptămâni până atunci, își spuse Maria. Trebuia să aștepte. Dar zilele treceau greu. Doar câțiva dintre prietenii ei se aflau la Paris, iar aceia n-aveau chef să străbată orașul. Deși protestele se mai potoliseră, unele clădiri ale studenților erau încă ocupate, iar desenele graffiti cu mesaje anarhiste, care apăreau peste tot, o cutremurau: IL EST INTERDIT D'INTERDIRE – E INTERZIS SĂ SE INTERZICĂ. O, câtă naivitate! Cum ar fi putut să trăiască oamenii într-o societate lipsită de reguli?

Ari o sună aproape în fiecare zi, dar orele apelurilor variau. Ea crezuse că el se cazase în apartamentul pe care îl închiria la Hotel Pierre, dar, dacă-l suna, de cele mai multe ori recepționera îi spunea că era plecat. Într-un sfârșit de săptămână nu reuși să vorbească deloc cu el.

– Am fost invitat la Rose și Joe Kennedy, în Portul Hyannis, îi spuse Ari atunci când reuși, în sfârșit, să dea de el. Au o căsuță tare simpatică – nu e mare – căreia i se scorojește zugrăveala. Fațada e roasă de intemperii, iar pe verandă sunt scaune jerpelite, făcute din nuiele împletite. De când a avut

atacul cerebral, Joe Kennedy nu mai poate să vorbească, dar Rose e o femeie formidabilă.

– De ce te-au invitat la ei? îl întrebă Maria, cu inima strânsă.

– În calitate de prieten al familiei, îi răspunse el, nonșalant, apoi adăugă: mâine merg la Rhode Island să-i cunosc pe mama lui Jacqueline și pe tatăl ei vitreg. Am impresia că proprietatea lor e mai bine întreținută.

– Care-i adevăratul motiv al unor asemenea întâlniri cu familia? De ce vor să te cunoască pe tine?

– E ceva normal să cunoști familiile prietenilor. Toată lumea își face griji pentru Jacqueline și vorbim despre cum am putea s-o ajutăm.

Auzind acea explicație, Maria deveni bănuitoare.

– Şi totuși, cum se simte doamna Kennedy?

– Adevărul e că-i speriată de moarte. Nu poate să-și scoată din cap convingerea că ea și copiii ei o să fie următoarele ținte. Cred că e încă în stare de șoc. Ea și Bobby erau foarte apropiați.

Maria nu simțea deloc compasiune pentru situația ei. Îi transmise doamnei Kennedy un mesaj foarte clar, anume că Ari era bărbatul ei, și totuși iat-o luându-l peste tot cu ea, făcându-i cunoștință cu rudele ei și monopolizându-i timpul. Fie că era neobrăzată și egoistă, fie că încerca să i-l fure, folosind drept pretext moartea cumnatului ei. O târfă agresivă, întocmai ca Lee. Probabil că era o trăsătură de familie.

Atunci când Ari îi telefonă să-i spună că n-avea să reușească, totuși, să ajungă în ziua de douăzeci și șase, Maria nu putu să rostească nici un cuvânt. Simți, în schimb, cum o trecură fiori reci.

– O să întârzii doar câteva zile, îi promise el. Putem să ne întâlnim la Milano pe întâi iulie, iar de acolo să luăm avionul spre Grecia. Omero o să mă ierte de data asta. Sper că și mama lui.

– Să nu-ți faci prea mari speranțe. Ai mers prea departe, Ari, îmi ceri prea mult.

Pentru prima dată nu-i spuse, înainte să închidă, că-l iubea. El da, iar ea îi răspunse simplu:

– Rămas-bun, Ari.

*

Nu mai apărură și alte amânări, așa că Ari sosi la Milano după cum promisese. Ținea în mână o haină de blană neagră, lucioasă.

– Cadou pentru tine, îi spuse el Mariei ținând-o în sus, ca ea să poată să vadă mai bine stilul și croiala.

Instinctiv, Maria se întinse să pipăie blana. Era mai fină și mai deasă decât a oricărei haine pe care o avusese vreodată, iar lungimea era cea la modă, până la mijlocul gambei.

– Ai umblat pe afară în ultimul timp? îl întrebă ea. Suntem în mijlocul unui val de căldură.

O privi în ochi, iar Maria băgă de seamă, cu surprindere, că arăta nesigur pe el. Ari își dăduse seama că ea era supărată; nu știa la ce să se aștepte.

Deși încă se simțea rănită, era atât de fericită să-l vadă, încât își înăbuși nemulțumirea. N-avea chef să stea îmbufnată sau să se certe; voia ca el s-o ia în brațe.

– Lasă haina jos și vino aici, îi spuse.

De îndată ce-i simți parfumul atât de familiar și căldura trupului, toată neliniștea îi dispăru. Se sărutară, iar apoi ea se trase puțin înapoi și-i spuse:

– Încă sunt supărată pe tine, să știi.

Ea știa că mai dura puțin până să-l ierte.

– Știu. Și-mi pare rău.

Maria nu-l întrebă pentru ce îi părea rău. Era mai bine ca unele lucruri să rămână nespuse.

După ce vizitară mormântul lui Omero, luară avionul direct spre Skorpios. Vila cu pereți roz și cu podele de marmură era așezată pe un deal. În jurul ei creșteau mulți copaci, iar grădina, cu vegetație bogată, împrospăta aerul. Maria și Ari înotau dimineața, iar după prânz se odihneau, cu obloanele trase, pentru că afară era un soare dogoritor. În fiecare seară cinau pe terasă, ascultând cântecul greierilor și zgomotul ritmic al valurilor, apoi zăboveau până târziu la un pahar, stând de vorbă, în timp ce prin aer treceau umbrele întunecate ale liliecilor, în lumina lunii.

Mariei îi trebuiră câteva zile până să-și ia inima în dinți și să-l întrebe pe Ari despre lucrurile care o frământaseră în ultimele săptămâni.

– Spune-mi despre tine și doamna Kennedy. Vreau să știu adevărul. Te culci cu ea?

– Nu, îi răspunse el, iar ea înțelese din tonul lui că spunea adevărul.

– Dar ai vrea?

El ezită înainte să răspundă.

– Probabil. Dar sper că știi că tu ești singura femeie pe care o iubesc.

– Nu ești îndrăgostit și de ea? Câtuși de puțin?

El clătină din cap.

– Jackie nu dă voie nimănui s-o cunoască. Există întotdeauna o barieră. Îmi împărtășește, firește, unele lucruri. Știu, de pildă, că, după ce a murit Jack, Bobby a fost ca un frate pentru ea. Știu că are și acum coșmaruri cu ceea ce

s-a întâmplat la Dallas și că urăște atenția pe care i-o dă presa tot timpul. Știu că se simte îngrozită atunci când, pe stradă, se apropie de ea vreun necunoscut... dar nu cred că știu cine e cu adevărat. E un mister, poate că și pentru ea însăși.

Maria dădu din cap, încercând să înțeleagă.

– Iar tu vrei să dezlegi misterul?

– Eu vreau să ajut. Ar trebui s-o vezi: e ca o pasăre cu aripa frântă. Dacă n-ar fi copiii, nu cred că ar supraviețui.

– Vrei să zici că s-ar sinucide? îl întrebă Maria, mirată. Crezuse că doamna Kennedy era o femeie puternică. Sinuciderea era pentru oameni obsedați de ei înșiși, așa cum era mama ei, sau pentru cei labili psihic, precum fusese Marilyn Monroe.

– Probabil, îi răspunse Ari.

El turnă din nou în pahare din sticla de coniac care se afla pe podea, la picioarele lui.

– Bănuiesc că ți se pare măgulitor că te-a ales tocmai pe tine s-o ajuți. De aceea te-a dus să-i cunoști familia? îl întrebă ea pe un ton aspru.

El își trase scaunul mai aproape și o sărută pe umărul gol.

– Înțeleg că te simți rănită pentru că petrec timp cu o altă femeie, dar trebuie să ai mai multă încredere în noi doi, fiindcă ne înțelegem atât de bine unul pe celălalt. Sper că știi că, orice s-ar întâmpla, întotdeauna o să mă întorc la tine.

Maria rămase tăcută, nu-i mai puse alte întrebări. Deci Ari chiar voia să aibă o aventură cu Jackie. Se purta de parcă îi cerea binecuvântarea.

Apoi vorbi cu toată demnitatea de care se simțea în stare în acel moment:

– Te rog să nu mă umilești, Ari. Nu merit așa ceva.

– Bineînțeles că nu. N-o să te fac să te simți umilită.

Capitolul 57

Skorpios, Grecia

iulie 1968

În iulie, vremea fu superbă. Maria și Ari merseră împreună la pescuit pe mare, iar el o învățătă cum să arunce undița. Ea nu se îndura să omoare peștii pe care îi prindea, așa că sarcina asta îi revenea lui Ari – cu o lovitură rapidă în cap. Ea începu să colecționeze cele mai frumoase scoici aduse de valuri pe țărmul insulei și le expuse într-un șemineu de piatră din vilă. Făcu scufundări împreună cu Ari, se plimbară cu barca, mâncară, băură și făcură dragoste peste tot pe insulă, pe covorul de cetină de sub chiparoși sau pe nisipul moale, auriu, pe care Ari îl adusese din import.

Iar apoi, într-o seară, pe la sfârșitul lui iulie, pe când stăteau pe terasă, Ari îi spuse:

– Trebuie să-ți zic ceva care n-o să-ți placă.

Ea se crispă pe dată, simțind fiori de-a lungul brațelor.

– În august, doamna Kennedy vine aici pentru câteva săptămâni și vreau să te întorci la Paris.

Maria trânti de pământ paharul pe care îl ținea în mână; paharul se sparse în mii de cioburi ascuțite.

– Nici vorbă! Nu plec, iar tu nu poți să mă obligi.

Era clar că Ari se așteptase la împotrivire din partea ei, avea pregătită o serie întreagă de argumente.

– Doamna Kennedy are nevoie de liniște. E foarte vulnerabilă în perioada asta și are emoții să dea ochii cu tine după telefonul acela. Şi, oricum, nu stă mult.

– Nimeni nu merge la Paris în august, Ari. E absurd. O să rămân aici și o să fiu blândețea întruchipată cu doamna Kennedy. Aș putea să te ajut să ai grijă de ea.

Mariei i se îmbujorară obrajii de furie. N-avea să accepte așa ceva. Altfel, unde ar fi ajuns?

– Maria, nu negociem. Ea vine aici și vreau să ne lași singuri.

El se ridică în picioare și merse cu pași lenți până la capătul terasei, apoi se întoarse spre ea.

– Nu te rog. Îți spun ce să faci.

Ea se ridică în picioare, cu pumnii încleștați.

– Ai spus că Skorpios e și casa mea. Şi atunci cum poți să mă expediezi așa, pur și simplu, pocnind din degete? O să mă dai afară și de pe Avenue Georges Mandel, ca pe un chiriaș care a rămas în urmă cu plata?

– Bineînțeles că nu.

Ari își încrucișă brațele și se lăsă pe spate, sprijinindu-se de perete, ca și cum s-ar fi pregătit să facă față unui atac.

– Apartamentul de la Paris e al tău.

– Dar nu și Skorpios. Sunt doar musafiră aici. Era bine dacă mi-ai fi spus-o clar înainte să te ajut să faci toate planurile de construcție. Ce ciudat că am înțeles eu greșit! exclamă ea pe un ton sarcastic.

– Nu-ți cer ceva imposibil de făcut. Vreau să petrec câteva săptămâni împreună cu doamna Kennedy fără să ne deranjeze nimeni.

– Doar voi doi?

– Nu, vine și Teddy Kennedy. Vin și copiii ei...

– Iar ei nu te vor deranja atunci când o să vrei să te culci cu ea?

– Nu despre asta e vorba.

– Ba chiar despre asta e vorba. Vrei să afle lumea întreagă că ai sedus-o pe văduva lui John F. Kennedy. Crezi că asta o să te ajute să cucerești piața americană. Nu-ți pasă deloc că așa ceva e nespus de dureros și de umilitor pentru mine, femeia care ți-a fost alături timp de aproape nouă ani. Anul ăsta ai ajuns mai târziu la aniversarea fiului nostru, iar acum vrei să faci pe gazda cu copiii doamnei Kennedy. Îți dai seama că John, fiul ei, are aceeași vârstă pe care ar fi avut-o Omero dacă ar fi trăit? Nici prin gând nu-ți trece cât de greu îmi e.

Maria făcu un pas înainte, călcând pe cioburi cu picioarele goale.

– Dacă m-ai iubi cu adevărat, n-ai face așa ceva. Despre asta e vorba, de fapt, încheie ea.

– Bineînțeles că te iubesc. N-aș fi stat cu tine atât timp dacă nu te-aș fi iubit. Încă te iubesc, dar te rog să mă lași să fiu prieten cu o văduvă îndurerată. Ești absurdă, exagerezi.

Maria căzu pe gânduri. Oare exagera? Încercă să cumpănească lucrurile. Mintea îi era încețoșată din cauza vinului și a coniacului pe care le băuseră. Oare ce sfat i-ar fi dat Maggie, dacă ar fi fost lângă ea? Dar Mary Carter?

Însă doar ea putea să ia o decizie; simțea că obsesia lui Ari pentru femeia aceea n-avea să aducă nimic bun. Îi era clar ca lumina zilei. Trebuia să-l înfrunte pe Ari. Altfel, povestea avea să se repete.

– Nu exagerez dacă vreau să-ți cunosc prietenii și să-i primim împreună. Te porți mizerabil cu mine și nu accept așa ceva. O să rămân aici și o să-i primim împreună pe prietenii tăi din America, și gata... Făcu o pauză, cântărind vorbele periculoase care îi stăteau pe vârful limbii. Dacă nu, relația noastră s-a încheiat. Să fii sigur de alegerea pe care o faci, pentru că, dacă plec acum, n-o să mă mai vezi niciodată. Niciodată.

Era ultima carte pe care putea s-o joace. Își ținu răsuflarea. Ari se întoarse cu spatele la ea și rămase tăcut câteva clipe. Maria făcu un pas spre el, cu inima bătându-i să-i sară din piept, apoi se răzgândi.

Atunci când se întoarse, chipul lui rece exprima o hotărâre de neclintit.

– Nu cedez la șantaj, Maria. Știi asta. Ea deschise gura să zică ceva, dar el ridică mâna și o opri. Merg la culcare. O trimit pe menajeră cu o trusă de prim-ajutor, ca să-ți bandajezi picioarele. Sângerezi.

Ari dispăru în casă. Maria ar fi vrut să alerge după el, dar tălpile îi sângerau, lăsând urme roșii pe plăcile de marmură. Şi apoi, știa că trebuie să rămână fermă pe poziție. Mai bine să se gândească pe îndelete până a doua zi de dimineață. Poate că, după ce se trezea, el avea să fie mai rezonabil. Poate că, până atunci, ei avea să-i vină vreo idee despre cum să-l convingă s-o lase să rămână.

*

Maria se trezi târziu și îl găsi pe Ari în birou. Era tras la față, obosit, nebărbierit. Nici măcar nu schiță un zâmbet atunci când o văzu intrând.

– Cum îți sunt tălpile? o întrebă el.

– Bine.

Ea îl privi cu atenție, încercând să-i distingă pe față vreo urmă de compasiune, dar Ari părea impasibil. Lângă el se aflau o sticlă de coniac și un pahar aproape gol. Nu-i stătea în fire să bea dimineața.

– Hidroavionul e pregătit. Te duce la Atena de îndată ce-ți termini de făcut bagajele.

Ari pronunța cuvintele neclar, șuierat, iar Maria se gândi că de multă vreme nu-l mai văzuse atât de beat. Oare băuse toată noaptea, nu dormise deloc?

O parte din ea ar fi vrut să aibă grijă de el, iar cealaltă parte ar fi vrut să-i dea cu sticla în capul ăla prost și încăpățânat. Dar avea și ea mândria ei, așa că se răsuci pe călcâie și urcă la etaj. Începu să-și arunce de-a valma hainele în valize. Inima îi bătea cu putere, iar ochii îi erau plini de lacrimi. Ce mai putea să facă? N-avea nici cea mai vagă idee.

Trecu val-vârtej, făcând mult zgomot, prin toate încăperile vilei, luând din ele cărți și discuri ce îi aparțineau și pe care le trânti în sacoșe. Pe o scenă de operă, astfel de momente ar fi fost însoțite de bătăi de tobe și de lovituri de cinele. Ușa de la biroul lui Ari era deschisă, iar Maria știa că el o auzea. Ea ezită în fața scoicilor, se gândi că s-ar fi spart la transport, așa că le împachetă pe cele care îi plăceau cel mai mult și le vârî în poșetă.

Apoi se machie, desenându-și în jurul ochilor acele linii bine-cunoscute ale ei, de Cleopatră. Din clipa aceea, nu mai putea să lăcrimeze, fiindcă s-ar fi întins tot negrul. Era hotărâtă să nu plângă. Își aranjă părul, îl chemă pe grădinar să-i ia bagajele și coborî la parter, cu capul sus.

Ari se sculă de pe scaun și merse spre ea, dar Maria ridică o mână ca să-l oprească. N-ar fi putut să îndure s-o îmbrățișeze de adio. Dacă el ar fi făcut-o, ea s-ar fi prăbușit.

– Nu mă atinge, îi spuse printre dinți. Te urăsc.

Ieși și se urcă în mașina de teren care o ducea la avion. Nu aruncă nici o privire înapoi.

Călătoria o supuse pe Maria la un chin cumplit, dar ea reuși să-și păstreze cumpătul și să se poarte ca de obicei: le dădu bacșișuri portarilor, le zâmbi însoțitoarelor de bord, a vorbit cu șoferul parizian de taxi despre urmările protestelor. Ajungând în apartamentul de pe Avenue Georges Mandel, văzu că Bruna nu era acolo.

Scoase o sticlă de șampanie din frigider, își luă paharul de cristal preferat și se retrase în baie. Soarele tocmai apunea pe când ea deschidea sticla. Își

turnă un pahar și înghiți o pastilă de pentobarbital. Apoi mai bău un pahar, și încă unul. Voia să ajungă în starea aceea în care nu mai simțea durerea.

La un moment dat, încercă să-i telefoneze lui Maggie van Zuylen, dar nu-i răspunse nimeni. Poate că era plecată în vacanță. Apoi îi ceru operatoarei să-i facă legătura cu Mary Carter din Texas.

– S-a terminat, zise ea după ce Mary îi răspunse.

Își simțea limba uriașă, parcă nu-i mai încăpea în gură.

– Între mine și Ari. Gata. Aproape nouă ani duși pe apa sâmbetei.

– Ce vrei să spui? o întrebă Mary. Ce s-a-ntâmplat?

– A ales-o pe doamna Kennedy. Asta s-a întâmplat.

Maria începu să plângă cu suspine care îi sfâșiau gâtlejul.

– Of, draaaga mea, îmi pare atât de rău...

Maria n-avea chef de mila ei. Asta doar înrăutățea lucrurile.

– Nu pot să vorbesc despre asta acum, spuse ea. Am crezut că pot, dar m-am înșelat. Te sun mâine.

Închise și-și mai turnă un pahar de șampanie. Ce bine ar fi fost dacă reușea să adoarmă... Pentobarbitalul nu-și făcea efectul, dar doctorul o avertizase să nu ia mai mult de o tabletă. Poate că, dacă lua și două de Valium, se rezolva problema. Așa că luă două tablete din cutie și le înghiți.

Telefonul sună, dar ea nu-l băgă în seamă. Rămase întinsă pe șezlong, bând și plângând, până când își pierdu cunoștința.

Capitolul 58

Insulele grecești

august 1968

Jackie zăcea, de parcă era în transă, pe un șezlong de pe puntea Christinei. Soarele îi ardea picioarele, dar n-avea energie să se miște. Oasele i se scufundaseră în perne ca niște greutăți inerte.

Auzea țipete de bucurie venind dinspre mare. Ari îl învăța pe John să schieze pe apă, arătându-i, cu infinită răbdare, cum să-și aranjeze schiurile, cum să îndoaie genunchii, ca și când ar fi stat pe un scaun, și cum să-și țină brațele drepte atunci când strângea frânghia. De fiecare dată când băiatul cădea, scoțând un țipăt de nemulțumire, Ari o lua de la capăt și îl ajuta. Se purta frumos cu copiii, iar ăsta era un lucru bun.

După moartea lui Bobby, Ari venise la ea și o ceruse în căsătorie. Îi spusese „da“ fără să stea pe gânduri. Ce altceva putea să facă? Nici ea, nici copiii nu erau în siguranță, iar el era singura persoană care putea să-i protejeze.

De atunci, Jackie nu reușise să doarmă mai mult de două ore pe noapte. Fizic, era extenuată, dar de îndată ce punea capul pe pernă, îi reveneau în minte tot felul de imagini cu moartea lui Jack sau cu cea a lui Bobby. Imaginile acelea se derulau neîncetat, ca într-un film macabru, fără sunet. Bucata de craniu zburând prin aer; ochii lipsiți de vedere ai lui Jack, în salonul de la Urgențe; chipul lipsit de expresie al lui Bobby, care o făcuse să înțeleagă că nu mai exista nici o speranță. Oare cât putea să reziste un om fără să doarmă? Acum, lui Jackie îi era greu să se concentreze. Își simțea creierul ca un televizor blocat între canale, plin de linii în zigzag și bâzâind.

Teddy vorbea cu cineva la telefon, pe un ton nervos. Nu mai avea răbdare cu ea. Se trezise pe neașteptate în rolul de cap al familiei Kennedy, dar încă suferea după moartea fratelui său. Apăruseră tot felul de chestiuni juridice, financiare și politice de care trebuia să se ocupe. Ultimul lucru de care avea nevoie era să-și petreacă timpul navigând printre insulele grecești și negociind termenii căsătoriei ei cu un bărbat pe care nu-l plăcea și în care n-avea încredere. Îi spusese răspicat lui Jackie că, după părerea lui, ea își pierduse pur și simplu mințile.

– Ce aveți voi doi în comun? Nimic. Tu ești intelectuală, iar el e un bădăran. Nici măcar nu e genul de om care să citească.

– Are o cultură generală foarte bogată, îi răspunsese Jackie. Și apoi, există mai multe feluri de inteligență.

– Nici măcar nu te-ai gândit unde o să locuiți. Nu e drept să-i iei pe copii de la școală și să-i înscrii la te miri ce instituție înapoiată din Atena.

– O să găsim noi o soluție.

Adevărul era că Jackie nu prea vedea care ar fi fost soluția.

– Te-ai gândit la ce-o să zică presa din America? o întrebase Teddy închizând ochii și clătinând, scurt, din cap.

– Nu dau doi bani pe ce zice presa. M-am săturat să joc rolul pe care mi l-au impus, cel de văduvă sfântă. De-abia aștept să fiu coborâtă de pe piedestalul ăsta.

Jackie își dorea nespus de mult să plece din America și să trăiască într-un loc necunoscut, ca o străină. Voia să scape și de cei din familia Kennedy; se săturase să-i tot spună ei cu cine avea voie să stea de vorbă și cum să se poarte.

Și totuși, primise un sprijin din partea cui nu se aștepta: Rose Kennedy începuse să-l placă pe Ari în timpul vizitei acestuia în Portul Hyannis.

– Are un simț grozav al umorului și maniere plăcute, îi spusese ea lui Jackie. Căsătorește-te cu el dacă vrei, draga mea. Vreau să fii fericită.

Dar Ethel își arătase dezaprobarea în termeni lipsiți de orice echivoc, iar mama lui Jackie se opusese vehement. Ieșise la iveală că Janet Auchincloss știuse de aventura lui Ari cu Lee de la bun început.

– I-am surprins asupra faptului! exclamase ea, înfiorându-se. Acum vreo doi ani. Lee stătea cu el la Claridge's. Ce bărbat dezgustător!

Clătinase din cap, de parcă ar fi vrut să se debaraseze de acea amintire neplăcută.

– Lee știe ce vrei să faci? Cum crezi că o să se simtă aflând că ai de gând să sari în patul fostului ei iubit? E de prost gust, ca să nu zic mai rău.

– Aceea e o poveste veche, mamă, îi răspunsese Jackie fără prea multă convingere.

Se simțea prea vulnerabilă, nu era în stare să stea de vorbă cu Lee, să se certe și cu ea. De-abia reușea să-și adune puterile și să supraviețuiască fiecărei zile.

Ari zăbovise în biroul tatălui ei vitreg mai bine de o oră; cei doi ieșiseră de acolo doar la ora cinei. Jackie nădăjduise că asta era un semn bun. Hugh Auchincloss strânsese din buze atunci când ea îl întrebase despre ce vorbiseră, dar Jackie presupusese că despre afaceri. Era singurul lucru pe care cei doi îl aveau în comun.

Într-o seară, Jackie și Ari stăteau pe puntea iahtului, bucurându-se de un pahar la apusul soarelui – ea, vodcă, iar el, whisky. Jackie aduse vorba despre sora ei.

– Încă nu i-am spus lui Lee despre noi. Crezi c-o să se supere?

– Sunt convins că vrea să fii fericită, îi răspunse Ari.

Jackie râse gutural.

– Da’ de unde. E într-o continuă competiție cu mine, dintotdeauna a fost.

– Contează ce crede ea? Singurele persoane care ar trebui să aibă un cuvânt de spus despre relația noastră suntem noi doi.

– N-aș vrea să mă îndepărtez de ea. Mi-ar plăcea să vină la nunta noastră.

Vocea lui Jackie tremura. Își făcea griji din cauza lui Lee, dar n-avea curajul s-o sune.

Ari își retrase mâna și luă paharul de whisky.

– De ce sunt femeile atât de sentimentale în legătură cu căsătoriile? În ceea ce mă privește, e doar o bucată de hârtie, nimic altceva. Am căzut la o înțelegere cu Teddy: o să am grijă de tine și de copii. Treaba asta-i aranjată. N-avem nevoie de nuntă.

Jackie luă o țigară, iar Ari se întinse să i-o aprindă.

– Poate că nu sunt eu foarte credincioasă, dar problema e că vinovăția cauzată de pofte și de păcat te marchează. Tu niciodată nu-ți faci griji pentru sufletul tău?

El pufni:

– Sufletul meu nu mai poate să fie mântuit.

– Serios? Chiar ești atât de corupt după cum ți-a mers vestea?

– Cine zice că sunt corupt? Spune-mi cum îi cheamă și-i dau în judecată.

Ari se lăsă pe spate și continuă s-o privească.

– Trebuie să facem nuntă, Telis, îi spuse ea cu blândețe, amintindu-și de o discuție pe care o auzise din greșeală cu o seară în urmă.

Niște muzicieni fuseseră invitați pe iaht să cânte pentru ei. Copiii se jucau, iar Teddy și Ari vorbeau cu glas scăzut, pe punte. Cumva, cuvintele lor răzbătuseră printre sunetele muzicii, iar ea le auzise.

Ari zicea:

– Ce piață din lumea asta m-ar obliga să-i accept marfa fără să fiu lăsat s-o verific înainte? Mai ales că e vorba de o achiziție al naibii de scumpă.

La care Teddy răspunsese:

– Asta vă privește pe voi doi, pe tine și pe Jacqueline. N-o să intru pentru tine, acum, și în negocieri privind viața ta sexuală.

Auzind acele vorbe, Jackie simțise un fior rece până la os, dar, în clipa următoare, hotărâse să nu-i dea importanță. Bărbații – ca bărbații. La urma urmei, cuvintele acelea nu-i fuseseră adresate ei.

– Care-i graba să ne căsătorim? o întrebă Ari acum. N-ar putea să fie socotită o nuntă de prost gust, la atât de scurt timp de la moartea lui Bobby? Am putea să avem o relație discretă, fără să afle presa.

– Glumești! Ia încearcă să trăiești măcar o zi în locul meu. Deja s-a aflat că sunt aici.

– Serios? o întrebă el, aparent surprins, dar ea își dădu seama că știa.

„Ce mă fac?“ se întrebă Jackie.

Nu mai avea nici o piatră de temelie, nici o busolă morală. Mai întâi își pierduse tatăl, apoi îl pierduse pe Jack, apoi pe Bobby; nu mai avea pe nimeni în care să se încreadă. Era complet singură și nu mai reușea să gândească limpede. Singurul lucru clar și de netăgăduit era că nu se simțea în siguranță; avea nevoie de ajutor, iar Ari putea s-o ajute.

Ținea la ea. Era convinsă de asta. Îi plăceau atenția cu care o trata și protecția pe care putea să i-o asigure. Deja îi dădea sfaturi în legătură cu banii, cumpărând acțiuni și făcând investiții în numele ei. Nu mai trebuia să-și facă griji din punctul ăsta de vedere.

– Nu-mi pasă de gura lumii. Abia aștept să fiu soția ta, să te iubesc și să te prețuiesc... Se opri, amintindu-și conotația de la final: ...până când moartea ne va despărți.

Ari era cu douăzeci și trei de ani mai în vârstă decât ea. Jackie nici nu concepea că ar mai fi putut să îndure încă o pierdere. Chiar și acum era atât de distrusă, încât cu greu făcea față celor mai elementare lucruri de zi cu zi.

Capitolul 59

Paris

august 1968

Maria se trezi încetul cu încetul, la auzul unei voci cunoscute, care zicea:

– Începe să-și revină.

Întredeschise ochii. O izbi lumina puternică. În jur erau pereți albi, pe pat erau cearșafuri albe, iar lângă ea, Bruna.

– Ce s-a întâmplat...? îngăimă Maria, iar apoi se opri. Își simțea gâtlejul uscat și nu voia să-l forțeze.

Bruna se grăbi să-i explice:

– N-am reușit să vă trezesc aseară, iar lângă dumneavoastră, pe jos, erau sticluțe de medicamente deschise, așa că am chemat ambulanța. Dar sunteți bine. Au zis că doar dormeați adânc.

– Să nu-i spui nimic lui Ari, te rog, îi șopti Maria.

Nu suporta gândul că el ar fi putut să afle despre o astfel de poveste.

– Nu, bineînțeles, o asigură Bruna.

– N-am încercat să-mi iau viața.

Îi apărură în minte frânturi din noaptea trecută și atunci își aminti că voise doar să nu mai simtă durerea, să nu mai sufere. Nu fusese o tentativă de

sinucidere; nu precum cea a mamei ei.

– A telefonat Mary Carter în timp ce așteptam ambulanța. Am sunat-o înapoi și i-am spus că sunteți bine.

Maria își amintea vag că îi telefonase lui Mary, dar habar n-avea ce-i spusese.

– De îndată ce vă externați, Mary vrea să vă faceți bagajul și să luați un avion spre Statele Unite. O să mergeți împreună cu mașina, într-un tur al Sudului. O aventură, a spus, ca să nu vă mai gândiți la alte lucruri.

– Şi dacă Ari încearcă să dea de mine?

– Dacă e ceva urgent, vă transmit eu mesajul, o asigură Bruna pe un ton rece, dezaprobator.

Acum se întorsese împotriva lui.

Maria se culcă înapoi pe perne. Ideea lui Mary părea bună. Cu siguranță că era mai bine pentru ea să plece în Statele Unite decât să stea în apartamentul de pe Avenue Georges Mandel, așteptând telefonul lui Ari. Orice ar fi fost mai bine decât așa ceva.

După ce își mai reveni, Maria luă avionul spre Kansas City, unde o aștepta Mary Carter. Porniră amândouă într-un tur de șase săptămâni, cu un Cadillac de Ville închiriat. Vizitară Colorado Springs, Santa Fe, Las Vegas, L.A. și San Francisco, apoi merseră cu avionul până la Cuernavaca, în Mexic, după care se întoarseră la Dallas. Se cazară la hoteluri sau pe la prieteni, mâncară în localuri fast-food sau în restaurante elegante, făcură cumpărături în magazine cu articole ieftine și în cele cu nume faimoase, iar în tot acest timp, Maria vorbi neîncetat.

– Toată viața mea am fost lipsită de apărare, îi spuse ea lui Mary. Mama nu m-a iubit, nici măcar nu-i plăcea de mine, iar tata era prea slab ca să-mi ia apărarea. Battista a fost un codoș, tot ce-l interesa era să fac bani. Presa mi-a

devenit ostilă. Publicul de la Teatrul La Scala m-a huiduit. Iar acum, Ari m-a părăsit... asta-i soarta mea. Unii oameni au noroc și sunt fericiți, dar eu, nu. Destinul meu e să fiu întotdeauna eroina tragică.

– Nu vorbi prostii, o contrazise Mary. Există multe lucruri bune și interesante în viața ta. Ai cea mai bună voce a vremurilor noastre și o mulțime de prieteni apropiați. Prieteni loiali.

– Nu pot fi iubită. Sunt prea irascibilă și supăr oamenii pentru că sunt directă și spun lucrurilor pe nume.

– Nu-i adevărat. Eu te iubesc. Toți prietenii tăi te iubesc.

Maria nu luă în seamă acel argument.

– I-am dat nouă ani din viață. Nouă ani! Mi-am neglijat cariera, mi-am lăsat vocea să se deterioreze – totul, pentru el! Mi-am părăsit soțul pentru el. Am avut grijă de el mai bine decât orice soție și l-am pus pe un piedestal, chiar și atunci când știam că mă trăda. Întotdeauna am fost cinstită cu el. Mi-a spus de atâtea ori că mă iubea... N-am copii, n-am soț – nici o realizare, nici o perspectivă. Doar vârsta mijlocie, petrecută în singurătate, și apoi moartea.

În acel moment, își aminti foarte limpede cum, atunci când se întâlniseră prima dată, la Hotel Danieli, el îi spusese: „Dacă îți promit ceva, întotdeauna mă țin de cuvânt“.

Oare așa făcuse? Altădată, îi spusese: „La momentul potrivit, o să ne căsătorim“.

Dar probabil că acum el ar fi spus că acel moment nu sosise niciodată.

Înainte de a se dărui cu toată ființa, ar fi trebuit să fie mai atentă la lucrurile mărunte.

– Ai putea să reîncepi să cânți, îi sugeră Mary. Orice dirijor ar fi încântat dacă Maria Callas ar cânta din nou. Ai putea să-ți alegi repertoriul care-ți convine. Promite-mi că o să te mai gândești la asta.

Mariei nu-i surâdea deloc ideea. Însemna că ar fi trebuit să exerseze din greu pentru ca vocea ei să atingă din nou nivelul impus de un concert. Pe de altă parte, în felul ăsta ar fi putut să-și recâștige demnitatea. Ar fi putut să-i arate lui Ari ce pierduse. Ea măcar avea un talent; doamna Kennedy ce avea, în afară de un soț celebru, răposat?

În fiecare dimineață, indiferent în ce loc se aflau, Maria îi telefona Brunei, la Paris, ca s-o întrebe dacă o căutase Ari. De fiecare dată, răspunsul era negativ. Maria suferea cumplit. Unde era el acum? Îi spusese că doamna Kennedy rămânea doar două, trei săptămâni. Îi telefonă și lui Maggie, luă legătura și cu alți câțiva prieteni de la Paris, dar nici unul nu știa nimic.

– Nu te mai gândi la el, o implorase Mary.

– Nu pot să-l uit în doar câteva săptămâni...

– Dar promite-mi c-o să te străduiești, draga mea.

Maria nu putea să recunoască față de prietena ei că încă spera ca Ari să-i telefoneze și să-i spună că nu putea să trăiască fără ea, iar apoi s-o implore să se întoarcă la el. Numai la asta se gândea. O dragoste atât de mare ca a lor nu putea să se încheie așa, pur și simplu; era ceva de neimaginat. În acea primăvară petrecuseră două luni foarte pasionale în Caraibe, iar iulie fusese pentru ei o lună a romantismului. Cum era cu putință ca dragostea să se evapore atât de iute?

Maria știa că făcuse o greșeală tactică. Ari nu era genul de bărbat care să accepte un ultimatum. Îl îndepărtase prin gestul ei, lăsându-i cale liberă doamnei Kennedy. Dacă nu și-ar fi pierdut cumpătul, la sfârșitul lui august ar fi fost iarăși cu el pe Insula Skorpios. Regreta amarnic ultima lor ceartă, dar ajunsese la limită. Nu putea să-i permită lui Ari s-o dea la o parte ori de câte ori doamna Kennedy ridica degetul mic și îl chema. Nu avusese încotro, trebuia să-și salveze demnitatea.

Maria își dădu toată silința să-i arate lui Mary că se simțea bine, se strădui să flecărească, nepăsătoare, cu prietenii, să discute despre revenirea ei pe

scenă, să se machieze, să se îmbrace frumos și să se poarte firesc, dar, sub acea fațadă, era rănită, sângera. Pe măsură ce treceau zilele, apoi săptămânile, durerea ei deveni tot mai mare.

Unde era Ari? Ce făcea? Oare îi era dor de ea măcar a mia parte din cât îi era ei dor de el?

Pe la mijlocul lui septembrie, cele două prietene se întoarseră în casa din Dallas a lui Mary, unde Maria citi, într-un ziar, că Ari era la New York, în apartamentul lui de la Hotel Pierre. Era o veste bună. Dacă ar fi avut o legătură cu doamna Kennedy, sigur că ar fi locuit la ea acasă, nu? Trecuseră șase săptămâni de când nu mai vorbise cu el și nu mai putu să îndure tăcerea. Trebuia să-i audă vocea.

Așteptă până când Mary plecă să-și ducă fiicele la școală, apoi formă numărul. Îi era rău, atât de emoționată se simțea. I se ceru numele pentru ca operatorul să-i facă legătura. Oare Ari avea să accepte apelul ei?

– Bună, Maria, îi spuse el.

Nu i se simțea nici urmă de căldură în voce.

– Ce mai faci, Ari?

– Bine. Tu?

– Bine și eu.

Îi povesti despre excursia pe care o făcuse și despre decizia de a reveni pe scenă.

– Bun. Mă bucur, îi spuse el.

Atât.

– Cu ce treburi la New York? îl întrebă ea, iar apoi își mușcă buza, sperând ca el să nu spună că venise pentru doamna Kennedy.

– Afaceri.

– Stai mult? Vin și eu la New York săptămâna viitoare, am niște întâlniri.

– Plec până atunci. Dar sper ca întâlnirile tale să decurgă bine. Îți urez noroc cu revenirea pe scenă.

– Noroc în afaceri și ție!

– La revedere, Maria! spuse Ari.

De-abia îi dădu timp să-și ia și ea rămas-bun înainte ca el să închidă.

Maria se trânti pe pat și începu să plângă în hohote. Cum de putuse Ari să fie atât de rece? Nu păruse furios. Mult mai rău de-atât, îi vorbise politicos, de parcă ea i-ar fi fost o simplă cunoștință, o persoană pe care o cunoscuse cu mult timp în urmă. Şi parcă abia așteptase să scape, să închidă.

Mary se întoarse acasă și băgă de seamă că prietena ei avea ochii roșii, umflați, și vocea răgușită. Fără s-o întrebe nimic, o luă în brațe.

– Mă întorc la Paris, îi spuse Maria. Ai dreptate: trebuie să încep să vorbesc cu dirijorii. Trebuie să am o ocupație.

Își înăbuși tresărirea de panică pe care o simți la gândul a ceea ce o aștepta.

În apartamentul ei de pe Georges Mandel, Maria o ajută pe Bruna să împacheteze toate lucrurile pe care Ari le lăsase acolo – haine, sticla de briantină, câteva perechi de ochelari, umidificatorul de trabucuri, chiar și vechea lui periuță de dinți – pe care, apoi, le trimise la apartamentul lui de pe Avenue Foch. Puse într-o cutie toate fotografiile cu el, chiar și pe cea pe care o îndrăgea cel mai mult, în care ei doi stăteau, ținându-se de mână, pe puntea Christinei, și pe care ea o ținuse întotdeauna pe noptieră. Apoi îi telefonă profesorului de canto și stabili o întâlnire cu el. Începu să-și testeze vocea, acompaniindu-se la pian, ca să-și dea seama ce fel de partituri putea să cânte. Își sună prietenii de la Paris și se înțelese cu ei când anume să ia prânzul și cina împreună, ca să se mențină cât mai ocupată. Efortul era unul

considerabil, fiindcă o apăsa tot timpul tristețea, dar cel puțin știa, după acea discuție la telefon, că Ari nu mai era cu ea. Nu înțelegea de ce, dar n-avea de ales, trebuia să accepte și gata.

În seara zilei de 16 octombrie sună telefonul, iar Bruna apăru în salon și spuse, pe un ton dezaprobator:

– Vă caută el – domnul Onassis.

Maria sări în picioare și se repezi să preia convorbirea în baia ei privată, unde, înainte să vorbească, așteptă până când Bruna închise telefonul de pe hol.

– Bună seara, Ari, spuse ea, străduindu-se să aibă un ton calm.

– Maria, ajută-mă! Te implor!

Ari părea tulburat, fără îndoială că nu era în apele lui.

– Ce s-a întâmplat? îl întrebă ea.

Urmă o pauză.

– Nu pot să-ți spun, dar vreau să vii și să mă salvezi de mine însumi.

El rezista bine la băutură, de obicei, dar Maria își dădu seama că rostea cuvintele cu o anumită încetineală, cu grija de a vorbi corect, așa cum făcea ori de câte ori încerca să nu se dea de gol că era beat.

– Unde ești?

– Sunt pe Skorpios, dar totul e o greșeală. Nu vreau să fiu aici.

– Dacă nu vrei să fii acolo, pleacă, îi spuse ea, încruntându-se. Urcă-te pe Christina și pleacă.

– Nu înțelegi. Tu ești singura persoană care poate să împiedice ceea ce se întâmplă. Vino, te rog!

Ea rămase tăcută o clipă. Își dorea cu fiecare fibră a ființei s-o ia la goană spre aeroport și să zboare la el, dar nu putea s-o facă. Își adună puterile și-i spuse:

– Ari, tu ești cel care m-a alungat, mai ții minte? N-o să mă întorc într-o fugă la tine acum. Dacă vrei să mă vezi, ia avionul spre Paris.

– Nu înțelegi, repetă el. O să fie prea târziu. Of, la naiba...

Apoi, dintr-odată, el închise.

„Prea târziu pentru ce?“, se întrebă Maria. Oare ar fi trebuit să-i spună că era de acord să se întoarcă? Nu, firește că nu. Nu putea. Cu toate astea, în minte îi apăru un licăr de speranță. Ari intrase în cine știe ce încurcătură și apelase la ea. Poate că avea să țină seama de invitația ei și să vină la Paris. Îi spusese, doar, că voia să-l întâlnească. Mai mult decât atât nu putea să facă, în condițiile date.

În seara următoare, Mary Carter îi telefonă Mariei de la Dallas.

– Maria, draaaga mea, stai jos. Am vești proaste.

– Ce s-a întâmplat?

Maria simți cum i se strângea inima în timp ce se așeza pe scaunul de lângă telefonul din hol.

– Ziarul Boston Herald a anunțat că Ari o să se însoare cu doamna Kennedy săptămâna asta. Nu scrie unde. M-am gândit că ar fi bine să-ți spun, înainte să afli de la altcineva.

Maria auzi un țiuit în urechi și-și acoperi gura cu mâna, ca să nu țipe. După ce reuși să se adune puțin, întrebă:

– Se căsătoresc? Ești sigură?

– Știrea e pe toate canalele de televiziune. Am verificat de două ori înainte să-ți telefonez. Îmi pare foarte rău, draga mea.

Maria simți o înțepătură puternică în piept. Se chirci de durere. Ari se căsătorea cu femeia aceea? După toate scuzele pe care le invocase ca să n-o ia de soție pe ea, pe Maria? Da, așa avea să facă.

– E un mârșav, un ticălos! strigă ea, părând să nu găsească vorbe îndeajuns de tari prin care să-și arate furia. Mă bucur că nu mai e în viața mea! N-are decât să rămână cu ea!

– Sigur ești bine? Nu vreau să stai singură, după așa o veste.

Deși Mary îi era o bună prietenă și-i era recunoscătoare pentru grija pe care i-o purta, Maria simți o nevoie imperioasă de a încheia convorbirea.

– Nu te îngrijora. N-o să fac nici un gest necugetat. Am o mulțime de prieteni la Paris și planuri de muncă de care e nevoie să mă ocup, așa că trebuie să închid. Dar... mulțumesc că mi-ai telefonat și că mi-ai spus.

De îndată ce puse receptorul în furcă, se prăbuși la pământ și-și duse genunchii la piept. Se simțea de parcă o lovise cineva în cap cu un ciocan și nu mai putea să răsufle.

Capitolul 60

Skorpios

19 octombrie, 1968

Deși fuseseră anunțați de foarte puțin timp, oaspeții începeau deja să sosească pe Insula Skorpios în ziua de dinaintea nunții. În timp ce se instalau în camerele lor, Jackie și Ari o porniră la plimbare de-a lungul coastei. Cerul era înnorat, iar insulele din vecinătate se pierdeau în ceață, înconjurate de apa cenușie a mării. Umblară așa o vreme, fără să-și spună nimic, concentrându-se la stâncile pe care le aveau de urcat și la pantele pe care le aveau de coborât. Ajunseră într-un luminiș izolat din pădure, iar Ari îi sugeră să se oprească și să se odihnească un pic.

Jackie se așeză pe jos, ducându-și genunchii la piept.

– Sper că n-o să plouă mâine. Ar fi un semn de rău augur, spuse ea, apoi râse, ca și cum ar fi vrut să sugereze că, bineînțeles, nu credea în astfel de lucruri. Atunci când m-am căsătorit cu Jack a fost soare, dar tata a stricat ziua pentru că a băut prea mult cu o seară înainte și n-a mai venit să mă conducă la altar. Frumos, nu?

Ari se întoarse spre ea, cu o expresie gravă pe față.

– Nu trebuie să facem nunta mâine. Am putea să așteptăm puțin. Alege o zi însorită primăvara viitoare. Mă îngrijorează gândul că încă nu ți-ai revenit după șocul morții lui Bobby și că te grăbești să te căsătorești din motive greșite. Nu vreau să profit de situație.

Jackie simți că mai avea puțin și făcea o criză de isterie. Parcă amenința s-o copleșească în orice clipă.

– Nu vrei să te căsătorești mâine?

– Nu pare să fie totul cum trebuie, nu? Pentru mine, tot romantismul a fost mânjit de negocierile cu avocații. Mă simt de parcă mi-aș cumpăra pe credit un vas petrolier, nicidecum că-mi iau o soție.

O luă de după umeri.

– Dacă am face nunta la primăvară, am avea parte de portocali în floare și de vreme însorită. Ne-am cunoaște mai bine și am fi mai liniștiți, mai în largul nostru.

– Nu te simți în largul tău? îl întrebă Jackie, care nu înțelegea ce voia să spună. Nu putem să anulăm nunta doar pentru că tu nu ești relaxat. Mama mea și tatăl meu vitreg au venit cu avionul de peste ocean, copiii mei sunt aici, și ai zis că vine și Lee, nu?

Jackie nu vorbise personal cu Lee, îi era groază.

– Da, Lee și Stas sosesc mai târziu. Putem să dăm petrecerea mâine, dar să ne căsătorim anul viitor, la momentul potrivit.

„Încearcă să bată în retragere“, se gândi Jackie. „Ce mă fac? Nu mai rezist.“

Ochii i se umplură de lacrimi și-și întoarse capul.

– Ce faci, plângi? Nu plânge, te rog. N-am vrut să te supăr.

O luă în brațe și o sărută pe obraz.

– Trebuie să ne căsătorim, spuse ea în șoaptă.

– Dar sunt al tău oricum. Sunt aici, nu plec nicăieri.

– Trebuie să ne căsătorim mâine, repetă Jackie cu glas tremurând.

Ari rămase tăcut câteva clipe, iar apoi spuse pe un ton grav:

– Bine. Atunci, așa o să facem.

În dimineața următoare, Jackie își îmbrăcă rochia Valentino de dantelă albă pe care și-o alesese și se așeză la măsuța de machiaj, apoi începu să-și aranjeze panglicile albe în păr. Lee era doamnă de onoare, dar încă de când sosise, cu o seară înainte, evitase să rămână singură cu Jackie.

Intrară copiii, îmbrăcați în hainele de ceremonie: John, care avea șapte ani, într-un costumaș albastru și cu papion la gât, iar Caroline, de zece ani, într-o rochie albă, care îi scotea în evidentă pielea bronzată.

– Unde e mătușa voastră, Lee? îi întrebă Jackie. Mergeți și spuneți-i, vă rog, să vină să mă ajute.

Îi tremurau mâinile și era foarte tulburată. Trecură câteva minute bune până când apăru Lee, fără nici o urmă de zâmbet pe față.

– Ai nevoie de ajutor?

– Închide ușa, îi spuse Jackie, făcându-i un semn cu mâna. Să nu mă vadă mirele înainte de ceremonie.

Lee trânti ușa atât de tare, încât zgomotul puternic zgudui casa.

– De ce m-ai chemat?

– Ca să te văd, firește. Nu ne-am văzut de luni întregi. Şi voiam să te rog să-mi legi panglica în spate, la mijloc. Nu ajung.

Fără să scoată un cuvânt, Lee se apropie de ea și luă panglica pe care o ținea Jackie în mână.

– Îmi pare rău că nu ți-am spus eu, începu Jackie. A fost...

Se opri, încercând să găsească acel cuvânt care să poată să descrie cele patru luni care trecuseră de la înmormântarea lui Bobby.

– Doar pentru asta îți pare rău? Nu și pentru faptul că știai că-l iubeam, dar tot mi l-ai furat? Ce fel de persoană face așa ceva?

Lee trase cu putere de o șuviță de păr, făcând-o pe Jackie să tresară.

– Eu n-am... se fâstâci Jackie. Am crezut că legătura voastră se încheiase cu ani în urmă. Ari mi-a spus că a fost doar o aventură trecătoare.

– Şi nu ți-a dat prin minte să mă întrebi pe mine, sora ta? Lee termină de legat panglica și merse la fereastră, apoi se răsuci spre Jackie și continuă: așa ar fi fost frumos.

– Dar tu nici măcar nu voiai să vorbești despre el. Tot schimbai subiectul... Iar el apărea în fotografiile din ziare alături de Maria Callas. Am crezut că relația voastră era de domeniul trecutului. Nu e așa?

Aruncându-i o privire feroce, Lee spuse:

– Relația noastră a durat exact până anul trecut, când ai început tu să bați din gene în direcția lui. Atunci m-a aruncat ca pe o cârpă. Povestea vieții mele. Jackie contează întotdeauna mai mult.

Jackie își lăsă capul în jos.

– Îmi pare rău. N-am știut nimic.

Oare chiar nu știuse nimic? Își aminti cearta aceea din Rhode Island, când îi trăsese o palmă lui Lee. Știa atunci că sora ei era îndrăgostită până peste cap de Ari, dar fusese convinsă că relația lor n-avea nici un viitor și că ar fi fost mai bine pentru Lee să renunțe. Iar atunci când Ari începuse s-o curteze, îi convenise să nu se mai gândească la asta. Cum de putuse să facă așa ceva? Lee avea și ea dreptate, într-un fel.

– Iar acum? Te-ai retrage, dacă ți-aș cere-o? Lee își răspunse imediat la propria întrebare. Nu, bineînțeles că nu.

– Aș vrea să te bucuri pentru mine, îi șopti Jackie. Am mare nevoie de căsătoria asta.

– Jackie obține întotdeauna ce vrea, spuse Lee cu ciudă în glas. Dar ai grijă ce-ți dorești, surioara mea mai mare.

Ieși din cameră, lăsând din nou ușa larg deschisă.

La scurt timp după aceea, pe când Jackie încă mai era tulburată din pricina discuției cu Lee, intră mama ei și se așeză la căpătâiul patului.

– Nu ești obligată să faci pasul ăsta, începu ea pe un ton neutru. Nu ne supărăm dacă te răzgândești acum, în ultima clipă. De fapt, și eu, și Hughdie suntem de părere că ar trebui. N-avem încredere în bărbatul ăsta. Dacă te căsătorești cu el, faci o greșeală gravă.

Jackie se uită lung la ea, stupefiată.

– Nici vorbă să mă răzgândesc, mamă. Ce altceva aș putea să fac?

Afară ploua neîntrerupt, apa se cernea din norii întunecați și joși. Marea era punctată de zeci de bărci de pescuit pline cu fotografi și reporteri. Ea ieși din vilă și-i auzi strigând-o:

– Aici, Jackie!

Aerul era străfulgerat de luminile blițurilor, fiindcă cei din presă făceau fotografii de la distanță. Jackie sperase să fie liniște și să nu-i deranjeze nimeni, dar se înșelase. Era cu neputință să fie lăsați în pace, chiar și în locul acela îndepărtat, care era doar un punctișor pe hartă? De unde aflase presa că ceremonia avea loc în acea zi? Cum se scurseseră informațiile?

Merse cu o mașină până la bisericuța greacă ortodoxă de pe insulă și se grăbi să intre, ca să se ferească de ploaie. Licărul lumânărilor aprinse înăuntru făcea ca atmosfera să pară stranie, iar mirosul înecăcios de tămâie îi dădu o senzație înțepătoare în gâtlej. Jackie privi în jur. Erau acolo douăzeci și unu de invitați. Lee nu vorbea cu ea, copiii lui Ari, Christina și Alexander, o urau, mama ei și tatăl ei vitreg erau îngroziți de ceea ce se întâmpla, iar Teddy Kennedy își găsise o scuză ca să lipsească, lăsându-le pe încruntatele Pat și Eunice să reprezinte familia. Nu era un început promițător.

Preotul cu barbă neagră, îmbrăcat în odăjdii lungi, din brocart auriu, începu, solemn, să oficieze slujba. Vorbi mai întâi în greacă, apoi în engleză, pe un ton de incantație:

– Robul lui Dumnezeu, Aristotel Onassis, se căsătorește cu roaba lui Dumnezeu, Jacqueline, în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh.

Le acoperi cu panglici mâinile unite, iar ei făcură schimb de inele. Înconjurară altarul de trei ori, apoi preotul îi declară soț și soție. Totul păru să se încheie într-o clipită.

Jackie făcu tot ceea ce i se ceruse, dar gândurile ei hoinăreau înapoi în timp, la căsătoria cu Jack, cu cincisprezece ani în urmă. Fusese foarte emoționată în dimineața aceea, apoi tulburată, fiindcă tatăl ei n-o condusese la altar. Dar, în clipa în care Jack îi zâmbise în timp ce se îndrepta spre el și o luase de mână, ea simțise cum i se umplea sufletul de bucurie. El era centrul atenției în orice încăpere, cel pe care toată lumea voia să-l impresioneze, iar Jackie fusese mândră că o alesese pe ea.

Ieșiră din biserică; ziariștii începură iarăși s-o strige. Ari coborî la țărm ca să negocieze. Se întoarse aducând vestea că se înțelesese cu ei să aibă loc doar o ședință foto, în schimbul căreia presa avea să-i lase în pace tot restul zilei.

Jackie se îngrozi auzind toate astea, dar nu spuse nimic. Sperase ca ceremonia să rămână strict privată, dar nici vorbă de așa ceva. Știrea avea să apară pe primele pagini ale ziarelor din întreaga lume.

Ari îi întâmpină pe ziariști pe țărm, de parcă ar fi fost și ei nuntași, iar apoi îi făcu semn lui Jackie să meargă înainte, mai aproape de marginea piscinei, lângă fântâna arteziană care curgea în ea. Cineva îi ținea o umbrelă deasupra capului, iar Ari o luă de după talie. Ea făcu un efort să zâmbească, apoi se auzi zgomotul infernal al zecilor de aparate de fotografiat.

– Sărută-l, Jackie!

– Zâmbește, Jackie!

– Aici, Jackie!

Cei din presă se agitau ca niște porumbei cărora li se aruncau firimituri. Tot ce voia, cu toată ființa ei, era să le întoarcă spatele și s-o ia la fugă.

– Ți-e frig? o întrebă Ari în șoaptă. Tremuri.

El habar n-avea cât de tare o îngrozea genul ăsta de atenție care i se dădea. În schimb, pe el părea să-l încânte.

După ce plecară ziariștii, începu petrecerea, care includea toate ritualurile specifice – de la spartul farfuriilor, până la cântecele grecești clasice, cântate de o trupă bouzouki. Se adunară cu toții într-un cerc, cu brațele pe umerii celor de lângă ei, și dansară sirtaki. Ari îi învățase pașii pe Caroline și pe John – începeau încet, apoi din ce în ce mai iute, înainte de a încetini din nou – iar ei chiuiau de plăcere.

Jackie se simțea de-a dreptul străină de tot ce se întâmpla în jurul ei, de parcă ar fi urmărit totul din spatele unui văl. Zâmbea, dansa, bea șampanie, făcea tot ce trebuie să facă o mireasă, dar contrastul față de prima ei nuntă era dureros, nu-și putea alunga asta din minte.

Fusese foarte îndrăgostită de Jack, dar pe Ari nu-l iubea așa. Ari îi oferea o scăpare din viața care îi devenise insuportabilă, de aceea fusese de acord să se mărite. Şi nici nu mai putuse să dea înapoi după ce sosise familia ei. Nu avusese încotro. Cuvintele lui Lee – „Ai grijă ce-ți dorești!“ – îi bântuiau gândurile, dar, cel puțin, Ari era un om bun; asta știa cu siguranță.

În acea noapte, ei doi făcură dragoste în dormitorul matrimonial al vilei, iar Ari, spre ușurarea ei, fu atent și tandru.

După ce el adormi, Jackie rămase trează, cu un nod în gât, ascultând sunetul valurilor și vuietul vântului care mișca obloanele.

Asta era noua ei viață. Hotărârea fusese luată, certificatul de căsătorie, semnat. Acum, depindea doar de ea să facă tot posibilul să fie bine.

Actul IV

Capitolul 61

Paris

21 octombrie, 1968

Maria privea cu atenție fotografiile de nuntă de pe prima pagină a ziarului. După părerea ei, zâmbetele erau false. Ari ținea în mână un pahar cu ceva, probabil cu whisky, ca și cum ar fi avut nevoie de acea băutură să facă față evenimentelor. Doamna Kennedy își arăta toți dinții, de parcă cineva îi strigase „zâmbiți, vă rog!“ cu o secundă înainte. Maria citi relatarea, apoi strânse ziarul în pumni și îl aruncă pe jos. Ar fi fost mai bine dacă Ari ar fi murit; atunci măcar ar fi putut să-l jelească. Dar așa, trebuia să se obișnuiască să vadă fotografii cu ei în ziare, atunci când își primeau oaspeții pe Christina sau atunci când mergeau la premiere ori la baluri. În închipuirile ei, lucrurile arătau mult mai rău: doamna Kennedy dormind în patul lui Ari, stând alături de el la un masaj, pe puntea Christinei, sau luând cina cu el pe terasa vilei de pe Insula Skorpios, pe care ea o concepuse.

Maria se simțea invalidă. O dureau oasele, o durea capul, avea febră, era cu moralul la pământ, dar făcea eforturi să-și petreacă timpul în compania altor persoane. Cu o seară înainte, în timp ce avea loc nunta, mersese la premiera filmului A flea in her ear, după piesa de teatru a lui Feydeau, cu Rex Harrison și Rachel Roberts în rolurile principale. Richard Burton și Elizabeth Taylor se tot agitaseră în jurul ei, așa că, după film, se dusese împreună cu ei la Les Ambassadeurs să danseze; stătuseră acolo până spre dimineață. În seara aceea avea de gând să meargă, împreună cu o mulțime de prieteni parizieni, la cea de-a șaptezeci și cincea aniversare a restaurantului Maxim’s și să afișeze un zâmbet la fel de fals precum cel al doamnei Kennedy. Voia ca Ari să-i vadă fotografia în ziare și să creadă că se distra de minune. El nu trebuia să știe că-i distrusese viața.

Trei zile după nuntă, la apartamentul de pe Avenue Georges Mandel sosi un buchet de trandafiri roșii. Văzând-o pe Bruna intrând cu el în salon, Maria nu se putu gândi la nimeni care să-i fi trimis flori. Poate că Richard și Elizabeth? Drăguț din partea lor.

Nu. În felicitare scria:

Îmi pare rău. Mi-e dor de tine. Ari

Maria scoase un țipăt și azvârli buchetul în șemineu. Ambalajul de hârtie maro se aprinse; apoi, cozile începură să ardă și să scoată fum. Maria rupse felicitarea în două și o aruncă în foc. Cum îndrăznea Ari să facă așa ceva? Strânse din pumni, încercând să-și stăpânească furia.

Primi, în ziua aceea, scrisori de simpatie de la prieteni.

E nebun, scria Zeffirelli. Nici o altă femeie n-o să facă pentru el ceea ce ai făcut tu.

Prințesa Grace îi scria:

Sunteți o femeie extraordinară și sunt convinsă că viața o să vă scoată în cale o altă mare dragoste.

Îi scrisese și sora ei, Iakinthi, spunându-i că era oricând bine-venită să meargă în vizită la ea, la Atena.

Maggie van Zuylen îi spuse la telefon:

– Şi-a pierdut mințile. Nu-l mai recunosc.

Până și Costa Gratsos, cel mai vechi prieten al lui Ari, îi telefonă și-i zise:

– L-am avertizat să nu facă pasul ăsta. E cea mai mare greșeală a vieții lui. Pe tine ar fi trebuit să te ia de nevastă.

Prietenii o invitau la dineuri, la petreceri și la alte evenimente. Era mișcată de grija și de dragostea cu care o înconjurau.

În ziua următoare, Maria primi și alte scrisori asemănătoare. Sosi și un pachet. După ce îl deschise, rămase înmărmurită: înăuntru era icoana Fecioarei Maria, cea la care ea obișnuia să se roage înainte de concerte. O strânse la piept, apoi citi bilețelul, în care recunoscu numaidecât scrisul lui Battista:

Draga mea Maria, mă bucur că acum vezi adevărata față a domnului Onassis, dar, în acelaşi timp, îmi pare rău că ai îndurat o asemenea umilință publică.

Maria răsuflă adânc, apoi continuă să citească:

Recunosc că am avut şi eu partea mea de vină în eşecul căsniciei noastre. Ar fi trebuit să te prețuiesc mai mult și să nu las preocupările bănești să stingă flacăra pasiunii.

Spre sfârșitul scrisorii, Battista adăugase:

Încă te iubesc, Maria. Dacă vrei, poți să iei oricând legătura cu mine.

Citind asemenea cuvinte, Maria nu putu să nu râdă.

– Bruna! strigă ea, voind să-și împărtășească veselia.

Bruna intră în grabă.

– Battista vrea să mă întorc la el, acum că Ari s-a însurat cu alta. Îți vine să crezi cât de impertinent e omul ăsta?

Bruna ridică din sprâncene.

– Cât a trecut? Nouă ani?

Maria clătină din cap, nevenindu-i să creadă.

– Mă bucur că mi-a trimis icoana, dar nu cred c-o să-i răspund.

N-avea să-l ierte niciodată pentru faptul că vânduse presei povestea lor. În ochii ei, aceea fusese lovitura de grație dată căsniciei lor. Cel puțin, Ari nu făcuse așa ceva.

În data de ١٥ noiembrie, se auzi soneria apartamentului; Bruna merse să deschidă, apoi se întoarse în salon, cu o expresie îngrijorată pe față.

– Doamnă, e domnul Onassis. Ce să-i spun?

Maria simți că i se oprise inima în loc.

– Spune-i să plece. N-am ce să vorbesc cu el.

Așteptă în ușă în timp ce Bruna îi transmitea mesajul. Era clar că Ari insista, pentru că menajera se văzu nevoită să repete refuzul de mai multe ori.

După ce Bruna închise interfonul, Maria se repezi la fereastră și se ascunse în spatele unui oblon, cu gândul să se uite după Ari – dar el nu pleca. Stătea în drum și fluiera o melodie pe patru note, pe care toți băieții din Atena o cântau atunci când voiau să atragă atenția fetelor. Fluieră ce fluieră, apoi începu să strige:

– Ma-ri-a!

După care continuă melodia.

– Of, fir-ar să fie, mormăi Maria. Asta-i o zonă selectă. Nu poate să facă așa ceva.

În loc să renunțe, Ari începu să strige și mai tare:

– Maria, trebuie să vorbesc cu tine! Lasă-mă să intru!

Ea mârâi, furioasă. Ca un încăpățânat ce era, Ari n-avea să se oprească, mai ales știind că ea era acasă. N-avea încotro, trebuia să-l lase să intre.

Își verifică ținuta. Din fericire, era îmbrăcată frumos, coafată și machiată, fiindcă se pregătise să iasă la cină în oraș. Se rujă un pic, își aranjă câteva șuvițe de păr, iar apoi îi strigă Brunei:

– Lasă-l să intre, ca să nu mi se urce toți vecinii în cap!

Se așeză într-un fotoliu, în salon, acolo unde știa că lumina bătea într-un mod care o avantaja. El șovăi puțin în prag, neștiind dacă s-o îmbrățișeze sau nu, așa că vorbi ea prima, ca el să înțeleagă că nici nu putea să fie vorba de așa ceva.

– Au trecut doar trei săptămâni de la nuntă, credeam că ești în luna de miere. Sau te-a eliberat condiționat Văduva, pentru bună purtare?

Ari se așeză pe canapeaua din fața ei.

– Trebuie să-ți explic de ce m-am însurat și de ce n-am putut să-ți spun până acum. Ascultă-mă, te rog.

Maria se uită la ceas.

– Grăbește-te. Vreau să ies la cină în oraș.

– Maria, tu mă cunoști. Știi că nu-mi doream deloc să mă căsătoresc din nou. Cei din familia Kennedy mi-au întins o cursă.

Maria clătină din cap, dezgustată.

– Astea-s prostii. Trebuie să găsești o explicație mai bună.

– Dar e adevărat! Recunosc că am vrut să mă culc cu Jacqueline, turui el în greacă. Dar ea nici nu voia să audă dacă nu eram căsătoriți...

– Of, bietul de tine, îl întrerupse Maria pe un ton sarcastic. Deci pe mine mă țineai doar așa, ca să-ți satisfaci pornirile carnale, în timp ce tot încercai – și nu reușeai – s-o seduci?

– Nu, n-a fost așa. N-am vrut niciodată să te pierd, Maria. Eu...

Cel puțin, părea supărat, se gândi Maria. Foarte bine.

– Recunosc că nu m-am gândit bine. Am crezut că puteam să te fac să treci cu vederea o aventură între mine și Jacqueline, în timp ce noi doi am fi continuat ca și până atunci, îi explică el, implorând-o din priviri. E adevărat că am cerut-o în căsătorie, dar n-aveam de gând să merg până la capăt. Am sperat să reușesc s-o fac să se culce cu mine în timp ce eram logodiți, iar apoi aș fi amânat nunta la nesfârșit. Dar, atunci când am vrut să mă retrag, să nu mă mai căsătoresc cu ea, cei din familia Kennedy m-au pus în fața faptului împlinit, au publicat anunțul în presă. Mai ții mine că te-am sunat și că te-am rugat să mă salvezi? Dacă ai fi venit, jur că nu m-aș fi căsătorit.

– Să nu îndrăznești să mă învinovățești pe mine! izbucni Maria. Ți-ai așternut singur patul și ai ales să dormi cu o femeie care vrea doar banii tăi. Te-ai lăsat condus de mândrie și știm amândoi cum îi pedepsesc zeii pe astfel de oameni.

Ari sări de pe canapea și îngenunche la picioarele ei, cu mâinile împreunate a rugăciune.

– Te implor... te rog, încearcă să înțelegi. Știi care e slăbiciunea mea. Știi că nu rezist atunci când e vorba să mă lansez într-o cucerire. Credeam că, iubindu-mă, îmi treceai cu vederea defectul ăsta.

– Şi eu credeam că mă iubeai, i-o întoarse ea. Dar e clar că nu-i așa, altfel nu m-ai trata cu atâta cruzime. Chiar crezi că întâi poți să mă arunci deoparte, iar apoi să mă cucerești iarăși? M-ai arunca din nou de îndată ce ți-ar face semn Văduva să mergi la ea? îl încolți Maria, gesticulând ca să se facă înțeleasă mai bine.

„E aproape ca acțiunea dintr-o operă“, îi trecu ei prin minte. „Dar, în viața reală, Ari o să afle pe pielea lui că nu există bisuri.“

– Nici nu vreau să mă gândesc la cât de tare te-am rănit.

Ari își lăsă fruntea pe genunchii Mariei, dar ea îl îndepărtă.

– Nu mă atinge!

– Dacă poți să mă ierți, jur că o să mă revanșez față de tine.

Maria clătină din cap.

– Cum să te revanșezi? Cumpărându-mi diamante? Sau o altă haină de blană? E prea târziu pentru așa ceva. Te rog să pleci acum și să nu te mai întorci.

El continuă să insiste. Îi aminti de toate câte trăiseră împreună, de fiul pe care îl pierduseră, de perioadele de boală sau de greutăți în timpul cărora se ajutaseră unul pe celălalt.

– Suntem o familie, Maria. Vreau ca noi doi să fim o familie pentru totdeauna. De ce să lăsăm un simplu certificat de căsătorie să ne stea în cale, când eu pe tine te iubesc?

Maria își adună toate puterile să rămână de neclintit. La Callas nu s-ar fi întors niciodată la Ari. Și nici ea.

– Plec acum, am întâlnire la cină, spuse, ridicându-se și ocolindu-l. Poți să ieși singur. Şi să nu mă mai cauți, te rog.

Merse în baia ei și se încuie pe dinăuntru, ascultând cu urechile ciulite cum se închise ușa de la intrare.

Ideea era că ar fi putut să-l aibă din nou pe Ari, dacă era dispusă să accepte rolul de amantă. Dar Jackie, în calitate de soție, și-ar fi păstrat întotdeauna întâietatea. Mai trecuse prin asta, pe vremea când era căsătorit cu Tina. Oricât de dor îi era de el, n-ar fi putut niciodată să accepte o poziție inferioară în ierarhia femeilor lui. Nu-i venea să creadă că-i ceruse așa ceva. Ea era Maria Callas. Avea mult prea multă demnitate.

Capitolul 62

Skorpios

15 noiembrie, 1968

Deși toamna sosise deja pe Insula Skorpios, iar aerul era răcoros, Jackie continua să înoate în fiecare dimineață în apa caldă a mării. Își găsise un profesor de limba greacă și se înțeleseseră ca el să-i predea lecții din două în două zile, începând de la unsprezece dimineața. De asemenea, angajase o echipă de designeri ca să redecoreze vila principală. O dată pe săptămână, ea se întâlnea cu echipa pentru a pune la punct detaliile.

Lui Jackie îi plăcea fațada zugrăvită în roz-deschis; nuanțele se schimbau de-a lungul zilei, în funcție de poziția soarelui pe cer; în zori parcă erau roz-argintii, dar în amurg căpătau o nuanță caldă, de culoarea somonului. Interiorul era aranjat în stil tradițional, cu pereți albi, iar ea voia să-i vopsească în culori pastelate, care ar fi sporit luminozitatea fiecărei încăperi. Avea de gând și să extindă casele de oaspeți, ca să poată invita oricât de mulți; îi venise ideea de a crea o căsuță cu un etaj, pe care o numea „tavernă“ și în care să se poată lua prânzul pe plajă.

La două zile după nuntă, Caroline și John se întorseseră la New York, iar acum locuiau în apartamentul de la New York al lui Jackie și erau supravegheați de Janet, bunica lor, care avea grijă ca ei să nu piardă ceea ce mai rămăsese din anul școlar. Încă nu fusese hotărât la ce școală aveau să meargă în următorul an; mai era timp. Deocamdată, Jackie vorbea la telefon cu ei în fiecare zi, dar absența lor fizică o făcea să se simtă pierdută, dezorientată, așa că era mai tot timpul întoarsă pe dos.

Și, culmea, la mai puțin de trei săptămâni de la nuntă, Ari o anunțase că pleca într-o călătorie de afaceri, așa că ea rămăsese singură pe Skorpios, dacă nu-i punea la socoteală pe angajați. Jackie știuse de la bun început că, în unele zile, Ari trebuia să dea o fugă până la Atena, dar acum el îi spusese că avea să lipsească o săptămână întreagă, iar solitudinea insulei nu era îmbietoare.

„Asta e viața pe care mi-am ales-o“, își spunea ea. „Trebuie să găsesc ceva cu care să-mi ocup timpul.“ Îi sosiseră câteva cutii cu cărți de la New York, așa că în fiecare zi citea ore în șir, dar chiar și așa avea prea mult timp liber, prea mult timp în care să-i vină tot felul de gânduri.

Ari fusese foarte furios văzând cum prezentaseră ziarele nunta. Ea îl auzise vorbind la telefon cu avocatul lui din America și întrebându-l dacă ar fi putut să dea ziarele în judecată. O avertizase să nu se uite, dar ea știa că exemplarele cu pricina se aflau în biroul lui. Odată, pe când el era plecat, Jackie aruncase o privire peste titluri, care erau mai jignitoare decât își închipuise. Cum ai putut să faci așa ceva, Jackie?, suna unul dintre ele. Un altul decreta că Jack Kennedy moare a doua oară azi. Altul anunța că Jackie se căsătorește cu un cec în alb.

Înțelegea de ce fusese Ari atât de furios atunci când ziariștii insinuaseră că el n-avea ce să-i ofere soției lui în afară de bani – adică, lumea îl vedea ca pe un bogătan în vârstă, căruia îi plăceau tinerelele. Era jignitor și pentru ea, dar n-o mai surprindea nimic din ce apărea în presă.

Acum, Jackie cutreiera încăperile vilei, gândindu-se cum să rearanjeze lucrurile. Încă nu-și mutase hainele așezate pe umerașe în camera de oaspeți, în care stătuse înainte de nuntă, dar avea de gând să le ducă în dormitorul matrimonial. Așa că merse acolo și deschise dulapurile, ca să vadă cât loc liber era. În fundul unuia dintre ele, găsi un halat de casă, de mătase, deosebit de fin și de ușor. Locul cordonului îl ținea o eșarfă, iar pe spate avea niște broderii florale foarte delicate.

Jackie luă halatul, încruntându-se. Al cui să fi fost, oare? Apoi își aminti: era al Mariei Callas. Ea era femeia care folosise mai înainte acel dormitor. Căută în buzunare și găsi o batistă cu dantelă pe margini, care avea litera „M“ brodată într-un colț.

Jackie știa foarte bine că Maria reprezentase o parte foarte importantă din viața lui Ari; nu trecuse mult timp de când cei doi se despărțiseră. Din câte își dădea seama Jackie, Ari nu-i spusese adevărul atunci când o asigurase că nu mai era nimic între el și Maria. Dacă era „doar o prietenă apropiată", ce căuta halatul ei în dulapul lui? Prezența Mariei se simțea peste tot. Vrând să arunce scoicile de pe șemineu, se trezise că Ari o certase, zicându-i: „Lasă-le în pace. E colecția Mariei!".

În pivniță era o cutie cu sticle de Dom Pérignon – preferata Mariei, îi spusese el. Era deranjant să găsească la tot pasul urmele lăsate de o femeie pe care ea o întâlnise o singură dată, vreme de câteva minute, dar care își lăsase amprenta peste fiecare colțișor din ceea ce, teoretic, era acum casa ei.

Jackie se întrebă ce să facă, totuși, cu halatul. N-ar fi vrut să i-l dea lui Ari, ca să-i ofere o scuză să ia legătura cu Maria. Nici vorbă să-l trimită ea, mai ales că Maria ar fi socotit un asemenea gest drept o sfidare. Adevărul era că Jackie se simțea intimidată de soprana aceea de renume mondial, care fusese predecesoarea ei, și încerca să evite orice contact cu ea.

Afară, grădinarul ardea niște crengi de eucalipt pe care le tăiase. Fumul se ridica în spirală, iar mirosul de lemn ars intra în casă. Jackie făcu halatul ghem, ieși în grabă și îl aruncă în foc. În scurt timp, rămase din el doar cenușa.

Cu o zi înainte ca Ari să se întoarcă din călătoria lui de afaceri, Jackie n-avea nimic de făcut. O așteptau multe ore de singurătate și era prea agitată ca să citească. Îl rugă pe Konstantinos, băiatul grec cu păr lung care conducea șalupa, s-o ducă în cel mai apropiat oraș pentru a face niște cumpărături.

– Lefkada e cel mai aproape, îi spuse el. Merg să pregătesc șalupa.

Cerul era înnorat, dar marea era perfect calmă, așa că, în scurt timp, coborâră într-un port în care erau ancorate o mulțime de bărci de pescuit. Jackie o porni pe strada cu magazine pe care i-o arătă Konstantinos. Multe dintre ele erau închise pe timpul iernii, însă ea zări o librărie și intră să vadă ce putea să găsească acolo. Toate cărțile erau în limba greacă, dar Jackie

dădu, până la urmă, peste una cu imagini ale unor antichități grecești și o cumpără, cu gândul că ar fi putut s-o ajute să învețe mai ușor limba. Vânzătoarea o privi plină de curiozitate, așa că Jackie își dădu seama c-o recunoscuse, în ciuda ochelarilor de soare imenși pe care-i purta.

Dintr-un alt magazin cumpără un sul de dantelă. Se numea reticella, după cum îi spuse vânzătoarea, arătându-i cu degetul modelul geometric și mimând cusutul, ca s-o facă să înțeleagă că dantela era făcută de mână.

– Dumneata l-ai făcut? o întrebă Jackie.

Femeia dădu din cap în semn că da, zâmbind cu mândrie, iar Jackie își sărută vârfurile degetelor ca să-și arate aprecierea.

Magazinul de dantele era la marginea pieței din oraș. Jackie se opri să-i privească pe localnicii care se îndeletniceau cu treburile lor obișnuite. Prin fața ochilor i se perindară femei care cărau coșuri pline cu legume, un preot în sutană neagră, un câine cu trei picioare.

Dintr-odată, în fața ei apăru o bătrână cocoșată. Jackie se trase înapoi. Expresia de pe chipul bătrânei părea ostilă, dar poate că doar din cauza faptului că unul dintre obraji îi era lăsat într-o parte, ca după un atac cerebral. Ochiul stâng îi era acoperit cu o peliculă, de la cataractă, și doar cel drept se mișca.

Femeia începu să spună ceva în greacă, dar Jackie nu reușea să înțeleagă nici un cuvânt. Vorbea repede, aplecată în față, lovind aerul cu arătătorul, iar răsuflarea îi duhnea a usturoi.

– Den katalavaíno, spuse Jackie. Nu înțeleg.

Din cine știe ce motiv, femeia era nervoasă. Tot repeta, cu emfază, ceva ce părea a fi „kako mati“.

Jackie aruncă o privire în jur și o văzu pe vânzătoare privindu-le îngrozită. Ceva nu era în regulă. Strângând sulul de dantelă în mână, Jackie se întoarse și porni în grabă spre port. Konstantinos era la o masă din fața unei cafenele, vorbind cu un prieten; văzând-o, se grăbi s-o întrebe:

– Sunteți bine?

Jackie tremura, pradă unui atac de panică. Inima îi bătea să-i iasă din piept. Se îndoi de mijloc, să-și tragă răsuflarea.

– O bătrână s-a apucat să strige la mine. Nu știu ce spunea. „Kako mati“ sau cam așa ceva. Probabil că era nebună.

Konstantinos se arătă îngrijorat:

– Sunteți sigură că a zis „kako mati“?

– Da. De ce?

– Of, Doamne, o să mă omoare șefu’. Ar fi trebuit să stau cu dumneavoastră. Nu-i spuneți, vă rog, că v-am lăsat singură.

– Dar ce înseamnă cuvintele astea?

Konstantinos nu voi să-i spună, iar Jackie fu nevoită să insiste, până când el o lămuri:

– E un deochi.

– Ce? M-a blestemat? Fir-ar să fie, dar de ce să facă așa ceva? O îngrozea gândul că o persoană străină ar fi putut să-i dorească răul până într-atât.

El clătină din cap, necăjit.

– Nu știu.

– Vânzătoarea de dantelă a auzit tot. O întrebi, te rog, ce-a spus bătrâna?

Merseră înapoi la magazinul de dantelă. Jackie se tot uita în jur, speriată, temându-se ca nu care cumva s-o întâlnească iar pe bătrână. Konstantinos vorbi cu vânzătoarea în grecește și-i traduse lui Jackie.

– Vânzătoarea mi-a spus că bătrânei nu-i plac americanii. Bătrâna a zis că n-ar fi trebuit să stricați legătura dintre Onassis și Maria Callas, pe care

poporul grec o adoră. De aceea, a aruncat un blestem asupra dumneavoastră.

Jackie simți un nod în gât. Parcă nu avea aer.

Vânzătoarea mai spuse ceva, iar Konstantinos traduse:

– Doamna vă sfătuiește să mergeți degrabă la un preot care să dezlege blestemul.

Femeia scoase de sub tejghea un medalion și i-l dădu lui Jackie. Era minuscul, din ceramică, cu cercuri concentrice pe el: cele dinspre margine erau de un albastru-închis, iar celelalte, albe, apoi albastru-deschis; în mijloc se afla un punct negru. Semăna cu un ochi foarte ciudat. Era agățat de un șnur din piele, iar femeia îi arătă lui Jackie că trebuia să-l poarte la gât.

– O să vă apere până când ajungeți la un preot, îi explică Konstantinos.

Jackie și-l puse la gât și-și deschise poșeta, vrând să plătească, dar femeia clătină din cap în semn de refuz.

În șalupă, în drum spre casă, Jackie ținu medalionul între degete, tremurând, și încercă să se liniștească, să alunge panica ce amenința să pună stăpânire pe ea. Oare toți grecii o condamnau pentru că i-l luase Mariei pe Ari? Oare și în alte părți trebuia să se aștepte la o astfel de primire? Era o străină în țara lor și sperase să găsească în Grecia un refugiu sigur. Acum, își dădea seama că putea să se străduiască să învețe limba și obiceiurile, dar că n-avea să fie niciodată una de-a lor.

Ce-ar fi crezut Ari despre blestem? Probabil că ar fi râs și ar fi zis că era o superstiție a țăranilor, din cauza lipsei de educație, apoi ar fi tachinat-o pentru că-și făcea griji degeaba. Trebuia să nu se mai gândească la întâmplarea aceea.

În schimb, se hotărî să stea de vorbă cât mai grabnic cu preotul care îi căsătorise. Şi să poarte tot timpul medalionul la gât – pentru orice eventualitate.

Capitolul 63

Paris

30 noiembrie, 1968

În luna aceea, ori de câte ori ieși în public, fotografii și ziariștii o asaltară pe Maria cu aceeași întrebare:

– Ce părere aveți despre căsătoria dintre Ari și doamna Kennedy?

Ea se chinuia să-și păstreze zâmbetul pe buze, pentru că n-ar fi vrut ca presa să-i surprindă pe față vreo expresie care să poată să fie interpretată drept furie sau gelozie. Doar o dată răspunse, făcând aluzie la diferența de douăzeci și trei de ani dintre cei doi proaspăt căsătoriți:

– Mă bucur că doamna Kennedy are un nou bunic pentru copii.

Cuvinte care știa că aveau să-l enerveze pe Ari dacă le citea prin vreun ziar.

Maria anunță public că se gândea să revină pe scenă, iar ofertele începură să curgă, deși avu emoții atunci când i se propuse să cânte La Traviata pe scena Operei din Paris. Adevărul era că o neliniștea ideea de a apărea din nou în fața publicului: oare vocea ei ar mai fi făcut față? Nu se mai simțea în formă și se temea de eșec la fel de tare pe cât îi era dor de muzică. Apoi primi un telefon de la regizorul italian Pier Paolo Pasolini, care o întrebă dacă ar fi vrut să joace rolul Medeei într-un film pe care el îl făcea după marea tragedie. Nu era vorba despre cântat, ci despre actorie, iar asta ar fi putut să-i deschidă drumul către o nouă carieră, aceea de vedetă de film. Fu de acord fără să stea pe gânduri și începu să se pregătească de filmări, care începeau în primăvara următoare. Până atunci, trebuia să facă ceva să treacă timpul

mai repede, așa că, atunci când Maggie van Zuylen îi telefonă s-o invite la o cină festivă, ea acceptă.

În general, seratele pe care le organiza Maggie erau fastuoase, așa că Maria se îmbrăcă într-o rochie de seară lungă, decoltată, roșie, pe care o asortă cu colierul cu diamante și rubine pe care i-l făcuse cadou Ari și cu cerceii din același set. Chemă o coafeză la ea acasă și se machie cu grijă: în jurul ochilor desenă liniile acelea negre, groase, în stilul propriu, iar buzele și le rujă într-o nuanță palidă, așa cum era la modă. Maggie o asigurase că ceilalți oaspeți erau, cu toții, prieteni care dezaprobau căsătoria pripită a lui Ari.

Ajunse la apartamentul lui Maggie, iar aceasta se grăbi s-o întâmpine în hol.

– Îmi pare foarte rău, îi spuse ea, sărutând-o pe amândoi obrajii, dar Ari e aici.

Maria tresări.

– Cum...?

– A venit mai devreme, să vorbească cu baronul, a observat că ne pregăteam pentru dineu, a aflat că urma să vii și tu, așa că s-a invitat singur. I-am spus că n-aveam loc la masă, dar mi-a răspuns că putea să se ghemuiască undeva, pe brațul scaunului meu... Pur și simplu, n-am mai putut să scăpăm de el. Am încercat să-ți telefonez, dar Bruna mi-a zis că deja plecaseși.

Maria o întrebă îngrozită:

– E și doamna Kennedy cu el?

Era pregătită să facă stânga-mprejur și să plece.

– O, Doamne ferește, nu! Nu te-aș supune la un asemenea chin. Întrebarea e: faci față dacă e și el aici?

Maria simți cum i se înmuiau picioarele, dar n-avea de gând să plece nici în ruptul capului, doar pentru că omul acela se trezise să strice petrecerea.

– Rămân, spuse ea, dar să mă așezi, te rog, la capătul opus al mesei.

Ea intră în sufrageria lui Maggie, cu pereții acoperiți cu lambriuri elegante și cu covor Aubusson pe jos, iar Ari se ridică în picioare. Făcu un pas înainte, ca și cum ar fi vrut s-o îmbrățișeze, dar ea înclină ușor din cap, în loc de salut, iar apoi se întoarse să vorbească cu o altă invitată. Simțind cum toate privirile erau ațintite asupra lor, avu grijă să se poarte cu cea mai mare degajare.

– Maria e pe cale să devină vedetă de cinema, le spuse Maggie celor adunați în jurul mesei.

La auzul acestei vești, năvăliră cu întrebările: despre ce era filmul, cine era regizorul, unde filmau, cine erau ceilalți actori?

Maria le răspunse, bucuroasă că Ari era martorul triumfului ei. El o felicită, iar privirile li se întâlniră scurt, atunci când ea, perfect calmă, îi mulțumi.

Masa fusese aranjată pentru șaisprezece persoane, iar Maria băgă de seamă că adăugaseră un loc în plus pentru Ari, cât mai departe de ea. Totuși, îl vedea bine în oglinzile imense, Régence, de pe pereți – iar el, la fel, pe ea. Mariei nu-i venea deloc ușor să se afle în același loc cu el, dar să nu mai fie cu el. Își aminti de toate cinele la care șezuseră unul lângă celălalt, iar el, pe sub masă, își strecura mâna pe sub rochia ei, în timp ce ea își ținea o mână pe pantalonii lui, conversând, cu aerul cel mai firesc din lume, despre operă. Privirile li se întâlniră în oglindă, iar ea se întrebă dacă și el își amintea același lucru. Maria fu prima care își întoarse privirea.

În timpul aperitivului cu foie gras, Maria discută cu cei din stânga și din dreapta ei despre filmele pe care le văzuseră în ultima vreme. Ea spuse că fusese dezamăgită de Romeo și Julieta al lui Zeffirelli; în schimb, o fascinase 2001: Odiseea spațială, care n-avea foarte multe dialoguri, dar obținea un efect impresionant prin felul în care fusese folosită muzica clasică.

În timp ce se servea primul fel de mâncare, filet de boeuf aux truffes, în jurul mesei începură discuții despre politică. Cu toții erau de părere că președintele de Gaulle trebuia să demisioneze după protestele studenților, cei mai mulți erau îngrijorați din cauza victoriei lui Nixon la alegerile prezidențiale din Statele Unite și aprobau manifestațiile americanilor împotriva războiului din Vietnam.

– Altfel ar fi stat lucrurile, bineînțeles, dacă n-ar fi murit Bobby Kennedy, spuse unul dintre oaspeți. El ar fi câștigat alegerile și ar fi retras trupele americane din Vietnam.

Urmă un moment de tăcere, în care cu toții își amintiră că noul soț al cumnatei lui Bobby se afla la acea masă.

– Mi-e milă de Rose Kennedy, spuse Maggie. I-au murit trei fii și o fiică, iar o alta e internată într-un ospiciu. Nu știu cum poate o femeie să facă față atâtor nenorociri.

– Se zvonește că cei din clanul Kennedy sunt blestemați, n-ați auzit? adăugă o altă femeie de la masă. E ciudat ca o familie să aibă parte de atâtea năpaste.

– Superstiții prostești! interveni Ari pe un ton aspru.

Maria îi întâlni privirea în oglindă. Îl întrebă:

– Ce-i cu tonul ăsta vehement, Ari? Ți-e teamă să nu te molipsești și tu?

– Credeam că ești prea inteligentă să crezi în bazaconii de-astea, îi răspunse el.

– Iar eu credeam că ești prea inteligent să te căsătorești cu o profitoare, ripostă Maria. Dar ego-ul nemăsurat al bărbaților îi face să ajungă în cele mai nepotrivite paturi.

Preț de o clipă, Maria crezu că Ari avea să-și piardă cumpătul. El își împinse scaunul în spate, se ridică și înconjură masa, îndreptându-se spre ea. Câțiva bărbați se pregăteau deja să se ridice, dacă ar fi fost nevoie să intervină ca să-l oprească. Oare avea de gând s-o atace? Maria își păstră calmul, cu un zâmbet slab pe buze.

Odată ajuns în fața Mariei, Ari își puse mâinile pe obrajii ei, îi împinse capul pe spate și o sărută cu foc pe buze; apoi îi șopti la ureche:

– Dar eu pe tine te iubesc.

Maria se îmbujoră și-și duse șervetul la față, ca să-și dea răgaz să-și revină, iar Ari se întoarse la locul lui.

Maggie o întrebă:

– Ești bine?

Maria reuși să dea din cap, dar nu era nici pe departe bine. Atingerea buzelor lui și parfumul atât de familiar o zdruncinaseră de-a binelea. Îi treziseră un dor profund. Acum îi venea să plângă. Era prea dureros.

Tot restul serii, ea îi ocoli privirea lui Ari și stătu de vorbă doar cu cei din imediata ei apropiere. Bău un pahar de vin, apoi unul de coniac, în timp ce domnii își aprindeau trabucurile. De îndată ce i se ivi ocazia, ca să nu pară prost-crescută, îi ceru scuze lui Maggie și-i spuse că trebuia să plece.

– Înțeleg, ma cherie, zise Maggie, îmbrățișând-o. Portarul o să-ți cheme un taxi.

Atunci apăru Ari.

– Nu, o duc eu cu mașina. Mergem în aceeași direcție.

Maria tocmai se pregătea să respingă oferta lui, dar Ari deja îi ținea haina – blana pe care chiar el i-o cumpărase. Nu mai avu putere să se împotrivească.

– Ești sigură? o întrebă Maggie, făcându-i semn din priviri să aibă grijă.

Maria dădu din cap în semn că da.

– Mă descurc.

Ea urcă pe bancheta din spate a Rolls-Royce-ului și se trase spre fereastră, ca să lase spațiu între ei. N-aveau mult de mers, așa că trebuia doar să aibă răbdare și să nu-și piardă prezența de spirit.

– Mă bucur foarte mult că o să joci într-un film, începu Ari. Ai mai lucrat cu Pasolini?

– Nu, dar îi admir creațiile. A câștigat Leul de Argint la Festivalul de la Veneția, cu filmul despre viața Sfântului Matei. Are un fel original de a vedea lucrurile.

Apoi îl întrebă despre Proiectul Omega, despre contractele cu coloneii, iar el îi răspunse că negocierile nu avansaseră deloc.

– Prea multă birocrație din toate părțile. Primesc aprobare dintr-un loc, iar apoi altcineva, de la un alt nivel, o anulează. Niarchos încă dă târcoale, nu ne lasă în pace.

– Sunt sigură că tu o să câștigi, spuse ea, urmărind câțiva stropi de ploaie care se prelingeau pe fereastra mașinii.

Ajunseră în fața blocului în care locuia Maria. Ea puse mâna pe clanță, dar Ari o opri.

– N-am putea să mai stăm puțin de vorbă?

– Despre ce vrei să vorbim? Despre jurămintele tale de la nuntă?

El oftă.

– Știu că n-am nici un drept să spun asta, dar mi-e dor de tine. Nu pot să dorm, nu pot să gândesc limpede. Aș vrea ca lucrurile să stea altfel.

Era tot cu mâna pe brațul ei, iar ea i-o îndepărtă și-i spuse:

– N-am de gând să-ți flatez orgoliul și să-ți spun cât de tare m-ai rănit, dar cred că știi. Acum ești căsătorit, nu poți să continui să te joci cu sentimentele mele. Du-te acasă, la soția ta.

El clătină din cap.

– E în New York, s-a dus acolo pentru zilele de naștere ale copiilor ei.

– Și de ce n-ai însoțit-o, doar ești noul lor... ce ești, de fapt? Tatăl lor vitreg?

Ari zâmbi.

– Am auzit că ai declarat că eu sunt noul lor bunic.

– Înțelegi de ce, doar ai peste șaizeci de ani, iar ei au – cât? – șapte și zece?

Maria închise ochii. Şi Omero ar fi împlinit șapte ani. O ucidea gândul că fusese înlocuit cu fiul lui Jackie, că Ari se juca în apele mării cu John, ca un tată atent și grijuliu, așa cum fusese cu Alexander.

– Nu vreau să vorbesc despre Jacqueline sau despre copiii ei. Aș vrea... începu el, melancolic. Aș vrea să fim din nou prieteni.

– Cu prietenii nu te porți așa cum te-ai purtat tu cu mine.

– De fapt, îmi retrag cuvintele. Nu vreau să-mi fii prietenă. Vreau să fii iubita mea, partenera mea de nădejde, sprijinul meu, sfătuitoarea mea – asta vreau.

Îi luă mâna și i-o sărută.

– Am sperat – bănuiesc că e o prostie – dar aș vrea să poți să faci abstracție de faptul că sunt însurat și să continuăm ca înainte.

Ea se strădui să pară furioasă. Cuvintele lui trădau aroganță, nesimțire, egoism... dar simți cum era pe cale să-i dea lacrimile. Se stăpâni însă.

Ari o luă în brațe.

– Îmi pare rău, îngăimă el. Îmi pare foarte rău.

Cu capul pe pieptul lui, Maria începu să plângă. Îi spuse, cu o tristețe adâncă în glas:

– Pe când eram împreună, lucrul cel mai important pentru mine era faptul că mă simțeam cu adevărat iubită. Nimeni nu mă iubise până atunci. Nici cei din familia mea, nici Battista. M-ai făcut să mă simt centrul universului tău.

– Încă ești, îi șopti el, iar ea scoase un oftat adânc.

– Nu te cred. Nu acum. Mă întreb dacă m-ai iubit vreodată sau dacă doar m-ai amăgit vreme de nouă ani.

Ari scoase un sunet ciudat, iar ea se trase puțin în spate ca să poată să-l privească. Şi el plângea.

– Întotdeauna te-am iubit și o să te iubesc întotdeauna. Biata, frumoasa, scumpa mea Maria! Am făcut un lucru groaznic și aș vrea să pot să dau timpul înapoi. Mi-e dor de tine în fiecare zi, în fiecare clipă.

Maria nu-l mai văzuse niciodată plângând, era uimită. Bărbații greci nu plângeau. Șoferul era de cealaltă parte a geamului despărțitor, privind înainte. N-ar fi trebuit să-și vadă șeful în starea aceea.

– Haide să urcăm, spuse ea. Doar cât să bem un pahar.

Bruna dormea, așa că Maria găsi paharele și o sticlă de coniac Napoléon. Se așezară pe canapeaua din salon, se îmbrățișară și continuară să stea de vorbă. Ea bău mai mult decât ar fi trebuit; știa că a doua zi avea să fie mahmură și chinuită de o groaznică durere de cap, dar cum altfel să facă față valului de emoție care o copleșea?

Începură să se sărute, ezitant la început, ca doi adolescenți. Foarte încet, prinseră să se mângâie și să-și dea jos hainele, apoi făcură dragoste. Totul fu mai intens și mai frumos decât oricând. Apoi se duseră în dormitor, iar el adormi cu brațele petrecute în jurul ei, strângând-o tare, de parcă îi era teamă să nu i-o fure cineva.

Maria rămase trează, ascultându-i răsuflarea și simțind cum începea s-o doară capul. Acum nu mai era cale de întoarcere. Nu putea să-l dea afară de dimineață și să-i spună că făcuse doar o excepție. Așa trebuia să se întâmple. Cu destinul nu te pui.

O mică parte din ea se simțea triumfătoare. Poate că doamna Kennedy avea inelul pe deget, dar era limpede că inima lui nu-i aparținea.

Capitolul 64

New York

iarna anului 1968

După incidentul cu kako mati, Jackie se temu să mai rămână singură pe Insula Skorpios. Cuvintele bătrânei o răvășiseră; rămase tulburată chiar și după ce un preot făcu o slujbă cu apă sfințită, din care ea nu înțelese nimic. Era groaznic de neplăcut să știi că cineva din țara ta adoptivă îți era atât de ostil. Crezuse că avea să se simtă în siguranță pe o insulă privată din Marea Mediterană, dar pericolul parcă o urma oriunde mergea.

Ploua în fiecare zi, iar marea era agitată, nu se mai putea înota. O mistuia dorul de copii; ținea perne la piept, drept consolare, iar seara, după ce vorbea cu ei la telefon, trebuia să bea ceva tare. Simți o mare ușurare atunci când, la sfârșitul lui noiembrie, se urcă în avion să plece la New York pentru tripla sărbătorire, a zilelor lor de naștere și a Zilei Recunoștinței. Apoi îl convinse pe Ari să li se alăture ca să petreacă împreună Crăciunul, în Manhattan. Jackie îi invitase de sărbători și pe părinții ei, dar primise doar un răspuns scurt și rece, cum că își făcuseră deja alte planuri. Lee nici nu se mai deranja să-i răspundă la telefon, iar asta o durea pe Jackie. Nu știa cum să refacă legătura cu sora ei și nici n-avea putere să încerce.

– N-am putea să locuim la New York pe parcursul anului școlar și să ne petrecem vacanțele în Grecia? îl întrebase ea pe Ari.

Zilele în care fusese singură pe Skorpios îi arătaseră că nu putea să rămână acolo iarna.

– Vrei să închei afaceri cu coloneii greci prin intermediul unor legături telefonice pline de pârâituri? o tachinase el. Oi fi având eu talentul de a

convinge oamenii, dar asta ar fi prea mult.

– Am putea să ne întoarcem cu avionul în Europa ori de câte ori ar fi nevoie, dar să rămânem aici în cea mai mare parte a timpului, până la primăvară, ca să pot să fiu cu copiii, îl rugase ea.

Oare de ce nu negociase toate astea înainte să se căsătorească? Nu gândise limpede, asta era explicația.

– În Elveția există niște școli internaționale cu internat excelente, îi răspunsese el. Dacă cei mici ar merge acolo, ai putea să ajungi la ei în două ore, zburând cu avionul de la Atena. Dacă vrei, îți pun eu la dispoziție un avion!

Jackie nu suporta internatele. Nu erau potrivite pentru copiii ei. Prietenii lor, familia lor, cu toții erau la New York, oraș în care existau posibilități să faci studii de înaltă clasă.

Discuția avusese loc pe un ton degajat, binevoitor, dar nu ajunseseră la nici o concluzie înainte ca Ari să se întoarcă în Europa, după Anul Nou.

– O să fiu tot pe drumuri în următoarele două luni, îi spusese el lui Jackie. Ce-ar fi să rămâi aici? Echipa mea de pază o să fie cu voi tot timpul și o să aibă grijă să nu vi se întâmple nimic, ție și copiilor.

Jackie hotărâse să încerce acea variantă. Caroline și John aveau nevoie de ea la New York și, sub umbrela protectoare a banilor lui Ari, aveau să fie mai în siguranță. Ari îi promisese să vină la ei ori de câte ori aveau să i-o permită afacerile.

În scurt timp, Jackie se obișnui să facă naveta peste Atlantic, așa cum alții făceau naveta peste Podul Brooklyn. Era ușor când soțul era deținătorul unei linii aeriene. Ea și Ari duceau vieți separate, dar, din multe puncte de vedere, asta îi convenea lui Jackie, așa cum se întâmplase și în primii ei ani de căsnicie cu Jack. Putea să meargă la călărie, la cumpărături, putea să se întâlnească cu prietenii ei de la New York, iar apoi să zboare până la Paris, unde petrecea câteva zile cu soțul, după care se întorcea la copii și la apartamentul ei.

Ori de câte ori ieșea pe ușă, o aștepta o gardă de corp pe care i-o angajase Ari pentru pază. Avea mai mulți bani de cheltuială decât avusese vreodată în viața ei. Dispunea de o sumă de treizeci de mii de dolari pe lună, iar Ari îi spusese să trimită facturile mai mari la biroul Olympic Airways de la New York. Acum putea să meargă la magazinele unor creatori de modă celebri, de unde să-și aleagă șase sau opt toalete o dată, iar asta era ceva nou și-i plăcea la nebunie. Își cumpăra pantofi, poșete, paltoane, rochii de seară și haine pentru copii. Dulapurile și șifonierele miroseau a haine noi.

Începu să planifice cu mare grijă vacanța de vară; invită grupuri de oaspeți care să stea, din iunie până în septembrie, fie pe insulă, fie la bordul Christinei și să ia parte la sărbătorirea celor patruzeci de ani pe care îi împlinea. Totul avea să fie o lungă petrecere în soare, cu înot, sporturi pe apă, muzică live și dans. O cuprindea melancolia gândindu-se că sora ei îi refuzase invitația, dar poate că era mai bine așa. După trauma din 1968, anul ăsta îi era rezervat ei, ca să se refacă.

În data de ١٦ august, Ari și copiii erau la bordul Christinei împreună cu niște prieteni americani, când el primi un telefon prin care i se spuse că un avion Olympic Airways fusese deturnat. În anul acela avuseseră loc mai multe astfel de incidente; la fiecare două săptămâni apărea în ziare câte o știre despre așa ceva. Pe Jackie o îngrozea gândul că un om înarmat cu un cuțit sau cu un pistol era capabil să amenințe pasagerii și să oblige un pilot să schimbe direcția avionului. Cei mai mulți dintre cei care comiteau astfel de acte aveau vederi politice de stânga și cereau să fie duși în Cuba comunistă, dar, nu se știa de ce, atacatorul de pe avionul lui Ari cerea să meargă în Albania.

Ari își petrecu după-amiaza la telefon, vorbind cu poliția și cu personalul de la sol al aeroportului din Atena. La bord se aflau douăzeci și opt de pasageri, inclusiv o femeie însărcinată care spunea că nu se simțea bine.

Chiar înainte de ora cinci, Ari o anunță pe Jackie că urma să decoleze cu elicopterul spre Atena.

– O să mă ofer s-o înlocuiesc pe femeia însărcinată și, odată ajuns în avion, o să cad la o înțelegere cu teroristul.

– Nu! țipă Jackie.

Inima îi bătea să-i sară din piept, iar urechile începură să-i țiuie.

Ari păru surprins de reacția ei violentă.

– Nu lipsesc mult. E cea mai bună cale de a pune capăt situației, îi spuse el, sărutând-o pe frunte.

Jackie auzi zgomotul elicelor elicopterului și îl prinse de cămașă.

– Te rog, nu pleca. Te rog, îl imploră ea.

– Vino-ți în fire, o rugă el. Du-te jos, la parter, și odihnește-te. Poate că azi ai stat prea mult în soare.

Apoi îi făcu semn unui servitor și-i spuse:

– Condu-o, te rog, pe doamna Onassis în camera ei și du-i un pahar cu apă.

Pe când cobora scările spre dormitor, Jackie se simți foarte slăbită; odată ajunsă acolo, se întinse pe cuvertura de mătase. Tâmplele încă îi pulsau, simțea cum o cuprindea panica. Dacă murea Ari? Cine o s-o mai apere după aceea? Cine o să mai aibă grijă de copiii ei? O treceau valuri de căldură, iar în clipa următoare începea să tremure de frig. Oare era bolnavă? Să fi avut dreptate Ari, oare stătuse prea mult în soare?

După ceva timp, se forță să se ridice, făcu un duș rece și se îmbrăcă pentru cină, dar inima tot îi bătea cu putere, ca o pasăre care se zbătea într-o colivie. Încercă să se rujeze, dar îi tremura mâna. Important era să n-o vadă copiii în starea aceea. Sună să i se aducă un pahar de martini cu votcă, pe care îl bău din trei înghițituri.

– Vă caută domnul Onassis la telefon, îi spuse un majordom, iar ea țâșni în picioare și se repezi la receptor.

– S-a terminat, îi spuse Ari. Teroristul s-a predat. Mai trebuie să vorbesc cu poliția, dar mă întorc până la ora la care te culci. Ești bine?

Jackie răsuflă ușurată.

– Acum, da.

Rămase ea însăși uimită de felul în care reacționase în ziua aceea. Oare ce-o determinase să-și piardă cumpătul într-un asemenea hal? Întotdeauna se considerase un om puternic. Şi chiar era. Dar n-ar fi rezistat dacă i-ar fi murit și cel de-al doilea soț. Gândul că Ari era în pericol îi declanșase atacul de panică. Cu puțin noroc, asta n-avea să se mai întâmple niciodată.

La o săptămână după atac, într-o seară, Jackie porni la plimbare împreună cu Ari prin pădurile de pe Insula Skorpios. Odată ajunși pe o plajă izolată, el se întoarse ca s-o sărute, apoi o trase în jos, pe nisip.

– Trebuie să mă întorc să-i ajut pe copii să se pregătească pentru cină, protestă ea, râzând.

– Atunci o să fiu rapid, spuse el, trăgându-i caftanul peste cap și azvârlindu-i sutienul la o parte, ca să poată să-i sărute sânii sărați.

– Ești sigur că nu ne vede nimeni?

Jackie privi spre insula care se vedea la orizont. O mică barcă cu motor, tocmai dispărea în zare.

– Sunt sigur, spuse el, iar apoi își dădu jos pantalonii scurți și-i desfăcu picioarele cu genunchiul.

Jackie se bucură că el terminase repede; prefera patul lor mare și comod, nu nisipul care o zgâria pe spate; știa că țânțarii începeau să înțepe de îndată ce dispăreau ultimele raze ale soarelui. Dar lui Ari îi plăcea să facă sex în tot felul de locuri – în avion, pe bancheta din spate a mașinii sau afară, în aer liber, iar ea era mulțumită să-i facă pe plac. Îi plăcea să facă sex cu el; era un amant talentat.

Două zile mai târziu, după ce barca le aduse ziarele internaționale, Jackie luă unul dintre ele, citi titlurile și strigă:

– Telis, hai să vezi!

Pe prima pagină apărea o imagine destul de neclară cu ei doi, făcând sex pe plajă. Jackie simți cum îi creștea pulsul, iar în urechi îi reîncepu țiuitul familiar.

– Cum au reușit să facă pozele astea? întrebă ea cu glas ascuțit, în timp ce Ari citea articolul. Eu am crezut că suntem în siguranță aici. Mai mult ca sigur că au venit pe insulă și ne-au spionat.

Simțind că îi creștea temperatura, își duse mâna la frunte. Se gândea la tot felul de catastrofe, iar temerile o năpădeau precum niște stafii furioase.

– Nu exagera, îi spuse Ari, nepăsător. Fotografii treceau pe acolo și, pur și simplu, au avut noroc. Din fotografie nu se distinge nimic clar. Şi apoi, care-i problema dacă află oamenii că facem dragoste pe propria noastră plajă?

Jackie se așeză și-și cuprinse genunchii cu brațele, încercând să-și potolească bătăile inimii.

– Ar fi putut să aibă o armă în loc de aparatul de fotografiat, îi spuse ea în șoaptă.

– Dar n-au avut.

Ari o privi încruntat.

– Tremuri. Ce s-a-ntâmplat? Nu merită să te superi pentru atâta lucru.

Jackie închise ochii și începu să respire adânc, străduindu-se să se calmeze. De ce se speria atât de tare? Se căsătorise cu Ari ca să se simtă în siguranță. Totuși, atacurile de panică erau din ce în ce mai violente. Ce se întâmpla cu ea?

În septembrie, Jackie zbură la New York împreună cu copiii, pentru începerea noului an școlar. Într-o zi, ea și John se hotărâră să facă o plimbare cu bicicleta prin Central Park. Tocmai ieșeau din bloc, iar John urcase pe bicicletă, gata să pedaleze, când, de după niște tufișuri, le sări în față un bărbat. Se zări, preț de o clipă, lumina blițului, apoi se auzi sunetul puternic al aparatului de fotografiat. John încercă să întoarcă bicicleta și fu cât pe ce să cadă. Jackie scoase un țipăt și îl apucă de braț.

Ofițerul de la Serviciul Secret care îl păzea pe John și care era la doar doi pași în spatele lor, îl prinse pe bărbat în câteva secunde, ajutat de garda de corp, dar Jackie era într-o stare de panică în toată regula. Își trânti bicicleta pe trotuar și se repezi înapoi în bloc, trăgându-l pe John după ea; inima îi bătea cu putere, mintea îi era blocată, urechile îi țiuiau – toate simptomele deja știute.

– Nu e nici o problemă, mamă, încercă John s-o liniștească. Era doar un fotograf.

Jackie auzea ce spunea el, dar creierul nu reușea să găsească înțelesul cuvintelor. Îl trase pe John în lift, tremurând. Fruntea îi ardea. Oare era un fel de gripă?

Ajunsă în apartament, își turnă un pahar de votcă și-și aprinse o țigară; mâinile încă îi tremurau.

– Nu putem să mergem acum în parc, mamă? o întrebă John, dar ea îi făcu semn să plece.

Trebuia să-și liniștească bătăile inimii și să-și tragă sufletul.

Agentul Serviciului Secret îi însoțise până la etajul al cincisprezecelea, iar acum stătea lângă ea.

– Vă simțiți bine, doamnă Onassis? o întrebă el, îngrijorat.

Ea dădu din cap în semn că da, însă nu putea să vorbească și nici nu putea să-l privească în ochi.

– E un fotograf independent, îl cheamă Ron Galella. I-am luat filmul din aparat, dar el o ținea una și bună că avea tot dreptul să vă fotografieze, pentru că erați într-un loc public. Doamnă Onassis, sunteți foarte palidă, zise el, încruntându-se.

Jackie deschise gura; ar fi vrut să exprime în cuvinte groaznica tulburare care pusese stăpânire pe ea. Din păcate, reacțiile ei de panică erau tot mai intense în ultima vreme.

– De ce nu-mi spuneți ce vă frământă? o întrebă agentul pe un ton blând.

Ochii lui Jackie se umplură de lacrimi. Clipi de mai multe ori, ca să nu izbucnească în plâns.

– De fiecare dată îmi vine în minte acel moment, spuse ea în șoaptă. Momentul în care s-a auzit o explozie, iar o parte din scalpul lui Jack a zburat în aer, continuă, trasând cu mâna în aer un semicerc. Au trecut aproape șase ani, dar eu tot mă simt de parcă sunt în timpul acelui atac de la Dallas. Îmi crește temperatura, nu mai pot să respir și am palpitații...

Agentul clătină din cap.

– E vorba despre anxietate acută. Am observat simptomele astea la soldații care se întorc din teatrele de război. Cred că aveți nevoie de ajutor de specialitate.

– Se poate face ceva?

El dădu din cap în semn că da, cu o expresie gravă pe față.

– Cred că trebuie. Nu puteți să trăiți așa.

Capitolul 65

Tragonisi, Grecia

15 august, 1969

Maria își petrecu vacanța cu niște prieteni pe insula privată Tragonisi, chiar lângă Mykonos. Filmările pentru Medeea fuseseră destul de solicitante, dar ea se bucurase să învețe tot ceea ce era legat de munca unui actor pe un platou de filmare și spera să mai primească roluri. Acum avea nevoie de odihnă. Era ziua ei onomastică, iar prietenii aveau de gând să organizeze o mică petrecere în seara aceea, la un restaurant de pe plajă renumit pentru preparatele lui cu homari. Maria își petrecu ziua stând pe nisip și bucurându-se de liniștea din jur.

Între plaja aceea și Mykonos era un canal pe care treceau iahturi, iar ea își tot arunca privirea într-acolo, ca să vadă dacă nu cumva trecea Christina. Știa că Ari și doamna Kennedy (așa cum continua ea să-i spună) erau pe iaht, împreună cu niște prieteni. Ari nu mai reușise să scape și să vină la ea din 26 iunie, când se întâlniseră la Milano ca să viziteze mormântul lui Omero. Mariei îi era foarte dor de el.

Lui Ari îi era mai ușor să-și facă timp pentru ea atunci când se aflau amândoi la Paris, toamna sau iarna. Avenue Georges Mandel nu era departe de Avenue Foch. În serile în care îl aștepta, Maria stingea lumina de deasupra ușii de la intrare, ca nu cumva să-l surprindă vreun fotograf intrând sau ieșind. Era mai bine să nu afle doamna Kennedy despre reînnoirea relației lor, fiindcă s-ar fi putut ca ea să le pună bețe-n roate.

Dacă Maria ar fi reflectat serios la tot ce pierduse în ultimul an, nu s-ar mai fi oprit din plâns. În schimb, încerca să se bucure de timpul pe care îl

petrecea cu Ari. Perioada aceea de trei luni și jumătate în care nu-și vorbiseră fusese un adevărat chin. Prefera să-i fie amantă decât să nu-l aibă deloc în viața ei.

Acum stătea sub umbrela de soare, profund relaxată. Nu se auzeau decât câteva sunete slabe, îndepărtate: cântecul greierilor, valurile, niște voci purtate de adierea brizei. Auzi un elicopter apropiindu-se, dar, în loc să treacă pe deasupra ei, zgomotul devenea tot mai puternic. Maria deschise ochii, apoi se feri cu mâna de lumina puternică a soarelui și văzu că elicopterul se pregătea să aterizeze pe un câmp din spatele plajei. Se ridică să vadă ce se întâmpla, apoi zări o siluetă bine cunoscută. Doar nu era – oare el să fie? Zâmbi cu gura până la urechi în timp ce Ari, îmbrăcat într-un costum gri, elegant, cu cămașă albă și cravată gri, se apropie de ea.

– La mulți ani de ziua numelui!

Ari se aplecă sub umbrelă și o sărută.

– Mulțumesc că ți-ai amintit, îi răspunse ea, mișcată.

El scotoci puțin în buzunar, apoi scoase o cutie de bijuterii.

– O mică dovadă a iubirii mele.

Maria deschise cutia în care se afla o pereche de cercei de aur alb, cu diamante, în stil art deco.

– Sunt superbi! exclamă ea. Mulțumesc! Dar cel mai frumos cadou e să te văd. Poți să rămâi?

– Am o oră liberă. Însă nu sunt îmbrăcat pentru plajă. Mergem...?

Întinse mâna să o ajute să se ridice și se îndreptară spre vilă. Făcură împreună un duș rece, apoi făcură dragoste pe patul de sub ventilatorul zgomotos din tavan.

– Ce dor îmi era, spuse el stând întins lângă ea și mângâindu-i trupul. Cu Jackie, parcă fac dragoste cu un cadavru. Ei nu-i prea place sexul, nu așa ca ție.

– Nu vreau să aud astfel de lucruri, zise Maria acoperindu-și urechile cu palmele, dar adevărul era că îi făcea plăcere să afle acel detaliu.

Știa că doamna Kennedy refuza să încerce unele practici mai aventuroase, care le plăceau ei și lui Ari; din spusele lui, ea doar stătea pe spate, cu picioarele desfăcute.

O deranjase să vadă în ziar fotografia în care cei doi soți fuseseră surprinși făcând dragoste pe plaja Insulei Skorpios – apoi se uitase mai bine la unghiul din care fusese luată imaginea. Cu siguranță că fotograful se ascunsese în spatele casei de pe plajă. Asta îi trezise Mariei bănuiala că Ari îl angajase chiar el ca să facă poza respectivă și s-o dea presei. Nu era îndeajuns de mulțumit că se căsătorise cu fosta primă-doamnă a Statelor Unite – voia ca întreaga lume să-l vadă cum făcea sex cu ea.

– Mi-e dor de superbele tale coapse, îi spuse el apucând-o de picior. Jackie e doar piele și os. Ciugulește ca o pasăre și face sport tot timpul.

– E sănătos așa, zise ea, apoi îl ciupi de talie. Ar trebui să-i urmezi exemplul.

– O fi sănătos, dar nu-i deloc sexy, răspunse el, apoi se lăsă mai jos și-și îngropă fața între picioarele ei.

Ari și Maria își reluară vechile obiceiuri: vorbeau în fiecare seară la ora șase, întotdeauna în greacă. Dacă Jackie întreba cine era la telefon, Ari putea s-o mintă, spunându-i că era Costa Gratsos. Atunci când Ari îi spunea „Costa“ în mijlocul discuției, Maria știa că „Văduva“ era pe-aproape.

În timpul acelor convorbiri, Ari îi spunea Mariei cam tot ce avea pe suflet. Alexander, fiul lui, era în continuare îndrăgostit nebunește de modelul Fiona Thyssen, iar legătura dintre ei nu părea să dea semne că s-ar fi răcit.

– Alexander mi-a spus că ea nu vrea să primească daruri de la el dacă sunt cumpărate cu banii mei. Îi plac doar cele pe care i le cumpără din câștigul lui.

Ari părea stupefiat de o asemenea idee.

– Cred că-mi place de ea, spuse Maria. Știu că situația nu e ideală, dar le doresc lui Alexander și Christinei să aibă parte de parteneri care să-i iubească pentru ceea ce sunt, nu pentru banii tăi.

– Dar ea n-are nici o reținere să meargă la vila lui de la Atena, pe care am cumpărat-o eu, bombăni Ari.

– Asta-i o chestiune practică. Eu locuiesc în apartamentul pe care mi l-ai cumpărat tu, dar cred că ți-ai dat seama până acum că nu mă interesează milioanele tale.

– Știu, îi spuse el pe un ton plin de căldură, care se schimbă apoi brusc. N-ai putea să-ți crezi ochilor dacă ai vedea cât cheltuiește Jacqueline pe îmbrăcăminte. Primesc facturi de haine care sunt echivalentul produsului intern brut al unei mici țări africane. Și totuși, ea nu poartă decât blugi și tricouri.

Maria se abținu de la comentarii, dar reținu ideea. Fiecare bilă neagră pe care o primea rivala era un punct în favoarea ei.

– Ce se mai aude cu Proiectul Omega?

– Merge în direcția cea bună. Am devenit acționarul majoritar al unei companii petroliere britanico-americane, mai am una pe care, practic, eu o conduc, iar arabii sunt cu urechile ciulite, spuse Ari, părând mulțumit de el însuși.

– Asta-i ambiția ta, să deții monopolul asupra petrolului în lume? Pentru că bănuiesc că există legi care nu permit asta.

– Mai întâi, cei puși să le aplice ar trebui să afle.

Maria știa că imperiul lui Ari era o vastă rețea de companii-fantomă, cu sediul în diverse țări și înregistrate sub nume diferite. Acea manevră îl scăpase de închisoare în 1954, atunci când îl arestaseră americanii.

– Și planul legat de Niarchos? S-a retras din cursă?

– Încă nu, dar, dacă totul merge așa cum am plănuit, o să-l distrug înainte să se încheie treaba.

– Ce părere are doamna Kennedy despre rivalitatea asta nebună dintre tine și Niarchos? îl întrebă ea, chicotind.

– Nu știe. Cu ea nu vorbesc niciodată despre afaceri.

Maria fu surprinsă, dar mulțumită să afle asta. Încă un punct pentru ea.

Auzi cum se deschise o ușă, apoi Ari spuse:

– În fine, mulțumesc pentru cifre, Costa. Te sun mâine.

– Noapte bună, iubirea mea, îi spuse ea cu tristețe în glas, înainte ca el să închidă și să i se alăture soției.

Capitolul 66

New York

februarie 1970

Jackie își dădu repede seama că Ari vorbea la telefon cu Maria Callas – iar asta se întâmpla foarte des. Ea avusese dintotdeauna o înclinație pentru limbi străine, iar cu greaca progresase destul de mult, dar nici nu era nevoie să înțeleagă cuvintele ca să ghicească de îndată când anume era Maria pe fir. Ari îi vorbea pe un anumit ton: blând, tandru, pus pe confesiuni.

Jackie înțelegea îndeajuns ca să-și dea seama că discuta despre interesele lui financiare cu Maria, iar asta o deranja foarte tare; era ca și cum părerea ei, a lui Jackie, nu conta deloc. O supăra și faptul că el credea c-o prostea, prefăcându-se că vorbea cu Costa Gratsos – dar nu îl luă la întrebări. Şi ea avea prieteni bărbați, așa că, la început, se resemnase cu gândul că și el avea o prietenă. La urma urmei, Maria fusese o parte importantă din viața lui.

Dar, în scurt timp, deveni limpede că cei doi făceau mai mult decât să stea de vorbă la telefon. Prima oară când intrase la bănuieli fusese atunci când, într-o seară, îi telefonase lui Ari de la New York, la o oră târzie la Paris, și i se spusese că nu era acasă. Ar fi trebuit să fie momentul perfect pentru ca ei doi să poată să vorbească: șase seara la ea și ora de culcare pentru el.

– Am ieșit la un club de noapte cu niște prieteni, îi explicase el.

Altă dată, Ari pretinsese că fusese la restaurant; apoi, la o serată. Întotdeauna avea pregătit un nume de prieten, pentru ca explicația să pară plauzibilă. Totul părea firesc, în aparență, dar Jackie știa. Doar fusese căsătorită vreme de zece ani cu Jack Kennedy și-și dezvoltase talentul de a detecta infidelitatea. Ca și în cazul lui Jack, și acum se hotărî să nu-l înfrunte

pe soțul necredincios. Ce ar fi obținut? Nu voia să divorțeze, iar Ari nu era genul de bărbat care să-și schimbe apucăturile doar pentru că îi cerea ea. Atât timp cât relația dintre el și Maria rămânea discretă, ea avea să închidă ochii. Așa cum făcuse de nenumărate ori până atunci.

Viața lui Jackie la New York continua să fie afectată de ziariști, în special de Ron Galella. Se aștepta în orice moment ca el să țâșnească de după vreun copac sau să-l găsească ascuns în spatele vreunei uși, de unde să sară la ea. Uneori el se deghiza, își punea barbă falsă sau pălărie, pe care o trăgea în jos, ca s-o poată lua prin surprindere și să-i facă vreo două poze înainte ca ea să apuce să-și acopere fața cu poșeta. De fiecare dată când se întâmpla asta, lui Jackie îi bătea inima să-i sară din piept și simțea că nu mai poate să respire; de fiecare dată se temea că el avea s-o împuște mortal. Nu-i mai venea să iasă din apartament decât dacă era absolut necesar. Prefera să-și primească prietenii la ea acasă decât să se aventureze afară.

Pe Ari îl înfuria insistența cu care o urmărea Galella, așa că angajă niște avocați care să depună plângere la poliție împotriva lui. Trecură câteva luni până să ajungă la tribunal, iar presa îl susținu în totalitate pe Galella, după ce acesta pledase că era dreptul lui să-și câștige existența făcând fotografii în locuri publice. Nu fu deloc de mirare că, până la urmă, Galella scăpă basma curată.

– Ce fel de judecător e acela care-i permite unui bărbat să te terorizeze în halul ăsta? se întrebă Ari, nervos. O să le spun oamenilor mei să-l sperie.

– Nu, te rog, nu! îl imploră Jackie. O să apară toată tevatura în ziare. Trebuie să învăț să-i fac față și să nu-l mai las să mă afecteze. Ezită puțin, apoi continuă: unul dintre cei care asigură paza fiului meu mi-a spus că ar trebui să merg la un psihiatru.

– Ce aberații! îi răspunse Ari pe un ton disprețuitor. Ce vrea, să te întinzi pe canapea și să te apuci să-i destăinui ce vise erotice ai avut cu tăticu'? Nu asta presupune psihiatria modernă?

Bănuise ea că Ari nu-i prea avea la inimă pe psihiatri.

– Nu chiar. E din cauza șocului pe care l-am suferit atunci când Jack a fost împușcat chiar lângă mine și care acum mă face să mă gândesc tot timpul la acel moment. Agentul de la Serviciul Secret a lucrat în armată și zice că soldații suferă de simptome similare după ce iau parte la lupte.

– Nu e același lucru, nu? Trebuie să încetezi să te mai gândești la trecut. Nici nu-ți dai seama cât de des vorbești despre Jack, despre viața la Casa Albă și despre ce s-a întâmplat la Dallas. Aș vrea să începi să trăiești în prezent. Dacă la New York există un fotograf care te deranjează, soluția e simplă: poți să-ți petreci mai mult timp în Europa.

– Dar copiii..., începu ea, apoi se opri.

Tot timpul se gândea la ei, mai ales acum, când se apropia vremea liceului pentru Caroline. Luase hotărârea definitivă ca amândoi copiii să-și continue studiile la New York și încerca să găsească tăria de a-i spune asta lui Ari, dar acum nu era momentul potrivit.

– Lasă bazaconiile cu psihiatria, repetă el. Nu vreau o soție docilă, care să bage în ea tot felul de pastile menite s-o facă să uite de probleme și care să nu mai fie în stare să lege o propoziție. O să găsim o altă modalitate de a-l potoli pe domnul Galella.

Jackie află cu îngrijorare, dintr-un articol de știri moderne, că o parte dintre scrisorile pe care i le trimisese lui Ros Gilpatric, fermecătorul avocat care o curtase înainte ca ea să se mărite cu Ari, avea să fie scoasă la licitație. Nu-l mai văzuse pe Ros din martie 1968, dar auzise că ultima lui căsnicie era pe butuci. Jackie își stoarse creierii, încercând să-și amintească ce-i scrisese și sperând că nu era nimic compromițător în ele.

După ce scrisorile apărură în presă, cea care îl făcu pe Ari să-și iasă din pepeni fu un bilețel pe care Jackie i-l scrisese lui Ros în octombrie 1968, în care îl informa despre căsătoria ei pe Insula Skorpios.

Sper că știi ce mult însemni și o să însemni întotdeauna pentru mine, adăugase ea la final.

La vremea respectivă, i se păruse o încheiere nevinovată.

– Chiar atunci când noi eram în afurisita de lună de miere! răcni el la telefon. Mă faci să par un fraier! Nu accept să continui în secret legături cu alți bărbați!

– N-am legături cu nimeni, protestă ea. Ce-a fost cu Ros s-a terminat înainte să ne căsătorim noi. Nu l-am mai văzut de-atunci.

– Trăiești din banii mei, așa că fă bine și poartă-te așa cum trebuie s-o facă soția mea! urlă el. De-acum încolo, o să trebuiască să te descurci cu alocația pe care o primești în fiecare lună. Să nu mai văd că apar facturi pentru haine în conturile de la Olympic Airways.

– Pentru ce mă pedepsești, Telis? Eu n-am greșit cu nimic.

Nu reuși să-l facă s-o asculte. Ari continuă să urle încă vreo zece minute, fără pauză, iar apoi închise. Jackie rămase cu privirea în gol, nevenindu-i să creadă. Înainte de căsătorie, Ari nu ridicase niciodată vocea la ea. Jackie nu știuse că era atât de irascibil, iar asta o surprindea într-un mod neplăcut.

Ea avusese dintotdeauna o puternică aversiune față de orice fel de conflict. Îi amintea de certurile dintre părinții ei, pe când era mică, și de teama care o cuprindea la gândul că siguranța traiului ei ar fi putut să se destrame. Ea și Jack mai discutaseră uneori în contradictoriu, ca orice cuplu, dar nu țipaseră niciodată unul la celălalt. Jackie nu suporta ca cineva să urle la ea. Asta o făcea să se închidă în ea însăși.

N-avea de gând să-i telefoneze ea prima, după ce el se purtase atât de urât. Ari era cel care trebuia s-o sune și, dacă era un bărbat bine-crescut, să-i ceară scuze.

Între timp, se hotărî să afle, în secret, la ce fel de ajutor profesional ar fi trebuit să apeleze pentru atacurile ei de panică. Poate că agentul de la Serviciul Secret avea s-o ajute.

Capitolul 67

Paris

primăvara anului 1970

– O să divorțez de ea, îi spuse Ari Mariei în timp ce luau cina la Maxim's.

Ea nu se așteptase ca Ari să-i propună să mănânce la restaurantul lui preferat; fusese și mai mirată atunci când el ceruse masa din colț, cea de lângă fereastra care dădea spre stradă, de unde puteau să fie văzuți de orice paparazzo care trecea pe acolo, ca și cum nu-i păsa deloc dacă îi vedea cineva împreună.

– Pentru ea sunt doar o bancă mereu deschisă, continuă el. Stă la New York cu copiii ei, îmi cheltuiește banii de parcă ar crește în copaci și refuză să vină la mine iarna. Iar vara își invită prietenii la noi, să petreacă o vacanță fără limite de cheltuieli, dar, dacă vremea nu-i destul de caldă pentru plajă, parcă nici n-aș fi însurat. N-aș fi crezut niciodată să ajung să mă ia de prost o femeie.

Maria se abținu de la comentarii. Tot ce-și dorise ea fusese să devină soția lui, să aibă grijă de el, să-l iubească, să-l prețuiască. Ar fi făcut orice pentru Ari, dar el se căsătorise cu o altă femeie, una care nu voia să fie o soție în accepția tradițională a termenului.

Ca și cum i-ar fi citit gândurile, Ari spuse:

– Trebuie să găsesc o modalitate prin care să nu primească prea mult din averea mea. Şi apoi, în sfârșit, pot să mă căsătoresc cu femeia cu care ar fi trebuit să fac asta încă de când am cunoscut-o. Luă mâna Mariei și o sărută.

– Asta-i o cerere în căsătorie? îl întrebă ea, ridicând dintr-o sprânceană și încercând să-și țină în frâu emoția pe care i-o stârniseră cuvintele lui. Mă înțelegi că nu te cred decât dacă vii la mine cu actul de divorț într-o mână și cu un inel de logodnă în cealaltă.

– O să-ți demonstrez. Mi-am învățat lecția. Oamenii ar trebui să se căsătorească doar din dragoste.

Ea oftă adânc, apoi îi spuse:

– Serios vorbind, Ari, tare greu înveți lecțiile despre care mi-ai vorbit.

– Da, știu. Dar, până la urmă, tot fac ceea ce trebuie. O să vezi.

În seara următoare, Ari ținu morțiș să cineze tot la Maxim's și ceru aceeași masă.

– Devii un om cu tabieturi, ca un leu care se întoarce la adăpătoarea lui preferată, îl tachină ea.

– Da, împreună cu leoaica mea, ca să pot s-o încalec atunci când mi se trezește dorința, îi răspunse el.

– Nu deasupra bifteculuitartar, te rog.

În noaptea aceea, câțiva fotografi le făcură poze, iar Maria îl întrebă pe Ari dacă doamna Kennedy avea să le vadă în ziare.

El ridică din umeri.

– S-ar putea.

– Şi n-o s-o deranjeze?

– Nu-mi pasă. I-am anunțat pe avocații mei de la New York, iar ei caută acum o soluție prin care să scap din căsnicia asta fără ca moștenirea lui Alexander să fie prea afectată.

Maria simți un licăr de speranță. Ari părea foarte hotărât. Oare avea să reușească să-i devină soție într-o bună zi?

În după-amiaza aceea, Ari îi ceruse șoferului să-i ducă niște haine la apartamentul ei, împreună cu uleiul de păr și cu periuța de dinți. Văzând lucrurile lui în baie, lângă ale ei, Maria se luminase la față. Micile plăceri ale zilei, precum micul dejun luat în pat, alături de el, o umpleau de bucurie.

La prânz, Maggie van Zuylen încercă s-o readucă cu picioarele pe pământ:

– Știi și tu la fel de bine ca și mine că partea cea mai sensibilă din anatomia lui Ari e portofelul. S-ar putea să bată în retragere atunci când o să vadă cât îl costă divorțul. Nu cred că Văduva Neagră o să accepte să-și schimbe stilul de viață după ce i se încheie căsnicia.

Maria știa că prietena ei avea dreptate, dar, dacă tot începuse să se lase dusă de valul speranței, îi era greu să fie mai chibzuită.

– Aș putea să accept și situația în care el rămâne însurat, dar e cu mine. Îl iubesc și vreau să afle toată lumea că suntem împreună din nou.

– Prietenii tăi știu, îi spuse Maggie. Ce contează ce cred alții?

Dar Maria fusese umilită public de el și-și dorea ca demnitatea să-i fie redresată la fel, în mod public, așa că fu foarte bucuroasă să descopere a doua zi de dimineață că în presa internațională apăruseră fotografii cu ei doi, alături de câteva comentarii malițioase legate de starea în care se afla căsnicia de la distanță a lui Ari, la doar un an și jumătate de la nuntă.

– Cum a reacționat doamna Kennedy la vederea pozelor? îl întrebă Maria pe Ari la cină, în seara aceea.

El rânji răutăcios.

– Nu știu. N-am vorbit cu ea azi.

– O pedepsești pentru ceva, nu-i așa?

Îl privi adânc în ochi, iar atunci i se trezi o bănuială.

– Sper că nu mă folosești ca s-o faci geloasă. Nu sunt o jucărie, să te joci cu mine și apoi să mă arunci.

– Of, Doamne, crezi c-aș fi în stare de așa ceva? Nu mă cunoști deloc, îi spuse el, luând-o în brațe. Maria, de ce-i atât de complicată viața?

– Viața e destul de simplă; oamenii sunt complicați.

A doua zi merseră împreună la cumpărături pe Rue Saint-Honoré, iar ea îl ajută să-și aleagă niște haine noi.

– Nevastă-mea cheltuie o groază de bani pe haine, dar mie nu-mi cumpără niciodată nimic, se plânse el. Nu mai am nici un costum mai acătării.

Maria îi alese unul gri, din flanel, și se așeză să-l aștepte, fredonând o melodie, până când croitorul îi luă măsurile. În seara aceea luau cina acasă, iar ea îi ceruse bucătăresei să le pregătească kleftiko de miel. Era o mâncare grecească ce trebuia lăsată ore în șir la cuptor, la foc mic; cu siguranță că deja se simțeau în apartament aromele de oregano și de friptură.

După ce terminară de făcut cumpărăturile, șoferul lui Ari o lăsă pe Maria pe Avenue Georges Mandel. Ari trebui să meargă acasă la el să ia niște hârtii, dar îi spuse că avea să revină pentru un cocktail la șapte și jumătate seara.

Maria se îmbrăcă într-o rochie neagră, mulată, cu spatele gol, își aranjă părul și machiajul și se parfumă. Ari nu sosi la șapte și jumătate, așa că ea o rugă pe Bruna să-i toarne un pahar de șampanie. Văzând că se făcuse opt și jumătate, iar Ari tot nu mai apărea, Maria începu să se îngrijoreze. Îi telefonă la apartamentul de pe Avenue Foch, unde răspunse Eleni, care păru curios de reticentă.

– Spune-i că-l caută Maria, insistă ea.

Apoi auzi vocea lui Ari, care-i zise pe un ton blând, șoptit:

– Costa, îmi pare rău, dar nu ajung în seara asta la cină.

Maria simți că-i fugea pământul de sub picioare și că se prăbușea în gol.

– Doamna Kennedy e acolo?

– Din păcate, da.

– Cât stă?

– N-am discutat încă despre asta. Te anunț.

– Când o să mă anunți?

– Cât de repede pot. O seară bună, Costa, spuse el, apoi închise.

Maria simți o durere ascuțită în piept, ca și cum ar fi avut un ciob de sticlă înfipt acolo. Își turnă încă un pahar de șampanie și se așeză, încercând să-și imagineze discuția dintre cei doi. Oare Ari avea să-i ceară divorțul soției lui în noaptea aceea? Cum avea să reacționeze doamna Kennedy?

Maria își petrecu toată ziua următoare în casă, cu nervii la pământ, așteptând vești de la Ari. Dacă suna vreun prieten, îl expedia cât putea de repede, să nu țină linia ocupată. Şi-i închipuia, pe Ari și pe Jackie, certându-se, negociind. Cu puțin noroc, ea avea să recunoască cinstit că, pur și simplu, n-aveau o căsnicie fericită. Poate că și ea voia să scape.

Maria luă un ziar să-și distragă atenția. Rămase șocată atunci când zări o fotografie făcută cu o seară înainte, în care apăreau Ari și doamna Kennedy. Erau exact la aceeași masă din colț de la Maxim's, cea la care Ari stătuse cu ea, și vorbeau. Nu se sărutau, nu se atingeau, doar vorbeau. Chiar și așa, asta fu un șoc pentru Maria.

Dintr-odată, ea simți că nu mai avea putere să îndure suspansul. Sună la apartamentul lui Ari și-i ceru lui Eleni să-i spună că-l căuta Costa Gratsos.

– Eu sunt, zise ea atunci când auzi vocea lui Ari. Ce se întâmplă?

– Tocmai voiam să te sun. Eu și Jacqueline luăm avionul spre New York în seara asta, așa că nu putem să ne întâlnim.

Din tonul lui rece, formal, Maria înțelese că putea să fie auzit.

– De ce mergi la New York? I-ai spus că vrei să divorțezi?

– Asta o să se întâmple treptat, îi răspunse el, precaut.

Maria înghiți în sec.

– De ce ai luat aseară cina cu ea la masa noastră de la Maxim's? A fost ideea doamnei Kennedy?

– Da.

Așa bănuise și Maria. Femeia își marca teritoriul, transmițând un mesaj. Ari nu-i spusese că voia să divorțeze. Dacă i-ar fi spus, n-ar mai fi zburat împreună la New York.

– Te joci cu sentimentele mele ca o pisică cu un șoarece pe jumătate mort, îi spuse ea lui Ari. Nu credeam că ești în stare de atâta cruzime.

Urmă o pauză lungă, în timpul căreia ea auzi răsuflarea lui în receptor. Nu știa ce să mai vorbească.

Începură să-i curgă lacrimi pe obraji.

– Asta e, nu-i așa? Tu ai ales, iar eu sunt abandonată din nou.

– Îmi pare rău, îi răspunse el, emoționat. Îmi pare foarte rău. Apoi închise.

Maria se repezi în baie și înghiți două tablete de mandrax, un sedativ care îi fusese prescris de curând. Porni robinetele de la cadă și, în timp ce apa curgea, merse în fugă la bucătărie, de unde își luă o sticlă de șampanie și un pahar. Întoarsă în sanctuarul ei, încuie ușa, deschise sticla de șampanie și începu să bea, iar apoi se dezbrăcă și se cufundă în apa fierbinte.

De-abia atunci începu să plângă cu sughițuri. Ce proastă fusese! Se afla exact în aceeași situație ca mai înainte, pe vremea când Ari invocase toate scuzele posibile ca să nu se însoare cu ea. Era ceea ce voise el tot timpul: amanta lui. N-avea să divorțeze niciodată de Jackie, pentru că l-ar fi costat prea mult. Iar ea căzuse frumușel în capcană.

Maria nu putea să se oprească din plâns. Durerea era atroce. Mai luă două tablete de Mandrax, pe care le înghiți cu șampanie. Oare de câte era nevoie ca să uite grozăvia care i se întâmplase? Exista ceva pe lumea asta care să poată s-o facă să uite?

Capitolul 68

New York

primăvara anului 1970

Jackie și Ari sosiră la apartamentul ei de pe Fifth Avenue, iar Ari telefonă la Hotel Pierre, să verifice dacă avea vreun mesaj. Recepționera îi spuse că îl căutase Maggie van Zuylen, care stăruise să-i transmită că el trebuia s-o sune cât mai repede. Ari formă numărul de la Paris al lui Maggie, în timp ce Jackie stătea lângă el și asculta. Se auzi vocea răstită a lui Maggie; era clar că era supărată.

– Cum se simte? o întrebă Ari. Pot să vorbesc cu ea?

Se aplecă înainte, cu capul în mână, cu ochii închiși, iar Jackie ghici pe dată că Maria pățise ceva.

După ce puse receptorul în furcă, se întoarse spre ea, palid.

– Maria a luat o supradoză aseară. A găsit-o menajera și a dus-o repede la spital, dar una dintre asistente a vorbit, iar știrea o să apară în toate ziarele de mâine.

Jackie se îngrozi.

– De ce să facă așa ceva?

– Nu-mi dau voie să vorbesc cu ea, spuse Ari ignorând întrebarea. Iar Maggie zice că, dacă merg la Paris, prietenii ei n-o să mă lase nici să mă apropii de ea.

– De ce? Oare ei cred că tu ești de vină?

Jackie simți o strângere de inimă și încercă să răsufle adânc, așa cum o sfătuise noul ei terapeut, ca să n-o cuprindă panica.

Ari se întoarse spre ea.

– De ce m-ai dus la Maxim's? Totul e din cauza ta. Ai vrut să câștigi puncte în fața unei femei vulnerabile.

– E nedrept să mă acuzi pe mine! protestă ea. M-am simțit umilită atunci când ziarele au scris că e în pericol căsnicia noastră. Oricare altă soție ar fi făcut la fel.

El continuă, de parcă n-ar fi auzit-o:

– Apoi m-ai adus la New York pentru că erai geloasă și nesigură pe tine. Deși tu mi-ai dat mult mai multe motive să fiu gelos decât ți-am dat eu vreodată, continuă el, vorbind din ce în ce mai tare. Nu eu sunt cel care a scris bilețele de amor în luna de miere!

– Nu mai urla, te rog, îi spuse ea cu glas scăzut. Nu gândești rațional.

– De ce naiba m-am însurat cu tine? Era din ce în ce mai furios. Motivele tale sunt evidente: Gucci, Dior, Chanel, Cassini... Ari lovi cu mâna o sculptură indiană reprezentând un elefant, care căzu pe jos și se sparse. Dar n-am primit prea multe în schimbul investiției mele, adăugă el. Tu nu ești soția mea – tu ești o cumpărătoare profesionistă.

Jackie nu-l mai văzuse niciodată astfel. Se ghemui pe un fotoliu, cu picioarele sub ea și cu mâinile în jurul umerilor. El strângea din pumni, iar ea se temea să n-o lovească. Ari părea că-și pierduse cumpătul cu totul.

Era firesc să se supere că Maria luase o supradoză. Avea conștiința încărcată, asta era limpede. De asemenea, Jackie recunoștea în sinea ei că era adevărat că-i scăpase de sub control pasiunea pentru cumpărături. Avea o cameră plină cu lucruri pe care nici măcar nu le despachetase. Dar n-avea

sens să zică nimic. Trebuia să-l lase să se descarce, în speranța ca el să se calmeze în scurt timp.

Tăcerea ei părea să-l înfurie și mai tare. Ari închise ochii și se aplecă peste ea, urlându-i în față:

– Maria n-a luat niciodată vreun ban de la mine! M-a iubit pentru ceea ce sunt – dar nu mă aștept ca tu să înțelegi așa ceva. A fost cea mai bună soție pe care am avut-o vreodată, chiar dacă nu ne-am căsătorit.

Lui Jackie îi stătea pe limbă să-i spună că, dacă așa simțea, ar fi trebuit să se întoarcă la ea, dar știa că, orice ar fi spus, ar fi turnat gaz pe foc, așa că stătea cuminte și evita să-l privească în ochi.

– Maria știe să se certe! țipă el. Ripostează, îmi spune când greșesc și, după ce trece furtuna, ne împăcăm – cu pasiune! spuse el, accentuând ultimul cuvânt. Tu nu faci altceva decât să stai bosumflată. Tăcere și bosumflare: doar de astea am parte.

Se trase înapoi să se uite pe fereastră la Central Park, iar Jackie profită de ocazie, se ridică de pe fotoliu și se grăbi spre ușă.

El se întoarse cu o mișcare bruscă.

– Încă n-am terminat. Ai impresia că poți să pleci?

– Mă doare capul. Merg să mă întind.

După ce închise ușa în urma ei, Jackie auzi zgomot de obiecte sparte în camera de zi. Slavă cerului că erau la școală copiii. Îi era rușine că angajații auziseră tot scandalul; cine știe ce credeau gărzile de corp.

Cu o compresă rece legată pe frunte, Jackie se întinse pe pat și începu să tremure. Dacă Ari divorța de ea? Cum avea să se descurce? Rămânea singură pe lume. Cine s-o protejeze? Copiii aveau un agent de la Serviciul Secret până când împlineau șaisprezece ani, dar ea își pierduse acel drept atunci când se recăsătorise.

Apoi se gândi la biata Maria, care fusese atât de tulburată încât luase o supradoză. Oare Ari îi dăduse speranțe, iar apoi i le spulberase? Dacă așa se întâmplase, era un lucru demn de tot disprețul. Așa să fi făcut și cu Lee? Biata Lee!

Se ghemui cu genunchii la piept, încercând să-și stăpânească emoția, să n-o cuprindă panica.

„Nu te gândi la nimic altceva acum, doar respiră."

În noaptea aceea, Ari dormi în apartamentul lui de la Hotel Pierre, dar se întoarse acasă în dimineața următoare și o găsi pe Jackie citind în camera de zi. Ea lăsă cartea deoparte și-și ridică privirea spre el, neștiind la ce să se aștepte. Oare Ari avea de gând să-i ceară scuze? Sau voia să continue cearta?

– Am câteva documente pe care trebuie să le semnezi, îi spuse el, scoțând din servietă niște hârtii scrise la mașină și întinzându-i un stilou.

Jackie le luă și se uită la prima pagină. Caracterele erau mici, dar observă, în partea de sus a paginii, cuvântul „renunțare", numele ei și adresa de pe Fifth Avenue.

– Pentru ce-i asta? îl întrebă ea.

Întotdeauna semnase orice îi ceruse, fără să întrebe nimic, dar de data asta parcă n-avea încredere.

– E o formalitate legală cerută de legea grecească. Am întârziat puțin cu depunerea ei, așa că o să trec în dimineața asta pe la avocatul meu să i-o las.

Ari avea un ton aspru, ferm, și nu părea să regrete cele întâmplate.

– N-ar trebui mai întâi să-mi chem avocatul, ca să se uite peste ea?

– N-am timp. O să-i trimit și lui o copie ca s-o adauge la dosar, dar e o chestie de rutină. N-ai de ce să-ți faci griji.

Ea încă ezita, încercând să citească documentul și să înțeleagă cât de cât termenii juridici.

– E ceva legat de moștenirea ta? îl întrebă ea.

– Exact; e stipulat că, după moartea mea, afacerile mele o să fie moștenite de Alexander, așa cum am discutat.

El se uită la ceas; era limpede că-și pierdea răbdarea.

După toate emoțiile pe care le încercase cu o seară înainte, Jackie nu mai avea putere să se certe din nou. O tulbura profund gândul că biata Maria zăcea într-un pat de spital. Luă stiloul și semnă în locul pe care i-l arătă Ari.

– Mulțumesc, îi spuse el punând hârtiile în servietă și pregătindu-se să plece.

– Vii diseară la cină?

– Desigur. De ce nu?

Dar privirea lui era rece și plecă fără s-o sărute.

Capitolul 69

Paris

vara anului 1970

Apartamentul Mariei era ca o grădină botanică, cu buchete imense și plante exotice peste tot. Pe fiecare suprafață se afla câte o vază, iar aerul era îmbibat de miresme.

Prietenii roiau în jurul ei, așa că, în săptămânile de după externare, Maria nu fu deloc singură. Rămâneau la ea cu rândul, s-o consoleze și s-o încurajeze să se întoarcă la operă, să joace în alte filme, să-și umple viața cu noi provocări și să nu-l mai vadă niciodată, dar niciodată, pe Ari. El îi trimitea flori și felicitări, dar ei n-o lăsară să vorbească la telefon cu el. Maria nu se opunea; știa că n-ar fi putut să îndure să-i audă vocea.

Află din ziare că el își petrecuse vara pe Insula Skorpios, împreună cu soția și cu cumnata. Oare pe Jackie n-o deranja că odinioară sora ei se culcase cu Ari? Oare lucrul ăsta nu era ciudat? Lee încercase să intre în lumea teatrului, dar debutul ei ca actriță nu-i impresionase deloc pe criticii din Chicago, care fuseseră caustici în aprecierile lor. Maria zâmbise citind recenzii dure precum: Nu s-a născut o stea.

Într-o după-amiază, spre sfârșitul lui septembrie, sună telefonul. Ea ridică receptorul fără să se gândească și tresări în clipa în care auzi vocea lui Ari.

– Ce mai faci? o întrebă el pe un ton blând.

– Bine. Simți cum o lăsau picioarele, așa că se așeză pe fotoliul din hol. Sunt foarte ocupată. Anul viitor încep să predau la cursurile de master de la Juilliard, la New York.

Era mândră că fusese invitată. Avea să fie interesant să lucreze cu o nouă generație de cântăreți de operă. Îi povesti lui Ari despre cum se pregătea, sporovăind ca să-și ascundă emoția.

– Sunt foarte norocoși studenții cu care o să lucrezi! îi spuse el. Mai vrei să cânți în concerte?

– Nu știu. Lumea pare să fie interesată de revenirea mea pe scenă. Poate că oamenii vor doar să-și amintească de marea soprană care am fost.

– Te minimalizezi fără rost, concertele tale fac toți banii, o asigură el.

Ea chicoti, apoi spuse:

– Până și metaforele tale fac trimitere la bani.

– Asta-i Maria pe care o știu eu, spuse el după un moment de tăcere. Maria de care mi-e dor, cea care e cinstită și spune lucrurilor pe nume.

Maria nu răspunse nimic, temându-se să nu ajungă iarăși să vorbească despre lucruri care s-o rănească. Era încă prea vulnerabilă ca să poată să-i facă față lui Ari, ca o vază de porțelan spartă și lipită în grabă.

– Putem să ne vedem, Maria? Te rog!

Ea clătină din cap cu hotărâre.

– Nu.

– Cum, niciodată?

– Nu mai pot să fiu iubita ta. Îmi face prea mult rău. Şi nu cred că pot să te văd fără să vreau să fiu iubita ta.

Îi ascultă răsuflarea cu atenție. Oare se supărase?

– Nici dacă vin cu actul de divorț într-o mână și cu un inel de logodnă în cealaltă? o întrebă el, disperat.

– Nu mai pot să aștept să se întâmple asta. Trebuie să am grijă de mine, Ari.

Nu era nimic ascuns sau artificial în vocea ei; doar purul adevăr.

– Înțeleg, îi răspunse el în cele din urmă. Dar pot să-ți telefonez din când în când? Nu suport gândul că n-o să mai fac parte din viața ta. N-am încredere în nimeni așa cum am în tine. Am trecut prin atâtea împreună. Nu putem să dăm cu piciorul la tot, pur și simplu.

Maria rămase pe gânduri. Îi veneau în minte cuvintele prietenilor ei, care-i spuneau, la unison, precum un cor dintr-o tragedie greacă:

„Să nu mai ai nimic de-a face cu el.“

„E arogant și se gândește doar la el.“

„Te manipulează și-ți otrăvește orice șansă de a fi fericită.“

Apoi își aminti cât de apropiați fuseseră. Oare puteau să fie doi prieteni care vorbeau la telefon? Sau asta ar fi însemnat doar un drum alunecos care i-ar fi dus din nou, inevitabil, la întâlniri?

– Putem să încercăm, îi spuse ea. Dar dacă mă superi, n-o să-ți mai răspund la telefon. Şi nu vreau s-o pomenești niciodată pe doamna Kennedy. Ne-am înțeles?

– Sigur că da. Cum vrei tu.

Ari rămase tăcut, apoi spuse pe un ton atât de tandru, încât Mariei îi dădură lacrimile:

– N-am cuvinte să-ți spun cât de mult înseamnă asta pentru mine.

În scurt timp, Maria și Ari reveniră la vechiul lor obicei de a sta de vorbă aproape în fiecare zi. Ea abia aștepta ca el s-o sune și era încântată că făcea iarăși parte din viața lui. Ari îi telefonă ca să-i ceară sfatul atunci când fiica lui, Christina, se căsători cu un agent imobiliar, un ins care era cu douăzeci și

șapte de ani mai în vârstă decât ea și avea patru copii din căsătoria anterioară. Ari îi telefonă, îngrijorat, atunci când Proiectul Omega începu să-i scape printre degete. Ari îi telefonă, furios și nedumerit, atunci când Tina, prima lui soție, se căsători cu supremul lui rival, Niarchos. Pentru el, acel gest reprezenta trădarea absolută, iar Maria fu nevoită să ducă multă muncă de convingere ca să-l facă să se răzgândească și să nu trimită un asasin care să-l ucidă pe Niarchos. Dar ea nu voia, nu putea să se întâlnească cu el.

– De ce nu mai am noroc? o întrebase el, exasperat. Parcă zeii s-au întors împotriva mea.

Mariei îi trecu prin minte că zeii se întorseseră împotriva lui atunci când s-a căsătorit din vanitate, nu din iubire, dar, cu voce tare, îi spuse:

– De când crezi tu în noroc? Noi doi ne-am făcut singuri norocul. E unul dintre lucrurile pe care le avem în comun.

Ea începuse un turneu în care apărea pe scenă împreună cu un tenor pe nume Giuseppe di Stefano, într-un spectacol în care cântau un amestec de arii și de duete în sălile pline până la refuz din Europa. Era măgulitor, chiar dacă Maria știa că publicul nu mai avea parte de interpretările de care fusese cândva în stare La Callas.

– Ai grijă cu di Stefano ăsta, o avertizase Ari, țâfnos. Din câte am auzit, e un afemeiat.

– E căsătorit! exclamase Maria, pe deplin conștientă de ironia acelor cuvinte. De fapt, începuse să se culce din când în când cu partenerul ei de scenă, în timpul turneului. Asta îi satisfăcea nevoile fizice, dar inima îi rămânea cu totul în afara acelei legături. Era îngrijorată să nu afle presa și, mai ales, Ari.

Atunci când dădea vreun interviu și era întrebată despre ce fel de relație avea în prezent cu Ari, ea spunea adevărul:

– E cel mai bun prieten al meu. A fost, este și o să fie întotdeauna.

Capitolul 70

Skorpios

vara anului 1970

Jackie se bucură mult atunci când Lee consimți ca ea și copiii ei să petreacă o vacanță de trei săptămâni pe Insula Skorpios. Jackie spera ca acum să aibă ocazia să clarifice lucrurile între ele și să se apropie din nou, astfel încât Lee și Ari să fie ca orice cumnat și cumnată. Oricare ar fi fost adevărul despre aventura celor doi – și fiecare dintre ei avea o altă versiune – era timpul să lase totul în urmă.

Jackie se gândise că avea să vină și Stas, așa că le pregăti cea mai mare căsuță de oaspeți, pe care o umplu cu flori proaspete. Dar, atunci când mașina de teren sosi la ora șase seara, ea văzu că din ea coborâră doar Lee și copiii.

Jackie se grăbi s-o sărute pe Lee de bun venit, apoi o întrebă:

– Unde-i Stas?

– Nu l-am adus, nu-l mai suport. E atât de plictisitor, încât ne-ar fi stricat toată distracția.

Jackie se uită la copii, care se mutau, stingheriți, de pe un picior pe altul.

– Poate că o să vină și el mai târziu, spuse Jackie. Lasă bagajele să le ducă angajații și haide înăuntru, să bem ceva. Ai ajuns la fix pentru un cocktail.

Caroline și John porniră la plimbare împreună cu Anthony și Tina, să exploreze insula. Aveau vârste apropiate și erau de-a dreptul ca niște frați.

Ari li se alătură celor două surori și-i sărută, galant, mâna lui Lee.

– Prințesă! Bine ai venit pe Skorpios.

Jackie îi privi, dar nu putu să distingă nici un semn care să trimită la apropierea lor de odinioară. Păreau, pur și simplu, vechi prieteni.

Lee comandă votcă și gheață, dând paharul pe gât de îndată ce acesta sosi.

– Cred că mi-e sete din pricina călătoriei. Aș mai vrea un pahar.

– Desigur, zise Ari făcându-i semn unui chelner.

– Am adus proiectele pentru vila pe care o s-o construiesc, îi spuse Lee surorii ei. Sigur o să-ți placă.

– Ce vilă? o întrebă Jackie.

Din câte știa, Stas n-avea bani pentru așa ceva. Câștiga bine ca dezvoltator imobiliar, dar de obicei investea imediat profitul într-o nouă construcție.

– Chiar lângă Atena, îi răspunse Lee. Ari mi-a dat o parcelă – una foarte generoasă. Nu ți-a spus?

Jackie îi aruncă o privire lui Ari, dar chipul lui era impasibil.

– Când s-a întâmplat asta?

– La nunta voastră, spuse Lee cu îngâmfare. A fost cadoul lui de nuntă pentru mine.

– Ce drăguț din partea lui! mormăi Jackie, gândindu-se că era ciudat că nici unul nu suflase un cuvânt despre acel teren.

Se întrebă ce alte secrete mai aveau față de ea.

Cât timp dură cina, Lee bău vin roșu, apoi reveni la votcă. La vremea la care se retraseră pe terasă, pentru un ultim pahar înainte de culcare, ea era beată de-a binelea. Alcoolul o făcea o interlocutoare stupidă și anostă, deși se

vedea limpede că ea se credea foarte simpatică pe când le povestea despre petrecerile la care fusese și despre celebritățile pe care le cunoscuse.

– V-am povestit că Andy Warhol m-a dus în culise după un concert cu Rolling Stones la Madison Square Garden? Sunt bestiali!

Apoi începu să trăncănească despre cele întâmplate acolo – cum unul din formație încercase s-o ducă în camera lui de hotel, dar îi tot zicea „prințesa Ridiche“, iar ea îi spusese că nu s-ar fi culcat nici în ruptul capului cu cineva care nu era în stare să-i spună corect numele.

Jackie aruncă o privire în jur, să vadă dacă nu cumva auzeau copiii, dar, din fericire, erau prea departe.

Ari se scuză, spunând că trebuia să dea un telefon de afaceri, iar Jackie se lăsă pe spate și o urmări pe Lee în timp ce sporovăia fără întrerupere despre artiștii și muzicienii care frecventau studioul lui Andy Warhol și despre noul ei plan de a deveni decoratoare pentru vedete.

Jackie se întrebă dacă sora ei bea atât de mult pentru că îi era greu să facă față situației. Poate c-o durea s-o vadă împreună cu Ari și înghițea băutura ca pe un fel de anestezic. Jackie știa câte ceva despre asta. La fel făcuse și ea după ce murise Jack.

În dimineața următoare, de cum ajunseră pe plajă, Lee ceru o votcă și lămâie verde, iar chelnerul îi aduse paharul din mica tavernă pe care Jackie o instalase și o decorase acolo.

– N-ar trebui să bei dacă vrei să înoți mai târziu, îi atrase atenția Jackie.

– Când ai devenit atât de plictisitoare? se răsti Lee, iar apoi se întinse la soare, cu o pălărie de paie trasă peste față.

Ari plecase cu copiii în larg, iar Jackie se așeză confortabil să citească un roman, dar se tot uita cu coada ochiului la paharul lui Lee, al cărui conținut tot scădea. Apoi intră în apă să înoate și, după ce se întoarse, băgă de seamă

că Lee avea un alt pahar plin lângă ea. Bău vin la prânz, apoi, în cursul după-amiezii, reveni la votcă. În seara aceea abia se mai ținea pe picioare cu mult înainte să se așeze la cină, iar după ce mâncară, abia dacă mai reușea să îngaime câteva cuvinte fără noimă.

– Crezi că ar trebui să vorbesc cu Lee despre faptul că bea prea mult? îl întrebă Jackie pe Ari după ce rămaseră singuri.

– Să mă anunți când ai de gând să faci asta, să chem forțele de intervenție rapidă, îi răspunse el în glumă.

– Deci, nu crezi c-ar trebui?

El clătină din cap.

– Cred că ești ultima persoană pe care ar asculta-o; și apoi, adevărul e că nu vreau ca vacanța noastră să se transforme într-un câmp de bătălie.

– De ce i-ai dat terenul ăla atunci când ne-am căsătorit? Poate că nu știai, dar în America nu există obiceiul de a-i da zestre surorii miresei, spuse Jackie, încercând să vorbească pe un ton degajat.

– Ai vrut să vină la nuntă. Doar cu mită am reușit s-o conving. Dar a ținut figura, nu?

Jackie se întoarse cu spatele. Era limpede acum că Ari o mințise în legătură cu relația lui cu Lee. Cu siguranță că pentru Lee fusese ceva serios, dacă după aceea se simțise trădată și fusese atât de supărată. Oare Ari o făcuse să creadă că avea s-o ia de soție? Sau se folosise de Lee ca să se apropie de ea? Jackie avea senzația că era mai bine să nu știe adevărul.

Lee continuă să bea fără măsură tot restul vacanței, dar Jackie nu încercă s-o oprească. Nu putu decât să n-o lase să înoate dacă era beată și s-o împiedice să aibă vreo purtare nepotrivită în fața copiilor. Cei din familia Bouvier nu se prea descurcau în materie de conflicte. Dacă aveau probleme, se purtau ca și cum ele n-ar fi existat. Așa la crescuse Janet pe cele două fiice ale ei.

De când bea Lee atât de mult? Era, oare, o trăsătură pe care amândouă surorile o moșteniseră de la tatăl lor?

Jackie începuse ea însăși să aibă grijă cât bea, după ce psihiatrul o lămurise că nivelul de anxietate îi era întotdeauna mai ridicat a doua zi după ce bea prea mult alcool. Exista o legătură directă între cele două. Jackie hotărî ca, după ce se întorcea la New York, să discute cu el despre Lee. Deocamdată n-avea curaj să agite apele. Nu putea decât să-și dea toată silința ca să vindece ruptura dintre ele și să devină, din nou, prietena surorii ei.

Actul V

Capitolul 71

Paris

23 ianuarie, 1973

Maria era acasă, la Paris, atunci când, cu puțin înainte de miezul nopții, sună telefonul. În receptor se auzea un urlet ca de animal prins într-o capcană de oțel.

– Ajutor! Of, Doamne, ajută-mă!

Era Ari. Maria nu-l auzise niciodată să se jelească așa.

– Ce s-a întâmplat? îl întrebă, dar Ari continuă, preț de câteva minute, să urle de durere, incapabil să rostească vreun cuvânt.

– Alexander, reuși el să spună în cele din urmă. A murit! Începu să plângă din nou, cu hohote adânci, răgușite, care parcă îi sfâșiau gâtlejul.

La început, Mariei nu-i veni să creadă.

– Nu cred! Cum adică?

– S-a prăbușit cu avionul. Vai, Maria...

Ea strânse receptorul în mână, atât de șocată, încât nu reușea să înțeleagă.

– Te rog, calmează-te. Spune-mi ce s-a întâmplat.

– A fost un complot. Cineva a umblat la avion, sunt convins. Mai mult ca sigur că a fost mâna lui Niarchos. Cum altfel să se prăbușească un avion

chiar după decolare? Martorii spun că a căzut din cer ca o piatră, dar avioanele nu fac așa ceva.

Ari bătea câmpii, nu se înțelegea ce spunea.

– Cu siguranță că o să se facă investigații. Nu te gândi la cauză, deocamdată, încercă ea să-l liniștească.

– Dar cum să nu mă gândesc? Adineauri n-am avut de ales și le-am cerut doctorilor să oprească aparatele care îl țineau în viață pe fiul meu. Creierul îi era distrus. Bietul lui creier!

Maria ascultă șuvoiul de jelanii, simțindu-se neputincioasă.

– L-am adus cu avionul pe cel mai bun neurochirurg din lume și i-am zis că-i dau toată averea mea dacă-mi salvează fiul. Azi-noapte am stat la căpătâiul lui: am vorbit cu el, l-am sărutat, i-am cântat. Ba chiar m-am rugat – îți vine să crezi? Eu, spunând rugăciuni? Dar nici o schimbare. Așa că azi le-am dat acordul să-l deconecteze de la aparate și a murit acum două ore.

Ari izbucni iar în hohote sfâșietoare.

– Of, Ari, ce n-aș da să fiu cu tine acum...

Alexander avea douăzeci și patru de ani și toată viața înainte. Ca o străfulgerare, Mariei îi trecu prin minte că moartea lui avea să-l distrugă pe Ari. Cum ar fi putut să-și mai revină vreodată după așa ceva?

– De ce n-a trăit Omero? zise el pe neașteptate. Atunci aș mai fi avut un fiu. Aș fi avut un motiv să trăiesc.

– Ai o fiică, îi aminti ea. Christina o să preia afacerile familiei într-o bună zi.

Dar Maria știa că nu era același lucru. Alexander fusese instruit pentru rolul ăsta încă de mic. Ari era prea de modă veche, încât să numească o femeie în postul de director general.

– Ce-o să mă fac? întrebă el cu voce stinsă. Nu știu ce să fac.

Cu asta îl putea ajuta Maria. Fusese și ea în abisurile întunecate ale disperării și se ridicase din nou; așadar, știa din experiență că totul trebuia făcut cu pași mici.

– În primul rând, o să-i faci lui Alexander o înmormântare frumoasă.

– Nu cred că pot să îndur să-l văd înmormântat! strigă Ari, disperat.

– O s-o faci în secret, departe de ochii presei, doar cu membrii familiei. Trebuie să ai grijă de Christina, pentru că și pe ea moartea lui Alexander o afectează cel puțin la fel de mult ca pe tine. Apoi o să ai grijă ca Fionei Thyssen să nu-i lipsească nimic, pentru că știi că asta și-ar fi dorit Alexander.

El suspină adânc, iar ea simți cum se chinuia să-și păstreze cumpătul.

– Nu vreau altceva decât să merg la morgă și să stau lângă el.

– Ai nevoie de somn, Ari. Du-te la culcare.

– Sunt în pat, dar nu pot să stau singur. Te rog, nu mă lăsa.

Maria se întrebă unde era doamna Kennedy, dar se feri să întrebe.

– Stai, te rog, să transfer apelul la telefonul din dormitor și apoi rămân cu tine până când adormi.

Maria ridică receptorul de la telefonul de pe noptieră, își dădu jos pantofii și se întinse pe pat. Apoi îi spuse cu voce joasă, melodioasă, încercând să-l ajute să adoarmă:

– O să treci cu bine peste asta, Ari, pentru că ești cel mai puternic om pe care l-am cunoscut vreodată. O să-l reîntâlnești pe Alexander într-o bună zi, sunt sigură de asta.

– În Rai? întrebă el fără convingere.

– Da, în Rai, și cred că el o să vegheze asupra ta cât timp mai ai de trăit aici, pe pământ. Ați avut o legătură foarte strânsă, iar asta nu dispare pur și

simplu.

– Ce mult aș vrea să fii aici, îngăimă el. Am nevoie de tine.

– Sunt aici, dragostea mea.

Rămase nemișcată, ascultându-i răsuflarea lentă și urmărind, cu ochii minții, mișcările mușchilor lui în timp ce începea să adoarmă. Și-ar fi dorit să poată să alunge durerea care avea să-l copleșească din nou de cum avea să deschidă ochii a doua zi.

Niciodată nu-l iubise atât de mult ca în acel moment. Şi niciodată nu se îngrijorase atât de mult pentru el.

Capitolul 72

Atena

vara anului 1973

Jackie fu uluită de cât de mult se schimbase Ari, fizic, în lunile de după moartea lui Alexander. El avusese dintotdeauna un corp bine făcut, musculos – doar puțină burtă, de parcă ar fi fost un boxer care mâncase un pic prea multe cine zdravene. Acum era de-a dreptul sfrijit, nu mai avea mușchi deloc și umbla adus de spate, ca un bătrân, deși avea doar șaizeci și șapte de ani.

– Stai drept, îl ruga Jackie, apăsându-l cu mâna pe mijlocul spatelui. Capul sus, nu-ți mai aduna umerii!

El se îndrepta de spate, dar, câteva minute mai târziu, se cocoșa la loc, ca și cum îi era imposibil să facă un efort atât de mare. Fața îi căpătase culoarea roșiatică a bețivilor, iar pleoapele i se lăsaseră, de parcă pielea i se întinsese și i se deformase din cauza atâtor lacrimi vărsate.

Căsnicia lor de cinci ani trecuse prin multe încercări: decizia lui Jackie de a petrece cea mai mare parte a anului la New York, împreună cu copiii ei; accesele lui de furie din cauza banilor pe care îi cheltuia ea; legătura lui cu Maria Callas; minciunile lui despre aventura pe care o avusese cu Lee. Totuși, reușiseră să rămână împreună și, cu fiecare an care trecea, Jackie îl îndrăgea tot mai mult. Ari nu avusese o viață ușoară, dar se străduise din răsputeri să fie „cel mai bun“, iar ea îl respecta pentru asta.

Ședințele secrete cu psihiatrul o făcuseră să se simtă mai puternică. O ajutaseră nu doar să-și controleze panica irațională, ci și să încerce să înțeleagă motivele pentru care se simțea tot timpul neajutorată. La vârsta adolescenței, mama îi spusese de nenumărate ori cât de important era să-și

găsească un soț care să aibă suficient de mulți bani ca s-o întrețină în stilul cu care fusese obișnuită.

„Bani și putere, fetelor. Cu asta trebuie să vă măritați".

Mama le cultivase dorința de a fi înconjurate de lucruri frumoase: antichități, haine de la creatori de modă renumiți, obiecte rafinate, parfum franțuzesc. În viziunea lui Janet Auchincloss, dacă deținei astfel de lucruri, aveai succes în viață. Dar, pentru că femeile din clasa socială căreia îi aparținea Jackie nu munceau după ce se căsătoreau, ea devenise total dependentă de soț. Avusese nevoie de un bărbat care să aibă grijă de ea, iar apoi îl pierduse pe Jack într-un eveniment de o violență șocantă. Fusese logic ca procesul ei de recuperare să dureze mai mult decât în cazul unei persoane obișnuite.

Jackie nu-i spusese niciodată lui Ari despre ședințele de pe canapeaua terapeutului. El le-ar fi considerat o dovadă a caracterului ei slab. Despre acele ședințe nu știuse nimeni în afară de ea, psihologul și agentul de la Serviciul Secret, care îi recomandase terapia. Era singurul loc unde putea să vorbească despre tot ce o preocupa, fără să-și facă griji că spusele ei ajungeau în presă. Un loc liniștit, ferit de ochii lumii, doar pentru ea.

După moartea lui Alexander, fusese surprinsă să-l vadă pe Ari distrus; înainte de asta, fusese fioros ca un leu. Fără să vrea, îl compara cu Rose Kennedy, care rămăsese atât de puternică după toate tragediile pe care le trăise. Oare Ari de ce nu putea? Totuși, îi era milă de el; poate că simțea chiar un fel de dragoste.

După înmormântarea lui Alexander pe insula Skorpios, Jackie planificase o călătorie în Caraibe, pe Christina, ca să-i distragă lui Ari atenția de la suferință, dar excursia fusese un eșec din cauză că el băuse foarte mult și avusese accese incontrolabile de furie. Refuza să vorbească despre pierderea pe care o suferise, refuza să se lase consolat.

Își petrecuseră lunga vacanță de vară pe insula Skorpios, împreună cu copiii lui Jackie și ai lui Lee – aceasta din urmă pretinzând că era prea ocupată să vină și ea – dar pe Ari acum îl lăsa rece tot ceea ce înainte îi făcuse plăcere.

Cumpărase un Jet Ski, iar copiii se dădeau cu rândul, dar Ari, căruia de obicei îi plăceau jucăriile noi, stătea acum pe un șezlong de pe plajă și se uita la ei, cu ochelari de soare fumurii la ochi. Înainte își petrecea ore în șir în birou, încheind tot felul de afaceri la telefon, dar acum singura lui preocupare era să angajeze detectivi particulari care să dovedească faptul că avionul în care se aflase Alexander fusese sabotat. După primele cercetări, se stabilise că accidentul survenise din cauza unei defecțiuni la motor, dar Ari refuza să accepte acea variantă, așa că promisese o recompensă de douăzeci de milioane de dolari oricui ar fi putut să demonstreze că fiul lui fusese ucis. Asta devenise o adevărată obsesie pentru el. Se plimba încoace și-ncolo și bolborosea de unul singur.

În fiecare seară, după cină, lua o sticlă de ouzo și două pahare și mergea la mormântul lui Alexander, aflat lângă biserica în care avusese loc nunta cu Jackie. Se așeza lângă mormânt și bea până când nu mai știa de el. Turna un pahar pentru el și unul pentru Alexander, iar apoi rămânea așa, în întuneric, vorbind cu fiul lui, ca și când acesta ar fi fost acolo, lângă el, în carne și oase. Un câine vagabond pe care îl adoptase stătea tot timpul în apropierea lui, pe iarbă. Uneori, Jackie se furișa să vadă ce făcea, dar nu-l întrerupea de teamă să nu-l înfurie.

Jackie îl auzea de multe ori vorbind la telefon cu Maria. De fiecare dată era mai calm după acele convorbiri, așa că ea nu intervenea niciodată. Jackie avea grijă de nevoile lui fizice, iar, dacă Maria era persoana căreia îi făcea confidențe, era bucuroasă că el măcar avea pe cineva cu care să vorbească.

Spre sfârșitul verii, Jackie începu să-și facă griji din cauza pielii lăsate din jurul ochilor lui Ari, întrebându-se dacă nu cumva era de la altceva, nu de la plâns. Îl convinse să meargă la un medic de la o clinică privată din Atena, care îl trimise să-și facă o mulțime de analize, iar apoi îi puse diagnosticul de miastenia gravis, care era o boală rară.

– E o tulburare neurologică ce determină slăbirea mușchilor, îi spuse doctorul lui Ari. De obicei, poate să fie oprită prin administrarea de steroizi, dar va trebui să veniți la controale regulate, pentru a putea să adaptăm doza în funcție de evoluție și să observăm efectele secundare.

– Care e cauza? îl întrebă Ari.

– Nu se știe sigur, îi răspunse doctorul, dar suferința emoțională poate să slăbească sistemul imunitar, care nu mai funcționează cum trebuie. Cel puțin, asta e una dintre posibilele explicații.

Jackie se întinse și îl luă pe Ari de mână.

Se gândi să rămână cu el în Europa în iarna aceea, să-l îngrijească, dar Ari insistă ca ea să meargă acasă, la New York, împreună cu John și cu Caroline. Viața în America era mai ușoară acum, Ron Galella avea ordin de restricție – nu mai avea voie să se apropie de Jackie la mai puțin de șapte metri, iar față de copii, la nouă metri. Asta fusese decizia judecătorului după un proces care durase trei ani. Ari se înfuriase atunci când primise, la biroul lui din New York, factura cu sumele astronomice pe care trebuia să le plătească avocaților. El fusese întotdeauna de părere că Jackie ar fi trebuit să învețe să nu-l mai bage în seamă pe omul acela sau să plece din New York.

– Felicitări! îi spusese el, zeflemitor. L-ai făcut faimos pe domnul Galella. Acum o să primească tarife mult mai bune pentru fotografiile pe care le face.

– N-am avut încotro, se apărase ea. Tu n-ai fost acolo. Nu era vorba doar despre mine, și copiii erau îngroziți.

Sumele exorbitante pe care ea le cheltuia rămâneau un punct sensibil, așa că încercase să fie mai atentă. Nu renunțase la obiceiul de a merge la cumpărături, dar pe Upper West Side se deschise un magazin care cumpăra haine de firmă purtate o dată, de două ori sau chiar noi. Astfel, Jackie obținea ceva bani în plus, de care Ari nu știa.

Ea își dădea seama că îl îngrijorau afacerile. Prețul petrolului explodase din cauza războiului din Orientul Mijlociu, ceea ce însemna că firma de transporturi navale îl costa mai mult; nu mai pomenea niciodată despre afacerea pe care încercase s-o încheie cu coloneii greci; de asemenea, Jackie știa că el negocia să predea guvernului controlul firmei Olympic Airways. De la moartea fiului său, nu suporta să mai aibă de-a face cu ea.

În octombrie 1973, Ari avu parte de o altă lovitură: Tina, prima lui soție, muri în condiții suspecte în casa noului ei soț, Stavros Niarchos. Potrivit autopsiei, suferise un edem pulmonar acut, dar Ari nu credea așa ceva.

– A ademenit-o, iar apoi a ucis-o ca să se răzbune pe mine, spuse el, fierbând de mânie. Vreau ca omul ăsta să fie închis. Sau mort. Preferabil, mort.

Moartea Tinei la un interval atât de scurt de cea a fiului lor îl afectă atât de tare pe Ari, încât Jackie se îngrijoră pentru sănătatea lui psihică. Îi vorbi despre el psihiatrului care o trata, iar el îi sugeră că Ari avea nevoie de ajutor de specialitate. Însă nimeni nu l-ar fi convins să accepte așa ceva. Mândria lui de neclintit nu-l lăsa să-și recunoască vreo slăbiciune. Din mai multe puncte de vedere, el însuși era cel mai mare dușman al lui.

Capitolul 73

Paris

decembrie 1974

Mariei încă nu-i venea să creadă că se întâlnea cu Ari după ce, cu patru ani în urmă, hotărâse să nu-l mai vadă niciodată. O implorase, iar ea, de data asta, nu mai putuse să reziste. Da, era o întâlnire la prânz, nu la cină; după ce se întorsese dintr-un turneu mondial care o purtase din Statele Unite până în Japonia, Maria se întâlni cu Ari într-un bistrou liniștit din Arondismentul 16.

Se așezară la o masă din colț, unul lângă celălalt; genunchii li se atingeau. Comandară sole meunière cu garnitură de cartofi cu smântână și vin alb de Burgundia, la gheață, dar unul dintre efectele secundare ale bolii lui Ari era că mesteca și înghițea cu greutate alimentele solide, așa că el renunță repede la mâncare.

– Mi-ai spus cândva că m-am căsătorit cu Jacqueline din mândrie și că zeii aveau să mă pedepsească pentru asta, spuse el.

– A fost o cruzime din partea mea să zic așa ceva, îi răspunse ea zâmbind. Cred că atunci eram supărată pe tine.

Ari arăta groaznic. Din cauza bolii, mușchii feței parcă i se uscaseră, iar, ca să rămână deschise, pleoapele îi erau lipite stângaci cu bandă adezivă, care se vedea prin ochelarii cu ramă neagră. Părul îi era rar și neîngrijit, iar mâinile, acoperite cu pete de bătrânețe.

„Vai, Ari, ce s-a întâmplat cu tine?“ se întrebă Maria.

– Cred că ai avut dreptate, continuă el. Toate nenorocirile au început de când m-am căsătorit cu femeia aia. Poate că-i vorba despre mândria mea, poate că e blestemul familiei Kennedy, dar trebuie să găsesc leacul. Mai ții minte mitologia antică? Exista vreo cale de ispășire a păcatului mândriei?

Maria încercă să-și amintească istorisirile pe care le citise în tinerețe.

– Nu, din păcate. Aripile lui Icar s-au topit; Arachne a fost transformată într-un păianjen; Salmoneus a fost lovit de trăsnet. Apoi, Maria râse nervos și adăugă: dar știu că tu nu crezi în chestii de-astea.

– Poate că nu, spuse el zâmbind trist. Dar sunt convins că norocul meu o să se schimbe de îndată ce divorțez.

– Nu începe iar. Am auzit asta de prea multe ori, îi zise Maria oftând teatral și luând paharul de vin.

– Avocații mei sunt aproape gata. Am adunat dovezi ca să demonstrez câți bani irosește. Judecătorul o să rămână mut de uimire după ce o să vadă cât cheltuiește nevastă-mea în fiecare lună doar pe pantofi! Şi am pus-o să semneze, cu ceva timp în urmă, un act în care se stipulează ce sumă primește după ce mor. Iar anul trecut, în iunie, i-am convins pe cei din guvern să adopte o lege care îi vizează pe cetățenii străini, ceea ce înseamnă că ea o să primească doar ce i-am lăsat în ultimul meu testament.

– Nu mai vorbi despre moarte! N-o să mori atât de curând. Îți interzic, îi spuse Maria cu hotărârea disperării, privindu-i pielea care îi atârna în pliuri.

– Trebuie să-ți spun câteva lucruri legate de moartea mea, stărui el. Lasă-mă, te rog.

Ea înghiți în sec. Nu voia să audă astfel de lucruri, dar era conștientă că starea lui se degrada. Poate că era mai bine să-l asculte.

– Ai două minute la dispoziție, nu mai mult.

El luă o gură de vin, apoi începu:

– În primul rând, s-ar putea să primești vești de la mama ta după ce mor eu.

– Cum adică? Maria își aminti, dintr-odată, că mama ei susținuse că o amenințau niște bărbați. Ai făcut ceva ca s-o ții la distanță în toți anii ăștia?

– Nu se sperie ea cu una, cu două, așa-i? o întrebă el cu jumătate de zâmbet. Nu, de când a încercat să se sinucidă, i-am plătit o sumă lunară, cu condiția să te lase în pace. Am văzut cât de tare te tulburau scrisorile ei...

– Ari! Maria se simțea și mișcată și indignată în același timp. Ar fi trebuit să vorbești cu mine. Mă simt prost că i-ai trimis bani. Era problema mea, nu a ta.

– Nu i-am dat mult. Doar atât cât să nu te mai bată la cap.

Maria se întrebă ce ar fi făcut dacă Evangelia lua din nou legătura cu ea. N-avea nici un chef s-o vadă.

– Celălalt lucru pe care voiam să ți-l spun e că nu ți-am lăsat nimic prin testament. Ar stârni prea multe complicații. Dar, dacă ai vreo problemă după ce eu nu mai sunt – financiară, juridică, sau dacă te supără cineva – să-l suni pe Costa. El o să te ajute, orice ar fi.

– Sunt sigură că n-o să am nevoie de el și nici nu mă așteptam să-mi lași vreo moștenire, dar îți mulțumesc. Acum putem să încheiem discuția asta macabră și să revenim la prânzul nostru?

– Încă un lucru: sper să fiu divorțat de Jacqueline înainte să mor. Ea habar n-are. Planifică vacanțe și-și invită prietenii în croaziere pe Christina, de parcă am fi un cuplu care trăiește cât se poate de normal. Când, de fapt, noi de-abia ne vedem o dată pe lună.

Maria goli paharul de vin, iar Ari, abia mișcându-și un deget, îi făcu semn unui chelner să le mai aducă o sticlă.

– Fie că divorțezi de ea, fie că nu, tot o să te coste scump. Dar cred că ar trebui s-o faci cu demnitate, nu cu răutate și amărăciune. Toți ochii o să fie ațintiți asupra ta, iar cei care vin după noi o să te judece.

– Dar tu nu vrei să divorțez de ea? Ți-am promis că, într-o bună zi, o să mă căsătoresc cu tine. Aș vrea să mă țin de cuvânt.

Mariei îi sări inima din piept, dar rămase cu picioarele pe pământ. Auzise de prea multe ori vorbele acelea.

– Nu vreau să divorțezi de dragul meu. Nu-mi doresc deloc să devin a treia doamnă Onassis. Am avut deja parte de tot ce-a fost mai frumos.

Poate că nu era chiar așa. Aveau o prietenie strânsă, în care amândoi se simțeau în largul lor, dar Mariei îi era greu uneori să nu-și dorească acea pasiune pe care o cunoscuseră înainte. Apoi își amintea suferința care urma pasiunii și se răzgândea. N-ar fi putut să treacă din nou prin acele perioade de așteptare și de speranță.

– Gândește-te, îi spuse el. O să te cer așa cum trebuie, cu actul de divorț într-o mână și cu un inel de logodnă în cealaltă, așa cum ți-ai dorit.

Sosi noua sticlă de vin, iar Ari îl gustă înainte să-i toarne ei chelnerul în pahar.

– Am și eu noutăți, îi spuse ea. Am luat o hotărâre. Concertul din Japonia a fost ultimul. În data de 11 noiembrie, în Sapporo. Gata. Finito.

– Nu! se împotrivi el. Nu te cred. Dacă primești o ofertă bună, n-o s-o refuzi. Scena ți-ar lipsi prea mult.

– Nu, îi răspunse ea cu convingere. Am cincizeci de ani și e timpul să mă retrag. Nu mai am chef să exersez, să am grijă ce mănânc, să respect un program strict. La sfârșitul mesei ăsteia o să savurez niște brânză Brie și, în general, o să beau vin oricând am poftă, fără să-mi mai fac griji că o să-mi afecteze coloratura.

– Şi ce o să faci cu atât de mult timp liber?

Ea zâmbi.

– Lucruri care mă fac fericită. O să-mi vizitez prietenii, o să călătoresc, o să organizez dineuri la mine acasă... Simțeam cea mai profundă bucurie atunci

când cântam, dar acum nu mai e așa. A dispărut magia.

Maria era prea îngrijorată că nu mai putea să atingă notele înalte, așa că acum nu mai avea senzația aceea de odinioară, ca și cum întreaga ființă îi era cuprinsă de un fel de înălțare divină; cu atâtea greșeli, nu suporta nici măcar să-și asculte înregistrările.

– Felicitări pentru pensionare, atunci, îi spuse Ari ridicându-și paharul și ciocnind cu ea. Dar sper că pentru mine o să mai cânți.

– Bineînțeles. Ăsta-i unul dintre avantajele prieteniei noastre îndelungate și frumoase.

Maria îl mângâie pe coapsă, pe sub masă, simțind că era doar piele și os. Boala aceea oribilă îl afecta cumplit. Cineva ar fi trebuit să aibă grijă ca el să mănânce așa cum trebuia. Mai mult ca niciodată, avea nevoie de o soție bună. Dar se căsătorise cu femeia nepotrivită, așa că-și petrecea mai tot timpul singur.

Capitolul 74

New York

februarie 1975

După ce primi un telefon de la Artemis, care îi spuse că Ari leșinase și că era la un spital din Atena, cu pneumonie și complicații cardiace, Jackie luă imediat avionul de la New York, însoțită de un renumit chirurg cardiolog. Cu bani se puteau oricând rezolva astfel de lucruri.

Chirurgul fu de părere că Ari ar fi trebuit să fie operat la inimă la New York, dar un medic francez, pe care îl chemase Christina, ceru ca bolnavul să meargă la Paris, ca să i se scoată niște pietre la vezica biliară, care îi provocau dureri atroce.

Ari era slăbit, dar hotărât, ca întotdeauna.

– N-am de gând să mor în America, vociferă el, lovind cu pumnul în pătura roșie de cașmir care îi acoperea picioarele. Duceți-mă la Paris.

Femeile din jurul patului – sora, fiica și soția – se uitară, consternate, una la alta, dar nici una nu îndrăzni să-l contrazică. El tot freca pătura între degetul mare și arătător, de parcă asta îl liniștea. Jackie observă eticheta Hermès.

– De la cine e pătura? o întrebă ea pe Artemis, în șoaptă.

– I-a dat-o Maria de ziua lui, luna trecută.

Jackie simți o mustrare de conștiință. Nu venise la el de ziua lui pentru că fusese prea ocupată cu copiii. După ce Lee și Stas se hotărâseră, în sfârșit, să divorțeze, Anthony și Tina începuseră să petreacă tot mai mult timp în

apartamentul mătușii lor, Jackie, până când se mutaseră, practic, acolo. Explicația oficială era că Lee se ocupa intens de cariera ei de designer de interior, dar, de fapt, Jackie fusese cea care se oferise să se ocupe de ei, ca să-i protejeze de bețiile mamei lor. Îi iubea și-i plăcea să-i îngrijească, dar asta însemna că era solicitată din toate părțile.

Ajunseră la Paris cu un avion privat, iar Ari refuză să meargă direct la spital; insistă să fie dus la apartamentul lui de pe Avenue Foch. Afară așteptau câțiva ziariști, așa că el se văzu nevoit să meargă până la intrare singur, fără sprijin, și să-i salute cu mâna.

– Hienele! îl auzi Jackie bodogănind.

Odată ajunși înăuntru, el merse direct în birou și închise ușa; apoi, câteva secunde mai târziu, Jackie îi auzi vocea și înțelese că vorbea la telefon cu Maria. Numai cu ea folosea tonul acela. Jackie merse în bucătărie să discute cu Eleni despre cină, care trebuia să fie ușoară și hrănitoare.

– Eleni! strigă Ari de pe hol. Adu-mi un whisky!

Eleni îi aruncă o privire lui Jackie.

– Sunteți sigur că e o idee bună, domnule O?

– Cea mai bună pe care am avut-o azi, îi răspunse el. Dacă nu încetezi cu cicăleala, o să-mi aprind și un trabuc.

Abia rosti asta, că-l apucă un acces de tuse.

Mai târziu, după ce rămaseră singuri, Jackie încercă să-l întrebe cum se simțea. Ce părere avea despre operație? Unde ar fi vrut să stea după aceea, ca să se recupereze? Oare voia ca ea să rămână cu el la Paris?

– Fă cum vrei, îi răspunse el cu răceală.

Jackie intuia că Ari punea ceva la cale, dar că nu voia să-i spună despre ce era vorba. În următoarele zile el stătu în birou, cu pătura roșie pe genunchi,

și dădu telefoane peste telefoane. Jackie îl auzi vorbind în mai multe limbi și știu că vorbea cu cei de la firmele lui, cu căpitanii de pe nave și cu avocații pe care îi avea în întreaga lume. Bănuia că-și punea afacerile în ordine, ca să poată să meargă liniștit la spital.

La data stabilită, Jackie și Christina îl duseră la Spitalul American de la Neuilly pentru operația la vezica biliară; așteptară până când îl pregătiră asistentele. Când să scoată patul pe rotile din salon, Jackie se aplecă și îl sărută pe buze, iar apoi îi șopti la ureche:

– Te iubesc.

El închise ochii și strânse din buze.

Operația fu considerată un succes, dar, după ce-și reveni din anestezie, Ari păru extrem de slăbit. Christina încercă să-i dea să mănânce supa de casă făcută de Eleni, dar el n-avea deloc poftă de mâncare și o respinse după câteva înghițituri. Ceea ce încă reușea să facă era să dea telefoane. Îi spuse asistentei să-i pună aparatul lângă pat și le ceru celorlalți să-l lase singur. Jackie bănui că îi telefona Mariei sau poate lui Costa Gratsos, dar n-avea putere să discute despre afaceri.

La câteva zile după operație, doctorii îi spuseră că răspundea bine la tratamentul pentru pneumonie, dar rinichii nu-i funcționau așa cum trebuia, iar inima îi era încă foarte slăbită.

Jackie vorbi cu medicul-șef și îl întrebă dacă bolnavul se afla în vreun pericol imediat. Oare putea să se întoarcă la New York, să vadă ce făceau copiii?

– N-am mari speranțe că o să se vindece, îi spuse doctorul, dar ar mai putea s-o ducă așa ceva timp, dacă-i tratăm simptomele.

Jackie îi spuse Christinei că ea urmează să ia avionul spre New York și adăugă:

– Pot să ajung în mai puțin de o zi dacă e nevoie.

Atunci când o îmbrățișă, Christina își lăsă capul pe umărul ei. Biata fată își pierduse mama și fratele în ultimii doi ani. Nu era de mirare că acum, când părea că avea să-și piardă și tatăl, era atât de răvășită de durere.

– O să te descurci? o întrebă Jackie mângâind-o pe spate. Rămân dacă vrei.

Christina se trase înapoi și-i spuse:

– Mă descurc. Eu și mătușa Artemis n-o să-l lăsăm singur.

Oare era o notă de reproș în vocea ei? se întrebă Jackie.

Se simțea vinovată că pleca, s-ar fi simțit vinovată și dacă ar fi rămas – era prinsă între nevoile soțului și cele ale copiilor, precum se întâmplase de-a lungul întregii ei căsnicii cu Ari.

În următoarele trei săptămâni, Jackie reveni la Paris de încă două ori. Zbura întotdeauna la clasa întâi și rezerva și locul de lângă al ei, ca să nu fie deranjată, dar nu reușea niciodată să adoarmă în avion, de teamă că cineva avea s-o fotografieze. Profita de timpul acela ca să citească scrisorile pe care le primea și ziarele. Din cauza lipsei de somn și a diferenței de fus orar, se simțea istovită tot timpul.

În data de 7 martie, ea plecă de lângă patul de spital al lui Ari la ora șase și jumătate, ca să cineze împreună cu Lee. Sora ei era îndrăgostită nebunește de un artist foarte frumos, dar falit, iar acum erau la Paris cu ocazia unei expoziții a lucrărilor lui. Jackie se străduia din greu să nu-și arate nemulțumirea de soră mai mare, dar era nevoie să clarifice unele lucruri cu Lee. În timp ce străbătea coridorul spitalului, repeta în minte ce urma să-i spună.

De după colț, apăru o femeie înaltă, grațioasă, cu batic negru pe cap, chiar în clipa în care Jackie se pregătea să cotească, așa că se ciocniră.

– Je suis désolé, spuse femeia.

Jackie se uită la ochii negri, cu liniile în stil Cleopatra desenate la colțuri, și o recunoscu imediat.

– Bună ziua, doamnă Callas, spuse ea.

– Doamnă Kennedy, îi răspunse Maria, înclinând ușor din cap.

Amândouă rămaseră tăcute preț de o clipă, apoi Jackie spuse:

– E singur. Christina a plecat să ia cina.

Maria dădu din cap în semn de mulțumire.

– Nu știu dacă vă ține cineva la curent în legătură cu starea lui, spuse Jackie. Aș putea s-o fac eu, ca să știți ce se întâmplă.

– Mă ține chiar Ari la curent, îi răspunse Maria cu demnitate, apoi rosti, cu vocea frântă: dar poate aveți amabilitatea să puneți pe cineva să-mi telefoneze atunci când... dacă...

Nu putu să-și ducă fraza până la capăt.

– Desigur. Îmi dați numărul dumneavoastră de telefon?

Maria i-l dădu și-i mulțumi.

Jackie băgă de seamă că Maria îmbătrânise de când o văzuse ultima oară, cu zece ani în urmă, în culisele Operei Metropolitane din New York. În jurul ochilor avea câte un evantai de riduri, dar încă era o femeie frumoasă, cu ținută și prezență impunătoare. Cât de groaznic trebuie să fie să te simți o intrusă atunci când bărbatul pe care îl iubești e pe moarte! Şi ea se simțea așa lângă cei din clanul Onassis, care vorbeau în greacă între ei și care, ori de câte ori dezbăteau decizii medicale, n-o băgau în seamă. Dar ea, cel puțin, nu era nevoită să se furișeze pentru a-l vedea.

Pentru o clipă, se gândi s-o îmbrățișeze și făcu un pas înainte, dar i se păru că observă o umbră de respingere pe chipul Mariei. Așa că renunță la idee, puse numărul de telefon în poșetă, îi zâmbi politicos și ieși să-și întâlnească sora.

Capitolul 75

Paris

15 martie, 1975

Vremea era cenușie și mohorâtă la Paris, cu nori joși și ploaie torențială, care răpăia pe străzi. Maria stătea la fereastră, privind cum se legănau vârfurile copacilor și gândindu-se că vremea se potrivea cu starea ei sufletească.

Îl vedea pe Ari stingându-se puțin câte puțin în fiecare zi, ca un ceas vechi. Tot încercase să-i stârnească pofta de viață, așa cum încerci să pornești o mașină cu bateria descărcată, dar nu reușise.

În timpul unei vizite, încercase să-l provoace:

– Chiar ai de gând să-l lași pe Niarchos să trăiască mai mult decât tine? Îi dai cale liberă să-ți atace imperiul? Christina n-o să fie în stare să-i țină piept, dar tu încă poți.

– Parcă ziceai că am destui bani, îi răspunse el cu glas răgușit.

– Iar tu ziceai că nu-i vorba despre bani, ci despre plăcerea jocului. Renunți la joc?

El închise ochii.

De obicei, seara, pe la ora șase, Ari îi cerea unei asistente să-i aducă telefonul – era ora lor. Apoi dădea la o parte cortul de oxigen care fusese instalat în jurul lui și vorbea cu ea în fraze scurte, sacadate, din cauza

respirației greoaie. Așa că, în data de 15 martie, atunci când telefonul sună la ora 18:15, Maria se repezi să răspundă.

– Ari?

– Nu, eu sunt, Jacqueline. A murit. Îmi pare foarte rău.

Maria se prăbuși pe scaun și-și acoperi gura cu mâna. Se aștepta să primească vestea asta de ceva vreme, dar acum își dădea seama că nu era deloc pregătită s-o accepte. După ce se mai liniști puțin, o întrebă:

– Erai cu el?

– Nu, te sun de la New York. Christina era cu el și mi-a spus că s-a stins în pace. Nu s-a trezit deloc azi. Respirația îi era tot mai grea, până când, acum o oră, s-a oprit.

Pe obrajii Mariei curgeau lacrimile.

– S-a terminat, spuse ea. Nimic n-o să mai fie la fel.

Era devastator. Cum să nu mai audă niciodată vocea lui Ari? Să nu-l mai țină niciodată în brațe?

– Vrei să vii la înmormântare? o întrebă Jackie. O să-l înmormântăm pe Insula Skorpios. Te anunț când anume.

– Mulțumesc, dar nu. O să-l jelesc departe de ochii lumii. Nu vreau să le dau apă la moară celor din presă. Oricum, noi deja ne-am luat adio.

După ce se încheie convorbirea, Maria se așeză pe scaun și rămase cu privirea în gol. În jurul ei se lăsase o tăcere grea, nimicitoare. Până și aerul parcă era diferit, fiindcă Ari nu-l mai respira.

Se întrebă unde îi duseseră trupul. Oare aveau să-l pregătească pentru înmormântare la capela spitalului? Ce bine ar fi fost dacă ar fi putut să se strecoare și să-l sărute pentru ultima oară... Dar n-avea nici un drept. Nu făcea parte din familia lui, nu era soția lui.

Brusc, simți că se sufoca la Paris, atât de aproape de el, și totuși atât de departe.

– Bruna! strigă ea. Mergem la Palm Beach. Telefonez la agenția de voiaj, tu fă bagajele.

În timp ce zbura spre Florida, Maria citi în ziare relatări despre înmormântarea lui Ari, iar apoi, nenumăratele necrologuri. Majoritatea ziariștilor se concentraseră asupra vastei lui averi, estimând-o la sute de milioane, unii pretinzând că era de un miliard. Scriseseră și despre poveștile lui de dragoste: despre relația cu ea, despre căsnicia cu doamna Kennedy, despre copii. Folosiseră un întreg arsenal de superlative – „cel mai mare", „cel mai bogat", „cel mai faimos" – dar nici unul nu reușise, măcar puțin, să surprindă în cuvinte esența lui de bărbat extrem de fermecător.

În câteva ziare apăru și fotografia doamnei Kennedy, pe când, a doua zi după moartea lui, aceasta sosea la aeroportul Charles de Gaulle. Avea un zâmbet forțat pe față, care putea să fie interpretat drept o grimasă de nepăsare. Dar Maria știa foarte bine cât de ușor era să te surprindă aparatul de fotografiat într-o ipostază defavorabilă, așa că n-o judecă. Doamna Kennedy dădu un comunicat de presă în care spuse că Aristotel o salvase „într-un moment în care viața mea era năpădită de umbre". Mai declară și că avea să-i fie „veșnic recunoscătoare", dar nu pomeni de iubire. Măcar nu fusese ipocrită.

În scurt timp, relatările se concentrară pe testamentul lui Ari. Cineva informă presa că el avusese de gând să divorțeze de Jackie și c-o păcălise să semneze un act care o deposeda de dreptul ei de văduvă de a primi un sfert din averea lui, după cum prevedea legea din Grecia. Cei din familia Kennedy angajară avocați care s-o ajute să conteste actul, în timp ce familia Onassis, în frunte cu Christina, insista că trebuia să se respecte dorințele lui Ari.

Maria era bucuroasă că putea să se țină deoparte de acele încăierări. Niște bijuterii pe care i le dăruise Ari rămăseseră încuiate în seiful de pe Christina, dar ea n-avea de gând să le ceară înapoi. Nici nu voia să dea

vreun interviu despre viața ei împreună cu Ari. Acum nu mai era persoană publică. Povestea ei de dragoste nu era treaba nimănui.

Maria crezuse că, după șocul inițial, avea să-i fie mai ușor, dar pe măsură ce lunile treceau îi era tot mai greu. Viața ei în ultimii șaisprezece ani se învârtise în jurul lui Ari, iar acum parcă nu mai avea nimic, se simțea pustiită. Plânsese cu hohote incontrolabile în 26 iunie, atunci când vizitase mormântul lui Omero fără el. Erau zile în care nici nu se mai dădea jos din pat. Parcă n-avea nici un sens să mai facă vreun efort. De asemenea, n-avea nici un rost să aibă grijă să nu se îngrașe, mânca tot ce-i plăcuse dintotdeauna: paste cu o tonă de parmezan, înghețată, Toblerone, cornete cu frișcă de la o patiserie din apropiere.

Bea o sticlă de șampanie aproape în fiecare seară și lua pastile ca să se liniștească, apoi pastile de dormit, pentru că nu suporta să se trezească în toiul nopții – atunci o bântuiau amărăciunile și dorurile. După ce doctorul refuză să-i mai prescrie pastile, ea îi scrise lui Iakinthi, la Atena, și o rugă să-i cumpere ea, fiindcă acolo nu era nevoie de rețetă.

Iakinthi îi trimise câteva cutii și o scrisoare, în care îi spunea că mama lor ar fi vrut foarte mult s-o vadă. Acum locuia la Atena și, după spusele lui Iakinthi, devenise mult mai bună la suflet.

Maria mototoli scrisoarea și o aruncă în foc.

Capitolul 76

New York

vara anului 1975

Jackie fu nespus de uimită și de rănită aflând cât de departe mersese Ari cu demersurile pentru divorț. Angajase un avocat încă din 1970, la mai puțin de doi ani de la căsătorie, și de atunci tot încercase să scape de ea. Cum mai putuse să facă dragoste cu ea, dacă avea astfel de planuri? Şi cum rămânea cu vremurile în care se simțiseră bine împreună?

Dar surprizele nu se opriră aici. Fusese numită director general al unei firme cu sediul în Statele Unite, care se ocupa cu transportul maritim ilegal de petrol către Cuba, prin Haiti, iar avocatul ei o avertiză că ar fi putut să fie arestată și supusă unei investigații de lungă durată.

– Ați semnat tot ce v-a pus în față? o întrebă avocatul, nevenindu-i să creadă.

– Cam da, recunoscu ea. Era soțul meu. Aveam încredere în el.

– O să facem tot posibilul să nu ajungă în presă informațiile astea, îi spuse avocatul, dar pregătiți-vă să faceți față acuzațiilor.

După ce le povesti părinților ei, Hughdie îi mărturisi că Onassis îl făcuse de rușine cumpărând o mare firmă care aparținea companiei Standard Oil, cu câteva zile înainte să se anunțe fuziunea cu British Petroleum, mișcare ce îi adusese un profit uriaș. Achiziția era și pe numele lui Jackie, dar el o transferase apoi către una dintre firmele lui din străinătate.

– Eu sunt de vină, zise Hughdie. N-ar fi trebuit să-i spun despre fuziune, dar credeam că era un domn și că n-avea să profite de situație.

Erau din alt aluat, se gândi Jackie. Hughdie era un gentleman desăvârșit. Ari era cizelat la suprafață, dar, în adâncul ființei lui, era un pungaș. Bobby avusese dreptate.

Începu să se întrebe dacă îl cunoscuse vreodată cu adevărat pe soțul ei. O tulbura gândul că fuseseră împreună la atâtea petreceri, făcuseră atâtea vacanțe împreună, iar el, în tot acest timp, o ataca în secret. Totuși, fuseseră și vremuri în care se distraseră. Iar el o salvase în cea mai grea perioadă a vieții ei. Trebuia să țină minte numai asta. Nu, orice s-ar fi întâmplat, nu rămânea săracă.

Prima dată rămăsese văduvă la treizeci și patru de ani; a doua oară, la patruzeci și cinci. N-avea să se căsătorească din nou – era hotărâtă. Psihiatrul, la care continua să meargă regulat, îi sugerase că ar fi trebuit să găsească o modalitate prin care să-și afirme propria identitate.

– Ați fost fiică, soție, soră, mamă, dar nu cred că știți cine sunteți dumneavoastră ca persoană, îi spusese el. Obsesia asta pentru cumpărături e un simptom pe care l-am întâlnit de multe ori la persoane care au stimă de sine scăzută. Atunci când cumperi lucruri de care n-ai nevoie, încerci, de fapt, să-ți exerciți controlul asupra mediului în care trăiești și să te simți mai bine în pielea ta. Aș vrea să vă gândiți la ceea ce ați putea să faceți în următoarele zeci de ani, astfel încât să aveți un sentiment autentic de satisfacție personală. Ce vă place dumneavoastră să faceți?

Jackie rămăsese perplexă. Pe când avea douăzeci și ceva de ani, i-ar fi plăcut să fie ziaristă, dar nu putea să-și imagineze că ar fi revenit la acea meserie, având în vedere felul în care o tratase presa de-a lungul anilor. Nu putea să se gândească la nici o competență care i-ar fi asigurat un loc de muncă – până când o prietenă îi propuse să fie redactor la o editură. Cărțile îi ținuseră întotdeauna de urât, îi fuseseră ca niște „prieteni“; era atât de logic, încât se miră că nu se gândise ea însăși la varianta aceea. În septembrie 1976, cu mari emoții, începu serviciul ca redactor la Viking Press, unde citea manuscrise și făcea recomandări ca să fie îmbunătățite. Îi plăcu din prima zi.

Psihiatrul fu de părere că problema pe care o avea Lee cu alcoolul putea să se explice și printr-o stimă de sine scăzută, care își avea rădăcinile în

copilărie, și-i propuse lui Jackie câteva metode prin care s-o ajute să vadă realitatea.

La început, Lee reacționă cu furie.

– Chiar crezi că sunt alcoolică? Uită-te la tine! Te crezi atât de grozavă! Uiți că te-am văzut zăcând în propria-ți vomă pe gresia din baie.

Era adevărat; se întâmplase în anul de după moartea lui Jack. Jackie încercă să-i explice că de atunci se străduise să bea cu măsură, dar Lee nici nu voia să audă. Era supărată că nu fusese invitată la înmormântarea lui Ari, furioasă fiindcă el n-o trecuse în testament și frustrată că Jackie îi creștea copiii, deși îi plăcea că era liberă să facă ce voia, adică să călătorească în voie cu prietenii boemi și cu iubitul ei artist.

Dar, spre sfârșitul anului, Lee rămase fără bani, așa că, neavând încotro, fu nevoită să-i ceară surorii ei.

– Îți plătesc bucuroasă datoriile, îi spuse Jackie. Dar te rog să ai mai mare grijă cât bei. Nu cred că te face să te simți chiar atât de bine.

Însă nici de data asta sora ei nu voi s-o asculte. De-abia în anul următor, atunci când ajunse într-o stare deplorabilă, Lee recunoscu că avea probleme cu alcoolul.

– Știu că am nevoie de ajutor, spuse ea, dar mi-e frică. Ce mă fac fără băutură?

În toamna aceea, Jackie o însoți la prima ei ședință AA și o așteptă afară, în mașină, ca s-o ducă acasă. Tot nu erau foarte apropiate, nu așa cum fuseseră în copilărie, dar era un început.

Litigiile privind averea lui Ari continuară mult timp; apărură incredibil de multe persoane care cereau, fiecare, o parte din ea. Unii spuneau că Ari le datorase bani, alții, că erau coproprietari ai uneia sau alteia dintre firmele lui. Cel puțin douăsprezece persoane susțineau că erau copiii lui ilegitimi.

Jackie află de acei oameni în timpul unei întâlniri cu avocatul ei de la New York. În cazul unora, fusese ușor să se demonstreze că declarațiile erau false: o chelneriță de la un bar din Monte Carlo susținuse că se culcase cu Ari în 1964, când el, la acea dată, fusese, de fapt, la New York împreună cu Maria Callas, fapt în sprijinul căruia existau dovezi de netăgăduit. O altă reclamantă „rătăcise“ documentele care ar fi atestat validitatea afirmațiilor ei.

Într-o zi, în vara lui 1976, Jackie primi o scrisoare; numele ei și adresa erau scrise cu litere mari. Deja era obișnuită să primească scrisori din toată țara, de la oameni care aveau impresia că o cunoșteau și care voiau să-i dea sfaturi. Îi scriau despre Jack, despre Ari, despre felul în care își creștea copiii și întotdeauna despre părul ei – unii nu-l suportau, alții o întrebau cum și-l aranja. În ultima vreme, de când ea nu se mai afla atât de mult în centrul atenției, scrisorile se mai răriseră, dar Jackie tot mai primea, din când în când, câteva. O desfăcu pe aceea și văzu că era scrisă în italiană. Începu să citească în lift:

Stimată doamnă Kennedy Onassis,

Mă numesc Omero și sunt fiul Mariei Callas și al răposatului dumneavoastră soț, domnul Aristotel Onassis...

Capitolul 77

Paris

primăvara anului 1976

Maria rămase foarte surprinsă atunci când doamna Kennedy o sună și-i spuse că trebuia să discute ceva cu ea între patru ochi.

– Sunt la Paris săptămâna viitoare, am niște lucruri de rezolvat, îi spuse Jackie.

În ultima vreme, Maria ieșea foarte rar. Nu voia să fie fotografiată, se îngrășase. În afară de asta, sănătatea îi era cam șubredă. Uneori avea amețeli și n-ar fi vrut să leșine într-un loc public.

– N-ai vrea să vii la mine acasă? o întrebă ea pe Jackie, deși avea unele rețineri. O socotise pe doamna Kennedy „dușmanca“ ei foarte mult timp, așa că nu-i prea surâdea ideea de a o primi în propriu-i cămin – dar, în același timp, era curioasă să afle despre ce voia să-i vorbească.

Jackie fu de acord și stabiliră ora.

Maria nu se putea hotărî cu ce să se îmbrace; voia să arate foarte bine la întâlnirea cu rivala ei. În cele din urmă, alese un caftan verde cu auriu, cu broderii, ca accesorii își puse niște bijuterii de aur și-și strânse părul în creștetul capului, apoi se machie cu mare atenție. Trebuia să-și adune puterile și să fie încă o dată grandioasa La Callas.

Jackie sosi, iar Bruna o conduse în salon. Maria se ridică în picioare și-i strânse mâna.

– Ce cameră frumoasă, spuse Jackie, aruncând o privire în jur. Îmi place foarte mult cum ai aranjat-o. Foarte viu și teatral.

Îi tremura puțin vocea. Ciudat. Bruna o întrebă ce dorea, iar ea ceru un pahar cu votcă și tonic, așa că Maria ceru un pahar de șampanie.

– Felicitări pentru postul de la editură, îi spuse Maria după ce se așezară. Îți place?

Își privi cercetător rivala și observă că avea părul vopsit, iar la rădăcină, fire albe.

– Foarte mult, îi răspunse Jackie zâmbind. E prima dată când îmi câștig existența și mă simt foarte bine.

– În cazul meu, e invers: am fost nevoită să-mi câștig existența încă de mică, iar acum mă bucur de mult timp liber.

– Sper că o să mai cânți, spuse Jackie, dar Maria deja clătină din cap înainte ca ea să-și termine spusele.

– Au apus acele vremuri. Nu-mi mai place cum sună vocea mea.

Părerea de rău a lui Jackie păru sinceră.

– E o mare pierdere pentru întreaga lume. Bănuiesc că și pentru tine e la fel, o mare pierdere, nu?

– Uneori – dar am avut o carieră mai lungă decât majoritatea sopranelor și mă bucur foarte mult pentru asta. Când nu se mai poate, nu se mai poate.

Jackie aduse vorba despre un concert la care fusese recent, la Opera Metropolitană. Apoi vorbiră despre ultimele producții de teatru de pe Broadway.

– Ce mai face sora ta? o întrebă Maria. Am citit despre debutul ei în teatru.

Jackie strânse din buze, iar în ochi îi apăru o sclipire răutăcioasă.

– Acum se concentrează pe decorațiuni interioare. Sper să aibă mai mult succes. Lee e ca un fluture, zboară dintr-o aventură într-alta.

Bruna le anunță că prânzul era pregătit în sufragerie: sufleu de brânză cu salată verde și pâine proaspătă. După ce terminară de mâncat, Jackie abordă subiectul pentru care venise.

– Cu siguranță că ai auzit că au apărut foarte multe persoane care au pretins că aveau dreptul să primească ceva din averea lui Onassis, începu ea. Printre ele, câteva zeci au susținut că ar fi copiii lui ilegitimi.

O privi pe Maria țintă în ochi.

– Avocații mei n-au găsit nici o dovadă care să îndreptățească pretențiile astea, însă am primit o scrisoare în care e pomenit numele dumitale. Te rog să mă ierți dacă pare ciudat, dar sunt nevoită să întreb: ai avut un copil cu Ari?

Luată prin surprindere, Maria scăpă furculița pe jos.

– De ce întrebi?

– Am primit o scrisoare de la un băiat italian care susține că e fiul dumitale și al lui Ari. Am adus-o cu mine.

Jackie scoase din poșetă plicul și i-l întinse Mariei.

– Mă tem că e destul de dureros pentru tine.

Citind primele cuvinte, Maria simți că i se tăie răsuflarea.

– Am avut un fiu pe nume Omero, dar a murit la naștere. Nu se poate să fie adevărate cele scrise aici... Și totuși, de unde să fi știut băiatul ăsta numele?

Jackie așteptă în liniște până când Maria termină de citit. Autorul susținea că domnul Onassis nu-și dorise încă un copil și că mituise pe cineva să schimbe copilul Mariei cu unul care murise în spital în acea dimineață. Al ei ajunsese la un cuplu care nu putea să aibă copii și căruia domnul Onassis îi trimitea în fiecare lună o anumită sumă de bani. Acea sursă de venit s-a încheiat odată

cu moartea lui, iar acum părintii adoptivi se simțeau îndreptățiți să primească o parte din averea lui.

– Dar e absurd, spuse Maria, făcând un efort să înțeleagă. Ari a fost foarte afectat de moartea fiului nostru. Am vizitat mormântul lui Omero în fiecare an, de ziua lui.

– E o înșelăciune răutăcioasă. Îmi pare rău că a trebuit să-ți vorbesc despre ea.

Atunci, Maria văzu semnătura de la sfârșitul scrisorii: Gallo.

– Cunosc numele ăsta! strigă ea. Bineînțeles! E portarul de la spital. Ari mi-a povestit despre el.

În scrisoare erau trecute și o adresă din Milano și un număr de telefon.

Cu ochii scânteind de mânie, Maria se îndreptă spre telefon, care era în celălalt capăt al încăperii. Jackie făcu un gest să se ridice, dar Maria o opri, iar apoi formă numărul.

– Dumneavoastră sunteți domnul Gallo? întrebă ea în italiană. Tatăl sau fiul?

– Tatăl, îi răspunse bărbatul. Doriți să vorbiți cu fiul meu?

– Nu, e bine și cu dumneavoastră. Maria Callas la telefon.

– Mă simt onorat să vă aud, signora Callas, îi spuse bărbatul, emoționat.

Era limpede că nu se așteptase să-l sune.

– Am citit scrisoarea pe care fiul dumneavoastră i-a trimis-o doamnei Kennedy. Susține că e fiul meu. E adevărat?

– Da, e adevărat. Îmi pare rău, signora.

Apoi începu să-i dea tot felul de explicații întortocheate, dar Maria îl opri.

– Există o singură modalitate prin care putem să lămurim definitiv situația. Spuneți-mi ce grupă sanguină are fiul dumneavoastră.

Urmă o tăcere. Domnul Gallo vorbea în șoaptă cu cineva. Nu se așteptase la așa ceva.

– Îmi pare rău, reveni el. Nu știm.

– Nu știți? repetă Maria, care acum vorbea cu o octavă mai sus. Vă sugerez să aflați. O să vă sun din nou de azi într-o săptămână, la aceeași oră, și, dacă-mi spuneți grupa corectă, putem să stăm de vorbă. Dacă nu, o să fac plângere la poliție împotriva dumneavoastră.

Puse receptorul la loc și reveni lângă Jackie, care o privea cu ochi mari.

– Omul acela l-a șantajat pe Ari cu ani în urmă, îi explică ea.

– Întotdeauna mi-a fost puțin teamă de tine, spuse Jackie. Acum știu de ce.

Cele două femei se întoarseră în salon, iar Bruna le aduse, pe o tavă, cafea și prăjituri.

– Îmi pare rău că ai pierdut copilul, îi spuse Jackie. Şi eu am trecut prin experiența asta de trei ori, dar, din fericire, acum am doi copii.

– Omero s-a născut în 1960, în același an cu fiul tău. Atunci când văd în ziare fotografii cu John, îmi închipui cum ar fi arătat fiul meu. Ar fi avut șaisprezece ani acum, aproape șaptesprezece.

– Cred că ți-e foarte greu.

– Amândouă am avut parte de suferință, îi răspunse Maria. Şi-apoi, trebuie să recunoaștem, nu era ușor să trăiești cu Ari, adăugă ea, chicotind. N-a vrut niciodată ca noi două să ne întâlnim, cred că nu i-ar plăcea deloc dacă ne-ar vedea acum.

– Îmi pare rău că ți l-am luat. Cu tine ar fi trebuit să se căsătorească, nu cu mine.

Mariei i se făcu pielea de găină. N-ar fi crezut niciodată că doamna Kennedy avea să recunoască asta.

– Ai fost un premiu mai mare, îi spuse ea lui Jackie, iar Ari trebuia să aibă tot ce era mai bun. Nu te-am învinovățit pe dumneata, adăugă ea, deși nu era tocmai adevărat, ci pe el. Uneori era..., se întrerupse, căutând cuvântul potrivit. De-a dreptul neghiob.

Râseră amândouă de termenul ales, care nu i se potrivea deloc și, în același timp, îl descria perfect.

Capitolul 78

Lefkada, Grecia

iunie 1977

Orașul Lefkada se schimbase de când îl vizitase Maria ultima oară, cu zece ani în urmă; devenise o adevărată atracție turistică. Ea cinase de multe ori, împreună cu Ari, la restaurantul lor preferat din piața mare, iar la un moment dat, chiar le oferise localnicilor un concert. Acum, portul era împânzit de turiști care stăteau la mesele aliniate lângă plajă, iar chelnerii erau nevoiți să treacă strada în fugă, ca să le ducă farfuriile cu mâncarea gătită în bucătăriile restaurantului.

Maria îi ceru șoferului să continue drumul de-a lungul coastei, până la orășelul de pescari Nydri. Se tot uita la ceas, nerăbdătoare. Mai era o jumătate de oră. Luna era aproape plină, deci avea să fie lumină destulă.

Îl sunase pe Costa și-i spusese că avea nevoie de ajutorul lui, iar el îi răspunsese:

– Spune-mi ce anume, și se rezolvă.

Drăguț din partea lui. Ea se înțelesese întotdeauna bine cu Costa.

Stătea pe debarcaderul de la Nydri și privea în zare conturul cufundat în umbre al Insulei Skorpios. Avea să fie ciudat să pășească din nou pe insulă: ciudat, dar plăcut în același timp. Spera ca, prin asta, să se simtă încă o dată aproape de Ari. Se îmbrăcase elegant, într-o rochie neagră, părul și-l acoperise cu o eșarfă neagră, iar în jurul gâtului își pusese colierul cu smaralde pe care îl purtase atunci când se cunoscuseră ea și Ari.

Auzi barca cu motor apropiindu-se în viteză, apoi îl văzu pe Costa oprind-o la câțiva metri de ea și venind lin către debarcader. El îi întinse mâna s-o ajute să urce. După cât timp petrecuse cu Ari pe apă, ea era obișnuită cu urcatul și cu coborâtul din bărci. Se opri la proră, cu privirea îndreptată spre Insula Skorpios.

– Ce-a zis domnul Gallo? o întrebă Costa după ce porniră în larg.

Maria răspunse, imitându-l pe Gallo:

– B negativ. Nu, cred că s-ar putea să fie A pozitiv. Nu erau siguri, dar exista și posibilitatea să fie 0 pozitiv. A încercat toate combinațiile posibile, spuse ea râzând, apoi adăugă: adevărul e că habar n-am ce grupă sanguină avea Omero. Am blufat, iar el a mușcat momeala.

– Ţi-a părut rău? o întrebă Costa.

Ea clătină din cap.

– Nici vorbă, Doamne ferește! Dacă ar fi fost adevărat, ar fi însemnat că Ari m-a mințit în legătură cu fiul nostru. Ar fi fost cumplit. O fi fost Ari un netrebnic, dar știu că n-ar fi făcut ceva atât de josnic.

– Nu trebuia să-i dea bani lui Gallo atâția ani. Încerca să te protejeze, dar omul s-a învățat cu șantajul.

– Pun pariu că tu l-ai sfătuit să n-o facă. Întotdeauna ai fost mai rațional, mai prudent decât el.

– Așa crezi? Nu e foarte prudent ce fac în seara asta...

– Îți sunt profund recunoscătoare, îi spuse, repede, Maria. Dar știi asta.

Traseră pe țărmul Insulei Skorpios; îi aștepta un tânăr grec cu părul lung.

– El e nepotul meu, Konstantinos, îi spuse Costa. Fiul surorii mele. O să ne ajute.

– Bună seara, doamnă, o salută el pe Maria. E liniște aici. Christina e la Atena, așa că nu-i nevoie să vă grăbiți. Am venit cu mașina de teren, ca să putem să urcăm dealul mai ușor.

Costa îi dădu cutia de la pupă, apoi legă barca la țărm. Maria trase adânc în piept miresmele de eucalipt, amestecate cu cea de sare, a brizei mării. În afară de susurul apei, pe Skorpios domnea liniștea.

Se urcară în mașina de teren și merseră până la capela zugrăvită în alb; florile de hârtie și iasomia dădeau un plus de frumusețe și de culoare locului, iar de o parte și de alta a cărărilor creștea levănțica de mare.

Lângă mormintele lui Ari și Alexander ardeau felinare, iar în aer plutea miros de tămâie. Maria privi îndeaproape un mic altar de lângă morminte. Cineva așezase acolo sticle de whisky, coniac și ouzo, precum și două pahare. Pe o farfurie erau măslinele preferate ale lui Ari, aduse tocmai de la Smirna, un borcan cu caviar și o fotografie veche, în care el se juca împreună cu Alexander și Christina pe iaht, pe vremea când fiul și fiica lui erau copii.

Konstantinos, cu o bară de fier în mână, o întrebă:

– Sunteți pregătită, doamnă?

Ea se trase la o parte, ca să-i lase pe bărbați să deschidă mormântul de marmură al lui Ari. Înăuntru era un coșciug vopsit în alb, cu mânere din argint. Jerbele de flori cu care fusese acoperit se degradaseră de mult timp, iar acum erau doar niște dungi maronii.

– Salutare, Ari, spuse ea în șoaptă. Eu sunt. Te așteptai să vin, nu-i așa?

Se opri, neștiind dacă rostise acele cuvinte în gând sau cu voce tare.

– Vrei să spunem o rugăciune? o întrebă Costa.

– Nu. Data viitoare o să chem un preot. Sunt sigură că zeii o să ne ierte vor pentru ce facem acum.

Costa se apropie, aducând cutia.

– E loc? îl întrebă ea.

– Da, berechet, îi răspunse el.

Pentru prima dată, Maria își îngădui să arunce o privire spre cutie și-și aminti, foarte intens, cum îl ținuse în brațe pe Omero, cu ani în urmă. Smocurile lui de păr brunet, piciorușele ca de broscuță, obrăjorii grăsuți, degetele minuscule. Tot ce ar fi putut să fie. Toate speranțele și visurile pe care și le făurise în jurul lui. Viața ei ar fi fost altfel dacă el ar fi trăit.

– Pune-l înăuntru, zise ea, iar Costa așeză încet cutia lângă sicriul lui Ari. Așa.

Ea simți cum un val de fericire punea stăpânire pe întreaga ei ființă, ca atunci când iese soarele de după nori mari și grei.

– În sfârșit, fiul meu e un Onassis, așa cum se și cuvine.

– Sunt sigur că Ari s-ar bucura că am făcut asta, spuse Costa, luând-o de după gât.

– Nu contează dacă s-ar bucura sau nu, îi răspunse Maria zâmbind. Pentru prima dată, eu sunt cea care are ultimul cuvânt.

Mulțumiri

Barbara Douka, cea căreia îi este dedicată această carte, e o prietenă pe care am cunoscut-o pe o rețea de socializare; trăiește la Atena și încă nu ne-am întâlnit față în față (sper ca asta să se întâmple cât mai curând). În septembrie ٢٠١٧, ea mi-a sugerat, printr-un mesaj, să scriu despre Maria Callas, Jackie Kennedy și Onassis, iar eu am fost instantaneu încântată de idee. Povestea lor conține toate elementele pe care le apreciez într-un roman, așa că am știut imediat că voiam să scriu despre ea. Redactorul meu din Statele Unite, Lucia Macro, cu intuiția ei unică, n-a stat pe gânduri, ci a acceptat propunerea, la fel și Helen Huthwaite, din Marea Britanie. Tot ce trebuia să fac era să încep să aștern cuvintele pe hârtie... S-a dovedit însă că Jackie și Maria mi-a luat mai mult timp decât toate celelalte romane pe care le-am scris până acum. Am scris multe, multe versiuni, încercând să găsesc un echilibru între poveștile celor două femei și să decid ce părți să includ și la care dintre ele să renunț. Karen Sullivan, Lor Bingham, agentul meu, Vivien Green, și scriitoarea Tracy Rees, împreună cu mama ei, Jane, au fost primele mele cititoare și le sunt recunoscătoare pentru răspunsurile sincere. Barbara Douka m-a ajutat oferindu-mi informații despre tot ceea ce ține de cultura Greciei. Cântăreața de operă Heather Keens mi-a explicat amănunte legate de tehnicile de interpretare, în timp ce Lor Bingham a fost expertul meu în materie de sarcini. Ca întotdeauna, dacă în text s-au strecurat greșeli, ele sunt acolo exclusiv din vina mea.

Karel Bata m-a însoțit într-un tur făcut cu o barcă cu motor în jurul Insulei Skorpios. Atunci am făcut fotografii și mi-am imaginat personajele înotând în golfuri sau stând la plajă. Insula e una privată, supravegheată atent de agenți de pază – care ne-au cerut, de mai multe ori, să ne îndepărtăm –, dar am reușit să înot până la țărm și să simt nisipul între degete, așa cum l-au simțit Jackie și Maria. Mulțumesc pentru ajutor, Karel, alias James Bond.

Profunda mea recunoștință celor care au contribuit la finalizarea acestei cărți, inclusiv editorului meu, Jane Hardick, care a corectat unele chestiuni

legate de politicile Statelor Unite și anumiți termeni tehnici. Aș dori să mulțumesc întregii echipe de la Morrow pentru interes, entuziasm și profesionalism: Lucia Macro, Asanté Simons, Jennifer Hart, Amelia Wood, Danielle Bartlett, Jean Marie Kelly și Jessica Rozler formează echipa pe care și-ar dori-o orice scriitor! De asemenea, sunt extrem de îndatorată bloggerilor și celor de pe Instagram care m-au încurajat și mi-au promovat ultimele romane în Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă și Europa. E o adevărată fericire pentru mine atunci când cineva adaugă, pe un fundal drăguț, fotografii cu cartea mea, însoțite de recenzii atente, sau mă invită să scriu pe site-ul care îi aparține – aș vrea să am destul spațiu aici ca să-i pot mulțumi fiecăruia în parte.

Cele mai alese mulțumiri prietenilor mei scriitori care s-au asigurat că rămân (relativ) sănătoasă la cap în această profesie nebună, lui Hope Bingham, pentru că m-a făcut să râd, surorii mele, Fiona, pentru că a împărtășit cu mine bucuria pe care o răspândesc în jur copiii ei, și tuturor prietenilor care îmi cumpără cărțile și care poate că le și citesc. Vă iubesc pe toți!